John le Carré

JOCUL

John le Carré

JOCUL

Traducere din limba engleză

ILEANA ŢĂROI și VIRGINIA NANU

Coperta DONE STAN

Versiune 1.0

RAO International Publishing Company S.A.

Ianuarie 1997

Născut în 1931, **John le Carré** (David John Moore Cornwell pe adevăratul său nume) face parte dintre scriitorii de calibru ai romanelor de spionaj. Cu toate acestea, ce impresionează la el este reflexul bine cultivat de a îmbrăca trama detectivistică în haina literaturii veritabile, efort răsplătit mai de fiecare dată cu recenzii favorabile şi ascensiuni fulminante în clasamentele de specialitate. După ce tatonează terenul cu *Call for the Dead* şi *A Murder of Quality*, le Carré se impune definitiv în conştiinţa cititorului cu *The Spy Who Came în from the Cold,* carte scrisă în şase zile şi ecranizată într-o distribuţie în care străluceşte Richard Burton. Firesc, lista se îmbogăţeşte de la an la an, pe ea făcându-şi loc titluri care au devenit între timp repere ale genului: *The Looking Glass War, A Small Town în Germany, The Naive and Sentimental Lover,* o trilogie care cuprinde *Tinker Tailor Soldier Spy, The Honourable Schoolboy* şi *Smiley's People* (în a cărui variantă pe marele ecran Sir Alec Guiness face un rol de zile mari), *The Little Drummer Girl, A Perfect Spy, Russia House* (prilej pentru un nou cinerecital, susţinut de data asta de Sean Connery, Michelle Pfeiffer şi Karl Maria Brandauer), *The Secret Pilgrim, The Night Manager, Our Game* şi – recent – *The Tailor of Panama.* Retras de ani buni la masa de scris, după o vreme când chiar a funcţionat ca agent al Serviciului Englez de Informaţii, le Carré reparcurge în cărţile sale trasee ale unei tinereţi trăite sub semnul riscului. Confesiv dar şi dinamic, detaşat dar şi sentimental,

scrisul lui ridică vălul misterului de pe multe zone tabuizate în trecut şi probează un adevăr inconturnabil: în lumea în care trăim, cea mai scumpă marfă a ajuns să fie informaţia.

„Fiecare roman nou al lui le Carré le pune în umbră pe celelalte. Nici Jocul nu face excepţie. Şahul intercontinental în care jucătorii sunt maeştri ai serviciilor secrete, iar piesele reprezintă provincii, insule sau republici, îşi dispută încă una din fascinantele sale partide.”

Publishers Weekly

„Ca să scrii romane de spionaj şi să fii comparat cu Dickens sau Conrad, trebuie să te numeşti le Carré. Citiţi Jocul şi veţi vedea cât de întemeiate sunt aceste alăturări.”

Daily Mail

Cel care se gândeşte la urmări nu poate fi curajos.

Proverb inguş

Cel care adună multă ştiinţă adună şi multă suferinţă.

Ecleziastul

Dacă aș fi trăit în Caucaz, aş fi scris basme.

Cehov, 1888

CUVÂNT DE MULŢUMIRE

Universitarii nu se bucură de un tratament foarte primitor în această carte. Recunoştinţa pentru domniilor lor este cu atât mai mare. Le mulţumesc pe această cale următorilor: Dr. George Hewitt de la Academia de Studii Orientale şi Africane, consul onorific al Abhaziei; Marie Bennigsen Broxup, editor al revistei Central Asian Survey; Robert Chenciner de la Colegiul St. Antony, Oxford; Federico Varese de la Colegiul Nuffield, Oxford. Maiorul Colin Gillespie şi soţia lui, Sue, din Wootton Vineyard, Somerset, fac un vin mult mai bun decât cel produs de Tim Cranmer; John Goldsmith m-a călăuzit pe coridoarele Colegiului Winchester, iar Edward Nowell, maestru bijutier şi negustor de antichităţi din Wells, mi-a înfăţişat privirii o peşteră a lui Aladin în variantă personală. Pe tot parcursul scrierii acestei cărţi, am avut norocul unor opţiuni fericite, indiferent că a fost vorba de prieteni sau de necunoscuţi.

John le Carré

Cornwall, decembrie 1994

CAPITOLUL UNU

Larry a dispărut oficial din această lume la jumătatea lui octombrie, într-o zi de luni, la ora unsprezece şi zece fix, absentând de la susţinerea primului curs din noul an universitar.

Sunt în stare să descriu în amănunt scena deoarece nu demult, pe o vreme la fel de mohorâtă, caracteristică oraşului Bath, chiar eu fusesem cel care-l târâse pe Larry acolo, ca să vadă cu ochii lui locul acela pentru prima dată. Nici până în ziua de azi nu am scăpat de amintirea apăsătoare a acelei cazărmi din piatră, cu ziduri ca ale unei noi temniţe care-l înghiţea fără milă.

Şi nu am uitat nici aerul tineresc al lui Larry, care părea să-mi reproşeze ceva, pe măsură ce dispărea, absorbit de canionul de beton, asemenea unui muritor ce avea o întâlnire cu Nemesis. Dacă aş fi avut un fiu, mi-am zis, privind în urma lui, în prima zi în care l-aş fi dus la internat m-ar fi încercat aceleaşi sentimente.

— Hei, Timbo, şopteşte Larry peste umăr, aşa cum numai el era în stare să-ţi vorbească de la câteva mile distanţă.

— Da, Larry.

— Gata, ăsta e, nu?

— Ăsta e… ce?

— Viitorul. Locul unde se sfârşesc toate. Rămăşiţele vieţii.

— Ba este un nou început, îi spun, pe un ton plin de loialitate.

Loial faţă de cine? Faţă de el? De mine? De Birou?

— Va trebui să ne dăm la fund. Amândoi, precizez după un timp.

Toată lumea a fost de părere că, în ziua în care a dispărut, a fost grozav de deprimat.

— O ceaţă lacomă şi scârboasă înfăşoară hidosul campus cenuşiu al Universităţii, agăţând un giulgiu lipicios de ferestrele cu cercevele

metalice ale sălii soioase în care Larry ar fi trebuit să-şi ţină cursul. Douăzeci de studenţi stau cuminţi în bănci, cu ochii ţintă la catedra goală, al cărei lemn de pin de un galben strident e plin de zgârieturi. O mână misterioasă, probabil cea a unui discipol devotat, scrisese pe tablă subiectul cursului. „Karl Marx în supermarket: Revoluţia şi materialismul modern.” Se aud câteva hohote de râs. Studenţii sunt pretutindeni la fel. În prima zi de şcoală, râd de orice. Pe măsură ce trece timpul, devin tot mai tăcuţi, mulţumindu-se să-şi arunce unii altora zâmbete mai mult sau mai puţin infatuate; ochii le alunecă cercetători spre uşă şi urechile încearcă să surprindă zgomotul paşilor lui Larry. Numai că, după ce îi acordă vreo zece minute, îşi pun deoparte stilourile şi caietele şi pornesc spre cantină, tropăind pe pardoseala de ciment.

În timp ce-şi beau cafeaua, bobocii găsesc cuvinte pentru groaza provocată de această primă întâlnire cu imprevizibilul fel de a fi al lui Larry. Aşa ceva nu ni s-a întâmplat *niciodată* la şcoală! *Cum* vom recupera? Vom primi cursul *scris*? Of, Doamne! Dar, în loc de răspuns, cei cu experienţă, fanii lui Larry, se mulţumesc să zâmbească. Ăsta-i Larry, explică ei apoi, încântaţi: data viitoare, are să ne mitralieze cu teoriile timp de trei ore şi o să fiţi atât de prinşi, că o să uitaţi şi de foame. Şi se pornesc să facă speculaţii în legătură cu motivul absenţei: o mahmureală de zile mari sau o scandaloasă poveste de dragoste din seria interminabilă a poveştilor de acest fel pe care i le puneau în seamă, deoarece, la cei patruzeci şi ceva de ani ai săi, Larry are un „vino-ncoace” de poet care nu riscă să se maturizeze niciodată.

Autorităţile universitare priviseră relaxat lipsa de tragere de inimă a lui Larry de a-şi face apariţia. Din motive nu neapărat prieteneşti, colegii de cancelarie raportaseră ofensa în mai puţin de-o oră. Cu toate acestea, administraţia aşteptase încă o zi de luni şi o nouă absenţă înainte de a acumula suficientă energie pentru a telefona proprietăresei, precum şi poliţiei din Bath, după răspunsul nesatisfăcător al femeii. Mai trecuseră apoi şase zile până când poliţia venise să mă vadă: adică într-o duminică, dacă vă vine să credeţi aşa ceva, la ora zece seara. Petrecusem o după-amiază plictisitoare, escortând un autocar plin cu bătrâni porniţi într-o excursie la Longleat, şi o seară frustrantă într-o cârciumă specializată în vinuri, luptându-mă corp la corp cu un rachiu

nemţesc pe care răposatul meu unchi Bob îl botezase „Neamţul cel Ursuz”. Totuşi, când am auzit soneria de la intrare, inima mi s-a oprit o clipă, în timp ce încercam să mă conving că voi da peste Larry legănându-se în pragul uşii, cu o privire acuzatoare în ochii căprui şi un zâmbet plin de miere pe buze: „Hai, Timbo, ia toarnă câte un Scotch de-ăla mare, că nu dă nimeni o ceapă degerată pe femei!”.

*

Doi bărbaţi.

Ploua torenţial, aşa că cei doi se strânseseră unul în altul pe verandă, aşteptând să le deschid. Îmbrăcăminte corectă, aleasă tocmai pentru a fi uşor recunoscută. Maşina, un Peugeot 306 Diesel, parcată pe alee, strălucind sub şiroaiele de apă; pe ea scria cu litere mari POLIŢIA şi era dotată cu toate oglinzile şi antenele obişnuite pentru acest gen de maşini. M-am uitat pe vizor la feţele lor de cadavre buhăite; tipul mai vârstnic – mustăcios şi vulgar; cel mai tânăr – slinos, cu o ţeastă lungă şi ţuguiată ca un sicriu şi ochi mici şi rotunzi, ca două găuri lăsate de gloanţe.

Ia stai puţin, mi-am zis, lasă-ţi inima să bată. În fond, totul este să fii calm. Eşti la tine acasă şi mai este şi o oră târzie din noapte. Abia atunci am hotărât să le deschid uşa. O uşă din secolul al şaptesprezecelea, legată în fier, care cântăreşte o tonă. Cerul nopţii e agitat. Un vânt capricios îndoaie copacii. Ciorile se vânzolesc de colo-colo şi cârâie cât pot, în ciuda întunericului. În timpul zilei am avut şi o ninsoare cam aiurea. Urme cenuşii de zăpadă se mai pot vedea şi acum pe alee.

— Bună, le-am zis. Nu staţi acolo că-ngheţaţi. Veniţi înăuntru.

Holul mic, o adăugire târzie, datorată bunicului meu şi asemănătoare unui ascensor vast, din sticlă şi lemn de mahon, serveşte de anticameră a holului cel mare. O clipă, am rămas toţi trei sub felinarul de alamă, privindu-ne unul pe celălalt, fără să facem vreun pas.

— Aici este Honeybrook Manor, nu-i aşa, domnule? întrebă mustaţa, o persoană zâmbăreaţă. Cred că n-am reuşit să vedem

nicio plăcuţă indicatoare.

— În momentul de faţă, noi îi spunem „The Vineyard”{1}, am spus eu. Cu ce pot să vă fiu de folos?

Tonul infirma politeţea cuvintelor. Le vorbeam ca unora care intraseră pe o proprietate particulară: Scuzaţi-mă, chiar credeţi că pot să vă ajut cu ceva?

— Atunci, dacă nu mă-nşel, dumneavoastră sunteţi domnul Cranmer, nu-i aşa, domnule? sugeră mustaţa, cu acelaşi zâmbet.

Nu ştiu de ce spun „zâmbet”, pentru că expresia de pe chipul respectivei persoane era lipsită de orice urmă de umor sau de bunăvoinţă.

— Da, eu sunt Cranmer, am răspuns, cu o intonaţie vag întrebătoare.

— Domnul Timothy Cranmer? Nu vă supăraţi, este doar o chestiune de rutină, domnule. Sunteţi convins că nu vă deranjăm?

Mustaţa ascundea o cicatrice albă, verticală – o operaţie de „buză-de-iepure”, sau poate că cineva îl pocnise cu o sticlă spartă, căci era cârpită şi cusută.

— De rutină? am repetat, neascunzându-mi neîncrederea. La ora *asta* din noapte? Te pomeneşti că aţi venit să-mi spuneţi că mi-a expirat permisul de circulaţie.

— Nu, domnule, nu e vorba de maşina dumneavoastră. Am venit să vă punem câteva întrebări despre un anume domn doctor Lawrence Pettifer de la Universitatea din Bath.

Mi-am îngăduit o pauză dojenitoare, apoi o căutătură încruntată, pe jumătate amuzată, pe jumătate vexată.

— Adică despre Larry? Of, Doamne Dumnezeule! Ce-a mai făcut de data asta?

Dar, cum tipii s-au mulţumit să mă privească cât se poate de serios, am insistat:

— Sper că nimic *grav*, nu-i aşa?

— Noi am înţeles că sunteţi o cunoştinţă de-a domnului doctor, ca să nu spun prieten apropiat. Sau nu-i adevărat?

Ba chiar prea adevărat, mi-am zis în sinea mea.

— *Apropiat*? am repetat cu voce tare, de parcă ar fi fost o noţiune nouă pentru mine. Nu cred că aş merge chiar atât de departe.

Apoi mi-au întins amândoi într-un singur gest pardesiele, urmărindu-mă cu privirile în timp ce le agăţam în cuier şi continuând să mă scruteze pe când le deschideam uşa următoare. Ajunşi aici, majoritatea celor care vin pentru prima dată la Honeybrook fac o pauză reverenţioasă, în vreme ce privesc galeria menestrelilor, căminul impunător, portretele de pe pereţi şi plafonul cu steme şi armoarii. Nu era însă cazul Mustăţii. Şi nici al Capului în Formă de Sicriu, care fusese cum nu se poate mai circumspect şi lugubru în timpul schimbului de replici dintre mine şi colegul său şi care acum mi se adresa pe un ton nemulţumit şi arţăgos:

— Noi am auzit că dumneavoastră şi Pettifer eraţi prieteni intimi. Şi am auzit asta la Winchester College, nu în altă parte. Aţi fost colegi de şcoală.

— Bine, dar între noi e o diferenţă de trei ani. Şi, pentru nişte elevi, asta-nseamnă o viaţă de om.

— Cu toate astea, după cum am auzit noi, în şcolile publice tocmai astfel de lucruri îi leagă pe tineri. În plus, aţi studiat împreună la Oxford, adăugă el acuzator.

— Ei, şi ce-a păţit Larry? am întrebat eu.

Întrebarea mea nu primi din partea lor decât o tăcere insolentă. Ba chiar păreau că deliberează dacă meritam sau nu un răspuns. Acesta căzu în cele din urmă în sarcina tipului mai vârstnic, căci el era purtătorul oficial de cuvânt. În sinea mea, am hotărât că tehnica omului era de a se interpreta pe sine într-o manieră caricaturală. Şi cu încetinitorul.

— Mda, ei bine, ca să vă spun adevărul, prietenul dumneavoastră

doctorul a cam dispărut puţin, domnule Cranmer, mărturisi el pe tonul unui şovăielnic Inspector Plod. Deocamdată nu bănuim nimic necurat. Totuşi, lipseşte şi de acasă şi de la muncă. Şi atât cât putem să estimăm situaţia – încruntarea sprâncenelor arăta lumii întregi cât de tare îi plăcea expresia – e clar că n-a lăsat nimănui vreun bileţel de la revedere. Asta dacă, bineînţeles, nu v-a scris dumneavoastră vreunul. Nu este din întâmplare pe-aici, nu, domnule? Dormind pe undeva pe la etaj, ca să zic aşa?

— Fireşte că nu. Nu fiţi caraghios.

Mustaţa cu cicatrice se lărgi brusc, dând la iveală o mare furie şi dinţi cariaţi.

— Cum? De ce sunt caraghios, domnule Cranmer?

— Dacă ar fi fost aici, v-aş fi spus imediat. V-aş fi spus că este sus. De ce să fi pierdut şi timpul meu şi pe al dumneavoastră pretinzând că nu se află aici, dacă ar fi fost aici?

Din nou, niciun răspuns. În privinţa asta, îi mergea mintea. Şi, de fapt, începeam să-l suspectez că-i mergea mintea bine de tot şi în alte privinţe. Imaginea mea despre poliţişti era plină de prejudecăţi şi încercam să scap de ea tocmai în momentul în care tipul îşi pusese în minte să nu o contrazică. Parţial, era o chestiune de clasă socială; într-un fel, provenea din fosta mea profesie, în care oamenii de teapa lor erau consideraţi „rudele sărace”. Şi, parţial, ţinea de agitaţia pe care Larry o stârnea în mine pentru că, aşa cum obişnuiam să spunem la Birou, era suficient să se găsească în acelaşi târguşor cu un poliţist, ca să fie arestat pentru că-l împiedicase pe acesta să-şi îndeplinească îndatoririle.

— Numai că, vedeţi, domnul doctor nu pare să aibă nici soţie, nici vreo legătură şi nicio altă persoană importantă în viaţa lui, se lamentă Mustaţa. E foarte popular printre studenţii care îl privesc ca pe un oracol, dar, dacă îi întrebi pe colegii de cancelarie, te izbeşti de ceea ce eu numesc un perete alb, indiferent dacă e vorba de dispreţ, sau de invidie.

— Larry este un spirit liber, am spus. Iar profesorii universitari nu sunt obişnuiţi cu aşa ceva.

— Pardon, domnule?

— Este obişnuit să spună cu voce tare ceea ce gândeşte. Mai ales referitor la ceilalţi profesori universitari.

— Dintre care întâmplător făcea şi el parte, remarcă Mustaţa, ridicându-şi cu obrăznicie sprânceana stângă.

— Era fiu de pastor, am zis, fără să mă gândesc.

— Era, domnule?

— Era. Taică-său a murit.

— Dar, oricum, este tot fiul tatălui său, domnule, zise Mustaţa, pe un ton dojenitor.

Onctuozitatea lui ostentativă începea să aibă asupra mea efectul unei insulte. După părerea ta, la modul ăsta probabil că ne prezentăm noi, sticleţii ăştia inculţi, îmi spunea el, aşa că la modul ăsta suntem priviţi.

Un coridor lung, ai cărui pereţi erau împodobiţi cu acuarele din secolul al nouăsprezecelea, ducea către salon. Am luat-o înainte ca să le arăt drumul, atent la lipăitul pantofilor din urma mea. Boxele combinei muzicale revărsau valuri de muzică de Şostakovici. O casetă pe care o pusesem în aparat fără prea multă convingere. Aşa că l-am oprit şi, într-un acces de ospitalitate, am umplut trei pahare cu propriul nostru vin Honeybrook Rouge, recolta 1993. Mustaţa murmură un „Sănătate!”, dădu paharul peste cap şi zise că era de mirare când te gândeşti că aşa ceva a crescut chiar aici, în casă, dacă se poate spune aşa. În schimb, celălalt aproape că-şi vârî paharul cu totul sub ochi, ca să-i poată observa mai bine culoarea. Apoi nasul lui interminabil intră în pahar şi începu să adulmece. Pe urmă sorbi o picătură pe care o plimbă prin gură în chip expert, în timp ce ochii îi priveau cercetător mica pianină Bechstein pe care, în nebunia mea, o cumpărasem pentru Emma.

— Mă-nşel eu, sau există într-adevăr o urmă de Pinot pe-aici, pe undeva? întrebă el. În orice caz, e sigur că are foarte mult tanin.

— *Este* un Pinot, am rostit printre dinţi.

— A, nu ştiam că în Anglia se poate obţine un Pinot.

— Păi nici nu se poate, decât dacă ai un loc cu totul excepţional.

— Şi al dumneavoastră este excepțional?

— Nu.

— Atunci de ce aţi plantat soiul ăsta?

— Nu eu l-am plantat, ci predecesorul meu. Era un optimist incurabil.

— Ce vă face să spuneţi asta?

M-am stăpânit. Cu greu.

— Mai multe motive. Pământul este prea bogat, este prost drenat şi prea sus faţă de nivelul mării. Dar unchiul meu era hotărât să nu ia în seamă aceste aspecte minore. Când a văzut că viilor locale le-a priit şi numai a lui a avut de suferit, a zis că n-a avut noroc şi a încercat din nou în anul următor.

M-am întors apoi către Mustaţă.

— Poate că aş avea şi eu totuşi voie să ştiu cum vă numiţi.

Atunci, cei doi s-au grăbit să-mi arate, cu gesturi exact cât trebuia de stingherite, legitimaţiile pe care le-am împins imediat la o parte. În zilele mele bune, vânturasem şi eu prin dreptul multor perechi de ochi o sumedenie de legitimaţii, majoritatea false. Mustaţa încercase să-mi telefoneze înainte, zicea, dar descoperise că numărul meu nu mai apărea în cartea de telefon. Aşa că, trecând întâmplător pe-aici pentru o cu totul altă chestiune, hotărâseră amândoi să-şi permită să sune la uşă. N-am crezut o iotă din ceea ce auzeam. Peugeot-ul lor avea număr de Londra. Erau încălţaţi cu pantofi de oraş. Tenul lor n-avea strălucirea dată de viaţa la ţară. Ziceau că-i cheamă Oliver Luck şi Percy Bryant. Luck, cel cu ţeasta ca un sicriu, era sergent. Mustaţa era inspector.

Luck făcea inventarul salonului: miniaturi de familie, mobilă din secolul al optsprezecelea, în stil gotic, cărţi – memoriile lui Herzen

şi ale lui Clausewitz despre război.

— Probabil că citiţi foarte mult, zise el.

— Când am timp.

— Limbile străine nu sunt o piedică.

— Unele dintre ele.

— Cu care nu aveţi probleme?

— Cu germana. Cu rusa.

— Franceza?

— Numai cu cea scrisă.

Ochii lor, toţi patru, erau lipiţi de mine. Oare poliţiştii ne văd aşa cum suntem cu adevărat? Oare recunosc în noi ceva ce le aminteşte de ei înşişi? Lunile de când eram la pensie se estompau. Eram din nou Agentul Operativ şi mă întrebam dacă acest lucru era vizibil pentru ceilalţi şi cât de mult se implicase Biroul în toată povestea asta. Emma, îmi spuneam, oare au reuşit să dea de tine? Să te strângă cu uşa? Să te facă să spui anumite lucruri?

Este ora patru dimineaţa. La mansardă, în studiou, Emma este aşezată la biroul din lemn de trandafir, un alt dar extravagant din partea mea. Bate la maşină. A bătut toată noaptea. O pianistă care făcuse o pasiune pentru maşina de scris.

— Emma, o implor din pragul uşii. De ce faci asta?

Niciun răspuns.

— Ai să te epuizezi. Trebuie să dormi puţin, *te rog*.

Inspectorul Bryant îşi freca mâinile între genunchi, asemenea cuiva care vântură grâul.

— Prin urmare, domnule Cranmer, zise el, cu zâmbetul gata să reapară, când l-aţi văzut sau aţi vorbit ultima oară cu prietenul

nostru, doctorul, dacă-mi pot permite să fiu atât de direct?

Aceasta era întrebarea pentru care mă pregătisem zi şi noapte în ultimele cinci săptămâni.

*

Dar nu i-am răspuns. Încă. Hotărât să nu-i permit să folosească ritmul unui interogatoriu, am adoptat un ton destins, potrivit cu atmosfera de „conversaţie în preajma focului din cămin” în care ne aflam.

— Vedeţi, când spuneţi că nu avea nicio *legătură*…, am început eu uşor.

— Da, domnule?

— Ei bine, pentru Dumnezeu, am izbucnit eu în râs, Larry a avut întotdeauna pe cineva, fără discuţie.

Norocul răsări brusc. Fără niciun fel de menajamente. Omul ori se oprea ori gonea, în niciun caz nu mergea în viteza a doua.

— Vreţi să spuneţi o *femeie*? întrebă el.

— De când îl ştiu a avut o preferinţă pentru femei, am răspuns. Să nu-mi spuneţi că la bătrâneţe s-a transformat într-un burlac înrăit.

Bryant îmi cântărea fiecare cuvânt.

— Asta-i reputaţia care i-a precedat sosirea la Bath, domnule Cranmer. Numai că adevărul de care am dat noi e oarecum diferit, nu-i aşa, Oliver?

Dar Luck nu-şi întoarse privirea ursuză de la focul din cămin.

— Am întrebat-o în amănunt pe proprietăreasa doctorului şi am făcut acelaşi lucru şi cu colegii de la universitate. Totul – confidenţial. Evident că nu dorim să stârnim furtuni în această etapă a anchetei.

Ajuns în acest punct, tipul a tras adânc aer în piept, iar eu am fost

pus în situaţia de a mă minuna cât de mult i se modelase comportamentul lugubru după cel al omologilor săi din serialele alea de televiziune cu un succes de-a dreptul ridicol.

— Sigur, în momentul numirii la Bath, doctorul era exact aşa cum aţi spus. Avea locurile lui preferate unde mergea să bea, îi plăceau studentele drăguţe şi se pare că cele care i-au cedat au fost destul de multe. Cu toate acestea, am constatat că, treptat, s-a produs o schimbare în el. Adică a devenit din ce în ce mai serios. Nu mai merge la petreceri. Îşi petrece singur multe seri. Bea din ce în ce mai puţin. *Preocupat* este un cuvânt care apare foarte des. Dacă-mi daţi voie să mă exprim direct – obiceiurile doctorului au, în ultima vreme, o anumită nuanţă de secretomanie căreia se pare că suntem incapabili să-i dăm de cap.

Asta se cheamă să ai simţul comerţului, mi-am zis în sinea mea.

— Poate că a început şi el, în sfârşit, să se maturizeze, am sugerat pe un ton degajat, dar cu mai multă simţire decât avusesem de gând să exprim, căci ţeasta lunguiaţă a lui Luck s-a întors şi el m-a fixat cu privirea, în timp ce luminile portocalii şi roşii ale focului din cămin îi jucau pe ceafă.

— Din câte ştim noi, singurul său vizitator din ultimele douăsprezece luni este un domn din străinătate cunoscut sub numele de „Profesorul", continuă Bryant. Ce fel de profesor e şi unde – nu ştie nimeni. Ei bine, vizitele Profesorului nu au fost niciodată lungi şi, cu toate că apărea pe neanunţate, doctorul părea întotdeauna bucuros să-l vadă. De obicei, cumpărau nişte *curry* gata preparat şi nişte bere, la care se adăuga şi ceva Scotch, şi-apoi din camera doctorului se auzeau hohote de râs. Sursa noastră ne-a spus că Profesorul era fără-ndoială un om spiritual şi inteligent; de dormit, dormea pe canapea şi pleca a doua zi. Întotdeauna ducea cu el un bagaj uşor, absolut suficient pentru o asemenea vizită scurtă. Proprietatea zice că era un singuratic. Niciodată nu şi-a dat vreun nume, în orice caz nu în faţa proprietăresei; a fost mereu doar Profesorul. În plus, el şi doctorul vorbeau într-o limbă necunoscută, mai ales noaptea târziu.

Am dat din cap, încercând să afişez un interes politicos faţă de spusele tipului, în locul fascinaţiei pe care o stârnea în mine.

— Nu vorbeau ruseşte, pentru că femeia ar fi recunoscut limba asta. Răposatul ei soţ fusese ofiţer de marină, aşa că femeia ştia cum sună rusa. Am verificat la Universitate, dar niciunul din oaspeţii oficiali nu se potriveşte. Vizitele Profesorului erau absolut particulare.

Cu cinci ani în urmă, pe Hampstead Heath, Larry şi cu mine mergem unul lângă altul. Mergem prea repede, întotdeauna mergem aşa când suntem împreună. În parcurile din Londra, în weekendurile în care ne refugiem la vila specială din Norfolk a Biroului, suntem doi atleţi aflaţi în concurs, chiar şi în timpul liber.

— Ceceev s-a convertit la *curry*, mă anunţă Larry. De şase luni de zile, mă bate la cap că mielul e miel şi că sosurile sunt decadente. Seara trecută, mergem la „Viceroy of India”, Ceceev devorează un pui gătit cum scrie la carte şi, brusc, îl descoperă pe Dumnezeu.

— Se pare că este scund şi voinic, îi dădea înainte Bryant. După ochiul proprietăresei, omul se apropie de cincizeci de ani; păr negru pieptănat spre spate, favoriţi şi o mustaţă groasă, pe oală. De obicei purta o jachetă de aviator şi ghete cu crampoane. Deşi tenul îi e smead, e vorba totuşi de un *alb*, susţine femeia. Cu faţa ciupită, ca şi cum ar fi avut multe coşuri în copilărie. Un umor sec, scăpărător. Nu seamănă deloc cu cei câţiva profesori pe care-i cunoaşte proprietăreasa. Nu ştiu dacă toate astea vă spun ceva.

— Mi-e teamă că nu, am răspuns, refuzând ca aceste elemente să-mi spună ceva sau, mai bine zis, refuzând să iau în seamă însăşi evidenţa.

— Femeia a mers până acolo încât a folosit cuvântul *scânteietor,* nu, Oliver? Noi chiar ne-am zis că poate i s-or fi aprins călcâiele după el.

Dar, în loc să-i răspundă colegului, Luck mi se adresă brusc.

— Ce alte limbi mai vorbeşte Pettifer în afară de rusă?

— Precis, nu ştiu. – Tipului nu-i plăcu răspunsul meu. – Dar este specialist în slavistică. Limbile străine sunt punctul lui forte şi în special limbile minoritare. Am avut impresia că le prinde din zbor. Şi cred că este şi filolog într-o oarecare măsură.

— Are ceva în sânge, nu?

— Din câte ştiu eu, nu. Are fler.

— Ca şi dumneavoastră.

— La mine e vorba de sârguinţă.

— Pe care Pettifer n-o are?

— El n-are nevoie de aşa ceva. V-am mai spus. Are fler.

— Din câte ştiţi, când a avut loc ultima lui călătorie în străinătate?

— Ultima călătorie? Dumnezeule mare, dar omul ăsta călătorea tot timpul. Era pasiunea lui. Cu cât locul respectiv era mai lipsit de savoare, cu atât mai mult îi plăcea.

— Când a fost plecat ultima dată?

Pe 18 septembrie, mi-am zis. *Când Dumnezeu altă dată? Ultima dată, ultima lui întâlnire clandestină, absolut ultimul hohot de râs.*

— Vreţi să spuneţi ultima călătorie? am întrebat din nou. Mi-e teamă că n-am nici cea mai vagă idee. Dacă aş îndrăzni să vă ofer o dată anume, v-aş induce pur şi simplu în eroare. Nu puteţi mai bine să verificaţi nişte liste de pasageri şi alte lucruri de genul ăsta? Aveam impresia că în zilele noastre aceste date sunt informatizate.

Luck îi aruncă o privire lui Bryant. Bryant se uită la mine, iar zâmbetul mai-mai că îi atinse limitele răbdării.

— Ei bine, acum, domnule Cranmer, aş vrea să revin la întrebarea iniţială, zise el. Problema constă în acest „când”, asta-i clar. Şi ar fi foarte amabil din partea dumneavoastră dacă ne-aţi împărtăşi, în sfârşit, şi nouă secretul, precum şi dacă ne-aţi spune când anume aţi luat ultima oară legătura cu persoana dispărută.

Pentru a doua oară în cursul acestei conversaţii, adevărul devenea aproape stingheritor. *Legătura?* aş fi vrut să spun. *Legătura, domnule Bryant? Acum cinci săptămâni, pe 18 septembrie, la Priddy Pool, domnule Bryant! O legătură a cărei anvergură n-ai s-o bănuieşti*

niciodată!

— Cred că s-a-ntâmplat la câtăva vreme după ce Universitatea i-a oferit un post permanent, am răspuns cu voce tare. Era fericit la culme. Se săturase până peste cap să tot ţină cursuri pe termen scurt şi să însăileze tot felul de articole ca ziarist. Bath îi oferea siguranţa pe care o căuta. Aşa că a înşfăcat ocazia cu amândouă mâinile.

— Şi? Mai departe? interveni Luck, pentru care lipsa de eleganţă era un semn de virtute.

— Şi mi-a scris. Mâzgălea bileţele în grabă. Asta a fost ultima noastră legătură.

— Şi ce anume scria acolo? vru să ştie Luck.

Scria că Universitatea din Bath era la fel ca atunci când îl adusesem aici: cenuşie, al dracului de friguroasă şi mirosind a pipi de pisică, am replicat în gând, căci adevărul ţâşnea din nou la suprafaţă. *Scria că putrezeşte de la cap în jos, într-o lume care nu credea în nimic. Scria că Universitatea din Bath era închisoarea Lubianka, mai puţin râsetele, şi că, bineînţeles, mă considera personal vinovat de toată situaţia. Semnat: Larry.*

— Scria că primise scrisoarea oficială de numire, că era extrem de bucuros şi că toţi ar fi trebuit să-i împărtăşească bucuria, am replicat politicos.

— Când anume s-a întâmplat asta?

— Mi-e teamă că nu am memoria datelor. După cum nu-ncetez să repet. Cu excepţia anilor de recoltă.

— Aveţi scrisoarea aceea?

— Nu păstrez corespondenţa veche.

— Dar de răspuns i-aţi răspuns.

— Imediat. Aşa fac întotdeauna când primesc o scrisoare personală. Nu suport să rămân dator.

— Bănuiesc că este o reminiscenţă de pe vremea când eraţi şi dumneavoastră funcţionar public.

— Cred că da.

— Dar v-aţi retras din activitate.

— Slavă Domnului, nici vorbă, domnule Luck. N-am fost niciodată mai ocupat ca acum.

Zâmbetul şi mustaţa cu cicatrice ale lui Bryant reveniră în scenă.

— Cred că vă referiţi la munca atât de variată şi de folositoare pe care o puneţi în slujba comunităţii. Se spune că domnul Cranmer este sfântul acestui cartier.

— Nu cartier, ci sat, am precizat eu netulburat.

— Ne salvaţi biserica. Îi ajutaţi pe cei în vârstă. Vacanţe la ţară pentru copiii săraci de la oraş. Casa şi, proprietatea deschisă pentru cei de la ţară în beneficiul azilului local. Să ştiţi că am fost foarte impresionaţi de toate astea, nu-i aşa, Oliver?

— Da, da, foarte, întări Luck.

— Prin urmare, domnule, când ne-am *întâlnit* faţă-n faţă cu domnul doctor – lăsând la o parte biletele mâzgălite în grabă? reluă Bryant.

Am ezitat cu bună ştiinţă.

— Trei luni? Sau patru? Sau poate cinci? l-am invitat eu să aleagă.

— Întâlnirea a avut loc aici, domnule? La Honeybrook?

— Aici, da.

— Şi cât de des v-aţi întâlnit, dacă ne-aţi putea spune?

— Of, Doamne, în cazul lui Larry planificările nu-şi au rostul. Apare pur şi simplu la uşă, îi oferi o omletă în bucătărie şi pe urmă îl dai afară – în ultimii doi ani, chestia asta s-a-ntâmplat de vreo şase ori. Sau, hai, opt.

— Şi când s-a-ntâmplat efectiv ultima dată, domnule?

— Păi, tot încerc să-mi amintesc. S-ar putea să fi fost prin iulie. Ne hotărâserăm să curăţăm mai devreme decât de obicei butoaiele de vin. Şi cel mai bun mijloc de a scăpa de Larry este să-l pui la treabă. A frecat butoiul preţ de-o oră, pe urmă a mâncat nişte brânză cu pâine, a băut patru pahare de gin cu apă tonică, după care şi-a luat tălpăşiţa.

— În iulie, deci, zise Bryant.

— Aşa am spus, iulie.

— Dar o dată anume? Să zicem o zi lucrătoare? Era cumva la sfârşit de săptămână?

— Da, probabil că a fost la un sfârşit de săptămână.

— De ce spuneţi asta?

— Pentru că nu aveam personal.

— Dar am avut impresia că aţi spus „ne hotărâserăm", domnule.

— Câţiva copii din cartierul sărac mă ajutau pentru o liră pe oră, am răspuns, evitând din nou cu mare grijă orice referire la Emma.

— E vorba de mijlocul lui iulie, de începutul sau poate mai degrabă de sfârşitul lunii?

— E vorba de mijlocul lunii. Atunci cred că s-a întâmplat, am spus.

Apoi m-am ridicat de pe scaun, probabil ca să le arăt celor doi cât de relaxat eram, şi m-am apucat să studiez ostentativ calendarul sticlarului, pe care Emma îl agăţase pe perete, în spatele telefonului.

— Asta este. Mătuşa Madeline, din douăsprezece până în nouăsprezece. Bătrână mea mătuşă a stat la mine în perioada aceea. Probabil că Larry şi-a făcut apariţia în weekendul respectiv. A stat la taifas cu bătrâna.

Nu mai dădusem cu ochii de mătuşa Madeline de vreo douăzeci de

ani. Dar, dacă tipii ăştia ar fi avut de gând să pornească în căutarea martorilor, aş fi preferat să o caute pe mătuşa Madeline decât pe Emma.

— Ei, şi se mai spune, domnule Cranmer, sugeră Bryant viclean, că pentru doctorul Pettifer era o delectare să se folosească de *telefon*.

Am izbucnit într-un hohot de râs. Cum eram pe cale să pătrund într-o altă zonă întunecată, aveam nevoie de toată siguranţa interioară pe care o puteam aduna.

— Sunt sigur că aşa se spune. Şi pe bună dreptate.

— V-aţi adus aminte de ceva, nu, domnule?

— Doamne, cred că da. Ei bine, au fost momente în care Larry, cu un telefon în mână, putea să-ţi transforme viaţa într-un adevărat iad. Te suna la orice oră din zi sau din noapte. Şi nu te alegea în mod special. Se apuca să dea telefon la toţi cei pe care îi avea în agendă.

Am izbucnit din nou în râs şi Bryant mi s-a alăturat, în timp ce Luck cel puritan continua să privească încruntat flăcările din cămin.

— Fiecare dintre noi avem asemenea cunoştinţe, nu-i aşa, domnule? zise Bryant. Eu îi numesc negustori de drame şi nu din lipsă de respect. Oamenii de genul ăsta îşi fac rost de o problemă – o ceartă cu iubitul sau iubita, dilema dacă să cumpere ori nu casa aia nemaipomenită pe care tocmai au zărit-o din autobuz, de exemplu – şi nu se simt fericiţi până nu te vâră şi pe tine în grămadă. Ca să fiu sincer, la mine acasă cred că nevastă-mea e cea care îi atrage. Eu, unul, nu am răbdarea necesară. Prin urmare, când a apărut doctorul Pettifer ultima oară cu aşa ceva, domnule?

— Cu ce?

— Păi, cu o dramă, domnule. Cu ceea ce eu numesc o fandoseală.

— O, cu mult timp în urmă.

— Acum câteva luni, să zicem?

M-am prefăcut iar că scotocesc prin memorie. Când eşti supus unui interogatoriu, trebuie să ţii întotdeauna seama de două reguli de aur, de care eu nu mă sinchisisem. Prima regulă spune să nu dai amănunte neesenţiale, pe care nu ţi le-a cerut nimeni. A doua zice să nu spui niciodată o minciună sfruntată dacă nu eşti capabil să te ţii de ea până la capăt.

— Poate că, dacă ne-aţi putea descrie acea dramă, domnule, asta ne-ar ajuta să punem ordine, nu credeţi? sugeră el, de parcă ar fi propus un joc de familie.

Grea dilemă. Pe tot parcursul existenţei mele trecute, ideea general acceptată era că, spre deosebire de noi, poliţia se folosea foarte puţin de microfoane şi de înregistrarea convorbirilor telefonice. Ceea ce ei numeau în mod cât se poate de greşit „anchete discrete" se reducea la întrebările puse unor vecini cicălitori, comercianţi şi directori de bănci, dar se poticnea de colecţia noastră de dispozitive electronice de supraveghere. Sau, cel puţin, aşa credeam noi. Aşa că m-am hotărât să mă refugiez în acest trecut îndepărtat.

— După câte îmi amintesc, asta s-a-ntâmplat când Larry şi-a luat un fel de rămas-bun public de la socialismul de stânga şi a vrut ca prietenii lui să ia parte la eveniment, am spus cu voce tare.

Rămas în faţa căminului, Luck îşi prinse obrazul în mâna-i lungă şi subţire, ca şi cum ar fi vrut să-şi potolească o nevralgie.

— E vorba de socialismul rus? întrebă el cu un glas morocănos.

— E vorba de oricare socialism doriţi. Larry era pe cale de a se de-radicaliza – asta este expresia lui – şi avea nevoie ca prietenii săi să asiste la demersul respectiv.

— Şi când s-a petrecut exact chestia asta, domnule Cranmer? întrebă Bryant din celălalt colţ al triunghiului.

— Acum vreo doi ani. Ba chiar mai mult. Pe vremea când îşi termina teza de doctorat, mai înainte de a depune cererea pentru postul de la Universitate.

— Noiembrie '92, rosti Luck.

— Poftim?

— Dacă vorbim despre renunţarea publică la socialismul radical, atunci vorbim despre articolul scris de doctor şi intitulat „Moartea unui experiment”, publicat în noiembrie ’92 în *Socialist Review.* În articolul respectiv, doctorul a stabilit o legătură între hotărârea sa şi o analiză a ceea ce el numea continuitatea subterană a expansionismului rus, indiferent de drapelul sub care se desfăşoară – cel ţarist, cel comunist sau cel federalist actual. Tot acolo s-a referit şi la noua ortodoxie morală a Occidentului, pe care a legat-o de etapele timpurii ale dogmei sociale comuniste, fără însă a fi însoţită şi de idealismul fundamental al acesteia. Unul sau doi colegi universitari radicali au considerat articolul acela drept un act de pură trădare. Dumneavoastră ce credeţi?

— Eu n-am avut nicio părere.

— Aţi discutat cu el despre articol?

— Nu. L-am felicitat.

— De ce?

— Pentru că asta îşi dorea.

— Întotdeauna le spuneţi oamenilor lucrurile pe care îşi doresc să le audă?

— Domnule Luck, dacă îi cânt în strună unei persoane care mă plictiseşte şi dacă vreau să trec la altceva, atunci da, aşa fac, am răspuns, aruncând o privire spre cadranul pendulei franţuzeşti care stătea cuminte în cutia, ei de sticlă.

Dar Luck nu era o persoană uşor de intimidat.

— Iar noiembrie ’92 – când Pettifer a scris articolul ăla faimos – înţeleg că ar fi fost şi momentul în care v-aţi retras din nu ştiu ce fel de activitate pe care o desfăşuraţi la Londra, nu?

Nu-mi plăcea deloc faptul că Luck făcea mereu paralele între viaţa mea şi cea a lui Larry şi detestam tonul pe care-l folosea.

— S-ar putea.

— Aţi fost de acord cu renunţarea la socialism?

— Să-nţeleg că mă-ntrebaţi ce fel de politică fac, domnule Luck?

— Mă gândeam pur şi simplu că, în timpul Războiului Rece, cunoştinţa cu această persoană s-ar fi putut dovedi riscantă pentru dumneavoastră. În acea perioadă eraţi funcţionar public, iar el, după cum tocmai aţi spus, era un socialist revoluţionar.

— N-am făcut niciodată un secret din faptul că îl cunoşteam pe doctorul Pettifer. Faptul că am fost colegi de şcoală şi de universitate nu este o crimă, deşi se pare că dumneavoastră aveţi altă părere. În orice caz, în departamentul unde am lucrat nu s-a pus niciodată problema.

— Aţi avut ocazia să-i cunoaşteţi pe unii dintre prietenii săi din blocul sovietic? Ruşi, polonezi, cehi şi toţi cei cu care se vântura de colo-colo?

Stau în camera de la etaj a casei noastre conspirative din Shepherd Market, la un pahar de rămas-bun împreună cu Volodia Zorin, consilier economic, în realitate şeful biroului din Londra al spionajului rusesc, proaspăt refăcut. Este ultima dintre întâlnirile noastre semioficiale. Peste trei săptămâni, îmi voi lua adio de la această lume secretă şi de la tot ce ţine de ea. Zorin este un veteran al Războiului Rece, despre care nimeni nu ştie că are gradul de colonel. Despărţirea de el este aproape o despărţire de propriul meu trecut.

— Aşadar, ce-ai să faci cu restul vieţii tale, prietene Timothy? întreabă el.

— Am să o restrâng, răspund eu. Am să fiu un nou Rousseau. Am să întorc spatele tuturor marilor concepte, am să-mi cultiv viţa de vie şi am să pictez miniaturi.

— Adică ai să te înconjori de un nou Zid al Berlinului?

— Din nenorocire, Volodia, sunt deja înconjurat de un astfel de zid. Unchiul meu Bob şi-a plantat via într-o grădină închisă de un zid

din secolul al optsprezecelea. E o capcană pentru ger şi un refugiu în calea bolilor.

— Nu, doctorul Pettifer nu mi-a făcut niciodată cunoştinţă cu o astfel de persoană, am replicat.

— Dar v-a vorbit vreodată de prietenii aceia? Cine erau? Ce puneau la cale împreună? Ce înţelegeri cloceau? Servicii reciproce, chestii de genul ăsta?

— Înţelegeri? Bineînţeles că nu.

— Ba da, înţelegeri. Servicii reciproce. *Tranzacţii,* adăugă Luck cu un accent ameninţător.

— Habar n-am despre ce vorbiţi. Nu, nu a discutat cu mine despre asemenea lucruri. Nu ştiu ce făceau împreună. Foarte probabil că stăteau la taclale. Rezolvau problemele omenirii, ajutaţi de vreo două-trei sticle.

— Nu prea-l aveţi la inimă pe Pettifer, nu-i aşa?

— Nici nu-mi place, nici nu-mi displace persoana, domnule Luck. Spre deosebire de dumneavoastră, eu nu fac parte din categoria celor care emit judecăţi de valoare. Doctorul este o veche cunoştinţă care, luată în doze mici, este efectiv amuzantă. Aşa l-am considerat întotdeauna.

— V-aţi certat vreodată în mod serios cu el?

— N-a fost vorba nici de o ceartă serioasă, nici de o prietenie serioasă.

— V-a poftit vreodată Pettifer să participaţi la vreo acţiune în schimbul unor servicii oarecare? Pentru faptul că eraţi funcţionar public. Să-i neteziţi o anumită cale, să-i vindeţi un pont, să-i daţi vreo recomandare?

Dacă Luck şi-a pus cumva în gând să mă sâcâie, planul îi reuşeşte de minune.

— Sugestia asta este absolut nepotrivită, am replicat. Şi eu aş putea

la fel de bine să vă întreb dacă primiţi mită.

Încă o dată, cu o sârguinţă special calculată ca să mă aducă la exasperare, Bryant îi luă apărarea cu stângăcie.

— Iertaţi-l, domnule Cranmer, Oliver este încă prea tânăr, zise el, împreunându-şi mâinile a rugăciune. Domnule Cranmer, *vă rog* – dacă-mi permiteţi…

— Da, domnule Bryant?

— Cred că iar ne-am îndepărtat de la subiect, domnule. De altfel, observ că avem un talent special. Începuserăm să vorbim despre un telefon şi câteva clipe mai târziu discutam despre o poveste întâmplată acum doi ani. Cum stăm cu prezentul, domnule? Când a avut loc *cea mai recentă* convorbire telefonică dintre dumneavoastră şi doctorul Pettifer? Subiectul sau topica frazei nu au nicio importanţă, spuneţi-mi numai când anume. Asta este ceea ce mă interesează şi încep să cred că, dintr-un motiv sau altul, nu vreţi să-mi daţi un răspuns direct; din cauza asta, tânărul Oliver a fost puţin iritat. Da, domnule?

— Încerc să-mi aduc aminte.

— Nu vă grăbiţi, aveţi tot timpul, domnule.

— Cu telefoanele era ca şi cu vizitele. Pur şi simplu le uiţi. Întotdeauna telefonează când eşti foarte prins. – De exemplu, atunci când făceam dragoste cu Emma, în zilele în care nu făceam nimic altceva. – Dacă am zărit nu ştiu ce articol în ziar, dacă l-am văzut la televizor pe dobitocul ăla care minţea cu neruşinare despre un ştiu ce subiect? Asta se-ntâmplă mereu cu prieteniile din vremea studenţiei. Tot ceea ce era o încântare cu douăzeci şi cinci de ani în urmă se transformă într-o calamitate. Tu te maturizezi. Prietenii tăi nu. Tu te adaptezi. Ei rămân neschimbaţi şi devin nişte copii bătrâni, din ce în ce mai plictisitori. Asta te face să schimbi macazul.

Privirea încruntată a lui Luck nu-mi plăcea deloc, aşa cum nu-mi plăcea nici căutătura chiorâşă a lui Bryant.

— Când vorbiţi de „schimbarea macazului”, domnule, continuă Bryant, vă referiţi de fapt la „scoaterea telefonului din priză”? La deconectarea lui? Pentru că mi se pare că exact asta am făcut noi, domnule Cranmer, pe întâi august, şi timp de trei săptămâni n-am mai avut niciun fel de legătură cu lumea exterioară. La capătul acestor trei săptămâni am primit un nou număr de telefon.

Eram pregătit pentru replica asta, căci i-am şocat pe amândoi.

— Domnule inspector Bryant, domnule sergent Luck! Cred că m-am săturat până peste cap de toată povestea asta. Acum sunteţi prinşi într-o anchetă despre o persoană dispărută, iar după un minut întrebaţi nişte aberaţii fără nicio legătură cu subiectul, referitoare la contactele care contravin eticii în perioada când am fost funcţionar public, la părerile mele politice, dacă reprezint un risc pentru securitatea statului şi de ce nu mai sunt în cartea de telefon.

— Chiar aşa, de ce? sări Luck.

— Fiindcă eram agasat de telefoane nedorite.

— Din partea cui?

— Absolut nimeni care să vă intereseze.

Acum era rândul lui Bryant.

— Domnule, dacă aşa au stat lucrurile, de ce nu aţi luat legătura cu poliţia? Doar nu v-aţi pierdut cu firea, nu? Ştiţi doar că suntem mai mult decât fericiţi să-i ajutăm pe cei care sunt importunaţi de telefoane de ameninţare sau obscene. Evident, în colaborare cu British Telecom. Nu era nevoie să vă rupeţi de lume timp de trei săptămâni.

— Telefoanele faţă de care am avut obiecţii nu erau nici obscene, nici ameninţătoare.

— A, nu? Dar atunci despre ce fel de telefoane era vorba, domnule, dacă nu vă supăraţi?

— Nu vă priveşte, mai ales că acum nu mai există.

Şi am adăugat o a doua scuză, acolo unde una singură ar fi fost de-ajuns.

— Şi-apoi, trei săptămâni fără telefon sunt o adevărată cură balneară.

Bryant săpa adânc într-un buzunar interior. La un moment dat, scoase la lumină un carneţel îmbrăcat în negru, dădu la o parte bucata de plastic în care era înfăşurat şi îl deschise, punându-l pe genunchi.

— Da, numai că vedeţi dumneavoastră, domnule, eu şi cu Oliver aici de faţă am făcut cercetări serioase în privinţa telefoanelor date de doctor pe tot parcursul şederii sale la Bath, explică el. Marele nostru noroc a vrut ca doctorul să aibă o proprietăreasă scoţiană şi un telefon cuplat. Fiecare apel pe care-l făcea era imediat notat, cu dată, oră şi durată. Ideea fusese a comandantului, răposatul soţ al proprietăresei. Iar doamna Macarthur a continuat tot aşa.

Bryant îşi umezi vârful degetului şi dădu pagina.

— Doctorul a şi primit un mare număr de telefoane, multe dintre ele părând că vin din locuri foarte îndepărtate, iar unele, destule la număr, au fost întrerupte în mijlocul conversaţiei. Foarte des, doctorul a vorbit limba aceea pe care femeia nu o poate recunoaşte. În ceea ce priveşte telefoanele pe care le-a dat omul nostru, lucrurile stau cu totul altfel. Până la întâi august anul acesta, dumneavoastră aţi fost partenerul de discuţie numărul unu, cel puţin aşa susţine doamna Macarthur. Numai în mai şi iunie, doctorul a avut şase ore şi douăzeci de minute de conversaţie cu dumneavoastră.

Inspectorul s-a întrerupt, dar eu am rămas mai departe tăcut. Jucasem o mână imposibilă şi pierdusem. Mă sucisem şi mă-nvârtisem, sperând să-i satisfac cu jumătăţi de adevăr. Dar nu aveam nicio posibilitate de apărare împotriva unui atac atât de bine pus la punct. Şi, în timp ce căutam un ţap ispăşitor, mi-am amintit brusc de Birou. Dacă nebunii de acolo erau la curent cu dispariţia lui Larry, de ce dracu' nu m-au avertizat mai devreme? Doar ştiau categoric că era căutat de poliţie. Atunci de ce n-au făcut nimic ca să împiedice povestea asta? Iar dacă n-au putut s-o împiedice, de ce

m-au lăsat în bătaia vântului, fără să ştiu nimic?

*

Sunt la ultima mea întâlnire cu Jack Merriman, şeful personalului, în apartamentul său frumos decorat, ale cărui ferestre dau în Berkeley Square. Aşezat într-un fotoliu, Merriman rupe în două un biscuit Rich Tea, în timp ce bolboroseşte ceva despre roata istoriei. Omul ăsta a jucat atâta amar de vreme rolul Englezului Ţicnit, încât nici el, nici altcineva nu mai este în stare să-şi dea seama dacă omul este cu adevărat ceea ce pare a fi.

— Ai făcut o treabă bună, Tim, bătrâne, rosteşte el cu un glas tărăgănat şi spart. Ai trăit din plin vremurile astea pline de pasiuni. Cine ar putea să facă mai mult de-atât?

Chiar aşa, cine oare? Numai că Merriman nu pricepe decât propriile sale ironii.

— A existat, a fost o întruchipare a răului, l-ai spionat în draci, iar acum a dispărut. Vreau să spun că nu e cazul, doar pentru că am câştigat, să credem că lupta nu mai are rost, nu? Dimpotrivă, este mult mai bine să spunem hip hip ura, i-am zdrobit, câinele comunist e mort şi îngropat, e timpul să începem o nouă partidă.

Aici reuşeşte să scoată un mic nechezat amuzat.

— Nu Partidă cu P mare. Cealaltă, cu literă mică.

Ajuns aici, rupe o bucată mai mică dintr-o jumătate de biscuit şi o înmoaie în cafeaua din ceaşcă.

— Dar eu nu sunt invitat să iau parte la această nouă partidă, nu? îl întreb.

Merriman nu-ţi dă niciodată el însuşi veştile proaste. Preferă să facă în aşa fel încât să le spui chiar tu.

— Ei bine, am impresia că nu, Tim, nu-i aşa? mă aprobă el, clătinând compătimitor din capul rotund şi lătăreţ. Vreau să spun că o perioadă de douăzeci şi cinci de ani îţi modelează mintea, nu? Aşa că m-am gândit că te vei simţi mult mai bine dacă vei fi de acord că

ţi-ai primit porţia şi că a venit vremea să-ţi găseşti locuri noi de păşunat. La urma urmelor, nu eşti un sărăntoc. Ai o proprietate la ţară şi ceva parale. Apoi iubitul tău unchi Robert a avut delicateţea să moară, ceea ce nu se poate spune despre mulţi unchi bogaţi, nu-i aşa? Ce poate fi mai plăcut?

La Birou umbla vorba că trebuia să fii atent în privinţa lui Merriman, ca nu cumva să ajungi să demisionezi din greşeală, în loc să aştepţi să te dea el afară.

— Nu cred că sunt prea bătrân pentru nişte ţinte noi, spun eu.

— Tim, cavalerii Războiului Rece a căror vârstă a atins patruzeci şi şapte de ani nu se mai reciclează. Sunteţi cu toţii mult prea drăguţi. Vă supuneţi prea multor reguli. Ai să-i spui tu şi lui Pettifer, nu-i aşa? E mai bine să afle de la tine.

— Să-i spun ce anume?

— Păi, cred că exact ce ţi-am spus eu ţie. Doar nu crezi că-l putem îndrepta tocmai pe *el* spre o ţintă teroristă, nu-i aşa? Ştii cât mă costă omul ăsta? Doar onorariul de angajare? Ca să nu mai vorbesc de cheltuielile lui, care nu sunt o glumă.

— Dat fiind că secţia este cea care-l plăteşte, da, ştiu.

— Ei, şi pentru ce? La dracu', când încerci să-i convingi pe nişte tipi să se alăture grupului Baghdad Brotherhood de dragul tău sau de dragul a orice altceva, atunci ai nevoie de toţi banii pe care poţi pune mâna, nu-i aşa? Specia Pettiferilor a dispărut din lumea asta. Este o realitate pe care trebuie s-o accepţi ca atare, ascultă-mă pe mine.

Ca de obicei, încep să mă înfurii când e deja prea târziu.

— Nu asta a fost hotărârea şefilor cei mari ultima dată când s-a analizat cazul lui. Toate părţile au fost de acord că va trebui să aşteptăm să vedem dacă Moscova i-a destinat un nou rol.

— Am aşteptat şi ne-am plictisit aşteptând, zice Merriman, întinzându-mi un articol decupat din *Guardian*. Pettifer are nevoie de un context, altfel ne va face probleme. Vorbeşte cu cei de la

reciclarea cadrelor. Universitatea din Bath caută un lingvist care să ţină un curs despre ceva ce se cheamă securitate globală, ceea ce mie-mi sună a oximoronul tuturor timpurilor. O slujbă care poate deveni permanentă. Marele „Eu şi numai Eu” a lucrat în cadrul Biroului şi ne e binevoitor; condiţia este ca Pettifer să nu-şi bage nasul unde nu-i fierbe oala. Habar n-aveam că la Bath există o universitate, mai bombăne el morocănos, ca şi cum nimeni nu-i spune niciodată nimic. Probabil că e una din chestiile alea tehnice la modă.

*

Acesta este momentul cel mai greu din cei peste douăzeci de ani de activitate comună. Viaţa a decretat că trebuie să stăm în maşini parcate fiecare pe o culme de deal. De data aceasta, suntem pe o colină din afara oraşului Bath. Larry stă lângă mine, cu faţa îngropată în palme. Din locul în care ne aflăm, pot să disting, pe deasupra coroanelor copacilor, silueta cenuşie a Universităţii pe care tocmai o inspectasem, precum şi perechea de coşuri tubulare de metal – semnul ei ameninţător.

— Prin urmare, în ce mai credem acum, Tim? Într-un pahar de sherry acasă la decan şi în mobila din lemn natural de pin?

— Hai să-i zicem în pacea pentru care ai luptat, propun eu fără convingere.

Ca de obicei, tăcerea lui este mai rea decât furia. Îşi ridică braţele, dar în loc de aer dă de acoperişul maşinii.

— Este un paradis plin de siguranţă, spun eu. Jumătate de an te plictiseşti, cealaltă jumătate eşti liber să faci ce-ţi pofteşte inima. O perspectivă mai bună decât media pe omenire.

— Timbo, eu nu pot fi domesticit.

— Dar nimeni nu-ţi cere aşa ceva.

— N-am nevoie de un paradis sigur. N-am avut niciodată nevoie. Ducă-se dracului toate paradisurile sigure. Ducă-se dracului toate stazele. Ducă-se dracului universitarii, pensiile şi spălatul maşinii

duminica. Şi mai du-te dracului şi tu.

— La dracu' cu istoria, la dracu' cu Biroul, la dracu' cu viaţa şi cu anii care mi se aşază în spinare, propun eu dezvoltarea tezei.

Cu toate acestea, nu pot să neg că simt un nod în gât. Aş pune mâna pe umărul care-i tremură, fierbinte şi transpirat, numai că nu avem obiceiul să ne atingem unul pe celălalt.

— Ascultă, îi spun eu. Mă asculţi? Eşti la treizeci de mile de Honeybrook. Poţi să vii duminica la prânz şi la ceai, să-mi spui şi mie cum dracu' se prezintă situaţia.

Este cea mai rea invitaţie pe care am făcut-o în viaţa mea.

*

Bryant se conversa cu propriul carnet de însemnări, în timp ce-şi bătea joc de mine cu înregistrarea convorbirilor telefonice făcute de Larry.

— După câte văd eu aici, domnul Cranmer apare şi pe lista telefoanelor primite. Nu sunt numai străinii aceia ciudaţi de care pomeneaţi. Un domn educat, întotdeauna foarte politicos, cu o voce ca de la BBC, aşa vă descrie proprietăreasa. Şi adevărul e că, fără nicio lipsă de respect, exact aşa v-aş descrie şi eu, remarcă el, umezindu-şi din nou un deget şi trecând la pagina următoare. Apoi, deodată, vă răsuciţi pe călcâie şi rupeţi orice legătură cu doctorul. Ca să vezi. Niciun telefon din nicio parte, timp de trei săptămâni. Cum aţi spune dumneavoastră, o tăcere radiofonică. I-aţi trântit uşa în nas, asta aţi făcut, domnule Cranmer, iar eu şi Oliver, aici de faţă, ne-am întrebat de ce i-aţi făcut aşa ceva. Ne-am întrebat ce s-a-ntâmplat *înainte* să rupeţi legătura cu el şi totodată ce *anume* aţi întrerupt în clipa în care ați făcut mişcarea asta. Nu-i așa, Oliver?

Inspectorul continua să zâmbească. Chiar dacă m-ar fi condus pe ultimul drum spre spânzurătoare, tot nu şi-ar fi pierdut zâmbetul acela. Furia pe care o simţeam împotriva lui Merriman se întoarse într-un mod cât se poate de agreabil către Bryant.

— Domnule inspector, am început, încălzindu-mă pe măsură ce

vorbeam. Spuneţi că sunteţi un funcţionar public. Cu toate acestea, într-o duminică seara la ora zece, fără vreun mandat sau vreo întâlnire anunţată, aveţi impertinenţa să năvăliţi la mine în casă cu încă o persoană…

Bryant se ridicase deja în picioare. Masca glumeaţă căzu.

— Aţi fost foarte amabil, iar noi am abuzat de primire. Bănuiesc că ne-am lăsat duşi de conversaţie, explică el, apoi trânti o carte de vizită pe măsuţa de cafea. Sunaţi-ne, domnule, da? Indiferent ce se-ntâmplă. Dacă vă dă telefon, dacă vă scrie, dacă vă apare în prag, dacă auziţi ceva de la un terţ, ceva care să ne ajute să-l localizăm.

I-aş fi trântit un pumn care să-i îndese drept în gât zâmbetul acela insinuant.

— A, iar în cazul în care doctorul îşi face apariţia, aţi fi atât de amabil să ne daţi şi nouă actualul dumneavoastră număr de telefon? Mulţumesc, domnule.

I l-am dictat, în timp ce Luck continua inventarul.

— Frumos pian, zise el.

Deodată, era mult prea aproape de mine şi mult prea înalt. N-am răspuns.

— Cântaţi la pian, nu-i aşa?

— Toată lumea ştie că da.

— Soţia dumneavoastră nu este acasă?

— Nu sunt căsătorit.

— Ca şi Pettifer. Unde spuneaţi că aţi lucrat? Ca funcţionar public? Am uitat.

— N-am pomenit de niciun domeniu.

— Atunci ce anume aţi lucrat?

— Am fost ataşat la Trezorerie.

— Ca lingvist?

— Nu neapărat.

— Şi nu vi s-a părut Trezoreria un domeniu prea negativ? Să tai cheltuielile publice, să limitezi salariile, să nu mai dai bani pentru spitale? Mie chestiile astea mi-ar pune capac.

Nici de data asta n-am găsit de cuviinţă să-i răspund.

— Ar trebui să vă luaţi un câine, domnule Cranmer.

O casă ca asta plânge după un câine.

Afară, vântul se potolise complet, iar ploaia se oprise, lăsând în urma ei un văl de ceaţă care transforma farurile Peugeot-ului în focuri de întâmpinare a toamnei.

CAPITOLUL DOI

Nu sunt sperios din fire, dar în noaptea aceea am fost mai aproape ca niciodată de panică. Care dintre noi era cel urmărit – Larry sau eu? Sau amândoi? Cât de multe ştiau despre Emma? De ce îl vizitase Ceceev pe Larry la Bath şi când? Când? Poliţiştii ăia nu erau în căutarea unui profesor ţicnit care plecase la plimbare pentru câteva zile. Nu, tipii luaseră o urmă, le mirosea a sânge, vânau pe cineva care le trezise instinctele cele mai agresive.

Şi totuşi, cine credeau ei că este omul ăsta? – Larry, Larry *al meu,* Larry *al nostru*. Ce anume făcuse? Discuţia asta despre bani, ruşi, înţelegeri, Ceceev, despre mine, socialism, iarăşi despre mine — oare cum ar putea Larry să fie altceva decât ceea ce l-am făcut *noi* să fie: un revoluţionar debusolat din clasa de mijloc engleză, un disident permanent, un diletant, un visător, un tip oarecare, care nu ştie decât să refuze; un ratat semicreator, risipit, fustangiu, leneş, brutal, prea isteţ ca să nu demoleze orice argument, prea îndărătnic ca să nu clarifice o afirmaţie plină de lacune?

Şi-apoi cine credeau ei că sunt *eu*? Un funcţionar public solitar şi retras din activitate, care vorbeşte numai pentru sine toate limbile străine pe care le cunoaşte, care face vin şi se joacă de-a Bunul Samaritean în frumoasa lui vie din Somerset? *Ar trebui să vă luaţi un câine.* Da, ce să zic! Cine le dă dreptul să presupună, doar fiindcă sunt singur, că sunt şi un prăpădit singuratic?

De ce să mă urmărească pe *mine* doar pentru că nu pot să pună mâna pe Larry sau pe Ceceev? Şi Emma – fragila, sau nu chiar atât de fragila, şi pierduta mea Stăpână de la Honeybrook – cât va mai trece până le va intra şi ea în vizor? Am urcat la etaj. Nu, nu e bine spus. Am alergat la etaj. Telefonul era lângă pat, dar, în timp ce ridicam receptorul, m-am umilit singur, căci nu reuşeam să-mi amintesc numărul pe care voiam să-l formez, lucru care nu mi se mai întâmplase niciodată, în întreaga mea viaţă secretă, nici măcar în situaţiile operative foarte grave.

Şi totuşi, de ce urcasem la etaj? Doar aveam în salon un telefon în stare de funcţionare, precum şi un altul, la fel de bun, în birou. De ce am luat-o la goană pe scări? Mi-am amintit atunci de un lector

fistichiu de la şcoala noastră care ne pisa la cap cu metodele de a forţa o încercuire. Când intră-n panică, zicea el, oamenii o pornesc în sus. Năvălesc în ascensoare, pe scări rulante, pe scări normale, în orice chestie care duce în sus, nu în jos. În clipa în care băieţii pătrund înăuntru, oricine nu s-a transformat încă în stană de piatră a ajuns deja în pod.

M-am aşezat pe pat şi mi-am lăsat umerii în jos ca să-i relaxez. Apoi mi-am rotit capul, urmând sfatul nu mai ştiu cărui guru de culoare pe care-l citisem în legătură cu automasajul. Dar n-am simţit nicio uşurare. Am traversat coridorul spre aripa casei care-i aparţinuse Emmei, m-am oprit în dreptul uşii de la camera ei şi am ciulit urechile ca să ascult habar n-am ce. Ţăcănitul maşinii ei de scris care îmbrăţişa de-a valma toate cauzele pierdute? Şoaptele ei de femeie îndrăgostită nebuneşte, care umpleau telefonul până în clipa în care eu însumi le pusesem capăt? Muzica ei tribală, venind dintr-o Africă extrem de îndepărtată – Guineea, Tombuctu? Am pus mâna pe clanţa uşii. Era încuiată. De mine. Am ascultat din nou, fără să intru. Îmi era oare teamă de stafia ei? De privirea ei mult prea inocentă, directă şi acuzatoare, care-mi spunea: păzeşte-te, sunt periculoasă, m-am speriat pe mine însămi şi acum o să te sperii şi pe tine? Răsucindu-mă pe călcâie ca să mă-ntorc la mine, m-am oprit în faţa ferestrei lungi a palierului, şi am rămas cu privirea aţintită în depărtare, la grădină şi la zidul care o înconjura, strălucind în lumina palidă a serelor.

*

Duminică de vară târzie la Honeybrook. Suntem împreună de şase luni. Primul lucru pe care l-am făcut în dimineaţa asta a fost să stăm umăr la umăr în sala de îmbuteliere, în timp ce marele vinicultor Cranmer măsoară cu răsuflarea tăiată conţinutul de zahăr al soiului Madeleine Angevine, încă una din alegerile dubioase ale unchiului Bob. Madeleine este capricioasă ca orice femeie, m-a asigurat un expert francez venit în vizită, printre clipiri din ochi şi clătinări din cap cu dublu înţeles: coaptă şi gata de cules azi, dispărută în neant mâine. Prudenţa mă face să nu-i expun Emmei această analogie absolut sexistă. Mă rog la Dumnezeu să găsesc şaptesprezece la sută zahăr, deşi chiar şi şaiprezece la sută ar anunţa o recoltă bună. În legendarul an 1976, unchiul Bob atinsese

un uluitor douăzeci la sută, asta înainte ca Viespile englezeşti să-şi ia partea ce li se cuvenea, iar ploaia englezească restul. Emma mă urmăreşte atentă cum ridic cu o mână nervoasă refractometrul în lumină.

— Se apropie de optsprezece la sută, psalmodiez într-un târziu, cu un glas mult mai nimerit pentru un general în ajunul bătăliei decisive. Peste două săptămâni îi culegem.

Acum lenevim în mijlocul viţei-de-vie din grădina noastră apărată de ziduri, spunându-ne că, prin simpla noastră prezenţă, o hrănim, ajutându-o să atingă ultima etapă a coacerii. În balansoarul ei, Emma a arborat înfăţişarea aceea ce pare coborâtă dintr-un tablou de Watteau şi pe care eu o încurajez cât pot: pălărie cu boruri largi, fustă lungă, bluza descheiată ca să primească soarele. Soarbe liniştită din pahar şi-şi citeşte partiturile în timp ce eu o privesc, adică fac singurul lucru pe care aş dori să-l fac până la sfârşitul zilelor. Noaptea am făcut dragoste. Azi dimineaţă, după ceremonia măsuratului zahărului, am făcut iar dragoste, oglindindu-mă în plăcerea leneşă din ochii ei.

— Eu zic că, dacă strângem o echipă ca lumea, putem să terminăm lotul ăsta într-o zi, declar cu îndrăzneală.

Ea dă pagina şi surâde.

— Unchiul Bob a făcut greşeala să-şi invite prietenii la cules. N-a avut nicio şansă. A fost o pierdere de timp nemaipomenită. Ţăranii adevăraţi îţi culeg tone întregi într-o zi. Cinci, în mod sigur. Deşi noi n-avem mai mult de trei aici.

Emma îşi ridică privirea, zâmbeşte, dar continuă să nu scoată o vorbă. De unde trag concluzia că-şi bate joc cu blândeţe de fanteziile mele de fermier.

— Aşa că, după părerea mea, dacă îi avem pe Ted Lanxon şi pe cele două fete Tiller, dacă Mike Ambry nu s-a apucat de arat, şi dacă, poate, cei doi băieţi ai lui Jack Taplow din corul bisericii ar putea să vină şi ei după slujbă, în caz că sunt liberi – evident, în schimbul participării noastre la Sărbătoarea Recoltei…

Pe chipul ei tânăr se citeşte brusc lipsa de atenţie şi mi-e teamă că o plictisesc. Fruntea i se încreţeşte, mâinile i se ridică şi-şi încheie nasturii de la bluză. Apoi, spre uşurarea mea, îmi dau seama că este vorba doar de un sunet pe care ea l-a auzit şi eu nu, căci urechea ei de muzician aude totul înaintea mea. Pe urmă îl aud şi eu: sunt horcăielile şi pocnetele unei maşini îngrozitoare, care tocmai ia curba. Ştiu imediat cui îi aparţine maşina. Şi nu trebuie să aştept până să recunosc şi vocea familiară, care nu este niciodată ridicată, fără să fie totuşi, niciodată, prea scăzută ca să nu o poţi auzi.

— Timbo Cranmer, pentru numele lui Dumnezeu. Unde dracu' te ascunzi, omule? Tim?

După care, deoarece Larry te găseşte întotdeauna, poarta grădinii se răsuceşte din balamale şi el îşi face apariţia, subţire ca o nuia în cămaşa nu tocmai albă, pantaloni negri ca nişte burlane şi cizmele mizerabile din piele de capră, cu celebrul cârlionţ marca Pettifer atârnându-i peste ochiul drept. Şi ştiu că, tocmai când începusem să cred că nu aveam să mai aud nimic despre el vreodată, Larry a venit cu o întârziere de aproape un an, ca să-mi ceară primul din prânzurile de duminică pe care i le promisesem.

— Larry! Fantastic! Dumnezeule mare! strig eu.

Ne strângem mâinile, apoi, spre marea mea surpriză, obrazul proaspăt ras mi se lipeşte de barba lui ţepoasă de salahor. Câtă vreme fusese subalternul meu, nu mă îmbrăţişase niciodată.

— Minunat. În sfârşit, ai reuşit. Emma, el e Larry.

Acum îl ţin de braţ. Şi acest gest este nou pentru mine.

— Dumnezeu ne-a trimis împreună la Winchester, apoi la Oxford, şi de-atunci nu mai sunt în stare să mă descotorosesc de el. Este, Larry?

La început, pare incapabil să se concentreze asupra ei. Este palid ca un condamnat la ghilotină şi oarecum nestăpânit: căutătura lui, încruntată, tip Lubianka. Dacă e să te iei după răsuflare, omul este încă beat după un chiolhan care a durat toată noaptea, probabil în compania portarilor de la universitate. Dar, ca de obicei, înfăţişarea

lui nu trădează nimic. Dimpotrivă, această înfăţişare zice că ai de-a face cu un duelist studios şi sensibil, pe cale să moară tânăr. Stă în faţa ei şi o examinează, cu capul dat critic spre spate. Îşi freacă maxilarul cu încheieturile degetelor. Zâmbeşte – zâmbetul lui păcătos, de autodezaprobare. Zâmbeşte şi ea – alt zâmbet păcătos; umbra pălăriei de soare îi transformă într-un mister partea de sus a feţei, lucru de care ea este perfect conştientă.

— Ei, să-nţepenesc, declară el fericit. Ia întoarce-te, frumoaso, întoarce-te! Cine e frumuseţea asta, Timbo? Unde dracu' ai găsit-o?

— Sub pălăria unei ciuperci, răspund eu mândru şi, chiar dacă Larry nu ar fi satisfăcut de informaţie, ea sună oricum mai bine decât „în anticamera unui fizioterapeut din Hampstead, într-o seară umedă de vineri”.

Apoi zâmbetele lor se conectează şi se luminează unul pe celălalt – al ei întrebător, al lui pentru moment, poate şi din cauza frumuseţii ei, mai puţin încrezător în acest „bine ai venit”. În orice caz, un zâmbet reciproc de recunoaştere, chiar dacă niciunul din ei nu ştie foarte bine ce anume recunoaşte.

Eu însă ştiu.

Eu sunt misitul, intermediarul. Eu i-am condus lui Larry privirea mai bine de douăzeci de ani. Iar acum o conduc pe Emma, protejând-o de ceea ce a găsit mult prea des în trecut şi jură că nu vrea să mai găsească. Şi totuşi, în timp ce-i observ pe cei doi căutători de destin cum se inventariază reciproc, îmi dau seama că este suficient să fac un singur pas în afara ringului pentru ca amândoi să mă uite.

— Ea nu ştie nimic, îi spun lui Larry, imediat după ce-l prind singur în bucătărie. Sunt un savant pensionat care a lucrat la Trezorerie. Tu eşti tu. Asta-i tot. Fără niciun fel de subtext. OK?

— Tot mai trăieşti minciuna asta veche, ai?

— Tu nu?

— A, fireşte. Tot timpul. Ia spune, ce e cu ea?

— Cum adică?

— Adică ce face aici? Are jumătate din vârsta ta.

— Şi din a ta. Mai puţin trei ani. E iubita mea. Ce altceva crezi că face?

Larry s-a vârât cu totul în frigider în căutarea brânzei. Îi este mereu foame. Uneori chiar mă-ntreb ce-ar fi mâncat în toţi anii ăştia dacă nu ar fi fost subalternul meu. O marcă locală îi captează atenţia.

— Unde e afurisita aia de pâine? Şi-o bere, dacă nu te superi. Mai întâi o bere şi abia pe urmă o tărie.

A adulmecat-o, îmi zic, în timp ce mă duc după afurisita lui de pâine. *O voce interioară i-a spus că trăiesc cu o fată şi-a venit să verifice.*

— Hei, am văzut-o zilele trecute pe Diana, spune el pe tonul intenţionat nepăsător pe care-l foloseşte când vorbeşte de fosta mea soţie. Arată cu zece ani mai tânără. Îţi trimite toată dragostea ei.

— Ei da, asta-i o noutate, spun eu.

— N-a zis-o chiar cu atâtea cuvinte. Dar a lăsat să se-nţeleagă că aşa se-ntâmplă cu toate marile iubiri. De câte ori numele tău apare într-o conversaţie, ochii ei au aceeaşi privire lăptoasă.

Până acum, Diana fusese ultima lui armă împotriva mea. Cât timp fuseserăm căsătoriţi, o ridiculizase mereu, acum afişează pentru ea o afecţiune frăţească, pe care o actualizează ori de câte ori are impresia că mă va tulbura.

— Dacă *am auzit* de el? protestează Emma în seara aceea, ofensată de faptul că am putut pune o asemenea întrebare. Dar, iubitule, eu am stat la picioarele lui Lawrence Pettifer încă din *copilărie*. Mă rog, nu în sens *literal*. Metaforic vorbind, însă, omul ăsta este un *zeu*.

Prin urmare, aşa cum se întâmplă adeseori, învăţ ceva nou despre ea. Acum câţiva ani – ăsta-i felul de-a fi al Emmei, ba aş zice chiar meşteşugul ei, acela de a nu fi niciodată exactă în exprimare – hotărâse că muzica nu-i era de-ajuns şi că prin urmare se va

autoeduca. Aşa că, în loc să ia parte la Festivalul de Muzică Alternativă din Denvon – care, pe cuvântul meu, Tim, s-a prostit de tot în ultima vreme, explică ea cu un surâs dispreţuitor care nu mă convinge nici măcar de formă – se dedică unui curs de vară de politică şi filosofie organizat la Cambridge:

— Şi mă refer la chestiile alea radicale, pentru că de-aia m-am şi dus acolo, evident, iar Pettifer era absolut *obligatoriu,* practic pentru orice *subiect…* Vreau să zic, lucrarea lui despre „Artiştii răzvrătiţi" şi „Deşertul materialist".

Pare să-şi fi epuizat brusc subiectul şi, cum ştie pe dinafară titlurile corecte, dar nu merge dincolo de ele, mă întreb oarecum răutăcios dacă l-a citit într-adevăr pe Larry sau numai a auzit de el.

După aceea, printr-o înţelegere tacită, subiectul Larry este pus la index. Duminica următoare îl curăţăm pe Neamţul cel Ursuz şi-l pregătim de luptă. Cât timp ne ocupăm cu asta, stau cu urechile ciulite, ca să surprind zgomotul cumplitei maşini a lui Larry, fără succes însă. Dar duminica următoare, mai implacabil decât destinul şi din nou pe neanunţate, Larry îşi face apariţia, de data asta împodobit cu un bluzon ţărănesc, model franţuzesc, cu sperietoarea lui din paie pe cap şi cu o batistă roşie cu buline, ale cărei capete flutură în bătaia vântului, asemenea unor aripi de pasăre.

— Foarte bine, perfect. Foarte amuzant, îl avertizez eu, nu tocmai cu amabilitatea mea obişnuită. Dar, dacă ai venit să culegi struguri, atunci să te ia naiba dacă nu-i culegi cum trebuie.

Şi bineînţeles că strânge mai mult de-o grămadă, căci aşa e el. Când vrei să meargă „hăis", el merge „cea". Când vrei să meargă „cea", el îţi farmecă iubita. Trei săptămâni mai târziu fermentaţia este gata şi separăm vinul de drojdie drept preludiu la prima filtrare. Şi deja am luat obiceiul de a pune masa pentru trei persoane: un tacâm pentru Cranmer, unul pentru Emma, iar unul pentru zeul metaforic la picioarele căruia s-a aşezat ea încă din copilărie.

*

Am coborât fuga scările până în birou şi am scotocit după agenda de telefon. La Merriman nu e nimic, dar nici nu-l caut pe Merriman.

O caut pe Mary, numele de cod pe care i l-am dat. Sunt sigur că Emmei nu i-ar fi trecut prin cap ideea de a căuta în agenda mea. Dar, dacă totuşi ar fi făcut-o, ar fi găsit în loc de Merriman o femeie pe nume Mary, care locuia în Chiswick şi lucra într-un birou la Londra. Pe de altă parte, Larry ridicase la rang de principiu cititul corespondenţei mele personale, ca şi a oricui altcuiva, cu o perfectă lipsă de scrupule. Şi-n fond, cine ar fi putut să-i reproşeze lucrul ăsta? Dacă încurajezi pe cineva să se prefacă şi să fure inimi, trebuie să-ţi mulţumeşti doar ţie în clipa în care se întoarce şi-ti fură secretele şi tot ce mai ai.

— Alo?

O voce feminină.

— Sunteţi şase şase nouă şase? am întrebat. Sunt Arthur.

Nu-i recitasem numărul de telefon, ci codul meu personal. Într-o vreme, fusesem teribil de impresionat de asemenea şmecherii.

— Da, Arthur, ce doreşti? întrebă ea cu o tărăgănare uşor princiară în glas.

Atunci mi-a venit ideea că numărul meu de cod îi dezvăluise faptul că eram mai degrabă un fost decât un actual membru. De unde şi tonul ei inflexibil, căci, prin definiţie, foştii membri nu aduc decât necazuri. Mi-am închipuit-o înaltă, la vreo treizeci şi ceva de ani şi cu un nume gen Sheena. Într-o vreme, toate aceste Sheena reprezentau pentru mine însăşi coloana vertebrală a Angliei.

— Vă rog, aş vrea să vorbesc cu Sidney, am replicat. Cât mai repede, dacă se poate.

Sidney, adică Jake Merriman. Arthur, adică Tim Cranmer, adică Tim. Nimeni dintre cei care sunt cineva nu-şi foloseşte propriul nume. Ce bine ne-a făcut oare vreodată trăncăneala asta gen capă şi spadă? Şi ce rău ne-a făcut jocul ăsta fără de sfârşit de-a v-aţi ascunselea cu propriile noastre identităţi? Un scârţâit. Un bâzâit. O rezonanţă misterioasă, de calculator care vorbeşte cu un alt calculator şi pe urmă cu Dumnezeu. Zgomotul apei care dă pe dinafară din cadă.

— Arthur, Sidney are să te sune peste două minute. Aşteaptă acolo unde te afli.

Se auzi un clic şi femeia dispăru de pe fir.

Bine, dar unde mă aflu? Cum va şti Sidney unde să dea de mine? Pe urmă mi-am adus aminte că toată povestea despre localizarea convorbirilor telefonice devenise cunoscută, producând o mare agitaţie în vechea clădire. Numărul meu de telefon apăruse pe ecran mai înainte ca femeia să ridice receptorul. Probabil că ştia şi de care dintre aparate mă folosisem: *Cranmer e în birou… Cranmer se scarpină în fund… Cranmer e bolnav de lingoare… Cranmer este un anacronic… Cranmer e de părere că, din moment ce eternitatea este calculată, atunci o clipă închide în ea o viaţă întreagă şi se întreabă unde a citit chestia asta… Cranmer ridică iar receptorul…*

Un vid, după care am auzit o cantitate şi mai mare de fâşâit electronic. Îmi alesesem discursul. Îmi pregătisem tonul. Detaşat. Fără emoţia indecentă care l-ar scandaliza pe Merriman. Nicio sugestie cum că încă un fost membru ar putea să-ncerce să revină în circuit, mişcare caracteristică pentru foştii membri. Apoi am auzit vocea lui Merriman şi am început să-i cer scuze că-l sun atât de târziu într-o seară de duminică, dar scuzele mele nu-l interesau.

— Iar te-ai jucat prosteşte cu telefonul de-a vânătorul de microfoane?

— Nu. De ce?

— Pentru că de vineri seara tot încerc să dau de tine. Ţi-ai schimbat numărul şi nu-nţeleg de ce dracu' nu ne-ai anunţat şi pe noi.

— Fiindcă mi-am închipuit că aveţi mijloacele voastre ca să-l aflaţi.

— În timpul weekendului? Glumeşti.

Am închis ochii. Spionajul britanic trebuie să aştepte până luni dimineaţa ca să dea de urma unui număr care nu se află în cartea de telefoane. Încearcă să spui chestia asta ultimului (inutil, de altfel) comitet de supraveghere a cărui sarcină este să ne facă să ne justificăm cheltuielile devenind eficienţi, responsabili sau – culmea

ironiei – deschişi.

Merriman m-a întrebat dacă primisem vreo vizită din partea poliţiei.

— Un oarecare inspector Percy Bryant şi un oarecare sergent Oliver Luck, am replicat. Ziceau că vin de la Bath. Mi s-a părut că vin mai degrabă de la Turnătoria Centrală.

Tăcere la celălalt capăt al firului, în timp ce Jake îşi consulta jurnalul, un coleg sau, de ce nu, chiar pe maică-sa. Era oare la Birou? Sau la plăcuta sa reşedinţă boierească din Chiswick, aflată faţă de Tamisa la distanta pe care se plimbă un pudel când face pipi dimineaţa?

— Mai devreme de mâine la ora trei nu pot, zise el pe tonul pe care-l foloseşte dentistul meu atunci când i se cere să facă o extracţie de urgenţă: *dar chiar vă doare?* Bănuiesc că ştii unde ne poţi găsi în momentul de faţă. Poţi să ajungi aici fără probleme?

— Pot oricând să cer ajutorul unul poliţist.

N-a gustat gluma.

— Vino la intrarea principală şi ia-ţi şi paşaportul.

— Ce să-mi iau?

Merriman însă închisese. M-am luat singur în primire: calmează-te. Doar nu vorbise Zeus, ci Jake Merriman, cel mai uşor dintre boxerii de categorie uşoară de la Ultimul Etaj. Noi obişnuiam să spunem că, dacă ar fi fost puţin mai uşor, şi-ar fi luat zborul de pe acoperiş. Pentru Jake, o criză însemna o măslină stricată în paharul lui cu Martini. Şi-n fond şi la urma urmelor, ce era atât de senzaţional în faptul că Larry dispăruse? Poate doar faptul că poliţia îşi făcuse intrarea în scenă. Dar toate celelalte dăţi când Larry dispăruse? La Oxford, când hotărâse să plece la Delphi pe bicicletă, în loc să-şi dea examenele preliminare? La Brighton, în ziua în care trebuia să-i pun la punct primul randevu clandestin cu un curier rus, dar el preferase să se îmbete împreună cu o şleahtă de suflete înrudite cu al său, pe care le culesese în barul Metropole?

*

E trei dimineaţa. Ca agent al meu, Larry încă are ceva caş la gură. Ne-am parcat maşinile una lângă alta pe vârful unuia din dealurile puţin străbătute de oameni, de data asta în Sussex Downs. Sub noi se zăresc luminile din Brighton. Dincolo de ele se întinde marea. Cerul plin de stele şi cu o semilună agăţată într-un colţ pare fereastra unei camere de copil.

— Timbo, mârţoagă bătrână ce eşti, nu văd scopul chestiei ăsteia, protestează Larry, mijindu-şi ochii prin parbriz, cu un gest de miop.

E încă un puşti, cu silueta unui Pan în faza copilăriei, cu gene lungi şi buze cărnoase. Aerul său de îndrăzneală nechibzuită, cu fumuri aristocratice, îl face să fie foarte drag admiratorilor săi comunişti. Aceştia nu înţeleg – şi cum ar putea oare? – că cea mai nouă cucerire a lor poate schimba macazul într-o clipă, dacă neostoita sa sete de acţiune nu primeşte răspuns; că Larry Pettifer ar prefera să vadă lumea îmbulzindu-se spre o catastrofă decât să n-aibă el nimic de făcut.

— Ai făcut o alegere greşită, Timbo. Aveai nevoie de un tip mai puţin valoros. Adică de un rahat mai mare.

— Ia aici, Larry, şi mănâncă ceva, zic eu, întinzându-i o bucată de plăcintă cu carne. Uite, mai ia şi o înghiţitură de limonadă.

Căci asta este crima pe care o comit ori de câte ori îl văd că-ncepe să se înmoaie: mă folosesc de cuvinte ca să-i înfrâng rezistenţa; îi flutur prin faţa ochilor stindardul îngrozitor al datoriei. Îmi fac numărul de coordonator principal, vorbindu-i aşa cum obişnuiam s-o fac în şcoală, când Larry era fiul răzvrătit al unui pastor, iar eu eram Regele Babilonului.

— Mă auzi?

— Te aud.

— Chestiei ăsteia i se spune serviciu, ţi-aduci aminte? Adică pui mâna şi cureţi reţeaua de canalizare politică. Este cea mai murdară muncă pe care o oferă democraţia. Dacă vrei s-o laşi în seama

altcuiva, noi te vom înţelege.

O tăcere interminabilă. Când e beat, Larry nu este niciodată stupid. Uneori este mult mai perspicace când e beat decât când e treaz. Iar eu l-am flatat. I-am oferit drumul cel mai greu, sus pe creastă.

— Vorbind cât se poate de democratic, Timbo, nu crezi că ne-ar fi de fapt mult mai bine cu canalele murdare? întreabă el, făcând acum pe custodele democraţiei noastre propovăduitoare a libertăţii conştiinţei.

— Nu, nu cred. Dar, dacă asta este părerea ta, atunci spune-o şi du-te acasă.

Ceea ce este puţin cam dur din partea mea, dar în privinţa lui Larry sunt încă în faza lacomă: el este creaţia mea şi trebuie să-mi rămână sub control, indiferent pe ce butoane va trebui să apăs ca să rămână al meu. Abia au trecut câteva săptămâni de când rezidentul atotstăpânitor de la Ambasada Sovietică din Londra, un bărbat despre care se presupune că se numeşte Brod, l-a recrutat ca agent după un interminabil mers pe sârmă. Acum, ori de câte ori Larry se întâlneşte cu Brod, sunt extrem de îngrijorat. Nici nu îndrăznesc să mă gândesc la părerile răzvrătite care îi influenţează natura impresionabilă şi capricioasă, umplând vidul permanentei sale plictiseli. Atunci când îl trimit în lume, aştept de fapt să se întoarcă şi mai legat de mine decât în momentul în care plecase. Iar dacă toate astea sună a fantezie de proprietar, asta este şi din cauza felului în care am fost antrenaţi noi, mânuitorii de marionete tinere, să ne conducem soldaţii: ei sunt copiii noştri, cealaltă familie, compusă din băieţii şi femeile pe care trebuie să-i conducem, să-i sfătuim, să-i ţinem în stare de funcţionare, să-i motivăm, să-i cocoloşim, să-i desăvârşim şi să-i luăm în posesie.

Deci Larry mă ascultă, iar eu la rândul meu îl ascult. Şi, bineînţeles, sunt cât se poate de convingător şi de liniştitor. Poate că tocmai de-aceea aţipeşte pentru câteva clipe, căci deodată capul transpirat, de geniu cu pantaloni scurţi, zvâcneşte în sus, de parcă tocmai s-a trezit din somn.

— Timbo, am o problemă gravă, mă anunţă el cu un glas sobru, plin de sinceritate. De fapt, e o chestie foarte serioasă. Ultraserioasă.

— Povesteşte-mi, spun eu generos.

Dar inima mi-a căzut deja în călcâie. E vorba despre o femeie, îmi zic în sinea mea. Încă una. E gravidă, şi-a tăiat venele, a plecat de-acasă, bărbatul ei îl caută pe Larry ca să-l biciuiască. O maşină, îmi zic. Încă una. A făcut-o praf, a furat-o, a uitat unde a parcat-o. Toate problemele astea se iviseră cel puţin o dată în scurta noastră viaţă operativă, astfel încât, în momentele în care moralul îmi era mai scăzut, am început să mă întreb dacă Larry merita efortul, adică exact ceea ce Ultimul Etaj mă întreabă aproape de la începutul strădaniei mele.

— E vorba de inocenţa mea, explică el.

— De ce anume?

Repetă cu multă precizie.

— Problema mea, Timbo, constă în inocenţa mea omnivoră, incurabilă şi obtuză. Nu sunt în stare să mă rup de viaţă. Pentru că o iubesc prea mult. În toată realitatea şi în toată ficţiunea ei. Iubesc în permanenţă pe toată lumea. Iar cel mai tare iubesc ultima persoană cu care am stat de vorbă.

— Şi corolarul situaţiei ăsteia?

— Corolarul situaţiei ăsteia e că trebuie să fii al naibii de atent ce-mi ceri să fac. Fiindcă am s-o fac. Eşti un tip foarte elocvent. O dulceaţă de om. Trebuie să fii chibzuit, pricepi ce-ţi spun? Să iei cu porţia. Să nu-mi iei totul, tot timpul.

Apoi îşi întoarce faţa spre mine, dându-mi posibilitatea să-i văd lacrimile de beţiv curgându-i pe obraji precum ploaia; ele nu-i afectează totuşi vocea care este, ca de obicei, intenţionat blândă şi dulce.

— Vreau să spun că pentru tine e OK să-ţi vinzi sufletul. Fiindcă nici nu ai aşa ceva. Dar ce fac eu cu al meu?

Nu-i iau în seamă apelul.

— Ruşii recrutează în stânga, în dreapta şi la centru, spun eu cu un

glas din care nu răzbate decât vocea raţiunii, glasul pe care Larry îl urăşte la nesfârşit. Nu au niciun fel de scrupule, dar au foarte mult succes. Şi dacă Războiul Rece va deveni vreodată fierbinte, or să ne cumpere pe nimic, în cazul în care nu reuşim să-i batem cu propriile lor arme.

Tactica mea dă roade, căci a doua zi, contrar tuturor aşteptărilor, mai puţin alor mele, Larry se prezintă la întâlnirea cu legătura lui, probându-şi din nou ca un înger calităţile în rolul de Protector Necunoscut al Binelui. Pentru că în cele din urmă – aceasta era în zilele acelea convingerea subalternului meu – în cele din urmă, condus cum trebuie, fiul pastorului sfârşeşte prin a se supune, inocenţa lui obtuză nemaiopunând nicio rezistenţă.

*

Paşaportul meu stătea în sertarul din dreapta al biroului. Un paşaport britanic adevărat, din vechea şcoală, albastru cu auriu, cu nouăzeci şi patru de pagini; un document care îi înspăimânta pe toţi străinii, pe numele Timothy d’Abell Cranmer, neînsoţit de vreun copil, de profesie nemenţionată, termen de expirare peste şapte ani – să sperăm că înaintea proprietarului.

Ia-ţi paşaportul, zisese Merriman.

De ce? Unde vrea să mă trimită? Sau îmi va spune, în spiritul unei vechi camaraderii: ai timp până mâine după-amiază la ora trei să dai de el?

Urechile îmi vâjâiau. Am auzit ţipetele, apoi suspinele şi, în sfârşit, vaietele vântului. Se iscase furtuna. Mânia lui Dumnezeu. Ieri – o zăpadă de toamnă nebună, iar seara o adevărată furtună pe mare, care trânteşte obloanele de la ferestre, fluieră pe la streşini şi face să trosnească toată casa din încheieturi. Stăteam în picioare lângă fereastra biroului şi priveam picăturile de ploaie care biciuiau geamul. Pe când mă uitam aşa, fără ţintă, în întunericul de-afară, am văzut chipul palid al lui Larry privindu-mă din ploaie, cu trăsăturile crispate într-un rânjet; mâna lui albă şi fină a bătut darabana în geam.

*

Este ajunul Anului Nou, dar pe Emma o doare din nou spatele şi n-are chef de sărbători. S-a retras în apartamentele sale regale şi s-a întins pe scândura patului. Felul în care dormim l-ar nedumeri categoric pe cel care ar căuta alcovul convenţional al unui cuplu de amanţi, pentru că la noi casa este împărţită în aripa Emmei şi aripa mea, lucru hotărât chiar din prima zi în care a venit la mine: fiecare dintre noi va avea dreptul la suveranitate, la teritoriu şi la singurătate. Emma mi-a cerut-o şi eu am fost de acord, nevenindu-mi totuşi să cred că mă va pune să-mi ţin promisiunea. Numai că este exact ceea ce mă pune să fac. Chiar şi atunci când îi duc ceaiul, puţină supă, sau orice altceva cred că i-ar plăcea, mai întâi bat la uşă şi aştept până când o aud spunându-mi că am voie să mă apropii. Iar în seara asta, fiindcă este ajunul Anului Nou, primul pe care îl petrecem împreună, mi se permite să mă întind lângă ea şi să o ţin de mână; în timp ce stăm de vorbă, privind în tavan, din casetofonul ei se revarsă muzică de lăută, iar restul Angliei petrece.

— Omul ăsta este culmea, se plânge ea – cu oarecare umor, e-adevărat, dar nu suficient ca să-şi ascundă dezamăgirea – vreau să spun că până şi *Larry* ştie când e Crăciunul. Putea măcar să dea un telefon.

Aşa că îi explic, şi nu e prima dată că fac acest lucru, că pentru Larry Crăciunul este o oroare; că, de când îl cunosc, în fiecare an de Crăciun mă ameninţă că se converteşte la islamism; şi că, în fiecare an de Crăciun pleacă într-o călătorie nebună şi îndărătnică ca să scape de grozăvia zaiafeturilor englezeşti aproape păgâne. Pictez în cuvinte un tablou glumeţ, cu Larry traversând un deşert neospitalier, alături de un grup de beduini arabi. Dar am impresia că nici nu mă ascultă.

— La urma urmelor, în ziua de azi nu există nicăieri în lume un loc de unde să nu poţi da un telefon, zice ea cu un glas sever.

Căci adevărul este că de-acum Larry a devenit bătaia noastră de cap, geniul nostru rătăcitor. Aproape că nu se mai întâmplă nimic în vieţile noastre fără un semn prealabil în direcţia lui Larry. Până şi ultima noastră producţie viticolă, deşi nu va fi bună de băut decât peste un an, a primit pseudonimul artistic de „Château Larry”.

— Noi în schimb îl sunăm suficient de des, se plânge ea. Vreau să

spun că ar fi putut măcar să ne anunţe că este bine.

În realitate ea este cea care-l sună, numai că menţionarea acestei stări de fapt ar însemna o încălcare a suveranităţii sale. Îl sună ca să fie sigură că a ajuns cu bine acasă; să-l întrebe dacă este bine să cumpere struguri din Africa de Sud; să-i amintească de cina la care a fost invitat de Decan şi la care a făgăduit că se va duce, sau de întâlnirea studenţilor din anii terminali, la care trebuie să participe şi să fie treaz şi la locul lui.

— Poate că o fi agăţat vreo frumuseţe, sugerez eu, cu sufletul plin de speranţă, într-o măsură mult mai mare decât îşi închipuie ea.

— Păi, de ce nu ne spune? S-o aducă şi pe ea, dacă trebuie. Doar n-o să fim împotrivă, nu?

— Departe de noi aşa ceva.

— Pur şi simplu, detest gândul că este singur.

— De Crăciun.

— Oricând. De câte ori iese pe uşă, am impresia că n-are să se mai întoarcă niciodată. Este – nu ştiu – ca şi cum ar fi în primejdie.

— Eu cred că s-ar putea să afli că este ceva mai puţin delicat decât îl bănuieşti, îi spun cu ochii în tavan.

De câtăva vreme, am observat că vorbim mai bine când nu ne privim. Poate că este singurul mod în care mai putem vorbi.

— A ajuns prea devreme pe culme, ăsta-i necazul lui Larry. Strălucitor la Universitate, un fâsâit în lumea reală. Am avut vreo două sau trei cazuri în generaţia mea. Dar toţi au stofă de supravieţuitori. Apucători e, parcă, un cuvânt mai bun.

Ziceţi-i apărare, ziceţi-i cum doriţi, în termeni mult mai triviali: în ultimele săptămâni, m-am auzit de nenumărate ori jucând rolul Bunului Samaritean de pe pământ. În seara asta însă, Dumnezeu s-a săturat de duplicitatea mea. Abia am terminat de vorbit că şi aud nu cântatul vreunui cocoş, ci o darabană bătută într-una din ferestrele de la parter. Un sunet atât de distinct şi atât de bine aşezat pe

ritmul muzicii de lăută, încât preţ de o clipă m-am întrebat dacă nu cumva el nu există decât în mintea mea; dar Emma îşi smulge mâna dintr-a mea de parcă aş fi înţepat-o, apoi se răsuceşte pe-o parte şi se ridică în picioare. Şi, aidoma lui Larry, nu strigă, ci vorbeşte. Cu el. Ca şi cum Larry şi nu eu ar fi stat întins alături de ea.

— Larry? Tu eşti? Larry?

Darabana este înlocuită de un glas slab, care sfidează gravitaţia şi zidurile de piatră groase de aproape un metru; are o capacitate uluitoare de a te găsi oriunde te ascunzi. Evident, Larry nu a auzit-o pe Emma. Nu avea cum s-o audă. Nimic din lumea asta nu putea să-i arate unde ne aflăm şi nici măcar dacă suntem acasă. E-adevărat că la parter sunt aprinse vreo două lumini, dar sunt cele două care ard tot timpul, ca să-i descurajeze pe eventualii spărgători. În plus, maşina mea e încuiată în garaj.

— Hei, Timbo. Emm. Iubiţilor. Coborâţi podul. Am venit acasă. Vă mai aduceţi aminte de Larry Pettifer, marele educator? Pettifer Petomanul? Un An Nou fericit. Şi orice alt drac fericit.

Aşa îi spune el, Emm. Iar ea n-are nimic împotrivă. Dimpotrivă, am început să cred că priveşte acest nume ca pe o favoare.

*

Dar eu? în spectacolul ăsta de cabaret, eu chiar nu am nicio replică? Nu este rolul meu, ba aş zice chiar datoria mea, să-i cânt în strună? Să mă reped la fereastra dormitorului, să o deschid într-un zvâcnet, să mă aplec peste pervaz şi să strig: „Larry, tu eşti, ai reuşit – eşti singur? Ascultă, spinarea Emmei i-a jucat iar o festă. Cobor imediat!” N-ar trebui să fiu încântat, să-i urez bun venit lui, celui mai vechi prieten care este singur în ajunul Anului Nou? Timbo, stânca lui, cel care l-a zdrobit, după cum îi place să spună? Să alerg până la parter, să aprind luminile de afară şi să mă uit atent la el prin vizetă, în timp ce desfac zăvoarele, ca să-i văd silueta byroniană legănându-se în întuneric? Să-mi arunc braţele în jurul lui, conform noului nostru obicei de a ne îmbrăţişa, în jurul nepreţuitului său mantou austriac de ploaie, căruia el îi spune blana lui de sobol, şi asta cu toate că este ud până la piele, căci mersese cu maşina de la Londra până în clipa în care obiectul ăla nenorocit

avusese o izbucnire de voinţă şi se răsturnase într-un şanţ, obligându-şi şoferul să facă autostopul şi să accepte o călătorie în compania unui grup de fete bătrâne, ameţite de băutură? În seara asta, barba de designer are şase zile vechime, iar aura de superioritate care îl însoţeşte nu este doar rezultatul alcoolului; este o lumină, o scânteiere de locuri îndepărtate. Cred că am avut dreptate: fusese iar plecat într-una din călătoriile sale eroice şi acum va începe să se umfle în pene.

— O doare spatele? zice el. Pe Emm? Baliverne. Nu se poate să o doară *spatele*, nu în seara *asta*, nu pe *Emm*!

Are dreptate.

Deja sosirea lui se dovedeşte a fi un tratament miraculos. La miezul nopţii, Emma e pe cale să-şi înceapă din nou ziua, de parcă niciodată în viaţa ei n-ar fi suferit de dureri de spinare. Şi, în timp ce alerg prin cabinetul meu de toaletă, pregătind baia pentru Larry, scoţând şosete curate, pantaloni, cămaşă, pulover şi o pereche de papuci care să înlocuiască cizmele alea îngrozitoare din piele de capră, o aud pe Emma vânturându-se prin dormitorul ei, într-o veselă nehotărâre. Să-mi pun blugii sau fusta cea lungă, de casă, pe care mi-a făcut-o Tim cadou de ziua mea? Uşa şifonierului scârţâie, fusta este cea care a primit aprobarea. Să aleg bluza albă cu guler înalt sau pe cea neagră şi decoltată? Cea albă, mai ales că lui Tim nu-i place să arăt prea picant. Şi-apoi, la bluza albă pot să port colierul *intaglio* pe care Tim a insistat să mi-l dăruiască de Crăciun.

Dansăm.

Dansul mă stânjeneşte, iar Larry ştie foarte bine asta; pentru el însă, este ceva cu totul natural: acum este elegantul dansator de foxtrot din coloniile britanice, acum cazacul ţicnit care, cu mâinile înfipte în şolduri, se învârteşte ţanţoş în jurul ei, cu mişcări sacadate, lipăind cu papucii pe podeaua de lemn lustruit. Cântăm, deşi n-am talent, iar la biserică am învăţat de mult doar să mimez cântecele. La început ne ţinem unul lângă altul într-un triunghi foarte strâns, ascultând cele douăsprezece bătăi ale pendulei. Apoi ne împletim braţele, câte un braţ alb şi moale pentru fiecare, şi dăm drumul într-un glas cunoscutului *Auld Lang Syne,* în timp ce Larry lansează trilurile de soprană ale băiatului din corul bisericii din Winchester,

iar pe pieptul Emmei cameele saltă în ritmul muzicii, aruncând în jur focuri colorate. Şi, cu toate că surâsul şi privirile ei sunt pentru mine, n-am nevoie de lecţii la şcoala iubirii ca să ştiu că fiecare linie şi fiecare bornă de contact din trupul ei, din creştetul capului împodobit de coama întunecată de păr, până la cutele pline de castitate ale fustei, se îndreaptă spre el. Şi când, la trei şi jumătate, se face încă o dată ora de culcare şi Larry ne urmăreşte cu ochi plictisiţi din fotoliul în care s-a prăbuşit de câtva timp, iar eu stau în spatele ei şi îi masez umerii, ştiu că mâinile pe care Emma le simte plimbându-i-se pe trup sunt ale lui, nu ale mele.

— Prin urmare, iar ai fost plecat într-una din călătoriile alea, îi spun a doua zi dimineaţă în bucătărie, constatând că mi-a luat-o înainte şi că-şi pregăteşte sandvişuri şi ceai.

Larry n-a pus geană pe geană. Tot timpul l-am auzit fâţâindu-se de colo-colo prin biroul meu, răscolindu-mi cărţile, deschizând sertarele neîncuiate, întinzându-se pe canapea şi ridicându-se din nou în picioare. Toată noaptea am îndurat duhoarea râncedă a înfiorătoarelor sale ţigări ruseşti: „Prima" – pentru momentele în care vrea să se simtă ca un intelectual înregimentat; „Belomorkanal" — atunci când simte nevoia unui cancer de plămâni micuţ şi liniştitor, după cum îi place să spună.

— Mă rog, da, am fost, este el în sfârşit de acord.

Căci fusese neobişnuit de reticent în privinţa absenţei sale, aţâţând în mine speranţa că îşi găsise şi el o femeie numai și numai a lui.

— În Orientul Mijlociu? sugerez eu.

— Nu tocmai.

— În Asia?

— Nici. De fapt, a fost strict europeană. Într-un bastion al civilizaţiei europene.

Nu-mi dau seama dacă încearcă să-mi închidă gura sau dacă, dimpotrivă, vrea să mă provoace să atac cu mai multă putere, dar nu-i fac în niciun caz pe plac. Nu mai sunt paznicul lui. Soldaţii care

au fost lăsaţi la vatră şi şi-au regăsit liniştea – dar oare Larry o fi fost vreodată liniştit? – cad în sarcina Secţiei de Probleme Sociale (până la noi dispoziţii scrise).

— Oricum, într-un loc plăcut şi păgân, îi sugerez, gata să atac alte subiecte.

— O, a fost într-adevăr plăcut şi păgân. Dacă vrei o experienţă totală de Crăciun, încearcă savoarea unui loc numit Groznâi în decembrie. Beznă neagră ca smoala, totul pute a petrol, câini beţi pe străzi, adolescenţi cu bijuterii de aur şi Kalaşnikovuri în mâini.

— Groznâi, în Rusia? zic eu, privindu-l ţintă.

— De fapt, în Cecenia. În Caucazul de Nord. Independenţă proclamată unilateral. Moscova e un pic iritată.

— Cum ai ajuns acolo?

— Am făcut autostopul. Am zburat la Ankara. Pe urmă la Baku. Pe urmă m-am strecurat uşor pe litoral. Şi-am cotit-o la stânga. O nimica toată.

— Şi ce-ai făcut acolo?

— Am vizitat nişte vechi prieteni. Nişte prieteni ai unor prieteni.

— Ceceni?

— Unul sau doi. Şi vreo câţiva vecini de-ai lor.

— I-ai anunţat pe cei de la Birou?

— Adevărul e că nu m-am gândit că ar trebui să-mi bat capul cu aşa ceva. O călătorie de Crăciun. Munţi frumoşi. Ce-i priveşte pe ei chestia asta? Emma îşi bea ceaiul în pat?

S-a şi apropiat de uşa bucătăriei, cu o ceaşcă de ceai proaspăt în mână.

— Lasă, dă-mi-o mie, spun eu cu un glas tăios, luându-i ceaşca fără politeţuri inutile. Oricum mă duc sus.

Groznâi? îmi tot repet în gând. Relatările de presă recente spun că, în ziua de azi, Groznâi este unul dintre cele mai puţin ospitaliere oraşe de pe pământ. Eu, unul, aş fi pus pariu că nici măcar Larry n-ar fi riscat să fie măcelărit de cecenii setoşi de sânge, şi asta numai şi numai ca să scape de Crăciunul englezesc. Nu cumva minte? Sau încearcă să mă şocheze? Ce vrea să spună cu prietenii ăia vechi, prietenii prietenilor, vecinii prietenilor? La Groznâi şi pe urmă unde? Oare Biroul l-a re-recrutat fără să-mi spună? Refuz să merg pe drumul ăsta. Şi mă port de parcă discuţia noastră n-a avut loc niciodată. La fel face şi Larry, cu excepţia afurisitului ăluia de zâmbet şi a strălucirii superioare, venită din depărtări.

*

— Emm a fost de acord să mă ajute la câteva dintre cauzele mele pierdute, spune Larry pe când ne plimbăm agale pe terasa de sus, într-o seară de duminică pe cerul căreia se desfăşoară focurile bengale ale apusului. Bineînţeles, dacă nu te deranjează.

Duminicile nu se mai rezumă la masa de prânz. Din când în când, toţi trei ne simţim atât de fericiţi împreună, încât Larry se simte obligat să stea şi la cină. În cele opt săptămâni de când a început să vină la noi, caracterul vizitelor lui s-a schimbat radical. Gata cu istorioarele nesărate din viaţa de zi cu zi a lumii universitare. Le-a luat locul Larry, visătorul planetar şi predicatorul de duminică, omul care acum turbează de furie împotriva ruşinoasei inerţii occidentale, sau descrie viziuni dulcege despre războaiele altruiste duse de forţele armate ale Naţiunilor Unite, care primiseră autorizaţia să-şi îmbrace uniformele de Batman şi să ia gâtul cât ai clipi tiraniei, epidemiilor şi foametei. Şi, din moment ce întâmplarea face ca eu să privesc fanteziile de genul ăsta drept nişte aiureli periculoase, mie îmi revine rolul ghinionist al scepticului familiei.

— Şi ea pe cine o să salveze? mă interesez cu prea mult sarcasm în glas. Triburile arabe? Stratul de ozon?

Larry izbucneşte în râs şi-mi trânteşte o palmă pe umăr, ceea ce mă face să trec imediat în defensivă.

— Pe toate, fir-ai tu să fii, Timbo, aşa, ca să-ţi facă-n ciudă. Fără

ajutorul nimănui.

Numai că, în timp ce mâna lui se odihneşte pe umărul meu, iar eu îi întorc zâmbetul mult prea strălucitor, ceea ce mă îngrijorează efectiv este ceva mult mai substanţial decât numele cu care o strigă el. În zâmbetul acela, descifrez promisiunea unei rivalităţi răutăcioase, dar inofensive. În spatele zâmbetului însă, citesc un avertisment împotriva unei socoteli iminente: „Ţi-aduci aminte, Timbo, tu m-ai pus în funcţiune!" spun ochii lui batjocoritori. „Asta nu-nseamnă însă că poţi să mă şi opreşti."

Dar în mine se naşte o dilemă provocată de conştiinţă, sau, cum ar spune Larry, de sentimentul meu de culpabilitate. Eu sunt atât prietenul, cât şi cel care l-a creat pe Larry. Iar ca prieten, ştiu că toate aceste cauze fără speranţă cu care agită aerul fetid din Bath – Opriţi Nelegiuirea din Ruanda, Nu Lăsaţi ca Bosnia să Sângereze până la Moarte, Acţionaţi Acum pentru Molucce – sunt singurele mijloace pe care le are la îndemână ca să umple vidul în care îl aruncase debarcarea lui din Birou.

— Ei bine, sper să-ţi fie de vreun folos, zic eu cu generozitate. Ştii că, dacă ai nevoie de spaţiu, poţi oricând să foloseşti grajdurile.

Din nou nu-mi place expresia pe care i-o surprind pe chip. Şi când, peste vreo două zile, mă hotărăsc să aflu în ce anume o târâse Larry, mă izbesc, culmea, de un zid de mister.

— E o chestie asemănătoare cu Amnesty International, zice ea, fără să-şi ridice privirea de pe maşina de scris.

— Pare să fie ceva nemaipomenit. Înseamnă că îi scoateţi din închisoare pe deţinuţii politici, şi aşa mai departe?

— Da, chestii de-astea.

Bate mai departe la maşină.

— Înseamnă că e un proiect foarte ambiţios, mă avânt eu stângaci, căci a duce o conversaţie dintr-un capăt în altul al studioului ei de la mansardă implică un efort considerabil.

*

În ultima vreme s-au adunat multe duminici, dar toate se topesc într-una singură. Duminicile sunt ziua lui Larry, apoi sunt ziua lui „Larry-şi-Emma”, iar pe urmă se transformă într-un adevărat infern care, în ciuda variaţiilor, este sufocant de asemănător. Mai precis, este luni dimineaţa devreme şi cerul se luminează dincolo de Mendips. Larry ne-a părăsit acum o jumătate de oră şi totuşi, păcănitul îngrozitoarei sale maşini care cobora pe alee zăngănind şi trăgând vânturi puturoase prin ţeava de eşapament îmi mai răsună şi acum în urechi; iar acel „somn uşor, iubiţilor”, rostit cu atâta dulceaţă în glas, este un ordin căruia mintea mea refuză cu încăpăţânare să i se supună.

Aparent, Emma face acelaşi lucru, deoarece în momentul acesta stă, ca o santinelă goală, la fereastra dormitorului meu şi priveşte hora scamelor negre de nori destrămându-se şi adunându-se din nou pe cerul aprins de soare de la răsărit. Mărturisesc că niciodată în viaţa mea nu am văzut ceva atât de inaccesibil şi de plin de frumuseţe ca Emma privind ieşirea zorilor, înveşmântată doar în pletele-i întunecate.

— Asta este *exact* ceea ce mi-aş dori să fiu, spune ea pe tonul acela dens şi mult prea entuziasmat care începe să-mi trezească tot felul de bănuieli. Vreau să fiu şi eu sfâşiată şi apoi cusută la loc.

— Păi, tocmai pentru asta ai şi venit aici, iubito, îi amintesc eu.

Dar ei nu-i mai place să-şi împartă visele cu mine.

— Ce se-ntâmplă cu voi? mă întreabă.

— Care „voi”?

Dar îmi ignoră întrebarea. Ştie şi ea, după cum ştiu şi eu, că vieţile noastre nu cuprind decât un singur partener.

— Ce fel de prieteni aţi fost? întreabă ea.

— N-am fost iubiţi, dacă la asta te gândeşti cumva.

— Păi, poate că ar fi trebuit să fiţi.

Uneori nu pot să sufăr toleranţa asta a ei.

— De ce?

— Pentru că aşa v-aţi fi eliberat. Majoritatea englezilor pe care îi cunosc şi care au învăţat în şcoli de stat au trăit în adolescenţă poveşti de dragoste cu alţi băieţi. Tu n-ai fost niciodată îndrăgostit de el?

— Mi-e teamă că nu. Zău că n-am fost.

— Dar poate că el a fost îndrăgostit de tine. Strălucitorul lui cavaler puţin mai în vârstă. Modelul lui.

— Eşti cumva sarcastică?

— El zice că ai avut o mare influenţă asupra lui. Ai fost omul lui cinstit şi de nădejde. Chiar şi după ce a terminat şcoala.

Ziceţi-i meşteşug, ziceţi-i ţicneală de îndrăgostit: în mine simt o răceală de gheaţă. Răceala aceea operativă. Oare Larry a încălcat *omertà* – după douăzeci de ani de viaţă legat de catargul secretului, s-a pocăit oare în faţa iubitei mele? Folosise cumva aceleaşi formulări făţarnice pe care i le aruncase odată în faţă răbdătorului său ofiţer? *Cranmer a pervertit în mine omenia, Emma, m-a sedus, mi-a exploatat inocenţa mioapă, m-a transformat într-un mincinos şi un prefăcut?*

— Şi ce altceva ţi-a mai spus? întreb eu, surâzând.

— De ce? Mai e şi altceva?

Este tot goală, dar de-acum goliciunea nu-i mai face plăcere, aşa că se-nfăşoară într-o cuvertură, rămânând mai departe la postul ei de observaţie.

— Mă întrebam doar ce formă se presupune că a luat influenţa mea diavolească.

— El n-a spus „diavolească”. Tu o spui.

Acum era rândul ei să-şi impună un hohot de râs.

— Pot să mă întreb dacă nu cumva sunt prinsă între voi doi, nu?

Poate că aţi fost împreună şi la închisoare. Asta ar explica de ce Trezoreria te-a pus pe liber la patruzeci şi şapte de ani.

De dragul ei, trebuie să cred că glumeşte; că este o modalitate de a scăpa de un subiect care ameninţă să-i scape din mână. Probabil că se aşteaptă să izbucnesc în râs. Dar, dintr-o dată, distanţa dintre noi devine de netrecut şi ni se face brusc frică. Niciodată nu am fost atât de departe unul de celălalt şi nici nu ne-am oprit atât de conştienţi în faţa a ceea ce nu se putea spune în cuvinte.

— Ai să te duci să-i asculţi prelegerea? întreabă ea, cu un fals efort de a schimba subiectul.

— Ce prelegere? Eu credeam că o prelegere în fiecare duminică este de-ajuns.

Dar ştiu cât se poate de bine despre ce prelegere este vorba. Se numeşte „Victoria irosită: politica externă occidentală din 1988 până în prezent” şi este încă o diatribă marca Pettifer împotriva falimentului moral al politicii externe occidentale.

— Larry ne-a invitat la cursul de deschidere de la Universitate răspunde ea, dorind în acelaşi timp să aflu din vocea ei că face dovada unei răbdări supraomeneşti. Ne-a dat două bilete şi vrea să ne ducă după aceea să mâncăm împreună nişte *curry*.

Eu sunt însă prea ameninţat, prea atent şi prea furios ca să fiu amabil.

— Mulţumesc, Emma, dar nu cred că mai sunt un adept al acestui fel de mâncare. Şi din moment ce tu eşti, ca să zic aşa, prinsă între noi doi…

— Da?

Mă opresc la timp. Spre deosebire de Larry, detest vorbăria; viaţa m-a învăţat să nu rostesc lucruri periculoase. Ce rost ar avea să-i spun că nu Emma este cea prinsă între mine şi Larry, ci că, dimpotrivă, Cranmer este prins între propriile sale creaţii? Aş vrea să-i strig în faţă că, dacă este în căutarea unor exemple de abuz de influenţă, nu e nevoie să meargă mai departe de manipularea pe

care o exercită Larry asupra ei însăşi; de felul lipsit de remuşcări în care o modelează şi o seduce, apelând la început săptămânal, apoi zilnic, la conştiinţa ei infinit accesibilă; de recrutarea ei fără scrupule pe post de ajutor şi de servitor personal, sub acoperişul aşa-numitelor cauze pierdute pe care el continuă să le îmbrăţişeze; iar dacă minciuna este duşmanul ei principal, atunci să o caute în noul ei prieten.

Dar nu spun nimic din toate acestea. Spre deosebire de Larry, eu nu sunt un om al confruntărilor. Nu încă.

— Vreau doar să fii liberă, îi spun. Nu vreau să fii prinsă în cursă de nimeni.

Un gând îmi străpunge însă creierul ca un ferăstrău: *Se joacă, numai, cu tine! Asta face! De ce nu vezi mai departe de vârful nasului? Are să te ridice din ce în ce mai sus şi, când se va plictisi de tine, are să te lase singură acolo, clătinându-te pe marginea prăpastiei. El reprezintă toate acele lucruri de care ai vrut să scapi, adunate într-o singură persoană de mine şi numai de mine.*

*

Asta este Epoca Întunecată. Toată viaţa mea dinainte de Emma. Îl ascult pe Larry aflat în postura sa cea mai proastă, împuindu-mi urechile cu cuceririle sale. Au trecut şaptesprezece ani de la conversaţia aceea de pe colina de lângă Brighton, când Cranmer îşi îmbărbătase tânărul agent plin de lacrimi. Astăzi, Larry este socotit drept cea mai bună armă din arsenalul Biroului. Unde ne aflăm? La Paris? La Stockholm? Într-una din cârciumioarele noastre din Londra, în care nu mergeam niciodată de două ori la rând? Ne aflăm în apartamentul conspirativ de pe Tottenham Court Road, înainte să fie demolat în favoarea uneia dintre chestiile astea moderne pe care le poţi vedea oriunde? Larry se fâţâie prin cameră, bea Scotch, se încruntă la chipul încruntat al Marelui Conducător, iar eu îl privesc atent.

Cureaua pantalonilor îi strânge şoldurile suple. Scrumul ţigării lui puturoase se împrăştie pe haina descheiată, căreia i-a atribuit recent rolul de semn distinctiv. Degetele fine sunt îndreptate în sus, iar mâinile lui mulg aerul în ritmul sentinţelor sale neroade. Faimosul

cârlionţ Pettifer, acum cu reflexe cenuşii, continuă să i se legene pe frunte, într-o răzvrătire lipsită de maturitate. Mâine pleacă iar în Rusia, oficial pentru o întâlnire de o lună a unor mahări universitari, la Universitatea de Stat din Moscova; în realitate, este vorba, ca în fiecare an, de perioada de odihnă şi recreere în compania ultimului supraveghetor KGB, neverosimilul ataşat cultural adjunct Konstantin Abramovici Ceceev.

Felul în care se ocupă Moscova de Larry în ultima vreme are în el ceva maiestuos şi anacronic în acelaşi timp: tratament rezervat VIP-urilor la aeroportul Şeremetievo, o limuzină ZIL cu geamuri negre, care să-l ducă urgent la apartamentul pe care i-l pun la dispoziţie, cele mai bune locuri la restaurante şi la spectacole, cele mai frumoase femei. Plus Ceceev, venit special de la Londra ca să facă pe majordomul. Dacă păşeşti dincolo, ai putea să-ţi închipui că-i oferă onorurile de rămas-bun datorate unui vechi agent al serviciului secret britanic.

— Pentru femei, loialitatea este un maldăr de gunoaie, declară Larry, scoţându-şi limba încărcată şi studiindu-i culoarea. Cum să fiu eu răspunzător de sentimentele unei femei, când nu pot să răspund nici pentru ale mele? adaugă el şi se trânteşte într-un fotoliu.

De ce oare până şi cea mai stângace din mişcările lui este plină de atâta graţie indolentă?

— Cu femeile, singura cale de a afla ce le este de-ajuns este să faci prea mult, anunţă el, spunându-mi, practic, să notez vorbele astea pentru posteritate.

În momentele de felul ăsta, încerc să mă gândesc la Larry de pe poziţii critice. Sarcina mea este să-l cocoloşesc, să-i satisfac capriciile, să-i ridic moralul, să-i înfrunt insultele şi să nu-mi pierd niciodată zâmbetul.

*

— Tim?

— Da, Emma.

— Trebuie să ştiu.

— Tot ce doreşti, spun eu generos şi-mi închid cartea, una din cărţile alea scrise de femei din biblioteca ei, pe care mi-e greu să o duc până la capăt.

Suntem în sufrageria specială pentru micul dejun, un borcan înfipt în partea de sud-est a casei de iubitul unchi Bob. Razele soarelui de dimineaţă o transformă într-un loc cât se poate de plăcut. Emma s-a oprit în pragul uşii. De când s-a dus singură la cursul lui Larry, abia dac-o mai văd.

— E o minciună, nu-i aşa? zice ea.

O trag uşor în cameră şi închid uşa, pentru ca doamna Benbow să nu ne poată auzi.

— Ce anume să fie o minciună?

— Tu. Tu nu exişti. M-ai făcut să mă culc cu cineva care nu există.

— Vorbeşti de Larry?

— Vorbesc de *tine*! Nu de Larry. De *tine*! De ce crezi că m-am culcat cu Larry? De *tine* e vorba!

Pentru că te-ai culcat cu el, îmi spun.

Numai că acum, ca să-şi ascundă faţa, a sărit să mă îmbrăţişeze. Privesc în jos şi constat cu surprindere că mâna mea dreaptă acţionează din proprie iniţiativă, bătând-o blând şi liniştitor pe spate, pentru că îi înţelesesem greşit povestea-paravan. Şi în clipa aceea îmi vine ideea că, atunci când nu-ţi mai rămâne nimic util de făcut pe tot pământul ăsta creat de Dumnezeu, să baţi uşor pe cineva pe spate este un mod de a-ţi petrece timpul la fel de bun ca oricare altul. Lipită de mine, Emma suspină şi se sufocă, bâiguie când Larry, când Tim, preferă să mă acuze pe mine în loc să se acuze pe ea însăşi, dar multe din cuvintele ei se pierd, slavă Domnului, în pieptul scrobit al cămăşii mele. Urechea mea prinde sensul cuvântului *faţadă*, sau poate *şaradă*. Şi cuvântul *ficţiune*, sau poate *fricţiune*.

Între timp, mă gândesc îndelung cine este, în ultimă instanţă, vinovat de scena asta şi de altele ca ea. Căci în lumea în care am crescut eu şi Larry ar fi o greşeală să presupui că, doar pentru că mâna dreaptă consolează, cea stângă nu va încerca o acţiune furişă, pe cont propriu.

*

Şi tot nu mă poate părăsi. Uneori se furişează ca un hoţ în camera mea în toiul nopţii şi facem dragoste fără să scoată un sunet. Apoi se strecoară afară, lăsându-şi lacrimile pe perna mea, mai înainte ca lumina zilei să o găsească lângă mine. Timp de o săptămână, abia dacă ne salutăm din cap, iar fiecare îşi locuieşte spaţiul, fără să-l încalce pe al celuilalt. În partea ei de casă nu se aude decât ţăcănitul maşinii de scris: Dragă Prietene, Dragă Susţinătorule, Dragă Doamne, scoate-mă de aici, dar cum? Vorbeşte la telefon nu ştiu cu cine, deşi bănuiesc. Uneori telefonează şi Larry; dacă răspund eu, sunt numai miere, ca şi el de altfel, aşa cum trebuie să se poarte doi spioni în timp de război.

— Bună, Timbo. Cum îţi merg trucurile?

În mintea mea nu există decât un singur truc şi ăla îi aparţine. Dar cui ce-i pasă, din moment ce suntem prieteni aşa de buni?

— Foarte comic, n-am ce zice. E pentru tine, iubito. De la Controlul Misiunii, spun eu, trecându-i legătura Emmei prin centrala interioară.

A doua zi, dau instrucţiuni să mi se decupleze telefonul, dar nici aşa Emma nu se hotărăşte dacă să rămână sau să plece.

— Ca simplă informaţie, eu cum am să aflu că m-ai părăsit? o întreb într-o noapte când ne întâlnim ca două fantome pe palierul care desparte cele două aripi ale casei.

— Am să-mi iau scaunul de pian, răspunde ea.

E vorba de taburetul pliant care-i protejează spinarea şi pe care l-a adus cu ea în ziua în care s-a mutat la mine. I-l făcuse un amabil osteopat suedez, cât de amabil – n-aveam decât să-mi dau cu

presupusul.

— Şi am să-ţi înapoiez şi bijuteriile, adaugă ea.

Pe chipul ei citesc o fluturare bruscă de panică furioasă, ca şi cum ar fi luat-o gura pe dinainte şi acum se-njură în gând pentru cuvintele care îi scăpaseră.

Se referă, evident, la colecţia crescândă de fleacuri costisitoare pe care i le-am tot cumpărat de la Mr. Appleby of Wells, ca să umplu în felul acesta golurile ce nu puteau fi astupate din relaţia noastră.

A doua zi fiind duminică, obiceiul cere să merg la biserică. Când mă întorc, observ urmele lăsate pe covor în faţa pianinei Bechstein de taburetul dispărut. Nu mi-a lăsat însă bijuteriile. În creierul meu îmbibat de nebunia amanţilor dezamăgiţi, absenţa bijuteriilor dă naştere unei speranţe disperate – totuşi insuficientă pentru a slăbi hotărârea mâinii mele stângi.

*

Stau întins pe pat, cu lumina aprinsă; sunt complet îmbrăcat. E partea mea de pat — pernele mele, jumătatea mea. *Vezi cum e şi partea ei,* mi-a şoptit Diavolul, dar raţiunea a învins şi, în loc să ridic receptorul telefonului, m-am aplecat pe marginea patului şi am scos aparatul din priză, scutindu-mă de umilinţa de a fi pasat dintr-o parte în alta.

„Mi-e teamă că Emma nu este aici, Tim, nu… încearcă mai bine la Lucy… Stai puţin, Tim, Lucy joacă la Paris, încearcă la Sarah… Hei, Deb, sunt Tim, ce număr de telefon mai are Sarah?” Dar nici ea nu ştie mai mult despre locul unde se află Emma. „Poate la John şi Gerry, Tim, numai că pe ăştia i-a lovit damblaua. Sau, şi mai bine, încearcă la Pat, ea trebuie să ştie.” Dar telefonul lui Pat nu-mi oferă decât un vaiet ascuţit, aşa că poate şi pe stăpâna lui a lovit-o damblaua.

*

Orologiul din sat a bătut ora şase. Dar, în mintea mea, chipurile celor doi poliţişti continuau să plutească în lentila vizetei. Iar

undeva în spatele lor, chipul lui Larry, tot atât de înecat şi de umflat ca şi chipurile lor, se uita la mine cu ochi mari, din apa argintată de lună a Lacului Priddy.

CAPITOLUL TREI

Perdelele murdare ale unei ploi subversive de după-amiază învăluiau Tamisa, obligându-mă să mă strâng bine sub umbrelă în timp ce contemplam zona aflată la sud de Embankment, noul cartier general al fostului meu serviciu. Plecasem cu un tren pe la mijlocul dimineţii şi luasem masa de prânz la club, aşezat la o masă pentru o singură persoană, chiar lângă liftul de la bucătărie, amplasarea aceasta laterală nemulţumindu-i pe nelondonezii clubului. După aceea mi-am cumpărat două cămăşi dintr-un magazin de pe Jermyn Street, cu una dintre ele îmbrăcându-mă imediat. Nimic nu putea atenua însă impresia îngrozitoare trezită în mine de clădirea cumplită ce se ridica în faţa mea. Larry, mi-am zis eu, dacă Universitatea din Bath este o adevărată Lubianka, ce zici atunci de asta?

Adevărul e că mă amuzam la culme să combat bolşevismul mondial dintr-un birou aflat în Berkeley Square. Să stau la biroul meu şi să marchez pe hartă răspândirea de neoprit a măreţei revoluţii proletare, iar seara să păşesc pe trotuarele aurite din Mayfair, fieful capitalismului, împodobite cu doamnele parfumate ale nopţii, hotelurile scânteietoare şi Rolls-Royce-urile tăcute – ironia situaţiei reuşea mereu să-mi facă pasul mai săltăreţ. Dar chestia asta, cazemata asta mohorâtă, cu nu ştiu câte etaje, înfiptă în mijlocul unui trafic nebunesc, al barurilor de noapte şi al magazinelor cu haine de mâna a paisprezecea – pe cine credea că sperie sau că protejează silueta aceea severă?

Am traversat strada, ţinându-mi strâns umbrela. Primele lumini posomorite au şi apărut printre faldurile perdelelor bine trase la ferestre: candelabre cromate şi lămpi de birou ieftine pentru etajele superioare, neon pentru cele nespălate, de jos. Intrarea era apărată de vânt printr-un panou special. Mai mulţi tineri încruntaţi, îmbrăcaţi în costume de şofer, îşi pierdeau vremea în preajma biroului din placaj care servea deocamdată drept recepţie. „Cranmer”, am spus, în timp ce-mi lăsam umbrela, şi punga în care aveam cutia cu cămăşi. „Sunt aşteptat.”

Numai că a trebuit să-mi golesc buzunarele de toate cheile şi de tot mărunţişul pentru ca detectorul de metale să mă lase să intru.

— Tim! Extraordinar! Nu ne-am văzut de-un car de ani! Ce mai e cu tine? O duci foarte bine, dacă mă iau după ce văd, ba chiar al dracului de bine! Hei, ascultă, n-ai uitat de paşaport?

Toată chestia asta a fost spusă în timp ce Andreas Munslow îmi strângea zdravăn mâna, mă bătea cu palma pe umăr, smulgea din mâna portarului o hârtie roz pe care o semna în numele meu şi o dădea înapoi.

— Bună, Andy, am spus eu.

Munslow fusese stagiar în secţia mea până în ziua în care îl mutasem brusc şi fără menajamente în altă parte. Te-aş concedia din nou chiar mâine, l-am informat vesel în gând, în timp ce mergeam împreună pe culoar, flecărind ca nişte vechi prieteni ce se regăsiseră după o lungă despărţire.

Pe uşă scria S/SI. În Berkeley Square nu existase niciodată un astfel de post. Mobilierul din anticameră era dintr-un plastic care imita lemnul de trandafir. În Berkeley Square preferaserăm până atunci cretonul. Un anunţ avertiza vizitatorii: APASAŢI PE SONERIE, AŞTEPTAŢI LUMINA VERDE. Munslow aruncă o privire pe cadranul ceasului său de-scufundător şi mormăi „Cam devreme". Ne-am aşezat pe scaun fără să apăsăm pe butonul soneriei.

— Mi-aş fi închipuit că Merriman ar fi făcut pe dracu-n patru ca să-şi găsească un loc pe puntea de comandă, am spus eu.

— Mda, păi, vezi tu, Tim, Jake s-a gândit să te lase mai întâi pe mâna celor care se ocupă de problemele de genul ăsta şi să discute cu tine ceva mai târziu.

— Ce-nseamnă „probleme de genul acesta"?

— Ei, ştii tu. Post-URSS. Noua Eră.

În momentul acela m-am întrebat ce voia să însemne „noua eră" în cazul dispariţiei unui agent.

— Aşadar, de la ce vine SI ăsta? De la Secţia Inchiziţie?

— Întreab-o mai bine pe Marjorie, Tim.

— Pe Marjorie?

— Eu nu sunt complet la curent, înţelegi ce vreau să spun, explică el, luminându-se apoi excesiv la faţă. Hei, mă bucur grozav să te văd. Nemaipomenit, zău aşa. N-ai îmbătrânit nici măcar cu o zi.

— Valabil şi pentru tine, Andy. Nu te-ai schimbat deloc.

— Acum poate îmi dai paşaportul, Tim.

I l-am dat. Timpul trecea în voie.

— Şi care mai e viaţa în Birou? am întrebat.

— Tim, sentimentul general este bun. E un loc minunat. De-a dreptul zburdalnic.

— Mă bucur.

— Te-ai apucat să faci vin, Tim. Aşa e?

— Ei, vreo câţiva ciorchini.

— Minunat. Fabulos. Se zice că vinul britanic merge foarte bine şi se caută.

— Aşa se zice? Ce drăguţ! Din păcate, nu e adevărat. Există vin englezesc şi există vin galez. Al meu este un vin englezesc de calitate inferioară, dar ne străduim să-l îmbunătăţim.

Mi-am adus aminte că Munslow avea o piele groasă ca tovalul, căci vorbele mele nu l-au clintit nici cât negru sub unghie.

— Hei, ce mai face Diana? Regina interogatoriilor, cum i se spunea pe vremuri şi cum încă i se mai spune. Ăsta da, compliment.

— Sper că bine, mulţumesc, Andy. Numai că în ultimii şapte ani am fost divorţaţi.

— Ah, Dumnezeule, îmi pare rău.

— Păi, nu e cazul. Mie nu-mi pare. Şi nici Dianei.

Munslow apăsă pe buton şi se aşeză din nou lângă mine, aşteptând şi el lumina verde.

— Hei, ascultă, cum mai e cu spatele? întrebă el, într-o altă zvâcnire a inspiraţiei.

— Bine că-mi aduci aminte, Andy, mulţumesc. N-a dat niciun semn de când am plecat de la birou – şi sunt mândru să ţi-o spun.

Nu era decât o minciună, dar Munslow era una dintre acele persoane cu care nu ai dori să fii părtaş la adevăr.

Acesta era, de altfel, şi motivul pentru care nu îl dorisem la mine în secţie.

*

— Pew{2}, rosti ea. Ca la biserică. Marjorie Pew.

Avea un mod hotărât de a strânge mâna şi o privire directă, de un verde cenuşiu, cu o sclipire uşor vizionară. Folosea o pudră de culoare deschisă, fină şi transparentă. Era îmbrăcată într-un taior bleumarin, cu umeri largi şi cu un nod alb la gât, pe care eu îl asociam întotdeauna cu femeile-avocat. Pe piept, un lanţ de ceas din aur care, am bănuit, aparţinuse tatălui ei. Avea o siluetă extrem de tinerească şi o înfăţişare perfect englezească. Când s-a aplecat din şolduri ca să-mi întindă mâna, şi-a ridicat cotul într-o parte, semn al originii rurale şi al studiilor făcute într-o şcoală de stat.

— Tim, zise ea. Toată lumea îţi spune aşa şi tot aşa am să-ţi spun şi eu. Pe mine mă cheamă Marjorie, scris cu „ie”. Şi *nimeni* nu-mi spune Marge.

Nimeni nu ar repeta o asemenea greşeală, mi-am spus, aşezându-mă pe scaun. Am observat că nu purta inele pe degete. Şi că nicăieri nu exista vreo fotografie a soţiorului ciufulind un cocker spaniol, nici vreun instantaneu al unui puşti de zece ani, cu dantura în arpegiu, într-o tabără de vară din Toscana.

Ce prefer, ceai sau cafea? Cafea, te rog, Marjorie. A făcut comanda prin telefon. Se vedea că era obişnuită să dea ordine. Nicăieri nicio hârtie, niciun stilou niciun bibelou, niciun magnetofon. Sau în orice

caz, nu la vedere.

— Deci, începem cu începutul? a sugerat ea.

— De ce nu? am spus eu, la fel de amabil.

M-a ascultat aşa cum ascultă Emma muzică, fără să facă nicio mişcare, zâmbind uşor uneori, încruntându-se alteori, şi tocmai atunci când mă aşteptam. Avea superioritatea înţeleaptă a unui psihiatru. Nu-şi notase nimic cât timp vorbisem şi a aşteptat să termin tot ceea ce aveam de spus înainte să pună prima întrebare. Discursul meu fusese cât se poate de curgător, căci repetasem rolul toată ziua precedentă şi, probabil, toată noaptea. Nici sosirea neaşteptată a unui fost coleg pe jumătate uitat nu m-a abătut de la el. Uşa se deschise – o altă decât cea pe care intrasem eu – lăsând să treacă un bărbat bine îmbrăcat, care aşeză între ea şi mine o tavă pe care se aflau ceştile de cafea. Bărbatul acela îmi făcu rapid cu ochiul şi-mi spuse că Jake avea şi el să vină dintr-un minut într-altul, pentru moment fiind „agăţat” de cineva de la Foreign Office. L-am recunoscut, cu un început de senzaţie agreabilă, pe Barney Waldon, regele echipei de legătură cu poliţia din cadrul Biroului. Dacă puneai la cale o spargere de domiciliu sau o mică răpire de persoană, sau dacă poliţia îţi găsise fiica drogată la limita inconştienţei, conducându-şi maşina ca o nebună pe drumurile publice la trei dimineaţa, Barney era cel care făcea în aşa fel încât puterea legii să fie de partea ta. Simpla lui prezenţă mă făcu să mă simt ceva mai în siguranţă.

Marjorie îşi sprijinise bărbia în mâini cu un gest afectat.

Sfânta îngrijorare cu care mă observase tot timpul cât vorbisem mă pusese pe gânduri; eram cu ochii în patru. Aşa că am lăsat la o parte orice referire la Emma. Am trecut cu uşurinţă peste schimbarea numărului meu de telefon, am dat câteva explicaţii vagi despre nişte apeluri telefonice greşite prin reţeaua de computere – de soiul acelora care-ţi transformă viaţa într-un adevărat iad – şi i-am mărturisit că am fost mai degrabă bucuros să scap, în acest mod, măcar pentru o vreme, de conversaţiile de beţiv cu care mă fericea Larry noaptea, târziu. Ba chiar am transformat totul într-o glumă jalnică: am afirmat cum că un om care ţine pe umerii săi povara prieteniei lui Larry devine instantaneu expert absolut în tehnicile de

autoapărare. Chestia asta i-a smuls lui Marjorie un surâs decolorat. Poate că ar fi trebuit să fiu ceva mai sincer cu cei de la poliţie – am spus – dar nu am vrut să par prea apropiat de Larry, în cazul în care tipii ar fi ajuns la nişte concluzii greşite. Sau chiar corecte.

Pe urmă m-am aşezat iar pe scaun, arătându-i în acest mod că-i spusesem adevărul, tot adevărul şi numai… Am schimbat apoi o ocheadă amicală cu Barney.

— Dură chestie, a zis el.

— Cam deplasată, am fost eu de acord. Dar tipică pentru Larry.

— Mai e vorbă?

Mi-am întors privirile spre Marjorie, cu „ie”, care până în acel moment nu scosese niciun cuvânt. Fixa un punct de pe birou, de parcă ar fi citit ceva. Numai că nu citea nimic. Asta m-a făcut să mă gândesc că poate ne aflăm de fapt într-o anticameră şi că adevărata acţiune se petrecuse în cu totul altă parte. Aveam sentimentul că cineva asculta conversaţia noastră. Dar oricare din birou ar fi putut afirma că sentimentul acesta era general valabil şi permanent prezent.

— Iartă-mă, Tim, dar cum de nu ţi-a dat prin minte să le spui poliţiştilor să revină ceva mâi târziu şi să ne dai imediat un telefon, în loc să le deschizi uşa de la intrare? întrebă ea, studiind mai departe suprafaţa biroului.

— Bineînţeles că am avut de ales, ca în orice situaţie operativă, am explicat cu o uşoară condescendenţă. Sigur că i-aş fi putut trimite la plimbare ca să vă pot căuta, dar exact această atitudine a mea i-ar fi pus în stare de alarmă. Mai puteam şi să joc piesa aşa cum se prezenta, adică foarte normal. Adică o anchetă normală a poliţiei despre un prieten normal care a dispărut. Iar eu am ales această variantă.

A fost fericită să profite de mingea ridicată la fileu.

— Şi, oricum, probabil că era o situaţie normală, nu? Poate chiar mai este – încă. De fapt, este exact cum spui, Larry n-a făcut decât

să dispară.

— Ei bine, a fost totuşi menţionat şi Ceceev, i-am amintit eu. Descrierea pe care proprietăreasa lui Larry i-o făcuse vizitatorului străin i se potrivea ca o mănuşă.

În clipa în care am pomenit numele lui CC, privirea ei cenuşiu-verzuie şi rece s-a ridicat brusc spre mine.

— Zău? zise ea, mai mult pentru sine decât către mine. Povesteşte-mi despre el.

— Despre Ceceev?

— Nu e gruzin sau cam aşa ceva?

Ah, Larry, ar trebui să fii aici, cu noi.

— Nu, mi-e teamă că e cu totul altceva. E de pe undeva de prin Caucazul de Nord.

— Prin urmare, cecen, remarcă ea cu acel dogmatism care îi era caracteristic şi pe care începusem să-l recunosc.

— Ei bine, aproape, dar nu tocmai, am zis eu amabil, deşi îmi venea s-o pun să caute pe o hartă. E inguş. Adică din Inguşetia. Lângă Cecenia, dar ceva mai mică. Se învecinează cu Cecenia într-o parte şi cu Osetia de Nord în cealaltă. Inguşetia e la mijloc.

— Înţeleg, răspunse ea, păstrându-şi o privire lipsită de orice expresie.

— În termenii KGB-ului, Ceceev era un tip din afară. Cetăţenii ruşi, membri ai vechilor minorităţi musulmane, nu ajung de regulă la serviciul extern al KGB-ului. De fapt, nu ajung mai nicăieri. Sunt controlaţi de legi speciale, au faimă de oi negre şi sunt ţinuţi prin provincie. CC a spart gheaţa.

— Înţeleg.

— Larry îi spunea CC.

— Înţeleg.

Aş fi dorit să n-o mai aud repetând la nesfârşit acest cuvânt, cu atât mai mult cu cât era evident că minţea.

— În ruseşte, „oi negre” sună mult mai urât decât în englezeşte. La început, li se spunea aşa numai musulmanilor din Asia Centrală. În actualul spirit de deschidere, termenul a fost extins şi asupra caucazienilor din nord.

— Înţeleg.

— Şi omul nostru a dobândit o dimensiune eroică – cel puţin în ochii lui Larry. Elegant, cultivat, formă fizică excelentă, în fine, ceva asemănător unui *goreţ,* ba chiar şi o oarecare alură de înţelept. După toate rebuturile cu care avusese de-a face în ultimii şaisprezece ani, pentru Larry CC a fost o adevărată gură de aer proaspăt.

— *Goreţ?*

— Muntean. Om de la munte. *Goreţi,* la plural. Ba, mai mult, era şi un foarte bun anchetator.

— Chiar aşa? întrebă ea, continuând să-şi studieze mâinile.

— Lui Larry îi place să idealizeze oamenii, i-am explicat. Face parte din eterna lui lipsă de maturitate. Când tipii respectivi îl lasă cu fundu-n baltă, niciun termen nu este prea dur spre a-i caracteriza – din punctul lui de vedere. Cu CC nu i s-a întâmplat însă niciodată aşa ceva.

Vorbele mele i-au adus aminte de ceva anume.

— Nu cumva Larry a avut o *poziţie* în Caucaz? mă interogă ea pe un ton dezaprobator. Parcă îmi amintesc că, la un moment dat, am fost nevoiţi să apelăm la Foreign Office ca să-l putem auzi.

— După părerea lui, ar fi trebuit să ne interesăm mai mult de zona respectivă, în perioada când sovietele agonizau.

— Cum anume?

— El vedea în Caucazul de Nord următorul butoi de pulbere. Următorul Afganistan. O Bosnie în devenire. Simţea că regiunea asta nu trebuia lăsată pe mâna ruşilor. Nu suporta ideea că ruşii vor interveni, vor împărţi şi vor conduce. Detesta demonizarea islamismului ca înlocuitor al cruciadei anticomuniste.

— Şi de făcut?

— Poftim?

— De făcut. Ce-am fi avut noi, occidentalii, de făcut, conform teoriilor lui Pettifer, ca să ne răscumpărăm păcatele?

Am ridicat din umeri, cu un gest puţin cam grosolan, poate.

— Păi, să nu le mai ţinem partea vechilor dinozauri ruşi… să insistăm pe respectul normal care trebuie acordat naţiunilor mici… să renunţăm la pasiunea noastră pentru marile grupări politice. Şi să ne întoarcem faţa către minorităţile individuale… am detaliat, citându-l pe Larry, cuvânt cu cuvânt.

Predicile marca Pettifer de duminică. La fel ca Larry, aş fi putut s-o ţin aşa toată ziulica.

— Şi să fim mai preocupaţi de detalii. În general, de umanitate, că doar pentru ea ne bătuserăm în primul rând pe vremea Războiului Rece.

— Da? Pentru asta ne-am luptat?

— El, în orice caz.

— Şi Ceceev l-a influenţat, evident, foarte mult.

— Evident.

Cât timp vorbisem, ochii ei nu mă părăsiseră nicio clipă. Acum, avuseseră o scurtă fulgerare acuzatoare.

— Şi tu îi împărtăşeşti opinia – tu, personal?

— Opinia lui CC?

— Da, această viziune asupra datoriei noastre de occidentali.

Nu, al dracului să fiu că nu, mi-am zis în sinea mea. Ăsta era doar Larry în forma lui cea mai cumplită, când inventa o furtună aşa, din plictiseală. Dar nu mi-am spus gândul cu voce tare.

— Marjorie, eu am fost un profesionist. N-am avut timp să adopt sau să refuz opinii. Nu am crezut decât în ceea ce era necesar pentru munca mea în momentul respectiv.

Dar, pe măsură ce continua să mă privească, aveam tot mai acut impresia că-mi asculta tot mai puţin cuvintele şi tot mai mult gândurile.

— Oricum, noi l-am, ascultat, zise ea, ca şi cum acest lucru ne absolvea pe amândoi de orice vină.

— A, fireşte că l-am ascultat. Analiştii noştri l-au ascultat. La fel şi expertul Foreign Office-ului pentru Rusia de Sud. Dar fără succes.

— De ce?

— Pentru că i-au spus cu toţii că zona respectivă nu prezenta interes pentru Marea Britanie. Cam acelaşi lucru i-am spus şi noi, atâta doar că, atunci când a auzit-o chiar din „gura profetului”, i-a sărit ţandăra. Şi le-a citat un proverb oriental: „Ce nevoie ai de lumină dacă eşti orb?”

— Ştiai că acum doi ani Ceceev s-a retras din Serviciu cu toate onorurile?

— Bineînţeles.

— De ce „bineînţeles”?

— Pentru că asta s-a petrecut pe vremea când tocmai îl scoteam pe Larry din activitate. Şi retragerea lui CC a fost unul dintre elementele care i-au decis pe cei de la Ultimul Etaj să pună punct operaţiunii Pettifer.

— Lui Ceceev i s-a oferit altceva în schimb?

— Din câte spunea el, nu. Şi-a dat demisia.

— Şi, tot din câte spunea el, unde ar fi vrut să plece?

— Acasă. Voia să se întoarcă în munţii lui. Se săturase până peste cap să facă pe intelectualul şi dorea să-şi regăsească rădăcinile tribale.

— Poate că spunea asta doar de formă.

— Asta i-a spus lui Larry, ceea ce este, oarecum, altceva.

— De ce?

— Pentru că le plăcea să creadă că relaţia lor se baza pe încredere. CC nu l-a minţit niciodată. Sau aşa spunea el, iar Larry îl credea.

— Dar tu?

— Dacă l-am minţit pe Larry?

— Dacă l-ai crezut pe Ceceev.

— Nu l-am prins niciodată cu mâţa-n sac.

Marjorie Pew îşi prinse nasul între degetul mare şi arătătorul mâinii drepte, vrând parcă să-i schimbe puţin poziţia.

— Dar, fireşte, Ceceev nu era rezidentul-şef de aici, nu?

M-am întrebat din nou cât de mult ştia deja şi cât de mult afla din răspunsurile mele. Şi am înţeles atunci că tehnica ei consta în a îmbina ignoranţa cu şiretenia; că repeta împreună cu mine ceea ce ştia, disimulând ceea ce nu ştia.

— Nu, nu era. Rezidentul-şef se numea Zorin. O oaie neagră nu ar fi putut să ajungă vreodată numărul unu într-un post-cheie din Occident. Nici chiar CC.

— Ai făcut vreodată vreun târg cu Zorin?

— Ştii foarte bine că da.

— Povesteşte.

— S-a întâmplat la ordinele exprese ale Ultimului Etaj. Ne întâlneam cam o dată la două luni într-o casă conspirativă.

— Care dintre ele?

— Cea din Trafalgar. În Shepherd Market.

— În ce perioadă?

— Păi, cred că ne-am întâlnit de vreo douăsprezece ori în total. Bineînţeles, totul a fost înregistrat.

— Au fost şi întâlniri neînregistrate?

— Nu, iar când ne întâlneam Zorin îşi aducea propriul magnetofon.

— Şi care era scopul acestor întâlniri?

I-am prezentat tot, exact aşa cum apărea în raportul meu.

— Schimburi neoficiale de informaţii între cele două Servicii, în probleme de interes reciproc potenţial, schimburi ce se cer organizate în noul spirit de cooperare.

— Mai precis?

— Migrene comune. Trafic de droguri. Comerţ clandestin cu arme. Extremişti cu bomba-n buzunar. Fraudă internaţională cu implicarea intereselor ruseşti. Când a început chestia asta, vorbeam în şoaptă şi nu le spuneam mai nimic americanilor. În momentul în care am plecat eu, colaborarea era aproape oficială.

— Şi ai stabilit vreo legătură cu el?

— Cu Zorin? Fireşte. Doar asta-mi era misiunea.

— Relaţia a rezistat?

— Vrei să ştii dacă ne mai iubim şi azi? Dacă aş mai fi avut şi alte întâlniri cu Zorin, le-aş fi raportat Biroului.

— Când ai vorbit cu el ultima dată?

— Când a părăsit Londra. Zicea că urma să preia un post plictisitor, de funcţionar. La Moscova. Nu l-am crezut şi nici el nu se aştepta să fie crezut. Ne-am întâlnit să bem pentru ultima dată un pahar împreună şi mi-a oferit din sticla de buzunar dată de KGB, ceea ce efectiv m-a mişcat. Bănuiesc că mai avea vreo douăzeci la fel.

Marjorie nu părea să fi gustat faptul că fusesem într-adevăr mişcat.

— Ai discutat vreodată cu el despre Ceceev?

Am renunţat s-o mai şochez.

— Bineînţeles că nu. Oficial, CC lucra în domeniul cultural şi era foarte bine acoperit, în timp ce Zorin ne fusese prezentat ca fiind diplomatul care răspundea de sectorul informaţii. Ultimul lucru pe care l-aş fi dorit ar fi fost să-i dau de înţeles lui Zorin că-l decodificasem pe CC. N-aş fi făcut altceva decât să-l compromit în faţa lui Larry.

— Şi despre ce fel de fraudă internaţională aţi vorbit?

— Vrei cazuri? Despre niciun caz anume. A fost vorba doar să stabilim viitoarele legături între ai noştri şi ai lor. Sau, aşa cum ziceam noi, să-i adunăm la un loc pe oamenii cinstiţi. Zorin făcea parte din vechea şcoală. Arăta de parcă abia venise de la parada militară de 7 Noiembrie.

— Înţeleg.

Am început să aştept. Ca şi ea, de altfel. Numai că ea a aşteptat ceva mai mult. Iată-mă din nou împreună cu Zorin în Shepherd Market, cu paharul de adio în faţă. Până acum, băusem numai whiskyul Biroului. Azi însă, şi-a făcut apariţia votca lui Zorin. Pe masă se lăfăie sticla de buzunar de argint strălucitor, împodobită cu emblema roşie a Serviciului.

— Nu sunt sigur pentru ce fel de viitor bem, prietene Timothy, mărturiseşte el cu o umilinţă ce nu-i stă în fire. Propune tu un toast potrivit.

Aşa încât propun cuvântul rusesc care corespunde termenului de „ordine” ştiind bine că ordinea, nu progresul, îi stătea la inimă bătrânului soldat comunist. Bem, prin urmare, pentru ordine, stând în picioare lângă fereastra noastră de la primul etaj, cu perdele din tul, în timp ce sub noi, pe stradă, oamenii aleargă încoace şi încolo după cumpărături, târfele aflate în pragul uşilor îşi studiază clienţii, iar magazinul de muzică de la parter împrăştie în aer un vacarm înnebunitor.

— Întrebările pe care ţi le-au pus poliţiştii despre afacerile lui Larry, spunea Marjorie Pew.

— Da, Marjorie.

— Nu ţi-au pus la încercare memoria?

— Am presupus că poliţia pusese ca de obicei mâna pe cine nu trebuie. Cât despre afaceri… Larry era un copil. Cei din secţia mea s-au ocupat întotdeauna de impozitele lui, de cheltuieli, de depăşirile contului din bancă şi de facturile de electricitate neachitate.

— Şi nu crezi că ar fi putut fi vorba despre o acoperire?

— Păi, să acopere ce?

Nu mi-a plăcut deloc felul în care a dat din umeri.

— De exemplu, nişte bani despre care el nu ar fi dorit să se afle. Un cap de afacerist priceput, de exemplu.

— Absolut deloc.

— Propui, aşadar, teoria unei legături între Ceceev şi dispariţia lui Larry?

— Eu nu propun nimic, asta mi s-a părut că sugerează cei de la poliţie.

— Nu crezi, prin urmare, că prezenţa lui Ceceev la Bath ar avea vreo semnificaţie?

— Uite ce e, Marjorie, nu am niciun fel de părere în privinţa asta. Cum aş putea să am? Larry şi CC erau foarte apropiaţi. Ştiu asta foarte sigur. Şi mai ştiu şi că se admirau unul pe celălalt. Dar dacă admiraţia mai este sau nu de actualitate, asta e o altă problemă.

Aici mi-am dat seama că am o șansă şi n-am ratat-o.

— Nu ştiu nici măcar când au avut loc vizitele lui CC la Bath.

Dar Marjorie nu se aplecă după minge.

— Deci nu crezi că ar fi posibil ca Larry şi Ceceev să fi ajuns la o înţelegere de afaceri, de exemplu? Sau orice alt fel de înţelegere? Absolut orice?

Cum doream ca cineva, oricine, să-mi împărtăşească enervarea, mi-am întors privirea către Barney, dar el se prefăcea că nu pricepe.

— Nu. În niciun caz, am răspuns. După cum le-am spus de altfel şi poliţiştilor, ba chiar de mai multe ori, nu doar o dată. Nici nu se pune problema, am adăugat.

— De ce?

Nu mi-a făcut plăcere că eram obligat să mă repet.

— Pentru că lui Larry nu i-a păsat niciodată de bani şi pentru că era complet nul în materie de afaceri. Zicea că banii pe care-i primea de la Birou erau arginţii lui Iuda. Acceptarea lor îi dădea o stare proastă. O stare de…

— Şi Ceceev?

Începusem să mă satur de întreruperile astea.

— Ce-i cu Ceceev?

— El avea talent la afaceri?

— Absolut deloc. Ba chiar dispreţuia afacerile. Capitalismul, profitul, banii ca motivaţie – ura toate lucrurile astea.

— Vrei să spui că era deasupra lor?

— Sub ele, sau oriunde în altă parte.

— Prea demn de încredere? Prea cinstit? Accepţi părerea lui Larry despre Ceceev?

— *Goreţii* susţin, plini de mândrie, că la ei în munţi cu bani nu poţi cumpăra, nimic. Şi mai spun că lăcomia îl prosteşte pe om, am adăugat, citându-l pe Larry. Numai bărbăţia şi onoarea contează. Probabil că este doar o aberaţie romantică, dar asta era replica pe care i-o servea lui Larry, iar Larry era efectiv impresionat.

Gata, mă săturasem până peste cap.

— Uite ce e, Marjorie, eu n-am nimic de-a face cu chestia asta. Larry s-a retras, la fel şi CC, la fel şi eu. M-am gândit că trebuie să ştiţi că CC l-a vizitat pe Larry la Bath şi că Larry a dispărut. Dacă nu cumva eraţi deja la curent cu toate chestiile astea. Rămâne ca cineva, oricine, să descopere cauza.

— Da, numai că tu nu eşti oricine, nu? Tu eşti expertul în relaţia Larry-Ceceev, cu toate că te-ai retras din activitate.

— Singurii experţi în relaţia asta sunt chiar Larry şi Ceceev.

— Dar n-ai fost tu cel care a inventat-o? Cel care a controlat-o? Nu asta ai făcut în toţi aceşti ani?

— Acum douăzeci de ani – nişte ani bizari – am proiectat o legătură între Larry şi rezidentul-şef al KGB-ului din epoca respectivă. Îndrumat de mine, Larry l-a lăsat să-i ia urma, apoi a jucat tare şi la sfârşit a zis da, am să spionez pentru Moscova.

— Spune mai departe.

Oricum aveam intenţia să povestesc mai departe. Nu reuşeam însă să înţeleg de ce mă îmboldea aşa şi nici nu eram sigur că ea însăşi înţelegea. Dar, dacă voia să asculte o prelegere despre istoricul cazului „Larry”, doamna va fi servită.

— Primul a venit Brod. După Brod, l-am avut pe Miklov, pe urmă

pe Kranski, apoi pe Şerpov, după aceea pe Mislanski şi la sfârşit pe Ceceev cu Zorin ca şef, dar CC era intermediarul lui Larry. Iar Larry şi-a croit singur cărarea până la cei doi. Agenţii dubli sunt nişte cameleoni. Cei mai buni dintre ei nu *interpretează* un rol, ci chiar îl trăiesc. Ei *devin* personajele respective. Când Larry era împreună cu Tim, atunci era împreună cu Tim. Când era împreună cu supraveghetorul lui sovietic, atunci era împreună cu supraveghetorul lui sovietic – fie că-mi plăcea, fie că nu. Misiunea mea era să fac în aşa fel încât să ne asigurăm că vom lua partea leului din toată afacerea asta.

— Şi erai convins că aşa s-a şi întâmplat.

— În cazul lui Larry, da. Eram convins.

— Şi mai eşti şi acum.

— Acum, când m-am retras din activitate şi trec în revistă în linişte tot ceea ce s-a întâmplat, ei bine, da, sunt şi acum convins. În cazul agenţilor dubli, îţi asumi o anumită uzură a loialităţii. Partea adversă îi atrage întotdeauna mai mult decât propria lor familie. Ăsta-i felul lor de-a fi. Sunt nişte rebeli incorigibili. Şi Larry era un rebel. Dar el era al nostru.

— Aşadar, Larry şi ofiţerii lui ruşi ar fi putut pune la cale orice le-ar fi trecut prin cap, fără ca tu să fii primul şi cel mai bine informat.

— Nu prea.

— Cum aşa?

— Aveam şi informaţii colaterale.

— De unde?

— Din alte surse. Supravegherea audio. Apartamentul unui intermediar. Un restaurant înţesat cu microfoane. O maşină „aranjată”. Şi, ori de câte ori am avut o înregistrare, ea a confirmat punct cu punct versiunea lui Larry. Nu l-am prins niciodată cu mâţa-n sac. Totul poate fi găsit în dosarele respective, să ştii.

Marjorie m-a onorat cu un zâmbet acru şi şi-a reluat ocupaţia

favorită, aceea de a-şi studia propriile mâini. Se părea că avântul o părăsise. Atunci mi-a venit ideea că poate era obosită şi că nu era corect să-mi închipui că ar fi putut să citească într-un singur weekend – şi acela de criză – toate dosarele strânse de-a lungul a douăzeci de ani. Interlocutoarea mea respiră adânc.

— Într-unul dintre ultimele tale rapoarte te-ai referit la „remarcabila afinitate" dintre Larry şi Ceceev. Ar fi putut această afinitate să cuprindă şi aspecte pe care să le ignori?

— Păi, dacă le-aş fi ignorat, cum să răspund la întrebare?

— Ce înseamnă atunci „afinitatea" asta?

— Ţi-am spus deja. Larry îl numea pe CC „Universitatea mea din Caucazul de Nord". Larry face întotdeauna chestii de-astea. Suge seva din toţi cei cu care are de-a face. Când CC a venit aici, Larry ştia tot atât de puţin despre Caucazul de Nord ca oricine altcineva. Avea cunoştinţe generale absolut obişnuite despre Rusia, dar popoarele din Caucaz sunt un subiect aparte. După câteva luni însă, putea să-ţi vorbească ore-n şir despre ceceni, osetieni, daghestanezi, inguşi, circazieni, abhazi şi aşa mai departe. CC se ocupa foarte bine de el. Avea un instinct cu totul special. Acum plesnea din bici, acum îl vrăjea de-l făcea să plutească-n nori. Avea haz. Avea un umor nemaipomenit şi îi ţinea lui Larry conştiinţa mereu trează. Larry trebuia să aibă mereu conştiinţa trează…

Mă întrerupse din nou.

— Vrei să spui că afinitatea dintre tine şi Larry era şi mai remarcabilă?

Nu, Marjorie dragă, i-am răspuns în gând, nu vreau deloc să spun aşa ceva. Vreau să spun doar că Larry era un hoţ de sentimente care se legăna pe un balansoar şi că, imediat ce termina cu „prăjitul" lui CC, simţea nevoia să vină fuguţa la mine, pentru că era nu numai spion, ci şi fiu de preot, cu un foarte redus simţ al responsabilităţii, şi avea nevoie de iertarea tuturor pentru că îi trădase pe toţi. Mai vreau să spun că, în ciuda unei educaţii presupus intelectuale, moralizatoare şi sentimentale, spionajul îi intrase în sânge ca un drog. Mai spun şi că era un ticălos, un viclean şi un răzbunător,

capabil să-ţi sufle femeia în timp ce te privea drept în ochi, că avea un talent deosebit pentru meserie ca şi pentru magia neagră, iar păcatul meu era că încurajam escrocul care zăcea în el, în detrimentul visătorului idealist. De asta mă şi ura, uneori mai mult decât meritam.

— Marjorie, lui Larry îi plac la nebunie arhetipurile, am răspuns eu, pe un ton intenţionat obosit. Iar dacă ele nu există, le inventează. Ca să folosesc un limbaj modern, Larry este un monstru al acţiunii concrete. Care adoră pericolul. Iar CC i-l furniza.

— Dar tu?

Am izbucnit într-un râs indulgent. Ce Dumnezeu urmărea femeia asta – în afară de propria mea persoană?

— Marjorie, eu am fost „din partea familiei apropiate". Eu am fost Anglia lui, cu bune şi rele. CC era un extremist. În adâncul sufletului, era extremist tot aşa cum Larry era creştin. Când era împreună cu CC, Larry era în vacanţă. Când era cu mine, era la şcoală.

— Iar toată povestea asta a durat ceva timp, remarcă ea, lăsându-mă o clipă suspendat în aer. Datorită ţie, adăugă ea, privindu-şi iar mâinile. Multă vreme după ce alţi oameni ai noştri, agenţi din timpul Războiului Rece, fuseseră deja lăsaţi la vatră, Larry şi-a continuat nestingherit activitatea. Moscova i-a prelungit lui CC şederea la Londra tocmai ca să se ocupe de Larry. Privind acum în urmă, nu ţi se pare că situaţia era mai degrabă ciudată?

— De ce ciudată?

— Păi, dacă ţii cont de ceilalţi agenţi pe linie moartă?

— Relaţia lui Larry cu Moscova era unică. Şi aveam toate motivele să credem că va supravieţui epocii comuniste. Tot aşa gândeau şi agenţii ruşi.

— Este punctul de vedere pe care, categoric, l-ai încurajat.

— Fireşte!

Uitasem ce forţă aveau convingerile mele la vremea aceea.

— Bun, e adevărat că se schimbase vântul şi lui Larry nu-i mai rămăsese de admirat niciun experiment comunist, dar, oricum, nu fusese niciodată genul ăsta de agent, nici din punctul lor de vedere, nici din al lui. Larry era un critic virulent al materialismului occidental, un campion al promovării Rusiei, cu tot ce avea ea mai bun sau mai rău. Fie că evada în imaginaţie, fie că trăia în realitate, el îşi extrăgea puterea atât din romantism, cât şi din afecţiunea pe care o avea pentru cei asupriţi, învinşi, din dispreţul organic pentru ceea ce se cheamă „British Establishment" şi de apropierea lui insidioasă de America. Ura lui Larry nu s-a schimbat odată cu căderea comunismului. Nici iubirile lui, de altfel. Şi-a păstrat visurile despre o lume mai bună şi mai dreaptă, şi-a păstrat înclinaţia pentru individual în detrimentul colectivului, pentru ceea ce este deosebit, original. Dar nici societatea noastră de trântori nu s-a schimbat. Ba, după Războiul Rece, totul pare să se fi înrăutăţit. Pe ambele maluri ale Atlanticului. Anglia a devenit din ce în ce mai coruptă, mai închisă în sine, mai conformistă, intolerantă, izolaţionistă – din ce în ce mai infatuată. Mai puţin echilibrată. Acum îl citez pe Larry, Marjorie. E discursul lui de umanist renegat care vrea să salveze omenirea. Marea Britanie pe care, în închipuirea lui, Larry o sabotase atâţia ani de zile, este bine mersi. Cel mai incapabil guvern, conducerea cea mai insipidă, cel mai trist şi mai dezamăgit electorat din câte au existat vreodată – atunci de ce să *nu* continue Larry să ne trădeze?

Coborând de la tribuna mea improvizată, mi-a făcut plăcere să constat că interlocutoarea mea roşeşte. În mintea mea îi şi vedeam pe unchiuleţii din guvern şi pe mătuşicile scrobite care constituiau coloana vertebrală a dreptei conservatoare.

— Larry trebuie lăsat acolo unde se află. Să aşteptăm să vedem ce face cu el noul serviciu de informaţii al ruşilor, în fond, este aceeaşi Mărie cu altă pălărie. Rusia n-o să dea înapoi ca să lase o singură supraputere coruptă până-n măduva oaselor să conducă lumea. Să aşteptăm actul doi, în loc să-l aruncăm pe Larry la coş şi în loc să ne zbatem disperaţi spre a ajunge pe teren când e deja prea târziu – aşa cum facem de obicei.

— Cu toate acestea, elocvenţa ta n-a dat roade, punctă ea, jucându-

se neglijent cu lanţul de la gât.

— Da, din păcate aşa e. Dar oricine a avut de-a face cu Larry cât de puţin ar trebui să ştie că, într-un an sau doi, toată afacerea ar fi revenit la normal. Chestie care nu a fost valabilă şi pentru cei de la Ultimul Etaj. Nu ruşii l-au abandonat pe Larry, ci noi.

Mâinile ei renunţaseră să se mai joace cu lanţul şi-şi reluară poziţia de rugăciune, sprijinindu-i bărbia. Nemişcarea ei prevestea ceva. În celălalt colţ al camerei, Barney privea ţintă în gol. Puţin mai târziu, mi-am dat seama că erau atenţi la ceva ce mie-mi scăpase: un piuit sau bâzâit, ori un clinchet electronic ce susura dintr-o cameră alăturată; asta mi-a amintit de Emma în livadă, când auzise cu mult înaintea mea zgomotul maşinii lui Larry, în ziua în care acesta ne vizitase pentru prima oară.

Marjorie Pew se ridică fără nicio explicaţie şi se îndreptă ca la comandă spre una dintre uşi. Trecu pragul fără zgomot, ca o fantomă, închizând uşa cu grijă în urma ei.

— Barney, ce dracu' se-ntâmplă? am murmurat de îndată ce am rămas singuri.

Ciuliserăm amândoi urechile, dar insonorizarea era perfectă; eu, unul, cel puţin, nu auzeam absolut nimic.

— S-a umplut prăvălia de femei deştepte, Tim, replică el, ascultând mai departe.

Din vorbele lui nu mi-am dat seama dacă era o laudă sau o lamentaţie.

— Li se potriveşte. Le vine ca o mănuşă.

— Bine, dar ce vrea de la mine? am insistat eu. Vreau să spun, Doamne, Dumnezeule, Barney, m-am retras. Sunt un „fost". De ce-mi face viaţa amară?

Marjorie Pew reveni în încăpere, scutindu-l să-mi mai răspundă. Avea chipul împietrit şi chiar mai palid decât înainte. Se aşeză la biroul ei, împreunându-şi vârfurile degetelor. Am observat că îi tremurau. Ai primit o palmă, mi-am zis. Cel care ne ascultă ţi-a spus

să devii agresivă său să laşi locul altuia. Am simţit cum pulsul mi-o lua la galop. Aş fi dorit să mă ridic şi să fac câţiva paşi. Am fost al dracului de volubil, mi-am zis, şi acum o să plătesc pentru asta.

CAPITOLUL PATRU

— Tim.

— Marjorie.

— Am dreptate când presupun că Larry se afla în conflict cu noi în momentul în care ne-a părăsit?

O voce mai dură, mai răguşită, o privire mai scrutătoare.

— A fost întotdeauna în conflict cu noi, Marjorie.

— Dar mai ales spre final, din câte înţeleg.

— El consideră că nu merităm norocul pe care ni l-a oferit istoria.

— *Care* noroc?

— Acela de a fi ieşit învingători din Războiul Rece. Regretă caracterul nerealist al situaţiei.

— Al *cărei* situaţii?

— A Războiului Rece. A celor două ideologii discreditate care se luptau pentru o pace pe care nu şi-o doreau, cu armele ruginite şi neîncărcate.

— Ai fost de acord cu el?

— Până la un punct.

— Crezi că avea impresia că îi eram datori cu ceva? Vreau să spun noi, Biroul. Ceva pe care avea dreptul să şi-l însuşească singur, eventual?

— Voia să-şi recupereze viaţa. Adică un lucru care depăşea cu mult posibilităţile noastre.

— Crezi că avea impresia că şi ruşii îi datorau ceva?

— Dimpotrivă. El le era dator. Are nişte replici foarte bune şi în

privinţa sentimentului de vinovăţie.

Clătină nerăbdătoare din cap, ca şi cum sentimentul respectiv nu intra sub jurisdicţia ei.

— Şi vrei să spui că în ultimii patru ani în care a lucrat pentru noi, Larry nu a avut niciun fel de înţelegeri financiare cu Konstantin Abramovici Ceceev? Sau niciuna despre care să nu ne fi spus tu nimic?

— Tot ce vreau să spun este că, dacă au ajuns la o asemenea înţelegere, eu nu am ştiut nimic şi, prin urmare, nu am raportat nimic.

— Dar tu?

— Poftim?

— Tu ai ajuns la vreo înţelegere financiară cu Ceceev – pe care să n-o fi raportat?

— Nu, Marjorie, nu am avut niciun fel de înţelegere financiară, nici cu Ceceev şi nici cu vreun alt spion rus fost sau actual.

— Nici cu Volodia Zorin?

— Nici cu Zorin.

— Şi nici cu Pettifer?

— Nu, cu excepţia faptului că l-am împiedicat să dea faliment.

— Dar, bineînţeles, tu ai propriile tale mijloace materiale.

— Eu am avut baftă, Marjorie. Părinţii mei au murit când eram tânăr, aşa că am avut bani în loc de afecţiunea familiei.

— Vrei, te rog, să mă ajuţi să-mi fac o idee despre cheltuielile tale personale din ultimele douăsprezece luni?

*

Am spus oare că, între timp, apăruse şi Merriman? Probabil că nu,

fiindcă nu sunt sigur că-mi amintesc când s-a petrecut chestia asta, deşi cred că s-a întâmplat destul de repede după întoarcerea ei. Merriman era un tip masiv care „plutea” cu pas uşor, ca mulţi alţi oameni cu dimensiuni apreciabile, şi bănuiesc că intrase pe uşa lăsată întredeschisă de Marjorie. Totuşi, mă intriga faptul că nu-l observasem, căci, asemenea multor colegi de breaslă, aveam o înclinaţie specială pentru uşile neînchise. Tot ce puteam deduce era că asaltul la care mă supusese Marjorie Pew produsese în mine o asemenea zguduire interioară, încât nu mai reuşeam să sesizez deplasarea straturilor de aer şi jocul de umbre produs de instalarea tăcută a impunătoarei târtiţe a lui Merriman pe braţul canapelei pe care stătea Barney. Tocmai mă întorsesem plin de indignare către Barney, protestând împotriva enormităţii din întrebarea ei, când am dat nas în nas cu Merriman. Purta o cămaşă cu gulerul alb foarte scrobit, o cravată argintie şi o garoafă roşie la butonieră. Merriman era întotdeauna îmbrăcat de parcă se ducea la nuntă.

— Tim! Ce plăcere să ne revedem!

— Bună, Jake. Ai picat la ţanc. Tocmai mi s-a cerut să spun câţi bani am cheltuit anul ăsta.

— Chiar, câţi ai cheltuit? Păi, mai întâi, Bechsteinul. O avere. Pe urmă, micul pelerinaj la bijutierul Appleby din Wells, loc departe de a fi ieftin, unde ai dat vreo treizeci de mii, ca să nu mai vorbim de toate zorzoanele şi ţoalele elegante pe care i le-ai cumpărat. Fata asta trebuie să fie grozavă! Norocul tău că nu-i plac şi maşinile, că altfel te-aş fi văzut şi cu un Bentley tapiţat cu vizon. Ştiu că ţi-ai moştenit părinţii de timpuriu, ştiu că unchiul Bob ţi-a’ lăsat un *Schloss* cu acareturi cu tot, da’ cu restul cum e? Sau totul vine de la caţa aia de mătuşă Cecily care a murit la fix, acum câţiva ani, în Portugalia? Să ştii că, pentru un tip căruia nu i-a păsat niciodată de bani, ai un talent nemaipomenit să-ţi alegi rudele.

— Dacă nu mă crezi, n-ai decât să verifici totul cu avocaţii mei.

— Băiete dragă, avocaţii tăi au confirmat deja totul. O jumătate de milion de lire merită, nu-i aşa? Mai ales când o adaugi la ceea ce mai aveai şi când e plătită în două rate dintr-un cont frumuşel din Channel Islands. Şi apoi, dacă-mi amintesc bine, avocaţii tăi n-au întâlnit-o niciodată pe mătuşică. Ei şi-au primit pur şi simplu

instrucţiunile de la Lisabona. Iar cei de la firma din Lisabona n-o cunoşteau nici ei pe mătuşică. Lor le parveneau instrucţiunile de la un avocat din Paris, care se ocupa de afacerile ei. Ce vreau eu să spun, Tim, este că bani spălaţi am mai văzut la viaţa mea, dar avocaţi – niciodată.

Se întoarse apoi spre Marjorie şi i se adresă de parcă eu nici nu existam:

— Verificările continuă, aşa că să nu-şi facă vreo iluzie că a scăpat. Dacă mătuşica Cecily îşi face până la urmă apariţia într-un cimitir pentru săraci, Cranmer o să fie cocoţat la trapez, fără plasă sub el.

— Tim?

Din nou Marjorie. Ar vrea să revină asupra logicii comportamentului meu de-aseară, zice ea. Se întreba dacă am mai fi putut trece totul încă o dată în revistă, ca să fie sigură că a înţeles cum trebuie.

— Eşti invitata mea, am răspuns, cu o expresie pe care n-o mai folosisem niciodată.

— Tim, de ce n-ai telefonat de la tine de-acasă? Ai spus că în mintea ta exista ideea că poliţia ar fi putut face nişte ascultări ilegale şi că povestea cu vigilenta proprietăreasă scoţiană a lui Larry era doar o acoperire. În acest caz, nu era posibil ca poliţia să-ţi supravegheze şi ţie telefonul? Eu, una, m-aş fi gândit că experienţa şi pregătirea ta te-ar fi trimis mai degrabă în sat, la un telefon public.

— Am folosit procedura obişnuită.

— Nu prea sunt sigură de asta. Prima regulă este să te asiguri că totul este în siguranţă.

Am aruncat o privire spre Merriman, dar el adoptase poziţia publicului ostil, privindu-mă cu ochii cu care s-ar fi uitat, probabil, la un prizonier aflat în boxa acuzaţilor.

— Poliţia ar fi putut înregistra şi convorbirile de la telefonul public din sat, am spus. Nu că le-ar face mare plăcere – telefonul ăla mai e şi stricat de obicei.

— Înţeleg, spuse ea, ceea ce, din nou, însemna exact contrariul.

— Ar fi părut al dracu' de ciudat să dau fuga-n sat la unşpe noaptea cu maşina, ca să sun de la un telefon public. Mai ales dacă poliţia mă supraveghea.

Majorie îşi privi iar vârfurile îngrijite ale degetelor, iar apoi se uită la mine, făcând în gând inventarul chestiunilor care o nelinişteau. Merriman părea decis să studieze plafonul, iar Waldon podeaua.

— Ai rupt legătura cu Pettifer.. Dispariţia lui ţi se pare cum nu se poate mai normală. Dar, în acelaşi timp, te îngrijorează atât de mult, încât mori de nerăbdare să ne-o aduci la cunoştinţă. Ştii că Ceceev s-a retras. Ştii că la fel a făcut şi Pettifer. Bănuieşti că cei doi pun la cale ceva, dar ignori şi subiectul şi motivul. Crezi că poliţia îţi ascultă convorbirile telefonice. Dar pe noi ne suni de la tine de-acasă. Pierzi douăzeci de minute studiind clădirea asta, înainte de a-ţi lua inima-n dinţi ca să intri. Prin urmare, trebuie să-l iertăm pe cel care ar putea presupune că, din momentul în care ai fost vizitat aseară de poliţie, ai intrat într-o stare de nelinişte, absolut disproporţionată, în legătură cu dispariţia lui Pettifer. Acelaşi om ar putea chiar să bănuiască că ai ceva greu de tot pe suflet, atât de greu, încât chiar şi un tip dotat cu autocontrolul tău extraordinar ar ajunge în situaţia de a comite o serie de erori, în totală contradicţie cu formaţia sa profesională.

Toate temerile mele dispăruseră, făcând loc unei bucurii desăvârşite. Şi i-am iertat totul lui Marjorie: infatuarea de procuror, brutalitatea abia ascunsă, descrierea autocontrolului meu extraordinar. Glasuri suave de îngeri îmi cântau la ureche şi, din punctul meu de vedere, Marjorie Strană-ca-la-biserică era unul dintre ei. Nu îi spusesem nimic. N-avea nicio importanţă că nu putea sau nu voia să-mi spună data ultimei vizite a lui Ceceev. Pentru că-mi spusese ceva mult mai important: *nu ştiau nimic despre Emma şi Larry.*

Erau la curent cu relaţia mea cu Emma, căci regulile Biroului mă obligaseră să-i informez. Numai că nu trasaseră şi cea de-a treia latură a triunghiului. Şi, cum obişnuiam noi să spunem, asta era o informaţie de trei stele. Merita drumul până aici.

Am ales un ton sentimental, de om rănit.

— Larry era mai mult decât *agentul* meu, Majorie. Era prietenul meu de peste un sfert de veac. Şi, pe deasupra, era şi cea mai bună sursă umană pe care o aveam. Era unul dintre soldaţii aceia care-şi fac singuri norocul în luptă. La început, KGB-ul l-a recrutat la nimereală. Nu era destul de mare ca să fie un agent influent, nu avea acces la lucrurile importante. Aşa că i-au fixat un salariu mic şi l-au lansat în circuitul internaţional de conferinţe, înarmat cu un teanc de instrucţiuni scrise de Centrul din Moscova. Cu speranţa că timpul îl va transforma în „cineva". Ceea ce s-a şi întâmplat. Larry a devenit omul lor, un adevărat talent în depistarea studenţilor cu simpatii de stânga, reţinând în memorie pe partizanii de mâine ai Kremlinului. Şi înălţând zmeie pe la conferinţele mondiale. După câţiva ani, graţie lui Larry, Biroul ăsta îşi pusese la punct o trupă de agenţi comunişti „domesticiţi", britanici şi străini, aflaţi cu toţii în stăpânirea absolută a Biroului care, cu ajutorul lor, a furnizat Moscovei câteva dintre cele mai sofisticate dezinformări din timpul Războiului Rece – iar KGB-ul n-a mirosit nimic. Larry îi atrăgea pe cei dornici de activităţi subversive aşa cum mierea atrage muştele. I-a „lucrat" atât de mult pe toţi cei care visau la cel de-al treilea război mondial, încât a făcut băşici în palme. Avea o memorie pentru care mulţi dintre noi am fi fost în stare să ucidem. Îi ştia pe toţi parlamentarii vânduţi din Westminster Palace, pe toţi ziariştii corupţi din Marea Britanie, pe toţi cei care făceau parte dintr-un grup de lobbying, pe toţi agenţii importanţi aflaţi pe statul de plată londonez al Centrului de la Moscova. Şi în KGB şi în Birou erau oameni care-i datorau pâinea şi cariera. Eu însumi mă număram printre aceştia. Aşa că – da – am fost îngrijorat. Şi încă mai sunt.

*

În tăcerea plină de respect care a urmat peroraţiei mele, am înţeles brusc semnificaţia iniţialelor H/SI. Dacă Jake Merriman era şeful Serviciului Personal, iar Barney Waldon era legătura dintre Birou şi Scotland Yard, atunci Marjorie Pew nu era altcineva decât şacalul atât de detestat de către toţi membrii Biroului, cunoscut odinioară, mai ales de către gradele inferioare, drept Comisarul Politic, înnobilat acum cu titlul de şef al Securităţii Interne. Munca ei cuprindea totul, de la coşurile de hârtie negolite la timp la bârfele

privind viaţa sentimentală a foştilor şi actualilor angajaţi, precum şi raportarea imediată a tuturor bănuielilor sale lui Jake Merriman. Cum altfel ar fi putut fi explicată deferenţa cu care i se adresau amândoi, Merriman şi Waldon? De ce să-mi fi cerut să-i descriu, înainte de orice, *cu propriile mele cuvinte* – de parcă le-aş fi putut folosi pe-ale altuia – cum am reuşit să pun mina pe Larry, în beneficiul Biroului? Majorie Pew voia să verifice cine ştie ce teorie aiuristică despre o conspiraţie din care am fi făcut parte amândoi, şi eu şi el, încă de la început, în virtutea căreia nu eu îl recrutasem pe Larry, ci el se autorecrutase; sau, şi mai frumos, Larry şi CC mă recrutaseră amândoi într-o afacere necinstită şi aducătoare de beneficii materiale.

Am avansat pe acest drum cât mai prudent cu putinţă; în meseria noastră, astfel de teorii distruseseră vieţile multor persoane care nu mai apucaseră să le dea la o parte. I-am răspuns lui Majorie cu grijă, dar foarte limpede, chiar dacă, pentru a-mi demonstra starea de calm, mi-am permis câteva icneli impertinente.

— Când l-am cunoscut eu, Larry nu era decât un mic golan.

— Asta s-a întâmplat la Oxford?

— Nu, la Winchester. Larry şi-a făcut apariţia chiar în trimestrul în care fusesem numit monitor. Avea un soi de bursă – şcoala îi plătea jumătate din taxe, Biserica Anglicană îi dădea şi ea o bursă pentru că era lipsit de mijloace materiale, iar restul îl aduna de ici de colo. Muncă inferioară, pedepse corporale, fanfaronade cu toptanul, în fine, tot tacâmul. Larry nu intra defel în peisaj şi nici n-o dorea. Era şleampăt şi isteţ, refuza să înveţe pe de rost, dar nici gura nu şi-o ţinea, ceea ce-l făcea nepopular în unele grupuri şi erou în altele. A încasat multe bătăi. Eu, unul, am încercat să-l protejez.

Marjorie arboră un surâs plin de toleranţă, lăsând să se înţeleagă că prinsese nuanţa homosexuală a vorbelor mele, dar că era mult prea vicleană pentru a o rosti cu voce tare.

— *Cum* anume să-l protejezi, Tim?

— Ajutându-l să-şi ţină gura. Împiedicându-l să devină atât de al dracului de antipatic. A mers un timp, dar pe urmă a fost prins

fumând şi chiar bând. După care a fost surprins la St. Swithin's School în timp ce făcea restul – stârnind invidia unor suflete mai puţin altruiste…

— Ca tine, de exemplu?

— … şi punându-se astfel la adăpost de curentul principal de homosexualitate, am continuat eu, zâmbindu-i dulce lui Merriman. Când pedeapsa corporală n-a mai avut niciun efect, a fost exmatriculat. Taică-său, canonic la nu ştiu care catedrală mare, s-a spălat pe mâini. Maică-sa murise. O rudă îndepărtată a pus banii pe masă ca să-l trimită la o şcoală în Elveţia, dar, după primul trimestru, elveţienii au spus „nu, mulţumim" şi l-au trimis înapoi în Anglia. Cum de s-a pricopsit cu bursa de la Oxford, rămâne un mister; ceea ce este sigur e că toţi cei de la Universitate s-au îndrăgostit de el până peste urechi. Era şi foarte arătos – umblau fetele după el grămadă. Era un expansiv frumos şi desfrânat, am declarat, folosind nişte expresii care credeam că aveau să-i placă interlocutoarei mele.

— Şi pe deasupra mai era şi marxist, fie el binecuvântat, interveni Jake Merriman.

— Şi troţkist, şi ateu, şi pacifist, şi anarhist şi orice ar fi putut băga spaima în cei avuţi, am replicat. O vreme a fost atras de apropierea dintre Marx şi Cristos, dar s-a ales praful de teoria asta când şi-a dat seama că nu putea să creadă în Cristos. Şi mai era şi un senzual, am aruncat neglijent, observând cu plăcere că buzele nefardate ale lui Marjorie Pew se strâng brusc. Până la sfârşitul celui de-al doilea an, Universitatea a avut de ales între a-l exmatricula şi a-i da diploma. Au ales prima variantă.

— Din ce motiv? interveni Pew, încercând să-mi stăvilească efuziunile.

— Păi, pentru că era prea mult. Prea multă băutură, prea multă politică, prea puţină muncă, prea multe femei. Era excesiv în tot ce făcea. Trebuia să plece. Următoarea noastră întâlnire a avut loc la Veneţia.

— Dată la care tu te căsătoriseşi, evident, rosti Marjorie, izbutind să

insinueze că, prin căsătorie, trădasem oarecum prietenia cu Larry.

Iar am văzut capul lui Merriman dându-se pe spate, pentru ca ochii lui să reia studiul aprofundat al plafonului.

— Da, şi încă cu cineva din Birou, am confirmat. Diana făcea şi ea parte dintre ai noştri. La Veneţia eram în luna de miere. Şi, deodată, în mijlocul Pieţii San Marco, răsare Larry îmbrăcat în drapelul britanic, în fine, în culorile acestuia. Îşi ridică spre noi pălăria de pai în vârful umbrelei. Făcea pe ghidul unui grup de matroane americane. Ca de obicei, toate damele erau îndrăgostite de el. Şi era normal. Larry cunoştea totul despre Veneţia, avea un entuziasm inepuizabil, vorbea o italiană foarte frumoasă şi o engleză aristocratică şi, în plus, nu se putea hotărî dacă să se convertească la catolicism sau să pună o bombă sub Vatican. Am strigat „Larry!”, el m-a văzut, şi-a aruncat pălăria şi umbrela în aer şi m-a luat în braţe. Pe urmă, l-am prezentat Dianei.

În timp ce vorbeam, mintea mea se fixase pe subtext: monotonia dureroasă şi absenţa fericirii, chiar şi atunci când făceam dragoste, deşi nu era decât a doua săptămână a călătoriei noastre de nuntă, sentimentul de uşurare – chiar şi pentru Diana, după cum mi-a mărturisit ea însăşi mai târziu – adus de prezenţa unei a treia persoane în viaţa noastră, a unei persoane dezlănţuite ca Larry, chiar dacă el îşi bătea joc de felul ei de a fi prea convenţional. L-am văzut pe Larry în tricoul lui roşu-alb-albastru îngenunchind artistic în faţa Dianei, ducându-şi o mână la piept, în dreptul inimii, şi ridicându-şi cu cealaltă mână pălăria, emblema studenţilor de la Winchester College, aceeaşi supravieţuitoare miraculoasă pe care o purtase şi la Honeybrook acum un an, când culeseserăm via. De o viaţă întreagă, calota lăcuită şi multicoloră era ţinută strâns laolaltă de borul zdrenţuit cu ajutorul unei panglici destrămate, dar victorioase, sfânta panglică a Casei noastre. I-am auzit vocea dulce şi falsul accent italienesc sfâşiind lumina soarelui, în timp ce-şi răcnea salutul aiurit: *Este Timbo! Băiatul-episcop în persoană! Iar tu eşti frumoasa lui mireasă!*

— L-am cărat cu noi prin restaurante, i-am vizitat locuinţa înfiorătoare – trăia evident cu o contesă din Pomerania – şi, într-o bună dimineaţă, m-am trezit lovit de inspiraţie: Larry era exact omul pe care-l căutăm, cel despre care tot vorbiserăm la seminarele

de vineri. O să-l înscriem la noi şi o să-l punem la treabă.

— Nu te-a deranjat faptul că era prietenul tău? întrebă Marjorie.

La auzul cuvântului „prieten”, o altfel de durere m-a năpădit. Prieten? Niciodată nu m-am apropiat de el, mi-am zis în sinea mea. O persoană familiară, poate; un prieten, niciodată. Larry era un risc pe care nu mi l-aş fi asumat sub nicio formă.

— Marjorie, să ştii că m-ar fi deranjat mult mai mult dacă mi-ar fi fost duşman, m-am auzit replicând insinuant. Noi discutăm acum despre abisurile Războiului Rece. Pe atunci luptam pentru supravieţuire. Credeam în ceea ce făceam. Îmi închipui că aşa ceva e mai greu de înţeles în momentul de faţă, am adăugat, neputând rezista dorinţei de a o lua peste picior.

Şi-atunci, pentru cazul în care Noua Eră i-ar fi întunecat amintirea celei vechi, am explicat despre ce era vorba: faptul că secţia de coordonare a agenţilor se afla sub o presiune permanentă ca să găsească un tânăr – în zilele acelea se cereau doar bărbaţi – care să se învârtească pe lângă albinuţele de la Ambasada Sovietică din Kensington Palace Garden care se ocupau de recrutări pe circuitul Oxford-Cambridge. Şi cum Larry se potrivea aproape perfect cu portretul-robot al tipului pe care şi noi şi ei visam să-l găsim, puteam chiar să-l trimitem înapoi la Oxford, ca să urmeze şi anul trei şi să-şi dea examenele de absolvire.

— Dracu’ să-l ia, a ajuns bine mersi pe primul loc, în timp ce eu pariasem că o să fie al doilea, am zis, cu un hohot de râs sincer, pe care însă nimeni nu l-a împărtăşit: nici Merriman, care continua să studieze cu încăpăţânare plafonul, nici Waldon, care-şi încleştase fălcile cu atâta înverşunare, încât îţi venea să te îndoieşti că va mai putea vorbi vreodată.

Şi cum doream să le dăm ruşilor tocmai ce căutaseră şi găsiseră singuri în trecut, am continuat să turui – adică un englez rasat aflat în derivă, un explorator intelectual, un Băiat-de-Aur-Care-o-Apucase-pe-Căi-Greşite, un căutător al lui Dumnezeu şi simpatizant al Partidului, care însă nu era compromis de o apartenenţă efectivă, nelegat de nimic, imatur, instabil, un omnivor politic, vag viclean, şi de-a dreptul tâlhar atunci când era nevoie…

— Aşa că l-ai propus, mă întrerupse Marjorie Pew, reuşind să facă în aşa fel încât totul să arate ca şi cum l-aş fi pescuit pe Larry dintr-un WC public.

Am izbucnit în râs. Râsul o deranja, aşa că râdeam foarte des.

— O, Doamne, Marjorie, nici pomeneală de aşa ceva, cel puţin nu în primele luni de zile. Mai întâi trebuia să înfrângem opoziţia sistemului. O mulţime de oameni de la Ultimul Etaj erau de părere că Larry nu avea să accepte niciodată disciplina. Rezultatele sale şcolare erau cumplite, cele de la Universitate chiar şi mai proaste. Toată lumea zicea că era un tip strălucitor, dar în ce domeniu? Pot să dezvolt puţin ideea asta?

— Te rog.

— Recrutarea lui Larry a fost o operaţiune de grup. În momentul în care a fost de acord să se „călugărească”, şeful secţiei mele a hotărât ca eu să mă ocup de noul novice. Dar numai după ce ne-am înţeles că am să-i dau raportul înainte şi după fiecare întâlnire cu Larry.

— Păi, atunci de ce s-a mai călugărit, aşa cum spui? întrebă ea.

Întrebarea ei revărsă peste mine o oboseală adâncă. Dacă nu ţi-ai dat seama acum, atunci n-ai s-o faci niciodată, voiam să-i spun. A făcut-o pentru că n-avea cătuşe. Pentru că era un soldat. Pentru că Dumnezeu îl îndemnase, iar el nu credea în Dumnezeu. Pentru că era mahmur. Sau nu. Pentru că partea întunecată a fiinţei lui avea şi ea nevoie de aer proaspăt. Pentru că el era Larry şi eu eram Tim şi trebuia să se-ntâmple.

— Bănuiesc că savura sfidarea pe care o reprezenta situaţia respectivă, am zis. Să fii ceea ce eşti, dar şi mai mult de-atât. Cred că îi plăcea ideea de a fi un servitor liber. Era răspunsul cerut de ceea ce înţelegea el prin simţul datoriei.

— Să fie *ce*?

— În mintea lui rămăsese o mică propoziţie în germană. *Frei sein ist Knecht.* A fi liber înseamnă a fi vasal.

— Asta-i tot?

— Cum adică tot?

— Ăsta este motivul pentru care acceptase, ori existau cumva şi considerente mult mai practice?

— Larry era ispitit de mirajul meseriei. Noi i-am spus că aşa ceva nu există, dar vorbele noastre n-au făcut decât să-i aţâţe apetitul. Se vedea pe sine însuşi drept un soi de templier eretic care aducea un omagiu ortodoxiei. Îi plăcea faptul că avea doi taţi, chiar dacă nu mărturisise niciodată – noi şi KGB-ul. Dacă mi-aţi cere să pun totul pe hârtie, v-aţi alege cu un şir de contradicţii. Ăsta-i Larry. Ăştia-s soldaţii. În abstract, motivul nu există. Nu e vorba de cine sunt oamenii. Ci de ceea ce fac.

— Mulţumesc.

— N-ai pentru ce.

— Şi banii?

— Poftim?

— Banii cu care a fost plătit. Substanţialul venit neimpozabil. După părerea ta, ce loc ocupau banii în calculele lui?

— Of, pentru numele lui Dumnezeu, Marjorie, în zilele acelea nimeni nu lucra pentru bani, iar Larry n-a lucrat în viaţa lui pentru aşa ceva. În privinţa banilor este nepriceput. Un neaderthalian financiar.

— Cu toate acestea, i-au trecut foarte mulţi prin mână.

— Omul era lefter. Cheltuia tot ce avea. Îi tapa pe toţi de bani pe câte-o chestie care mergea la sentiment. Avea vreo câteva obiceiuri costisitoare, de aristocrat, pe care noi le-am încurajat pentru că ruşii sunt nişte snobi, dar, în esenţă, Larry nu avea nici urmă de materialism.

— De exemplu?

— De exemplu, îşi cumpăra vin de la „Berry’s”; de exemplu, îşi făcea pantofi de comandă.

— Ei bine, n-aş spune că asta-i o lipsă de simţ al banului. Eu zic că e extravaganţă.

— E un cuvânt potrivit, i-am replicat eu.

Apoi, timp de câteva clipe, nimeni nu mai scoase niciun cuvânt, ceea ce mi se păru a fi de bun augur. Marjorie îşi mai trecu o dată în revistă unghiile nelăcuite. Barney arăta de parcă ar fi preferat să se afle din nou la adăpost printre poliţiştii lui. În cele din urmă, Jake Merriman se scutură de starea aceea anormală de transă în care căzuse, îşi îndreptă spinarea, îşi netezi uşor haina cu amândouă mâinile, apoi trecu un deget pe marginea gulerului alb şi scrobit al cămăşii, ca să-l elibereze de cutele de carne care ameninţau să-l înghită.

— Konstantin Abramovici Ceceev al tău a stors guvernul rus de treizeci şi şapte de milioane de lire, dacă nu cumva mai mult, zise el. Pentru că tipii n-au terminat încă de numărat. Vinerea trecută, ambasadorul rus a cerut să se vadă cu ministrul de externe şi i-a arătat un dosar plin cu probe. De ce a ales ziua de vineri, când ministrul tocmai se pregătea să plece în weekend, la *dacha* lui de la ţară, numai Dumnezeu ştie. Cert e că a făcut-o, iar dosarul ăla e arhiplin de urmele copitelor lui Larry. Banditism premeditat, ziua în amiaza-mare, Tim Cranmer, pus la cale de fostul tău agent şi de fostul său supraveghetor KGB. E posibil ca Ceceev să fi primit un pont că balonul e pe punctul să-şi ia zborul şi atunci să se fi strecurat pe nevăzute până la Bath ca să-l sfătuiască pe Larry să-şi ia tălpăşiţa mai înainte ca ambasadorul să-l pună pe liber. Vrei să spui ceva? Nu spune nimic.

Nu cred să fi dat semne că aş fi avut vreun asemenea gând, aşa că am clătinat din cap, dar Merriman îşi şi reluase discursul.

— Ce-au făcut ei este o fraudă destul de simplă, dar nu e cazul să ne mulţumim cu diagnosticul ăsta. Foarte puţine bănci ruseşti sunt autorizate să transfere bani în străinătate. Iar cele care au o asemenea autorizaţie au şi tendinţa să întreţină legături strânse cu fostul KGB. Un complice cu sediul în Marea Britanie pune la punct o companie britanică fictivă – import-export, orice – şi îşi năpădeşte colegii de la Moscova cu facturi false. Facturile cu pricina sunt autentificate de oficiali escroci, în relaţii cu mafia. Pe urmă sunt

plătiţi. Există o chestie care-mi place în mod deosebit. Se pare că în Rusia codul penal nu include, deocamdată, excentricităţile moderne precum frauda bancară, aşa că nimeni nu e vârât în corzi pe chestia asta şi oricine ajunge să facă o porcărie se alege cu o reducere de pedeapsă. Băncile ruseşti trăiesc încă în epoca glaciară, profiturile sunt doar un concept abstract, pe care nimeni nu-l ia în serios, exact ca în nemuritoarele vorbe ale lui Noel Coward: înfulecă din caviar şi mulţumeşte-i lui Dumnezeu.

Un nou hiatus şi-a făcut apariţia, în timp ce Merriman m-a privit ridicând din sprâncene a invitaţie, dar am rămas mai departe tăcut.

— După ce a pus mâna pe bani, Ceceev a făcut ceea ce ar fi făcut oricare dintre noi. I-a îngropat într-o serie de conturi nevăzute şi necunoscute din Marea Britanie şi din străinătate. În majoritatea cazurilor, bătrânul tău prieten Larry a acţionat ca intermediar, comis-voiajor şi complice fără scrupule. Peste o clipă ai să-mi spui că totul e doar produsul imaginaţiei blestemate a lui Ceceev, că i-a falsificat semnătura lui Larry. Şi ai să greşeşti. Larry e vârât în povestea asta până-n gât şi, după părerea noastră, asta-i valabil şi pentru tine. Aşa e?

— Nu.

— Cât de departe au ajuns amicii noştri? se întoarse el spre Barney.

— Comandantul Serviciului Special o să prezinte un raport Secretarului Guvernului în după-amiaza asta la ora cinci, răspunse Barney după ce-şi drese glasul.

— De acolo vin Bryant şi Luck? am întrebat eu.

Barney Waldon se pregătea să confirme când Merriman interveni cu duritate:

— Ăsta e un lucru pe care numai noi trebuie să-l ştim; el trebuie să se mulţumească cu presupunerile, Barney.

Atâta doar că îmi primisem răspunsul şi acela era afirmativ.

— Se vorbeşte că investigaţiile lor nu avansează deloc, dar poate că e doar o cacealma, continuă Barney. Nu-mi stă în putinţă să arăt un

interes exagerat pentru problema asta. Le-am spus celor de la Serviciul Special că nu e problema noastră, am jurat chiar cu mâna pe inimă. Le-am spus acelaşi lucru şi celor de la Fisc, tuturor. Le-am vândut o minciună sfruntată, încheie el relatarea acestei situaţii care părea că-l supără.

Din nou interveni Merriman.

— Aşa că nu ne strica jocul, Tim Cranmer, auzi ce-ţi spun? Dacă tipii pun mâna pe Larry, iar el pretinde că a lucrat pentru noi, ei bine, o să negăm totul, o să negăm până la proces şi dincolo de el, până-n pânzele albe. Dacă spune însă că a lucrat pentru tine, atunci domnul Timothy Cranmer, fost funcţionar la Trezorerie, o să cadă într-o groapă foarte adâncă.

— Ambasadorul lor îl prezintă pe CC drept un diplomat autentic? am întrebat.

— Fost diplomat. Da, aşa face. Şi cum noi n-am prezentat nicio urmă de plângere împotriva lui Ceceev în toţi cei patru ani cât a fost la Londra, pentru motivul evident că n-am vrut să întrerupem fluxul de informaţii, suntem nevoiţi să adoptăm aceeaşi poziţie. Dacă se găseşte vreunul să pronunţe cuvântul „fantomă”, pe cei de la Ministrul de Externe or să-i apuce pandaliile.

— Ce fel de relaţie era între CC şi Larry?

— Cum adică? Era perfect legală. Ceceev era un ataşat cultural, popular şi eficient. Larry, la rândul său, era un intelectual a cărui orientare filozofică bătuse în roz şi care acceptase călătorii regulate şi gratuite în Maica Rusie, în Cuba şi în alte colţuri lipsite de farmec ale globului. În momentul de faţă, este un profesor universitar ce duce o existenţă liniştită în Bath. Relaţia lor era normală şi corectă, iar dacă nu a fost aşa, nimeni n-o spune.

Tot timpul cât vorbise, Merriman nu-şi luase ochii de la mine.

— Dacă ruşilor le va trece vreodată prin cap că Larry Pettifer a lucrat pentru Serviciul ăsta – aşa cum ne-ai amintit în mod repetat, el a fost, mai bine de douăzeci de ani, slujitorul nostru cel mai supus – ei bine, dacă ruşilor le vine o astfel de idee, atunci se va

produce un adevărat cutremur, înţelegi ce vreau să spun? Scumpul tău prieten Zorin şi-a primit pedeapsa disciplinară – alcoolism, conspiraţie pasivă, faptul că a gândit cu curul – a fost arestat şi are mari şanse să fie împuşcat în zori. Trebuie să recunoşti că este extrem de amabil din partea noastră că n-am făcut acelaşi lucru în cazul tău. Dacă în creierele lor mititele îşi va face loc ideea – când folosesc pluralul mă refer la poliţie, la ruşi împreună sau separat, e acelaşi lucru în situaţia dată, mai ales că poliţia orbecăieşte şi noi ne propunem s-o ajutăm să continue în acelaşi fel – deci, ideea că Serviciul ăsta, în cârdăşie cu una din mafiile ruseşti, a ales ca, într-un moment în care economia rusă stă să moară din pricina unei răceli banale, să o stoarcă de treizeci şi şapte de milioane de lire… Poţi să termini şi singur fraza asta. Da, ce s-a-ntâmplat?

Nu era decât eternul meu refren. Nici măcar vârtejul care mă prinsese nu mă putea împiedica să-ntreb:

— Când a fost văzut Larry pentru ultima oară?

— N-ai decât să-i întrebi pe cei de la poliţie, dar eu zic să te abţii.

— Când a avut loc ultima vizită a lui CC în Marea Britanie?

— Niciun Ceceev nu a intrat în ţară în ultimele şase luni. Dar, deoarece toată lumea era de acord că în realitate nici măcar nu-l chema aşa, ar fi destul de surprinzător să se întoarcă aici sub o identitate care nu-i aparţinea.

— I-aţi căutat şi celelalte nume de împrumut?

— Îmi dai voie să-ţi aduc aminte că te-ai retras din activitate? Tu nu ai voie să faci nimic, tinere Tim Cranmer, auzi ce-ţi spun? Ai să stai cuminte în castelul ăla al tău, ai să-ţi vezi de ale tale, ai să-ţi pritoceşti vinul ăla pişcăcios, ai să te comporţi normal şi ai să ai un aer nevinovat. N-ai să părăseşti ţara fără aprobare şi, de altfel, paşaportul tău rămâne la noi, deşi în ziua de azi asta nu mai reprezintă cine ştie ce garanţie. Nu ai voie să faci nici cea mai mică mişcare în direcţia lui Larry, nici prin vorbă, nici prin faptă, gest sau telefon. Nici tu, nici agenţii sau instrumentele tale, nici măcar delicioasa ta Emma. Nu ai voie să discuţi despre Larry, despre dispariţia lui sau despre amănuntele conversaţiei noastre cu absolut

nimeni, inclusiv colegi sau diverse persoane de legătură. Larry tot mai flirtează cu Diana?

— N-a flirtat niciodată cu ea. S-a prefăcut doar, ca să mă sâcâie pe mine. Şi pentru că erau amândoi de acord că urau Biroul.

— Nu s-a întâmplat absolut nimic. Nimeni nu a dispărut. Tu eşti un fost savant de la Trezorerie care trăieşte împreună cu o copilă nevrotică şi compozitoare, sau ce Dumnezeu este, şi care face un vin al dracului de prost. Dacă ne cauţi la telefon, ai grijă să fie o convorbire perfect clandestină de la un telefon sigur. Numărul pe care ţi-l vom da îşi schimbă ultima cifră în fiecare zi.

Pentru duminică e 1, pentru luni e 2 şi aşa mai departe. Crezi că eşti în stare să faci faţă?

— Dat fiind faptul că eu sunt cel care a inventat sistemul, cred că da.

Marjorie Pew îmi întinse o bucată de hârtie pe care era notat un număr de telefon cu 071. Merriman vorbi mai departe.

— Dacă poliţiştii vor să discute iar cu tine, ai să-i dai înainte cu minciuna. Tipii încearcă să afle cu ce fel de cercetări te ocupai la Trezorerie, numai că cei de-acolo sunt la fel de constipaţi în privinţa informaţiilor ca-ntotdeauna şi poliţiştii nu vor ajunge nicăieri. Iar în ceea ce ne priveşte, tu nu exişti. N-ai fost niciodată aici. Cranmer? Tim Cranmer? N-am auzit de el.

*

Am rămas singuri, Merriman şi Cranmer, fraţii de sânge dintotdeauna. Merriman mă luase de braţ. Întotdeauna făcea aşa când îşi lua rămas-bun.

— După tot ce-am făcut pentru el, zise el. O pensie, un nou început, un loc de muncă bun după ce, practic, toate universităţile din Anglia îl refuzaseră, poziţie socială. Şi-acum, uite ce face.

— E tare neplăcut, am fost de acord.

Orice alt cuvânt părea de prisos.

— Nu l-ai judecat, condamnat şi executat, nu-i aşa, Tim? întrebă Merriman cu un zâmbet pungaş pe buze.

— Ce motive aş fi avut s-o fac?

Pentru prima dată în ziua aceea, fu cât pe-aci să-mi pierd şi ultima brumă din ceea ce Marjorie Pew numise supraautocontrolul meu.

— Şi de ce să *nu* o fi făcut? mă contră Merriman cu viclenie. Nu asta preferă să-şi facă de obicei escrocii unul altuia, decât să împartă prada? Şi viaţa cu Emma este pur şi simplu *minunată*? Eşti îndrăgostit *la nebunie*?

— Da, dar pentru moment Emma e plecată.

— Mi se rupe inima. Unde?

— Asistă la nişte spectacole cu piese de-ale ei undeva în Midlands.

— N-ar fi trebuit să fii şi tu acolo ca să-i ţii de urât?

— Emma preferă să fie singură la chestiile de genul ăsta.

— A, evident, caracterul ei independent. Nu cumva e prea tânără pentru tine?

— Când va simţi asta, sunt convins că-mi va spune.

— Bravo ţie, Tim. Neînfricat băiat. Am spus mereu că nu eşti dintre cei care-şi retrag cavaleria din bătălie. Toate Emmele din lumea asta au nevoie de permanenta noastră atenţie. Ia uită-te la dosarul ei.

— Nu, mulţumesc.

Dar în faţa lui Merriman nimeni nu reuşea să marcheze vreun punct.

— Nu, mulţumesc? Adică n-ai aruncat niciodată o privire iscoditoare?

— Nu şi nici n-am de gând.

— Dar, dragul meu băiat, eşti obligat s-o faci! E un dosar atât de plin, de variat, *quel courage*! Dacă schimbi numele personajelor, ai putea să publici la bătrâneţe o adevărată bombă. Mult mai lucrativă decât pișatul ăla care ţi-a rămas de la unchiul Bobby. Tim?

— Ce mai e?

Degetele lui mi se încleştară pe braţ.

— Legătura asta lungă, foarte lungă, pe care ai avut-o cu dragul de Larry. Winchester, Oxford, Biroul. A fost atât de fructuoasă. Atât de deosebită. Numai că astăzi, dragă băiete, e sub embargo.

— Ce tot spui acolo?

— Imaginea, drăguţule. Trecutul nobil, vechea epocă. Un subiect ca ăsta în mâinile vreunui scriitoraş flămând e adevărată dinamită. Or să strige toţi în gura mare cât ai zice peşte despre cercurile de spioni din universităţi şi despre dragostea care nu îndrăzneşte să trăiască în plină lumină. Şi nu eraţi, nu?

— Nu eram ce? am rostit, luptându-mă cu amintirea Emmei, stând goală la fereastra dormitorului meu şi punându-mi aceeaşi întrebare.

— Păi, ştii tu. Tu şi Larry. Ceva în sensul ăsta. Eraţi?

— Dacă te interesează să afli dacă eram homosexuali şi trădători, află că nu eram niciuna, nici alta. Larry era o raritate într-o şcoală publică: Heterosexualul Desăvârşit.

Degetele lui Merriman zăboviră mai departe pe braţul meu.

— Bietul de tine. Ce dezamăgire pentru un flăcău sănătos. Ei, ce să-i faci, asta este, nu? Suntem pedepsiţi pentru crimele pe care nu le-am comis niciodată, în schimb scăpăm cu faţa curată din cine ştie ce mare pungăşie la care am participat din plin. Este extrem de important să fim cât se poate de prudenţi. Scandalul este tot ce poate fi mai rău. Poţi să minţi cât pofteşti, atâta vreme cât mă scuteşti de scandal. În vremurile astea, Biroului îi vine foarte greu să-şi găsească locul potrivit. S-au adunat prea multe muşte în jurul borcanului cu miere. Mă găseşti întotdeauna aici, băiete dragă.

Oricând.

În anticameră, Munslow se plimba de colo-colo. Când m-a văzut răsărind din biroul alăturat, s-a apropiat iute de mine. Mâinile i se legănau stângace pe lângă trup. Niciuna dintre ele nu-mi ţinea paşaportul.

CAPITOLUL CINCI

Aveam două ore de omorât înainte de a lua ultimul tren spre Castle Cary şi m-am plimbat pe jos. Probabil că am cumpărat de undeva un ziar de seară, deşi nu pot să le sufăr. A doua zi dimineaţă l-am găsit în buzunarul fulgarinului; era un cocoloş sălbatic de rânduri tipărite, dar ilizibile, cu careul de cuvinte încrucişate completat cu litere mari, scrise ascuţit, extrem de diferite de ale mele. Şi cred că am dat şi vreo câteva pahare de whisky peste cap, căci nu-mi amintesc mare lucru despre călătorie, cu excepţia imaginii răsfrânte în geamul ferestrei şi uneori a chipului lui Larry, al meu sau al Emmei, cu părul ridicat pe ceafă şi cu colierul de perle din secolul al optsprezecelea pe care i-l dăruisem în ziua în care îşi adusese scaunul de pian la Honeybrook. Aveam atâtea în cap, încât îl simţeam perfect gol. Larry furase treizeci şi şapte de milioane; CC era unul dintre complici; Emma s-a dus după el. Figura principală era chiar Larry, cel pe care eu îl învăţasem să fure, să devalizeze birouri, să spargă zăvoare, să fotografieze documente, să înveţe pe dinafară, să aştepte momentul potrivit şi, dacă e nevoie, să-şi ia tălpăşiţa şi să se ascundă. Colonelul Volodia Zorin, una din mândriile secţiei engleze a omologilor moscoviţi, fusese arestat la el acasă. În timp ce traversam pasarela de la Castle Cary, am fost surprins de zgomotul unor pantofi pe fierăria victoriană şi mi s-a părut că simt un miros de aburi şi de cărbuni aprinşi. Eram din nou copil şi-mi târam ghiozdanul greu pe treptele de piatră, în drum spre o nouă vacanţă singuratică.

Superbul şi bătrânul meu Sunbeam era acolo unde-l lăsasem, în parcarea gării. Oare îşi vârâseră nasul în el, îl burduşiseră cu microfoane şi cu alte dispozitive de urmărire, îl acoperiseră cu cea mai nouă vopsea fermecată? Tehnologia modernă mă depăşea. Întotdeauna mă depăşise. În timp ce conduceam, două faruri care stăteau mereu în plasa mea au început să mă irite, fiindcă pe un drum îngust ce se răsucea ca un şarpe, numai un nebun sau un beţiv ar fi încercat să facă o depăşire. Am trecut de coline şi am traversat satul. În unele nopţi, biserica era inundată de lumină. Nu însă şi în noaptea asta. Prin ferestrele caselor se zăreau ecrane de televizor pâlpâind ca nişte tăciuni ce stau să se stingă. Farurile din spatele meu îşi continuau cursa, fulgerând din când în când prin întuneric.

Apoi am auzit zgomotul unui claxon. Când m-am tras pe dreapta ca să las să treacă maşina, am zărit-o pe Celia Hodgson făcându-mi semne vesele cu mâna din Land-Roverul ei. I-am răspuns cu aceeaşi veselie. Celia era una din cuceririle mele locale din zilele dinaintea Emmei, pe când eram doar stăpânul nevăzut de la Honeybrook, precum şi divorţatul cel mai bun de-nsurătoare din regiune. Celia trăia în sărăcie pe un domeniu întins, aflat lângă Sparkford, îi plăcea să vâneze cu ogari şi punea la cale planuri de vacanţă pentru copii. Într-o duminică am invitat-o la prânz şi, spre surpriza mea, ne-am trezit în pat cu mult înainte de sfârşitul mesei. După ziua aceea, am continuat să prezidez reuniunile comitetului ei şi să stau de vorbă cu ea în prăvălia băcanului. Dar n-am mai făcut niciodată dragoste, iar ea părea să nu-mi poarte pică din cauza Emmei. Uneori mă întrebam chiar dacă-şi mai aminteşte măcar vag de episodul cu pricina.

În faţa mea au apărut stâlpii de piatră ai porţii de la Honeybrook. Am încetinit la maximum, am aprins farurile de poziţie şi m-am obligat să privesc îndeaproape urmele de cauciucuri de pe alee. Primele aparţineau dubiţei poştale a lui John Guppy. Toţi ceilalţi şoferi fac la stânga ca să evite cele trei gropi adânci din pantă, însă John, în ciuda rugăminţilor mele stăruitoare, preferă s-o ia la dreapta pentru că aşa face de patruzeci de ani încoace, zdrobind bordura de iarbă şi tescuind literalmente bulbii de narcise.

Alături se desfăşura dunga subţire şi curajoasă lăsată de roţile bicicletei lui Ted Lanxon. Ted era grădinarul meu, lăsat moştenire de unchiul Bob împreună cu ordine precise să-l păstrez până când nu se mai ţine pe picioare, ceea ce Ted refuza cu încăpăţânare să facă, preferind să ducă mai departe nenumăratele erori ale unchiului meu. Apoi, drept în mijlocul grămezii, când pe drum, când pe lângă el, răsăreau urmele cauciucurilor de la automobilul Subaru în culori de camuflaj al surorilor Toller. Surorile erau ajutoarele cu jumătate de normă şi pacostea de pe capul lui Ted, dar şi marea lui plăcere. În sfârşit, călare peste urma lăsată de Subaru, semnele străine ale unui camion greu. Probabil că mi se livrase ceva. Dar ce anume? îngrăşămintele pe care le comandasem? Alea sosiseră de vineri. Noile sticle? Le primisem luna trecută.

Pe pietrişul din faţa casei n-am mai văzut însă nimic şi chestia a

început să mă intrige. De ce nu mai apărea nicio urmă de cauciuc pe alee? Oare surorile Toller n-au trecut pe-aici cu automobilul lor în drum spre grădină? John Guppy nu şi-a parcat aici dubiţa când mi-a adus scrisorile? Şi ce s-a întâmplat cu camionul misterios care a parcurs atâta drum doar ca să facă apoi o decolare verticală?

Am lăsat farurile aprinse, am coborât din maşină şi m-am apucat să inspectez aleea, căutând atent urme de paşi sau de roţi de maşină. Cineva vânturase bine pietrişul. Cât stătusem în tren, spinarea se pornise să mă chinuie. Dar, în clipa în care am păşit pe verandă, durerea mă părăsi brusc. Aproape o duzină de plicuri, majoritatea de culoare închisă, zăceau pe covoraşul din faţa uşii. Nici unul nu era din partea Emmei sau a lui Larry. M-am uitat la ştampile. Toate erau din ziua precedentă. Am privit atent marginile lipite. Erau mult prea bine sigilate. Când oare or să-nveţe ceva cei de la Birou? Am pus plicurile pe măsuţa cu tăblie de marmură, am urcat cele şase trepte care mă despărţeau de holul cel mare, fără să aprind luminile, şi am rămas nemişcat.

Cu urechile ciulite. Cu nările la pândă. Şi, în aerul nemişcat, am simţit fluturarea miresmei unui trup. Transpiraţie? Deodorant? Ulei de păr bărbătesc? Dacă aş fi putut să-mi dau seama despre ce era vorba, aş fi recunoscut-o apoi imediat. Am mers mai departe spre biroul meu. Pe la jumătatea drumului, mirosul acela mi-a izbit din nou nările: acelaşi deodorant, cu un iz vag de fum de ţigară stătut. Nu de ţigară fumată în casă – asta ar fi fost curată nebunie. Fumată mai degrabă într-un bar sau poate chiar în maşină şi nu neapărat de persoana ale cărei haine degajaseră miasmele stătute; putea fi fumul unei ţigări străine.

În dimineaţa aceea pusesem nişte capcane deştepte înainte de a pleca la Londra; nu lăsasem fire de păr prin încuietorile uşilor, nici bucăţele de vată întinse peste balamale, nu făcusem fotografii Polaroid. Nu avusesem nevoie de aşa ceva. Eu aveam praful. Doamna Benbow este întotdeauna liberă lunea. Prietena ei, doamna Cooke, vine numai atunci când vine şi doamna Benbow, acesta fiind felul ei personal de a-şi arăta dezaprobarea în privinţa Emmei. Prin urmare, de vineri seara până marţi dimineaţa nimeni nu şterge praful din casă, cu excepţia mea, dacă vreau. Şi, de obicei, vreau. Îmi place să fac un pic de menaj, iar lunea îmi lustruiesc colecţia de

barometre din secolul al optsprezecelea, precum şi vreo două-trei desperecheturi care primesc mult mai puţin decât partea care li se cuvine din ritualul strict practicat de doamna Benbow: scăunelele chinezeşti pentru picioare, stil Chippendale, precum şi masa de campanie din cabinetul meu de toaletă.

În dimineaţa asta însă, mă trezisem mai devreme şi, cu meşteşugul care se pare că-mi fusese inoculat încă din copilărie, am lăsat praful să zacă la locul lui. Un foc de lemne în holul mare şi un altul în salon aveau să-mi dea o recoltă splendidă luni dimineaţă şi una şi mai şi luni seara. Or, cum am intrat în birou, am şi văzut că nu mai era nici urmă de praf pe biroul din lemn de nuc. Cât era tăblia lui de-ntinsă, nu vedeai niciun fir de praf. Aproape că simţeam în nări mirosul de lustruială a mânerelor vechi de alamă.

Prin urmare, au venit, mi-am zis, fără urmă de emoţie în suflet. E o certitudine: au venit. Merriman mă convoacă la Londra şi, în timp ce eu mă aflu în siguranţă chiar sub ochii lui, el îşi trimite dihorii într-un camion de mobilă, într-o dubiţă de intervenţie pentru defecţiunile din reţeaua electrică sau în orice alt vehicul folosesc în momentul de faţă, ca să-mi intre pe şest în casă şi să o scotocească, ştiind că lunea este o zi perfectă pentru aşa ceva. Ştiind că Lanxon şi surorile Toller lucrează la cinci sute de metri distanţă de casa mare, în grădina împrejmuită de ziduri de cărămidă, rupţi de lumea înconjurătoare, în afară de albastrul cerului. Şi pentru că tot sunt acolo, Merriman mă mai supune şi unei verificări a corespondenţei şi de-acum, fără-ndoială, şi a convorbirilor telefonice.

Am urcat la etaj. Din nou, mirosul acela de fum de ţigară. Doamna Benbow nu fumează. Şi nici soţul ei. Eu, nici atât; dimpotrivă, nu pot să sufăr nici obiceiul, nici mirosul. Dacă mă-ntorc acasă cu hainele îmbâcsite de fum de ţigară, simt imediat nevoia să fac baie, să mă spăl pe cap şi să-mi schimb îmbrăcămintea. Când primeam vizitele lui Larry, trebuia să deschid larg toate ferestrele dacă îmi permitea starea vremii. Dar, odată ajuns pe palier, m-a izbit din nou mirosul stătut de fum de ţigară. La fel în cabinetul de toaletă şi în dormitor. Am traversat coridorul în aripa de casă care fusese a Emmei: partea ei, partea mea, iar între noi galeria, asemenea unei săbii. Sabia lui Larry.

Cu cheia în mână, am rămas în faţa uşii ei, aşa cum făcusem şi cu o

noapte înainte, neştiind dacă să intru sau nu. Era o uşă din stejar întărită cu bolţuri de fier, o uşă de intrare care reuşise, în mod misterios, să fie urcată pe scări. Am răsucit cheia în broască şi am păşit în încăpere. Pe urmă am încuiat uşa la loc, de frica nu ştiu cui. Nu mai călcasem pe teritoriul ăsta din ziua în care făcusem ordine după plecarea Emmei. Am tras încet aer în piept. O boare de pudră de talc parfumată se combina cu miasma de mosc a unei încăperi părăsite. Prin urmare, au trimis o femeie, mi-am zis în sinea mea. O femeie care se pudrează. Sau două femei. Sau şase. Femei, în orice caz. La insistenţele cine ştie cărui personaj îndărătnic din straturile elegante ale Biroului. Bărbaţii căsătoriţi nu pot fi lăsaţi să scotocească prin hainele femeilor tinere. Stăteam nemişcat în mijlocul dormitorului Emmei. În stânga era baia. În faţă, studioul. Pe măsuţa de noapte de la capul patului nu se zărea nici urmă de praf. Am ridicat perna. Sub ea stătea cuminte splendida cămaşă de noapte din mătase de la „White House”, de pe Bond Street, pe care i-o pusesem sub pomul de Crăciun, dar pe care n-o îmbrăcase niciodată. În ziua în care mă părăsise Emma, am găsit cămaşa înfăşurată în hârtia de mătase de la magazin, vârâtă în fundul unui sertar al comodei. Atunci, rolul meu de agent operativ m-a obligat să desfac pachetul şi să aşez bucata de mătase sub pernă, pentru derutarea adversarului. *Domnişoara Emma a plecat în nord ca să-şi asculte muzica în concert, doamnă Benbow… Domnişoara Emma se-ntoarce peste câteva zile, doamnă Benbow… Mama domnişoarei Emma este îngrozitor de bolnavă, doamnă Benbow… Domnişoara Emma a dat de dracu’, doamnă Benbow…*

Am deschis uşa şifonierului. Toate hainele pe care i le cumpărasem de-a lungul timpului stăteau cuminţi pe umeraşe, exact aşa cum le găsisem în ziua dispariţiei stăpânei lor: rochii lungi din jerseu sau de mătase, costume de comandă, o capă de hermină pe care refuzase s-o probeze, pantofi de la mari case de modă, curele şi poşete de la altele şi mai mari. În timp ce le priveam, m-am întrebat cine eram atunci când le-am cumpărat şi ce femeie avusesem impresia că îmbrac.

A fost doar un vis, mi-am zis. Totuşi, de ce să fie nevoit un bărbat să viseze la cine a fost Emma pentru realitatea lui? Îi auzeam vocea în întuneric: *Nu sunt o persoană rea, Tim. N-am nevoie să mă schimb şi să mă deghizez tot timpul. Mă simt foarte bine aşa cum sunt. Pe cuvânt.* Pe

urmă în urechi mi-a răsunat glasul lui Larry, care mă lua peste picior. *Timbo, tu nu iubeşti oamenii. Tu îi inventezi. Asta-i treaba lui Dumnezeu, nu a ta.* Şi din nou Emma: *Nu eu am nevoie de o schimbare, ci tu, Tim. Din clipa în care Larry a intrat în grădină, ai început să te porţi ca un om hăituit.* Şi iar Larry: *Tu mi-ai furat viaţa, eu ţi-am furat femeia.*

Am închis şifonierul, am aprins toate luminile din încăpere şi am reuşit să arunc în jur o privire rapidă, de om pregătit să treacă la acţiune, în cazul observării unui element ciudat. Dar ochii mei nu au depistat nimic care să trebuiască să fie evitat. Camera era exact aşa cum o lăsasem când refăcusem decorul după plecarea Emmei. Birouaşul stil „Queen Anne", pe care i-l făcusem cadou de ziua ei de naştere, era, mulţumită eforturilor mele susţinute, un model de ordine. Sertarele, perfect aranjate, erau pline cu rechizite noi. Ziarele şi sursele stăteau cuminţi pe grătarul, acum strălucitor de lustruit, al căminului. Emmei îi plăcea focul la nebunie. Asemenea unei pisici enorme, se întindea în faţa flăcărilor, culcată pe-o parte, cu un şold ridicat şi cu un braţ adus leneş sub cap.

Aceste investigaţii m-au ajutat să alung o clipă din mine povara care mă apăsa. Dacă toţi spărgătorii din echipă se îmbulziseră aici înarmaţi cu camere de filmat, mănuşi de plastic şi cagule pe faţă, ce altceva ar fi putut să vadă în afară de ceea ce le era destinat? *Femeia lui Cranmer n-are niciun fel de importanţă operativă. Cântă la pian, poartă rochii lungi de mătase şi scrie despre chestii rurale la un birou pentru doamne.*

Nu ştiau însă absolut nimic despre dosarele ei cu corespondenţă, despre hotărârea nepotolită de a vindeca lumea-ntreagă de toate bolile care o macină, despre ţăcănitul maşinii de scris electrice la orice oră din zi şi din noapte.

*

Deodată, mi s-a făcut o foame de lup. Aşa că am dat iama prin frigider, în stilul lui Larry, şi am ras fazanul rămas de la o cină plicticoasă pe care o oferisem unor notabilităţi din sat. Ar mai fi fost şi sticla de Pauillac, pe jumătate plină, care aştepta să fie terminată, dar aveam treabă. Mi-am impus să dau drumul la televizor ca să urmăresc ştirile care însă n-au cuprins nici măcar un participiu sau

un infinitiv despre un profesor dispărut sau despre o compozitoare fugită de la domiciliu. La miezul nopţii, am urcat iar la etaj, am aprins lumina în cabinetul meu de toaletă şi, după ce am tras draperiile la ferestre, m-am îmbrăcat cu un pulover închis la culoare, cu pantaloni gri de flanelă şi cu espadrile negre. Pe urmă am aprins lumina în baie, ca să poată fi văzută de afară, şi am lăsat-o aşa vreo zece minute. După ce am repetat procedeul şi în dormitor, am coborât fără zgomot la parter şi, pe întuneric, mi-am pus o şapcă de fermier pe cap şi mi-am înfăşurat o eşarfă neagră în jurul feţei; apoi am coborât în vârful picioarelor scara de serviciu până la bucătărie unde, la lumina unei lămpi de veghe, am luat din cămară o cheie antică, de zece ţoii, pe care mi-am vârât-o în buzunarul pantalonilor.

Am deschis uşa din spate, am ieşit din casă, am închis uşa în urma mea şi am rămas nemişcat în frigul nopţii, aşteptând ca ochii să mi se înveţe cu întunericul. La început, mi s-a părut că aşa ceva nu se va întâmpla niciodată, căci era un întuneric de smoală, fără nicio stea pe cer. Frigul mi se înfăşurase ca o mantie de gheaţă pe trupul scuturat de fiori. Auzul mi-a fost înţepat de ţipetele păsărilor şi de gemetele unui mic animal.

Treptat, am reuşit să zăresc cărarea pietruită. Patru şiruri de trepte tăiate în gresie coborau peste terase spre pârâul care dăduse numele casei. Dincolo de podeţul care traversa pârâul, se ridica o poartă din bârne ce dădea spre un dâmb fără copaci unde, puţin câte puţin, am reuşit să disting silueta familiară a unei biserici mici şi robuste, atât de solid desenată pe cerul întunecat, încât părea gravată pe întunericul nopţii.

Am reuşit să mă furişez spre pârâu. Voiam să merg la biserică. Dar nu ca să mă rog.

*

Nu sunt un credincios, deşi cred că societăţii îi merge mai bine împreună cu Dumnezeu decât fără El. Eu nu-L resping, aşa cum face Larry, pentru ca să dau fuga după El şi să-L rog să mă ierte. Dar nici nu-L accept.

Dacă undeva, în adâncul meu, cred într-un sens principal al

existenţei, un fel de *Urgeist,* cum i-ar spune Larry, drumul meu este mai degrabă unul estetic – frumuseţea autumnală din Mendips, să zicem, sau Emma cântând din Liszt numai pentru mine – decât asemănător cărării ce duce spre rugăciune.

Cu toate acestea, destinul hotărâse să devin un păstrător al credinţei deoarece, atunci când am moştenit de la binecuvântatul meu unchi Bob domeniul Honeybrook şi am hotărât să-l desemnez drept casa de odihnă a Războinicului Rece, m-am pricopsit şi cu titlul de „squire” şi cu dreptul de reprezentare în beneficiul Bisericii St. James the Less, o catedrală în miniatură din perioada goticului timpuriu, iţită la marginea de răsărit a domeniului, prevăzută cu un portic, cu un acoperiş ca de căruţă, o clopotniţă hexagonală în miniatură şi o pereche superbă de corbi uriaşi. Dar poziţia ei izolată şi declinul simţului religios făcuseră ca biserica să nu mai fie folosită.

Proaspăt descins de la Londra şi plin de entuziasm faţă de noua mea viaţă bucolică, am hotărât, cu asentimentul total al autorităţilor diocezei, să-mi readuc la viaţă biserica, sub formă de lăcaş activ de închinăciune, fără să-mi dau seama, ca şi episcopul de altfel, că prin asta aveam să pun în pericol deja micşorată congregaţie a bisericii parohiale, aflată la o milă distanţă. Am reparat pe cheltuiala mea acoperişul şi am salvat de la distrugere lemnăria frumuseţei aceleia de portic. Încurajat personal de soţia episcopului, am dat la reparat acoperământul altarului, am organizat un serviciu de curăţenie prin rotaţie, alcătuit din suflete binevoitoare, şi, când totul a fost gata, am obţinut serviciile unui preot palid din Wells, care, pentru o răsplată neoficială, oferea pâinea şi vinul cuminecăturii unei adunături de fermieri şi excursionişti şi nouă, retraşii din activitate, care făceam tot posibilul să avem o înfăţişare cât mai pioasă.

Numai că, după o lună de zile, şi dioceza şi eu am fost nevoiţi să recunoaştem că eforturile mele se duseseră într-o direcţie greşită. Mai întâi, sufletele binevoitoare şi-au pierdut din bunăvoinţă, după cât se pare, din pricina Emmei. Nu erau deloc încântaţi, ziceau ei, să vină cu mături, găleţi şi cârpe doar ca să dea de ea cocoţată pe scaunul orgii, cântând din Peter Maxwell Davies pentru o congregaţie cu un singur membru. Mesajul lor, lipsit de orice menajamente, era că, dacă londonezul iubitor de tinereţe şi târfuliţa

lui voiau să folosească biserica drept sală particulară de concerte, atunci n-aveau decât să facă singuri curăţenie. Pe urmă şi-a făcut apariţia un tip absolut antipatic, îmbrăcat cu un blazer şi încălţat cu nişte cizme din piele de capră, asemenea celor ale lui Larry; omul pretindea că vorbeşte în numele nu ştiu cărui comitet ecleziastic şi s-a pornit să ceară tot felul de informaţii din partea mea; de exemplu, numărul membrilor congregaţiei noastre, sumele de bani strânse în momentul colectelor şi destinaţia lor, numele predicatorilor care ne vizitaseră, într-o altă viaţă, acreditările lui mi-ar fi trezit bănuielile, pentru că m-a întrebat şi dacă sunt francmason, dar în momentul în care tipul a dispărut din sat, eu luasem deja hotărârea că zilele mele ca salvator al Bisericii St. James the Less se sfârşiseră. Plin de bucurie, episcopul a fost de acord cu hotărârea mea.

Nu mi-am abandonat însă datoria. Undeva în mine trăieşte un majordom înnăscut şi, aproape imediat, am descoperit satisfacţiile liniştitoare oferite de spălatul dalelor podelei, ştersul prafului de pe strane şi lustruitul candelabrelor de alamă, în liniştea bisericii mele personale, veche de şapte sute de ani. Iar acum aveam şi alte motive ca să insist; pe lângă consolarea spirituală, St. James îmi mai furniza şi cel mai bun loc conspirativ pe care puteam spera să-l găsesc. Şi nu mă refer la capela Sfintei Fecioare, cu lambriurile ei roase de cari, în spatele cărora ai fi putut ascunde o arhivă întreagă, fără să dai de bănuit; şi nici la cripta spaţioasă, unde pietrele fărâmicioase de pe mormintele unor stareţi-fermieri oferă un număr nesfârşit de cutii pentru scrisorile neînmânate destinatarului. Mă refer la turnul clopotniţei; o văgăună hexagonală, fără ferestre şi ascunsă, la care se ajungea printr-un dulap pentru odăjdii din sacristie şi mai departe pe o scară îngustă şi răsucită ca un melc, până la o a doua uşă pe care sunt absolut convins că nu intrase nimeni de secole, până în ziua în care eu însumi am nimerit acolo din întâmplare, nedumerit foarte tare de discrepanţa existentă între dimensiunile interne şi externe ale turnului.

Am spus că nu existau ferestre, dar geniul care proiectase camera asta secretă – drept refugiu sau loc de desfrâu – avusese totuşi ingeniozitatea să asigure câte o fantă îngustă în zid, acolo unde grinzile principale susţin copertina de lemn care îmbracă turnul pe-afară. În consecinţă, dacă stau în picioare şi dacă mă mut de la o

fantă la alta, am la dispoziţie o perspectivă perfectă a inamicului.

În privinţa luminii, repetasem testul de nenumărate ori. Cum echipasem clădirea cu un sistem de iluminat electric, fusesem nevoit să fac la nesfârşit turul bisericii, când mai de-aproape, când mai de departe. Abia atunci când m-am lipit de zidul turnului şi mi-am lungit gâtul în sus, am observat strălucirea palidă, reflectată pe dinăuntrul copertinei de lemn.

Am descris cu atâtea amănunte văgăuna asta din cauza importanţei ei pentru viaţa mea interioară. Cine n-a trăit o viaţă plină de secrete nu poate să-i aprecieze puterea de atracţie. Cel care a renunţat la o lume secretă sau a fost alungat dintr-o astfel de lume nu-şi mai revine după pierderea suferită. Dorul după viaţa interioară, fie ea religioasă sau clandestină, devine uneori de neîndurat. În fiecare clipă, omul va visa la liniştea secretă ce îl cheamă în îmbrăţişarea ei.

Este ceea ce mi se-ntâmpla şi mie, ori de câte ori intram acolo ca să-mi admir mica mea comoară tainică de amintiri: jurnalele pe care n-ar fi trebuit să le păstrez, hârtii vechi despre diverse întâlniri mai mult sau mai puţin întâmplătoare, jurnale operative nedescifrate, notiţe mâzgălite în graba impusă de conspirativitate, benzi post-operaţionale necenzurate şi, ici-colo, dosare întregi care ar fi trebuit distruse, conform ordinului venit de la Ultimul Etaj, şi a căror distrugere fusese, confirmată – doar pentru a le putea face să dispară în arhiva mea personală, în parte pentru luminarea posterităţii, în parte pentru a contribui la asigurarea mea împotriva zilelor reci şi ploioase de a căror sosire mă temusem mereu şi care, acum, tăbărâseră pe mine, când o interpretare eronată din partea patronilor mei sau vreo acţiune prostească din partea mea ar fi putut arunca o lumină deformată asupra a tot ceea ce altădată spusesem sau făcusem cu toată onoarea.

În sfârşit, mai aveam acolo şi trusa personală de evadare pentru momentul în care nimic, nici măcar dosarul, nu m-ar mai fi putut salva: identitatea mea de rezervă pe numele Bairstow, adică paşaportul, cartea de credit şi permisul de conducere, toate obţinute cât se poate de corect pentru o acţiune avortată, dar pe care le păstrasem ca să fie testate şi retestate până când am fost sigur că intendentul Biroului nu mai era la curent cu existenţa lor. Şi nici cu

faptul că erau bune de folosit, înţelegeţi ce vreau să spun. Aici vorbim de funcţionarea Biroului pe pământul patriei, nu de un falsificator şarlatan care nu-şi asumă mai multe riscuri deodată. Fiecare document era introdus pe calculatoare adecvate şi asigurat împotriva unei eventuale anchete externe, în aşa fel încât, dacă un tip era dotat cu meşteşug (şi eu eram), şi mai avea şi ceva bani personali (iar eu aveam), ei bine, tipul cu pricina putea să se lanseze într-o nouă viaţă, mult mai sigură decât cea dusă până atunci.

*

Un val sinuos de ceaţă îngheţată m-a prins brusc în fâşiile sale în momentul în care traversam podeţul peste pârâu. Odată ajuns la poartă, am apăsat pe zăvor, am trecut dincolo şi am împins poarta înapoi cât am putut de repede, producând un scârţâit ascuţit şi indignat, care s-a alăturat, pentru scurtă vreme, zgomotelor nopţii. M-am furişat apoi pe potecă, prin bătrânul cimitir devenit ultimul loc de odihnă al unchiului Bob, până la portic, unde am început să caut pe bâjbâite cheia de la intrare. În întunericul care mă învăluia, am vârât cheia în broască, am răsucit-o scurt, am împins uşa cu umărul şi am păşit înăuntru.

Aerul din biserică nu seamănă cu nimic din lumea asta. Este aerul pe care-l respiră morţii, umed, vechi şi înspăimântător. Ecoul există chiar şi atunci când înăuntru nu se-aude niciun zgomot. Intuind drumul spre sacristie cât mai iute cu putinţă, am localizat dulapul pentru odăjdii, l-am deschis şi, cu palmele lipite de pietrele bătrâne, m-am furişat în sus pe scara în spirală până în sanctuarul meu şi am aprins lumina.

Acum eram în siguranţă. În sfârşit, puteam să mă gândesc la inimaginabil. O întreagă viaţă interioară pe care nu îndrăznisem s-o iau în seamă, darămite s-o mai explorez, mai înainte de a mă afla în siguranţă, protejat de zidurile văgăunei mele, se deschidea din nou analizei.

Domnule Timothy d'Abell Cranmer, ce ai de spus? În noaptea de optsprezece septembrie, în locul numit Lacul Priddy din Comitatul Somerset, l-ai omorât sau nu, prin bătaie şi înec, pe numitul Lawrence Pettifer, fost agent secret şi prieten al dumitale?

*

Ne luptăm unul cu celălalt cum numai fraţii sunt în stare s-o facă. Tot răsfăţul şi toată blândeţea pe care i le arătasem, toate insultele nepăsătoare pe care le înghiţisem fără să crâcnesc – începând cu mârâielile lui insinuante despre Diana, prima mea soţie, şi continuând timp de douăzeci de ani cu zeflemeli interminabile la adresa inadecvării mele emoţionale, a ceea ce el numeşte zâmbetul meu de doi bani, a bunelor mele maniere care îndatorează orice inimă, şi culminând cu furtul desfrânat şi absurd al Emmei – toată îngăduinţa mea aducătoare de nenorociri s-a transformat într-o revoltă turbată şi fără margini.

Îl copleşesc cu lovituri şi probabil că şi el îmi înapoiază cât poate, dar nu simt nimic. Orice lovitură pe care o primesc nu este decât un obstacol nesemnificativ în drumul spre el, căci am de gând să-l omor. Intenţia cu care venisem aici este pe cale să se transforme în realitate. Îl pocnesc aşa cum o făceam când eram puşti, lovituri sălbatice şi rudimentare, adică tot ce fuseserăm învăţaţi să nu facem în timpul unei lupte. L-aş fi sfâşiat cu dinţii dacă degetele mi s-ar fi dovedit incapabile să ducă treaba la bun sfârşit. *Foarte bine!* îi strig, *ai zis că la mine spionajul este o boală psihică, acum ai ocazia să vezi cum se manifestă boala asta!* Şi, printre gemete şi icnete, fără să sper că voi primi vreun răspuns, îi urlu toate întrebările care-mi ard sufletul din clipa în care Emma mă părăsise: *Ce-ai făcut cu ea? Ce minciuni i-ai spus despre noi?* – înţelegând prin asta ce adevăruri îi povestise – *Ce i-ai promis tu şi eu nu pot să-i ofer?*

E lună plină. Biciuită de vânturile din Mendips, iarba de sub picioarele noastre a crescut în smocuri mari. Vin mereu peste el şi îi car pumni cu nemiluita, iar apoi, deodată, genunchii mi se izbesc de nişte muşuroaie. Probabil că mă prăbuşesc, pentru că luna se leagănă deasupra mea, iar ochii îmi rămân lipiţi de un cer vertical, cu margini crestate ca o mină deschisă. Dar nu încetez să-l lovesc cu mâinile înmănuşate, urlând mai departe alte şi alte întrebări, ca cel mai afurisit anchetator din lume. Are faţa umedă şi fierbinte şi cred că sângerează puternic, deşi, în lumina înşelătoare a lunii, nu poţi să ai încredere în nimic: o peliculă de sudoare şi de noroi poate să arate asemenea unui chip nimicit de pumni. Prin urmare, nu mă încred în nimic şi continuu să-l lovesc şi să-i strig: *Unde e? Dă-mi-o*

înapoi! Las-o în pace! Suspinele de autocompătimire au luat locul ironiei.

În cele din urmă, îl înving pe Larry – adevărata versiune a propriei mele persoane, cum îmi spune el, Timbo cel Liber, cel a cărui viaţă n-am îndrăznit niciodată s-o conduc până în momentul în care am reuşit să fac lucrul ăsta prin intermediul celuilalt. *Atunci, mori!,* îi strig eu şi-l lovesc din nou, de data asta cu cotul, pentru că am obosit şi mi-am amintit câteva trucuri. Într-o clipă, am să-i trântesc un pumn grozav în trahee, ori am să-i vâr ochii libidinoşi înapoi în orbite, cu vârful degetelor mele înmănuşate. *Mori şi-atunci nu va mai exista decât unul singur dintre noi care să-mi trăiască viaţa. Pentru că altfel, Larry, bătrâne, o singură viaţă trăită de amândoi e de fapt o aglomeraţie îngrozitoare.*

Înţelegeţi că am avut o conversaţie foarte lungă; toată vorbăria despre a încălca *omertá* şi despre care a cui viaţă este, despre cine a cui iubită este, unde se ascunde ea şi de ce. O conversaţie care a ajuns departe în trecutul nostru întunecat. Oricum însă, vorba e doar vorbă, iar eu am venit aici ca să-l ucid. La brâu, am un „38” cu care am de gând să-l împuşc. E un revolver fără proprietar, fără număr, fără vânzător. Nici poliţia britanică şi nici Biroul nu au auzit vreodată de el. Am ajuns aici cu o maşină care n-are nimic de-a face cu mine, îmbrăcat în haine pe care n-am să le mai port niciodată. De-acum, în mintea mea este foarte clar că de ani de zile plănuiesc moartea lui Larry, fără să-mi dau seama de asta, poate chiar din ziua în care ne-am îmbrăţişat în Piaţa San Marco. Poate chiar de pe vremea când eram la Oxford şi când îi plăcea atât de mult să mă umilească-n public: *Timbo, care abia aşteaptă să ajungă între două vârste; Timbo, fecioara colegiului, parvenitul nostru burghez, episcopul nostru copil;* poate chiar de la Winchester unde, în ciuda atenţiei şi grijii pe care le investisem în el, nu arătase niciodată veneraţia cuvenită statutului meu superior.

Şi eu fusesem îndemânatic. Totul sub acoperire, ca altădată. Nu era vorba de un prânz de duminică pregătit de Timbo, nici de amabilitatea lui Larry în privinţa conversaţiei şi nici de plimbările romantice în compania Emmei. L-am invitat la o întâlnire clandestină aici, pe Mendip Hills, pe platoul ăsta sub clar de lună, care-ţi dă impresia că te afli mai aproape de cer decât de pământ,

unde copacii aruncă umbre de oameni morţi pe cărarea albită de lună şi unde nu rişti să dai de vreo maşină. I-am vorbit de un context operativ urgent, dar nedefinit, ca să-i domolesc bănuielile. Iar Larry apăruse mai devreme pentru că, în ciuda atitudinii sale de nomad, după douăzeci de ani de manipulare răbdătoare din partea mea, este un agent operativ din creştet până-n tălpi.

Şi eu? Strig oare? Nu, nu cred. „Larry, de fapt e vorba despre Emma”, îi explic drept introducere în timp ce stăm unul în faţa celuilalt, scăldaţi în lumina lunii. Şi probabil că-i ofer zâmbetul meu de doi bani. Timbo cel Liber continuă să-şi aştepte eliberarea. „E vorba de relaţia noastră.”

Relaţia *noastră*? Adică *a cui*? Cea dintre mine şi Emma? Dintre mine şi Larry? Dintre mine şi *ei*? *Tu m-ai împins în braţele lui,* îmi spusese Emma printre lacrimi. *M-ai trimis spre el fără ca măcar să-ţi dai seama.*

El îmi vede faţa cu trăsăturile deformate de lumina lunii, sunt sigur de asta, dar suficient de sălbatice ca să trezească-n el un sentiment de alarmă. Şi, în loc să se sperie, dă la iveală o replică atât de insolentă, atât de perfect îmbinată cu tot ceea ce învăţasem să urăsc în el în cei treizeci de ani de când ne cunoaştem, încât, fără să-şi dea seama, îşi semnează condamnarea la moarte. E o replică pe care o aud şi azi în urechi. Se roteşte în întunericul din faţa mea, asemenea unui felinar la care trebuie să ajung şi să-l sting. Chiar şi ziua în amiaza mare îmi zumzăie cu neruşinare în creier.

Care dracu' e de fapt problema ta, Timbo? Tu mi-ai furat viaţa. Eu ţi-am furat femeia. E cât se poate de simplu.

Îmi dau seama că e băut. Vântul îmi aduce în nări mirosul de Scotch şi parfumul toamnei. Aud foarte clar semitonul arogant care-i apare în voce ori de câte ori e pe cale să dea drumul unuia din monologurile lui perfect construite, împănate cu propoziţii subordonate şi relative, despărţite practic doar de punct şi de virgulă. Faptul că n-are mintea trează mă umple de indignare. Pentru că îl vreau treaz şi responsabil.

— Idiotule, e o femeie în toată puterea cuvântului! îmi strigă el, sufocându-se de furie. Nu o jucărie pentru patul unui întârziat

psihic!

Scot înnebunit pistolul de la centură, aşa cum fuseserăm învăţaţi amândoi, şi, de la nici treizeci de centimetri, îi ţintesc şaua nasului.

— Ai mai văzut vreodată aşa ceva, Larry?

Arma îndreptată spre el nu reuşeşte să-l facă să pară stupid. Dimpotrivă, o fixează printre gene, apoi mă priveşte ridicând din sprâncene şi zâmbeşte plin de admiraţie.

— A, văd că ţi-ai făcut rost de unul cu adevărat *mare,* spune el.

Cuvintele lui mă fac să-mi pierd controlul şi, ţinând pistolul cu amândouă mâinile, îl pocnesc peste obraz.

Sau aşa cred.

Şi poate că ăla a fost momentul în care l-am omorât.

Sau poate că-mi amintesc aparenţa şi nu realitatea.

Poate că restul loviturilor mele, dacă le-am dat vreodată, au căzut pe un muribund sau pe un cadavru. Nici în vis, nici când sunt treaz, nu mai ştiu ce s-a-ntâmplat. Zilele şi nopţile care au urmat nu mi-au adus nicio lumină, doar variaţiuni cumplite ale aceleaşi scene. Îl târăsc pe Larry spre baltă, apoi îi fac vânt în apă, iar el se scufundă cu un plescăit uşor, cu zgomotul acela discret al apei care-l soarbe în adânc. În timp ce joc mai departe în acest act final, nu sunt capabil să spun dacă în sufletul meu domneşte panica sau remuşcarea. Sau poate că este doar instinctul de conservare, pentru că şi atunci când îl târăsc de picioare peste smocurile de iarbă – în timp ce privesc cum capul albit de lumina lunii rânjeşte spre mine, pentru ca apoi să dispară din vedere – mă întreb cu toată seriozitatea dacă să-i trag un glonţ în tâmplă sau să-l duc în cea mai mare viteză la Spitalul din Bristol.

Numai că nu fac nimic din toate astea. Nici în imaginaţie, nici în realitate. Larry alunecă în apă cu capul înainte, iar prietenul lui cel mai bun se întoarce singur acasă, oprindu-se pe drum doar ca să schimbe maşinile şi hainele. Sunt oare plin de voie bună? Sunt oare cuprins de disperare? Şi una şi alta; pentru o clipă am o inimă

uşoară cum nu mi se mai întâmplase de ani de zile, pentru ca imediat după aceea să fiu plin de remuşcările clasice ale asasinului.

Dar oare l-am omorât?

N-am tras niciun glonţ. Nu lipseşte niciunul din revolver.

Pe capătul ţevii nu e nicio urmă de sânge.

Respiră. Am văzut bule de aer la suprafaţa apei. Iar morţii, dacă nu sunt Larry şi beţi pe deasupra, nu respiră, chiar dacă rânjesc.

Dacă m-am omorât pe mine însumi?

Undeva, într-un colţ îndepărtat al minţii mele, îmi spun că Larry e umbra mea şi trec cu detaşarea inconştientă a visului printre stâlpii de la intrarea domeniului Honeybrook. Singurul mod de a-l prinde este să cazi împreună cu el. Pe urmă îmi amintesc de un citat dintr-una din icoanele sale literare, un citat pe care mi-l spusese demult: „A ucide fără a fi ucis este doar o iluzie."

Înapoi la adăpost, în biroul meu, cu mâinile în sfârşit tremurânde. Îmi umplu un pahar mare cu whisky şi-l dau pe gât; pe urmă îmi torn încă unul şi-ncă unul. N-am mai băut în halul ăsta dintr-o noapte la Oxford, când Larry şi cu mine ne-am otrăvit unul pe altul, mai-mai să dăm ortul popii, întrecându-ne care era în stare să bea mai mult. E lumina asta neagră, îmi zic, în timp ce mătur dintr-o singură mişcare sticla din faţa mea şi, încăpăţânat de treaz, mă apuc de a doua; lumina neagră care îi ispiteşte pe oamenii normali să traverseze mlaştina cu un pistol la centură ca să-şi omoare cei mai buni prieteni; lumina neagră care, începând cu noaptea asta, va străluci în capul meu, învăluind tot ce s-a întâmplat sau nu la Lacul Priddy.

*

M-am trezit. Eram aşezat cu capul în mâini la masa din văgăuna mea de preot, înconjurat de teancuri de dosare şi de amintiri.

Să fie Larry şi hoţ şi răposata mea Nemesis? m-am întrebat. Un delapidator, un conspirator, un iubitor de valori ascunse şi de femei frumoase?

Tot ce ştiam despre mine însumi şi despre Larry se revolta împotriva ideii. *N-avea chemare pentru bani*: de câte ori a trebuit să strig propoziţia asta în aerul pustiu mai înainte ca cineva să mă creadă? *Lăcomia te prosteşte.*

Niciodată, dar absolut niciodată în întreaga sa carieră de agent secret, indiferent de pasul spre care l-am împins, nu m-a întrebat: cât o să mă plăteşti?

Niciodată nu a cerut nimic în plus, nu s-a plâns de felul nostru atât de meschin de a avea grijă de cheltuielile lui, nu a ameninţat că lasă baltă totul dacă nu i se promite mai mult.

Niciodată de-a lungul anilor nu a ridicat obiecţii atunci când regulamentul Biroului îl obliga să-mi înmâneze valiza cu zeci de mii de lire pe care o primea în fiecare lună de la ofiţerul sovietic de legătură ca să-şi plătească agenţii din reţea.

Şi acum, să se fi transformat brusc într-un hoţ? Complicele şi cărăuşul lui Ceceev? Treizeci şi şapte de milioane de lire puse deoparte în bănci străine de *Larry*? Şi de *Ceceev*? În înţelegere cu *Zorin*? Toţi trei să nu fie nimic altceva decât nişte escroci ordinari?

*

— Hei, Timbo!

S-a înserat şi suntem în Twickenham, un loc pe care l-am ales tocmai pentru că niciunul din noi nu domiciliază aici. Stăm amândoi la barul unei cârciumi numite „Stratul de Varză”, sau poate „Luna sub Apă”. Larry îşi alege cârciumile strict în funcţie de nume.

— Hei, Timbo. Ştii ce mi-a povestit CC? Că tipii ăia fură. *Goreţii* fură. Furtul e o ocupaţie onorabilă atâta timp cât furi de la cazaci. Îţi iei puşca, împuşti un cazac, îi şterpeleşti calul şi acasă eşti primit ca un erou. Pe vremuri, aduceau cu ei şi capul victimelor, ca să aibă copiii cu ce să se joace. Noroc.

— Noroc, răspund eu, oţelindu-mă împotriva farmecului unui Larry aflat într-o formă de zile mari.

— Nici măcar nu există legi împotriva asasinatelor. Dacă eşti prins într-o vendetă sângeroasă, nobleţea te obligă să-i dobori pe toţi cei care vin în bătaia puştii. Iar inguşilor le place să înceapă Ramadanul mai devreme decât e trecut în calendar, ca să le scoată ochii vecinilor, demonstrând cât sunt de pioşi.

— Şi ce ai de gând să faci? îl întreb tolerant. Să furi, să omori sau să te rogi pentru ei?

Larry izbucneşte în râs fără să-mi răspundă. În locul răspunsului, mi se serveşte un discurs despre sufism{3} aşa cum este el practicat de *goreţi,* precum şi despre puternica influenţă exercitată de diverse comunităţi secrete pentru păstrarea unităţii etnice; trebuie să mi se amintească faptul că Munţii Caucaz reprezintă creuzetul pământului, marea barieră care ne desparte de Asia, ultima redută de mici naţiuni şi individualităţi etnice. Patruzeci de limbi vorbite pe un teritoriu de mărimea Scoţiei, Timbo! Trebuie neapărat mă mi se spună să recitesc Lermontov şi „Cazacii” lui Tolstoi şi să-l alung pe Alexandre Dumas pentru că e doar un cârpaci romantic.

Şi, la un anumit nivel, dacă Larry e fericit, atunci sunt şi eu pentru el. Înainte de sosirea lui CC la Londra, n-aş fi dat nicio ceapă degerată pe viitorul acţiunii noastre. Dar în loc de asta, înnoirea ne bucură pe toţi trei. Că veni vorba, undeva, ascuns de ochii celorlalţi, se afla şeful lui CC, venerabilul Volodia Zorin. Numai că, la un alt nivel, n-am încredere în legătura dintre Larry şi CC, aşa cum n-am avut nici în cele pe care le-a avut cu precedenţii săi supraveghetori sovietici.

De ce?

Pentru că CC îl atinge pe Larry acolo unde predecesorii săi n-au ştiut s-o facă. Şi nici eu, de altfel.

*

Larry mânuiește mult prea bine cuvintele, citesc o notiţă iritată, scrisă chiar de mâna mea. *Sunt convins că el şi CC pun ceva la cale…* Da, dar *ce*? am întrebat cu nerăbdare. Să-i jefuiască pe fermieri doar aşa, de amorul artei? Era prea absurd. Sub influenţa unui om mai tare decât el, Larry era capabil de multe lucruri. Dar chiar să ajungă

să falsifice chitanţe, să deschidă conturi în bănci în străinătate? Să fie părtaş la o fraudă sofisticată şi confirmată în valoare de treizeci şi şapte de milioane de lire? Pentru mine, acest Larry este o persoană absolut necunoscută. Dar, în fond, pe care Larry l-am cunoscut?

*

CC PERSONAL, citesc eu majusculele severe caracteristice, desenate pe un dosar albastru, în care se află documentele mele despre Ceceev, începând cu ziua sosirii sale la Londra şi terminând cu ultima călătorie oficială înregistrată şi făcută de Larry în Rusia.

— Timbo, CC e o vedetă… jumate nobil, jumate sălbatic, absolut *mensch* şi al dracului de amuzant, îşi prezintă Larry discursul. Este obişnuit să urască tot ce este rusesc din cauza felului în care s-a purtat Stalin cu poporul din care se trage, dar când a venit Hruşciov la putere a devenit şi el omul celei de-a 20-a Conferinţe a Partidului. Ăsta-i refrenul lui atunci când e beat. *Cred în cea de-a 20-a Conferinţă a Partidului* e ca o profesiune de credinţă…

— CC, cum de-ai intrat în afacerea asta a umbrelor? îl întreb eu.

Era pe vremea când îşi făcea studiile la Groznâi, zice el. Drumul până la Universitate şi l-a croit luptându-se cu o birocraţie îngrozitoare. Din câte s-ar părea, inguşii nu sunt bineveniţi în singura universitate din Cecenia vecină. O adunătură de capete înfierbântate au încercat să-l convingă să participe la aruncarea în aer a statului-major al Partidului, în semn de protest împotriva felului în care erau pocniţi inguşii din toate părţile. CC le-a spus că-şi pierduseră minţile, dar nu l-au ascultat. Le-a spus şi că el era unul din oamenii celei de-a 20-a Conferinţe a Partidului, dar ei tot n-au vrut să asculte. Atunci CC i-a bătut pe umăr, a aşteptat până când au luat-o la goană spre dealuri şi pe urmă i-a denunţat KGB-ului.

Cei de la KGB au fost atât de impresionaţi de gestul lui, încât au pus laba pe el imediat după ce şi-a terminat studiile şi l-au trimis la o şcoală specială în afara Moscovei pentru trei ani de engleză, arabă şi spionaj. Hei, şi fii atent la chestia asta – a jucat rolul Lordului Goring în „Soţul ideal”. El zice că a fost ceva cu totul ieşit din comun. Un inguş să-l interpreteze pe Lordul Goring! Îl iubesc pe

omul ăsta!

Confirmat de interceptări, îşi notase cu conştiinciozitate prozaicul Cranmer cu scrisul lui de funcţionar de bancă.

*

Groznâi, în Rusia? mă aud întrebând.

De fapt, în Cecenia. În Caucazul de Nord. Şi-a declarat independenţa.

Cum ai ajuns acolo?

Cum am putut. Am zburat la Ankara. Am zburat la Baku. M-am furişat un pic de-a lungul coastei. Am cotit-o la stânga. O nimica toată.

*

Timpul, îmi spun în sinea mea, cu ochii aţintiţi în gol spre peretele de piatră din faţa mea.

Agaţă-te de timp.

Timpul, marele vindecător al morţii. De cinci săptămâni mă tot agăţasem de el, dar acum o făceam de dragul vieţii.

Pe 1 august îmi debranşez telefonul.

Câteva duminici mai târziu – duminica fiind pentru noi ziua destinului – Emma îşi ia taburetul de pian şi bijuteriile vechi şi dispare fără să lase vreo adresă.

Pe 18 septembrie, îl omor sau nu pe Larry Pettifer la Lacul Priddy. Până în momentul în care Emma m-a lăsat de izbelişte, tot ce ştiam era, în cea mai bună tradiţie a Serviciului Public, că trebuia să se ia măsuri. Timpul se transformă într-un spaţiu gol, luminat de lumina neagră.

Timpul devine din nou timp pe 10 octombrie, prima zi de curs a lui Larry la Universitatea din Bath, şi la douăzeci de zile după episodul de la Lacul Priddy, când doctorul Lawrence Pettifer este dat dispărut în mod oficial.

Întrebare: *de cât timp dispăruse Larry în momentul în care a fost dat dispărut în mod oficial?*

Întrebare: *unde se afla Emma atunci când îl omoram sau nu pe Larry?*

Întrebare: *unde se află acum Emma?*

Iar cea mai tare întrebare dintre toate, cea la care nu-mi va da nimeni răspuns, chiar dacă toată lumea l-ar cunoaşte: *când l-a vizitat Ceceev pe Larry?* Pentru că, dacă ultima vizită a lui CC la Bath s-a petrecut după 18 septembrie, atunci învierea lui Larry era definitivă. Dacă însă s-a petrecut înainte de data asta, atunci sunt nevoit să bâjbâi mai departe în lumina cea neagră, purtând pentru mine însumi, dacă nu şi pentru Larry, chipul unui asasin.

După un timp, o altă problemă: *unde se află cadavrul lui Larry?*

La Priddy există două iazuri, Mineries şi Waldegrave. Noi, localnicii, îi zicem Lacul Priddy iazului Mineries. Vara, malurile îi sunt răvăşite de copii. La sfârşit de săptămână, familiile mic-burgheze organizau mese la iarbă verde pe pământul mlăştinos din jur şi-şi parcau Volvo-urile pe linia moartă de tren din apropiere. Prin urmare, cum ar fi fost posibil ca un cadavru de dimensiunile celui al lui Larry – sau *orice* alt cadavru – să putrezească, să pută şi să plutească în apa iazului, timp de treizeci şi şase de zile şi nopţi, fără să fie observat?

Prima teorie: *poliţia a găsit cadavrul lui Larry şi acum minte.*

A doua teorie: *poliţia se joacă cu mine, aşteptând să le aduc dovada care le lipseşte.*

A treia teorie: *le atribui poliţiştilor mult prea multă inteligenţă.*

Şi cei de la Birou ce fac în timpul ăsta? *O, dragul meu, ce-am făcut întotdeauna! Călărim toţi caii care iau parte la cursă şi nu ajungem niciunde.*

A patra teorie: *lumina neagră devine albă şi trupul lui Larry nu e neînsufleţit.*

*

De câte ori m-am întors oare la Lacul Priddy ca să arunc o privire în apropiere? Coborât din maşină, îmbrăcat cu o haină veche sport, ieşit în drum doar ca să inventez altceva – să răsar pe neaşteptate la Castle Cary, să fac nişte cumpărături, să mă abat pe la „Appleby of Wells”?

Am citit undeva că femeile moarte plutesc cu faţa în sus. Bărbaţii, dimpotrivă, rămân cu faţa în apă. Sau e invers? Oare rânjetul lui Larry, cel care urma să mă acuze, era tot acolo – se mai zgâia la mine în lumina lunii? Sau era capul său spart, în timp ce privirea rămăsese să iscodească pentru totdeauna apele noroioase ale vieţii de dincolo?

*

Dădusem peste un dosar însemnat cu creionul care cuprindea biografia oficială a lui CC, plus înfrumuseţările aduse de Larry:

1970: Iran, sub numele de Grubaev. Şi-a construit reputaţia luând legătura cu Partidul Comunist (interzis). Numit şi ridicat în slăvi de Comitetul Central, al cărui membru din oficiu este, şi de către şeful personalului KGB. Promovat.

1974: Yemenul de Sud, sub numele de Klimov, adjunctul rezidentului-şef. Îndrăzneală nebună, ambuscade în deşert, beregate tăiate. (Descrierea lipsită de delicateţe a lui Larry: era un Lawrence rus care se hrănea cu pişat de cămilă şi nisip fript).

1980-82: trimitere de urgenţă la Stockholm, sub numele de Ceceev, înlocuindu-l pe numărul 2 de-acolo ce fusese expulzat pentru activităţi dubioase. Plictiseală cumplită. A urât Peninsula Scandinavă, cu excepţia *aquavit*-ului şi a femeilor. (Larry dădea gata cam trei femei pe săptămână. Femei şi sticle).

1982-86: Secţia „Anglia” a Centralei din Moscova, mâncându-şi ficaţii şi suportând tot felul de observaţii pentru tupeul de care dădea dovadă.

1986-90: Londra, sub numele de Ceceev, al doilea om dintre

rezidenţii dirijaţi de Zorin. (Pentru că, aşa cum îi spusesem scumpei de Marjorie, nicio oaie neagră nu devenea numărul unu într-o reţea occidentală de prim rang).

Dintr-un plic prins de coperta interioară a dosarului, am scos nişte instantanee luate, în cea mai mare parte, de Larry: CC în faţa cabanei ambasadei sovietice de la Hastings, unde Larry fusese invitat uneori să-şi petreacă weekendurile; CC la Festivalul din Edinburgh, trăindu-şi acoperirea culturală în faţa unor afişe care anunţau „Un spectacol de muzică şi dansuri caucaziene”.

M-am uitat din nou la chipul lui Ceceev, chipul pe care îl privisem de-atâtea ori în trecut: trăsături ascuţit-aspre, dar plăcute, un aer de umor ascuns şi de ingeniozitate. Ochi liniştiţi, în valoare de treizeci şi şapte de milioane de lire.

*

Am continuat să mă uit la el. Am luat chiar vechea lupă a unchiului Bob ca să văd mai în adânc decât până acum. Citisem undeva că marii generali cărau după ei fotografiile adversarilor, le agăţau în interiorul corturilor, le contemplau înainte de a-şi spune rugăciunile adresate ferocelui zeu al războiului. Dar sentimentele pe care le nutream faţă de CC nu conţineau nici urmă de ostilitate.

Mă întrebasem, aşa cum o făcusem întotdeauna în privinţa acestui al doilea părinte al lui Larry, cum dracu’ reuşise Larry să-l păcălească. Dar e adevărat că asta-i problema cu toţi agenţii dubli din lume. Dacă te aflai de partea celor buni, partea celor răi părea absurdă. Dacă situaţia era inversă, atunci te luptai din răsputeri, până când era prea târziu, ca să-i convingi pe toţi că te aflai de partea celor buni; şi, categoric, mi-am stors creierii să-nţeleg cum de-a putut cineva al cărui popor fusese vânat timp de trei sute de ani de stăpânirea colonială rusească să se autoconvingă să îşi servească opresorii.

— E un vârcolac caucazian, Timbo, zice Larry, plin de-nflăcărare. Spion raţional ziua, *goreţ* noaptea. Seara pe la ora şase, vezi cum îi apar colţii…

Am aşteptat să-i mai scadă entuziasmul. De data asta însă, nu s-a întâmplat. Aşa că, treptat, cu Larry ca mesager şi intermediar, am constatat că CC începea să-mi placă şi mie. Am ajuns să mă bizuiesc pe profesionalismul lui. M-am minunat cu voce tare de abilitatea lui de a-şi păstra respectul pe care i-l arătase Larry. Şi, chiar dacă nu vedeam unde se afla lupul din el, aşa cum îi spunea Larry, eram totuşi capabil să-i simt revolta împotriva sinistrului sistem pe care-l servea.

*

Mă aflu în casa de supraveghere din Lambeth, aşezat lângă Jack Andover, supraveghetorul nostru şef, care a pus o casetă video cu CC în Kew Gardens, golind o cutie de scrisori clandestină, umplută de Larry cu o oră mai devreme. Mai întâi trece cu pas liniştit pe semnalul de avertizare care-i arată că locul e plin şi camera video ne arată mâzgăliturile copilăreşti făcute de Larry cu creta pe peretele de cărămidă. Păşeşte vioi, aproape insolent, ca şi cum ar şti că este filmat. Merge nepăsător pe un strat de trandafiri. Se apleacă, prefăcându-se că citeşte plăcuţa cu descrieri botanice. Şi, în timp ce stă aşa, trunchiul se precipită iute în faţă, iar mâna înşfacă pachetul din ascunzătoare şi-l disimulează sub haină; mişcarea a fost însă atât de abilă, atât de imperceptibilă, încât mi-am amintit de o paradă militară la care m-a dus cândva unchiul Bob şi unde am văzut călăreţi cazaci care se lăsau să alunece în plin galop, pe sub burţile cailor neînşeuaţi, ca să reapară câteva secunde mai târziu pentru a saluta.

— Individul ăsta al tău are ceva sânge galez în vine? mă întreabă Jack, în timp ce CC îşi reia inspectarea nevinovată a straturilor de trandafiri.

Jack are dreptate. CC are-n el îndemânarea şi mersul legănat al unui miner.

— Băieţii şi fetele mele au o adevărată slăbiciune pentru el, mă asigură Jack, în timp ce mă pregătesc de plecare. Alunecos nu e cuvântul cel mai potrivit. Toţi spun că e un adevărat privilegiu să-l urmărească, domnule Cranmer. Ai mai primit întâmplător vreo veste de la Diana, domnule Cranmer? mă întreabă el apoi pe un ton timid.

— E foarte bine, mulţumesc. S-a recăsătorit, e fericită şi am rămas prieteni buni.

Înainte să vadă lumina, fosta mea soţie, Diana, lucrase în secţia lui Jack.

*

Din nou banii.

După un timp, asta e problema: îndreaptă-ţi atenţia spre bani. Larry nu are chèltuielile mele anuale; nu e vorba nici de moştenirea de la unchiul Bob sau de la mătuşa Cecily, nici de cât am dat pe Bechsteinul Emmei, pe care ea nu l-a vrut. Ci de bani adevăraţi, treizeci şi şapte de milioane mulşi de la guvernul rus, după un plan banditesc, elaborat de nişte funcţionari, cu amprentele lui Larry împrăştiate pe tot dosarul.

M-am ridicat de la masă şi am început să mă învârtesc prin văgăuna mea, aruncând priviri iscoditoare prin fiecare fantă din zid. Amintirile dansau în faţa mea.

Banii.

Chem în minte ocaziile în care Larry să fi pomenit de bani în orice alt context decât cel legat de impozite, datorii, facturi uitate, materialismul de porci rătăciţi prin trifoi al occidentalilor şi cecurile pe care nu le-a primit.

Întors la masă, am căutat iar să puric dosarele până când am dat de ceea ce căutam, fără să ştiu prea bine despre ce era vorba: o foaie de hârtie galbenă dintr-un carnet de avocat, plină cu adnotări meticuloase făcute cu pixul meu albastru. Sus de tot, formulată în cuvintele perfect conştiente pe care le folosesc atunci când îmi vorbesc mie însumi, apărea întrebarea: *De ce m-a minţit Larry în legătură cu prietenul său bogat din Hull?*

*

Avansez încet prin întrebarea respectivă, exact aşa cum face Larry. Sunt un ofiţer al unui serviciu secret de informaţii. Nimic nu există în afara unui context.

Larry tocmai s-a întors de la Moscova. Intrăm în ultimul lui an de jug. De data asta, apartamentul conspirativ nu se mai află pe Tottenham Court Road, ci pe Hohe Warte în Viena, într-un conac dărăpănat, acoperit cu ţiglă verde, programat spre a fi demolat, dar burduşit cu mobilier Biedermeyer. S-au ivit zorii, dar oricum nu ne-am dus la culcare în noaptea asta. Seara trecută, avionul lui Larry venise foarte târziu şi, ca de obicei, am intrat direct în subiect. Peste câteva ore, va rosti alocuţiunea oficială la o conferinţă a ziariştilor internaţionali implicaţi, pe care, în mod previzibil, Larry îi rebotezase labagii. Se întinde pe canapea, cu o mână fină atârnându-i precum într-un desen de Sickert, cealaltă legănând uşor pe burtă un pahar cu whisky roşcat. O întrunire de analişti ruşi între două vârste – termenul de supraveghetor este deja ieşit din uz – îl făcuse să fie în dezacord. Acum vorbeşte despre lume, despre rolul nostru în această lume. Chiar şi-atunci când se pregăteşte să vorbească despre bani, Larry se simte obligat să vorbească mai întâi despre lume.

— Compasiunea Vestului este pe terminate, Timbo, anunţă el cu ochii în tavan, fără să facă efortul de a-şi înăbuşi un căscat imens. E pe drojdie. Suntem în aer.

Tu eşti încă la Moscova, îmi zic, urmărindu-l atent. Cu vârsta, trecerea asta bruscă dintr-o tabără în alta te marchează tot mai mult şi ai nevoie de un timp din ce în ce mai lung ca să te întorci acasă. Când stai aşa, cu privirea în tavan, ştiu că în ochi mai ai încă cerul Moscovei. Când te uiţi la mine, îmi compari formele bine hrănite cu chipurile lihnite pe care le-ai lăsat în urmă. Şi atunci când vorbeşti în felul ăsta, ştiu că eşti stors.

— Să votăm pentru noua democraţie rusă, conchide el vag. Antisemitism, antiislamism, antioccidentalism şi anticorupţie, ai pentru ce să mori. Hei, Timbers…

Dar, chiar şi atunci când e pe punctul de a vorbi despre bani, Larry trebuie mai întâi să mănânce. Ouă, şuncă şi pâine prăjită, meniul lui favorit. Nimic nu-l îngraşă. Ceai English Breakfast, Fortnum & Mason's, lapte integral şi zahăr. Pâine hipercalorică. O grămadă de unt sărat. Doamna Bathurst, menajera noastră, cunoaşte toate capriciile culinare ale lui Larry, ca şi mine de altfel. Mâncarea l-a înmuiat. Aşa se-ntâmplă întotdeauna, îmbrăcat cu halatul de casă

maro, mâncat de molii, pe care-l ia cu el peste tot, Larry a redevenit prietenul meu de-o viaţă.

— Ce s-a-ntâmplat? îl întreb.

— Pe cine cunoaştem care să facă bani? întreabă la rândul lui cu gura plină.

Am ajuns la ceea ce-l preocupă. Neştiind însă acest lucru, evident, sunt foarte scurt în răspunsurile mele, ceea ce nu-mi este caracteristic. Poate că acum, odată cu sfârşitul Războiului Rece, discuţia mă oboseşte mai mult decât sunt pregătit să recunosc.

— Bun, Larry, în ce fel de încurcături ai intrat de data asta? N-au trecut decât două săptămâni de când ţi-am plătit cauţiunea.

Dar el izbucneşte într-un hohot de râs mult prea sincer pentru nervii mei.

— Potoleşte-te, fraiere. Nu e vorba de *mine*. E pentru un amic de-al meu. Am nevoie de un bancher fascist cu simpatii de stânga. Cunoaştem vreunul?

Deci, am pornit. Să discutăm despre bani. E vorba de amicul ăsta al meu de la Universitatea din Huli, explică el jovial în timp ce-şi întinde marmelada pe pâine. Un amic pe care nu-l cunoşti, adaugă el, înainte să-ntreb cum îl cheamă. Bietul om a căzut într-o oală cu bani. O megaoală cu bani. Răsărită în calea lui absolut din cer. Cam cum s-a întâmplat cu tine, Timbo, când mătuşa ta s-a hotărât să dea ortul popii. Are nevoie să fie ţinut de mână. Are nevoie de contabili, de avocaţi, depozite bancare, chestii de-astea. Cineva din prima divizie, de peste mări, cineva sofisticat, cunoaştem pe cineva? Hai, Timbo, tu îi cunoşti pe toţi.

Aşa că, pentru el, mă apuc să trec în revistă tot ce ştiu, dar îndeosebi încerc să înţeleg de ce a ales exact acest moment ca să discutăm despre un subiect atât de irelevant precum neliniştile financiare ale amicului său din Huli.

Iar întâmplarea face ca, exact cu două zile în urmă, să mă fi aflat tocmai lângă un astfel de bancher, în calitatea mea de membru în

consiliul de administraţie al unei societăţi particulare de binefacere numită „Fondul Rural şi Urban Charles Lavender pentru Wales”.

— Ei bine, există întotdeauna marele şi bunul Jamie Pringle, sugerez cu prudenţă. Nu se poate spune despre el că este sofisticat, dar face categoric parte din prima divizie, el fiind primul care o să ţi-o spună.

Pringle ne fusese coleg la Oxford, o mlădiţă jucătoare de rugby din ceea ce Larry numea Clasele Insuportabile.

— Jamie e un nătărău, declară Larry, sorbindu-şi lacom ceaiul. Dar oricum, pe unde se vântură? În caz că amicul ăsta al meu e interesat?

Numai că Larry minte.

De unde ştiu? Ştiu şi gata. Nu e nevoie de observaţiile iritate aduse de criza de după Războiul Rece ca să vezi ce se ascunde dincolo de tertipurile lui. Dacă ai supravegheat un om timp de douăzeci de ani, dacă i-ai predat arta disimulării, dacă l-ai scufundat în ea, dacă ai ademenit viclenia din el şi ai pus-o la treabă, dacă l-ai trimis să doarmă împreună cu duşmanul şi ţi-ai mâncat unghiile aşteptându-l să se întoarcă, dacă ai avut grijă de el când a fost îndrăgostit şi când a urât, când s-a luptat cu disperarea, cu maliţiozitatea desfrânată, cu plictiseala mereu prezentă, şi când tu însuţi te-ai luptat din toată inima ca să-i desparţi fiinţa histrionică de cea reală, atunci ori îi cunoşti chipul, ori nu ştii nimic, iar eu îl cunoşteam pe Larry ca pe o hartă a propriului meu suflet. Aş putea să vi-o şi desenez dacă aş fi artist: fiecare subliniere a trăsăturilor, fiecare ridicare şi cădere a fiecărei linii, locurile unde nu se-ntâmplă nimic şi nemişcarea de sfânt care apare atunci când minte. Despre femei sau despre el însuşi. Sau despre bani.

*

Însemnare a lui Cranmer către el însuşi, nedatată: *De întrebat Jamie Pringle ce dracu’ pune LP la cale.*

Dar, cu toporul lui Merriman deasupra noastră şi cu LP călcându-mă neobişnuit de tare pe nervi, probabil că Cranmer a avut altceva

mult mai bun de făcut.

*

Aşa că, abia cu vreo două luni în urmă, când suntem deja doi bărbaţi liberi, plus Emma, care e gata să se bucure de nenumăratele dejunuri de duminică la Honeybrook, când am întors conversaţia cam preţioasă de la angoasa numită Bosnia, de la epurarea etnică a abhazilor, de la decimarea populaţiei din Molucce şi de la nu mai ştiu care alte subiecte cumplite ale momentului care îi consumă pe amândoi, numele lui Jamie Pringle este pomenit absolut pe neaşteptate. Sau poate că un drăcuşor ascuns în mine mă tot îmboldeşte, căci încep să acţionez într-un chip cam necugetat.

— Da. Doamne, apropo, cum a mers treaba cu Jamie? îl întreb pe Larry, cu nepăsarea suplimentară pe care noi, spionii, o folosim când vrem să dezghiocăm un subiect din învelişul lui secret, în faţa unui muritor de rând. A livrat marfa pentru prietenul tău din Huli? Ţi-a fost de vreun ajutor? Ce s-a-ntâmplat?

Larry îşi întoarce privirea spre Emma şi apoi spre mine, numai că eu am încetat să mă mai întreb de ce o priveşte întâi pe Emma, pentru că tot ce se petrece între noi trei este de-acum o chestiune de conivenţă tăcută.

— Pringle e o javră, răspunde el tăios. A fost. Este. Şi va fi în vecii vecilor amin.

Apoi, pe când Emma îşi contemplă cu răceală farfuria, el se lansează într-o diatribă împotriva a ceea ce el numeşte gurile nefolositoare din generaţia noastră de la Oxford, transformând astfel subiectul Jamie Pringle într-o altă diatribă împotriva compasiunii obosite a Vestului.

A răsucit-o, remarc în gând în jargonul meseriei. E dusă. Fugită. Trecută dincolo. Şi ea nici măcar nu-şi dă seama de asta.

*

Lumina cenuşie a dimineţii se ridica de dincolo de dealuri şi pătrundea prin fantele din zid. O bufniţă tânără şi greoaie a fâlfâit

uşor din aripi pe deasupra firelor de iarbă în căutarea micului dejun. Atâtea răsărituri trăite împreună, mi-am zis: atâta viaţă revărsată pe capul unui singur om. Pentru mine, Larry e mort indiferent dacă l-am ucis sau nu, iar eu sunt mort pentru el. Singura întrebare care se pune este: care dintre noi este mort pentru Emma?

M-am întors la masă şi m-am îngropat iar în hârtii; mai târziu, când mi-am atins din întâmplare obrazul cu mâna, am fost surprins să mă simt înţepat de o barbă de treizeci şi şase de ore. Mi-am privit printre gene sanctuarul şi am numărat ceştile de cafea. Apoi m-am uitat la ceas şi nu mi-a venit să cred că arăta ora trei după-amiaza. Dar ceasul era bun şi soarele intra prin fanta dinspre sud-vest. De data asta nu traversam în locul altuia cine ştie ce noapte albă polară în Helsinki şi nici nu măsurăm cu paşi nervoşi camera de hotel, rugându-mă pentru întoarcerea în siguranţă a lui Larry de la Moscova, Havana sau chiar Groznâi. De data asta eram în văgăuna mea popească şi trăsesem firele, dar nu mă apucasem încă să le adun într-o ţesătură.

Privind cercetător în jur, ochii mi s-au oprit pe un colţ al regatului meu care îmi era interzis prin propriul meu decret. Era un alcov, separat de restul domeniului de o aşa-zisă draperie de camuflaj pe care o găsisem în pod şi o prinsesem în cuie la intrare. Botezasem colţul acela „arhiva Emmei”.

*

— Frumoasa ta Emma e o fată grozavă, mă anunţă Merriman cu un glas pofticios, la două săptămâni după ce fusesem obligat să-i comunic numele ei ca fiind cel al viitoarei mele partenere de viaţă. Îţi va face plăcere să afli că nu prezintă niciun risc pentru nimeni decât, poate, pentru tine. Ai vrea să arunci cumva o privire scurtă pe biografia ei, înainte de a te arunca în apă? Ţi-am pregătit un dosărel să-l iei acasă.

— Nu.

— Originea ei înspăimântătoare?

— Nu.

Dosărelul, cum îi zice el, se află deja între noi, pe birou; e un dosar anonim, format A4 galben deschis, din care se iţeau vreo şase-şapte coli anonime de hârtie albă.

— Anii despre care nu vorbeşte? Peregrinările ei exotice prin străinătate? Ruşinoasa ei viaţă sentimentală, cauzele ei absurde, marşurile în picioarele goale, pichetele de protest, inima ei mereu sângerândă? În ziua de azi, dai uneori de nişte muzicieni tineri despre care te-ntrebi când mai au timp să-nveţe gamele.

— Nu.

Cum ar putea să-nţeleagă că Emma este riscul pe care mi l-am asumat singur, că este noua mea deschidere, *glasnostul* meu sentimental? N-am nici cea mai mică dorinţă să primesc informaţii furate despre ea, nimic din ceea ce nu-mi spune de bună voie. Cu toate acestea, spre ruşinea mea, iau dosarul. Merriman ştia că aşa voi face; mi-l vâr furios sub braţ. Impulsurile vechii mele profesii sunt pur şi simplu mult mai puternice decât mine. Cunoaşterea nu omoară niciodată, asta am predicat timp de douăzeci de ani oricui voia să mă asculte: ignoranţa, însă, omoară.

*

Am aşezat totul în ordine pentru următoarea mea vizită, apoi mi-am strecurat corpul pe scara răsucită spre dulapul pentru odăjdii. Din sacristie mi-am luat o salopetă, o mătură, o cârpă de praf şi o alta pentru lustruit podeaua. Echipat astfel, am ajuns în naos, unde m-am oprit cu faţa la altar; aici am oferit, în felul ambiguu ce ne caracterizează pe noi, agnosticii, o recunoaştere sţângace a supunerii faţă de Făcătorul lumii, în care nu am reuşit să mă autoconving să cred. După asta, mi-am văzut mai departe de curăţenie, căci nu eram omul care să-şi neglijeze vreodată acoperirea.

Mai întâi am şters de praf stranele medievale, pe urmă am lustruit podeaua din plăci de ceramică, necăjind în felul acesta familii întregi de lilieci. O jumătate de oră mai târziu, îmbrăcat tot în salopetă şi cu mătura în mână în chip de mărturie suplimentară despre ocupaţiile mele, m-am aventurat la lumina zilei. Soarele dispăruse în spatele unei grămezi de nori negri-albaştri. Fâşii

ceţoase de ploaie curgeau pe colinele pustii. Şi-n clipa aceea, inima mi s-a oprit în piept. Privirea-mi rămăsese lipită de colina căreia i se spunea „Baliza”. E cea mai înaltă din toate şase. Conturul ei este ciupit de pietre fasonate şi de movile despre care se spune că ar fi vestigiile unei necropole antice. Decupându-se neagră pe cerul agitat, silueta unui bărbat îmbrăcat într-un mantou lung sau, poate, într-o haină de ploaie, stătea nemişcată printre pietrele rămase din alte vremuri; haina, care părea să nu aibă nasturi, se umfla şi se zbătea în bătaia rafalelor de vânt, cu toate că bărbatul îşi înfundase mâinile în buzunare.

Avea capul întors în direcţia în care mă aflam eu, ca şi cum tocmai l-aş fi pocnit cu ţeava unui revolver de calibrul 38. Piciorul stâng îi era întors în afară, în acea curioasă poză napoleoniană pe care Larry o aborda cu mare plăcere. Pe cap avea o şapcă turtită şi, cu toate că nu-mi aminteam să-l fi văzut vreodată pe Larry purtând şapcă, asta nu însemna nimic, pentru că el îşi lăsa tot timpul pălăriile proprii pe-acasă pe la alţii şi se servea de altele care-i plăceau. Am încercat să-l strig, dar n-am fost în stare să articulez niciun sunet. Am deschis gura şi am vrut să strig „Larry!”, dar, pentru prima oară în viaţa mea, limba mea n-a putut să pronunţe L. Întoarce-te, l-am implorat fără glas, coboară-ncoace. Hai s-o luăm de la-nceput, hai să fim prieteni, nu rivali.

Am făcut un pas înainte, apoi încă unul. Cred că aveam de gând să mă reped la el, aşa cum o făcusem la Priddy, sărind peste zidurile de piatră, neluând în seamă panta şi urlând „Larry, Larry! Larry, eşti bine?” Numai că, aşa cum îmi spunea mereu Larry, eu nu prea stau bine la capitolul spontaneitate. Aşa că, în loc să fac toate astea, am pus mătura jos, mi-am făcut palmele pâlnie la gură şi am strigat ceva timid, de genul „Hei, cine-i acolo, tu eşti?”

Şi poate că în acel moment mi-am dat seama, pentru a doua oară în ultimele zile, că mă adresam persoanei lipsite de frumuseţe a lui Andreas Munslow, altădată membru al secţiei mele şi păstrător permanent al paşaportului meu.

— Ce dracu’ faci aici? am zbierat. Cum de-ndrăznești să vii să-mi dai târcoale? Pleacă de-aici. Dispari din faţa mea.

Individul a început să coboare dealul în fugă în direcţia mea,

alunecând cu paşi fini ca o pânză de păianjen. Abia acum mi-am dat seama ce creatură agilă se ascundea în el.

— Ziua bună, Tim, mă salută el, fără deferenţa din ziua anterioară. Ai făcut curăţenie, pentru Dumnezeu? mă-ntrebă apoi, aruncând mai întâi o privire spre mătură şi după aceea spre mine. Nu te mai bărbiereşti în ultima vreme.

— Ce cauţi aici?

— Stau cu ochii pe tine, Tim. Pentru siguranţa şi pentru liniştea ta. Ordin de la Ultimul Etaj.

— N-am nevoie să stai cu ochii pe mine. Pot s-o fac şi singur. Dispari de-aici.

— Jake Merriman e de părere că ai nevoie. Crede că îl încurci. Şi mi-a ordonat să stau mereu pe urmele tale. Sau să-ţi atârn un clopoţel de cur, ca să-ţi redau cuvintele pe care le-a folosit. Mă găseşti la Crown, zi şi noapte, când doreşti, zise el, trântindu-mi sub ochi o bucată de hârtie. Ăsta-i numărul telefonului meu mobil. Daniel Moore, camera 3, preciză el, împungându-mă cu degetul în piept. Şi să ştii că tot o să-ţi vin de hac. Mi-ai tras-o şi îţi sunt dator, Cranmer. E un avertisment.

*

Fantoma Emmei mă aştepta în salon. Era aşezată pe taburetul ei special în faţa Bechsteinului şi îşi gândea notele cu voce tare; stătea în poziţia ei obişnuită, care-i subţia talia şi-i lărgea şoldurile. Ca să-mi facă plăcere, se împodobise cu toate bijuteriile vechi.

— Iar ai flirtat cu Larry? m-a întrebat ea, încercând să acopere muzica.

Dar n-aveam deloc chef să fiu luat peste picior, şi cu atât mai puţin de ea.

*

Se lăsa seara, dar eu intrasem de mult în lumina neagră din sufletul meu. Nici lumina soarelui de amiază nu m-ar fi putut salva. M-am

plimbat fără ţintă prin casă, am atins obiectele, am deschis cărţile şi le-am închis la loc. Mi-am pregătit ceva de mâncare şi am lăsat farfuria neatinsă. Am dat drumul la muzică, dar n-am ascultat-o. Am adormit şi m-am trezit cu acelaşi vis care-mi distrusese somnul. M-am întors în văgăuna mea popească. După ce urmă mă ţineam oare, după care indicii? Ciuguleam din molozul propriului trecut în căutarea fragmentelor bombei care-l distrusese. De multe ori, cuprins de disperare, m-am ridicat de la masă şi m-am oprit în faţa draperiei vechi şi zdrenţuite, iar mâna mea şi-a adunat toată energia de care era în stare ca să smulgă din loc bariera pe care mi-o impusesem ca să mă despartă de teritoriul interzis al Emmei. De fiecare dată însă am reuşit să mă abţin.

CAPITOLUL ŞASE

— Ca de obicei, nu-i aşa, domnule Cranmer?

— Dacă eşti amabil, Tom.

— Probabil că abia aşteptaţi să ieşiţi la pensie.

— Mulţumesc, Tom, dar mai am câţiva ani de aşteptat şi chiar sunt bucuros s-o fac.

Şi m-am alăturat hohotelor lui de râs, căci asta este gluma noastră proastă preferată, cea pe care o facem în cele două vineri din fiecare lună când îmi cumpăr biletul pentru Paddington şi-mi ocup locul de pe peron, printre costumele londoneze. Iar dacă azi ar fi fost o zi obişnuită de vineri, sunt sigur că mi-aş fi lăsat un pic imaginaţia să zburde şi mi-aş fi închipuit că trăgeam încă la ham. Iar Emma din zilele bune mi-ar fi îndreptat cu gesturi jucăuşe cravata, mi-ar fi netezit reverele hainei şi mi-ar fi urat să am o zi bună la birou, înainte să-mi servească un ultim, delicios şi neruşinat de sugestiv sărut. În zilele rele, m-ar fi urmărit plecând printre umbrele ferestrei, fără să bage aparent de seamă că şi eu o urmăream pe ea în oglinda laterală a maşinii, ştiind că aveam s-o las toată ziua cu maşina de scris şi cu telefonul, în timp ce Larry se afla la numai treizeci de mile distanţă.

În dimineaţa asta însă, simţeam în spate nu ochiul de amator al Emmei, ci înţepătura supravegherii profesioniste. În timp ce schimbam banalităţi cu un baronet stingher, cunoscut pe plan local sub numele de „Bietul Percy”, care, după ce moştenise o afacere inginerească prosperă şi reuşise s-o îngroape definitiv, vindea acum asigurări pe viaţă pe bază de comision, l-am surprins pe Tom, adică silueta lui, croindu-şi drum spre telefonul aflat în colţul opus al ghişeului şi vorbind cu spatele la mine. Şi, pe când trenul ieşea din gară, am zărit în parcare un bărbat îmbrăcat într-un impermeabil şi cu o şapcă ţărănească pe cap, care îşi flutura plin de zel mâna în direcţia femeii care, aşezată în faţa mea, câteva locuri mai departe, nu-i acorda nici cea mai mică atenţie. Era acelaşi bărbat din furgoneta Bedford care mă urmărise de la intersecţia aflată la capătul potecii de pe domeniul meu.

În mod absolut arbitrar, l-am atribuit pe Tom poliţiei, iar şapca şi impermeabilul lui Munslow. Succes amândurora, le-am urat în gând. Fie ca toate grupurile urmăritoare să-şi noteze că, în această vineri, Tim Cranmer îşi vede, o dată-n plus, de activităţile obişnuite.

Îmbrăcasem costumul albastru cu dungi. N-am ce face, mă-mbrac întotdeauna în funcţie de oameni şi de împrejurări. Dacă-i fac o vizită vicarului, arborez un costum de tweed; dacă mă duc la meci de cricket, atunci pun un blazer şi o cravată sport. Iar atunci când, după patru zile de încarcerare de coşmar înăuntrul propriului cap, trebuie să iau parte le reuniunea bilunară a administratorilor Fondului Charles Lavender Pentru Wales, dirijată de fraţii Pringle de pe Threadneedle Street, nu mă pot abţine să nu arăt şi eu oarecum ca un bancher adevărat; şi asta în timp ce, în tren, studiez pagina financiară a ziarului, apoi mă urc în maşina cu şofer care mă aşteaptă în dreptul splendidelor arcade de la Brunei, îl salut pe portarul în uniformă de la Pringle şi observ în luciul uşii de mahon şi sticlă de la intrarea băncii imaginea aceluiaşi taxi liber cu farurile stinse care mă urmărise tot drumul de la Praed Street încoace.

*

— O, domnule Cranmer, bună ziua, este într-adevăr extraordinar de plăcut să vă văd, se fandosi Pandora, indolenta secretară a lui Jamie, cu accentul ei cockney, când mă văzu intrând în anticamera mobilată în stil edwardian peste care era stăpână absolută.

— Fir-ar dracu' al dracu', Tim! răcni Jamie Pringle din cămaşa cu dungi şi bretelele de culoarea dudelor, obligându-mă să intru în contact direct cu o strângere de mână zdrobitoare. Să nu-mi spui că am ajuns iar în vinerea de reuniune, ai?

Pringle e o javră, l-am auzit pe Larry susurându-mi în urechea internă. *A fost. Este. Şi va fi în vecii vecilor amin.*

Monty se prelinse înăuntru precum propria sa umbră. Purta un sacou negru şi pantaloni largi cu manşetă şi duhnea a ţigările pe care n-avea voie să le fumeze la etajul şefilor. Monty ţinea registrele contabile şi ne plătea cheltuielile trimestriale cu cecuri semnate de Jamie.

După el îşi făcu apariţia Paul Lavender, care nu-şi revenise încă de pe urma primejdioasei călătorii pe care o făcuse cu Rolls-Royceul de acasă de la el, din Mount Street, şi până aici. Paul avea şaptezeci de ani, era blond şi prefăcut ca o felină şi se mişca foarte lent în mocasinii săi de lac împodobiţi cu ciucuri moi. Tatăl său şi binefăcătorul nostru îşi începuse viaţa ca învăţător la Llandudno, asta înainte să pună pe picioare un lanţ hotelier pe care să-l vândă mai apoi pentru o sută de milioane de lire.

După Paul sosiră Dolly şi Eunice, cele două surori celibatare ale sale. Dolly purta la gât un cal de curse din diamante. Cu mulţi ani în urmă, Dolly câştigase derbyul hipic, sau cel puţin aşa pretindea, deşi Eunice jura că sora ei nu fusese niciodată stăpâna unui animal ceva mai mare decât un chihuahua supraalimentat.

Iar după el apăru şi Henry, avocatul familiei Lavender. Datorită lui ne întâlneam atât de des unii cu alţii. Şi cine ar fi putut să-l condamne, dacă te gândeşti că primea patru sute de lire pe oră?

— Cursul pentru Plunk e tot ridicat? întrebă el fără convingere, în timp ce ne strângeam mâna.

— A, da, aşa cred, mulţumesc. Merge destul de bine.

— Marfa aia ieftină de la Fong nu te-a scos de pe piaţă? Probabil că n-am citit ziarele cum trebuie.

— Mi-e teamă că da, Henry, am zis eu.

*

Eram aşezaţi cu toţii în jurul celebrei mese de consiliu de la Pringle. Fiecare dintre noi avea în faţa lui copiile minutelor de la ultima întâlnire, situaţia conturilor şi o ceaşcă de ceai din porţelan Wedgwood pe farfurioara căreia se odihnea un fursec din aluat fraged. Pandora turnă ceaiul. Paul îşi sprijini capul într-o mână palidă, lipsită de sânge, şi închise ochii.

Jamie, preşedintele nostru, stătea să-şi înceapă discursul. Pumnii care acum treizeci de ani înşfăcaseră mingi înnoroiate de rugby din meleuri clocotitoare, se întâlniră acum pe ramele fine de aur ale

unei perechi de ochelari cu jumătate de lentilă, pe care îi aşezară uşor după fiecare ureche. Piaţa, zicea Jamie, era în cădere. Şi, după părerea lui, străinii erau de vină.

— Păi, cu nemţii care refuză să-şi reducă ratele dobânzii, cu yenul care a săltat prin acoperiş şi cu încasările de pe High Street care stăteau să spargă podeaua – îşi roti el năucit privirea în jur, de parcă uitase unde se afla – mi-e teamă că paralele Regatului Unit au ajuns la baza valului, conchise el, după care făcu un semn cu capul înspre Henry, care deschise cu un pocnet înspăimântător servieta din fibre de sticlă plină cu documente şi se apucă să ne citească un raport interminabil:

Discuţia cu autorităţile locale în legătură cu amenajările sportive din localităţile de provincie se desfăşoară în ritmul aşteptat din partea funcţionarilor publici locali, Jamie…

Oferta Fondului de a realiza o aripă suplimentară, destinată copiilor de la Maternitatea Lavender, nu poate să avanseze până când nu se pun deoparte banii suplimentari pentru materialele de construcţie. Şi pentru moment, Jamie, nu există nimic disponibil în sensul ăsta…

Propunerea noastră de a pune pe picioare o bibliotecă mobilă, care să vină în întâmpinarea nevoilor copiilor din zonele puţin alfabetizate, s-a lovit de obiecţiile politice ale consiliului local. O parte din membri argumentând că bibliotecile gratuite sunt moarte şi îngropate de mult, cealaltă parte susţinând că alegerea cărţilor trebuie făcută de autorităţile însărcinate cu educaţia la nivelul comitetului, Jamie…

— Catârii dracului!

Eunice fusese cea care explodase. Aşa făcea de obicei când procedura ajungea în acest punct.

— Tăticul nostru s-ar răsuci în mormânt, rosti ea în accentul galez abia înăbuşit care-i era caracteristic. Cărţi gratuite pentru ignoranţi? Da’ ăsta nu-i decât un *comunism* mizerabil, adus la lumina zilei!

Tot atât de furioasă, Dolly îşi exprimă dezacordul cu sora ei. Aşa făcea întotdeauna.

— Asta-i o minciună sfruntată, Eunice Lavender. Tăticu' s-ar fi ridicat în picioare şi ar fi aplaudat din toată inima. Ultima lui suflare a fost pentru copii. Ştii bine că ne-a iubit. Nu-i aşa, Paulie?

Numai că Paul cutreiera un Wales pe care-l ştia numai el. Avea ochii-nchişi, iar pe buze îi flutura un zâmbet vag.

Atunci, Jamie Pringle îmi pasă cu îndemânare mingea.

— Tim. Eşti foarte tăcut azi. Ce zici, ai vreun punct de vedere?

De data asta însă, talentele mele diplomatice mă părăsiseră. În oricare altă zi i-aş fi pescuit de undeva un subiect care să relanseze discuţia: l-aş fi presat pe Henry ca să se mişte mai repede în negocierile cu autorităţile orăşeneşti, aş fi ridicat din sprinceană în legătură cu costurile administraţiei Pringle, singurul punct din documentele contabile unde se înregistra o creştere. Numai că, în dimineaţa asta, îl aveam prea mult pe Larry în cap. Oriunde îmi întorceam capul, îl vedeam tot pe el odihnindu-se într-unul din tronurile ce înconjurau masa, îmbrăcat cu costumul meu gri pe care nu mi-l mai înapoiase niciodată, născocind nu ştiu ce poveste despre amicul acela al lui din Huli.

— Monty, e rândul tău, ordonă Jamie.

Aşa că Monty îşi drese conştiincios glasul, scoase o bucată de hârtie din teancul aflat în faţa lui pe masă şi ne oferi un raport despre venitul ce ne putea fi distribuit. Din păcate, după eliminarea impozitelor, costurilor şi a plăţilor în numerar pentru cheltuieli diverse, nu mai rămânea nimic de distribuit, lucru care se întâmpla de zece întâlniri încoace. Nici chiar firma Pringle nu reuşise deocamdată să pună la punct o formulă care să permită distribuirea de procente ieşite din nimic Bieţilor Membri ai înaltei Societăţi din Wales Aflaţi la Ananghie, aşa cum erau ei definiţi în contractul de asociere, din ce an o fi fost el.

*

Am mâncat de prânz. Atâta ştiu. În sanctuarul lambrisat în care luam întotdeauna prânzul. Am fost serviţi de doamna Peters, înmănuşată în alb, şi am ras vreo două sticle de Cheval Blanc 1955 pe care Fondul, prudent, le pusese la păstrare cu douăzeci de ani în urmă, pentru revigorarea mult încercaţilor săi angajaţi. Dar, slavă Domnului, uit aproape tot în ceea ce priveşte conversaţia noastră îngrozitoare. Dolly îi ura pe negri: asta-mi aduc aminte. Eunice, dimpotrivă, era de părere că sunt minunaţi. Monty zicea că locul lor e-n Africa. Paul îşi păstrase zâmbetul lui de mandarin. O pendulă marinărească splendidă, care marca prin tradiţie trecerea timpului la firma Pringle, înregistra sonor progresul discuţiei. Pe la două şi jumătate, Dolly şi Eunice, amândouă cu feţele roşii şi cu un aer ofensat, ieşiră vijelios din sală. Pe la trei, Paul îşi aminti că avea ceva de făcut; nu cumva trebuia să meargă undeva, sau poate să se întâlnească cu cineva? Probabil că frizerul, hotărî el. Henry şi Monty plecară împreună cu el; Henry îi murmura la ureche nişte probleme de primă importanţă pentru patru sute de lire pe oră, iar Monty îşi căuta disperat prima dintr-un număr uluitor de mare de ţigări care urmau să-l aducă înapoi la normal.

*

Jamie şi cu mine stăteam gânditori lângă carafa de vin de Porto destinată şefilor.

— În cazul ăsta, este cât se poate de bine, declară el plin de profunzime. Da. Păi, atunci, noroc. În sănătatea noastră.

Dacă nu făceam nimic ca să-l opresc, într-un minut avea să se lanseze într-un discurs interminabil pe una din marile teme ale zilelor noastre: obrăznicia femeilor, marele mister – unde au ajuns beneficiile de la North Sea Oil – îi era extraordinar de teamă că fuseseră dirijate către cei fără slujbă – sau cum se făcuse că băncile normale, la locul lor, fuseseră ruinate de calculatoare. Şi peste fix treizeci de minute, Pandora îşi va vârî mutra stupidă pe uşă şi-i va aminti domnului Jamie că mai are o reuniune înainte de sfârşitul piesei: ăsta era codul fraţilor Pringle pentru: „Şoferul aşteaptă să vă ducă la aeroport pentru partida de golf de la St. Andrews”, sau „Aţi promis că-n weekendul ăsta vă duceţi la Deauville”.

Am întrebat de Henrietta, soţia lui Jamie. Întotdeauna întreb de ea

şi n-am îndrăznit să mă abat de la ritual.

— Henrietta face al dracului de bine, mulţumesc de întrebare, replică el, repliindu-se în apărare. Hunt o imploră să rămână, dar Hen nu e sigură că vrea. Sincer vorbind, cred că s-a cam săturat de toate intervenţiile şi aiurelile alea.

Am întrebat şi de copii.

— Copiii sunt foarte bine, Tim, mulţumesc. Marcus e căpitan de echipă, iar Penny îşi va face debutul în societate primăvara viitoare. Mă rog, nu e o intrare în societate ca pe vremea noastră, dar tot e mai bine decât nimic, adăugă el, privind înţelept, pe deasupra mea, ilustrele nume ale Membrilor Familiei Pringle Căzuţi în Cele Două Războaie.

L-am întrebat dacă mai văzuse de curând pe vreunul din gaşcă, înţelegând prin asta grupul nostru de la Oxford. Nu, de când cu bătaia de la Boodle’s, mi-a răspuns el. L-am întrebat cine mai fusese de faţă. Au mai fost necesare două mişcări până când, aparent din proprie iniţiativă, să înceapă să vorbească despre Larry. Şi zău dacă a fost nevoie de cine ştie ce mare artă din partea mea, pentru că, dacă te-apucai să vorbeşti de vechii colegi sau amici, mai devreme sau mai târziu ajungeai şi la Larry.

— Un tip extraordinar, se pronunţă Jamie cu siguranţa celor de felul său. Dăruit de natură, talente imense, farmec. Origine creştină cumsecade, tatăl – om al Bisericii, şi toate celelalte. Dar niciun pic de stabilitate. Ori, în viaţă, dacă n-ai stabilitate, n-ai nimic. Săptămâna asta era mai rozaliu la culoare, săptămâna următoare se recunoştea învins. Şi, de data asta, bătut definitiv. Acum toţi comuniştii sunt capitalişti. Sunt mai rău decât afurisiţii ăia de yankei, declară el, adăugând apoi, cu prea multă uşurinţă, ca şi cum îngerul meu protector i-ar fi şoptit la ureche: A trecut pe la mine cu câtva timp în urmă. Mi s-a părut cam jigărit, cam umil. Cred că era o anume conştiinţă a faptului că îi susţinuse pe cei răi. Destul de natural, dacă priveşti problema de aproape.

Am izbucnit într-un hohot de râs încântat.

— Jamie! Doar nu vrei să-mi spui că Larry s-a transformat într-un

întreprinzător capitalist, nu? Aşa ceva ar fi o chestie mult prea matură.

Numai că Jamie, deşi era capabil să râdă ca un nebun fără niciun fel de avertisment – şi de obicei şi fără umor – îşi mai turnă puţin vin şi apăsă pe accelerator într-un mod şi mai clar decât până atunci.

— Ca să fiu sincer, nu ştiu în ce anume s-a transformat. Nici nu e treaba mea, de altfel. Dar e sigur că e mai mult decât un simplu întreprinzător. Ceva mai mult decât ar fi normal, dacă mă-ntrebi pe mine adăugă el pe un ton întunecat, împingând carafa spre mine de parcă n-ar fi vrut s-o mai vadă niciodată. Şi, ca să fiu sincer, nici acolo nu prea apare cine ştie ce din respectul cuvenit.

— Of, Doamne, am zis.

— Are o părere exagerată despre el însuşi. Cam multe despăgubiri. O mulţime de tâmpenii despre datoria noastră de a ajuta naţiunile proaspăt eliberate să-şi găsească, matca în care să se aşeze, să îndreptăm toate relele şi greşelile, să stabilim norme de justiţie socială. M-a întrebat chiar dacă n-am de gând să arunc o privire prin tabăra cealaltă. „Uşurel, bătrâne”, i-am zis eu. „Ia stai aşa. Nu eşti tu unul dintre tipii care i-au ajutat pe sovietici să se ridice? Pe mine m-ai cam dus de nas, dacă nu te deranjează expresia. M-ai cam pus în încurcătură. M-ai zăpăcit.”

M-am aplecat uşor în faţă, ca să-i arăt că se bucura de toată atenţia mea. Mi-am aşternut pe faţă o expresie de incredulitate fascinată, de sicofant. M-am străduit ca, prin gesturi, să-i scot afurisita aia de poveste din ceţurile minţii sale mici şi singuratice.

— Dă-i înainte, Jamie. Ce spui tu mă-nnebuneşte pur şi simplu. Mai vreau.

— Singura datorie pe care o am e către firma asta, aşa i-am spus. Dar nu voia să mă asculte. Mi-am zis că e intelectual. Da’ cum poţi să fii intelectual şi să nu asculţi ce ţi se spune? Eu nici nu contam. M-a făcut struţ. Da’ eu nu sunt struţ. Sunt un familist.

— Bine, dar ce dracu’ voia de la tine, Jamie? Să predai firma „Pringle Brothers” celor de la Oxfam?

În timp ce spuneam cuvintele acelea, prin minte mi-a trecut gândul că, în fond şi la urma urmei, nici n-ar fi fost o idee prea rea. Dar faţa mea, dacă-şi făcea cum trebuie meseria, nu dădea la iveală decât sincera mea compasiune pentru faptul că Jamie trebuise să fie ţinta unei atât de rele stări de spirit.

O jumătate de minut de linişte îi permise să-şi adune resursele intelectuale.

— Partidul Comunist Sovietic se privatizează. Corect?

— Corect.

— Asta era povestea. Vânzarea bunurilor Partidului. Clădiri. Case de odihnă, birouri, mijloace de transport, palate ale sporturilor, şcoli, spitale, ambasade străine, pământ cu toptanul, picturi nepreţuite, Dumnezeu mai ştie ce. Marfă de miliarde de dolari. Are sens ce-ţi spun?

— Pe cuvântul meu că are. Rusia Limited. Totul a început pe şest pe vremea lui Gorbaciov, iar după aceea a urmat dezlănţuirea.

— Cum de-a intrat Larry în piesa asta, dracu' ştie. „Pringle Brothers” nu au relaţiile lui şi sunt mulţumit s-o spun. Nu le-am vrut. Nu ne-am atinge de aşa ceva nici cu o prăjină de împins bărcile, mulţumesc. Nici gând.

— Bine, dar, Jamie…

Nu îndrăzneam să arăt că mă interesează vorbele lui, deşi timpul meu era pe sfârşite.

— Jimminy – asta era porecla lui de la Oxford – băiete, ce ţi-a cerut să faci? Să cumperi Kremlinul? Sunt pur şi simplu fascinat.

Ochii săi înroşiţi se fixaseră din nou asupra Galeriei de Onoare a companiei.

— Tot mai lucrezi pentru cine lucrai înainte?

Am ezitat să-i răspund. Odată, demult, Jamie făcuse o cerere de angajare la noi, dar cererea fusese respinsă. De atunci, din când în

când, îmi arunca câte o informaţie suplimentară, de obicei după ce făcuserăm rost de ea din surse mai bune şi mai rapide. Oare mistica noastră îl delecta sau îl dezgusta? Oare mi-ar spune mai mult dacă i-aş răspunde afirmativ? Am ales calea de mijloc.

— Doar câte ceva suplimentar pe ici, pe colo, Jamie. Nimic oneros, însă. Ascultă, mă faci să mor de curiozitate. Ce Dumnezeu punea la cale Larry?

Încă o amânare consacrată paharului de vin şi strâmbăturilor.

— Poftim?

— Două salve de tun. Acum vreo doi ani mi-a telefonat ca să-mi povestească o sumedenie de tâmpenii despre o afacere foarte frumoasă pe care voia să mi-o ofere. Câteva milioane, ca între vechi amici. Cică o să vină să mă vadă data viitoare când va sosi în oraş. Şi-a dispărut.

— Şi-a doua oară? Când s-a petrecut?

Abia dacă ştiam pe ce să apăs mai tare: pe „care” sau pe „când”. Dar Jamie hotărî şi pentru mine.

— Larry Pettifer punea la cale următoarele, anunţă el, cu o voce alarmată. Larry Pettifer pretindea că fusese autorizat de o anumită agenţie a fostului stat sovietic, numele agenţiei nu a fost menţionat – corectez – de anumite persoane din agenţia respectivă, nici numele *lor* nu au fost menţionate – să organizeze un dialog cu firma noastră în legătură cu posibilitatea deschiderii unui cont prin această firmă – a mai multor conturi – în străinătate, natural, iar firma urma să primească sume substanţiale în valută forte din surse neidentificate cu claritate, să păstreze banii cu pricina în conturi anonime şi să facă anumite plăţi în conformitate cu instrucţiunile primite din când în când, de la persoane dotate cu o parolă, sau cu o scrisoare de referinţă ce se vor potrivi cu parola sau scrisoarea de referinţă aflată în posesia acestei firme. Plăţile aveau să fie substanţiale, dar nu aveau să depăşească niciodată valoarea activelor şi nu aveau să ni se ceară niciodată credite.

Monologul lui Jamie scăzuse la cincisprezece cuvinte pe minut, iar

pendula marinărească nu îmi mai dădea decât nouă minute.

— Erau sume mari? Vreau să spun din punct de vedere bancar. Ce sumă avea în vedere Larry?

Jamie consultă încă o dată consiliul atârnat pe peretele din spatele meu.

— Dacă te-ai gândi la o cifră de genul celei asupra căreia au deliberat în dimineaţa asta anumiţi administratori şi consilierii lor, n-aş zice că ai greşi foarte tare.

— Treizeci de milioane de lire sterline? Păi ce dracu' să cumpere cu atâta bănet? De unde avea o asemenea sumă? Vreau să spun că ăştia-s bani, nu glumă, nu-i aşa? Şi pentru tine, nu? Pentru mine, categoric. Ce-o fi avut de gând? Sunt pur şi simplu fără glas.

— Spălare, asta era de fapt. Sentimentul meu e că am fi acţionat după instrucţiuni fără să punem mâna pe ei. Am fi avut un asociat sau un partener undeva prin nord. El ar fi fost un fel de cosemnatar până la anumite sume-limită. Mirosea urât.

Timpul meu era pe terminate. Şi la fel şi al lui Jamie.

— Ţi-am spus unde anume în nord?

— Nu-nţeleg.

— Ai zis că avea un amic undeva în nord.

— Macclesfield. Un asociat în Macclesfield. Dar putea fi şi Manchester. Nu, nu era Manchester. Era Macclesfield. Avea o damă acolo pe care o regula… Cindy. Lucra în comerţul cu mătase. Cindy cea mătăsoasă.

— Bine, dar pentru numele lui Dumnezeu, de unde poate să primească Larry Pettifer treizeci de milioane de lire? Bine, bine, nu sunt banii lui, dar trebuie să fie ai *cuiva*!

Aşteaptă. Numără. Se roagă. Zâmbeşte.

— Ai mafiilor, mârâi Jamie. Nu aşa li se spune pe-acolo? Mafiile

concurente? Ziarele sunt pline de ele.

Clătină din cap şi mormăi ceva în genul „treaba lui”.

— Şi atunci, tu ce-ai făcut? l-am întrebat, încercând cu disperare să păstrez un ton de dezorientare amuzată. Ţi-ai chemat partenerii? L-ai trimis la plimbare?

Pendula ticăia ca o bombă, dar, spre disperarea mea, Jamie tot nu scotea o vorbă. Până când dădu semne violente de nerăbdare, de parcă eu eram cel care-l făcea să aştepte.

— În situaţii din astea, nu-i trimiţi pe oameni la plimbare. Dimpotrivă, îi inviţi la masă. Vorbeşti cu ei despre vremurile de altădată. Zici că ai să te mai gândeşti, că ai să discuţi chestiunea cu restul Consiliului. Eu le-am spus că erau vreo câteva probleme de rezolvat, unele practice, altele etice. Le-am sugerat că ar fi drăguţ din partea lor să-mi spună *cine* era în realitate clientul lor, care era obiectul afacerii, care va fi statutul impozitelor. O confirmare ar fi fost de mare ajutor. Le-am sugerat să organizeze o abordare prin Foreign Office – la nivel înalt, bineînţeles. Sigur, aveau o scrisoare de la Ambasada din Londra. Semnată de unul dintre oficiali. Nu de ambasador. Semnătura lui putea fi falsificată. După cum putea fi şi autentică. N-ai cum să ştii.

Jamie examină marca de pe linguriţa de cafea şi o compară cu cea de pe lângă linguriţa din dreptul scaunului gol de lângă el.

— Set descompletat, murmură el apoi. Extraordinar, adăugă el, teribil de mâhnit. Cum dracu’ de s-a-ntâmplat aşa ceva. Trebuie s-o-ntreb pe doamna Peters. Afurisită neglijenţă.

— Jamie, ai vorbit mereu de *ei,* am zis.

— Ce spui, bătrâne?

— Iartă-mă, Jamie, am zis, punându-mi mâna pe mâneca lui. Poate că am auzit greşit – mi s-a părut că ai spus *ei.* Vrei să spui că Larry n-a venit singur? Mi-e teamă că n-am prea prins partea aia.

— Ei, e corect, confirmă el, studiind mai departe linguriţele.

Mintea îmi alerga nebuneşte. Ceceev? Asociatul din Macclesfield? Sau amicul lui Larry de la Universitatea din Huli?

— Şi cine mai era cu el? am întrebat.

Spre surprinderea mea, Jamie m-a blagoslovit cu un zâmbet extrem de libidinos şi plin de superioritate.

— Pettifer îşi adusese şi o asistentă. O păpuşică, i-aş zice eu. Asistenta urma să-i fie intermediar, zicea el. Avea să se ocupe de socoteli. Larry nu prea le avea cu matematica, în schimb fata le visa. Când a fost vorba de cifre, strălucea de la o milă distanţă de Larry.

Ceea ce auzeam mă amuza grozav. Aşa trebuie să fi fost pentru că am dat drumul unui hohot vesel de râs, deşi în mine totul îngheţase în stare de alarmă.

— Perfect, Jamie. Nu mă mai fierbe. Era rusoaică. Avea zăpadă pe cizme.

Zâmbetul superior nu voia să-i dispară.

— Eroare. Se vedea de departe că era o englezoaică la locul ei. Îmbrăcată decent. Vorbea engleza la fel de bine ca tine şi ca mine. Nu m-ar mira dacă ea ar fi forţa motrice. Aş angaja-o aici în orice clipă.

— Drăguţă?

— Nu. Nu drăguţă. Era *frumoasă.* Un cuvânt pe care-l folosesc foarte rar. Dumnezeu ştie de ce dracu' se-ncurcase cu un rahat ca Pettifer.

Intrase pe teritoriul care-i plăcea cel mai mult.

— O siluetă pentru care merită să faci moarte de om. Un funduleţ drăguţ. Picioare interminabile. Stătea chiar acolo şi mi le legăna drept în ochi. Unul din lucrurile cele mai extraordinare pe care le întâlneşti în viaţă, Tim, şi pe care l-am observat de nenumărate ori. O fată drăguţă, care poate avea orice bărbat, după cine se duce? După un rahat. Pun pariu o liră contra un penny că Pettifer o bate. Şi ei probabil că-i şi place. Masochistă. Ca Angie, cumnată-mea.

Bani grămadă, să facă focul cu ei, nu alta, frumoasă de te taie, dar trece de la un rahat la altul. Are noroc că i-au mai rămas dinţi în gură, după cum se poartă ăia cu ea.

— Fata aia avea şi un nume? am întrebat.

— Sally. Sally şi nu mai ştiu cum. Păr negru, prins în vârful capului, care te îndemna să i-l despleteşti în jos, pe umeri. Slăbiciunea mea fatală. Sunt înnebunit după pletele astea negre. Acolo găseşti esenţa feminităţii. Grozavă.

N-auzeam nimic, nu vedeam nimic, nu simţeam nimic. Mă purtam normal, adunam şi înregistram. Asta-i tot ce făceam, în timp ce Jamie avea un aer trist şi bătrânicios, dădea din cap înspre mine şi-şi sorbea lacom vinul din pahar.

— Ai mai auzit ceva de el de-atunci încoace?

— Nici pomeneală. De niciunul din ei. Cred, mai degrabă, că au înţeles mesajul. Nu era prima oară când dădeam un escroc pe uşă afară. Şi pe târfuliţa lui.

Pendula îmi arăta că-mi mai rămăseseră cinci minute.

— L-ai trimis la altcineva? I-ai sugerat unde s-ar putea adresa?

O grimasă îngrozitoare, un ultim atac.

— Aici, la „Pringle Brothers", nu prea le avem cu afaceri de felul ăsta. Odată demult, exista în teritoriu o echipă nu prea mare care-şi zicea BCCI şi care se ocupa de chestii de-astea. S-ar putea spune că au o reputaţie cam dubioasă.

Aveam o penultimă întrebare. I-am lipit şi zâmbetul comercial, plus o doză bună de camaraderie şi o degustare plină de recunoştinţă a vinului din pahar.

— Şi nu ţi-a trecut prin cap, dragă Jamie, ca atunci când l-ai văzut că pleacă – sau *i*-ai văzut că pleacă – să dai un telefon la ăia pentru care am lucrat eu şi să le vinzi pontul în legătură cu Larry? — *acum, că eu nu mai sunt pe-acolo* – despre Larry şi iubita lui?

Jamie Pringle se uită la mine cu o privire de taur furios, încărcată de revoltă.

— Să-l dau în gât pe Larry? Ce dracu' spui? Eu sunt bancher. Dacă Larry şi-ar fi sugrumat mama şi ar fi îndesat-o într-un butoi cu acid, atunci cred că e de presupus că aş fi telefonat undeva. Dar dacă cineva şi, în plus, un fost coleg vine aici ca să discute cu mine o propunere de afaceri care, după mine, pute până la Dumnezeu şi-napoi, sunt obligat să-mi respect jurământul de a păstra un secret absolut şi *total.* Dacă *tu* vrei să le spui, te priveşte. N-ai decât.

Gata, se terminase. Numai că obstacolul îngrozitor nu dispăruse. Poate că era călăul din mine care decretase că, după ce atacasem prea tare cu întrebarea asta şi pe cei de la poliţie şi cuplul Pew-Merriman, de data asta era mult mai bine s-o păstrez pentru sfârşitul sfârşitului. Sau poate că era doar jucătorul de câmp care-mi spunea că mai întâi să adun toate detaliile şi abia pe urmă să atac bijuteriile Coroanei.

— Ia spune, Jamie, când?

— Ce zici, bătrâne?

Era pe jumătate adormit.

— Când? Când au venit la tine? Larry şi fata lui? E de presupus că au cerut o întâlnire, căci altfel nu i-ai fi invitat la masă, am sugerat, sperând ca în felul acesta să-l încurajez să caute în agendă sau să ridice telefonul care-l lega de Pandora.

— Potârniche, anunţă el cu voce tare şi la-nceput am crezut că-mi spune că el sau Larry – sau chiar Emma – s-ar fi plâns de ceva.

— Le-am dat potârniche, continuă el. Adică doamna Peters le-a dat. Coleg. Vremurile de-altădată. Nu-l mai văzusem de douăzeci şi cinci de ani. I-am întins covorul roşu. Datoria. Ultima săptămână din septembrie, ultima potârniche a sezonului, din punctul de vedere al firmei. Le-mpuşcă arabii ăia nenorociţi. Mai rău ca niciodată. La mijlocul lui septembrie, abia dacă mai dai de vreo pasăre. Autodisciplina e esenţială. Familia să se abţină, indiferent de ce fac străinii. În zilele astea, nici să spui „cioară" nu ai voie.

Gura îmi paralizase. Mi se făcuse o injecţie ca la dentist. Gingiile de sus erau îngheţate, iar limba îmi alunecase adânc, pe beregată în jos.

— Deci, la *sfârşitul* lui septembrie, am reuşit să bâigui, de parcă aş fi vorbit cu cineva surd sau foarte bătrân. Aşa e? Aşa e, Jamie? Au venit să te vadă la sfârşitul lui septembrie? A fost teribil de generos din partea ta că le-ai oferit potârniche. Sper că au fost recunoscători, aşa cum se cuvine. Mai ales că ai fi putut foarte bine să-i dai pe uşă afară. Vreau să spun că eu aş fi fost recunoscător. Ca şi tine, de altfel. Sfârşitul lui septembrie, da?

Am bâjbâit mai departe, dar nu mai ştiu dacă Jamie mi-a mai răspuns, în orice caz nu altfel decât ridicând din umeri, strâmbându-se şi sughiţând. Ştiu că la un moment dat am auzit bătaia pendulei. Îmi amintesc faţa ca o chiflă a Pandorei răsărind în uşă şi anunţând caleaşca Cenuşăresei. Îmi amintesc că, în timp ce-n capul meu cântau mii de îngeri, mi-am zis că, dacă e să sărbătoreşti ieşirea din zona de lumină neagră, o sticlă de Cheval Blanc 1955 şi o doză masivă de Graham's 1927 constituie o companie perfect cerească.

Jamie Pringle se ridicase cu greu în picioare şi făcea dovada unei pasiuni pe care nu i-o bănuisem în afara terenului de rugby.

— Pandora. Fetiţa mea. Uite ce-i. O ofensă nenorocită. Te duci *acum* la doamna Peters, da, scumpo? Un set de linguriţe desperecheate. Poate să distrugă tot serviciul. Află *de ce,* află *unde* şi află *cine.*

Eu însă aflasem când.

*

Dacă în anumite zone din creierul meu euforia supravieţuia, în celelalte n-a avut o viaţă prea lungă. Lumina cea albă în care mă-ntorsesem m-a ajutat să văd mai limpede ca niciodată monstruozitatea trădării. Bun, luasem o armă. Urzisem un plan, închiriasem o maşină şi plecasem undeva în noapte, hotărât să-mi măcelăresc prietenul şi agentul meu de-o viaţă. Dar o meritase! Şi ea la fel!

*

Am mers pe jos.

Emma.

Mă-mbătasem. Nu din cauza vinului. După douăzeci şi cinci de ani de serviciu în Birou, aveam un cap de bivol în privinţa asta. Dar, oricum, eram beat, orb şi umilit.

Emma.

Cine eşti sau încerci să pari – cu părul tău strâns în creştet, legănându-ţi picioarele prin faţa ochilor lui Jamie Pringle? Ce alte vieţi trăiaţi în timp ce vă băteaţi joc de mine în absenţa mea – Timbo, bătrânul şi scorţosul Timbo, întârziatul psihic cu zâmbet comercial?

Te jucat de-a îngerul. Te speteai pentru cauzele tale pierdute până noaptea târziu. Dădeai telefoane, băteai la maşină, aveai o expresie gravă pe faţă, te arătai generoasă, preocupată, rezervată, împrumutai Sunbeamul meu ca să dai fuga la poştă, la gară, la Bristol. Totul pentru oprimaţii de pe acest pământ. Pentru Larry.

*

Am mers pe jos. Am fumat. M-am bucurat. Am fumat din nou.

Dar, oricât de furios eram în momentele alea, tot am observat cuplul banal de peste drum care a abandonat studiul vitrinei de pe trotuarul de vizavi şi a pornit în aceeaşi direcţie şi cu aceeaşi viteză ca mine. Am ştiut că vor fi trei pe urma mea, cu o maşină oarecare, o furgonetă sau un taxi de care se pot servi în caz de nevoie. Şi, prin urmare, am ştiut că, în ciuda furiei, a sentimentului de uşurare din mine, a noului meu ţel şi a statutului meu modificat, de creatură a luminii obişnuite a zilei, trebuia neapărat să mă prefac. Nu trebuia cu niciun chip să fac vreun gest care să dea impresia că aş fi altceva decât un membru bine hrănit al unui Consiliu de Administraţie şi fost spion care-şi vede de treburile lui perfect legale. Şi le eram recunoscător lui Larry, Emmei şi urmăritorilor mei că-mi impuneau această răspundere. Pentru că simularea a fost întotdeauna o

activitate bazată pe anumite reguli, pe o disciplină care să ţină în frâu anarhia, iar în momentul ăsta anarhia din mine ajunsese la apogeu.

Emma! Cum Dumnezeu de ţi-a sucit capul în halul ăsta?

Larry! Ticălos hoţ şi răzbunător ce eşti.

Voi doi! Ce dracu' puneţi la cale şi de ce?

Cranmer! Nu eşti un asasin! Poţi să ţii capul sus! Eşti curat!

*

Eram nebun.

Un nebun turbat, furios, dotat cu supraautocontrol, chiar dacă eram lăsat în stare de libertate. Îmi închipuisem că fusesem teribil de îndrăgostit şi primisem o viperă în viaţa mea.

O adoptasem, o răsfăţasem, o sfinţisem, mă coborâsem la nivelul idiosincraziilor ei. O potopisem cu bijuterii şi cu libertate, făcusem din ea altarul meu şi obiectul iubirii mele, cea cu care se sfârşeau toate femeile din lume, icoană, zeiţă, fiică şi, aşa cum ar fi spus Larry, sclavă. O iubisem pentru dragostea pe care mi-o purta, pentru trecerile ei neaşteptate de la gravitate la râs şi înapoi, pentru nestatornicia şi dezordinea din ea, pentru încrederea cu care se plasase sub protecţia mea. Şi toate astea pe baza a ce? Venite din care impuls, de dincolo de dorurile pline de prospeţime ale unui întârziat psihic?

Sub imperiul noii şi dezlănţuitei mele furii, o adevărată furtună de nebunie a pus stăpânire pe mine: Emma fusese o capcană, o capcană unsă cu miere, care fusese strecurată în viaţa mea de o conspiraţie de duşmani! Eu, Cranmer, omul care ştia să evite atât de bine încurcăturile sentimentale, romanticul de cafenea, veteranul unui regiment de amoruri futile, căzusem melodramatic şi cu ochii-nchişi în făcătura cea mai veche din branşă!

Emma fusese o lucrătură încă din prima zi! O lucrătură aparţinând lui Larry. Lui CC. Lui Zorin. O lucrătură din partea amândurora, a lor, trei sau patru câţi erau!

Dar *de cel* în ce scop? Ca să mă folosească drept acoperire? Să folosească Honeybrook drept acoperire? Era mult prea absurd.

Ruşinat de a fi căzut pradă unor asemenea închipuiri neprofesionale şi nestăpânite, le-am alungat din minte şi am căutat alte moduri de a-mi zgândări paranoia abia înmugurită.

Ce ştiam despre ea? La propriile mele insistenţe, nimic, în afară de ceea ce dorise ea însăşi să-mi spună mie sau să-i spună cu voce tare lui Larry, în duminicile în care ne vedeam cu toţii. Dosărelul lui Merriman stătea liniştit dincolo de draperia din ascunzătoarea mea: nedesfăcut, adunând în el praf cu nemiluita, simbolul integrităţii mele de îndrăgostit.

Un nume italienesc.

Un tată mort.

O mamă irlandeză.

O copilărie diletantă şi în derivă.

Un internat englezesc.

Studii muzicale la Viena.

S-a întors cu faţa spre răsărit, a devenit mistică, a îmbrăţişat fiecare cauză derivată din mişcarea hippy, s-a dus la dracu'.

Pe urmă s-a-ntors acasă, iar a plutit în derivă, a studiat şi mai multă muzică, a compus, a făcut aranjamente muzicale, a fost cofondatoarea a ceva ce se chema Grupul Alternativ de Muzică de Cameră, a introdus instrumentele tradiţionale din lumea nouă în muzica clasică a celei vechi – oare nu cumva invers?

S-a plictisit, a urmat un curs de vară la Cambridge, a citit sau nu cuvintele lui Lawrence Pettifer despre degenerescenţa Occidentului. Întoarsă la Londra, s-a dăruit oricui o ruga cu frumosul. S-a speriat, l-a întâlnit pe Cranmer şi l-a numit în funcţia de protector orb, plin de bunăvoinţă şi îndrăgostit nebuneşte.

L-a cunoscut pe Larry. A dispărut. Şi-a făcut reapariţia cu părul

strâns în creştet, zicându-şi Sally şi legănându-şi picioarele în faţa lui Jamie Pringle.

Emma mea. Falşii mei zori de ziuă.

Ne jucăm, goi. Ea îşi aranjează părul cel negru în jurul umerilor mei.

— Să-ţi spun şi eu Timbo?

— Nu.

— Pentru că aşa îţi spune Larry?

— Da.

— Vezi, eu te iubesc, aşa că fireşte am să-ţi spun aşa cum doreşti. Am să-ţi spun „Hei, tu", dacă aşa vrei. Sunt perfect adaptabilă.

— „Tim" este perfect suficient. Doar Tim. Şi, da, eşti într-adevăr perfect adaptabilă.

Stăm întinşi în faţa focului din camera ei. Şi-a ascuns capul în ceafa mea.

— Eşti spion, nu-i aşa?

— Fireşte. Cum de-ai ghicit?

— În dimineaţa asta. Te-am observat când îţi citeai corespondenţa.

— Vrei să spui că ai văzut cerneala simpatică?

— Nu arunci nimic la coş. Orice e de aruncat ajunge într-un sac de plastic care ajunge pe urmă pe foc. Pus de tine.

— Sunt un foarte tânăr cultivator de viţă de vie. M-am născut acum şase luni, când te-am cunoscut pe tine.

Dar sămânţa bănuielii fusese deja sădită. De ce mă observa? De ce gândea despre mine în felul ăla? Ce anume îi vârâse Larry în cap ca

s-o facă să-şi pună protectorul sub o supraveghere atentă?

*

Am ajuns la club. În hol, câţiva bătrâni citeau cotaţia acţiunilor la bursă. Am fost întâmpinat de cineva. Gordon nu-ştiu-cum – Gordon, ce minunat, ce mai face Prunella? M-am cufundat într-unul din fotoliile de piele din fumoar şi mi-am aruncat ochii pe un ziar de necitit, în timp ce ascultam murmurele acelor bărbaţi care aveau impresia că vorbele lor aveau vreo importanţă. Ceaţa caracteristică anotimpului învăluia ferestrele înalte. Charlie, portarul nigerian, a venit să aprindă lămpile de citit. Afară, pe Mall, distinsa mea bandă de urmăritori rămăseseră sub tocurile uşilor şi îi invidiau pe navetiştii de vineri care plecau acasă în weekend. Cealaltă minte a mea îi vedea cât se poate de clar. Am rămas în fumoar până când s-a lăsat înserarea, prefăcându-mă că citesc. Pendula a sunat de şase ori. Niciunul din amiralii aceia la pensie nu s-a clintit din loc.

*

— Larry chiar crede, nu-i aşa? zice ea.

O seară de duminică. Suntem în salon. Larry a plecat acum zece minute. Eu mi-am turnat un Scotch mare şi m-am prăvălit în fotoliul meu, precum un boxer în pauza dintre runde.

— În ce anume? întreb.

Întrebare ignorată.

— N-am mai întâlnit până acum un englez care să creadă. Cei mai mulţi se mulţumesc să spună „pe de-o parte şi pe de altă parte” şi nu fac nimic. E ca şi cum i-ar fi fost scoase piesele din mijlocul motorului.

— Tot nu pricep. În ce anume crede?

Am reuşit s-o plictisesc.

— N-are importanţă. E clar că nu m-asculţi.

Iau încă o înghiţitură de alcool.

— Poate că auzim lucruri diferite, îi spun.

Ce-am vrut să zic cu asta? mă întreb, privind prin perdelele de dantelă de la ferestrele fumoarului noaptea trandafirie. Ce auzisem eu şi Emma nu, atunci când Larry îşi făcuse numărul pentru ea, când îşi cântase ariile politice, când o aţâţase, o scosese din rezerva ei obişnuită, o făcuse să roşească (de ruşine) şi o iertase, pentru a o scoate şi mai mult din rezervă? Eu îl ascultasem pe Larry marele seducător, am hotărât, răspunzând astfel propriei mele întrebări. Mă gândeam că prejudecăţile mă duc pe o cale greşită, că Larry era mult mai şmecher decât fusesem eu vreodată la furatul inimilor. Şi că, timp de douăzeci de ani, nutrisem o iluzie extrem de unilaterală despre cine conducea pe cine, în cadrul măreţei distanţe Cranmer – Pettifer.

După asta, în timp ce cărbunii din căminul fumoarului ardeau leneş pe grătar, m-am pomenit întrebându-mă dacă nu cumva Larry, prin nişte mijloace oculte pe care mai aveam până să le înţeleg, aproape că-şi pusese singur la cale moartea. Şi dacă nu cumva, în cazul în care aş fi reuşit să trimit glonţul fatal în loc să renunţ, nu i-aş fi făcut, în fond, o favoare.

*

Ceaţa trandafirie pe care o observasem prin ferestrele clubului deveni şi mai deasă, pe măsură ce taxiul urca spre Haverstock. Intram pe pământul înţelenit al Emmei. După cât fusesem în stare să stabilesc, el se întindea între Belsize şi Whitestone Pond în nord, Kentish Town în est şi Finchley Road în vest. Între aceste puncte se întindea teritoriul duşmanului.

Cum anume se presupune că ar fi acţionat Hampstead asupra ei, Emma nu-mi spusese niciodată, iar eu, din respect faţă de suveranitatea care însemna atât de mult pentru amândoi, n-am întrebat-o. Din puţinul care-i scăpase, ajunsesem la concluzia că fusese trecută din mână în mână de prinţişori intelectuali mai în vârstă şi mai aerieni decât ea. Ziarişti de calitate răsăreau cu nemiluita în bastionul ei. Într-o vreme, mi-o închipuisem pe biata mea frumuseţe străbătând cu greu, în repetate rânduri, mlaştina, mult prea des fiind cât pe-aci să se înece în timp ce se izbea violent de mal.

Chirurgia se afla într-o fostă biserică baptistă. O plăcuţă de alamă prinsă pe unul din stâlpii de la intrare îl ridica în slăvi pe Arthur Medawi Dass şi numeroasele sale diplome ştiinţifice. Un avizier din sala de aşteptare oferea aromaterapie, Zen şi mic-dejun vegetarian. Recepţionera plecase acasă. O femeie îmbrăcată în verde şi cu o faţă ca luna plină stătea pe scaunul Emmei. Bănuiesc că am privit-o îndelung, căci a roşit. Ceea ce vedeam eu însă nu era o femeie în verde, ci Emma sub masca de eroină tragică din seara în care ne cunoscuserăm.

*

Îmbrăcată ca să prindă-n cursă. Nu îmbrăcată decent, ca pentru banca lui Pringle. Nici nu-şi legăna picioarele în faţa mea, deşi recunosc că, până şi când e cocoşată de durere, e o fată înaltă şi foarte drăguţă şi că are picioare remarcabile. O bonetă sobră îi eliberează fruntea de coama cea neagră. În ochi are o privire plină de stoicism. Hainele aminteau de Armata Salvării şi de Edith Piaf. Fustă lungă de pânză neagră, cizme negre, din cele care se dau de pomană. Sacou de lână, cam sărăcăcios. Şi, ca să-şi protejeze mâinile de pianist, mitene negre şi uşor destrămate.

Spatele meu chiar că s-a trezit. Şerpi fierbinţi din cap până-n călcâie. Şi totuşi, în timp ce o examinez pe ascuns, halul în care se află ea are pentru mine mai multă importanţă decât propria mea stare. Durerea ei este prea veche pentru ea, prea urâtă. O transformă prea mult în guvernantă şi prea puţin în pungaş. Vreau să-i fac rost de cei mai buni medici, de cele mai calde paturi. Îi prind din nou privirea. Îmi dau seama că suferinţa o face atrăgătoare, mult mai atrăgătoare decât şi-ar permite o tânără frumoasă să fie în mod normal. Bătrânul tactician din mine se trezeşte şi trece urgent în revistă opţiunile. Să-i ofer înţelegere? E implicită, căci ne uneşte suferinţa. Să joc rolul veteranului? S-o întreb dacă se află aici pentru prima dată? E mai bine să nu faci pe superiorul. Cu felul de-a fi al fetelor din ziua de azi, la cei douăzeci şi ceva de ani ai ei poate că e mai veterană decât tine la patruzeci şi şapte. Aşa că recurg la umorul de tip caraghios.

— Arăţi absolut îngrozitor, îi zic.

Ochii continuă să privească în depărtare. Mâinile înmănuşate sunt

împreunate într-o consolare reciprocă.

Dar, o, slavă Ţie, Doamne, deodată zâmbeşte!

Un zâmbet fanfaron, de douăzeci şi două de carate, strălucind orbitor, năvăleşte peste mine din celălalt colţ al încăperii, triumfând peste scaunele din vinii, lămpile albe şi cele două spinări suferinde. Şi acum observ că ochii ei sunt de un albastru fumuriu, precum plumbul.

— Păi, mulţumesc foarte mult, zice ea în engleza şmecheră a tinerilor moderni. Este exact ceea ce doream să aud.

Nici n-am apucat să schimbăm zece propoziţii că deja mi-e absolut clar că zâmbetul ei este cel mai frumos din Londra. Pentru că, închipuiţi-vă: chiar în seara asta, pe când aşteaptă să scape de agonie, ratează primul angajament profesional din cariera ei muzicală! Dacă n-ar fi fost spatele ăsta, chiar acum s-ar fi aflat într-o sală de concerte din Wimbledon, ascultându-şi propriul aranjament de muzică populară şi tribală culeasă de pe toate meridianele!

— E o poveste care se repetă? întreb. Poate că ai ridicat ceva, ori te-ai răsucit cumva? La vârsta asta? Nu poate fi povestea de care sufăr eu.

— E din cauza poliţiei.

— Care poliţie? Dumnezeule mare!

— Nişte colegi de-ai mei urmau să fie evacuaţi dintr-o clădire dezafectată. Şi-atunci, câţiva dintre noi am organizat un pichet în dreptul clădirii. Un caraliu masiv a încercat să mă ridice şi să mă arunce într-o dubă şi-atunci m-a lăsat spatele.

Respectul meu obişnuit pentru autorităţi se evaporase.

— Bine, dar e îngrozitor! Ar trebui să-l dai în judecată.

— A, păi, el ar trebui să mă dea în judecată pe mine. L-am muşcat.

Din clipa asta, pic în cursă cu ochii închişi. Îi sorb fiecare cuvânt

amăgitor. O trec în rolul unuia din rarele suflete nepângărite din lumea noastră. Fac tot ce se aşteaptă din partea unui fraier de cinci stele. Ajung chiar la promisiunea celei mai bune cine din Londra imediat ce se va fi pus pe picioare, şi asta ca o recompensă neînsemnată pentru nenorocul care o lovise.

— Primim şi supliment? întreabă ea.

— Oricât doreşti.

Spre surprinderea mea, nici măcar nu este vegetariană.

*

Povestea noastră de dragoste nu prea seamănă cu o tornadă – şi de ce să semene? Din clipa în care am văzut-o, am ştiut că nu face parte din categoria feminină din care îmi aleg de obicei cuceririle: colega sau secretara cu vechime, plină de complezenţă; adulterele sportive din provincia englezească. Ea este tânără. Este inteligentă. Este un curs de apă necunoscut. Este riscul însuşi. Şi sunt ani de zile, dacă nu dintotdeauna, de când Cranmer a ieşit din limitele autoconstrângerii, a jucat jocul curajos, a aşteptat cu nerăbdare sosirea serii, a rămas treaz până-n zori.

Avea oare o înclinaţie pentru noi? Mă-ntreb. Pentru bărbaţii mai în vârstă care o culeg din apartamentul ei, o duc într-o sală de concerte de doi bani din afara Londrei – într-o seară în teatrul aproape scos din uz din Fincley, săptămâna viitoare într-o sală de sport din Ruislip sau în salonul cuiva din Lodbroke Grove – şi pe urmă se cocoaţă pe un scaun din ultimul rând, ca să-i asculte muzica ciudată într-o admiraţie loială, mai înainte de a o conduce la cină? Sau din cei care fac conversaţie în timpul mesei dacă este prost dispusă sau tac dacă este bine dispusă, şi, în cele din urmă, o lasă în pragul uşii, ciupind-o frăţeşte de obraz şi promiţându-i să repete toată figura săptămâna următoare?

— Sunt o târfă, Tim, îmi mărturiseşte ea în timpul splendidei noastre cine de la Wilton. Cum intru într-o încăpere plină, oamenii mă privesc, iar eu încep să flirtez cu toţi. La următoarea mişcare, mă trezesc agăţată de cineva care arată convenabil în vitrină, dar care odată adus acasă, nu e decât un hap amar!

Oare mă provoacă în mod deliberat? Scrie romane? Mă îmboldeşte ca să-mi încerc norocul? Categoric, nu pot fi mai rău decât un bancher oarecare, de treizeci de ani, dotat cu un Porsche. Şi totuşi, cum pot să ştiu că totul nu-i decât o cacealma? Şi dacă îmi declar intenţiile şi ea mă respinge, ce se va alege de relaţia noastră? Fără îndoială, excentricul ei drum prin viaţă are un parfum de nebunie – chiar dacă o invidiez pentru el: un salt înfricoşător de la Londra la Khartoum, în speranţa de a da de uluitorul italian cu care vorbise o singură dată timp de treizeci de secunde în Camden Lock; darea aceea la fund, timp de şase luni, în nu ştiu ce *ashram* din India Centrală; traversarea pe jos a Defileului Darien Gap dintre Panama şi Columbia, în căutarea muzicii; muşcarea unui ofiţer de poliţie – evident, dacă poliţistul muşcat nu era doar un alt capitol al invenţiilor ei.

Cât despre arborarea nesocotită a celebrelor ei cauze, asta nu e decât caricatura foiletonistului din ziarele de duminică, gata să-şi aroge conştiinţa claselor bârfitoare. Şi totuşi, de ce să o iau peste picior fiindcă refuză să mănânce smochine turceşti din cauză că uite ce le fac turcii kurzilor? Sau peşte japonez pentru că uite ce le fac balenelor? Ce era aşa de râs – aşa de neenglezesc – să-ţi duci viaţa în conformitate cu nişte principii, chiar dacă, după judecata mea demodată, astfel de principii erau ineficiente?

Între timp, o pândesc, o imaginez, încerc s-o ghicesc din nou şi aştept: o încurajare din partea ei, scânteia care nu prea zboară, decât dacă tu însuţi socoteşti momentele propice, în mijlocul uneia din serile noastre de frate şi soră; ea îşi întinde mâna şi şi-o aşază pe obrazul meu sau îmi masează cu încheieturile degetelor spinarea de tovarăş de suferinţă. O singură dată mă-ntreabă cum îmi câştig existenţa. Şi atunci îi răspund că la Trezorerie.

— Atunci, de partea cui eşti? mă anchetează ea, împingându-şi înainte falca cu gropiţe, a provocare.

— A nimănui. Sunt funcţionar public.

Un asemenea răspuns n-o mulţumeşte defel.

— Tim, nu se poate să nu fii de nicio parte. E ca şi cum n-ai exista. Trebuie să avem o credinţă în ceva. Altfel, nu putem fi caracterizaţi.

Într-o zi m-a întrebat de Diana: ce anume n-a mers?

— Nimic. Nimic n-a mers înainte de a ne căsători şi aşa a rămas.

— Atunci de ce v-aţi căsătorit?

Mi-am înăbuşit iritarea. Greşelile trecute pe care le facem în dragoste, vreau să-i spun, nu pot fi nici explicate, nici îndreptate. Numai că ea este tânără şi crede încă, bănuiesc eu, că totul poate fi explicat dacă vrei într-adevăr s-o faci.

— Pur şi simplu am fost cumplit de stupid, am replicat cu ceea ce speram să fie o sinceritate dezarmantă. Haide, Emma. Să nu-mi spui că nu te-ai făcut şi tu de râs de vreo câteva ori. Îmi spui mereu că da.

Cuvinte la care ea zâmbeşte oarecum cu semeţie, iar eu, într-un acces de mânie secretă, mă trezesc comparând-o cu Larry. Voi, oamenii frumoşi, sunteţi scutiţi de încercările grele ale vieţii, nu-i aşa? aş vrea să-i spun. Voi n-aveţi nevoie să vă străduiţi, nu? Voi vă permiteţi să staţi acolo şi să judecaţi viaţa, în loc să vă judece ea pe voi.

Dar amăreala din mine, sau ce Dumnezeu o fi, a ajuns până la ea. Îmi ia mâna într-ale ei şi şi-o apasă gânditoare pe buze, în timp ce mă studiază atent liste oare o înţeleaptă? Sau este complet idioată? Emma desfide categoriile astea. Ca şi la Larry, frumuseţea ei îi este propria moralitate.

Săptămâna următoare suntem din nou aceeaşi vechi prieteni, iar lucrurile continuă în acest fel până în ziua în care Merriman mă cheamă în biroul lui şi îmi spune că luptătorii din Războiul Rece nu pot fi reciclaţi şi că am voie, cu efect imediat, să mă duc pe domeniul Honeybrook. Dar, în locul deprimării care ar fi trebuit să mă copleşească la auzul sentinţei, sunt conştient doar de o vigoare nechibzuită. Merriman, ai nimerit-o şi tu o dată! Cranmer e liber! Cranmer şi-a plătit birul! Din ziua asta şi pentru tot restul vieţii, Cranmer va urma sfatul lui Larry, împotriva principiului anterior. Va sări înainte să privească în jur. În loc să dea, va lua.

CAPITOLUL ŞAPTE

Dar Cranmer va face mai mult decât să ia pur şi simplu. El se va face mic de tot, se va face ţăran şi om liber. Se va rupe de problemele complexe ale lumii largi, acum că Războiul Rece s-a terminat şi a fost câştigat. După ce a ajutat la obţinerea victoriei, va părăsi demn câmpul de bătălie în favoarea noii generaţii, despre care Merriman vorbeşte cu atâta căldură. Literalmente va strânge în pace recolta la care îşi adusese el însuşi contribuţia: de pe câmpuri, din pământ, din simplitatea rustică, în legături deschise, bine construite, decente, va savura în sfârşit libertăţile pe care le apărase în toţi aceşti peste, douăzeci de ani. Nu în mod egoist, în niciun caz aşa. Dimpotrivă, se va angaja în numeroase acţiuni sociale: dar în beneficiul microcosmosului, al unei mici comunităţi, lăsând la o parte aşa-numitele interese naţionale care, în zilele astea, sunt un adevărat mister chiar şi pentru cei mai în măsură să le preţuiască.

Iar această perspectivă uluitoare, care-mi fusese acordată de o instanţă atât de neaşteptată, mă mână spre un act de-o iresponsabilitate magnifică. Aleg sala numită Grill Room, la „Connaught”, templul meu pentru ocazii cu totul speciale. Dacă aş fi acţionat cu ceva mai multă prudenţă, aş fi optat pentru un loc mai umil, căci recunosc prea târziu că i-am supraevaluat garderoba. N-are importanţă. De-ajuns cu prudenţa. Dacă vreodată are să vină la mine, am s-o îmbrac în aur din cap până-n picioare!

Ea mă ascultă cu atenţie, deşi nu acelaşi lucru se poate spune şi despre discursul meu – excepţie face trecutul meu secret; în legătură cu el, buzele mele sunt, fireşte, pecetluite.

Îi spun că o iubesc şi că mi-e teamă pentru ea zi şi noapte. Mi-e teamă pentru talentul ei, înţelepciunea ei, curajul, dar mai ales fragilitatea ei şi chiar pentru ceea ce aş putea să numesc – din moment ce ea însăşi făcuse aluzie – primejdioasa ei disponibilitate.

Adevărul ţâşneşte din mine ca niciodată înainte. Poate chiar mai mult decât adevărul, poate un vis de adevăr, căci sunt luat de valul bucuriei de a nu mai recurge la niciun fel de tactică, după o viaţă întreagă de subterfugii. În sfârşit, sunt liber să am sentimente. Totul, mulţumită ei. Aş vrea să fiu pentru ea tot ce poate fi un

bărbat, îi spun: în primul rând, s-o apăr şi s-o adăpostesc, nu în ultimul rând de ea însăşi; pe urmă să-i susţin arta, să-i fiu prieten, tovarăş, iubit şi discipol; şi să-i ofer un acoperiş sub care diferitele ei faţete să se poată reconcilia în armonie. Pentru care scop, îi propun aici şi acum să mi se alăture în viaţa mea de fermier: în cel mai pustiu colţ din Somerset, adică la Honeybrook, să se plimbe dealuri, să cultive viţă de vie, să facă muzică şi dragoste şi să îngrijească în microcosmos o lume ca în cărţile lui Rousseau, dar mai veselă decât acolo; să citim cărţile pe care am avut mereu de gând să le citim.

Uluit de îndrăzneala mea imprudentă, ca să nu mai vorbesc de elocvenţă – exceptând, fireşte, chestiunea delicată a modului în care mi-am petrecut ultimii douăzeci şi cinci de ani din viaţă – mă ascult folosindu-mi tot arsenalul într-o singură salvă uriaşă. Viaţa mea sentimentală, zic eu, a fost până în seara asta o comedie de mezalianţe, consecinţă clară a faptului că nu i-am permis niciodată inimii să iasă din cutiuţa ei.

Oare îl citez iar pe Larry? Uneori, spre consternarea mea, descopăr prea târziu că el m-a îndopat cu cele mai bune replici ale mele.

Dar, în seara asta, îi zic, inima mea aleargă liberă, iar eu privesc ruşinat în urmă la prea numeroasele turnante greşite pe care le luasem în trecut. Şi cu siguranţă – doar dacă n-am înţeles-o greşit – asta poate fi chiar ceea ce, dincolo de falia dintre vârstele noastre, împărţim împreună: căci nu-mi mărturiseşte ea fără-ncetare că s-a săturat până peste cap de iubiri mărunte, conversaţii mărunte, minţi mărunte? În ceea ce priveşte cariera, va avea mai departe Londra în pragul uşii. Va avea propriii ei prieteni, nu va fi nevoită să renunţe la nimic din ceea ce-i stă la suflet, va fi un spirit liber, nu va fi niciodată prizoniera mea din turn. Şi, cu anumite reţineri, eu, unul, cred în ceea ce spun, în fiecare cuvânt, în fiecare efuziune. Căci la ce serveşte o acoperire, dacă nu să ne facă capabili să ne lepădăm de propria noastră viaţă şi să ne construim o alta?

O bună bucată de vreme, pare incapabilă să vorbească. Poate că am supus-o unui atac mult mai impetuos decât era în mod normal de aşteptat din partea unui birocrat cumpătat, pe cale să-şi aleagă pe cineva pentru pensie, într-adevăr, în timp ce-i aştept reacţiile, încep să mă-ntreb dacă am scos efectiv vreo vorbă sau poate doar am

ascultat sirenele eliberate din îndelungata mea încarcerare clandestină.

Mă priveşte. „Observă” e un cuvânt mai bun. Îmi citeşte pe buze expresiile de teamă, de adoraţie, de fervoare, de dorinţă – tot ce se desenează pe chipul meu pe măsură ce mă descifrează. Ochii de culoarea plumbului au o privire neclintită, dar aţâţată. Sunt precum marea care aşteaptă tunetul. În cele din urmă îmi comandă să tac, deşi nu mai scot niciun cuvânt. Şi face asta punându-mi un deget pe buze şi lăsându-l acolo.

— E-n ordine, Tim, zice ea. Eşti un om bun. Mai bun decât îţi închipui. Tot ce trebuie să faci acum este să-mi dai un sărut.

La „Connaught”? Probabil că mi-a citit uluirea pe faţă pentru că izbucneşte brusc în râs, se ridică în picioare, vine de cealaltă parte a mesei şi, fără cel mai mic semn de jenă, îmi depune un sărut lung şi explicit pe gură, spre aprobarea chelnerului mai vârstnic care se ocupă de vinuri, a cărui privire o surprind absolut întâmplător, în clipa în care ea mă eliberează din strânsoare.

— Cu o singură condiţie, zice ea neînduplecată, aşezându-se la loc.

— Spune-o.

— Pianul meu.

— Ce-i cu pianul tău?

— Pot să-l aduc cu mine? Nu pot să mă acomodez fără un pian. Aşa-mi fac eu jucăriile.

— Ştiu cum îţi faci jucăriile. Ascultă, adu-ţi şase piane. Adu-ţi o prăvălie întreagă. Toate pianele din lume.

În aceeaşi noapte, devenim amanţi. În dimineaţa următoare, cu aripi la picioare, pornesc în goană spre Honeybrook ca să chem decoratorii. Mă uit măcar o dată înapoi? Mă opresc să mă-ntreb dacă fac bine ce fac? Dacă n-am plătit cumva un preţ prea mare pentru ceva ce puteam să obţin mult mai uşor? Nu. Toată viaţa mea m-am lăsat pe vine, am urzit tot felul de intrigi şi am iscodit pe după colţuri. De-acum încolo, cu Emma pe post de preţioasă

captivă, intenţionez să fac în aşa fel încât gândurile şi acţiunile mele să meargă mână în mână – tocmai de aceea, chiar în ziua respectivă, îi telefonez de urgenţă domnului Appleby de la Wells, furnizor de bijuterii şi mobile vechi. Şi îl însărcinez, fără nicio restricţie în privinţa cheltuielilor, să cutreiere toată ţara până ce va da de cel mai simpatic, cel mai frumos şi micuţ pian de concert care a ieşit vreodată din mâna omului: ceva cu adevărat vechi şi de calitate, domnule Appleby, din lemn bun, mă gândesc de exemplu la un lemn tropical şi, pentru că veni vorba, mai aveţi colierul acela superb din trei rânduri de perle, închis cu o camee, pe care l-am zărit întâmplător în vitrina dumneavoastră acum mai puţin de-o lună?

*

Domnul Dass era prea timid ca să-ţi ceară să te dezbraci. Dacă erai bărbat, atunci stăteai în faţa lui doar cu şosetele în picioare, gol până la brâu şi ţinându-ţi strâns pantalonii cu mâna, deoarece bretelele îţi atârnau de-a lungul coapselor. Chiar şi atunci când erai întins pe burtă ca să-ţi lucreze la baza coloanei vertebrale, nu dezgolea decât cea mai mică bucăţică de piele necesară scopului său.

Şi domnul Dass vorbea. În ritmul său oriental, mângâietor. Ca să-ţi inspire încredere şi să creeze o atmosferă intimă. Şi uneori, ca să te împiedice să adormi, îţi punea tot felul de întrebări, deşi astăzi, dată fiind vigilenţa noii mele condiţii, aş fi vrut să le pun eu însumi: I-ai văzut? Ea a fost pe aici? El a adus-o? Când?

— Ţi-ai făcut exerciţiile, Timothy?

— Cu religiozitate, am minţit cu un glas somnoros.

— Şi ce mai face doamna din Somerset?

Înăuntrul prefăcutei mele somnolenţe, mintea îmi mergea repede. Vorbea – după cum ştiam foarte bine – de o colegă de profesie din Frome, pe care mi-o recomandase când mă mutasem la Honeybrook. Numai că eu am preferat o altă interpretare.

— O, e bine, mulţumesc. Munceşte enorm. Călătoreşte foarte mult.

Dar e bine. Probabil că aţi văzut-o mai de curând decât mine. Când a venit aici ultima dată?

Domnul Dass izbucnise deja în râs, explicând neînţelegerea. M-am alăturat râsului său. Legătura mea cu Emma nu era un secret nici pentru el, nici pentru altcineva. În primele luni ale noii mele vieţi, fusese marea mea plăcere să declar oricui dorea să mă asculte: Emma e fata cu care trăiesc, marea mea pasiune, protejata mea, nimic pe ascuns.

— Nu e nici pe departe la fel de bună ca dumneavoastră, domnule Dass, ascultaţi-mă pe mine, am zis eu, răspunzându-i cu întârziere la întrebare şi aruncându-l imediat pradă stingherelii.

— Ei, Timothy, nu e deloc aşa cum spui, insistă el, în timp ce-şi aşeza palmele fierbinţi pe umerii mei. Te duci la ea în mod regulat? Câte o şedinţă când şi când şi pe urmă o uiţi cu totul mai bine de şase luni, asta nu e bine deloc.

— Încercaţi să-i spuneţi asta şi Emmei, am zis eu. Mi-a promis că trece pe la dumneavoastră săptămâna trecută. Pun pariu că n-a făcut-o.

Dar, în ciuda scormonelilor mele, domnul Dass păstră o tăcere eliptică. L-am tot zgândărit, căci stăteam ca pe ghimpi. A fost ieri aici? Azi? Dass îmi evita întrebările pentru că era stânjenit de faptul că ar fi trebuit să-mi spună că venise împreună cu Larry? Oricare ar fi fost cauza, Dass nu se lăsa cu niciun chip. Poate că-mi simţise tensiunea din voce sau din corp. Cum domnul Dass era orb, nu puteai să ştii ce mesaje curioase ajungeau la el prin urechea-i extrasensibilă sau prin degetele-i blând cercetătoare.

— Data viitoare cred că ai să-mi acorzi mai multă concentrare, Timothy, zise el grav, în timp ce-i puneam în mână cele douăzeci de lire.

Deschise casa de bani, iar privirea mea căzu pe agenda pacienţilor de lângă telefon. Fur-o, mi-am zis. Înşfac-o şi du-te. Pe urmă ai să vezi cu ochii tăi dacă a fost aici, cu cine şi când.. Dar nu-l puteam fura pe domnul Dass cel orb ca s-o spionez pe Emma, chiar dacă asta ar fi însemnat rezolvarea tuturor misterelor cosmosului.

*

Am rămas pe asfaltul din faţa secţiei de chirurgie, respirând cu greutate, simţind în ochi şi-n nări înţepătura fuioarelor groase de ceaţă. O maşină parcată zece metri mai încolo stătea la pândă în micul cerc de lumină răspândit de un felinar. Urmăritorii mei? M-am apropiat de maşină, am izbit cu mâinile în capotă şi am răcnit: „E cineva aici?” Ecoul glasului meu a fost înghiţit de ceaţă. Am făcut vreo douăzeci de paşi, m-am oprit şi m-am răsucit în loc. Nicio umbră nu îndrăznise să se apropie de mine. Niciun sunet nu a venit către mine dinspre peretele cenuşiu de ceaţă.

Vânatul meu se schimbase, mi-am amintit. Nu mai caut plin de teamă semne ale vieţii sau morţii lui Larry. Acum îi caut pe ei doi. Pentru complotul lor. Ca să le aflu motivul.

Traversam grăbit conuri de lumină de pe străzi laterale, pe sub coroanele ascuţite şi bogate ale copacilor. Siluete înfofolite ca de refugiaţi treceau iute pe lângă mine. M-am înfăşurat mai bine în fulgarin. În buzunar am găsit o şapcă turtită pe care mi-am îndesat-o pe cap. Mi-am schimbat înfăţişarea. Acum devenisem invizibil. Trei câini se învârteau unul pe lângă altul, într-o tristă schimbare a gărzii. M-am oprit din nou, ascultând tăcerea. M-am întors o bucată de drum. Urmăritorii mei plecaseră.

*

După zece ani, casa continua să mă sperie. Deşi evadasem din ea, continuam s-o vizitez foarte des. În spatele zidurilor cenuşii, prinşi în movul pe jumătate îndoliat al glicinelor, zăceau rămăşiţele visurilor mele de fericire fără de sfârşit. Când abia mă mutasem într-un apartament umil aflat ceva mai departe de oraş, obişnuisem să mă duc la Birou pe un drum ocolit, ca să nu trec prin dreptul uşii ei. Ce dacă nevoia mă conducea în direcţia ei? În mintea mea răsărea ideea că voi fi târât din nou înăuntru, ca să execut o nouă pedeapsă.

După o vreme însă, m-am simţit cuprins de o curiozitate tainică, iar casa a început să mă atragă, în ciuda sentimentelor mele. Aş fi coborât din metrou cu o staţie mai devreme şi aş fi trecut prin Heath cu paşi mărunţi şi grăbiţi, doar ca să arunc o privire spre

ferestrele luminate. Cum trăiesc? Despre ce vorbesc, în afară de mine? Cine eram pe vremea când locuiam acolo? Ştiam foarte bine că Diana părăsise Biroul pentru că îi trimisese lui Merriman una din faimoasele ei scrisori.

— Fosta ta iubită a hotărât că noi suntem Gestapoul, mă anunţă el, fierbând din cauza jignirii. Şi s-a exprimat al dracului de grosolan. Neconstituţionali, incompetenţi şi iresponsabili, ăştia suntem noi. Ai ştiut că ai încălzit *o* viperă la piept?

— Asta-i Diana. Dă năvală.

— Ei, şi ce-are de gând? Presupun că o să-şi spele conştiinţa în public. Să ne tăvălească prin toate coloanele de la *The Guardian.* Tu mai ai cât de cât influenţă asupra ei?

— Dar tu?

Studiază să devină psihoterapeut, aşa merge vorba. E consilier nupţial. A slăbit. Ia lecţii de yoga în Kentish Town. Edgar e editor universitar.

Am sunat la uşă. Ea mi-a deschis imediat.

— Credeam că e Sebastian, a zis când m-a văzut.

Mi-a stat pe limbă să mă scuz că nu eram cel pe care-l aştepta.

*

Ne-am dus în salon. Uitasem cât de joase erau tavanele. Poate că Honeybrook mă răsfăţase prea mult. Era îmbrăcată cu pantaloni şi cu un pulover din Cornwall pe care-l cumpărasem în timpul vacanţei petrecute la Padstow. Albastrul lui stins îi venea foarte bine. Faţa ei era mai luminoasă decât mi-o aminteam şi mai lată. Tenul mai lăptos. Ochii mai puţin adumbriţi. Cărţile lui Edgar ocupau tot spaţiul, din podea până-n tavan. Cele mai multe tratau subiecte de care nu auzisem niciodată.

— E la un seminar la Ravenna, zise ea.

— A, bun. Grozav. Foarte frumos.

Pentru ea, n-aveam niciun fel de voce naturală. Nicio uşurinţă. Nu le avusesem niciodată.

— La Ravenna, am repetat.

— Peste o jumătate de minut trebuie să-mi vină un pacient şi nu-mi las pacienţii să aştepte, zise ea. Ce vrei?

— Larry a dispărut. Şi e căutat.

— De cine?

— De toată lumea. Biroul, poliţia. Fiecare separat. Poliţia n-are voie să afle de legătura cu Biroul.

Trăsăturile ei se înăspriră şi, brusc, mi se făcu teamă că mă va blagoslovi cu una din diatribele ei despre nevoia ca noi toţi să ne spunem totul direct, fără ocolişuri, despre secretul care nu e un simptom, ci o boală.

— De ce? întrebă ea.

— Vrei să spui de ce nu pot să afle sau de ce a dispărut?

— Amândouă.

De unde venea puterea asta pe care o avea asupra mea? De ce mă bâlbâi şi încerc s-o îmblânzesc? Pentru că mă cunoaşte mult prea bine? Sau pentru că nu m-a cunoscut niciodată?

— Se presupune că a furat nişte bani, am răspuns. O grămadă. Poliţia mă suspectează că-i sunt complice. Ca şi cei de la Birou, de altfel.

— Dar nu eşti.

— Bineînţeles că nu sunt.

— Şi de ce ai venit la mine?

S-a aşezat pe braţul unui fotoliu, cu mâinile împreunate în poală şi spinarea dreaptă. Pe buze avea zâmbetul lipsit de veselie al

ascultătorului profesionist. Nu mi-a oferit nimic de băut, deşi bufetul era plin de sticle.

— Pentru că ţine la tine. Eşti una din puţinele femei pe care le admiră şi care nu i-au trecut prin pat.

— Eşti sigur de asta, nu?

— Nu. E o presupunere. Din întâmplare, ăsta e şi felul în care vorbeşte despre tine.

Îmi dărui un zâmbet plin de superioritate.

— Nu zău? Şi tu eşti gata să-l crezi pe cuvânt, nu? Eşti foarte încrezător în oameni, Tim. Să nu-mi spui că vârsta te-a-nmuiat.

Mai-mai să mă reped la ea. Mi-am propus să-i spun că fusesem întotdeauna blând, şi că ea fusese singura care nu observase lucrul ăsta; i-aş mai fi spus şi că nu dădeam o para chioară dacă se culcase sau nu cu Larry, sau cu vreun alt amărât; şi că singurul motiv pentru care Larry i-ar fi arătat cea mai slabă urmă de interes ar fi fost doar ca să se răzbune pe mine. Din fericire, tot ea a fost cea care a aruncat un nou cârlig.

— Cine te-a trimis aici, Tim?

— Nimeni. Am venit singur.

— Cum ai ajuns aici?

— Pe jos. Singur.

— Vezi tu, nu ştiu de ce, dar în mintea mea şi-a făcut loc imaginea lui Jake Merriman aşteptându-te într-o maşină, ceva mai încolo pe şosea.

— Nu m-aşteaptă. Dac-ar şti că sunt aici, şi-ar asmuţi câinii pe mine. Practic şi eu sunt tot un fugar.

Se auzi soneria de la uşă.

— Diana, dacă ştii ceva despre el – dacă a luat legătura cu tine –

dacă ţi-a telefonat, a scris sau a trecut pe-aici – dacă ştii cum se poate ajunge la el, te rog, spune-mi. Sunt pur şi simplu disperat.

— Ăsta-i Sebastian, a zis ea, îndreptându-se spre uşă.

Le-am auzit sunetul vocilor, apoi zgomotul unor picioare tinere coborând scările spre subsol. Într-o zbatere de indignare anacronică, mi-am dat seama că îmi rechiziţionase vechiul birou şi-l transformase în cameră de consultaţii. Apoi se întoarse la locul ei şi se aşeză din nou pe braţul fotoliului. Am crezut că-mi va spune să plec, deoarece chipul ei căpătase o expresie oficială. Pe urmă am înţeles că luase una din hotărârile ei atât de caracteristice şi că avea să mi-o comunice.

— A găsit ce-a căutat. Asta-i tot ce ştiu.

— Şi ce a căutat?

— Nu mi-a spus. Dar, chiar dacă mi-ar fi spus, probabil că nu te-aş fi pus la curent. Tim, să nu mă interoghezi, nu accept aşa ceva. Tu m-ai târât în Birou timp de şapte ani şi pentru mine perioada aia a fost suficient de rea. Nu subscriu la concepţia ta despre etică şi nu-i accept imperativele.

— Diana, nu te interoghez. Îţi pun doar o întrebare: ce anume caută?

— Nota perfectă. Ăsta a fost întotdeauna visul lui, aşa zice. Să cânte o singură notă perfectă. Întotdeauna s-a exprimat foarte plastic, ăsta e felul lui de-a fi. A telefonat. A găsit-o. Nota perfectă.

— Când?

— Acum o lună. Am avut impresia că pleca undeva şi că-şi lua rămas-bun.

— Ţi-a spus unde?

— Nu.

— Ţi-a *sugerat* unde?

— Nu.

— În străinătate? Nu cumva în Rusia? O destinaţie interesantă? Nouă?

— Nu m-a lăsat să-înţeleg absolut nimic. Era dominat de emoţii.

— Adică beat?

— Adică emoţionat, Tim. Faptul că tu ai scos la lumină tot ce e mai rău în Larry nu îţi dă niciun drept de proprietar asupra lui. El era emoţionat, era noaptea târziu şi Edgar era aici. „Diana, te iubesc, am găsit-o. Am găsit nota mea perfectă.” Pentru el, toate erau la locul lor. El însuşi se adunase. Şi voia ca eu să ştiu asta. L-am felicitat.

— Ţi-a spus numele ei?

— Nu, Tim, nu vorbea de o femeie. Larry e mult prea matur ca să creadă că noi reprezentăm răspunsul la toate întrebările. Vorbea despre descoperirea de sine şi de faptul că este cine este. A venit vremea să-nveţi să trăieşti fără el.

Până acum mă străduisem să evit s-o fac. Dar, din moment ce se numise singură în funcţia de mare preoteasă a autoexprimării, se părea că nu mai aveam niciun motiv ca să mă abţin.

— *Ador* să trăiesc fără el, Diana! Mi-aş da toată afurisita de avere doar ca să scap de Larry şi de tot ce ţine de el, pe tot restul vieţii mele biologice. Din nefericire, suntem definitiv legaţi unul de celălalt şi trebuie neapărat să-l găsesc pentru propria mea salvare şi probabil şi pentru a lui.

Şi-a întors zâmbetul spre podea, ceea ce bănuiesc că face ori de câte ori pacienţii se pornesc să se exprime mai emfatic. Glasul i-a devenit şi mai dulce.

— Şi Emma ce mai face? s-a interesat ea. La fel de tânără şi de frumoasă ca-ntotdeauna?

— E bine, mulţumesc. De ce întrebi? Ţi-a vorbit şi despre ea?

— Nu. Dar nici tu n-ai făcut-o. Şi mă-ntreb de ce.

*

Urcam. În Hampstead, dacă urci, eşti un explorator; dacă însă cobori, atunci te-ntorci drept în iad. Aer rarefiat, ceaţă groasă, bucăţi de conace din cărămidă şi faţade în stil georgian. Am intrat într-o cârciumă şi am băut un Scotch mare, apoi încă unul, pe urmă alte câteva, aducându-mi aminte de noaptea în care mă-ntorsesem la Honeybrook cu capul plin de lumina neagră. Dacă în cârciumă aceea mai fuseseră şi alţi clienţi, eu, unul, nu i-am văzut. Am plecat din nou pe jos, fără să simt nicio schimbare înăuntrul meu.

Am intrat pe o alee. Pe o latură, un zid înalt de cărămidă. Pe cealaltă, un grilaj de fier aidoma unor suliţe, far la capătul aleii, o biserică albă din lemn, cu turnul clopotniţei retezat de ceaţă.

Am început să blestem.

Am blestemat englezul din mine care m-a tras înapoi sau m-a îmboldit înainte în tot ce-am făcut de-a lungul vieţii.

Am blestemat-o pe Diana pentru că mi-a furat copilăria şi pentru că m-a dispreţuit în timp ce-mi făcea asta.

Mi-am amintit toate pândele chinuitoare în aşteptarea legăturii, toate amorurile ratate şi revenirea repetată la mistuirea în singurătate.

După ce am blestemat Anglia care mă făcuse aşa cum eram, am blestemat Biroul pentru că era şcoala ei tainică şi pe Emma fiindcă mă ademenise afară din captivitatea mea confortabilă.

Şi l-am blestemat pe Larry, pentru că făcuse să strălucească o lampă în vidul cavernos din ceea ce el numea plictisitoarea mea minte dreptunghiulară şi pentru că mă târâse dincolo de limitele preţioasei mele stăpâniri de sine.

Mai presus de toate, m-am blestemat pe mine însumi.

Brusc, am simţit nevoia disperată să dorm. Capul îmi era mult mai greu decât puteam duce pe umeri. Picioarele mă lăsau în drum.

Tocmai mă gândeam să mă-ntind pe asfalt, când norocul mi-a scos în cale un taxi, aşa că m-am întors la club, unde Charlie, portarul, mi-a dat un mesaj primit prin telefon. Era din partea detectivului-inspector Bryant care mă ruga să fiu atât de bun şi să sun la următorul număr, cât mai repede cu putinţă.

*

Nimeni nu doarme la club. Tragi pe nas mirosul de sudoare masculină şi de varză, asculţi sforăiturile celorlalţi şi-ţi aminteşti de anii de şcoală.

Este seara de după Meciul Celor Şase, festivalul anual de fotbal din Winchester, un joc cu atâtea secrete, încât nici măcar jucătorii cu experienţă nu îi cunosc toate regulile. Firma a câştigat. Ca să fiu lipsit de modestie, eu am câştigat, căci Cranmer, căpitanul echipei şi eroul meciului, a fost cel care a condus un atac extraordinar de viguros. Acum, prin tradiţie, cei şase victorioşi se autosărbătoresc în bibliotecă, în timp ce băieţii cei noi s-au cocoţat în picioare pe masă şi îi tratează regeşte cu cântece şi alte numere artistice. Unii dintre ei cântau fals, alţii cântau prea bine şi a trebuit să fie aduşi la normal cu ajutorul zeflemelelor şi al unor cocoloaşe de pâine zburătoare. Dar unul dintre băieţii cei noi refuza să cânte şi de aceea trebuia bătut; iar ăsta era Pettifer.

— De ce n-ai cântat? îl întreb ceva mai târziu în aceeaşi seară, în timp ce el se apleacă peste aceeaşi masă.

— E împotriva religiei mele. Sunt evreu.

— Nu-i adevărat. Tatăl tău e om al Bisericii.

— Eu m-am convertit.

— Îţi mai dau o şansă, îi spun cu sufletul deschis. Care este noţiunea pentru fotbalul din Winchester?

E cel mai simplu test pe care-l pot găsi în jargonul şcolii, un cadou de-a dreptul.

— Ispitirea evreilor, replică el.

Aşa că n-am de ales, trebuie să-l bat, căci nu trebuia să răspundă decât „Jocul”.

CAPITOLUL OPT

Fereastra era prea mică ca să poţi sări pe ea şi prea sus ca să poţi vedea ceva, dacă nu aveai o preferinţă pentru capetele portocalii ale macaralelor şi norii umflaţi de ploaie dinspre Bristol. Cele trei scaune din încăpere erau, ca şi masa de altfel, prinse cu bolţuri în podea. O oglindă era ancorată în perete. Am presupus că era o oglindă unidirecţională. Aerul mirosea a stătut şi a bere. O notiţă şifonată care mă avertiza care-mi sunt drepturile tremura din cauza traficului în desfăşurare cu cinci etaje mai jos.

Bryant stătea la un capăt al mesei, eu la celălalt, iar între noi, Luck, îmbrăcat doar în cămaşă. M-am întrebat unde-şi lăsase sacoul. Pe podea, în dreapta lui Luck, se odihnea o servietă deschisă, dintr-un înlocuitor de piele maro. În compartimentele ei, am zărit patru pachete dreptunghiulare de dimensiuni diferite, fiecare din ele etichetat şi înfăşurat într-o folie de plastic. Referinţele de pe etichete fuseseră scrise cu un pix roşu şi erau ceva de genul „LP Prb 27”, ceea ce eu am presupus că însemna Proba 27 în cazul Lawrence Pettifer. Şi era oarecum natural ca, dată fiind starea de spirit pe care aş descrie-o drept diluată, să mă trezesc că sunt mai îngrijorat de celelalte douăzeci şi şase de probe decât de Proba 27. Şi dacă sunt douăzeci şi şapte, atunci de ce doar patru dintre ele au avut loc în servietă?

Nu a existat niciun preambul. Nimeni nu şi-a cerut scuze că fusesem târât până la Bristol, într-o sâmbătă după-amiază. Bryant îşi sprijinise un cot de tăblia mesei şi îşi odihnea bărbia în pumnul încleştat, ca un om care se ţinea de barbă. Luck pescui din servietă un casetofon negru şi crăpat şi îl trânti pe masă.

— Te deranjează dacă procedăm aşa?

Şi, fără să aştepte să afle dacă mă deranjează sau nu, apăsă pe butonul de pornire, pocni de trei ori din degete, opri banda şi o dădu înapoi. Aşa am ascultat încă o dată cele trei pocnituri. De când îl văzusem ultima oară, se alesese cu o eczemă de la bărbierit şi cu pungi sub ochii mici.

— Domnule Cranmer, prietenul dumitale, doctorul Pettifer, are în

proprietatea sa vreo maşină? întrebă el cu un glas morocănos. Şi făcu un semn cu capul în direcţia casetofonului: vorbeşte spre chestia aia, nu spre mine.

— La Londra, Pettifer avea un adevărat garaj, am replicat. De obicei, maşinile manifestau tendinţa de a aparţine altora.

— Cui?

— Nu l-am întrebat niciodată. Cunoştinţele lui nu-mi erau familiare.

— Dar la Bath?

— La Bath habar n-am ce aranjamente făcuse în privinţa transportului.

Răspunsurile mele erau anoste şi literale. Eram mult mai bătrân decât cu o săptămână în urmă.

— Când l-ai văzut ultima dată într-o maşină? întrebă Luck.

— Ar trebui să fiu strâns cu uşa ca să-mi amintesc.

Bryant arboră un nou zâmbet. Avea în el o nuanţă victorioasă.

— O, te presăm noi, dacă asta doreşti, domnule Cranmer. Nu-i aşa, Oliver?

— Am înţeles că m-aţi chemat aici ca să identificaţi un anumit obiect, am zis.

— Aşa e, fu de acord Bryant.

— Atunci, dacă e vorba de maşina lui, mi-e teamă că nu e deloc probabil că vă pot ajuta.

— L-ai văzut vreodată într-o Toyota verde sau neagră, model aproximativ 1990? întrebă Luck.

— Nu sunt expert în maşini japoneze.

— Domnul Cranmer nu e expert în nimic, îi explică Bryant lui Luck. Habar n-are, domnule ofiţer. Asta se vede după toate cărţile alea

mari şi străine pe care le are la conac.

Luck scoase din servietă un manual murdar de-al poliţiei cu desene de maşini şi mi-l întinse peste masă. Întorcându-i paginile, am văzut silueta de un negru strălucitor a unei Toyota Carina, model 1989, identică cu cea pe care o folosise Larry în ultima sa apariţie de duminică la Honeybrook. Luck o văzuse şi el.

— Ce zici de asta? întrebă el, punându-şi degetul osos pe pagină.

— Mi-e teamă că nu mi se pare cunoscută.

— Nu?

— Adică nu-mi amintesc să-l fi văzut conducând o astfel de maşină.

— Atunci de ce oare domnul Guppy, poştaşul local, îşi aminteşte de o Toyota neagră sau verde, condusă de cineva a cărui înfăţişare se potriveşte cu descrierea lui Pettifer, intrând pe aleea dumitale, exact în momentul în care el ieşea din biserica din sat într-o duminică foarte călduroasă, după părerea lui în luna iulie?

Faptul că-l interogaseră pe John Guppy m-a dezgustat.

— Habar n-am de ce ar trebui să-şi amintească sau nu aşa ceva. Şi, din moment ce intrarea pe aleea mea nu poate fi văzută de la biserică, sunt înclinat să mă-ndoiesc că a văzut ceea ce spune.

— Toyota a trecut prin dreptul bisericii în direcţia *dumitale,* replică Luck. A intrat pe terenul cu pietriş aflat mai jos de zidul curţii bisericii, dar nu a mai ieşit la celălalt capăt. Singura schimbare de direcţie nu se putea face decât înspre aleea dumitale.

— Maşina putea să iasă şi fără ca domnul Guppy să o observe, am răspuns. Se putea opri chiar la margine.

În timp ce Bryant privea mai departe desenul cu pricina, Luck făcu iar nişte săpături în servietă şi scoase unul din pachete, pentru ca din el să extragă un registru contabil învelit în plastic de la banca lui Larry din Londra. Vederea unui prieten atât de vechi mă făcu aproape să zâmbesc. La vremea mea, răsfoisem sute de astfel de registre, încercând mereu să văd ce se întâmplase cu banii lui Larry,

cui îi dăduse, ce cecuri uitase să onoreze.

— Ţi-a dat vreodată întâmplător Pettifer vreo sumă în numerar drept cadou? întrebă Luck.

— Nu, domnule Luck, doctorul Pettifer nu mi-a dat niciodată vreun ban.

— Dar dumneata lui?

— L-am împrumutat din când în când cu sume mici.

— Cât de mici?

— Douăzeci o dată. Cincizeci altă dată.

— Asta numeşti dumneata sume mici, nu?

— Sunt convins că din ei ar fi putut fi hrăniţi numeroşi copii înfometaţi. Pentru Larry însă nu ţineau prea mult.

— Domnule Cranmer, vrei să-ţi modifici, în formă sau fond, relatarea cum că dumneata şi Pettifer n-aţi fost implicaţi în niciun fel de tranzacţie?

— Bine, dar ăsta-i adevărul! Prin urmare, nu doresc să modific nimic.

— Pagina opt, zise el, vârându-mi sub ochi registrul bancar.

L-am deschis la pagina opt. Era declaraţia pe luna septembrie 1993, adică luna în care Biroul îi plătise lui Larry gratificaţia câştigată cu preţul unor mari şi grele eforturi: o sută cincizeci de mii de lire, vărsate de către Mills & Highborn Trustees, din St. Helier, Jersey, care ştergeau în felul ăsta o depăşire de 3728 de lire a contului din bancă.

— Ai vreo idee cât de mică, întrebă Luck, unde, cum sau de ce doctorul Pettifer a intrat în posesia a o sută cincizeci de mii de lire sterline în septembrie 1993?

— Absolut niciuna. De ce nu-i întrebaţi pe cei care au făcut plata?

Sugestia mea îl deranjă.

— Mills & Highborn, mulţumesc frumos, e una din firmele dumitale avocăţeşti de modă veche şi de sânge albastru, moştenite din tată-n fiu, din Channel Islands. Şefilor de acolo nu le place să stea de vorbă cu poliţiştii şi nu sunt dispuşi să furnizeze nicio informaţie despre un client fără un ordin judecătoresc valabil în Insule. Cu toate acestea…

Bryant îşi sprijini braţele de masă, luând poziţia de luptă.

— Cu toate acestea, repetă Luck, cercetările mele scot efectiv în evidenţă faptul că aceeaşi firmă îi plăteşte lui Pettifer un salariu anual, aparent pe baza instrucţiunilor primite din partea anumitor companii producătoare de film şi de carte, înregistrate în locuri bizare, precum Elveţia. Nu te surprinde deloc?

— Nu înţeleg de ce-ar trebui să mă surprindă.

— Pentru că aşa-zisele plăţi de salariu erau false, de-aia. Pettifer n-a lucrat niciodată aşa ceva. Drepturi de autor din străinătate pentru cărţi pe care nici măcar nu le-a scris. Avansuri care nu-l angajau în niciun fel. Întreaga structură, de la început până la sfârşit, n-a fost decât o născocire şi nici măcar una făcută cu competenţă, dacă e să-mi spun părerea. Dumneata n-ai nicio teorie de oferit, presupun, nu-i aşa, domnule Cranmer, în legătură cu cine ar fi putut să-şi provoace asemenea bătăi de cap în numele doctorului?

N-aveam nici cea mai mică teorie şi am spus-o cât am putut de iute. Şi eram îngrozit să confirm că toate aranjamentele atât de ridicate-n slăvi prin care i se plăteau lui Larry banii lui de Iudă puteau fi, aşa cum am bănuit întotdeauna, date în vileag în numai două zile, de un poliţist fanatic, cu ajutorul unui terminal de calculator.

— E o chestie foarte ciudată în legătură cu firma asta, Mills & Highborn, pe care îmi permit să ţi-o împărtăşesc, reluă Luck cu un sarcasm zăpăcitor. Una din activităţile ei *marginale*, după cum putem să stabilim din anumite surse, este aceea de operare de plăţi neoficiale în numele guvernului Maiestăţii Sale.

Lumea începu să se clatine.

— Prin asta înţeleg primirea de mari sume de bani lichizi din partea *Trezoreriei* Maiestăţii Sale şi trimiterea lor spre alte forme de plată în numerar – cum ar fi mituirea unor potentaţi străini, fonduri murdare pentru diverse contracte din domeniul apărării şi alte aşa-numite zone cenuşii ale cheltuielilor guvernamentale. Dumneata n-ai ştiinţă de un asemenea aspect al problemei, nu? Pentru că vezi dumneata, domnul Bryant şi cu mine am fost oarecum fermecaţi de coincidenţa dintre faptul că ai lucrat la Trezorerie chiar în timp ce anumite fonduri ale guvernului britanic au fost dirijate spre binefăcătorii lui Pettifer din Channel Islands.

Nici în coşmarurile cele mai negre nu visasem că Secţia de Plăţi şi Alocaţii ar fi putut fi atât de incompetentă, încât să folosească spălătoria automată Larry pentru alte operaţiuni clandestine, fără nicio legătură cu cea principală, multiplicând în felul acesta la infinit riscul de a-l compromite pe Larry şi pe oricine altcineva de pe statul de plată.

— Mi-e teamă că toate astea mă depăşesc, am spus.

— Poate ai să ne spui atunci ce *nu* te depăşeşte, sugeră Bryant pe un ton lipsit de politeţe. Ai fost un angajat de rang înalt la Trezorerie şi cam asta-i tot ce ni s-a permis să aflăm despre dumneata.

— N-am idee ce vrei să insinuezi.

— Să insinuez? Cine, eu? O, nimic, nimic, domnule Cranmer. Mi-aş depăşi categoric rolul dacă aş face aşa ceva. Mi s-a spus că economiile realizate la Trezorerie reprezintă o chestie care dă ameţeală mare. Ei bine, pot să înţeleg o asemenea situaţie. În fond, dacă îi strecori câteva milioane unui avocat arab de mâna a doua ca să te ajute să te descotoroseşti de propriile avioane de luptă mai zdruncinate, de ce să nu-ţi strecori şi ţie câteva grăunţe, având în vedere că eşti un gentleman englez? Sau să le strecori complicelui; e chiar mai bine, nu?

— Asta este o afirmaţie scandaloasă şi complet neadevărată.

— Pagina trei, zise Luck.

*

— Observi ceva? întrebă Luck.

Mi-ar fi fost greu să n-o fac. Pagina a treisprezecea din registrul bancar al lui Larry acoperea luna iulie 1994. Până la douăzeci şi unu ale lunii respective, contul curent al lui Larry se ridicase la o sută patruzeci de mii de lire. Pe douăzeci şi doi, Larry retrăsese o sută treizeci şi opt de mii, lăsându-şi un credit de numai 2176 de lire.

— Ce părere ai?

— Niciuna. Probabil că şi-a cumpărat o casă.

— Eroare.

— I-a investit. Ce mă priveşte pe mine?

— Pe douăzeci şi două iulie, *după* ce-l avertizase pe director prin telefon, cu două zile mai înainte, în legătură cu intenţia sa, doctorul Pettifer a retras *întreaga* sumă de o sută treizeci şi opt de mii de lire în bani lichizi de la ghişeul băncii sale, în bancnote de douăzeci de lire, puse în plicuri de culoare închisă. A refuzat să accepte bancnotele de cincizeci. Nu-şi adusese *nimic* în care să ia banii, astfel încât casierul le-a pus pe fete pe jar până când una din ele a făcut rost de o servietă în care au fost îngrămădite plicurile cu bani. În ziua următoare, doctorul Pettifer i-a plătit o mie de lire în bani lichizi proprietăresei şi şi-a achitat patru facturi neonorate, inclusiv cea de la furnizorul de vin. Destinaţia a ceea ce a mai rămas din bani – adică o sută treizeci de mii de lire fix – este, până în prezent, necunoscută.

De ce? m-am întrebat în mod stupid. Ce logică operează aici? Când un om escrochează ambasada Rusiei de treizeci şi şapte de milioane, se simte obligat să-şi golească propriul cont din bancă de o sută treizeci de mii? Pentru cine? Pentru ce?

— Doar dacă nu ţi i-a dat dumitale, bineînţeles, domnule Cranmer, sugeră Bryant de la celălalt capăt al mesei.

— Sau dacă nu au fost de la bun început ai dumitale, completă Luck.

— Nu în mod legal, evident, zise Bryant. Dar nu vorbim aici despre lucruri legale, nu? Mai degrabă de un cod al hoţilor. Dumneata ai şutit banii, doctoraşul i-a depus la bancă. El era operatorul dumitale. Complicele dumitale. Corect?

N-am catadicsit să-i răspund, aşa că omul a continuat pe acelaşi ton elaborat, atotştiutor.

— Dumneata eşti nebun după bani, nu-i aşa, domnule Cranmer? Eşti o coţofană, cum îmi place mie să spun. Ai o grămadă, dar vrei şi mai mult. Aşa merge treaba, nu? Stai toată ziulica, sau ai stat, la Trezorerie. Vezi toate grămezile alea de bani care merg ici-colo, peste tot, mulţi dintre ei fără să aducă nimic bun, îmi permit să spun. Şi-atunci îţi spui, în sinea dumitale: „Ia ascultă, Timothy, nu le-ar sta unora din grămezile alea mai bine în buzunarul meu decât în buzunarele altora?” Aşa că şuteşti ceva, uşurel. Şi nimeni nu se prinde. Şi-atunci mai şuteşti un pic. Un pic mai mult. Şi tot nu se prinde nimeni. Aşa că te extinzi, aşa cum ar face orice bun om de afaceri. Păi, nu putem să stăm liniştiţi în ziua şi în vremurile astea. Nimeni nu poate. Nu e în firea omului, nu? Nu după doamna Thatcher. Şi, într-o bună zi, apare o ocazie, fie-ne permis să spunem, ca să pătrunzi pe o anumită piaţă străină. O piaţă unde vorbeşti pe limba lor şi ai cunoştinţele tehnice necesare. Ca Rusia, de exemplu. Aşa că ataci în forţă. Dumneata, doctorul şi un anumit gentleman străin, cunoscut de el, care îşi spune Profesorul. Fiecare dintre dumneavoastră e expert în branşa lui. Numai că domnul Cranmer este creierul. El e Şeful cel Mare. Are clasă şi sânge-rece. Rang. Sunt pe aproape, e călduţ, domnule? Poţi să ne spui. Noi suntem doar nişte oameni simpli, nu-i aşa, Oliver?

Atunci când eşti acuzat de fapte monstruoase, nimic nu sună mai plăpând decât adevărul. Îmi dăruisem întreaga viaţă activă apărării ţării mele de diversele animale de pradă. Iar acum eram eu însumi distribuit în rol de prădător. Niciodată nu-mi însuşisem ilegal nici măcar un penny din ceea ce mi se încredinţase. Iar acum eram acuzat că ascunsesem mari sume de bani în Channel Islands şi că mi le plăteam mie însumi, prin intermediul fostului meu agent. Şi totuşi, când m-am ascultat protestând şi afirmându-mi nevinovăţia, cuvintele mele au sunat aidoma celor spuse de oricare alt vinovat. Vocea mi-a scăpat de sub control şi a devenit stridentă, iar fluenţa

exprimării m-a părăsit, făcându-mă să devin brusc la fel de neconvingător pentru mine însumi ca şi pentru acuzatorii mei. *Ei, aşa merg lucrările,* am auzit în urechi glasul lui Merriman: *pedepsiţi pentru crime pe care nu le-am comis niciodată, scăpăm însă în altă parte cu faţa curată din hoţii imense.*

— Domnule Cranmer, noi acum gândim cu voce tare, explică Bryant cu o falsă delicateţe după ascultarea argumentelor mele. Nu a fost formulată nicio *acuzaţie* până la acest punct al anchetei. Noi căutăm o colaborare, nu nişte cadavre calde încă. Dumneata ne spui unde putem să găsim ceva ce căutăm, noi punem ceva-ul ăla la locul lui de unde a dispărut şi toată lumea merge pe urmă acasă şi se cinsteşte cu un pahar de vin de Honeybrook. Înţelegi ce vreau să spun?

— Nu.

Un interludiu dezarticulat urmă răspunsului meu, timp în care Luck dădu la iveală alte registre bancare de dinainte de perioada despre care vorbiserăm, care nu difereau însă în mod esenţial de primul. Modelul era foarte clar. Ori de câte ori Larry avea sume substanţiale în cont, retrăgea bani lichizi. Ce făcea cu ei rămânea un mister. Un abonament lunar încă actual pe traseul Bristol-Bath, în valoare de şaptezeci şi una de lire, fusese găsit, pretindeau ei, într-unul din sertarele biroului din sala lui de curs. Nu, am spus, habar n-aveam de ce ar fi vrut Larry să se afle atât de des în Bristol. Poate pentru teatre, biblioteci sau femei. Preţ de o clipă, Luck păru să se fi domolit. Stătea în faţa mea de parcă ar fi fost sfârşit, cu gura căscată, cu umerii ridicându-se şi prăbuşindu-se înăuntrul cămăşii ude de transpiraţie.

— Doctorul Pettifer *a furat* ceva vreodată de la dumneata? întrebă el cu acreala implacabilă care-l făcea să fie un partener de conversaţie atât de neplăcut.

— Fireşte că nu.

— Asta-i ciudat. În alte privinţe, nu ai o părere prea bună despre el. Cum se face atunci că eşti atât de sigur că nu te-a furat niciodată?

întrebarea asta era doar un şiretlic, preludiul unui nou atac violent.

Dar, nedându-mi seama ce fel de şiretlic era, nu puteam decât să-i dau un răspuns direct.

— Domnul Pettifer poate fi orice, dar nu hoţ, am zis eu, şi abia am pronunţat ultimul cuvânt, că Bryant a început să ţipe la mine.

La început am crezut că e o tactică menită să mă scoată din ale mele. Pe urmă l-am văzut fluturând un plic deasupra capului.

— *Atunci cum priveşti asta, domnule Cranmer?*

Am auzit înainte de a vedea: bijuteriile vechi ale Emmei, rostogolindu-se spre mine de-a lungul mesei, fiecare piesă pe care i-o cumpărasem, începând cu primul cadou oferit cu timiditate, perechea de cercei victorieni din onix, şi trecând prin şiragul din trei rânduri de perle, colierul din *intaglio,* inelul cu smarald, pandantivul din granat şi cameea montată în aur care ar fi putut s-o reprezinte chiar pe Emma însăşi – toate au alunecat pe tăblia mesei în direcţia mea, asemenea unor gunoaie aruncate de mâna nepricepută a detectivului-inspector Bryant.

*

Mă ridicasem în picioare. Pe masă, bijuteriile formau un şir care se termina la mine. Probabil că m-am ridicat cu o mişcare iute, căci Luck sărise şi el în picioare, blocându-mi drumul spre uşă. Am luat colierul din *intaglio* şi l-am pipăit repede cu degetele, pentru a mă convinge că nu păţise nimic, deşi în mintea mea degetele mi se plimbau pe pielea Emmei. La fel am făcut cu cameea, broşa, pandantivul şi în sfârşit cu inelul. Apoi, prin minte au început să-mi treacă noţiuni de-ale Biroului: legături… scurgeri… intercunoştinţe. *Ţine-o departe de Larry*, îmi spuneam în sinea mea. *Orice ţi-ar face, oricum te-ar ameninţa, Emma va sta departe de Larry.*

M-am reaşezat pe scaun.

— Recunoşti vreunul din obiectele astea, absolut din întâmplare, domnule Cranmer? întrebă Bryant benign, asemenea unui complotist care s-a achitat cu bine de un şiretlic isteţ.

— Bineînţeles că da. Doar eu i le-am cumpărat.

— De la cine, *sir*?

— De la „Appleby of Wells.” Cum de-au ajuns în posesia voastră?

— În ce dată, *cu exactitate,* le-ai achiziţionat, dacă nu te superi, de la „Appleby of Wells”? Ştim că ai o memorie a datelor oarecum slabă, dar…

N-a mai continuat. Mi-am trântit pumnul pe masă cu atâta putere, încât bijuteriile au început să danseze, iar casetofonul a făcut un salt, s-a răsucit în aer şi a aterizat din nou pe masă cu burta-n sus.

— Sunt bijuteriile Emmei. Spuneţi-mi de unde le aveţi. Încetaţi să vă mai bateţi joc de mine!

E un lucru rar ca emoţia şi necesitatea operativă să coincidă, dar de data asta aşa s-a întâmplat. Bryant îşi pierduse zâmbetul şi începuse să mă studieze cu o privire calculată. Poate că îşi zicea că eram gata să-i ofer mărturisirea în schimbul ei. Luck s-a ridicat cât era de lung, iţindu-şi capul înspre mine.

— *Emma*? repetă Bryant gânditor. Am impresia că nu cunoaştem nicio *Emma,* nu-i aşa, Oliver? Cine mai e şi Emma asta, domnule? Poate ne luminezi puţin minţile.

— Ştiţi foarte bine cine e. Tot satul ştie. Emma Manzini e partenera mea de viaţă. E muziciană. Bijuteriile sunt ale ei. Eu le-am cumpărat şi i le-am dat.

— Când?

— Ce importanţă are când? Anul trecut. Cu ocazii deosebite.

— Străină, nu-i aşa?

— Tatăl ei, care a murit, era italian. Ea e cetăţean britanic prin naştere şi a fost crescută în Anglia. Unde le-aţi găsit? Sunt soţul ei după obiceiul pământului, domnule inspector! Spune-mi ce se-ntâmplă.

Bryant îşi puse pe nas o pereche de ochelari cu ramă de baga. Nu ştiu să vă spun de ce ar fi trebuit să mă şocheze chestia asta, dar

ştiu că m-a şocat. Ochelarii ăia păreau că-i alungă rămăşiţa de bunătate omenească din privire. Mustaţa neregulată îşi lăsase colţurile în jos, într-un rânjet furios.

— Şi domnişoara Manzini e cât de cât în termeni prietenoşi cu Pettifer al nostru, domnule Cranmer?

— S-au cunoscut. Dar ce importanţă are chestia asta? Spuneţi-mi unde i-aţi găsit bijuteriile!

— Atunci pregăteşte-te pentru un şoc, domnule Cranmer. Am obţinut bijuteriile Emmei dumitale de la domnul Edward Appleby din Market Place, în Wells – e acelaşi gentleman care ţi-a vândut amintitele comori. A încercat să ia legătura cu dumneata, dar telefonul dumitale a avut năbădăi. Aşa că, de teamă ca treaba să nu fie urgentă, a relatat-o poliţiei din Bath care, fiind cam în criză de personal în vremea respectivă, n-a luat nicio măsură ulterioară. Domnul Appleby îşi face turul obişnuit la Hatton Gardens, vizitându-şi prietenii bijutieri, c-aşa e el. Când deodată, unul dintre ei, ştiind că domnul Appleby se ocupă de bijuterii vechi, îi oferă colierul domnişoarei Manzini a dumitale – chestia aia romană, cum îi spune? Acolo, în stânga dumitale.

— *Intaglio.*

— Mulţumesc. Şi pe urmă i le oferă pe toate. Tot ce vezi în faţa dumitale. Asta-i tot ce-ai cumpărat pentru domnişoara Manzini, domnule – colecţia completă?

— Da.

— Şi cum oamenii din branşă se cunosc între ei, domnul Appleby îl întreabă de unde a avut marfa. Răspunsul este de la un doctor Pettifer din Bath. Doctorul a primit douăzeci şi două de mii de lire pe bijuteriile astea. După cele spuse de el, erau o moştenire de familie. Moştenite de la bătrâna lui mamă, acum, vai, plecată dintre noi. E un preţ bun, nu – douăzeci şi două de mii de lire?

— E un preţ de angro, m-am auzit zicând. Asigurarea e pentru treizeci şi cinci.

— Asigurate de dumneata?

— Bijuteriile sunt înregistrate ca fiind proprietatea domnişoarei Manzini. Eu plătesc primele de asigurare.

— A fost depusă vreo plângere la compania de asigurări în legătură cu pierderea bijuteriilor?

— Nimeni nu a ştiut că dispăruseră.

— Vrei să spui că dumneata n-ai ştiut. S-ar fi putut ca doctorul sau domnişoara Manzini să fi depus o plângere în numele dumitale?

— Nu văd cum ar fi putut face aşa ceva. Întrebaţi la compania de asigurări.

— Mulţumesc, domnule, aşa am să şi fac, zise Bryant, notându-şi numele şi adresa companiei din agenda mea. Doctorul voia bani lichizi pentru moştenirea de la bătrâna sa mamă, numai că magazinul din Hatton Gardens n-a putut să-l servească, reluă el povestirea cu un glas fals prietenos. Vezi dumneata, domnule, astea-s regulamentele. Tot ce-au putut să facă pentru el a fost să-i semneze un cec la purtător pentru că le-a spus că nu are cont în bancă. Pe urmă doctorul trecea pe celălalt trotuar şi se prezintă la banca bijutierului, îşi culege prada şi dispare. Cu toate că şi-a lăsat numele complet în urma lui; a fost obligat s-o facă. A fost verificat pe baza permisului de conducere, ceea ce e chiar amuzant, dacă te uiţi la câte puncte de penalizare are pe el. Adresa – Universitatea din Bath. Bijutierul a sunat la secretariatul Universităţii şi i s-a spus: da, avem un doctor Pettifer în corpul profesoral.

— Când s-au întâmplat toate astea? am întrebat.

Cum îi mai plăcea să mă tortureze cu zâmbetele lui atotştiutoare!

— E o problemă care te roade, nu? remarcă el. Când. Nu-ţi poţi aminti datele, dar întrebi mereu când. Doctorul a vândut bijuteriile doamnei dumitale în ziua de vineri, douăzeci şi nouă iulie.

Cam atunci a încetat ea să le mai poarte, mi-am zis. După cursul cu public ţinut de Larry şi acel *curry* pentru două persoane care i-a urmat sau nu.

— Apropo, unde este domnişoara Manzini? întrebă Bryant.

Aveam răspunsul pregătit şi i l-am furnizat cu multă autoritate.

— Ultima oară când am auzit de ea, era undeva între Londra şi Newcastle, într-un turneu de concerte. Îi place să călătorească împreună cu un grup care cântă piese compuse de ea. Ea este un fel de ghid spiritual. Unde se află în clipa asta mi-e imposibil să vă spun, nu ştiu. Nu avem obiceiul să ţinem legătura. Sunt însă sigur că îmi va telefona foarte curând.

*

Acum era rândul lui Luck să se distreze pe socoteala mea. Deschisese un alt pachet care părea să conţină doar însemnări pătate de cerneală pe care şi le scrisese pentru sine însuşi. M-am întrebat dacă era căsătorit şi unde anume va fi locuind – dacă locuia cumva în altă parte decât pe culoarele strălucitoare şi aseptice ale secţiei sale.

— Emma te-a *informat* întâmplător că i-au dispărut bijuteriile?

— Nu, domnule Luck, domnişoara Manzini nu m-a informat despre asta.

— De ce? Vrei să spui că, timp de două luni, Emma dumitale a neglijat nişte bijuterii valorând treizeci şi cinci de mii de lire şi nici măcar nu s-a deranjat să-ţi menţioneze în treacăt ce s-a-ntâmplat?

— Vreau să spun că e posibil ca domnişoara Manzini să nu fi observat lipsa bijuteriilor.

— Dar a fost prin preajmă, nu-i aşa, lunile astea? Vreau să spun prin preajma dumitale. Doar nu a fost tot timpul în turneu.

— Domnişoara Manzini a stat toată vara la Honeybrook.

— Totuşi, n-ai avut nici cea mai vagă bănuială că într-o zi Emma avea bijuteriile şi că ziua următoare rămăsese fără ele?

— Nici măcar cea mai vagă bănuială.

— N-ai observat, de exemplu, că nu le mai purta? Asta ar fi putut fi un semnal, nu?

— Nu în cazul ei.

— De ce?

— Domnişoara Manzini e o fiinţă capricioasă, ca majoritatea artiştilor. Într-o zi poate să arboreze o toaletă luxoasă, pentru ca după aceea să treacă săptămâni întregi în care ideea de a purta ceva de valoare să fie o adevărată anatemă pentru ea. Şi motivele sunt numeroase. Munca ei, ceva care a deprimat-o, o durere fizică, de pildă de spate.

Referirea la spatele Emmei a produs o tăcere semnificativă.

— A avut probleme cu spatele, nu? se interesă Bryant, plin de solicitudine.

— Mi-e teamă că da.

— O, Doamne. Şi cum s-a-ntâmplat?

— Am înţeles că a fost brutalizată în timp ce lua parte la o demonstraţie paşnică.

— S-ar putea să existe totuşi două puncte de vedere în legătură cu subiectul ăsta, nu?

— Sunt convins că da.

— A mai muşcat vreun poliţist în ultima vreme?

A fost o întrebare la care am refuzat să răspund.

Luck reluă discuţia:

— Şi dumneata n-o întrebi: Emma, de ce nu porţi inelul? Sau colierul? Sau broşa? Sau cerceii, de exemplu?

— Nu, domnule Luck. Domnişoara Manzini şi cu mine nu ne vorbim în felul ăsta.

Fusesem bombastic şi ştiam asta. Era din cauza lui Luck, care avea mereu efectul ăsta asupra mea.

— Foarte bine. Deci nu vorbiţi unul cu altul, izbucni el. Tot aşa cum nu ştii unde e ea acum. Foarte bine. După părerea dumitale foarte personală şi foarte privilegiată, de funcţionar la Trezorerie, cum îţi explici că prietenul dumitale, doctorul Lawrence Pettifer, ajunge să pună, în iulie trecut, bijuteriile Emmei la două treimi din cât ai plătit pentru ele pe taraba unui magazin din Hatton Gardens, pretinzând că le are de la mama lui, când de fapt ele veneau de la dumneata, prin Emma?

— Bijuteriile erau ale domnişoarei Manzini, care putea să dispună de ele aşa cum dorea. Chiar dacă i le-ar fi dat unui lăptar, tot n-aş fi putut să ridic un deget ca s-o împiedic. Dar sunt convins că domnul Guppy v-a oferit deja soluţia, nu, domnule Luck?

— Ce vrei să spui cu asta?

— Păi, nu pretinde Guppy că l-a văzut în luna iulie pe Pettifer venind spre casa mea? Într-o duminică? Poftim, aveţi spărgătorul în mână. Pettifer se apropie de casă, o găseşte goală. Duminica personalul este liber. Domnişoara Manzini şi cu mine luăm masa în oraş. Atunci, el forţează fereastra, intră-n casă, merge în apartamentul ei şi se autoserveşte cu bijuteriile.

A bănuit, neîndoielnic, că îl tachinez, căci se roşise la faţă.

— Parcă ziceai că Pettifer nu fură, obiectă el suspicios.

— Să zicem că mi-aţi dat un motiv să-mi revizuiesc părerea, am replicat cu un glas suav, exact în clipa în care casetofonul s-a oprit brusc.

— Lasă-l puţin aşa, te rog, Oliver, rosti Bryant blând.

Luck întinsese deja mâna să schimbe caseta. Acum însă şi-a retras-o cu un gest oarecum ameninţător, mi-am zis eu, aşezându-şi-o în poală, lângă colegul său.

— Domnule Cranmer.

Bryant stătea în picioare chiar lângă mine. Îmi prinse umărul cu palma, gestul tradiţional al arestării. Se îndoi din mijloc, aducându-şi buzele la câţiva milimetri, de urechea mea. Până acum uitasem cum arată teama fizică, dar Bryant reuşea să mi-o amintească.

— Ştii ce-nseamnă asta, domnule? mă-ntrebă el foarte încet, strângându-mă de umăr până la durere.

— Sigur că ştiu. Ia-ţi mâna de pe mine.

Numai că mâna lui nu se clinti. Presiunea ei creştea pe măsură ce inspectorul îşi continua discursul.

— Pentru că asta e ceea ce am să-ţi fac, domnule Cranmer, dacă nu obţin mult mai mult din colaborarea de care vorbeam decât primesc acum. Dacă nu intri foarte repede în joc cu mine, am să fabric orice pretext, am să răsucesc orice probă, după cum vine cântecul ăla vechi, şi am să am grijă personal să te văd petrecându-ţi ultimii dintre cei mai frumoşi ani din viaţă cu privirea lipită de un zid extrem de plictisitor, în loc de persoana domnişoarei Manzini. Ai auzit, domnule?

— Te aud foarte bine, am zis, încercând în van să-i scutur mâna de pe umărul meu. Dă-mi drumul.

Dar el îşi întări strânsoarea.

— Unde-s banii?

— Care bani?

— Nu mă lua pe mine cu „care bani”, domnule Cranmer. Unde-s banii pe care dumneata şi Pettifer i-aţi presărat prin conturi în străinătate? Milioane de lire, proprietatea unei anumite ambasade străine de la Londra?

— Habar n-am despre ce vorbeşti. Eu n-am furat nimic şi nu m-am coalizat nici cu Pettifer, nici cu altcineva.

— Cine este AM?

— Cine?

— AM, cel care apare pe toate paginile agendei lui Pettifer de la el de-acasă. Telefon AM. Informare AM. Vizită AM.

— Nu am absolut nicio idee. Poate că înseamnă pur şi simplu „dimineaţă”. PM înseamnă „după-amiază”.

Cred că, dacă ne-am fi aflat în altă parte, m-ar fi pocnit, deoarece şi-a ridicat ochii spre oglindă, de parcă ar fi cerut permisiunea.

— Ia zi, unde este amicul dumitale Ceceev?

— Cine?

— Scuteşte-mă de afurisitul ăsta de „cine”. Konstantin Ceceev este un domn din serviciul cultural rus, de la Ambasada Rusiei, fostă a URSS, de la Londra.

— N-am auzit numele ăsta niciodată în viaţa mea.

— Fireşte că nu. Ceea ce-mi faci dumneata *mie,* domnule Cranmer, se cheamă minciună sfruntată, cu tupeul afurisitei dumitale clase superioare, când de fapt ar fi trebuit să mă ajuţi în desfăşurarea anchetelor mele.

Îmi strânse umărul şi mai tare, apăsându-l în acelaşi timp şi provocându-mi valuri de durere în tot spatele.

— Ştii ce cred că eşti, domnule Cranmer? Ştii?

— Nu dau o ceapă degerată pe ceea ce crezi dumneata.

— Cred că eşti un gentleman foarte lacom, cu multe pofte arogante care trebuie satisfăcute. Cred că ai un mic prieten pe nume Larry. Şi un alt mic prieten pe nume Konstantin. Şi o căutătoare de aur pe nume Emma, pe care o strici de atâta răsfăţ şi care crede că legea e un căcat şi că poliţiştii sunt făcuţi ca să fie muşcaţi. Şi mai cred că dumneata joci rolul domnului respectabil, că Larry e pe post de mieluşel, iar Konstantin cântă împreună cu nişte îngeri foarte zburdalnici în corul de la Moscova, în vreme ce Emma îţi cântă la pian. Ce-am auzit c-ai spus?

— N-am spus nimic. Dă-mi drumul.

— Te-am auzit clar cum m-ai insultat. Domnule Luck, l-ai auzit şi dumneata pe domnul acesta folosind un limbaj insultător faţă de un ofiţer de poliţie?

— Da, confirmă Luck.

Bryant mă zgâlţâi cu putere şi îmi urlă în ureche.

— Unde e tipul?

— Nu ştiu!

Forţa pumnului său nu scăzu defel. Glasul în schimb luă brusc un ton confidenţial. Îi puteam simţi răsuflarea fierbinte în ureche.

— Domnule Cranmer, eşti la o răscruce a vieţii. Poţi să-i serveşti mingea detectivului-inspector Bryant, în care caz o să-nchidem ochii în privinţa multora din nelegiuirile dumitale, nu zic toate. Sau poţi să continui să încerci să ne duci de nas, în care caz nu vom exclude din anchetele noastre niciuna din persoanele care-ţi sunt dragi, fie ea cât de tânără şi de muzicală. Iar strigi măscări la mine, domnule Cranmer?

— N-am spus absolut nimic!

— Bun, pentru că doamna dumitale le strigă, aşa zic dosarele noastre. Fiindcă foarte curând ea şi cu mine ne vom conversa foarte mult şi n-am să tolerez lipsa de maniere, nu-i aşa, Oliver?

— Da, aprobă Luck.

După o ultimă strângere a menghinei, Bryant îşi luă mâna de pe umărul meu.

— Mulţumesc că ai venit la Bristol, domnule Cranmer. „Cheltuielile” sunt la parter, dacă ai ceva de cerut, domnule. Bani lichizi.

Luck îmi deschise uşa. Cred că ar fi preferat să mi-o izbească în faţă, dar simţul său englezesc al corectitudinii îl împiedică s-o facă.

*

Cu urma umilitoare a pumnului lui Bryant arându-mi încă umărul, am păşit în burniţa cenuşie a serii şi am început să urc cu pas viguros dealul spre Clifton. Reţinusem camere în două hoteluri. Primul era Eden, cu patru stele şi vedere frumoasă spre Gorge. Acolo eram domnul Timothy Cranmer şi moştenitor al vechiului Sunbeam al unchiului Bob, mândria parcării. Al doilea era un motel prăpădit cu numele de Starcrest, aflat în cealaltă parte a oraşului. Acolo eram domnul Colin Bairstow, voiajor comercial şi nemotorizat.

Aşezat confortabil în camera elegantă de la etajul întâi al Hotelului Eden cu vedere spre Gorge, am comandat o friptură şi o jumătate de sticlă de vin de Burgundy şi am cerut centralei telefonice să nu fiu deranjat până dimineaţa. Am aruncat friptura în tufişurile de sub fereastra mea, ani vărsat vinul în chiuvetă – în afară de un pahar pe care l-am băut – am pus tava şi o pereche de pantofi pe culoar, în faţa uşii, am agăţat de clanţă cartonul cu „Nu deranjaţi”, m-am strecurat pe scara de incendiu şi am plecat pe jos.

La un telefon public am format numărul de urgenţă de la Birou, folosind şapte drept ultima cifră pentru că era sâmbătă. În urechi mi-a răsunat glasul dulce al lui Marjorie Pew.

— Da, Arthur. Cu ce te pot ajuta?

— Poliţia m-a luat iar la întrebări în după-amiaza asta.

— A, da.

Staţi-ar în gât, mi-am zis.

— Au luat la puricat plăţile pentru Absalom prin intermediul prietenilor noştri din Channel Islanda, am zis, folosind unul din numeroasele nume de cod ale lui Larry; parc-o vedeam băgând numele de Absalom în calculator. Au dezgropat o legătură cu Trezoreria şi, după părerea lor, am subtilizat bani guvernamentali pe care i-am plătit lui Absalom, complicele meu. Şi şi-au mai pus în cap că asta e şi urma care-i va duce la aurul rusesc.

— Asta-i tot?

— Nu. Nu ştiu ce tâmpit de la „Plăţi şi Indemnizaţii” a încurcat iţele. Au folosit varianta Absalom ca să-i plătească şi pe alţi prieteni în afară de Absalom.

Ori mă trata iar cu una din tăcerile ei muşcătoare, ori nu-i venea nimic în minte.

— Noaptea asta rămân la Bristol, am spus. S-ar putea ca poliţia să vrea să mă mai vadă o dată mâine dimineaţă.

Am închis telefonul; misiunea fusese îndeplinită. O avertizasem că şi alte surse ar putea fi în pericol. Îi transmisesem scuza pentru faptul că nu mă întorceam la Honeybrook. Singura mişcare pe care nu o va face va fi să alerge la poliţie ca să mă verifice.

*

Patul de motel al lui Colin Bairstow era în realitate un divan plin de cocoloaşe, acoperit cu o cuvertură de un portocaliu scânteietor. Întins cât eram de lung pe divanul cu pricina şi cu telefonul alături, priveam adânc tavanul crem, murdar şi plin de pete şi-mi cântăream pasul următor. Din clipa în care primisem la club mesajul telefonic al lui Bryant, mă pusesem în stare de alertă operativă. De la gara din Castle Cary mersesem cu maşina până la Honeybrook, de unde îmi recuperasem setul de evadare Bairstow: cărţi de credit, permis de conducere, bani şi paşaport, toate vârâte într-o servietă-diplomat destul de uzată, pe care erau lipite etichete vechi, care să ateste viaţa rătăcitoare a comis-voiajorului. Odată ajuns la Bristol, lăsasem Sunbeamul familiei Cranmer în parcarea Hotelului Eden şi servieta lui Bairstow aici, la motel, în seiful directorului.

Din aceeaşi servietă am scos acum o agendă de adrese, de pe coperta căreia mă privea un pui de cerb pestriţ. Cât de mult îşi modificase oare Biroul practica obişnuită după ce se mutase la Embankment? m-am întrebat. Merriman nu se schimbase. Nici Barney Waldon. Şi, după câte îi cunoşteam eu pe cei de la poliţie, orice procedură care se dovedise eficientă timp de douăzeci şi cinci de ani era foarte probabil să funcţioneze încă o sută.

Cu sufletul la gură, am format numărul centralei automate a

Biroului, iar apoi, ghidându-mă după numerele din agendă, m-am introdus în reţeaua internă de la Whitehall. Alte cinci cifre m-au pus în contact cu camera de legătură a Informaţiilor de la Scotland Yard. Mi-a răspuns un glas bărbătesc de invidiat. Am spus că sunt North House, ceea ce, pe vremuri, fusese numele de cod al secţiei mele. Glasul de invidiat nu se arătă surprins. Am mai spus că referinţa era Bunbury, adică ceea ce fusese numele de cod al şefului secţiei. Glasul de invidiat m-a întrebat: „Cu cine vrei să vorbeşti, Bunbury?" şi atunci am cerut departamentul domnului Hatt. Nimeni nu dăduse vreodată cu ochii de domnul Hatt, dar, dacă exista cu adevărat, atunci el era cel care răspundea de informaţiile referitoare la vehicule. În urechi îmi răsună un fond muzical rock, apoi glasul proaspăt al unei fete.

— E Bunbury de la North House cu o chestie plicticoasă pentru Hatt, am zis.

— E-n regulă, Bunbury. Domnului Hatt îi place să fie plictisit. Eu sunt Alice. Cu ce te putem ajuta?

Timp de două decenii nu scăpasem din ochi maşinile lui Larry. Puteam să spun pe dinafară numărul fiecărei epave în care-şi făcuse vreodată apariţia, plus culoarea, anul fabricaţiei, starea de decrepitudine şi numele ghinionistului ei proprietar. I-am dat lui Alice numărul Toyotei. Nici nu pronunţasem bine ultima literă, că ea îşi citea imprimanta de la calculator.

— Anderson, Sally, Cambridge Street, numărul 9A, din Bellevue Road, Bristol, mă anunţă ea. Vrei şi restul?

— Da, te rog.

Şi mi-l dădu: asigurarea, numărul de telefon al proprietarului, caracteristicile vizibile ale maşinii, data primei înregistrări, data expirării, nicio altă maşină înregistrată pe numele ăsta.

Băiatul cu faţa plină de coşuri şi sacou de seară roşu de la recepţia motelului îmi dădu un plan mototolit al oraşului Bristol.

CAPITOLUL NOUĂ

Am luat un taxi până la gara din Bristol Temple Meads, iar de-acolo am mers pe jos. Mă aflam într-un deşert industrial căruia noaptea îi dădea un aer măreţ. Camioane de mare tonaj goneau pe lângă mine, împroşcându-mă cu un noroi uleios, mai-mai să-mi agaţe fulgarinul. Totuşi, valea în care se afla oraşul era învăluită într-un abur moale, stele umede umpleau cerul şi o lună plină, languroasă, mă trăgea pe deal în sus. Liniile de tren presărate cu luminiţe portocalii se deschideau la picioarele mele şi mi-am amintit de abonamentul lui Larry, Bath-Bristol, şaptezeci şi una de lire pe lună. Am încercat să mi-l imaginez navetist. Unde lucra? Unde-i era casa? Anderson, Sally, Cambridge Street, numărul 9A. Camioanele mă asurziseră. Eram incapabil să-mi aud paşii.

Drumul, care începuse ca un viaduct, se unea cu dealul. Culmea dealului se mută în dreapta mea. Exact deasupra mea se ridica o terasă presărată cu case cu faţada plată, înconjurate de un zid din cărămidă roşie, în chip de parapet. *Acolo sus,* mi-am zis, amintindu-mi de hartă. *Acolo sus,* mi-am repetat, amintindu-mi de preferinţa lui Larry pentru locurile abandonate. Am ajuns la un sens giratoriu, am apăsat pe butonul care punea în funcţiune lumina verde a semaforului şi am aşteptat ca motorizata cavalerie a Angliei să se oprească în scrâşnete de frâne. După ce am traversat pe celălalt trotuar, am intrat pe o stradă laterală, împodobită cu ghirlande de cabluri aeriene. Un băieţel negru foarte serios, de aproximativ şase ani, şedea în pragul unui bar chinezesc specializat în mâncare marină, care servea şi pentru acasă.

— Asta-i Cambridge Street? Bellevue Road?

I-am zâmbit, dar nu mi-a întors zâmbetul. Un druid bărbos cu o şapcă irlandeză lăbărţată pe cap ieşi cu un pic cam multă prudenţă de la Robbins Off Licence. În mână avea o pungă de hârtie maro.

— Fii atent pe unde calci, omule, mă sfătui el.

— De ce?

— Cauţi Cambridge Street?

— Da.

— Păi, aproape că eşti cu picioarele pe ea, omule.

I-am urmat instrucţiunile, aşa că am mai mers vreo cincizeci de metri, după care am făcut dreapta. Casele se înşirau pe o singură parte a străzii. O peluză de un verde tare se întindea de cealaltă. În jurul ierbii alerga în zigzag parapetul de cărămidă cu cornişă roşie pe care-l văzusem de jos. M-am aşezat în faţa zidului, încercând să par a fi un turist întâmplător. Marile drumuri ale imperiului, strânse mănunchi la gară, se despleteau apoi în întuneric.

M-am întors şi am început să supraveghez casele. Toate aveau două ferestre la etaj, acoperişul plat, un horn şi o antenă de televiziune. Uşa de la intrare era în stânga, fereastra boltită în dreapta. Privirea mi-a alergat iute de la una la alta şi am observat că, în majoritatea caselor, fereastra boltită sau cea a unui dormitor era luminată, un ecran de televizor pâlpâia, un buton fosforescent de sonerie strălucea în noapte şi simţeai că, dincolo de perdele, viaţa îşi vedea de-ale ei. Doar ultima casă era învăluită în întuneric şi era chiar cea de la numărul 9A. Ocupanţii ei îşi luaseră oare tălpăşiţa? Sau poate că doi iubiţi îşi scoseseră ceasurile de la mână şi adormiseră unul în braţele celuilalt?

Ca o persoană fără secrete, mi-am pus înadins mâinile la spate, în stil colonial, pregătit să inspectez zona. Sunt un arhitect, un supraveghetor, un potenţial cumpărător. Sunt un englez de un anumit rang social, cultivator de viţă-de-vie. Maşinile parcate pe trotuar mă împiedicau să mă plimb în voie. Am luat-o pe mijlocul drumului. Nicio Toyota albastră. Nicio Toyota de vreo altă culoare. Am mers încet mai departe, citind ostentativ numerele de pe case. S-o cumpăr pe-asta sau pe-asta? Sau pe toate?

Sudoarea îmi şiroia pe coaste. Nu sunt pregătit, mi-am zis în sinea mea. Incapabil, neantrenat, lipsit de curaj. Am fost prea mult legat de birou, prea multă vreme. După teamă, s-a iscat o furtună de sentimente de vinovăţie. El e aici. Mort. S-a-ntors clătinându-se pe picioare şi a murit aici. Asasinul e pe cale să descopere cadavrul. Un om vinovat a venit să-şi ia medicamentul. Pe urmă însă mi-am amintit că Larry era din nou viu şi că fusese aşa din momentul în care Jamie Pringle îşi adusese aminte de ultima potârniche a

sezonului, aşa că vinovăţia mea se târî înapoi în bârlogul ei.

Ajunsesem la capătul şirului. Casa de la numărul 9A era pe colţ, aşa cum trebuie să fie orice casă conspirativă. Perdelele de la etaj erau portocalii şi fără falduri. Lumina palidă răspândită de felinarul din colţul străzii cădea pe materialul lor ieftin. Înăuntru nu se vedea niciun semn de viaţă.

Mi-am continuat turul de recunoaştere şi am luat-o pe strada ce se desfăcea pe latura casei. La etaj, încă o fereastră neluminată. Un zid tencuit. O uşă laterală. Am trecut pe trotuarul de vizavi şi am aruncat o privire de proprietar pe stradă. O pisică galbenă se uita la mine din spatele unei perdele de tul. Una din maşinile parcate de fiecare parte a străzii era îmbrăcată într-o folie de plastic care s-o apere de capriciile vremii.

Încă o privire atentă spre uşile de la intrare, spre trotuare şi spre maşinile parcate. Umbrele nu se puteau citi uşor, dar oricum, mi-am dat seama că niciuna dintre ele nu era omenească. Am ridicat cu vârful piciorului drept marginea foliei de plastic şi am văzut bara de protecţie din spate şi numărul familiar al Toyotei albastre a lui Larry. Era unul din micile trucuri pe care le predam la cursurile de pregătire, pe care soldaţii noştri aveau să le uite în clipa în care se reîntorceau la viaţa reală: dacă eşti îngrijorat din cauza maşinii tale, acoper-o cu ceva.

Uşa laterală a casei nu avea nici clanţă, nici gaură de cheie. La întoarcere, trecând din nou prin dreptul ei, am împins-o pe furiş, dar era fie încuiată, fie bătută-n cuie pe dinăuntru. O mâzgălitură în formă de L făcută cu creta se lăfăia în centrul uşii. Partea inferioară a literei L avea o codiţă îndreptată în jos. Am atins urma de cretă cu vârful degetelor. Era amestecată cu ceară şi rezistentă la ploaie. Am dat iar colţul pe Cambridge Street, am mărşăluit cu pas încrezător spre uşa de la intrare şi am apăsat pe butonul soneriei. Nu s-a întâmplat nimic. Curentul electric fusese întrerupt. Felul lui Larry de a-şi rezolva facturile. Atunci am bătut temător în uşă. E ajunul Anului Nou la Honeybrook, mi-am zis: a venit rândul meu să-i dau jos din pat pe fericiţii amanţi. Acţionam cu îndrăzneală, fără niciun şiretlic în tolbă. Dar urma de cretă de pe uşă mă preocupa în mod serios.

Am ridicat capacul cutiei de scrisori şi l-am lăsat să cadă înapoi cu zgomot. Am bătut o darabană destul de puternică în fereastra de la parter. Am strigat „Hei, eu sunt!” – mai mult pentru păstrarea aparenţei decât pentru realitate, căci destul de multă lume trecea pe lângă mine pe trotuar. Am încercat să smucesc în sus fereastra-ghilotină, dar era blocată. Pe urmă mi-am lipit faţa de geam, încercând să zăresc ceva cu ajutorul luminii de felinar. Nu exista niciun hol la intrare. Uşa dădea drept în salon. Am reuşit să descifrez forma fantomatică a unei maşini de scris portabile aflate pe un birou, iar jos, în stingă mea, un teanc de corespondenţă, mai ales facturi şi pliante publicitare. Larry ar fi putut să sară peste ele săptămâni la rând fără să le acorde nici cea mai mică atenţie. M-am uitat din nou şi am văzut ceea ce prima dată văzusem doar pe jumătate: scaunul pentru pian al Emmei, aşezat în dreptul maşinii de scris. În sfârşit, gândindu-mă că până acum reuşisem să atrag interesul vecinilor, am făcut ceea ce fac în cazuri din astea persoanele în situaţie legală: mi-am scos agenda, am notat ceva pe o pagină pe care apoi am rupt-o şi am aruncat-o în cutia de scrisori. Pe urmă m-am îndreptat, ca să las amintirile să se aşeze bine la locul lor.

Am făcut o plimbare rapidă în jurul cvartalului, păstrându-mă mereu pe mijlocul drumului fiindcă nu-mi plac umbrele, până când am intrat din nou pe stradă, de data asta pe la capătul opus. Am trecut a doua oară prin dreptul uşii laterale, cu ochii nu la urma de cretă, ci la direcţia indicată de codiţa L-ului de la Larry. L de la meşteşugul lui Larry din zilele când el şi Ceceev schimbau materiale secrete cu ajutorul cutiilor pentru scrisori clandestine şi al semnalelor de siguranţă. În parcuri. În toalete publice. În parcări. În Kew Gardens. L pentru „am umplut cutia”, semnat Larry. L-ul se transforma în C pentru „am golit-o”, semnat CC. Într-o parte şi-n alta, nu o singură dată, ci mai degrabă de cincizeci de ori în cei patru ani ai colaborării lor: microfilm pentru tine; bani şi ordine pentru mine; bani şi ordine pentru tine; microfilm pentru mine.

Codiţa era îndreptată în jos şi era desenată apăsat. O codiţă bine definită. Mergea în diagonală, spre laba piciorului meu drept, iar în dreptul degetelor de la piciorul meu drept ajungea la soclul uşii şi, chiar la baza acestuia, putea fi observat un muc de ţigară bine strivit; presupun că o persoană foarte curioasă şi-ar fi putut pune

întrebarea cum de fusese strivit şi înfipt sub tocul uşii mucul ăla de ţigară, poate doar dacă cineva îl strivise şi îl aruncase apoi acolo în mod intenţionat; aceeaşi persoană ar fi putut de asemenea să remarce faptul că raza de lumină de la felinarul din colţ strălucea cu putere pe partea inferioară a uşii, aşa încât, în momentul în care deveneai conştient de legătura dintre urma de cretă şi mucul de ţigară, te minunai cum de nu erai deja înconjurat de o mulţime de oameni care să se zgâiască la acelaşi lucru.

Eu nu eram, totuşi, dotat cu abilitatea fizică a lui Ceceev; eu nu puteam să realizez balansul acela fulgerător al părţii superioare a corpului, cel care-l dusese pe Jack Andover, supraveghetorul nostru şef, cu gândul la minerii galezi. Aşa că am făcut ceea ce fac peste tot în lume spionii de vârstă mijlocie; m-am aplecat şi mi-am legat în mod ostentativ şiretul de la pantof cu o mână, în timp ce cu cealaltă am cules mucul de ţigară şi sfoara care era în el şi am smucit: răsplata se afla la capătul unei bucăţi ceva mai lungi de sfoară, şi anume, o cheie de yale din alamă. Pe urmă m-am ridicat, ascunzând cheia în palmă, şi am dat colţul, îndreptându-mă cu pas încrezător spre intrare.

— Sunt în vacanţă, scumpule, strigă o voce de bas de lângă mine.

M-am ridicat iute pe călcâie, cu zâmbetul meu comercial gata pregătit. O blondă masivă, luminată din spate de lampa din propriul ei hol, stătea înfiptă în pragul uşii vecine, îmbrăcată în ceva ce părea o cămaşă de noapte de culoare albă şi strângând în mână un pahar cu tărie.

— Ştiu, am zis.

— El îmi zice „Feebs”. În realitate mă cheamă Phoebe. Ai mai trecut pe-aici, nu-i aşa?

— E-adevărat. Am uitat să iau cheia şi a trebuit să mă-ntorc s-o iau. O să-mi uit şi numele într-o zi. Dar aveau nevoie de o vacantă, nu credeţi?

— *El* avea nevoie, zise ea sumbru.

Creierul meu făcea probabil ore suplimentare, căci am ghicit

imediat ce voia să spună.

— Fireşte! Bietul om! am strigat. Vreau să spun, cum arată, mai bine? Merge spre însănătoşire? Sau e tot precum culorile curcubeului?

Dar un al şaselea simţ o opri să continue cu confidenţele.

— Şi ce vrei? întrebă ea cu un glas ursuz.

— Mi-e teamă că e vorba de ceea ce vor ei. Maşina de scris a lui Sally. Haine suplimentare. Practic tot ce pot să duc.

— Eşti portărel, nu?

— Doamne fereşte, nu! am izbucnit în râs, făcând doi paşi înspre ea, în aşa fel în cât să poată vedea ce tip de încredere eram. Eu sunt fratele lui. Richard. Dick. Cel respectabil. M-au sunat la telefon: n-aş putea să strâng câteva lucruri de pe-aici şi să le duc la Londra? Că el a avut un accident. A căzut pe scări, aşa mi-a zis. Dragul de el, scapă de una şi dă de alta. Au reuşit măcar să plece împreună? Bănuiesc că totul a fost făcut cam în grabă.

— Pe-aici nu se-ntâmplă accidente, scumpule. Totul e cu intenţie, declară ea, chicotind de propria ei înţelepciune. Lucru pe care l-am făcut şi eu cu multă grijă, de altfel. El a plecat primul, şi ea mai pe urmă, nu ştiu de ce.

Îşi duse paharul la buze fără să-şi ia ochii de la mine.

— Nu cred că-mi place ideea să te văd intrând acolo. Nu câtă vreme ei sunt în Franţa. Cred că sunt îngrijorată.

Şi, zicând aceasta, se dădu un pas înapoi şi închise uşa. O clipă mai târziu, un pocnet umed, asemenea celui făcut de o grenadă de antrenament, sfâşie aerul şi fereastra de la etaj a casei se deschise larg, dând la iveală căpăţâna pătrăţoasă şi plină de păr a unui bărbat înfăşurat într-o vestă.

— Tu de colo! Vino-ncoa'! Eşti fratele lui Terry, nu?

— Da.

— Dick, nu?

— Exact.

— Ştii totul despre el, nu?

— Destul de mult.

— Atunci, ia zi, Dick, care-i echipa lui preferată de fotbal?

— Dinamo Moscova, am răspuns, mai înainte să-mi dau timp de gândire, căci fotbalul era una din numeroasele obsesii absurde ale lui Larry. Şi Lev Iaşin a fost cel mai mare portar al tuturor timpurilor. Şi cel mai frumos gol marcat vreodată a fost cel al lui Ponedelnik înscris pentru Rusia în meciul împotriva Iugoslaviei din 1960.

— Ei, fir-ar a dracului!

Tipul dispăru o bucată de vreme, probabil ca să se sfătuiască cu Phoebe. Zâmbea când reapăru în cadrul ferestrei.

— Eu, unul, ţin cu Arsenal. Nu că l-ar fi deranjat. Cum de s-a pricopsit cu ochiul ăla vânăt? Am mai văzut vânătăi în viaţa mea, dar a lui era ca la carte. Ce s-a-ntâmplat? îl întreb. Fata şi-a strâns picioarele mai repede? Ba m-am izbit de-o uşă, zice el; pe urmă vine şi Sally, care zice că i-a pocnit o maşină. Zău dacă mai ştii pe cine să crezi în ziua de azi. Ai nevoie de-o mână de ajutor?

— Poate mai târziu. Am să vă strig, dacă nu vă deranjez.

— Io-s Wil. Tipu'-i sărit, da' mie-mi place de el.

Fereastra se închise cu un pocnet.

*

Am închis uşa de la intrare în urma mea şi am sărit peste teancul de corespondenţă de pe podea. Mânat de o izbucnire de optimism, am răsucit comutatorul, dar fără niciun efect. Dobitoc ce sunt, nu-mi luasem nicio lanternă cu mine. Încremenisem în penumbra din încăpere, neîndrăznind nici măcar să respir. Tăcerea mă speria.

Bristolul fusese evacuat. Grăbeşte-te sau vei fi ucis. Din nou sudoarea, de data asta rece şi unsuroasă. Am răsuflat, pe urmă am tras aer pe nări şi am simţit mirosul de casă veche, pe ducă. Am privit atent în jur, încercând să atrag ceva mai multă lumină. Singura sursă era însă becul din stradă. Iar strălucirea lui cădea peste şi nu prin fereastra boltită. Ca să poată descifra interiorul casei, ochii mei erau nevoiţi să strângă lumina din dreptul ei, cu care să dea fuga de cealaltă parte a camerei, ca atunci când încerci să cari apă în pumni.

Scaunul ei pentru pian, nevătămat. Mi-am plimbat mâna peste el: tuburile din aliaj uşor, asemenea unei lămpi de birou care pleacă drept, descriu un unghi şi se întorc spre punctul de pornire, apăsând suportul capitonat de zona îngustă a spatelui ei. Maşina de scris portabilă şi electrică. Era aşezată pe o masă pe care abia o zăream din cauza hârtiilor de pe ea, hârtii pe care abia le-am distins din cauza prafului. Pe urmă am văzut o a doua masă care era o masă de fapt o măsuţă cu rotile pentru ceai, iar pe ea un telefon cu robot, însoţit de tipicele sârme şi antene Pettifer, precum şi de banda folosită cu multă chibzuinţă. Pe robot nu se vedea niciun beculeţ aprins, căci priza era lipsită de curent.

Camera începu să se micşoreze, iar pereţii veneau spre mine. Ochii mei vedeau mai bine şi mai mult. Am putut urmări cordonul maşinii de scris până în punctul unde acesta atingea peretele. Am început să disting semne ale unei plecări grăbite: sertare trase şi golite doar pe jumătate, documente împrăştiate pe podea, grătarul căminului plin de hârtie arsă, coşul de hârtii trântit pe-o parte. Apoi am recunoscut şi alte lucruri tipice pentru Larry: teancuri de reviste ferfeniţite, pline de hârtiuţe în chip de semne de carte; un afiş vechi înfăţişându-l pe cel mai benign Iosif Stalin cu putinţă, tăind trandafiri în grădină. Larry îi desenase o coroană imperială pe cap şi-i mâzgălise pe piept cuvintele „Noi nu închidem niciodată”. Mesaje mâzgălite pe bucăţele dreptunghiulare de hârtie cu bandă adezivă, prinse de o gravură reprezentând Catedrala Notre Dame, care fusese atârnată deasupra grătarului. Mâna mea înmănuşată a luat vreo două din ele şi le-a dus lângă fereastră, dar n-am putut să le citesc; am văzut doar că primul fusese scris de Emma şi cel de-al doilea de Larry. Le-am scos şi pe celelalte şi le-am aşezat în ordine unul peste altul înainte de a le da drumul în buzunar.

M-am întors în dreptul uşii şi am adunat de pe podea câteva scrisori. Miss Sally Anderson, am citit de-a curmezişul, Free Prometheus Ltd, Cambridge Street nr. 9A. Ştampila poştei nu era de la Macclesfield, ci de la Zürich. Terry Altman, Esq., am citit mai departe, Free Prometheus Ltd – Terry Altman fusese unul din numele de lucru ale lui Larry, iar Prometheus fusese un tip care, din pricina vicleniilor lui, se trezise înlănţuit de un munte din Caucaz, până în ziua în care Larry şi Emma îl eliberaseră. Pamflete, broşuri oribile, calitate rusească. Imprimate de la Serviciul de Ascultare al BBC din Caversham cu destinaţia Rusia de Sud (Vest). Pentru Director, Free Prometheus Ltd. Pentru Sally, Free Prometheus Ltd. Extrase de cont. Un dosar plin de scrisori adresate Emmei şi scrise de Larry, pentru care o scrisoare putea fi orice, de la un suport pentru paharul de bere, până la un şerveţel de hârtie sau la pagina de titlu a unei lucrări radicale, publicate de un anarhist din Islington care nu circulă decât noaptea, de frica creditorilor. Adresate Iubitei, sau Iubitei Emm şi continuând cu „O, Doamne, am uitat să-ţi spun”. Un buletin săptămânal titra „Manipularea mijloacelor de informare” şi subtitra „Cum face presa occidentală jocul Moscovei”. Fii calm, mi-am spus, aruncând totul înapoi pe podea. Metodă, Cranmer. Eşti un jucător de câmp, veteran din nenumărate penetrări organizate de birou, unele din ele avându-l chiar pe Larry drept om din interior. Intră-n ritm. Ia-le pe rând. Un pamflet alb şi roşu, scris în ruseşte, avea titlul „Genocid în Caucaz” tipărit cu majuscule aprinse, şcoala sovietică Agitprop, anii ’50, doar că era datat februarie 1993 şi se referea la „Holocaustul din octombrie trecut”. L-am deschis la întâmplare şi în faţa ochilor mi-au apărut cadavrele înjunghiate şi umflate ale unor copii. *Caucasian Review,* II, München ’56, vezi paginile 134-156. *Caucasian Review,* V, München ’56, vezi paginile 41-46. Pasaje suplimentare. Însemnări furioase pe marginea foii, de necitit în lumina aceea slabă.

Înăuntru exista o uşă în privinţa căreia geografia dicta că trebuia să conducă în acea parte a casei care dădea spre strada laterală. Am apăsat pe clanţă. Nu s-a întâmplat nimic. Am împins mai tare şi uşa a cedat, scârţâind pe linoleum. În nări mi-a venit un miros amestecat de unt rânced, praf şi săpun Lifebouy. Mă aflam în oficiu. Prin fereastra de deasupra chiuvetei, lumina de pe stradă pătrundea cu ceva mai multă putere, îndreptându-se spre dalele podelei. Câteva farfurii stăteau înşirate cuminţi pe uscătorul de vase. Se

uscaseră atât de îndelung, încât acum erau iar murdare. Pe rafturi, o selecţie din mofturile lui Larry: sardine, ciper de la un băcan faimos de pe Jermyn Street, marmeladă de la Oxford şi ceai Fortnum's. În frigider, iaurt rânced şi lapte acrit. Lângă frigider, o uşă de lemn bătută în cuie de sus până jos şi un zăvor cu lanţ de siguranţă. Era uşa laterală pe care o inspectasem de pe trotuar. În timp ce mă-ntorceam în salon, mi-am privit ceasul. Eternitatea durase până acum trei minute.

Scara, cufundată într-un întuneric de smoală, era şubredă şi cu treptele goale. Am numărat paisprezece, pornind de la parter. Am ajuns pe palier, am bâjbâit, am simţit o uşă, apoi o clanţă. Am apăsat şi am intrat în încăpere. Mă aflam într-o toaletă. Am ieşit, am închis uşa în urma mea şi, cu spatele lipit de ea, am bâjbâit din nou până când am găsit o altă uşă pe care am deschis-o şi am intrat în camera Emmei, inundată de lumină, deoarece lampa cu halogen de pe stradă îşi trimitea razele drept în fereastră, prin perdelele rărite, ca şi cum acestea nici n-ar fi existat. I-am dat totul, mi-am zis, privind atent podeaua goală şi lavaboul crăpat, florile uscate dintr-un borcan de pământ, veioza ieftină, tapetul cafeniu, cu floricele, care se decojea din loc în loc; şi n-a vrut nimic din ce i-am dat. Uite pentru ce am salvat-o. Asta preferă ea.

Jos, pe podea, o saltea japoneză era pregătită exact aşa cum îi plăcea ei să pregătească patul atunci când voia să facem dragoste: lângă foc, cu multe, multe perne şi o plapumă albă de puf. Peste plapumă, cămăşuţa de noapte austeră de la Marks & Spencer, pe care o adusese când venise la mine cu mânecile lungi şi întinse pentru îmbrăţişare. Am văzut-o goală, întinsă pe burtă, cu bărbia sprijinită în pumni, întorcându-se să mă privească în clipa în care mă auzea intrând. Lumina focului de buşteni desenând umbre pe trupul ei. Şi părul care-i curgea pe umeri aidoma unor flăcări negre.

Două cărţi: una pe partea lui, cealaltă pe partea ei. Pentru Larry, un volum de prin anii douăzeci, îmbrăcat în roşu şi scris de un oarecare W. E. D. Allen care-i dăduse titlul neverosimil de *Bêled-es-Siba.* L-am deschis la întâmplare şi am căzut pe un omagiu în memoria poetului Aubrey Herbert şi pe cuvintele subliniate: *îi lipsea grosolănia geniului.* Mi-am amintit vag că Herbet se luptase să salveze Albania de autodenumiţii Eliberatori ai Balcanilor şi că era

unul din eroii lui Larry. Pentru Emma, *Caucaz,* de Fitzroy Maclean, carte cu subtitlul *Sfârşitul întregului pământ.*

Un afiş în sepia. De data asta nu cel cu Iosif Stalin, dar nici cu vreun personaj cunoscut mie. Era un profet modern bărbos, cu maxilare puternice şi o privire întunecată, înveşmântat în ceea ce mi s-a părut a fi portul tradiţional al munteanului din Caucaz: căciulă de blană, haină de piele cu buzunare speciale pentru muniţie. Apropiindu-mă, am descifrat numele Bashir Haji scris în chirilice în colţul de jos al afişului, precum şi, cu mare greutate, cuvintele „Prietenului meu Mișa, marele războinic". Era un trofeu straniu pentru un cuib de îndrăgostiţi. L-am scos din piuneze şi l-am întins pe pat, alături de cămaşa de noapte a Emmei. Haine, mi-am zis, au nevoie de mai multe haine. Nimeni nu pleacă-n grabă luându-şi toate hainele. O draperie atârna peste o firidă de lângă cămin, amintindu-mi de draperia de camuflaj a unchiului Bob, atârnată în dreptul alcovului meu din văgăuna popească. Am tras-o la o parte şi am făcut iute un pas înapoi.

Sunt călare pe Priddy şi mă lupt corp la corp cu el. L-am prins de reverele pardesiului austriac, despre care el zice că-i din blană de sobol. E o chestie lungă-n poale, verde-olive şi cu falduri, cu un tuşeu mătăsos. Pentru mine, moliciunea lui e jignitoare. În timp ce-l trag spre mine, aud un pârâit şi izbucnesc în râs. În timp ce ne lovim, în mintea mea îi văd pardesiul desfăcându-se în fâşii. În timp ce-i târâi de picioare corpul plin de noroi de sus până jos, îi văd zdrenţele în lumina lunii, târându-se în urma lui, asemenea giulgiului unui cerşetor.

Şi-l văd acum, atârnat pe un umeraş de sârmă, cu bonul de la curăţătorie prins încă de căptuşeală. I-am verificat nasturii. Sunt toţi la locul lor. Oare i-am smuls nasturii atunci când ne-am bătut? Nu-mi aduc aminte s-o fi făcut. Şi ruptura, unde era ruptura? Auzisem foarte clar sfâşierea materialului. Dar n-am putut să găsesc nicio despicătură, nicio reparaţie, nici la căptuşeală, nici la tiv, nici în jurul butonierelor. Nici chiar în jurul reverelor de care-l apucasem.

M-am uitat atent la cordon. El îl purta de obicei înnodat. Pardesiul avea o cataramă foarte bună, în cazul în care ai fi vrut să-l porţi cu cordon, dar catarama nu era de-ajuns de bună pentru Larry. Nu, el

trebuia să-şi înnoade cordonul precum un gigolo şi tocmai de-aia îmi făcuse atâta plăcere să-mi văd mâinile înmănuşate încleştându-se pe cordon, în timp ce-i târam corpul pe pământ, cu capul izbindu-se de toţi bolovanii, cu rânjetul aprinzându-se şi stingându-se în lumina lunii.

E o altă haină, mi-am zis. Dar pe urmă m-am întrebat: când a avut Larry vreodată ceva în dublu exemplar, cu excepţia femeilor?

*

Găsisem sub chiuveta de la bucătărie un sul de saci negri de plastic pentru gunoi. Am desfăcut unul din ei şi l-am umplut cu tot ce era pe podea, fără să fac vreo discriminare între scrisorile personale şi pliantele publicitare. Şi-n timp ce mă ocupam de asta, am văzut din nou copiii înjunghiaţi şi mi-am adus aminte de Diana şi de nota lui perfectă. Ce era oare perfect în ţipetele unor copii muribunzi? În patru labe în faţa căminului, am râcâit hârtia arsă de pe grătar şi, cu o grijă imensă, am pus-o într-un alt sac. Un al treilea şi un al patrulea sac s-au umplut cu dosarele şi hârtiile împrăştiate în jurul biroului. Am îndesat acolo o agendă Esso şi un registru contabil pârlit uşor, pe care cineva încercase în zadar să-l ardă, precum şi o agendă de adrese din anii patruzeci pe care n-am asociat-o nici cu Larry, nici cu Emma, şi care părea să fie un copil de pripas prin vieţile lor, până când am descoperit că era rusească. Am scos panglica din maşina de scris şi cordonul din priză şi am aşezat maşina pe măsuţa din bucătărie, în drum spre uşa laterală. Asta doar pentru aparenţe, căci îi spusesem lui Phoebe că trebuia să iau maşina de scris a lui Sally. Am pus panglica în cel de-al treilea sac.

M-am întors în salon cu ideea să scot din priză şi robotul telefonului, dar, după ce m-am gândit mai bine, l-am ridicat de la locul lui şi, la lumina felinarului, am recunoscut butonul de repetare a apelului, aşa că am ridicat receptorul telefonului şi am apăsat pe buton. Un ţârâit la celălalt capăt al firului. Apoi am auzit o voce caldă, străină şi cu darul vorbirii, exact ca cea a domnului Dass: „Mulţumesc că aţi sunat la birourile Hardwear Carpets International. Dacă doriţi să lăsaţi un mesaj sau să faceţi o comandă, vă rugăm ca după semnalul sonor…” Am ascultat tot mesajul de două ori, apoi am scos aparatul din priză şi l-am pus pe masa din bucătărie, lângă maşina de scris. Ochii mi-au căzut apoi

pe un set de chei de automobil agăţate într-un cui. Toyota. Mi le-am vârât în buzunar, simţindu-mă recunoscător pentru că nu mai aveam nevoie să ţopăi peste firele şi cablurile de pe o stradă laterală întunecată, sâmbătă noaptea târziu. Am alergat la etaj. N-aveam niciun motiv puternic pentru această grabă excesivă, dar poate că, dacă nu aş fi alergat, nu aş fi găsit curajul să merg liniştit.

M-am oprit lângă fereastra dormitorului. Cambridge Street era pustie. Aşteptând să mi se limpezească creierul, am rătăcit cu privirea dincolo de întinderea de iarbă, spre rândurile de şine de tren. Noaptea era şi mai întunecată. Bristolul se dusese la culcare. Iat-o pe Emma, aşteptându-l să se întoarcă, mi-am zis. Goală, aşa cum mă aştepta pe mine, atunci când hotăra că aveam să facem dragoste. Stăteam în picioare pe salteaua japoneză. Pernele erau adunate într-o singură parte, pentru un singur cap. La ce se gândea oare, întinsă de una singură printre perne? *El a plecat primul, ea mai pe urmă*, aşa a zis Phoebe. Şi a stat aici întinsă, singură, înainte de plecare. M-am aplecat să iau de jos afişul cu munteanul acela din Caucaz. Imaginară sau adevărată, mireasma trupului ei s-a ridicat spre mine din aşternuturi. Am împăturit afişul până când dimensiunile lui mi-au permis să-l vâr în buzunar. Am scos pardesiul cel verde al lui Larry de pe umeraş şi mi l-am aruncat pe braţ. M-am întors încet la parter şi am intrat în bucătărie. Încet. Am descuiat încuietoarea din uşa laterală, am ridicat zăvorul şi am fixat tija în aşa fel încât să împiedic uşa să se închidă. Încet. Pentru mine, era foarte important să nu fac nimic în grabă.

Am lăsat uşa întredeschisă şi am traversat trotuarul până la maşină, am tras de pe ea folia de plastic şi am văzut cizmele din piele de capră ale lui Larry pe bancheta din spate. Am hotărât să nu dramatizez. Erau cizmele lui Larry şi Larry era în viaţă. Ce era aşa de nemaipomenit cu cizmele astea, făcute de comandă de Lobb din St. James şi plătite în gemetele de durere ale Ultimului Etaj, numai fiindcă Larry hotărâse că venise vremea să pună la încercare dragostea noastră faţă de el?

Am observat noroiul uscat de pe ele, aşa cum observi noroiul de pe orice obiecte: dă-le o perie mai târziu. Ura din mine ardea din nou cu vâlvătaie. Aş fi vrut să pot cere rejucarea meciului, să mă-ntorc la Priddy şi de data asta să-l termin definitiv.

Am intrat în bucătărie, am luat maşina de scris şi robotul şi m-am întors la maşină, chinuit de îndoială: o să pornească sau nu? Mi-am făcut câteva calcule fanteziste în legătură cu timpul de care aş avea nevoie ca să împing maşina spre vârful dealului, pentru ca pe urmă să o duc spre gară, şi, dacă tot nu ar fi pornit, să-mi transfer noile obiecte personale într-un taxi.

Curajul aproape că mi se epuizase când m-am întors în casă ca să iau şi restul încărcăturii: pardesiul de sobol al lui Larry, de care se părea că aveam nevoie drept dovadă clară a faptului că el era în viaţă, şi cei patru saci de plastic pe care i-am stivuit în jurul maşinii de scris, cu excepţia celui în care se afla hârtia arsă din cămin; grija pentru fragilitatea conţinutului m-a făcut să-l aşez pe scaunul din faţă. Iar acum, tot ce-mi doream mai mult pe lume era să mă urc în maşină şi să ajung împreună cu comorile mele într-un loc cât mai sigur cu putinţă. Numai că eram îngrijorat din cauza lui Phoebe şi a lui Wilf. Cât timp mă aflasem înăuntru, cei doi deveniseră nişte personaje majore în imaginaţia mea. Le fusesem recunoscător pentru că mă acceptaseră, dar trebuia să mă asigur că făcusem tot ce era omeneşte posibil ca să-şi păstreze buna părere despre mine, în special Phoebe, pentru că ea fusese cea care se îndoise în privinţa mea. Nu voiam ca oamenii aceia să cheme poliţia. Voiam să se simtă în largul lor.

Aşa că m-am întors în casă, am blocat din nou uşa laterală şi am pus zăvorul; pe urmă am traversat salonul prin faţa scaunului pentru pian al Emmei şi, odată ieşit din casă, am răsucit de două ori cheia în broasca uşii de la intrare, pentru că aşa o găsisem. Apoi am strigat spre fereastra de la etaj:

— Mulţumesc, Wilf. Misiunea a fost îndeplinită. Totu-i gata.

Niciun răspuns. Nu cred să-mi amintesc de alţi douăzeci de metri mai lungi parcurşi vreodată-n viaţa mea decât cei care despărţeau uşa de la intrarea casei cu numărul 9A de Toyota albastră de pe marginea străzii; abia făcusem jumătate din ei când mi-am dat seama că sunt urmărit. La început am crezut că în urma mea era Larry, sau Munslow, şi asta pentru că urmăritorul era atât de tăcut, încât prezenţa lui mi-a fost semnalată nu de auz, ci de alte simţuri profesionale: privirea celuilalt ca o împunsătură din spate; reflectarea în aerul din faţa ta a persoanei care e chiar în spate;

conştiinţa unei prezenţe, ori de câte ori verifici o vitrină şi nu vezi nimic în ea.

M-am oprit să deschid portiera. Mi-am rotit privirea în jur, dar tot n-am văzut nimic. M-am îndreptat de spate, m-am răsucit pe călcâie cu antebraţul gata să lovească şi m-am trezit faţă-n faţă cu băieţaşul negru de la barul chinezesc, care fusese prea serios ca să stea de vorbă cu mine.

— De ce nu eşti în pat? l-am întrebat.

Clătină din cap.

— Nu eşti obosit?

Clătină din nou din cap. Nici obosit, nici la culcare.

M-am urcat la volan şi am răsucit cheia în contact, în timp ce puştiul nu mă scăpa din ochi. Motorul porni din prima. Puştiul îmi arătă degetele mari de la amândouă mâinile, în semn că totul era bine, şi, înainte să mă pot opri, am scos portofelul lui Colin Bairstow din străfundurile îmbibate de transpiraţie ale jachetei mele şi i-am dat o bancnotă de zece lire. În timp ce maşina se îndepărta de locurile acelea, mă gratulam cu tot felul de epitete, căci, în imaginaţia mea, îl şi auzeam pe inspectorul Bryant întrebând cu glasul său cel mai dezmierdător ce crezuse oare gentlemanul acela alb şi amabil, de vârstă mijlocie, cu o Toyota albastră, că rezolvă atunci când ţi-a dat hârtia aia de zece, băieţaş?

*

În Mendips, pe partea dinspre Bristol, e o colină din vârful căreia ai una dintre cele mai ample şi mai frumoase privelişti din Anglia, o panoramă ce coboară brusc peste câmpuri mici şi sate încă autentice şi trece printre două dealuri impresionante, îndreptându-se spre oraş. Era unul din locurile unde o dusesem de nenumărate ori pe Emma în acele momente în care soarele merge la culcare şi seara ne prinde în îmbrăţişarea ei, atunci când sărim în maşină, dornici să plecăm oriunde, doar de dragul plimbării. Primăvara şi vara, în locul ăsta e un du-te-vino extraordinar de perechi de îndrăgostiţi. Pe terenurile din apropiere, taţii joacă fotbal împreună

cu puştii lor. Dar, spre sfârşitul lui octombrie, între unu noaptea şi şapte dimineaţa, poţi fi sigur că nu te deranjează nimeni.

Mi-am proptit braţele de volan, mi-am sprijinit bărbia de braţe şi mi-am lăsat privirea să rătăcească în noaptea schimbătoare. Stelele şi luna atârnau deasupra mea. Maşina se umpluse de miros de rouă şi de focuri în aer liber.

La lumina slabă din maşină, am citit schimbul de mesaje dintre cei doi amanţi: pătrăţele de hârtie galbenă, înşirate unul după altul pe bordul maşinii, în ordinea în care le culesesem din casă.

Emma: Am aşteptat telefonul tău azi la 5:30.

Cine e AM? l-am auzit pe Bryant întrebându-mă. *AM care apare peste tot în agenda lui Pettifer?*

Larry: Mă iubeşti?

Emma: A sunat CC. N-a spus de unde. Covoare tot nu aveam.

Larry: Unde e afurisita aia de Bovril, femeie?

(Larry detesta cafeaua, dar nu se putea lipsi de ea. Bovril era drogul lui.)

Larry: NU sunt obsedat de tine. Atâta că nu pot să mi te scot din capul ăsta tâmpit. De ce nu vrei să faci dragoste cu mine?

Emma: A sunat AM. Au sosit covoarele. Toate prezente, conform promisiunii. Pentru că nu mă mai joc. Aşteaptă până joi.

Larry: Nu pot.

Orele s-au scurs aidoma tuturor orelor inutile pe care le-am pierdut aşteptând sosirea şi plecarea spionilor – în maşini, la colţuri de stradă, în gări şi localuri de mâna a paişpea. Aveam două paturi în două hoteluri şi nu puteam să dorm în niciunul din ele. Eram

proprietarul unui Sunbeam confortabil, tapiţat cu piele şi cu o instalaţie de încălzire absolut nouă, numai că eram obligat să îngheţ de frig într-o Toyota lovită şi pocnită pe toate părţile. Mi-am înfăşurat umerii în blana de sobol a lui Larry şi am încercat de mai multe ori să adorm, dar în zadar. Pe la şapte, tocam mărunt cu picioarele pietrişul de pe drum, neliniştit din cauza ceţii. Sunt blocat! N-am să mai cobor niciodată de pe colina asta! Pe la opt şi jumătate şi pe o vizibilitate perfectă, am ajuns la intrarea unei parcări acoperite de lângă un nou centru comercial, doar ca să aflu că duminica nu se deschidea înainte de nouă. Am mers mai departe şi m-am oprit la un cimitir unde, timp de o jumătate de oră, am studiat cu mintea perfect goală toate pietrele de pe morminte, după care m-am întors la centrul comercial, unde m-am îmbarcat pentru următoarea etapă a odiseei mele de spion. Am lăsat maşina în parcare, mi-am cumpărat cremă de ras şi lame, aşa de ochii lumii, am luat un taxi spre Clifton, mi-am cules Sunbeamul de la Eden şi am revenit la centrul comercial. Am parcat Sunbeamul cât mai aproape de Toyota, am scos un cărucior al magazinului din şirul aflat la îndemână, l-am lipit de Toyota şi l-am umplut cu cei patru saci de plastic, cizmele din piele de capră, maşina de scris şi pardesiul verde, iar apoi am transferat toată tărăşenia în Sunbeam.

Toate astea fără cea mai mică urmă de circumspecţie în minte, deoarece, când Dumnezeu inventase supermarketul, aveam noi obiceiul să zicem la Birou, el ne-a făcut nouă, spionilor, un cadou la care până atunci nu îndrăzniserăm decât să visăm: un loc unde orice nebun poate să transfere orice dintr-o maşină în alta fără ca vreun alt nebun să bage ceva de seamă.

Pe urmă, deoarece nu ţineam deloc să atrag atenţia asupra domnişoarei Sally Anderson de pe Cambridge Street – nici asupra lui Free Prometheus Ltd. sau a lui Terry Altman Esq. — am dus Toyota într-un cartier industrial dezgustător, dincolo de zona de centură a oraşului, am tras husa de plastic peste ea şi i-am spus un adio plin de răceală.

Apoi am revenit în parcarea centrului comercial şi, cu ajutorul Sunbeamulul, înapoi la Hotelul Eden, unde am lăsat maşina, am plătit nota printr-o carte de credit pe numele Cranmer şi am luat un taxi până la Motelul Starcrest, unde am achitat cea de-a doua notă

cu o carte de credit pe numele Bairstow.

De acolo, iar la Eden ca să-mi iau maşina, şi apoi spre Honeybrook ca să dorm şi poate, cu puţin noroc, să şi visez.

*

Sau nu, cum ar fi spus Larry.

Pe marginea drumului din faţa porţii principale, doi biciclişti erau foarte ocupaţi să nu facă nimic. În hol, stătea stătea un bilet scris cu durere de doamna Benbow, care regreta că „din cauza inimii soţului meu şi a întrebărilor de la poliţie" nu mă va mai îndatora pe viitor. Restul corespondenţei nu era nici el mai vesel: două cereri din partea Poliţiei din Bristol să-mi plătesc amenzile de parcare pe care le primisem; o scrisoare din partea biroului inspectorului fiscal care mă avertiza că, pe baza unor informaţii recente, propusese lansarea unei verificări complete a bunurilor mele, a venitului, a cheltuielilor şi a încasărilor din ultimii doi ani. Şi o factură din partea domnului Rose, cărăuşul meu, care nu trimisese niciodată o factură decât dacă fusese ameninţat de perceptori. Doar prietenul meu, funcţionarul însărcinat cu accizele, părea să fi scăpat de înrolare:

Dragă Tim,

Îţi propun una din vizitele mele surpriză pentru miercurea viitoare pe la prânz. Avem vreo şansă să-mbucăm ceva?

Toate cele bune,

David

David Beringer, un „fost" al Biroului.

Mai rămăsese un singur plic. Maro. De proastă calitate. Scris la o maşină portabilă. Ştampila poştei din Helsinki. Bine sigilat. Sau, aşa cum bănuiam, bine resigilat. Înăuntru, o singură coală de hârtie, împăturită. Scris de mână cu cerneală. Masculin. Plin de pete.

Începea cu Moscova şi era datată cu şase zile în urmă.

Timothy, prietene,

Mi-au aruncat, pe nedrept, tot iadul pe umeri. Sunt prizonier în propria mea casă, dezonorat pentru nimic. Dacă ai vreun motiv să vii la Moscova, sau dacă mai eşti în legătură cu foştii tăi patroni, te rog să mă ajuţi şi să-i faci pe opresorii mei să asculte de glasul raţiunii. Poţi să iei legătura cu Serghei, care să facă în aşa fel încât să pună scrisoarea asta la poştă pentru mine? Telefonează-i numai în engleză la numărul pe care-l ştii şi menţionează-i doar numele vechiului tău prieten şi coleg de instrucţie.

Peter

Nu-mi puteam lua ochii de la scrisoare. Peter pentru Volodia Zorin. Peter pentru conversaţiile telefonice şi aranjarea întâlnirilor din Shepherd Market. Peter pentru iniţiative de prietenie uşor de negat. Peter, victima unui infern nedrept, arestat la domiciliu şi aşteptând să fie împuşcat în zori. Bine ai venit în clubul nostru.

Era duminică şi, chiar fără să mai fiu obligat să gătesc pentru Larry, trebuia să mă ocup de o mare cantitate de aparenţe. Ora unsprezece m-a găsit îngenuncheat pe perna brodată a unchiului Bob, îmbrăcat în costum şi mormăind notele unui imn religios pe care îl detest din toată inima. Domnul Guppy care se ocupa de colectă, bietul om, nici măcar nu a reuşit să-şi ridice ochii spre mine când mi-a întins cutia. După biserică, a venit rândul domnişoarelor Bethel din Dower House să ne ofere câte un pahar de sherry prost şi să ne alarmeze cu ultimele zvonuri despre noua derivaţie a şoselei. Numai că azi interesul pentru zvonuri nu era prea mare, aşa că n-am vorbit despre nimic, iar ele îmi aruncau din când în când priviri pieziţe, atunci când credeau că nu le observ. Numai că, în momentul în care m-am strecurat în văgăuna mea la adăpostul întunericului, cu prada încărcată în roaba lui Tom Lanxton, am început să mă simt mai puţin ca stăpânul propriei mele case şi mai mult ca un hoţ care intră acolo fără să aibă dreptul.

*

Stăteam în picioare lângă vechea draperie de camuflaj pe care o bătusem în ţinte la intrarea în alcov. Chiar şi în seara asta, intimitatea Emmei îmi era la fel de dragă cum îi fusese şi ei. A o spiona însemna să păcătuiesc împotriva convingerilor pe care nu le băgasem niciodată în seamă până să o întâlnesc pe ea. Dacă primea un telefon şi eu eram cel care ridica receptorul, i-l dădeam fără alte comentarii sau întrebări. O scrisoare putea să stea „intactă” pe măsuţa din hol până când ea hotăra să o observe. Nu înţelegeam oricum nimic din ştampila poştei, calitatea hârtiei şi scrisul de pe plic. Dacă însă ispita devenea de neîndurat – dacă recunoscusem scrisul lui Larry sau dacă un alt stilou masculin începea să-mi fie prea familiar – atunci alergam vesel pe scări, fluturând plicul cu mâna şi strigând „Scrisoare pentru Emma! Scrisoare pentru Emma! Emma, o scrisoare pentru tine!”, iar apoi, cu un sentiment de uşurare pioasă, strecuram plicul pe sub uşa dormitorului ei şi la revedere.

Până acum.

Până când, într-un adevărat revers al triumfului, am dat draperia într-o parte şi m-am uitat scrutător la cele opt cutii pe care le umplusem cu conţinutul biroului ei în duminica în care mă părăsise; şi la dosarul anonim, galben-deschis, căruia Merriman îi zisese „dosărel” şi care stătea peste ele.

L-am deschis iute, cu graba cu care îmi închipuisem mereu că aş înghiţi otravă. Cinci coli A4 fără antet, toate alcătuite de subalternii lui. Fără să-mi acord vreun răgaz, nici măcar ca să mă aşez pe-un scaun, am citit totul dintr-o singură răsuflare, pe urmă încă o dată, mult mai potolit, aşteptând semnul divin care să mă înşface de beregată şi să-mi strige: „Cranmer, Cranmer, cum de-ai putut să fii atât de orb?”

Nu a venit niciunul.

Căci, în loc de cine ştie ce soluţie ieftină şi şcolărească la misterul Emmei, am găsit doar confirmarea dureroasă a ceea ce presupusesem sau aflasem deja: iubiţi trecători, implicări şi evadări repetate, căutarea absolutului într-o lume de cârpăceli şi falsitate. I-

am recunoscut disponibilitatea de a fi lipsită de principii atunci când urmărea un principiu şi uşurinţa cu care se scutura de toate responsabilităţile atunci când ele intrau în conflict cu ceea ce ea percepea a fi ţelul propriei vieţi. Obârşia ei, deşi nu atât de sumbră pe cât vrusese să mă facă să cred, se afla într-o zodie cu adevărat rea. Crescută de mama ei în aşa fel încât să creadă că era copilul născut din dragoste al unui mare muzician, îşi vizitase oraşul natal din Sardinia, unde descoperise că omul fusese un simplu zidar. Aşadar, talentul muzical îl moştenise de la mamă. Emma o urâse pe femeia aceea şi, pe măsură ce citeam dosarul, acelaşi sentiment mă cuprindea şi pe mine.

Am pus dosarul la o parte cu o mişcare blândă şi am găsit puţin timp să mă-ntreb ce-şi închipuise Merriman că realizează când mi-l vârâse pe gât. Tot ce reuşise să facă fusese să reaprindă neliniştea pe care o simţisem pentru ea, precum şi hotărârea mea de a o salva de consecinţele oricărei nebunii în care o târâse Larry.

Am pus mâna pe prima cutie, am răsturnat-o, am pus mâna pe a doua şi aşa mai departe, până când le-am golit pe toate opt. Cei patru saci din Cambridge Street, cu bagajele legate cu panglici, se zgâiau la mine, asemenea unor inchizitori mascaţi. Le-am sfâşiat şi le-am răsturnat conţinutul pe podea. Cu excepţia sacului plin cu hârtie arsă. Am scos funinginea aceea uşor de tot, cu vârful degetelor, şi tot cu ele am pus bucăţelele necesare în grămăjoare separate. În patru labe în faţa rămăşiţelor dispariţiei netrecute în scenariu a Emmei, m-am lansat într-o misiune specială, aceea de a intra în lumea secretă a amantei mele şi a iubitului ei.

CAPITOLUL ZECE

Citeam aşa cum nu mai citisem niciodată în viaţa mea. Mâinile mele găseau şi mintea mea tălmăcea tot ceea ce ochii mei ratau. Netezeam bucăţi de hârtie, le reconstruiam pe altele rupte cu nepăsare, le aşezam în teancuri şi mi le băgăm în memorie în acelaşi timp. Făceam în câteva ore ceea ce altă dată mi-ar fi luat câteva săptămâni, căci, dacă nu mă-nşelam, câteva ore erau tot ce mai aveam la dispoziţie. Şi, dacă era să găsesc o logică oarbă pentru frenezia care mă cuprinsese, atunci trebuia să adaug lângă ea şi licărirea unui sentiment de uşurare nebună. Uite explicaţia! Aici se afla totul, singura problemă era descifrarea! Aici, în hârtiile astea – şi nu în cine ştie ce colţ paranoic al fanteziei superactive a lui Cranmer – erau îngropate răspunsurile la toate întrebările care mă hărţuiesc noapte şi zi, de săptămâni întregi: eram oare prins în cursă, tras pe sfoară, ţinta unei conspiraţii diavoleşti? Ori sunt doar un nebun, produs al dragostei şi al propriilor închipuiri de andropauzat?

Cât de mult mă aflam în urma lui Larry şi a Emmei sau înaintea lor, era un lucru pe care nu-l puteam măsura. Ştiam, ştiam pe jumătate. Pe urmă însă nu mai ştiam nimic. Poate că le ghicisem acţiunile, dar fusesem indus în eroare de scopul lor. Sau le-am ştiut scopul, dar am refuzat să le încurajez motivul; era prea nebunesc, prea îndepărtat, prea străin de noi, prea absurd de obscur ca să poată fi crezut. Sau mă voi descoperi brusc, stând din nou pe scaunul meu şi, împotriva oricărei evidenţe, rânjind extaziat spre plafon: nu eu eram ţinta, nu eu eram obiectul înşelăciunii lor, urmăreau ceva mult mai important decât persoana mea. Cranmer era doar un martor nu-tocmai-nevinovat. Pagini întregi cu cifre, scrisori de afaceri, scrisori din partea băncilor şi copii ale scrisorilor trimise băncilor. Publicaţii ale numitei Asociaţii pentru Supravieţuirea Popoarelor Tribale; literatură de la München; o broşură intitulată „Dumnezeu ca detaliu”, scrisă de cineva pe nume P. Wook din Islington. Agenda Esso, un calendar subliniat, agenda rusească, mâzgălelile scrântite ale lui Larry. Facturi de telefon, electricitate, apă, chirie, alimente şi pentru whiskyul lui Larry. Facturi păstrate corect, plătite corect şi pentru care se primiseră chitanţele de rigoare. Facturi de-ale Emmei sosite pe diferite nume – S. Anderson,

T. Altman sau Free Prometheus Ltd, Cambridge Street. Caietul de exerciţii al unui copil, dar copilul era Emma; printre mai multe dosare, el a ieşit la iveală când m-am apucat să sortez dosarele respective. Am deschis caietul, dar l-am închis apoi dintr-o autocenzură spontană, înainte de a-l redeschide cu mai multă prudenţă. Printre însemnări menajere şi notiţe muzicale, m-am împiedicat de mesaje întâmplătoare, adresate fostului ei iubit, Cranmer:

Tim, încerc să înţeleg ce s-a întâmplat cu noi, astfel încât să-ţi pot explica şi ţie, dar mă-ntreb, totuşi, de ce ar trebui să-ţi explic ceva? Şi-n clipa următoare mă gândesc că, oricum, am să-ţi spun totul în mod absolut direct, asta m-am hotărât să fac…

Numai că această hotărâre impecabilă nu fusese însoţită de o punere în practică pe măsură, deoarece semnalul se termina brusc. Baterii uzate în transmiţător? Poliţia secretă dând năvală pe uşă? Am sărit peste vreo două pagini.

Emma către Emma: *Tot ce s-a întâmplat până acum în viaţa mea m-a pregătit pentru clipa asta… Fiecare amant sau pas greşit, părţile mele rele şi părţile bune, toate părţile mărşăluiesc în aceeaşi direcţie, atâta vreme cât merg alături de Larry… Când Larry spune că nu crede în cuvinte, nici eu nu cred în ele. Larry este acţiune. Acţiunea înseamnă caracter. În muzică, în dragoste, în viaţă…*

Numai că Emma către Emma avea doar aerul unei parodii după Larry.

Emma către Tim:*…ceea ce ai lăsat în mine a fost o prăpastie uriaşă în care mi-am păstrat dragostea pentru tine, până când mi-am dat seama că nu erai prezent. N-are importanţă cât anume din tine am ghicit singură sau mi-ai spus tu sau Larry, important e doar faptul că Larry nu a trădat niciodată în felul în care crezi tu şi niciodată în felul în care tu…*

Păi, da, sigur, mi-am zis: nici n-a făcut-o, nu? Vreau să spun, să-i fure celui mai bun prieten iubita nu înseamnă trădare; nici furtul a treizeci şi şapte de milioane de lire şi nici faptul că a făcut din tine complicea lui. Ăsta-i altruism. Asta-i nobleţe sufletească. Ăsta e sacrificiu!

Abia după şase pagini de autoanaliză inspirată de Larry, îşi adună forţele ca să mi se adreseze din nou, de data asta pe un ton condescendent:

Vezi tu, Tim, Larry este viaţa care continuă. El nu mă va dezamăgi niciodată. El a făcut ca viaţa să fie din nou adevărată şi simplul fapt de a fi împreună cu el înseamnă a călători şi a participa, pentru că acolo unde Tim evită, Larry se angajează. Şi acolo unde Tim…

Semnalul dispare din nou. Acolo unde Tim *ce*? Ce mai rămăsese de distrus în mine pe care ea să nu-l fi distrus deja? Şi, dacă Larry era viaţa care continua, Tim ce rol mai avea în Evanghelia după Larry, transmisă nouă de discipolul Emma? Bănuiesc că viaţa care se întrerupe. Mai cunoscută sub numele de moarte. Iar moartea, atunci când a descoperit că locuia împreună cu ea, a devenit puţin cam molipsitoare, probabil – de-aia şi-a adunat curajul să o ia la sănătoasa în dimineaţa aia de duminică, pe când eu eram la biserică.

Dar eu nu sunt vinovat, mi-am zis. *Eu sunt cel înşelat, nu cel care înşală.*

*

— Fă din mine o singură persoană, Tim, m-a implorat ea în prima noastră noapte la Honeybrook. Am fost prea multă vreme prea multe persoane, Tim. Tim, fii mănăstirea mea cu un singur om, Armata mea a Salvării. Să nu mă dezamăgeşti.

Larry n-o să te dezamăgească niciodată, neroado? Ba da, Larry are să te arunce în groapa cea mai adâncă pe care ai văzut-o vreodată! Asta face Larry! Şi să nu-mi ţii mie predici despre dragostea ta pentru el! Larry, întruchiparea *vieţii*? Sentimentele tale sacre? De câte ori poţi fi cinstit cu propriile sentimente şi să-ţi mai şi rămână sentimente faţă de care să fii cinstit? De câte ori poţi să te încredinţezi cerului dulce şi albastru şi eternităţii, doar ca să te întorci acasă pe furiş, la ore mici, cu rochia sfâşiată şi doi dinţi lipsă?

Şi totuşi, protectorul din mine era în stare de alertă maximă, chiar atunci când legăturile născute din sentimentul de vinovăţie şi de

ignoranţă se rupeau. Fiecare pagină, fiecare cuvânt citit, îmi injectaseră o doză proaspătă de nevoie presantă, îmboldindu-mă în dorinţa mea de a o elibera de ultima, de cea mai mare nebunie a ei.

*

Emma artistă. Emma – amantă a unui neisprăvit freudian. Emma – ecoul veşnicul strigăt de protest al lui Larry împotriva lumii în care nu se putea încadra, dar pe care nici n-o putea distruge. *Pentru noi,* a scris ea. Un far ar fi cea mai generoasă descriere. Se ridică mândru, chiar în mijlocul paginii. Are patru pereţi zvelţi şi ascuţiţi, cu ferestrele nu departe, ca fantele pentru aruncat săgeţi din văgăuna mea. Vârful e conic, ca al unui coif, şi ca orice alt vârf de formă conică. La parter a desenat o vacă care parcă e vie, la primul etaj Larry şi Emma mănâncă ceva din nişte farfurii, la al doilea etaj se îmbrăţişează. Iar la ultimul etaj, goi precum în Paradis, cei doi stau de strajă la ferestre opuse.

Dar pentru când? Pentru ce? Acum Cranmer, salvatorul ei, se caţără după ea, strigând *stop!, aşteaptă!* şi *întoarce-te!*

*

O dizertaţie indignată a lui Larry, destinată Emmei, despre originea cuvântului „inguş”, care se dovedeşte a fi o noţiune rusească, impusă de cotropitor. Se pare că „inguş” este pur şi simplu cuvântul inguş pentru „popor”, tot aşa cum „cecen” e cuvântul cecen pentru „popor” (vezi folosirea cuvântului „bantu” de către colonialiştii buri ca să desemneze popoarele negre din Africa). Cuvântul inguş pentru locuitorii Inguşetiei este, evident, *galgai.* Larry este înfuriat la culme din cauza lipsei de sensibilitate a ruşilor şi, bineînţeles, doreşte ca Emma să-i împărtăşească furia…

*

Citeam hârtia arsă.

Din când în când trebuia să o aduc mai aproape de lumină. Din când în când eram obligat să folosesc lupa sau să completez singur câte o frază ciuntită. Orice spion ştie că hârtia arde prost. Ceea ce e tipărit supravieţuieşte numai dacă e alb pe negru. Dar Emma nu era

spioană şi, indiferent de măsurile de siguranţă pe care îşi imagina că le luase, acestea nu erau în niciun caz cele recomandate de persoane precum Marjorie Pew. Citeam litere şi numere, în ciuda flăcărilor, scrisul ei cursiv îşi păstrase claritatea.

25XMKZ22...... 200aprox...

500XML7........ 900

1 X MQ18........ 50

În dreptul fiecărei înregistrări, un punct sau o cruce, în partea de jos a colii, cuvintele: *comandă confirmată de AM, 14 sept, ora 10,30 dim., telefon din partea lui.*

Atunci l-am auzit pe Jamie Pringle: *Larry nu le are cu matematica... când e vorba de cifre, e de departe mai isteaţă decât Larry.* Parcă o vedeam stând la biroul din Cambridge Street, cu părul negru dat cuminte după urechi şi strâns în chinga gulerului de la bluză; are de lucru cu aritmetica pentru care mintea ei de muzician avea atâta aplicaţie şi îl aşteaptă pe Larry să urce grăbit dealul dinspre gara de la Bristol Temple Meads, după încă o zi obositoare la Lubianka.

Total absolut, patru şi jumătate aprox., stă scris în josul paginii următoare. Până şi cifrelor le dă aspect de „cursive".

Patru şi jumătate *ce,* afurisito? am întrebat, furios pe ea. Mii? Milioane? Vreo treizeci şi şapte, acolo, la care se mai pot adăuga? Atunci de ce ţi-a vândut Larry bijuteriile în numele tău? De ce a trebuit să renunţe la gratificaţia primită din partea Biroului?

Am auzit din nou glasul Dianei şi am simţit iar că iau foc: *o notă perfectă.*

Imaginea începea să prindă contur. Poate că se şi formase, de altfel. Poate că acest *ce* era, de fapt, acolo şi nu mai rămânea de desluşit decât *de ce.* Numai că dispoziţia lui Cranmer era aceea a unui ofiţer de birou. Şi deducţiile, dacă ajungea să le facă, veneau după, nu

înainte şi nici în timpul cercetărilor.

*

Ascultam.

Şi simţeam nevoia să râd, să-i fac cu mâna, să-i răspund: „Emma! Eu sunt! Te iubesc. Într-adevăr, te iubesc! Te ador în mod incredibil, iraţional, indiferent că sunt viaţa, moartea sau doar plicticosul Tim Cranmer!”

Dincolo de fantele mele din zid, lumea se ducea la dracu’. Turla capelei vâjâia, obloanele trosneau, burlanele se izbeau de zidurile de piatră, în huruitul asurzitor al tunetului. Jgheaburile dăduseră pe-afară şi garguiele nu reuşeau să scuipe apa care le îneca. Apoi ploaia s-a oprit şi armistiţiul neliniştit al nopţii de ţară s-a întors peste lume. Dar singurul meu gând era „Emma, tu eşti” şi tot ce auzeam era glasul de pe robotul din Cambridge Street, un glas atât de frumos, încât îmi venea să-mi lipesc faţa de maşinăria aia fără viaţă: un glas în acelaşi timp cald, răbdător şi muzical, puţin leneş, poate, din cauza clipelor de mare intimitate petrecute împreună cu iubitul ei, doar cu puţin timp înainte de a face înregistrarea, glas care se adresează unor oameni care pot să nu vorbească cine ştie ce engleză sau care nu au obiceiul să se converseze cu asemenea şmecherii occidentale precum roboţii telefonici.

„Aici Free Prometheus din Bristol; eu sunt Sally. Bună ziua şi mulţumesc că ne-aţi căutat. În clipa aceasta nu putem să vorbim cu dumneavoastră, pentru că nu suntem aici. Dacă doriţi să lăsaţi un mesaj, aşteptaţi până când auziţi semnalul sonor, după care începeţi să vorbiţi imediat. Sunteţi gata...?”

După Emma, acelaşi mesaj citit în ruseşte de Larry. Atunci când vorbea ruseşte, Larry intra într-o altă piele, pentru că limba rusă fusese dintotdeauna refugiul său din calea tiraniei. Acolo se ascunsese de tatăl care-i ţinuse predici, de şcoala care pedalase pe conformistul din el şi de monitorii care-l biciuiseră ca să imprime mesajului mai multă forţă.

După rusă, Larry se exprimă din nou într-o limbă pe care am plasat-o în Caucaz – în mod arbitrar, evident, deoarece nu pricepeam o

iotă. Nu mă puteam înşela însă în privinţa aerului dramatic, a freamătului conspirativ pe care reuşise să le strecoare într-un mesaj atât de mic şi de oficial. L-am ascultat din nou în ruseşte. Pe urmă, iar în limba aceea nefamiliară. Atât de ofensiv, de eroic, de plin de importanţa momentului. Oare ce anume îmi amintea? Cartea de lângă patul lui din Cambridge Street? Amintiri despre eroul său, Aubrey Herbert, care luptase pentru salvarea Albaniei?

Mi-am amintit – asta era, The Canning!

Suntem pe vremea studenţiei noastre la Oxford, e noapte, iar afară ninge. Stăm cu toţii în camera unuia din colegii de la Trinity, suntem vreo doisprezece, bem vin roşu fiert şi e rândul lui Larry să ne citească un eseu despre un subiect pretenţios care-i aprinsese imaginaţia. The Canning este unul din grupurile de discuţii introvertite de la Oxford, cu diferenţa că este mai vechi decât majoritatea celorlalte şi că are o argintărie ca lumea. Larry îl alesese pe Byron şi are de gând să ne şocheze. Ceea ce şi face, cu multă aplicaţie, insistând asupra faptului că marile iubiri ale lui Byron fuseseră bărbaţii şi nu femeile, stăruind asupra devoţiunii poetului pentru un băiat de cor, în perioada în care fusese la Cambridge, şi pentru pajul său Loukas, când fusese în Grecia.

Dar, în timp ce-mi amintesc seara cu pricina, în urechi îmi răsună nu aplecarea previzibilă a lui Larry către performanţele sexuale ale lui Byron, cât zelul cu care vorbea despre Byron-salvatorul grecilor, cel care-şi *trimisese banii personali* pentru ca astfel să-i ajute pe greci să-şi pregătească nave de război, cel care *adunase şi plătise soldaţi* pentru ca el însuşi să poată conduce atacul de la Lepanto împotriva turcilor.

Iar ceea ce văd cu ochii minţii este tot persoana lui Larry, aşezată lângă plita de gaz şi cu paharul cu vin strâns la piept, un Byron al propriei imaginaţii; moţul de pe frunte, obrajii îmbujoraţi, ochii arzători, luminaţi de vin şi de retorică. Să-şi fi vândut oare Byron iubitele bijuterii vechi ca să finanţeze cauza pierdută? Să-şi fi transformat gratificaţia în bani lichizi?

Ceea ce-mi mai amintesc este din nou persoana lui Larry, în timpul uneia din prelegerile lui de la Honeybrook, spunându-ne că Byron este o curiozitate caucaziană şi asta pe baza faptului că scrisese o

gramatică a limbii armene.

Am trecut la mesajele primite. Mă transformasem şi eu într-un toxicoman suplimentar, care îmbrăţişa visul şi trăgea miresmele pe nări, scăldându-se în strălucirea aceea periculoasă.

*

— Sally?

Un glas străin gutural, bărbătesc, adânc şi presant, care vorbea englezeşte.

— Aici e Issa. Conducătorul va face o vizită la Nazran, mâine. Va discuta în secret cu Consiliul. Spune-i, te rog, asta lui Mișa.

Clic.

Mișa, mi-am zis. Unul din numele conspirative date de Ceceev lui Larry. Nazran, capitala temporară a Inguşetiei, la hotarul din Caucazul de Nord.

Un glas diferit, bărbătesc şi groaznic de obosit, vorbind o limbă rusă neguturală, într-un murmur moale:

— Mișa, am noutăţi. Covoarele au ajuns pe munte. Băieţii sunt fericiţi. Salutări de la Conducător.

Clic.

Un bărbat vorbeşte o engleză vioaie, cu un uşor accent oriental: aceeaşi voce, asemănătoare cu cea a domnului Dass, pe care am auzit-o în Cambridge Street, atunci când am apăsat pe butonul de repetare a apelului.

— Bună, Sally, aici Hardwear care te sună din *maşină,* anunţă el mândru, ca şi cum telefonul sau maşina erau achiziţii de ultimă oră. Tocmai a sosit un mesaj de la furnizorii noştri, care spun fiţi pregătiţi pentru săptămâna viitoare. E momentul pentru ceva discuţii despre bani, cred eu. Noroc.

Clic.

Şi după ei, din nou glasul lui Ceceev, aşa cum îl auzisem de nenumărate ori pe benzile cu interceptări telefonice. Vorbeşte englezeşte, dar, pe măsură ce-l ascult, îmi dau seama că vocea lui are politeţea nefirească a unui om aflat în bătaia puştii.

— Bună dimineaţa, Sally, aici CC, trebuie neapărat să-i transmit un mesaj lui Mișa, te rog. Nu trebuie, în niciun caz, să plece în nord. Dacă şi-a început călătoria, îl rog neapărat s-o întrerupă. Este un ordin al Conducătorului. Te rog, Sally.

Clic.

Din nou Ceceev, ceva mai calm, mai potolit:

— CC pentru Mișa. Mișa, te rog, fii cu băgare de seamă! Pădurea ne urmăreşte. Mă auzi, Mișa? Suntem trădaţi. Pădurea a plecat spre nord şi la Moscova se cunoaşte totul. Mișa, nu te duce în nord. Nu fi nesăbuit! Lucrul cel mai important este să te pui la adăpost şi să te lupţi într-o altă zi. Vino la noi şi vom avea grijă de tine. Sally, te rog să-i spui toate astea lui Mișa, cât mai urgent cu putinţă. Spune-i să facă uz de pregătirile pe care le-am convenit deja.

Clic. Sfârşitul mesajului. Sfârşitul tuturor mesajelor. Pădurea se îndreaptă obligatoriu spre nord, Codrul Birnam a venit la Dunsinane şi Larry a primit sau n-a primit mesajul. Dar Emma, mă-ntreb eu? Ea ce-a primit?

*

Număram bani: facturi, scrisori, cotoare de cecuri. Citeam scrisori arse din partea băncilor.

„Stimată domnişoară Stoner – colţul din dreapta sus ars, adresa expeditorului incompletă, cu excepţia literelor SBANK şi a cuvintelor «… des Pays, Genève». Adresa domnişoarei Stoner – Cambridge Street nr. 9A, Bristol. «Observăm din… stei stări… are substan… lire… în… ur… ont curen… Dacă dvs… nicio… imedia… faceţi o vizită… aţi putea dori să… ferindu-le către…»”.

Partea stângă şi jumătatea inferioară a scrisorii – distruse, răspunsul domnişoarei Stoner – necunoscut. Numai că domnişoara Stoner nu

mai este o necunoscută pentru mine. Şi nici pentru Emma.

„Stimată domnişoară Roylott”.

Chiar aşa: domnişoara Roylott este partenera normală a domnişoarei Stoner. Este seara de Crăciun, înaintea marelui foc din salonul de la Honeybrook. Emma poartă colierul de *intaglio* şi o fustă lungă şi stă în fotoliul Queen Anne, în timp ce eu citesc cu voce tare din *The Speckled Band* a lui Conan Doyle, pasajul în care Sherlock Holmes o salvează pe frumoasa domnişoară Stoner de intenţiile asasine ale doctorului Grimesby Roylott. Beat de fericire, mă prefac că citesc mai departe, când, de fapt, mă îndepărtez cu ingeniozitate de text:

— Şi dacă-mi daţi voie, doamnă, psalmodiez eu cu glasul meu cel mai holmesian, să vă mărturisesc umilul meu interes faţă de neprihănita dumneavoastră persoană, atunci vă rog să-mi mai permiteţi să vă propun ca, peste câteva clipe, să ne întoarcem la etaj şi să punem la încercare acele dorinţe şi pofte pe care, dată fiind impetuozitatea sexului meu, abia dacă le mai pot ţine în frâu…

Dar deja Emma îmi închide buzele cu vârfurile degetelor pentru ca să mi le poată săruta în voie cu propriile ei buze…

„Dragă domnişoară Watson”.

Cel care scrie se află la Edinburgh şi se semnează „Exe… Portofoliul de Peste Mări”. Iar Watson probabil că le ţinea piept animalelor feroce din grădina zoologică particulară a doctorului Grimesby Roylott, bazându-se pe revolverul de serviciu tip Eley 2 din buzunar şi nepretându-se la mascarada deghizării într-o femeie pe nume Sally, a cărei adresă este Cambridge Street, Bristol.

„Ne face plăcere să… unem… termen scurt… combi… înaltă liv… condi… retragă… ste mări”.

Cred şi eu că vă face plăcere, îmi spuneam. Cui nu i-ar face, dacă ar avea treizeci şi şapte de milioane, să se joace cu ele?

„Stimată domnişoară Holmes”.

Şi tot aşa, aceeaşi pomadă din sticla unsuroasă a bancherului.

*

Colecţionam covoare.

Din Kilim, Hamadan, Balukistan, Azerbaidjan, Gebbeh, Bahtiar, Basmak şi Dosemalt. Însemnări despre covoare, convenţii mâzgălite pe tot felul de bucăţi de hârtie despre covoare, mesaje telefonice, scrisori scrise la maşină pe coli cenuşii şi pătate, puse la poştă de bunul nostru prieten care călătoreşte la Stockholm: au sosit cele din Kilim? Sunt pe drum? Săptămâna trecută aţi spus că săptămâna viitoare. Conducătorul nostru este tulburat, atâtea discuţii îngrijorate despre covoare. Issa este şi el tulburat pentru că Mahomed nu are covoare pe care să se aşeze.

A sunat CC. Speră să fie aici luna viitoare. N-a spus de unde vine. Tot nicio veste despre covoare…

A sunat CC. CNS în extaz. Covoarele despachetate în clipa asta. Găsit depozit excelent la mare altitudine, totul intact. Pe când altele?

Covoare de la AM. Pentru Conducătorul Nostru Şef, sau, aşa cum se spune pe scurt, CNS.

„Dragă Prometheus”. Scrisoare arsă rău, hârtie albă, maşină de scris electronică. „Suntem… posi… să aran… ivrarea a 300 conform discuţiei, o… fi fericiţi să luăm… următoarea etapă convenită pe chitanţa pe care ne-aţi… Semnătura, o hieroglifă zimţată, semănând cu trei piramide desenate una lângă alta, adresa expeditorului – The Hardwear Company, Căsuţa Poştală număr ilizibil…sfield”.

Petersfield?

Mansfield!

Alt *field* englezesc?

Era Macclesfield, aud eu în urechi glasul plin de vin de Porto al lui Jamie Pringle. *Pe vremuri, o regula pe una acolo.*

Iar sub semnătură, o notă internă de birou, Larry către Emma, cu mâzgăleala lui nerăbdătoare:

Emm! E vital! N-am putea să rezolvăm asta împreună cât îl aşteptăm pe CC să se ouă? L.

Ies din scenă bijuteriile ei, mi-am zis. Iese şi gratificaţia lui. Şi într-un târziu apare şi o dată preţioasă, mâzgălită de mâna fără astâmpăr a lui Larry: 18/7-18 iulie, cu câteva zile înainte ca Larry să-şi scoată banii lui de Iudă.

Şi da, au rezolvat împreună – stă mărturie jumătatea de foaie nearsă, perfect păstrată, despre nişte achiziţii de covoare, cu literele sigure şi cursive ale Emmei:

Kilim………………… 60.000

Dosemalt……………10.000

Hamadan…………..1.500

Kolyai………………..10 x 1.000

Şi în josul paginii, tot cu scrisul ei:

Total plată către Macclesfield

până acum…………£ 14.976.000

Lubianka

Între parăzi

Emm, ascultă!

Azi-noapte mi-am pus capul pe pântecele tău şi am auzit clar freamătul mării. Băusem oare? Dar tu? Răspunsul e nu, pur şi simplu visam în culcuşul meu de paie. Nici nu-ţi poţi închipui ce efect liniştitor are un buric prietenos la urechea unui om în acelaşi timp cu freamătul îndepărtat al unei ape. Ştii – ai acea inteligenţă care să-ţi permită să-ţi imaginezi – ce-nseamnă să fii ţinut pe jăratic

de iubirea absolut pură şi frustrată pentru Emm? Probabil că nu. Eşti prea opacă. Dar fă un efort, iar eu mă voi întoarce în seara asta, ceea ce, acum că-mi veni în minte, îmi dau seama că e cu douăsprezece ore înainte de sosirea scrisorii, dar ăsta nu-i decât încă un simptom al iubirii mele *nebune, divine, ridicole* pentru tine.

Te rog să faci un efort *suplimentar* ca să-l iubeşti şi să-l divinizezi pe

al tău

Larry

şi să nu accepţi niciun înlocuitor.

PS. Seminar peste o jumătate de oră. Marcia o să plângă şi dacă o insult şi dacă n-o insult. Talbot – cine Dumnezeu îi botează pe amărâţii ăştia de copii? – o să se urce pe tronul lui infantil, iar eu am să vomit.

PPS. *Tristis post-plictis.* Mai că l-am strâns de gât pe Talbot. Uneori am impresia că sunt în război cu toţi copiii englezi (mic-burghezi) ai doamnei Thatcher.

PPPPPPPS. Marcia mi-a adus o ppppprăjitură!

Scrisoarea, fiind a lui Larry, nu are dată.

Emm! Referitor la Timbo.

Timbo e cutia în care am venit eu. Timbo este o reasigurare devenită perfectă. Este singurul om pe care-l cunosc în stare să meargă în acelaşi timp înainte şi înapoi, făcând în aşa fel încât mişcarea să pară un progres sau o retragere, în funcţie de punctul de interes.

Timbo mai este şi rezistent la foc, din moment ce e omul care nu

crede în nimic şi, în consecinţă, are spaţiu disponibil pentru orice, aşa că deţine un avantaj teribil asupra noastră. Ceea ce la el trece drept o blândă toleranţă nu este decât o acceptare laşă a celor mai rele crime din lume. Este un imobilist, un apatic şi un inert militant, cu majuscule. Şi bineînţeles că mai e şi un om tare dulce. Din păcate, tocmai bărbaţii ăştia tare dulci duc de râpă pământul ăsta pe care trăim. Timbo e un spectator. Noi suntem cei care acţionează. Şi ce mai acţionăm!

L

PS. Am intrat adânc în tine şi îţi propun să rămân acolo până când ne vom întâlni – când voi fi intrat şi mai adânc…

Emm,

Nietzsche a zis ceva îngrozitor de aspru despre umorul care este o evadare din serios, aşa că mă înclin în faţa lui N şi mă gândesc serios la tine. Te iubesc. Inima, râsetele, sărutările, tăcerile, fiecare gropiţă şi fiecare orificiu, smoc de păr, aluniţă, pistrui, sfârc şi netezime fără pereche. Te iubesc atât de mult, încât iubirea îmi ţâşneşte prin ochi. În copaci, cer, iarbă şi în Vladikavkaz, pe râul Terek, acolo unde Caucazul ne primeşte în sanctuarul său şi ne apără de Moscova şi de balaurul creştin. Sau aşa ar trebui, dacă nemernicii ăia de osetini n-ar sta în drum.

Într-o zi, când ai să guşti din asta, ai să-nţelegi. Acum, când scriu, am pe genunchi cartea lui Negley Farson. Ascultă-i cuvintele liniştitoare: „Oricât de ciudat ar părea, căci oamenii aceia trăiesc în cei mai sălbatici munţi de pe Pământ, singurul lucru pe care-l simţi în legătură cu locurile singuratice din Caucaz este o tandreţe personală foarte adâncă, un sentiment de frăţie şi dorinţa dureroasă, deşi o ştii zadarnică, să poţi păstra rara lor frumuseţe. Ele pun stăpânire pe tine. Dacă ai simţit o singură dată vraja Caucazului, nu-ţi mai revii niciodată.” Cuvinte confirmate şi răsconfirmate de călătoria mea din perioada Crăciunului trecut. Doamne, cât te iubesc. Subcomisia pentru Artă se întruneşte peste o oră. Ce tipic e pentru Lubianka faptul că până şi Comisia pentru Artă trebuie să fie „sub”. Tu eşti Caucazul meu. *Ich bin ein Ingush.*

Al tău întru Allah,

Emm,

Întrebare din partea lui Talbot, unul din copiii din epoca Thatcher, care s-a hotărât să-şi lase barbă: Spune-mi, te rog, Larry, de ce l-a luat Occidentul în braţe pe Şevarnadze?

Răspunsul, dragă Talbot, copil din epoca Thatcher: Pentru că Şevi are o faţă tristă, buimăcită, şi arată ca un tătic, deşi este de fapt unul din dinozaurii KGB-ului şi poartă în spinare nenumărate târguri încheiate cu CIA, precum şi un dosar absolut scârbos de reprimare a disidenţilor.

Întrebare din partea Marciei, alt copil din epoca Thatcher: De ce i-a refuzat Occidentul recunoaşterea lui Gamsahurdia după ce fusese ales în mod corect? Pe urmă, imediat după ce Şevarnadze a fost înscăunat drept marioneta Moscovei, nu numai că a recunoscut mica scârbă, dar a mai şi închis ochii în privinţa genocidului condus de el împotriva abhazilor, mingrelienilor şi a tuturor celorlalţi.

Răspunsul, dragă Marcia, copil din epoca Thatcher: Mulţumesc pentru pppprăjitură şi te rog să vii în ppppat cu mine, e vorba de Vechii Băieţi Buni care se adună pe ambele maluri ale Atlanticului şi cad de acord că drepturile minorităţilor pot ameninţa serios sănătatea omenirii…

Te iubesc până la disperare şi înapoi. Când mă vei auzi urcând dealul, să te rezemi gânditoare într-un cot, goală şi visând la dealuri.

L

Degetele mi se înnegriseră complet.

Şerpi mi se înfăşuraseră pe glezne.

Stăteam în picioare, cu braţele întinse în formă de cruce; am scos

banda maşinii de scris din cutia ei şi am trecut-o prin dreptul luminii, lăsând-o să se strângă grămadă la picioarele mele. La început n-am înţeles nimic. Pe urmă, mi-am dat seama că nimerisem iar peste Larry-autorul de scrisori, de data asta sub forma lui mult mai familiară, de terorist universitar:

„Articolul tău intitulat «A impune raţiunea în Caucaz» este abominabil. Cea mai mare ofensă pe care o aduce este încercarea sa de a justifica persecutarea prelungită a unor popoare mândre şi independente până la îndârjire.

Timp de trei sute de ani, Rusia Imperială şi cea Sovietică i-au jefuit, omorât şi împrăştiat pe muntenii din Caucazul de Nord, în efortul de a le distruge cultura, religia şi modul de viaţă. Acolo unde confiscările de bunuri, sclavia, convertirile silite şi crearea deliberată de graniţe au eşuat, opresorii ruşi au recurs la deportări în masă, tortură şi genocid. Dacă Occidentul s-ar fi arătat câtuşi de puţin interesat să înţeleagă Caucazul în timpul ultimelor zile de agonie ale puterii sovietice, în loc să-i asculte cu gura căscată pe cei cu interese oficiale – cel care-ţi scrie fiind un exemplu flagrant al acestei categorii – atunci conflictele cumplite care au desfigurat de curând regiunea ar fi fost evitate. La fel şi cei care sunt pe cale să ne înghită.”

L. Pettifer

O salvă de artilerie îndreptată împotriva altui duşman al lui Larry era incompletă:

…este motivul pentru care, astăzi, osetinii sunt complicii de nădejde ai Moscovei, aşa cum au fost şi sub comunişti şi sub ţari. Este adevărat că-n sud osetinii au pierdut în faţa celorlalţi purificatori etnici, gruzinii. Dar în nord, în războiul de uzură pe care-l duc împotriva inguşilor, război în care au fost susţinuţi fără ruşine de unităţi regulate ale trupelor foarte bine dotate ale ruşilor,

ei se dovedesc a fi învingători absoluţi…

Bătută la maşină de Emma cu trei zile înainte de momentul în care am fost cât pe-aci să-l omor pe autor. Lucru pentru care duşmanul lui necunoscut era, neîndoielnic, recunoscător.

Iubita mea,

Larry cu mână sigură: cea pe care o folosea ca să-mi scrie faimoasele lui scrisori despre starea Universului. Deja nu mai puteam să sufăr tonul sforăitor, de frate mai mare, al egocentrismului său bine structurat.

Acum, că ne adâncim tot mai mult în povestea asta, trebuie să-ţi spun ceva, aşa că e bine să iei scrisoarea mea ca pe un panou indicator dintr-o intersecţie, care-ţi oferă ultima şansă de întoarcere.

Întâmplarea face să fie inguşii şi simt nevoia să-ţi spun că am o înclinaţie pentru popoarele care nu sunt auzite în lumea asta şi nici nu au habar cum se operează pe piaţa mass-media… Dreptul la supravieţuire al inguşilor este dreptul meu, al tău şi al oricărui suflet drept şi liber de a nu se supune forţelor abjecte ale uniformizării: fie ele impuse de comunişti, de porcii pieţei sau de discursul vomitiv al Partidului despre probitatea politică.

Întâmplarea face să fie inguşii pentru că iubesc dragostea lor de libertate, pentru că n-au avut niciodată un sistem feudal sau o aristocraţie, nici iobagi, nici sclavi, nici superiori sau inferiori din punct de vedere social; pentru că iubesc pădurile, urcă pe munţi şi fac o sumedenie de lucruri cu vieţile lor, lucruri pe care şi noi, ceilalţi, ar trebui să le facem în loc să studiem securitatea globală şi să ascultăm platitudinile emise de Pettifer.

Întâmplarea face să fie inguşii pentru că păcatele comise împotriva inguşilor şi a cecenilor sunt atât de îngrozitoare, încât nu există niciun rost omenesc care să justifice comiterea unei nedreptăţi şi mai mari împotriva altcuiva. Ăsta n-ar fi decât un alt mod de a întoarce spatele amărâtului de gândac strivit pe podea…

De-acum eram îngrozit. Pentru Emma, nu pentru mine. Stomacul îmi tremura, mâna care ţinea scrisoarea era umedă de transpiraţie.

Întâmplarea face să fie inguşii (şi nu arabii din mlaştini sau balena comună, aşa cum mi-a sugerat, amabil, Tim) pentru că i-am văzut în orăşelele lor din văi şi în munţi şi, asemenea lui Negley Farson, am văzut un fel de paradis şi trebuia să-l iau în grija mea. Aşa cum ştim amândoi, în viaţă e vorba de noroc, cu cine faci cunoştinţă şi când şi cât ţi-a mai rămas de dat, precum şi momentul în care spui ducă-se dracului, aici am să mă opresc. Ştii fotografiile bătrânilor ăia în mantalele lor de munte absolut măreţe, aşa-numitele *burkas*? Ei bine, într-o luptă inegală, când războinicul din Caucazul de Nord este înconjurat de duşmani, el îşi va arunca *burka* pe pământ şi se va aşeza cu picioarele pe ea, ca să arate că nu se va retrage nici cu un pas de pe suprafaţa de pământ acoperită de *burka.* Eu îmi arunc *burka* undeva, pe drumul spre Vladikavkaz, într-o zi splendidă de iarnă, când tot rodul creaţiei divine se desfăşoară în faţa ochilor tăi, invitându-te să intri, indiferent de riscuri şi de preţ.

Afară, în jurul turnului, liliecii chiţcăiau, iar bufniţele se strigau una pe alta. Dar sunetele pe care le ascultam erau cele din mintea mea: duruitul revoltei, strigătul armelor.

Întâmplarea face să fie inguşii pentru că sunt un exemplu pentru tot ce e mai josnic în lumea asta a noastră de după Războiul Rece. De-a lungul întregului Război Rece, noi, occidentalii, ne-am fălit că l-am apărat pe oprimat împotriva tiranului. Fudulia noastră a fost doar o

minciună sfruntată. În timpul Războiului Rece şi după încheierea lui, Occidentul a făcut mereu corp comun cu tiranul, în favoarea a ceea ce noi numim stabilitate, spre disperarea exact a acelor popoare pe care pretindem că le protejăm.

Asta este ceea ce suntem pe cale să facem şi acum.

De câte ori fusesem oare obligat să ascult expunerile astea bombastice? Şi mi-am astupat şi urechile şi mintea în faţa lor? De-atât de multe ori, încât le-am uitat efectul asupra unor urechi larg deschise, ca cele ale Emmei.

Inguşii refuză să fie ignoraţi, subapreciaţi sau dizolvaţi. Şi ei luptă, conştient sau nu, împotriva unei alianţe de târfe între Imperiul Rusesc, putred şi mărşăluind în sunetul vechilor lui cântece, şi conducerea occidentală care, în târguielile ei cu restul lumii, a proclamat indiferenţa morală ca fiind dreptul ei creştin normal.

Am să lupt şi eu împotriva tuturor acestor lucruri.

În după-amiaza asta, pe când moţăiam în seminar, m-am trezit cu un zvâcnet, cu trei sute de ani mai târziu. Helmuth Kohl era cancelarul tuturor Rusiilor, Brejnev conducea asaltul sârbilor bosniaci asupra Berlinului, iar Margaret Thatcher primea bani lichizi la ghişeu.

Toate astea ca să-ţi spun că te iubesc, dar ai grijă de mine pentru că, în locul spre care mă-ndrept, nu prea există posibilităţi de întoarcere. Amin şi gata.

L

Aşa cum eram în picioare, m-am aşezat în faţa pardesiului cel verde al lui Larry, pe care-l agăţasem într-un cârlig de lemn din zid. Cizmele îmbrăcate în noroi zăceau sub el, pe podea. În mintea mea, îi vedeam zâmbetul byronian.

— Cimpoier nebun şi afurisit ce eşti, am şoptit. Pentru numele lui Dumnezeu, unde ai dus-o?

Am zăvorât-o într-un munte găunos din Caucaz, a replicat el. Am sedus-o în conformitate cu ura mea neîmpăcată împotriva necredinciosului Tim Cranmer. Am furat-o pe armăsarul cel alb al sofisticii mele.

*

Îmi aminteam. Priveam absorbit pardesiul cel verde şi-mi aminteam.

— Hei, Timbo!

Chiar şi chemarea asta mă zgârie pe nervi.

— Da, Larry.

E o duminică nenorocită, şi, aşa cum îmi dau acum seama, este ultima noastră duminică. Larry a adus-o pe Emma cu maşina de la Londra. Se aflase întâmplător în oraş şi avusese tot întâmplător o maşină. Aşa că, în loc să se ducă pe sine la Bath, mi-a adus-o mie pe Emma. Cum de dăduse de ea în Londra depăşeşte puterea mea de înţelegere. După cum nu ştiu nici cât de mult timp petrecuseră împreună.

— Veşti grozave, anunţă Larry.

— Zău? Bravo.

— Am numit-o pe Emma ambasadorul nostru pe lângă Curtea de la St. James. Parohia ei va include Americile, Europa, Africa şi cea mai mare parte din Asia. Nu-i aşa, Emma?

— O, grozav, zic eu.

— I-am găsit o maşină de copiat. Mai avem nevoie de nişte hârtie cu antet şi putem să ne alăturăm Naţiunilor Unite. Aşa e, Emma?

— O, minunat, zic eu.

Dar asta-i tot ce spun, pentru că aşa este scris rolul lui Cranmer. Să privească blând. Să fie tolerant şi lipsit de spirit posesiv. Să lase copiii cu idealismul lor şi să rămână în aripa lui de casă. Nu e un rol uşor de jucat cu demnitate. Şi poate că Larry vede câte ceva din toate acestea pe faţa mea şi este mişcat, dacă nu de sentimentul de vinovăţie, cel puţin de cel de milă, căci îşi aruncă braţul în jurul umărului meu şi mă strânge lângă el.

— Nu că suntem o pereche de regine, bătrâne Timbers?

— Toată lumea nu vorbeşte decât despre asta, sunt eu de acord, iar Emma zâmbeşte şi că, în cinstea prieteniei noastre.

— Uite. Poţi să citeşti aici tot, zice Larry, răscolind în sacul său uzat de unde scoate o broşură albă intitulată *Calvarul popoarelor*.

Despre care popoare e vorba, nu-mi este prea clar. Seminarele noastre de duminică au abordat în ultimele luni atâtea conflicte insolubile, încât calvarul se putea întâmpla oriunde între Timorul de Est şi Alaska.

— Păi, atunci, vă mulţumesc foarte mult amândurora, zic eu. Am s-o citesc chiar în seara asta, la culcare.

Numai că, odată întors în birou, îndes documentul în compartimentul „depune-şi-uită” al bibliotecii, printre alte pamflete de necitit pe care Larry mi le vârâse pe gât de-a lungul anilor.

*

Rămăsesem cu ochii lipiţi de poză.

Eram în picioare în faţa afişului pe care-l luasem din cuibul pentru îndrăgostiţi al Emmei şi-l înfipsesem într-un cui îndoit din vizuina mea de holtei.

Cine dracu’ mai eşti şi tu, Bashir Haji?

Tu eşti CNS – Conducătorul Nostru Şef.

Tu eşti Bashir Haji pentru că aşa te-ai semnat: „de la Bashir Haji, prietenului meu Mișa, marele războinic”.

— Larry, ticălos nebun ce eşti, am spus cu voce tare. Ticălos cu *adevărat* nebun ce eşti.

*

Alergam. Mă strecuram prin ploaie şi pe întuneric spre casă. Nevoia urgentă din mine era un lucru pe care nu-l puteam controla. Eram îndoit din şale, cu genunchii atingându-mi bărbia, alergam în salturi pe panta dealului şi pe podeţul învăluit în întuneric, alunecând, căzând, jupuindu-mi genunchii şi coatele, în timp ce grămezi de nori negri se fugăreau pe cer ca nişte armate în retragere, iar ploaia venea peste mine în rafale. Odată ajuns lângă intrarea de la bucătărie, am privit iute în jur, dar n-am observat mare lucru din cauza copacilor numeroşi. Cu picioarele zdrobite de călătoria făcută, am traversat în grabă holul cel mare şi coridorul cu dale până în biroul meu, unde am găsit ceea ce căutam pe rafturile bibliotecii: broşura strălucitoare, cu copertă albă, ca o teză de universitate, intitulată *Calvarul popoarelor.* O privire rapidă, prima de altfel, pe paginile ei: erau menţionaţi trei scriitori ruşi. Numele lor erau Mutaliev, Farghiev şi Pliev. Traduşi nici mai mult nici mai puţin decât de mâna lui Larry. Am îndesat-o sub pulover, m-am întors în bucătărie şi m-am pierdut din nou în noapte. Furtuna se potolise. Fuioare de abur se ridicau din pârâu. Am văzut oare umbra unui bărbat pe colină – un bărbat înalt, care alerga din stânga-n dreapta, ferindu-se ca şi cum ar fi fost observat? Reîntors în văgăuna mea, am făcut o recapitulare neliniştită a faptelor înainte de a aprinde lumina, dar n-am văzut nimic despre care să-ndrăznesc să spun că era un bărbat viu. Am deschis broşura şi am aşezat-o pe masa de lucru. Profesorii ăştia universitari, atât de plicticoşi, atât de abstracţi, fără niciun simţ al trupului. În numai un minut ajung să facă teoria chibritului. Întorceam nerăbdător paginile. Foarte bine, încă o tragedie omenească de nerezolvat, lumea e plină de ele. Marginile foilor erau pline de adnotările copilăreşti ale lui Larry, în folosul meu, suspectam eu: „Cf. Palestinienii” – „Moscova minte de-nghează apele, ca de obicei” – „Nebunul de Jirinovski zice că toţi musulmanii ruşi ar trebui să fie lipsiţi de drepturile cetăţeneşti”.

Am identificat cu întârziere caracteristicile literelor. Maşina electrică portabilă a Emmei. Probabil că-i bătuse broşura la maşină

în timp ce erau la Londra. Pe urmă, când s-au întors, mi-au făcut prudenţi cadou un exemplar. Tare drăguţ din partea lor.

*

Încă o dată, nu vă pot spune cât de multe ştiam în clipa aceea, sau până unde mergea spiritul meu neîncrezător cu căutarea de dovezi despre ceea ce ştiam, dar refuzam să accept. Ce ştiu însă este că, pe măsură ce descopeream un indiciu după altul, sentimentul de vinovăţie, înăbuşit atât de curând, revenise şi începeam să mă văd pe mine însumi drept creatorul nebuniei lor, cel care o provocase, instigatorul ei, bigotul esenţial care, prin intoleranţa sa, scoate la suprafaţă unele lucruri pe care le deplânge apoi în cel mai înalt grad.

*

Ne certăm, Cranmer contra restului Angliei. Cearta a început noaptea trecută, dar am reuşit să o rezolv înainte de culcare. Totuşi, la micul dejun, din cenuşa ce ardea mocnit izbucnesc iar flăcări şi de data asta niciunul din cuvintele mele blânde nu pot să le potolească. De data asta, cedează nervii lui Cranmer, nu cei ai lui Larry.

Mă tot împunsese în legătură cu indiferenţa mea faţă de agoniile lumii în care trăim. A mers atât de departe cât i-a permis politeţea şi pe urmă un pic mai departe, sugerând că eu minimalizez lipsurile Occidentului apatic din punct de vedere moral. Deşi n-a spus mare lucru, Emma e de partea lui. Stă rezervată, cu mâinile întinse în faţă, cu palmele în sus, ca şi cum ar vrea să demonstreze că nu are nimic în ele. Acum am răspuns atacului lui Larry cu o precizie încleştată. Ei m-au distribuit în rolul arhetipului împăcării cu sine a clasei de mijloc. Foarte bine, atunci asta am să şi fiu pentru ei. Şi le-am vorbit ca să-i satur exact din această perspectivă perversă.

Le-am spus că nu m-am considerat niciodată responsabil de bolile lumii, nici în ce priveşte cauzele, nici tratamentul. După părerea mea, lumea este o junglă condusă de sălbatici şi aşa a fost mereu. Cele mai multe din problemele ei sunt de nerezolvat.

Le-am mai spus că privesc fiecare colţ liniştit al acestei lumi (de

exemplu, Honeybrook) ca pe un refugiu smuls din fălcile iadului. De aceea găsesc că este nepoliticos pentru un musafir să aducă într-un astfel de loc un pomelnic al nenorocirilor.

Le-am mai spus că am fost întotdeauna şi că voi continua să fiu pregătit să fac sacrificii pentru vecinii, compatrioţii şi prietenii mei. Dar, când era vorba să salvez nişte barbari de alţii asemenea lor, din nişte ţări nu mai mari decât o literă de pe o hartă, nu reuşeam să înţeleg de ce trebuia să mă arunc într-o casă în flăcări ca să scap un câine care înainte îmi fusese perfect indiferent.

Am spus toate acestea cu însufleţire, dar inima mea nu se regăsea în niciun cuvânt, deşi am refuzat să las să se vadă acest lucru. Poate că-mi face plăcere să primesc etichete. Deodată, spre surpriza noastră generală, Larry declară că este încântat de mine.

— M-ai pocnit în plin, Timbo. Ai vorbit din adânc. Felicitări. Corect, Emm!

Dar, după părerea Emmei, numai corect nu e.

— Ai fost înspăimântător, îmi aruncă ea drept în faţă, cu un glas scăzut şi răutăcios. Ai fost efectiv ucigător.

Adică vrea să spună că, spre marea ei uşurare, m-am purtat suficient de urât ca să-i justific păcatele.

Şi, în aceeaşi seară, în timp ce urcă scara cea mare ca să-şi reia lucrul la maşina de scris, îmi spune: „Nu-nţelegi nici cel mai elementar lucru despre implicare”.

*

Mă reîntorsesem la *Calvarul popoarelor.* Citeam istorie, o citeam prea repede şi nu aveam înclinaţie pentru ea, chiar dacă trecutul explică prezentul. Dispute academice despre fondarea oraşului Vladikavkaz: se ridicase oare pe teritoriul inguş sau osetin? Referiri la fapte istorice denaturate, oferite de apologeţii din tabăra osetină. Relatări despre bravura inguşilor, locuitori ai câmpiilor din secolele optsprezece şi nouăsprezece, când au fost nevoiţi să ridice armele ca să-şi apere satele. Relatări despre disputata regiune Prigorod,

sfântul raion Prigorodnâi, actualul măr aj discordiei dintre osetini şi inguşi. Relatări despre locuri care puteau într-adevăr să aibă dimensiunea unei litere pe o hartă, dar care puseseră sub semnul întrebării puterea întregului imperiu rus atunci când locuitorii lor se ridicaseră la luptă. Relatări despre speranţele trezite de sosirea comunismului sovietic şi despre cum fuseseră spulberate aceste speranţe în clipa în care ţarii roşii s-au dovedit a fi la fel de groaznici ca şi predecesorii lor albi.

Deodată, o rază de lumină a ţâşnit din frustrarea mea temporară şi am sărit nervos în picioare.

*

Vechiul cufăr de şcoală pe care-l foloseam drept fişier pentru arhiva mea „CC" era înghesuit în perete. Din el am scos mai multe mape. Una cu rapoarte de supraveghere. O a doua cu note caracterologice şi o a treia cu interceptări de convorbiri telefonice. Înarmat cu interceptările telefonice, m-am întors iute la masă şi mi-am reluat lectura: cu diferenţa că, de data asta, este calvarul lui CC şi în mintea mea îi aud glasul rusesc plăcut – s-ar putea spune chiar civilizat – din momentele în care el şi Larry stăteau de vorbă în camera de hotel înţesată de microfoane de la Heathrow şi beau whisky de malţ din pahare de clătit dinţii.

Pentru mine, întâlnirile dintre Larry şi CC au avut întotdeauna în ele ceva magic. Dacă Larry simte o legătură de rudenie cu CC, atunci şi eu simt acelaşi lucru. Nu e Larry punctul nostru comun? Nu suntem amândoi când încântaţi, când alarmaţi de el, stârniţi, potoliţi, înfuriaţi şi fermecaţi rând pe rând? Nu depindem amândoi de el în privinţa poziţiei noastre în faţa stăpânilor? Şi, pe măsură ce citesc interceptările şi ascult benzile, nu am dreptate să fiu oarecum mândru de avantajul meu de coordonator?

Heathrow e unul din locurile favorite ale lui CC. Acolo poate să reţină camere pentru o jumătate de zi, poate să schimbe hotelurile şi să-şi închipuie că e anonim – deşi, mulţumită lui Larry, ascultătorii sunt mereu cu un pas în faţa lui. În cursul acestei întâlniri, conform informării făcute de Larry, CC a scos din portofel un teanc de fotografii vechi:

„Larry, asta este familia mea, ăsta este satul meu aşa cum era pe vremea tatălui meu, asta este casa noastră încă ocupată de osetini, asta e spălătoria, aşa cum a fost aranjată de tatăl meu, aici sunt fraţii şi surorile mele şi asta este calea ferată care i-a dus pe-ai mei în Kazahstan… Atât de mulţi dintre ei au murit în timpul călătoriei, încât ruşii opreau mereu trenul ca să-i îngroape în gropi comune… şi aici e locul unde a fost împuşcat tatăl meu…"

CC îşi scoate din buzunar paşaportul diplomatic şi-l flutură prin faţa lui Larry. Engleza celui care a transcris conversaţia e la fel de greoaie ca şi până acum:

„Tu crezi că m-am născut în 1946. Nu este adevărat. 1946 este pentru acoperirea mea de-aici, pentru celălalt ego. În realitate m-am născut în 1944 de Ziua Armatei Roşii, adică pe 23 februarie. În Rusia asta este o sărbătoare foarte importantă. Şi nu m-am născut în Tbilisi, ci într-un camion îngheţat care transporta vite spre stepele îngheţate ale Kazahstanului.

…ştii ce s-a-ntâmplat pe 23 februarie 1944, când m-am născut şi când toată lumea se bucura de ziua aia de sărbătoare, iar soldaţii ruşi dansau la ordin şi se străduiau ca totul să fie festiv? Am să-ţi spun. Naţiunea inguşă şi cea cecenă erau declarate criminale printr-un decret al lui Stalin şi duse în căruţe la mii de kilometri de câmpiile lor fertile din Caucaz, ca să se reaşeze pe pământurile sterpe din nordul Mării Aral…"

Am sărit vreo două pagini şi am citit mai departe cu lăcomie:

„În octombrie '43, stalinişti îi deportaseră deja pe karaceai. În martie '44 i-au ridicat pe balkari. Iar în februarie au venit după ceceni şi inguşi… personal, înţelegi? Beria şi adjuncţii lui, în carne

şi oase, au venit să dirijeze recolonizarea noastră… exact ca şi cum ai lua un om din California şi l-ai reaşeza în Alaska, genul ăsta de recolonizare…”

Am dat un bobârnac hârtiei: umorul sec al lui CC începea să se afirme, în ciuda banalităţii transcrierii.

„… cei bătrâni şi bolnavi au fost scutiţi de călătoria asta. Ei au fost mânaţi într-o clădire căreia i s-a dat foc ca să le fie cald. Pe urmă clădirea a fost împroşcată cu gloanţe de mitraliere. Tatăl meu a fost ceva mai norocos. Soldaţii lui Stalin l-au împuşcat în ceafă pentru că nu fusese de acord ca nevasta lui însărcinată să fie urcată cu forţa în tren… Când mama a văzut cadavrul tatălui meu, a ştiut că a rămas singură, aşa că m-a zămislit pe mine. Fiul văduvei s-a născut în camionul de vite care-l ducea în exil…”

Aici transcrierea indică, în felul ei prozaic, o pauză naturală în timpul căreia CC se retrage la baie, iar Larry umple din nou paharele.

„… cei care au supravieţuit călătoriei au fost puşi să muncească într-un gulag, să cultive stepele îngheţate, să scoată aur din mină şaisprezece ore pe zi, motiv pentru care, până în ziua de azi, inguşii fac comerţ cu aur… Ei erau clasificaţi drept muncitori-sclavi, pe baza pretinsei colaborări cu germanii; în realitate, inguşii luptaseră împotriva nemţilor, numai că pe Stalin şi pe ruşi îi urau şi mai mult…”

„Şi îi urau şi pe osetini”, zice Larry tăios, ca un şcolar care vrea să facă pe grozavul.

A atins un punct sensibil, poate chiar în mod deliberat, căci CC se

lansează într-o veritabilă tiradă.

„Şi de ce să nu-i urâm pe osetini? Nu sunt de pe meleagurile noastre! Nu sunt sânge din sângele nostru! Sunt perşi care se pretind creştini, dar care se închină în taină unor zei păgâni. Sunt lacheii Moscovei. Ei ne-au furat câmpiile şi casele. De ce? Ştii de ce?”

Larry se prefăcea că nu ştie.

„Ştii de ce ne-a deportat Stalin şi a zis că suntem criminali şi duşmani ai poporului sovietic? Pentru că Stalin însuşi era osetin! Nu gruzin, nici abhaz, nici armean, nici azer, nici cecen şi nici inguş – Dumnezeu ştie că nu era inguş – ci un străin, un osetin. Îţi place Osip Mandelstam?”

Luat pe sus de izbutirea pasională a lui CC, Larry îşi mărturiseşte dragostea pentru poezia acestuia.

„Ştii de ce a ordonat Stalin ca Mandelstam să fie împuşcat? Pentru că scrisese într-unul din poemele lui că Iosif Stalin era osetin! De-asta a fost împuşcat Mandelstam de Stalin!”

Mă îndoiam că ăsta fusese motivul pentru care fusese împuşcat Mandelstam. Eram în posesia unei versiuni mult mai bine confirmate, şi anume că poetul murise într-un spital psihiatric. Şi mă-ndoiam că Stalin fusese într-adevăr osetin. Poate că şi Larry se îndoia, numai că, faţă-n faţă cu o asemenea fervoare, singurul său răspuns înregistrat este un mormăit urmat de o lungă tăcere, cât timp cei doi bărbaţi îşi golesc paharele. Într-un târziu, CC îşi reia

povestea. Stalin a murit în 1953. Trei ani mai târziu, Hruşciov l-a înfierat şi, puţin după asta, Republica Autonomă Ceceno-Inguşă îşi găseşte locul ce i se cuvine pe hartă:

„Ne-am întors acasă din Kazahstan. E un drum lung, dar l-am făcut, chiar dacă unii dintre noi sosesc puţin cam târziu. Mama moare pe drum şi eu mă jur s-o îngrop în pământul patriei. Dar, atunci când sosim, uşile caselor noastre sunt închise pentru noi şi chipuri osetine ne privesc de la ferestre. Suntem cerşetori, dormim pe străzile care ne aparţin, braconăm pe pământurile noastre. N-are importanţă că legea spune că osetinii trebuie să plece. Lor nu le place asta. Nici măcar n-o recunosc. Nu recunosc decât legea armelor. Iar Moscova le-a dat multe arme şi ni le-a luat pe-ale noastre."

*

Mi-aduc aminte că se dezbătuse îndelung la Ultimul Etaj dacă, dată fiind forţa acestei întâlniri, n-ar fi fost bine să încercăm să-l contactăm pe Ceceev şi să-ncercăm să nu-i transformăm în sursă. În fond, încălcase deja jumătate din regulile manualului KGB. Îşi torpilase acoperirea, îşi dăduse pe faţă sentimentele antisovietice şi făcuse să răsune toba interzisă a problemelor etnice. Dar, în cele din urmă, raţionamentul meu lipsit de nuanţe pasionale a câştigat disputa şi baronii au acceptat fără tragere de inimă faptul că Larry era piesa noastră cea mai importantă şi că nu trebuia să luăm în considerare nicio mişcare care l-ar putea pune în primejdie.

*

Eram din nou în picioare în mijlocul văgăunei mele, chiar în dreptul lămpii, studiind rămăşiţele unui dosar cu pamflete tipărite, scoase de Serviciul de Monitorizare al BBC. Cuvintele-cheie, cele care au supravieţuit, erau puse în evidenţă cu un marker verde. Idiosincraziile celor care făcuseră transcrierea rămăseseră neatinse.

„Osetia de Nord reia… calm pe fi… versar al conflictului" Agenţia

de presă ITAR-TASS (Serviciul Mond… Mosc… în rusă 1106 gmt 31 oct 93

Textul rep…

Vladikavkaz, 31 octombrie: Trista ani… a tragediei din 31 octombrie 1992, cân… a început confruntarea armată în zon… t… Oset… Conflictul inguş, …………fie îmblânzit de o…………

Tragicul bilanţ

(pentru ………………..

conflict): 1300 de morţi…………..

părţi, peste 400 ……………………..

case distruse şi ……………………………… fără adăpost.

Am dat vreo două pagini înnegrite. Sublinierea continua: mâna Emmei sau a lui Larry, nu avea nicio importanţă, din moment ce ştiam că împărtăşeau aceeaşi nebunie:

„……….. dezordine în masă şi inte ………………. conflicte însoţite de folosirea forţei,

armament şi vehicule de luptă: ……………………

situaţia refugiaţilor ………… catastrofală, cu peste 60000 ……………..

situaţia este o tragedie care a lovit un popor de care nu avea nimeni nevoie ……………. trupele ruseşti care operează într-o zonă supusă stării de urgenţă pe teritoriul Osetiei de Nord şi Inguşetiei au primit ordinul să elimine toate bandele de răufăcători care fa………… autorităţile, a spus Generalul ………………….. administraţia provizorie în zona conflictului osetino-inguş.”

Dar, pe marginea din stânga, Larry scrisese următoarele cuvinte cu majuscule furioase:

ÎN LOC DE RĂUFĂCĂTOR CITEŞTE PATRIOT

ÎN LOC DE BANDĂ CITEŞTE ARMATĂ

ÎN LOC DE ELIMINĂ CITEŞTE UCIDE, TORTUREAZĂ, SCHILODEŞTE.

ARDE DE VIU.

*

Eram în criză.

În criză, dar autocontrolat.

Eram în picioare şi spinarea îmi striga că o doare, iar eu îi strigam acelaşi lucru, dar găsisem dosarul pe care-l căutam. UB ULTIMELE BRIEFINGURI, trecusem eu cu majuscule pe copertă cu mâna mea de birocrat. Totuşi, în ciuda nerăbdării mele, am fost nevoit să mă preling de-a lungul zidului precum o cioară rănită pentru a putea căra dosarul până la masă.

M-am ghemuit pe scaun şi m-am sprijinit de masă, încercând să-mi relaxez cât mai mult coloana vertebrală. Cotul drept mi-l aşezasem pe o perniţă, aşa cum mă-nvăţase domnul Dass. Dar durerile de spate erau nimic în comparaţie cu ruşinea şi chinul care-mi umpleau sufletul, în timp ce contemplam dovezile din ce în ce mai numeroase ale orbirii mele vinovate:

Întrebat LP dacă putea să evite în mod acceptabil călătoria în Caucaz la care CC ţine atât de mult. N-am spus aşa ceva, dar interesul clienţilor pentru regiunea respectivă este f. scăzut şi deja ultrasatisfăcut de sateliţii şi de avalanşa de rapoarte trimise de

companiile petrolifere americane care deservesc sau prospectează regiunea. LP nereceptiv:

LP: *Îi sunt dator cu asta, Tim. Îi tot promit de ani de zile fără să-mi fi ţinut până acum promisiunea. Ei sunt singurul lucru care-i stă la inimă. El este El.*

Lingându-mi vârful degetelor, am parcurs paginile din faţa mea, până când am ajuns la relatarea mea despre briefingul care avusese loc trei săptămâni mai târziu:

LP a reacţionat violent la călătoria în Caucaz – previzibil, dată fiind actuala lui stare de spirit isterică.

În el, nimic nu este echilibrat, totul este superlativ. *Cel mai trist, cel mai incitant, cel mai emoţionant – magica experienţă a carierei mele, etc., neodihnă clocotitoare, balonul are să urce în orice clipă, tensiuni etnice, tribale şi religioase pretutindeni. Ocupanţii ruşi, nătărăii absoluţi, angajamentul arhetipului inguş pentru implicarea micilor naţiuni musulmane oprimate din regiune, etc…*

Notă de subsol pentru raportul sursei: H/ţinta ex-sov. a evaluării mi-a spus neoficial că, în ceea ce-o priveşte, este puţin probabil să se încoloneze.

Însă Cranmer s-a încolonat.

S-a încolonat şi a uitat.

În miopia lui de o neglijenţă criminală, Cranmer vârâse cauza poporului inguş în lada de gunoi a istoriei şi pe LP împreună cu ea, după care îşi îngropase capul tâmpit în dulcele pământ din Somerset – deşi ştia că nimic, dar absolut nimic din viaţa lui Larry, sau din imitarea ei jalnică de către Cranmer însuşi, nu avea cum să dispară:

...pentru că i-am văzut în orăşelele lor din văi şi în munţii lor... În viaţă, după cum ştim bine amândoi, în viaţă e vorba de noroc, cu cine faci cunoştinţă, când, cât ţi-a mai rămas de dat şi momentul în care spui ducă-se totul dracului – aici am să mă opresc.

O ilustrată. Ruptă cândva pe verticală. Adresată lui Sally Anderson din Cambridge Street şi reprezentând un cuplu îmbrăcat, întins pe iarba unui câmp. Ştampila poştei din Macclesfield. Artistul, un oarecare David Macfarlane. Legenda: „Amiază liniştită 1, 1979, tehnici mixte, 18 X 24". Provenienţă: coşul de hârtii al Emmei.

Emm. Crucial. AM are nevoie de 50.000 în cont până vineri la prânz. Mi-e dor de ochii tăi frumoşi. L.

PS. De-acum încolo are să fie precum Pălărierul cel Nebun: o persoană tare, tare dificilă.

Am făcut o scurtă pauză mintală, căci se trezeau în mine alte amintiri. AM care este precum Pălărierul cel Nebun este o persoană tare, tare dificilă, care vorbeşte în stilul domnului Dass şi are un telefon nou în maşină. Amintirile s-au agitat, s-au ordonat singure şi apoi s-au dat la o parte, aşteptând să le vină rândul.

Am luat o pagină galbenă de carnet de însemnări, mototolită de Emma şi netezită de mine. Provenienţă: biroul ei de la Honeybrook.

Emm. Vital. Îl văd pe Pălărier mâine la ora 10, la Bath. CC a trimis lista de cumpărături prin prietenul cel bărbos şi-mi aşteaptă colecţia LA LONDRA, la Royal Automobile Club, Pall Mall. Sună la Club. Spune-le că eşti secr. mea şi că trebuie să-mi trimită scrisoare EXPRESS aici, pt. mâine. Astea sunt cele mai frumoase zile din viaţa mea. Îţi mulţumesc pt. zilele astea, îţi mulţumesc pt. viaţă.

Pălărierul zice că trebuie să calculăm în jur de 20 la sută mită. Auden zice că trebuie să ne iubim unul pe altul sau să murim.

O nouă mapă cu rapoarte al Serviciului de Monitorizare al BBC, de data asta intactă; extrasele sunt subliniate precum o muzică funebră pentru toate războaiele de frontieră de pe glob:

„Luptele în raionul Prigorodnâi au continuat pe 1 noiembrie… Punctele de foc ale forţelor inguşe neregulate au fost suprimate… Pierderi numeroase, atât morţi, cât şi răniţi, au fost înregistrate în multe sate… schimburile de focuri continuă în zona de conflict… regimentele aeropurtate întâmpină o rezistenţă îndârjită… rachete folosite împotriva satelor inguşe… primul ministru rus respinge revizuirea actualelor graniţe… coloană de blindate ruseşti intră în Inguşetia… refugiaţii inguşi se îndreaptă spre munţi… sosirea iernii nu reuşeşte să calmeze conflictul…”

Tim Cranmer, idiot de marcă, de mare marcă, de cea mai mare marcă ce eşti, mi-am zis în sinea mea. Cum rămâne cu inocenţa aia obtuză a ta – tu, care erai atât de mândru că nu te păcăleşte niciun truc?

*

Poate că furia asta împotriva propriei persoane m-a făcut să-mi ridic capul cu o asemenea grabă. Mi-am ridicat capul, am ascultat şi nu ştiu ce am auzit, dar am auzit ceva. Agăţându-mă de zid, am purces la un nou şi greu tur al celor şase ferestruici. Norii aducători de tunete se împrăştiaseră. O jumătate de lună drapată într-un nor arunca o lumină cenuşie peste dealurile din jur. Treptat, am ajuns să disting siluetele a trei bărbaţi în jurul capelei. Stăteau cam la cincizeci de metri unul de altul şi cam la optzeci de mine. Fiecare dintre ei stătea înfipt ca o santinelă pe propriul deal. În timp ce-i observam, tipul din centru a venit câţiva paşi mai în faţă şi a fost imitat imediat de ceilalţi doi colegi.

Mi-am îndreptat privirea spre casă. Lumina de pe verandă m-a ajutat să reperez un al patrulea om aflat lângă maşina mea. De data asta n-am mai intrat în panică. N-am mai dat fuga la etaj, uitând numerele de telefon. Panica, la fel ca durerea de spate, ţinea de trecut. Am aruncat o privire la hârtiile de pe podea şi de pe masă, la arhiva mea întâmplătoare, aflată în mare neorânduială, la cutiile din care se revărsau dosare. N-am cedat impulsului ridicol de a le pune în ordine, ci am făcut iute o colecţie de documente esenţiale.

Servieta pentru evadare a lui Bairstow stătea deschisă lângă uşă. Am înghesuit în ea documentele respective şi nişte muniţie suplimentară, iar apoi mi-am vârât revolverul în centură. În momentul acela, instinctul mi-a amintit de scrisoarea lui Zorin, care mi se odihnea în buzunar. M-am întors la cutia cu pricina şi am scotocit înăuntru până când am dat peste un dosar pe care scria „Peter". Am scos din el foaia cu detalii personale despre Zorin şi am pus-o în servietă, la un loc cu celelalte documente esenţiale. Am stins lumina şi am aruncat o ultimă privire afară. Cei trei se apropiau de capelă. Cu servietă în mână, am coborât pe bâjbâite scara în spirală până la sacristie. Am închis dulapul pentru odăjdii, am înhăţat o cutie de chibrituri şi am intrat în biserică.

Aveam un avans faţă de cei trei. Ajutat de lumina lunii, am descuiat uşa dinspre sud şi m-am îndreptat iute spre amvonul normand, minunat sculptat. Am urcat cele patru trepte scârţâitoare din lemn şi am aşezat servieta la adăpost, lângă panourile din faţă, acolo unde s-ar afla picioarele preotului care ar ţine predica. Pe urmă m-am dus la altar şi am aprins lumânările. Calm. Fără să tremur. Am ales o strană din partea de nord, am îngenunchiat, mi-am ascuns faţa în mâini şi, în lipsa unei definiţii adecvate a ceea ce se petrecea în capul meu, m-am rugat pentru eliberarea mea, fie şi numai pentru ca în felul acesta să-i pot elibera la rândul meu pe Emma şi pe Larry de nebunia lor.

Exact când trebuia, am auzit pocnetul uşii dinspre sud care era deschisă din afară; apoi scârţâitul balamalelor pe care avusesem mereu grijă să nu le ung, căci în felul acesta ele constituiau un excelent sistem de alarmă pentru oricine avea ceva de lucru în văgăună. După scârţâit, am auzit o pereche de picioare – cizme ude, tălpi de cauciuc – care au făcut câţiva paşi, iar apoi s-au oprit,

venind în direcţia mea de-a lungul culoarului central.

*

Există un protocol în cazul rugăciunilor făcute în asemenea împrejurări şi probabil că mă gândisem şi eu la asta. Pentru că cineva a năvălit în biserica ta personală la ora două noaptea, nu-l întrebi ce dracu' crede că face. Dar nici nu te comporţi ca şi cum ai fi devenit surd ca o ciubotă. Iată de ce am hotărât că, în cazul meu, cel mai bine era să-mi mişc spatele renăscut, să-mi îndrept umerii şi să-mi îngrop şi mai adânc faţa în mâini, ca să arăt că mă străduiesc să ajung la o şi mai adâncă evlavie, în ciuda unui comportament grosolan.

Numai că acest rafinament nu l-a influenţat pe intrus, căci următoarea mişcare pe care am sesizat-o a fost aceea a unui trup masiv care s-a lăsat într-un mod cât se poate de neceremonios pe treapta pentru îngenuncheat, în stânga mea, iar nişte coate învelite în mânecile unui fulgarin au aterizat cu zgomot pe pupitru, lângă ale mele. Chipul dur al lui Munslow strălucea la numai câţiva centimetri de mine.

— Bun, Cranmer. Ia zi-i, ce-i cu pasiunea asta subită pentru Doamne-Doamne?

M-am lăsat uşor pe spate. Am lăsat să-mi scape un oftat. Mi-am trecut o mână peste ochi, ca şi cum intensitatea meditaţiei era încă stăpână pe mine.

— Pentru numele lui Dumnezeu, am şoptit, dar asta nu a făcut decât să îl irite şi mai mult.

— Nu-mi vinde gogoşi de-astea. Am verificat. În dosarul tău nu e nici urmă de Dumnezeu. Ce cloceşti aici? Ai ascuns pe careva aici, nu? Pettifer? Tovarăşul Ceceev? Iubiţica ta, Emma, pe care nimeni nu reuşeşte s-o găsească? Fojgăi aici de şase ore. Nici măcar afurisitul de papă nu stă aşa mult la el acolo.

Mi-am păstrat tonul obosit, înăbuşit.

— Mă preocupă multe lucruri, Andy. Lasă-mă singur. Nu admit să

fiu luat la întrebări în privinţa credinţei mele. Nici de tine, nici de altcineva.

— Ba da, ai să admiţi. Bătrânii tăi şefi ar vrea foarte mult să te ia la întrebări în privinţa credinţei tale şi în privinţa altor câtorva lucruri care îi neliniştesc. Începem mâine la unsprezece şi continuăm atât cât va fi nevoie, între timp, să ştii că te-ai pricopsit acasă cu nişte oaspeţi, în cazul că-ţi vine în minte să dispari. Iar ăsta e un ordin.

S-a ridicat în picioare. Genunchii lui erau foarte aproape de faţa mea şi am simţit nevoia ridicolă să-i cosesc, deşi sunt sigur că uitasem cum se face aşa ceva. La cursurile de antrenament ne învăţaseră o anumită priză, un fel de placaj de rugby care îndoaie picioarele în direcţia greşită. Dar nici nu i-am cosit picioarele, nici n-am încercat s-o fac. Dacă aş fi încercat, mai mult ca sigur că mi le-ar fi cosit el pe-ale mele. În loc de asta, mi-am plecat din nou fruntea, mi-am trecut mâna peste ea şi am închis ochii.

— Trebuie să-ţi spun ceva, Andy. A venit momentul să-mi iau povara asta de pe suflet. Câţi sunteţi aici?

— Patru. Dar ce legătură are asta cu restul? întrebă el, iar în glas îi citeam lăcomia şi interesul.

— Aş prefera să-ţi vorbesc aici, am spus. Spune-le celorlalţi să meargă în casă şi să ne aştepte acolo.

Am rămas în genunchi cât timp el şi-a lătrat ordinele brutale în aparatul portabil. Am aşteptat să aud confirmarea înainte de a-mi scoate pistolul şi de a-i propti ţeava în burtă. M-am ridicat în picioare şi acum feţele noastre aproape că se atingeau. Munslow purta la el o instalaţie de comunicare. Mi-am vârât mâna în haina lui şi am oprit microfonul. I-am dat instrucţiunile una câte una.

— Dă-mi haina.

S-a conformat şi am aşezat-o pe strană. Ţinându-i mai departe pistolul înfipt în burtă, i-am smuls firele de pe el şi le-am pus lângă haină.

— Pune-ţi mâinile pe cap. Fă un pas înapoi.

Din nou s-a conformat ordinului meu.

— Întoarce-te şi mergi spre uşă.

A făcut ce i-am spus, urmărindu-mă cum încuiam din interior uşa dinspre sud şi cum scoteam cheia din broască. Pe urmă l-am dus în sacristie şi l-am încuiat acolo. Sacristia are o uşă foarte solidă, numai că, spre deosebire de alte sacristii, nu are nicio uşă care să dea afară şi nici vreo fereastră.

— Dacă-ncepi să strigi, te-mpuşc direct prin uşă, i-am spus.

Şi bănuiesc că prostul m-a crezut, pentru că n-a scos niciun sunet.

Apoi m-am repezit în amvon, de unde am scos servieta ascunsă şi, lăsând să ardă lumânările din altar, am ieşit pe uşa dinspre nord pe care am încuiat-o de dinafară, ca măsură suplimentară de prevedere. Primele trăsături palide de penel ale unor zori noi mi-au luminat calea. O potecă alerga de-a lungul zidului care înconjura via, până la ferma unde ne ţineam butoaiele şi sticlele de vin. Am luat-o pe poteca aceea, cu un pas mărunt şi rapid. Aerul mirosea a ciuperci. Am descuiat uşa de la hambarul unde păstram o parte din recoltă. Înăuntru se afla furgoneta. Volkswagen, proprietate a Domeniului Honeybrook şi mijlocul meu de transport ocazional. De când cu întrevederea cu Larry, aveam grijă ca rezervorul să fie mereu plin şi să mai am şi o canistră în spate, împreună cu o valiză cu haine de schimb, căci nimic nu e mai rău când eşti pe drum decât să rămâi fără haine.

Am mers cu farurile stinse până la răscruce. De-acolo am luat-o pe vechiul drum spre Mendip, am trecut pe lângă Lacul Priddy fără să-ntorc capul şi am ţinut-o tot aşa, până am ajuns la aeroportul din Bristol, unde am lăsat furgoneta în parcare şi mi-am cumpărat un bilet la primul zbor spre Belfast, pe numele Cranmer. Apoi am luat un autobuz de navetişti spre Bristol Temple Meads, un autobuz plin cu suporteri galezi de fotbal, care cântau în cor tot felul de cântece şi imnuri. Din curtea gării mi-am permis o ultimă privire spre Cambridge Street, apoi mi-am luat un bilet la un tren spre Paddington. Am coborât la Reading, unde am închiriat o cameră pe numele de Bairstow într-un hotel pentru voiajorii comerciali. Am încercat să dorm, dar teroarea pulsa în mine ca o a doua inimă şi

era o teroare dintre cele mai rele, teroarea unui spectator obsedat de sentimentul vinovăţiei, pentru că asistă la o catastrofă pe care nu o poate împiedica să se abată pe capul unor oameni pe care nu-i poate avertiza, iar oamenii aceia erau ai mei. Eu eram cel care-l fixase pe Larry într-o viaţă de ficţiune, care-i predase arta subterfugiului şi care pusese în funcţiune în el mecanismul care acum eşuase într-un chip dezastruos. Eu eram cel care aruncase un laţ în jurul Emmei, fără să ghicesc că, atunci când o numisem partenera ideală, ea avea să fie partenera ideală pentru Larry.

Am aprins toate luminile din camera mohorâtă de hotel şi mi-am făcut un ceai oribil dintr-un plic cu plante, iar apoi m-am apucat să trec din nou în revistă hârtiile pe care le îndesasem în servietă atunci când părăsisem biserica. Am scris o scrisoare lungă cu instrucţiuni către bancă, în care îi menţionam pe doamna Benbow, pe Ted Lanxon şi pe fetele Toller. Am lipit plicul, am scris adresa şi l-am pus la o cutie poştală din centrul oraşului. Am dat câteva telefoane dintr-o cabină publică şi mi-am petrecut restul după-amiezii într-o sală de cinema, deşi nu-mi amintesc nimic din film. Pe la ora cinci am părăsit oraşul Reading în momentul fluxului de seară, într-un Ford roşu, închiriat pe numele de Bairstow. Fiecare câmp auriu mărginit de tufişurile brune era ca o nouă fărâmă a lumii mele sparte în cioburi.

„Sunt sunetele şi mirosurile tinereţii care se întorc spre tine”, îi scrisese Larry Emmei. „E cerul pe care obişnuiai să-l priveşti când erai copil. Acum înţelegi din nou ideile. Banii nu au nicio putere.”

Aş fi vrut să-i împărtăşesc lirismul.

CAPITOLUL UNSPREZECE

— O, Tim, *minunat,* strigase Clare Dugdale cu glasul ei provocat parcă de o palpitaţie de thatcheriță târzie, când am sunat-o de la o cabină telefonică ca să-i spun că mă aflam întâmplător prin zonă. Simon o să fie în al nouălea cer. N-a mai avut de săptămâni de zile nicio discuţie ca de la amic la amic. Vino devreme, o să bem ceva şi ai să mă ajuţi să-i culc pe copii, exact ca pe vremuri. Nici n-ai s-o recunoşti pe Petronella. E enormă. Te deranjează peştele? Simon are ceva la inimă. Ai să fii singur, Tim, sau eşti cu…?

Am traversat un pod şi am văzut sub mine hotelul cel alb devenit cenuşiu din cauza trecerii timpului. Iarba peluzelor dinspre râu era netunsă. Pe uşa barului unde o aşteptasem, cineva cu o bucată de cretă mâzgălise „Disco”. Câteva măsuţe din lemn de pin făceau acum cu ochiul din altădată eleganta sală de mese, unde mâncaserăm *steak flambé,* în timp ce ea mă pipăia între picioare cu vârful piciorului înfăşurat în ciorapul de mătase, în aşteptarea momentului în care să ne permitem să mergem în cameră, ceea ce am şi făcut în clipa în care mişcarea respectivă a fost perfect decentă, pentru că pe la patru dimineaţa era aşezată în faţa oglinzii, refăcându-şi machiajul ca să meargă acasă.

— Nu trebuie să-i las pe copii să le fie dor de mine. Nu-i aşa, iubitule? zice ea. Şi apoi, bietul Simon poate *foarte uşor* să se hotărască să-mi telefoneze la Washington ca să-mi spună bună dimineaţa. Când face călătorii scurte nu poate niciodată să doarmă.

— Bănuieşte ceva? întreb eu, mai mult din curiozitate omenească decât dintr-un sentiment special de vinovăţie.

E linişte cât timp ea se rujează.

— Nu prea cred. Şi este un adept al lui Berkeley. Deci neagă existenţa a tot ceea ce nu poate fi *perceput.*

Clare îşi luase licenţa în filozofie la Cambridge înainte de a-şi încărca umerii cu poverile intelectuale ale unei soţii din Ministerul de Externe.

— Şi, din moment ce noi nu existăm, putem să facem tot ce ne trece prin cap, nu? Fiindcă de fapt n-am făcut nimic, nu?

La Maidenhead am lăsat maşina la gară şi, înarmat cu servieta plină cu acte pe nume Bairstow, am luat un taxi până la oribilele barăci din anii cincizeci în care locuiau ei. Un spalier de căţărat pentru copii, care stătea să se dezintegreze, împodobea grădina năpădită din faţa casei. Renaultul lovit al lui Clare rămăsese abandonat pe aleea neîngrijită. Lângă butonul soneriei, o hârtie aproape ştearsă avertiza: CHIEN MECHANT. Am presupus că era o relicvă a vizitelor lui Simon la Bruxelles ca însărcinat cu supravegherea relaţiei dintre NATO şi Moscova. Uşa se deschise şi o pereche de ochi mă privi cu o curiozitate indolentă.

— Anna Greta. Tot aici, Dumnezeule. Ce minunat.

Am trecut pe lângă ea în hol, făcându-mi loc printre cărucioare şi biciclete pentru copii. Clare coborî scările în trombă şi-şi aruncă braţele în jurul meu. Purta broşa de chihlimbar pe care i-o dăruisem. Simon era convins că o moştenise de la o verişoară de departe.

— Anna Greta, scumpo, vrei *te rog* să pregăteşti legumele şi să le ţii la cald? comandă ea, luându-mă de mână şi conducându-mă la etaj. Să ştii că eşti la fel de apetisant, Tim. Se zice că ţi-ai găsit o fată superbă şi *înspăimântător* de tânără. Eu, una, cred că eşti *teribil* de deştept. Petronella, uite cine-a venit! zise ea şi, ducându-şi mâna la spate, mă ciupi de fund. Nu avem peşte, avem raţă. Am hotărât că inima lui Simon poate să se împace cu situaţia asta măcar o dată. Dă-mi voie să te mai privesc!

Petronella răsări încruntată din baie, înfăşurată într-un prosop şi cu o cască de plastic pe cap. Era un copil ingrat, în vârstă de zece ani, cu aparat de îndreptat dinţii şi cu zâmbetul rătăcitor al tatălui ei pe buze.

— De ce o săruţi pe mama?

— Pentru că suntem prieteni *foarte* vechi, Pet, iubito, răspunse Clare, hohotind de râs. Nu fi prostuţă. Şi ţie ţi-ar plăcea să te îmbrăţişeze o persoană aşa de atrăgătoare ca Tim, pun pariu.

— Nu, nu mi-ar plăcea.

Gemenii voiau „Ursul Rupert”. O fetiţă venită în vizită şi căreia i se spunea Hubbie voia „Black Beauty”. Mediatorul din mine a ales „Iepuraşul Peter”, şi tocmai ajunseserăm la partea în care tatăl lui Peter are un accident în grădina lui McGregor, când l-am auzit pe Simon urcând scara.

— Bună, Tim, îmi pare bine că te văd, zise el fără nicio intonaţie, întinzându-mi o mână lipsită de viaţă. Bună, Pet. Bună, Clive. Bună, Mark. Bună, Hubbie.

— Bună, răspunseră ei în cor.

— Bună, Clare.

— Bună, răspunse Clare.

Am continuat să citesc, în timp ce Simon mă asculta din prag. În starea imponderabilă în care mă aflam, sperasem că ar putea să mă placă ceva mai mult acum, că făceam şi eu parte din categoria încornoraţilor. Dar se părea că nu era cazul; sau poate că nu o arăta.

*

Probabil că raţa fusese congelată, căci unele bucăţi nu se dezgheţaseră încă. În timp ce ne croiam drum printre membrele ei sângerânde, mi-am amintit că aşa mâncaserăm întotdeauna atunci când luaserăm mesele acelea îngrozitoare: cartofi fierţi până când se transformau într-o pastă groasă şi nişte varză ce plutea pe un lac verde. Oare sufletele lor catolice îşi aflau mângâierea într-o astfel de abstinenţă? Se simţeau în felul ăsta mai aproape de Dumnezeu şi mai departe de turmă?

— De ce ai venit aici? întrebă Simon cu glasul lui uscat şi nazal.

— De fapt, am venit să-mi vizitez o mătuşă necăsătorită, am răspuns eu.

— Încă una scârbos de bogată, Tim? interveni Clare.

— Şi de unde e mătuşa asta? continuă Simon.

— Nu, de data asta e o mătuşă sărmană, i-am răspuns lui Clare. În Marlow, am adăugat, pentru Simon.

— În care azil? întrebă Simon.

— Sunnymeads, am răspuns, dându-i un nume pe care-l pescuisem din anuarul oraşului, sperând că instituţia respectivă exista în continuare.

— E o mătuşă din partea tatălui? se interesă mai departe Simon.

— De fapt, e o verişoară de-a mamei, am spus, anticipând posibilitatea ca Simon să telefoneze la azilul Sunnymeads şi să constate că mătuşa cu pricina nu exista.

— Vă rog, faceţi mulţi struguri? intonă Anna Greta care fusese ridicată la rangul de musafir pentru seara aceea.

— Ei bine, nu avem o recoltă bogată, Anna Greta, am replicat eu. Dar e bună. Şi primele degustări sunt *extrem* de promiţătoare.

— O! exclamă Anna Greta, ca şi cum ar fi fost uluită de cele aflate.

— Ca să fiu cinstit, trebuie să spun că am o mică problemă. Unchiul meu Bob, care a pus afacerea pe picioare de amorul artei, a plasat o mare cantitate de încredere în Dumnezeu şi foarte puţină ştiinţă.

Clare izbucni în râs, dar Annei Greta îi căzu falca. Dintr-un motiv pe care nu mi-l puteam explica, i-am dat înainte pe aceeaşi temă.

— A plantat alţi struguri, iar pe urmă s-a rugat să fie soare şi a fost ger. Din nefericire, speranţa de viaţă a unei vii este de douăzeci şi cinci de ani. Ceea ce-nseamnă că ori comitem genocid, ori ne batem cu natura încă zece ani.

Nu mă puteam opri. Bătându-mi joc de propriile eforturi, am ridicat în slăvi succesele concurenţilor mei englezi şi galezi şi am deplâns povara impozitelor care fuseseră impuse de un guvern nepăsător. Am făcut un tablou complet al Angliei ca una din ţările cele mai vechi cultivatoare de viţă-de-vie, în timp ce Anna Greta se uita la

mine cu gura căscată.

— Bietul de tine, zise Simon.

— Ei, şi-acum hai s-auzim ce-i cu fetiţa aia încă minoră cu care îţi împărţi casa, interveni Clare îndrăzneaţă, gata să spună absolut orice după două pahare de vin roşu românesc. Tim, eşti atât de bătrân. Simon este pur şi simplu *verde* de invidie. Nu-i aşa, Si?

— Nici pomeneală, replică Simon.

— E frumoasă, are talent muzical, ştie să facă de mâncare şi o ador, am proclamat, recunoscător că mi se oferise posibilitatea să preamăresc virtuţile Emmei. În plus, are o inimă plină de bunătate şi este strălucitor de deşteaptă. Ce mai vreţi să ştiţi?

Petronella năvăli în încăpere, cu părul blond pieptănat pe spate şi cu privirea albastră, plină de un chin nepământesc, îndreptată asupra maică-sii.

— Faceţi atâta zgomot că nu pot să *dorm*! protestă ea, bătând cu piciorul în podea. O faceţi *dinadins*!

Clare o conduse pe Petronella înapoi în pat. Anna Greta strânse gânditoare farfuriile.

— Simon, am o problemă de serviciu pe care aş vrea s-o discut cu tine, am zis. Crezi că am putea rămâne singuri vreun sfert de oră?

*

Simon a spălat vasele şi eu le-am şters. Îşi pusese un şorţ albastru, de măcelar. Nu aveau maşină de spălat vesela. Am avut impresia că spălam farfuriile rămase după mai multe mese.

— Ce vrei? întrebă Simon.

Avuseserăm şi altădată asemenea conversaţii, în mohorâtul său cuib de vulturi de la Foreign Office, priviţi prin ferestrele murdare de nişte porumbei amărâţi.

— Am fost abordat de cineva care vrea o grămadă de bani pentru o

anumită informaţie, am spus.

— Aveai impresia că te-ai retras.

— Chiar aşa şi e. E vorba de un caz vechi care revine la suprafaţă.

— Nu ai de ce să-ţi baţi capul cu chestii de-astea, zise Simon, or să se fâsâie de la sine. Ce-ncearcă să-ţi vândă?

— O revoltă armată care se apropie în Caucazul de Nord.

— Cine se revoltă împotriva cui? Mulţumesc, zise el, primind farfuria murdară pe care i-o întindeam. Cei de-acolo se revoltă tot timpul. E ocupaţia lor de bază.

— Inguşii împotriva ruşilor şi a osetinilor. Cu ceva ajutor din partea cecenilor.

— Au mai încercat şi în ’92 şi au fost zdrobiţi. N-aveau arme. Doar ce reuşiseră să şterpelească sau să cumpere pe sub mână. În timp ce, mulţumită Moscovei, osetinii erau înarmaţi până-n dinţi. Şi sunt şi acum.

— Ce-ar fi dacă inguşii s-ar echipa cu un arsenal ca lumea?

— N-au cum. Sunt împrăştiaţi şi descurajaţi şi, indiferent pe ce pun mâna, osetinii or să aibă şi mai mult. Săptămâna trecută am aflat că acum cumpără surplusul de echipament al Armatei Roşii din Estonia şi-l trimit sârbilor din Bosnia cu ajutorul contraspionajului rus.

— Sursa mea insistă că de data asta inguşii sunt hotărâţi să meargă până la capăt.

— Păi, sigur că insistă, nu?

— Tot el zice că nimic n-are să-i oprească. Au un nou conducător, un tip pe nume Bashir Haji.

— Bashir e eroul de faţadă, zise Simon, lustruind vehement o cratiţă foarte ciobită. Curajos ca un leu. Măreţ când e călare. Un sufit cu centură neagră. Dar, când e vorba să se bată cu rachetele şi

elicopterele ruseşti, nu e-n stare să conducă nici măcar o fanfară.

Avuseserăm şi altădată discuţii de genul ăsta. Arta de a ştirbi prestigiul serviciului de spionaj îşi găsise în Simon Dugdale un adevărat maestru.

— Dacă e să-l credem pe omul meu, Bashir le promite că le face rost de armament occidental extrem de sofisticat şi că-i trimite pe ruşi şi pe osetini înapoi de unde au venit.

— Ascultă!

Simon trânti cratiţa de chiuvetă şi-şi repezi o mână udă spre faţa mea, dar reuşi să şi-o oprească la vreo câţiva milimetri de nasul meu.

— În ’92, inguşii au pornit într-un marş armat asupra raionului Prigorodnâi. Aveau ceva tancuri, puţină artilerie, nu prea multă, marfă rusească, cumpărată sau furată. Aveau împotriva lor – îşi prinse degetul mare cu mâna liberă – forţele interne din Osetia de Nord – îşi prinse arătătorul – trupele speciale ruseşti OMON, gărzile republicane, cazacii tereci de la faţa locului – ajunse la degetul mic – şi aşa-zişii voluntari din Osetia de Sud, ridicaţi de ruşi ca să taie beregate în locul lor şi să nimicească raionul Prigorodnâi. Inguşii n-au primit ajutor decât din partea cecenilor, care le-au împrumutat aşa-zişi voluntari şi ceva arme. Cecenii sunt prieteni cu inguşii, dar îşi au propria lor agendă, pe care ruşii o cunosc foarte bine. Aşa că ruşii se folosesc de inguşi ca să le înfigă cecenilor o săgeată în spate. Deci, dacă omul tău îţi spune serios că Bashir sau altcineva plănuieşte un atac organizat de anvergură împotriva duşmanilor Inguşetiei, fie că minte, fie că Bashir s-a scrântit.

După ce puse punct acestei izbucniri, Simon îşi vârî din nou braţele în zoaie.

Atunci am încercat să-l iau altfel. Poate că voiam să scot de la el ceva ce ştiam că se afla acolo. Ceva ce aveam nevoie să aud din nou, în chip de confirmare a logicii emoţionale a lui Larry.

— Şi atunci cum rămâne cu dreptatea în povestea asta? am întrebat.

— Cu ce?

Îl înfuriasem.

— Cauza ingușă. Au cumva dreptatea de partea lor?

Simon trânti o strecurătoare pe uscătorul de vase.

— *Dreptatea*? repetă el indignat. Vrei să ştii în termeni absoluţi cum i-a tratat istoria pe inguși?

— Da.

Simon luă buretele şi atacă o tavă de copt. Simon Dugdale nu fusese niciodată în stare să reziste ispitei de a ţine prelegeri.

— Timp de trei sute de ani, ţarii i-au bătut de le-a sunat apa-n cap. Compliment întors în mod frecvent. Intră în scenă comuniştii. Fals interludiu de linişte senină, pe urmă afacerile obişnuite. Deportaţi de Stalin în ’44 şi declaraţi o naţiune de criminali. Treisprezece ani în sălbăticie. Reabilitaţi printr-un decret al Sovietului Suprem şi lăsaţi să golească lăzile de gunoi. Au încercat să protesteze paşnic. N-a ţinut. Răsculaţi. Moscova cade drept în fund.

Lustruieşte încrâncenat tava de copt.

— Comuniştii ajung în rigolă, intră-n scenă Elţân. Îi duce cu vorba. Parlamentul rus votează în mare viteză o hotărâre care repune în drepturi popoarele deposedate de drepturile respective.

Îi dă înainte cu lustruitul.

— Inguşii muşcă momeala. Sovietul Suprem adoptă legea care favorizează existenţa unei Republici Inguşe în sânul Federaţiei Ruse. Ura. Cinci minute mai târziu, îi loveşte în moalele capului cu un decret prezidenţial care interzice schimbările de graniţe în Caucaz. Nu mai e chiar aşa de „ura”. Cel mai recent plan al Moscovei este să-i oblige pe osetini să-i accepte pe inguşi înapoi, într-un număr şi în nişte termeni conveniţi dinainte. A dracului speranţă. Din punct de vedere moral, indiferent ce poate să-nsemne cuvântul ăsta, cazul inguşilor este inatacabil, numai că, în lumea de compromisuri conflictuale în care am nenorocul să trăiesc, asta-nseamnă, cu

aproximaţie, că se poate întâmpla orice. Din punct de vedere legal, pentru cine ia de bună legalitatea postsovietică, nimeni n-are nimic de zis. Osetinii încalcă legea, inguşii sunt nevinovaţi. Dar când a influenţat chestia asta preţul peştelui?

— Şi americanii unde se află în povestea asta?

— *Cine*? întrebă el, vrând să spună prin asta că, dacă putea exista un expert în problemele Caucazului de Nord, Statele Unite ale Americii erau un concept care nu-i era deloc familiar.

— Unchiul Sam, am zis.

— Dragul meu, – era prima oară-n viaţa lui că mă alinta aşa – ascultă-mă bine, sper că nu te deranjează, nu?

Adoptă un accent american aflat undeva între cel al unui proprietar de plantaţie din Sud şi cel al unui negustor de peşte de pe Coasta de Est.

— Ce paștele mă-sii e un inguş? Vreun fel de indian, omule? De ameringuş?

Am arborat un zâmbet corect şi, spre uşurarea mea, Simon a revenit la vocea lui monoton-normală.

— Dacă America are vreo politică postsovietică, aia înseamnă să nu aibă niciun fel de politică. Ceea ce e valabil pentru politica ei postsovietică oriunde în altă parte. Apatia planificată e cea mai bună descriere la care mă pot gândi: poartă-te normal şi priveşte în altă parte, în timp ce purificatorii etnici fac curăţenie şi restaurează ceea ce politicienii numesc normalitate. Ceea ce-nseamnă că, pentru Washington, tot ce face Moscova e bine, cu condiţia ca nimeni să nu sperie caii. Sfârşitul lecţiei.

— Bine, şi-atunci ce pot să spere inguşii? am întrebat.

— Să aibă şi ei în faţa ochilor o mare stea de cinema, replică Simon Dugdale pofticios. În Cecenia sunt nişte zăcăminte de petrol al dracului de mari, chiar dacă şi-au băgat picioarele în ele cu ajutorul unor exploatări de două parale. Pe urmă au minerale, lemn, numai bunătăţi. Mai e şi Autostrada Militară Gruzină, pe care Moscova are

s-o ţină deschisă, indiferent ce gândesc cecenii şi inguşii. Iar Armata Rusă n-o să intre în Cecenia ca să lase de izbelişte Inguşetia vecină.

Îşi vărsase ceva pe şorţ şi ceva-ul ăla ajunsese până la pantaloni. Aşa că luă un alt şorţ şi, cu toate că era mai murdar decât primul, şi-l înfăşură în jurul mijlocului.

— În orice caz, zise el acuzator, tu pe cine ai favoriza dacă ai fi la Kremlin? Pe o adunătură de munteni musulmani, setoşi de sânge, sau pe osetiniii sovietizaţi, creştinaţi şi pupincurişti, care se roagă în fiecare zi pentru întoarcerea lui Stalin?

— Dar tu ce-ai face dacă ai fi în locul lui Bashir?

— Dar nu sunt. O mizerie ipotetică.

Spre surprinderea mea, începu să semene brusc cu Larry când îl apuca divagatul despre războaie la modă sau demodate.

— Mai întâi, mi l-aş cumpăra pe unul din lobbyişti ăia încrezuţi şi căniţi de la Washington. Asta-nseamnă cam un milion de dolari. În al doilea rând, mi-aş face rost de un bebeluş inguş mort, preferabil de sex femeiesc, şi l-aş pune, la o oră de mare audienţă, la televizor, în braţele unui prezentator de ştiri nou şi smiorcăit, preferabil de sex bărbătesc şi tot vopsit pe scăfârlie. Aş face în aşa fel încât să se producă nişte interpelări în Congres şi la Naţiunile Unite. Şi când absolut tot tacâmul s-ar fi petrecut ca de obicei, aş zice ducă-se dracului şi, dacă aş mai avea ceva bani, mi-aş duce familia în sudul Franţei şi aş arunca totul în aer. Nu, aş pleca singur.

— Sau te-ai duce la război, am propus.

Se lăsase pe vine şi aranja cratiţele într-un dulap negru ca smoala, aflat chiar la nivelul podelei.

— Există un semnal de alarmă în legătură cu tine, zise el. Cred că e mai bine să-ţi spun. Oricine dă cu ochii de tine trebuie să anunţe serviciul personal.

— Şi tu aşa ai să faci? am întrebat.

— Nu cred. Eşti prietenul lui Clare, nu al meu.

Am crezut că terminase, dar era evident că avea încă multe pe inimă.

— Ca să fiu sincer, nu prea-mi placi. Şi nici afurisitul ăla de Birou al tău. Niciodată n-am crezut un cuvânt din ceea ce mi-aţi spus tu şi ai tăi, decât dacă îl citisem înainte întâmplător în ziare. Nu ştiu ce cauţi, dar ţi-aş fi recunoscător dacă n-ai căuta aici.

— Spune-mi doar dacă e adevărat.

— Ce anume?

— Că inguşii pun la cale ceva serios? Ar putea să facă aşa ceva? Dacă ar avea arme?

M-am întrebat prea târziu dacă nu cumva era beat. Părea să-şi fi pierdut simţul de orientare. Greşeam. De fapt, tocmai începea să se încălzească în privinţa subiectului.

— În realitate, este ceva foarte interesant, încuviinţă el cu entuziasmul acela adolescentin cu care aborda toate felurile de catastrofe. Din ceea ce primim noi, se pare că Bashir încinge spiritele în propriul lui detriment. S-ar putea să fi nimerit pe o chestie valabilă.

Atunci am trecut pe rolul Emmei şi am făcut pe nevinovatul.

— Nu poate *nimeni* să împiedice povestea asta? am întrebat.

— Fireşte că da, ruşii. Cum au făcut şi ultima oară. Or să-i asmuţă pe osetini împotriva lor. Or să le trimită rachete peste sate. Or să le scoată ochii. Or să-i târască până-n vale şi-or să-i înfunde în ghetouri. Or să-i deporteze.

— Mă refeream la noi. NATO, fără americani. La urma urmelor, e vorba de Europa. E ograda noastră.

— Adică, să punem de-o Bosnie? propuse el cu aceeaşi notă triumfătoare cu care sărbătorea fiecare impas. Pe pământ rusesc? Minunată idee. Ce-ar fi să aducem şi ceva trupe de şoc ruseşti ca să rezolve problema huliganilor britanici?

Furia pe care o dezlegasem în el ieşea acum la lumină.

— Prezumţia, continuă el, ridicând glasul cu un semiton, că ţara asta, că *orice* ţară civilizată, are *datoria* să se interpună între două grupuri de derbedei care se întâmplă să fie hotărâte să se măcelărească unii pe alţii – vorbeşte exact ca mine, mă gândeam – să patruleze pe tot globul, să medieze între nişte sălbatici păgâni, hotărâţi să meargă până-n pânzele albe şi de care n-a auzit nimeni niciodată – n-ai vrea să pleci acum?

— Ce înseamnă Pădurea?

— Ai înnebunit? făcu el.

— De ce să avertizeze un inguş pe cineva în legătură cu Pădurea?

Chipul i se lumină din nou.

— Ku Klux Klanul osetin. O gloată de umbre, hrănită şi aprovizionată de KGB şi de derivatele lui. Dacă te-ai trezi mâine dimineaţă cu ouăle în gură, ceea ce n-ar fi deloc cel mai rău lucru de pe lumea asta după părerea mea, ar putea fi opera Pădurii. Te conduc.

În salon, Clare privea pe deasupra ochelarilor la un televizor alb-negru; în poală avea o revistă ilustrată.

— O, Tim, scumpule, hai să te duc la gară. Aproape că n-am stat deloc de vorbă.

— Îi comand un taxi, spuse Simon de lângă telefon.

Când sosi maşina, Clare mă luă de braţ ca să mă conducă, în timp ce Simon-de-la-Berkeley rămase în casă, negând existenţa a tot ceea ce nu putea să perceapă. Mi-am adus aminte de momentele în care eu însumi dădusem dovadă de aceeaşi politeţe faţă de Emma, scoţând flăcări pe nas şi strâmbându-mă la propria mea imagine din oglindă, în timp ce ea îşi lua rămas-bun de la Larry, pe aleea din faţa casei.

— Întotdeauna mă gândesc la tine ca la un om care *acţionează*, îmi şopti Clare la ureche. Bietul Si este extrem de academic.

Nu simţeam nimic pentru ea. Un alt Cranmer făcuse dragoste cu femeia aceea.

*

Larry stătea pe scaunul din stânga, iar eu eram la volan.

— Eşti nebun, i-am spus, imitându-l pe Simon Dugdale. Nebun periculos, nebun de legat.

Se prefăcu că îmi întăreşte vorbele, lucru pe care-l făcea întotdeauna înainte să dea lovitura de răspuns.

— Timbo, eu definesc nebunul ca fiind persoana aflată în posesia tuturor faptelor.

Era miezul nopţii. Mă apropiam de Chiswick. Am ieşit de pe şoseaua principală, am trecut printr-o derivaţie şi am intrat pe un domeniu particular. Casa era o bijuterie edwardiană supradecorată. Dincolo de ea, se vedea luciul întunecat al Tamisei, mângâiat de luminile oraşului. Am parcat maşina, mi-am pescuit pistolul din servietă şi l-am vârât în centură. Cu servieta în mâna stângă, am ocolit o barieră deteriorată şi am ajuns la drumul de edec. Pe râu, aerul mirosea a pământ şi a noroi. Pe o bancă, doi îndrăgostiţi se îmbrăţişau şi se sărutau de mama focului; fata avea chiar picioarele desfăcute. Am păşit încet, evitând băltoacele şi punând pe fugă păsările şi şobolanii de apă. Dincolo de gardul viu, oaspeţi şi gazde îşi luau rămas-bun unii de la alţii.

— O petrecere pur şi simplu minunată, efectiv minunată.

Asta mi-a adus aminte de Larry când făcea uz de o anumită voce din repertoriul său. Am ajuns din nou lângă casă, venind însă din spate. Becurile de deasupra uşii şi de la garaj erau aprinse. Am ales locul unde gardul era mai scund, am apăsat în jos sârma, am aruncat servieta dincolo şi aproape că am reuşit să mă autocastrez. M-am rostogolit într-o grădină cu un gazon bine întreţinut şi straturi de trandafiri. Doi copii goi se zgâiau la mine, întinzându-şi braţele rugător, dar, pe măsură ce m-am apropiat de ei, s-au transformat într-o pereche de Cupidoni de porţelan. Garajul se afla în stânga. Grăbindu-mă să ajung la umbra lui, m-am ridicat în vârful

picioarelor în dreptul unei ferestre şi am tras cu ochiul înăuntru. Nicio maşină. Omul lua masa în oraş. Fusese convocat la o petrecere războinică. Ajutor, ajutor, Cranmer a nimerit în poiată.

M-am sprijinit de perete şi am rămas cu ochii lipiţi de intrare. Puteam să aştept în felul ăsta ore-ntregi. O pisică mi s-a frecat de picior. Am simţit mirosul greu de vulpe. Am auzit o maşină, i-am văzut farurile hurducându-se înspre mine pe drumul desfundat. M-am lipit şi mai strâns de peretele garajului. Maşina trecu mai departe şi se opri la vreo cincizeci de metri mai încolo. Apoi apăru o a doua maşină, una mai bună: două perechi de farfurii albe, un motor mai silenţios. Să fii singur, Jake, l-am avertizat. Nu-mi face viaţa grea. Nu-mi aduce şi pe Altcineva Important. Adu-mi doar Nesemnificativa Ta Persoană.

Roverul ultralustruit al lui Merriman intră impetuos în garaj şi se urcă pe mica rampă dinăuntru. Îl avea pe Jake Merriman la volan şi pe nimeni altcineva la bord, nicio altă persoană, indiferent de sex. Farurile se stinseseră şi urmă una din acele pauze pe care eu le asociez întotdeauna cu oamenii singuri de o anumită vârstă; Merriman rămase un timp la volan şi în lumina difuză din maşină îşi făcu de lucru cu nişte obiecte pe care nu puteam să le văd.

— Nu te alarma, Jake, am spus.

Îi deschisesem portiera ca să coboare şi îi ţineam pistolul la câţiva centimetri de cap.

— N-o să mă alarmez, zise el.

— Aprinde complet lumina din maşină. Dă-mi cheile. Pune-ţi mâinile pe volan. Să nu le iei de-acolo. Cum se închide uşa de la garaj?

Îmi întinse o cutiuţă magică.

— Închide-o, am spus.

Uşa se-nchise.

M-am aşezat lângă el. Cu o mână i-am lipit pistolul de ceafă, iar cu cealaltă i-am apropiat capul de al meu până când ni s-au lipit

obrajii.

— Munslow îmi spune că o cauţi pe Emma, am zis.

— Atunci Munslow e un idiot nenorocit.

— Unde e Emma?

— Nicăieri. Noi îl căutăm şi pe Pattifer, în caz că nu ţi-ai dat seama. Şi nici pe el nu l-am găsit. Iar după seara asta o să te căutăm şi pe tine.

— Jake, am s-o fac. Eşti conştient de chestia asta, nu? Am să te-mpuşc dacă va fi nevoie.

— N-am nevoie să fiu convins. Am să cooperez. Sunt un laş.

— Ştii ce-am făcut ieri, Jake? I-am scris o scrisoare şefului Poliţiei din Somerset şi am trimis o copie la *The Guardian.* Acolo am descris cum câţiva dintre noi, cei de la Birou, ne-am hotărât să facem praf Ambasada Rusă cu o mână de ajutor din partea lui Ceceev. Mi-am luat libertatea să menţionez şi numele tău.

— Atunci nu eşti decât un mic poponar imbecil.

— Nu că tu ai fi capul afacerii, ci doar o persoană pe care se poate conta că va închide ochii la momentul potrivit. Un conspirator pasiv, ca Zorin. Scrisorile vor fi puse la poştă mâine dimineaţă la ora nouă dacă nu anunţ altceva. Şi n-am să spun cuvântul magic, dacă nu-mi spui tot ce ştii despre Emma.

— Ţi-am spus tot ce ştim despre ea. Ţi-am dat şi un afurisit de dosar referitor ia Emma. E o târfă. Ce altceva mai vrei să ştii?

Broboane mari de sudoare îi curgeau pe obraji şi pe gât. Până şi pistolul era umed.

— Vreau o actualizare a dosarului. Şi, Jake, te rog să nu-i mai spui târfă. Spune-i drăguţa doamnă sau cum vrei tu. Dar nu târfă.

— Era la Paris. Telefona de la un telefon public din Gare du Nord. Ai format-o cum trebuie.

Larry a făcut asta, mi-am zis în sinea mea.

— Când?

— În octombrie.

— Acum suntem în octombrie. Când anume în octombrie?

— Pe la mijlocul lunii. Pe doisprezece. Dar ce dracu' ai impresia că punem la cale? Domoleşte-te. Mărturiseşte. Revino-ţi.

— De unde ştii că era pe doisprezece octombrie?

— Pentru că au cules-o americanii într-o „măturare" întâmplătoare.

— *Americanii*? Cum dracu' au intrat americanii în povestea asta?

— Planeta calculatoarelor, scumpule. Noi le-am trimis amprenta ei vocală. Şi au căutat-o printre interceptări. Iar preţioasa ta Emma a răsărit acolo, ba mai vorbea şi cu un bizar accent scoţian.

— Cu cine vorbea?

— Cu un oarecare Phillip nu-mai-ştiu-cum.

Nu-mi aminteam de niciun Phillip.

— Şi ce spunea?

— Că era bine, că se afla la Stockholm. Asta era o minciună. Pentru că era la Paris. Voia ca toţi băieţii şi toate fetele să ştie că e fericită şi că-şi propune să ia totul de la-nceput. Cu treizeci şi şapte de milioane la dispoziţie, oricine îşi poate închipui că nu-i era imposibil.

— Ai ascultat chiar tu înregistrarea?

— Doar nu-ţi închipui că aş fi lăsat-o pe mâinile unui puşti plin de coşuri de la CIA, nu?

— Povesteşte-mi exact ce-a spus!

— „Mă-ntorc de unde am venit. O iau de la început." La care Phillip

zice „Bine, bine”, adică exact exprimarea din ziua de azi a claselor de jos. Bine, bine. Şi „noroc” în loc de „mulţumesc”. O să-ţi facă plăcere să afli că te aşteaptă. Îţi este total devotată. Înrobită. Am fost mândru de tine.

— Cuvintele ei, am repetat.

— „Am să-l aştept oricât”, spus cu o convingere minunată. „Am să fiu Penelopa lui, chiar dacă asta va însemna ani de zile. Am să ţes ziua şi am să deşir noaptea până când va veni să mă ia cu el.”

Cu pistolul într-o mână şi cu servieta în cealaltă, am alergat mâncând pământul spre maşină. Am mers spre sud până când am ajuns la periferia oraşului Bournemouth, unde mi-am luat o cameră într-un hotel cu bungalouri, cu muzică pe coridoare şi lumini mov deasupra ieşirilor de incendiu. Vin să te iau, i-am spus. Rezistă, pentru numele lui Dumnezeu, rezistă.

*

E moartă de frig, atâta că tremură. E ca şi cum aş fi salvat-o dintr-o mare îngheţată. Pielea ei este rece, umedă şi lipicioasă. Îşi îndeasă atât de tare faţa într-a mea, încât îmi este imposibil să-i rezist.

— Tim, Tim, trezeşte-te.

A dat buzna în camera mea, goală. Dă la o parte cuvertura şi îşi înfăşoară în jurul meu trupul îngheţat, şoptind „Tim, Tim” când în mintea ei nu e decât „Larry, Larry”. Tremură şi se chirceşte lângă mine, dar eu nu sunt iubitul ei, ci doar trupul de care se agaţă până când aproape că se sufocă, cel mai apropiat de Larry.

— Şi tu îl iubeşti, zice ea. Trebuie să-l iubeşti.

Şi pleacă pe nesimţite în camera ei.

*

Paris, a spus Merriman. *Telefona de la un telefon public din Gare du Nord. Ai format-o bine.*

Paris, mi-am zis. Pentru noul ei început.

Casa lui Dee, spune ea; *unde am fost readusă la viaţă.*

Cine e Dee? întreb.

Dee e o sfântă. Dee m-a salvat când eram la pământ.

O iau de la început, spune Merriman cu glasul lui parfumat, citând-o pe Emma. *Mă-ntorc de unde am venit.*

*

O dimineaţă cenuşie, fără soare. O alee lungă care urca spre casă pescăruşi şi păuni cu strigăte guturale. Mi-am spus numele cu voce tare, porţile de fier s-au dat la o parte de parcă aş fi spus „Sesam, deschide-te” şi conacul în stil Tudor s-a ridicat deodată în faţa mea printre peluzele ude de burniţă, terenul de tenis pe care nu jucase nimeni niciodată şi piscina în care nu înotase nimeni. Un drapel vlăguit atârna de un catarg înalt şi alb. În spatele casei, dune şi piste de golf. Undeva, departe, o veche şi fantomatică navă se proiecta pe cer. Era acolo din prima zi în care mă aventurasem pe dealul ăsta, cu cincisprezece ani în urmă, şi îi sugerasem timid lui Ockie Hedges că ar fi putut să se gândească să ne ajute în anumite probleme nu fără legătură cu comerţul cu arme.

— În ce fel să vă ajute, fiule? mă întreabă Ockie din spatele biroului său în stil napoleonian.

Oficial şi pentru moment, face comerţ în Isle of Wight, dar dorinţa lui e ca, mai târziu în viaţă, să-şi ducă afacerile de pe dealul lui din Bournemouth.

— Ei bine, domnule, zic eu cu stângăcie, ştim că staţi de vorbă cu Ministrul Apărării şi ne-am gândit că, poate, aţi putea sta de vorbă şi cu noi.

— Despre ce, fiule? Spune-ne de-a dreptul. Ce vă doare?

— Ruşii folosesc negustori occidentali ca să furnizeze pe ascuns arme în numele lor, spun eu.

— Fireşte că aşa fac.

— Unii dintre negustorii ăştia sunt cunoştinţe de afaceri de-ale dumneavoastră, adaug, abţinându-mă să adaug că sunt şi partenerii lui de afaceri. Am dori să fiţi postul nostru de ascultare, să ne acceptaţi întrebările, să staţi de vorbă cu noi în mod regulat.

Urmează o tăcere lungă.

— Ei? zice el.

— Ei, ce?

— Ce-mi *oferi,* fiule?

— Nu ofer nimic. Aţi face-o pentru patrie.

— Al dracului să fiu! exclamă Ockie cu o sinceritate pioasă.

Cu toate acestea, după mai multe plimbări prin grădina dichisită, Ockie Hedges, văduv, tată înstrăinat de copii şi unul dintre cei mai mari escroci implicaţi în comerţul ilegal cu arme, hotărăşte că a venit momentul să se alăture oştilor binelui.

*

Am fost condus de-a lungul holului de un tânăr înalt, îmbrăcat cu un blazer. Avea părul scurt şi umeri largi, adică exact ce-i plăcea lui Ockie la tinerii care lucrau pentru el. Doi războinici din bronz cu arcuri şi săgeţi păzeau uşa dublă de la biroul lui lambrisat.

— Jason, adu-ne, te rog, ceaiul, zise Ockie, prinzându-mi în acelaşi timp mâna şi braţul. Şi dacă dai de vreun viţel îngrăşat, omoară-l. Domnul Cranmer merită ce-i mai bun. Cum îţi merge, fiule? Le-am spus că rămâi la prânz.

Era un bărbat de şaptezeci de ani, puternic şi îndesat, un dictator de buzunar într-un costum brun, de comandă, şi cu un lanţ de ceas din aur traversând stomacul plat al sacoului la două rânduri. Când te primea, îşi umplea pieptul mic de mândrie şi te înrola printre soldaţii săi. Cazmaua lui de boxer profesionist îţi prindea mâna ca o labă de urs. O fereastră ca-n filme privea pe deasupra grădinilor, spre mare. Camera era plină cu trofeele bine lustruite la care Ockie ţinea cel mai mult: din partea clubului de cricket al cărui preşedinte

era şi din partea clubului poliţiei, unde era preşedinte pe viaţă.

— Niciodată n-am fost mai bucuros să văd pe cineva, Tim, zise Ockie.

Vorbea ca un însoţitor de bord de pe liniile aeriene britanice, oscilând între clasele sociale ca şi cum ar fi fost lungimi de undă.

— Nici nu pot să spun „Tim, transportă-te până aici şi hai să stăm de vorbă”. Tânărul ăla pe care mi l-ai prezentat e la fel de folositor ca un weekend ploios. Mai înainte de orice, are nevoie de un frizer bun.

— Haida-de, Ockie, am spus, izbucnind în râs. Nu e chiar aşa de rău.

— Ce vrei să spui? E mai rău decât rău. E un fătălău.

Ne-am aşezat şi am ascultat cuminte înşiruirea eşecurilor succesorului meu lipsit de noroc.

— Tim, tu mi-ai deschis nişte uşi, iar eu ţi-am făcut câteva favoruri. N-oi fi tu mare mahăr, dar te-ai purtat ca şi cum ai fi fost. Şi de-a lungul anilor între noi s-a dezvoltat o reciprocitate frumoasă. Singurul meu regret e că n-ai avut cum s-o cunoşti pe Doris. Dar băiatul ăsta nou pe care mi l-ai trântit e omul regulamentelor. De unde ai asta, cine ţi-a spus astalaltă, de ce au spus ce ţi-au spus şi hai să punem totul pe hârtie în două exemplare. Lumea nu merge în felul ăsta, Tim. Lumea e schimbătoare. Ştii asta şi o ştiu şi eu. El de ce n-o ştie? N-are *timp,* ăsta e necazul cu el. Totul trebuie să fie gata ieri. Bănuiesc că n-ai să-mi spui c-ai intrat iar la ham, nu?

— Nu pe termen *lung,* am spus eu prudent.

— Păcat. Foarte bine, care-i baiul? Din câte mi-aduc aminte, n-ai venit niciodată aici fără să ai nevoie de ceva şi nu te-am lăsat niciodată să pleci cu mâna goală.

M-am uitat la ușă şi am scăzut tonul.

— E vorba de Birou, dar nu e pentru Birou, dacă-nţelegi ce vreau să-ţi spun.

— Nu.

— E o problemă neoficială. Ultradelicată. Vreau să rămână între tine şi mine, fără nimeni altcineva. Dacă te deranjează, e mai bine să mi-o spui de-acum.

— Să mă deranjeze, pe mine? Glumeşti.

Adoptase şi el tonul meu.

— Dacă vrei sfatul meu, să ştii că ar trebui să-l verifici pe băiatul ăla. E un pacifist. Uită-te numai la pantalonii ăia ţipători pe care-i poartă.

— Am nevoie de nişte date de ultimă oră despre o persoană de care ne-am interesat amândoi în vremurile de altădată.

— Cine?

— Jumătate britanic, jumătate turc, am zis, contând pe înfiorătoarele păreri despre rasele umane nutrite de Ockie.

— Toţi oamenii sunt egali, Tim. Toate religiile sunt cărări care duc la aceeaşi poartă. Cum îl cheamă?

— Era în relaţii agreabile cu anumite persoane din Dublin şi în relaţii şi mai agreabile cu anumiţi diplomaţi ruşi din Londra. Era interesat de transportul de arme şi explozibili cu un trauler din Cipru spre Marea Irlandei. Ai avut partea ta, ţi-aduci aminte?

Pe buzele lui Ockie flutura deja un zâmbet mai degrabă plin de cruzime.

— Via Bergen, zise el. Un mic negustor slinos de covoare, pe nume Aitken Mustafa May.

Plata către AM, Macclesfield, mi-am zis, în timp ce-l felicitam aşa cum trebuia pe Ockie pentru memoria lui prodigioasă.

— Avem nevoie să-ţi pleci urechea la urme, i-am spus. Adresa particulară, adresele pentru afaceri, chiar şi numele pisoiului siamez, dacă are aşa ceva.

*

În cazurile de felul ăsta, Ockie avea un ritual bine pus la punct. Şi de fiecare dată aveam viziunea unei Anglii profunde, teribile, pe care noi, bieţii spioni, abia dacă o ghicim, cu semnale pe linii secrete de calculatoare şi cu învoieli misterioase. O convocă mai întâi pe domnişoara Pullen, o femeie cu chip de piatră, îmbrăcată cu o bluză şi o jachetă în aceeaşi nuanţă de cenuşiu, care îşi notă vorbele şefului stând în picioare. Cealaltă sarcină a ei era autobiografia cu care Ockie voia să apară în faţa unei lumi în aşteptare.

— A, şi informează-te discret şi în legătură cu o firmă numită Hardwear de undeva din nord, te rog, un oarecare domn May, Aitken M. May, adăugă el cu o voce de-a dreptul lugubră, după ce dictase o listă-ntreagă de alte însărcinări ca să-şi ascundă scopul principal. Am avut odată cu ei o afacere secundară, dar s-au schimbat, nu mai sunt oamenii pe care i-am cunoscut. Vreau o evaluare a creditelor, situaţia conturilor companiei, acţionarii, dobânzile curente de capital, lista capitalurilor fixe, adrese personale, numerele de telefon de la domiciliu, tot tacâmul.

Domnişoara Pullen se întoarse după zece minute cu o foaie de hârtie scrisă la maşină şi Ockie se retrase într-o încăpere alăturată, închizând uşa în urma lui, ca să dea nişte telefoane pe care abia dacă le desluşeam.

— Domnul May ăsta al tău face o grămadă de cumpărături, mă anunţă el când reveni în birou.

— Pentru cine?

— Mafia.

Mi-am jucat rolul mai departe rolul.

— Mafia *italiană*? am strigat. Bine, Ockie, dar ăştia au tot armamentul din lume!

— Acum faci pe prostul. Mafia rusească. Nu citeşti ziarele?

— Păi, Rusia se descurcă şi cu arme şi cu orice altceva. Ani de zile,

militarii le-au vândut oricui a venit să le ceară.

— Acolo sunt mafii şi mafii. Poate că sunt şi mafii care cer ceva special şi nu ţin ca vecinii să li se uite peste umăr când cumpără acel ceva. Poate că sunt mafii care au valută forte, care sunt gata să plătească pentru o mică superioritate.

Studie pe rând foaia de hârtie adusă de domnişoara Pullen şi propriile sale însemnări.

— Domnul May al tău e doar un intermediar. Un avocat necinstit. M-ar surprinde să aflu că deţine mai mult decât un model pentru demonstraţii, indiferent de categoria de produse.

— Dar care mafie, Ockie? Că sunt cu zecile.

— Asta-i tot ce ştiu. Mafiile. Din punct de vedere oficial, clientul este o naţiune importantă care vrea să rămână sub linia orizontului, aşa că beneficiarul final nominalizat este Iordania. Neoficial, e vorba de mafia şi e vârât până peste cap.

— De ce?

— Fiindcă ceea ce cumpără este prea greu pentru sacul lui, de-aia. El e un negustor de firimituri, asta e, un negustor soios. Şi-aşa, brusc, iese pe faleză cu mitraliere, rachete antitanc mortiere grele şi muniţie de parcă n-ar mai exista nicio zi de mâine. Unde anume trimite toate astea, e o altă poveste. Unii zic că în nordul Turciei, alţii că în Gruzia. E şi fudul. Într-una din serile trecute l-a invitat pe un prieten de-al meu la cină la Claridge’s, dacă poţi să crezi aşa ceva. Mă miră că l-au lăsat înăuntru. Poftim. Niciodată să nu ai încredere în cineva cu mai multe adrese.

A împins spre mine un teanc de hârtii pe care le-am depozitat în servietă. Jason ne-a condus în sufragerie, am mâncat la o masă din lemn de stejar lungă de aproape şase metri şi am băut zeamă de orz, în timp ce Ockie îi desfiinţa succesiv pe intelectuali, evrei, negri, Pericolul Galben şi pe homosexuali cu o ură benignă şi universală. Iar Tim Cranmer zâmbea cu zâmbetul lui comercial şi îşi mesteca peştele, fiindcă asta făcuse în ultimii cincisprezece ani pentru Ockie Hedges: mângâiase vanitatea omuleţului, trecuse cu bine prin

insulte, nu băgase în seamă bigotismul persoanei şi făcuse curte îndeletnicirii sale dezgustătoare, în serviciul unei Anglii mai sigure şi mai înţelepte.

— Defecţi din naştere, asta-i părerea mea. Subumani. Mă surprinde că voi, băieţi, nu-i împuşcaţi.

— Problema e că n-ar mai rămâne nimeni pe-aici, Ockie.

— Ba da, ar mai rămâne. Am rămâne noi. Şi nici n-ai avea nevoie de altceva.

Iar după un prânz trebuia admirată grădina, unde fiecare petală îşi avea locul ei. Mai erau şi ultimele achiziţii din colecţia lui de arme vechi, păstrate precum vinul bun, într-o pivniţă cu temperatura controlată, la care se ajungea cu un lift care semăna cu intrarea unei fortăreţe. Aşa se face că, atunci când Ockie s-a oprit pe verandă, cu braţele încrucişate la piept, trecuse bine de ora patru: încă un bătrân tiran fără copii în vârful unei coline, uitându-se încruntat în urma mea, în timp ce eu urcam în Fordul meu umil, iar drapelul se strângea pe catargul din spate.

— Ăsta-i cel mai bun lucru pe care-l poate face ţara ta pentru tine? întrebă el, împingându-şi bărbia spre mine.

— Trăim într-o Epocă Nouă, Ockie. Fără conturi grase pentru cheltuieli, fără maşini strălucitoare.

— Atunci vino mai des pe-aici, s-ar putea să-ţi cumpăr eu una, zise el.

*

Drumul în maşină mi-a amorţit, pentru o vreme, toate spaimele. Din când în când pe margine răsărea câte un motel, dar gândul la mirosul stătut de ţigară şi la încă o cuvertură brodată m-a descurajat, aşa că am mers mai departe. S-a pornit şi ploaia, iar în faţa mea se întindea un cer întunecat. Brusc, asemenea Emmei, am simţit nevoia unei mângâieri, fie şi sub forma unei cine decente. Primul sat în care am intrat mi-a dăruit ceea ce căutam: un han vechi pentru trăsuri, cu meniul pus în ramă pe uşă şi o curte

pietruită. La recepţie m-a întâmpinat chipul deschis al unei tinere fete de la ţară. Am simţit în nări mirosul de friptură şi de foc de lemne. Mă simţeam binecuvântat de Dumnezeu.

— În partea liniştită a casei, dacă se poate, vă rog, i-am spus fetei, în timp ce ea studia lista camerelor ocupate.

Şi în momentul acela ochii mi-au căzut pe o bucată de hârtie pe care era imprimată o listă de numere şi care stătea cuminte lângă cotul fetei. De felul meu nu am memoria cifrelor, dar am simţul pericolului. Pe hârtia aceea nu apăreau nume, ci numai grupuri de cifre ca nişte coduri, un grup de patru cifre, un rând de patru grupe. În partea de sus a paginii de hârtie stătea scris LISTA DE URMĂRIRE, iar sursa era compania de cărţi de credit al cărei vechi membru era Colin Bairstow.

Adică, de fapt, nu mai era. Numărul cărţii mele de credit pe numele de Bairstow apărea la sfârşitul coloanei din dreapta, sub cuvântul CURENT scris cu majuscule.

— Cum vreţi să plătiţi, domnule? mă întrebă recepţionera.

— Cu bani gheaţă, am răspuns şi, cu o mână sigură, am scris în registrul clienţilor un nume inventat pe loc: Henry Porter, The Maltings nr. 3, Shoreham, Kent.

*

Stăteam în camera mea. Maşina, mi-am zis. Scapă de maşină. Scoate-i numărul de înmatriculare. M-am forţat să mă calmez. Dacă Fordul era „cu probleme”, atunci era o piedică. Dar cât de „cu probleme” era oare? Şi eu, cât de „cu probleme” eram? Cât de „cu probleme” îmi putea permite cuplul Pew-Merriman să fiu fără să-şi torpileze interesele în faţa poliţiei? Uneori, aveam obiceiul să le spun recruţilor mei, trebuie să tragi adânc aer în piept, să închizi ochii şi să sari.

Am făcut o baie, m-am bărbierit şi mi-am pus o cămaşă curată. Am coborât în sala de mese şi am comandat o sticlă din cel mai bun vin roşu pe care-l aveau. Apoi am urcat în cameră, m-am întins în pat şi am ascultat glasurile de vrăjitoare care-mi răsunau în urechi: *Nu*

pleca în Nord, Mișa… Mișa, fii cu băgare de seamă, te rog… Dacă şi-au început călătoria, ar trebui să o întrerupă.

Nu eu alesesem călătoria. Fusesem literalmente aruncat în ea şi n-avea nicio importanţă că Pădurea, sau întreaga Vale a Umbrelor, mă urmărea.

*

Dealul era abrupt, iar casa era ca o bătrână doamnă hotărâtă, cu picioarele bine înfipte în mijlocul prietenilor mai în vârstă. Avea un aspect de şcoală de duminică şi o verandă închisă, cu geamuri de sticlă colorată, care străluceau precum Raiul în lumina soarelui de dimineaţă. Avea perdele din dantelă, un gard viu, o masă pentru păsări şi un castan care împrăştia în jur frunze aurii. Vârful dealului se înălţa în spatele ei, asemenea colinei verzi din cântecele religioase, iar dincolo de deal se întindeau mai multe ceruri, unul albastru pentru soare, unul negru pentru judecată şi cerul alb şi curat al nordului.

Am apăsat pe butonul soneriei de la intrare şi imediat am auzit duduitul unor picioare tinere care coborau nişte trepte. Ceasul arăta nouă douăzeci şi cinci. Uşa se deschise larg şi, deodată, m-am aflat faţă-n faţă cu o tânără drăguţă, desculţă, îmbrăcată în *jeans* şi cu o cămaşă în carouri. Zâmbea, dar zâmbetul i se şterse de pe buze când îşi dădu seama că nu era persoana pe care spera s-o vadă.

— O, iertaţi-mă, zise ea jenată. Credeam că e prietenul meu care ne face o surpriză plăcută. Nu-i aşa, Ali? Credeam că e tăticul.

Glasul ei dulce avea un accent de la Antipozi. Noua Zeelandă, aş fi zis. Un băiat pe jumătate asiatic, şi el desculţ, mă studia din spatele ei.

— Doamna May? am întrebat.

Zâmbetul îi reveni pe buze.

— Ei bine, aproape.

— Iertaţi-mă că am ajuns cam devreme. Am o întâlnire cu Aitken.

— Cu Aitken? Aici, acasă?

— Numele meu e Peter Bradbury. Sunt un client. Aitken şi eu mine facem multe afaceri împreună. Aveam întâlnire aici la nouă şi jumătate.

Tonul meu era energic, dar blând: eram pur şi simplu doi oameni care stăteau de vorbă în prag într-o dimineaţă însorită de toamnă.

— Bine, dar nu aduce *niciodată* clienţii acasă, obiectă ea, iar zâmbetul îi deveni rugător şi oarecum neîncrezător. Toată lumea merge la magazin. Nu-i aşa, Ali? Asta-i regula. Tăticu' nu-şi aduce niciodată afacerile acasă, nu, puiule.

Băiatul o luă de mână şi încercă să o tragă pe tânără înapoi în casă.

— Ei bine, eu sunt un client cu destulă greutate. Lucrăm împreună de câtăva vreme. Ştiu că îi place să nu amestece viaţa particulară cu afacerile, dar mi-a spus că are ceva special pentru mine.

Tânăra era impresionată.

— Sunteţi un cumpărător mare, *mare*? Cel care ne va face îngrozitor de bogaţi?

— Ei bine, sper că aşa se va-ntâmpla. Şi sper că şi el mă va face pe mine bogat.

Era din ce în ce mai derutată.

— Nu se poate să fi *uitat,* zise ea. Nu Aitken. Se gândeşte la înţelegerea cu dumneavoastră zi şi noapte. Precis e pe drum încoace.

Dar îndoiala o cuprinse din nou.

— Şi chiar credeţi că nu v-aţi înşelat şi că nu trebuia să mergeţi la magazin? Vreau să spun că de la aeroport puteaţi merge direct acolo. El are un program pur şi simplu nepământean.

— Nu am fost niciodată la magazin. Ne-am întâlnit întotdeauna la Londra. Nici n-aş fi în stare să găsesc magazinul.

— Nici eu. Ali, termină! Vreau să spun că nu face niciodată, absolut niciodată aşa ceva. Vedeţi, este în străinătate. Adică, mă rog, pe drumul de întoarcere, evident. Vreau să spun că ar putea fi aici.

Am aşteptat-o să termine ce avea de spus.

— Uitaţi ce e. Foarte bine. Nu vreţi să intraţi să beţi o ceaşcă de ceai până apare şi el? Are să fie *teribil* de furios. Dacă oamenii îl ţin pe el în picioare, n-are nimic de zis. Nu e deloc oriental din punctul ăsta de vedere. Pe mine mă cheamă Julie.

Am urmat-o în casă, mi-am scos pantofii şi i-am aşezat alături de cei ai familiei, pe stativul de lângă uşă.

*

Camera de zi era în acelaşi timp bucătărie, cameră de joacă şi salon. Aduna la un loc o casă veche de păpuşi, mobilă împletită din trestie şi rafturi de cărţi într-o dezordine plăcută, cu cărţi englezeşti, turceşti şi arabe îngrămădite unele peste altele. Mai vedeai un samovar suflat cu argint, texte coranice şi broderii din mătase. Am recunoscut crucea coptă şi garoafele otomane. Un ochi magic verde şi auriu era agăţat deasupra uşii, ca să alunge demonii. Într-un dulap de perete sculptat, o zeiţă a cultului fertilităţii călărea un armăsar extrem de impunător, iar pe televizor stătea o fotografie în culori a lui Julie împreună cu un bărbat cu barbă, aşezaţi amândoi printre trandafiri roz. La televizor tocmai rula un film de desene animate pentru copii. Tânăra îl dădu mai încet, dar Ali începu să se smiorcăie, aşa că sunetul reveni la nivelul dinainte. Julie pregăti ceaiul şi aranjă câţiva biscuiţi pe-o farfurie. Avea picioare lungi, o talie frumoasă şi mersul studiat al unui model.

— Dacă aţi şti cât de neobişnuită e toată povestea asta, e-atât de necaracteristic pentru el, spuse ea. N-aţi bătut tot drumul de la Londra doar pentru – mă rog – pentru *asta,* nu?

— Dar nu e nicio tragedie. De cât timp e plecat?

— De o săptămână. În ce sunteţi specializat?

— Poftim?

— Cu ce fel de comerţ aveţi de-a face?

— A, orice. Hamadam. Baluhi. Kilim. Tot ce-i mai bun atunci când pot să-mi permit. Sunteţi şi dumneavoastă implicată în afacere?

— Nu chiar.

Zâmbea mai ales spre fereastra pe care aproape că nu o scăpa din ochi.

— Eu predau la şcoala unde învaţă Ali. Nu-i aşa, Ali?

Intră apoi în camera alăturată şi băiatul plecă după ea.

Am auzit-o telefonând. Am aruncat o privire mai de-aproape fericitului cuplu din fotografie. Fotograful avusese fler şi-i pusese să şadă, căci în picioare domnul Aitken Mustafa May ar fi fost cu un cap mai scund decât doamna sa, cu toate tocurile înalte ale pantofilor ultralustruiţi şi cu catarame. Zâmbetul său era însă mândru şi fericit.

— Nu-mi răspunde decât robotul, se plânse ea, revenind în încăpere. Toată săptămâna a fost aşa. Au acolo un vânzător şi o secretară. Nu-nţeleg de ce nu opresc maşina şi nu răspunde unul din ei la telefon. Ar fi trebuit să fie acolo la ora nouă.

— Nu puteţi da de vreunul din ei acasă?

— Aitken s-a încăpăţânat să-i angajeze pe oamenii ăştia! protestă ea, clătinând din cap. Zice că sunt bătrânul lui cuplu, ea e o bibliotecară la pensie, sau cam aşa ceva, iar el a lucrat în armată. Locuiesc înspre mlaştini şi nu vorbesc cu nimeni în afară de caprele lor. De-aia i-a şi angajat. Zău.

— Şi n-au telefon?

Se așezase iar la fereastră.

— Scot apă din puţ, zise ea indignată, n-au canalizare, n-au telefon, n-au nimic. Sunteţi absolut *sigur* că nu v-a spus că întâlnirea e la magazin? Nu vreau să fiu nici stupidă, nici nepoliticoasă, numai că niciodată, dar absolut *niciodată* nu se întâlneşte cu partenerii de

afaceri aici.

— Pe unde călătoreşte?

— Ankara. Bagdad. Baku. Ştiţi cum e. În clipa în care miroase ceva, nimic nu-l mai opreşte.

Se porni să bată darabana în fereastră.

— E partea musulmană din el, adăugă ea. Să ţină femeile departe de toate astea. De cât timp îl cunoaşteţi?

— De şase ani. Poate chiar şapte.

— Aş vrea atât de mult să-mi vorbească de oamenii pe care-i cunoaşte. Pun pariu că unii dintre ei sunt foarte, foarte interesanţi.

Pe drum apăru un taxi care trecu însă mai departe fără să încetinească. Era liber.

— Vreau să spun că nu-nţeleg pentru ce îi mai *plăteşte,* protestă ea exasperată. Două momâi adulte care stau pe scaun şi ascultă robotul telefonic. Îmi pare rău pentru dumneavoastră. Aitken are să-i omoare, zău că da.

— O, Doamne.

— Mai are şi superstiţia ridicolă ca să nu-mi spună cu ce avion vine, adăugă ea. Crede că altfel au să-l arunce în aer sau mai ştiu eu ce. Vreau să spun că uneori e de-a dreptul speriat de fantome. Uneori mă-ntreb: oare am să ajung ca el, sau el are să ajungă ca mine?

— Ce maşină are?

— Un Mercedes. Albastru-metalizat. Nou-nouţ. Cu două uşi. E mândria şi bucuria lui. Şi l-a cumpărat cu banii din afacerea cu dumneavoastră, completă ea.

— Şi unde îl ține când e în străinătate?

— Câteodată la aeroport, câteodată la magazin. Depinde.

— Nu e plecat cu Terry, nu?

— Cu cine?

— Un fel de partener de-al meu şi de-al lui Aitken. Terry Altman. Un personaj tare amuzant. Vorbeşte mult. Are şi o iubită nouă, foarte frumoasă, pe care o cheamă Sally. Sally Anderson. Dar prietenii îi spun nu ştiu de ce Emma.

— Dacă sunt parteneri de afaceri, lăsaţi-o baltă.

— Uitaţi ce e, am spus, ridicându-mă în picioare. E clar c-a fost o încurcătură la mijloc. Ce-ar fi să mă duc la magazin şi să-ncerc s-o trezesc pe secretară? Dacă aflu ceva, vă pot telefona. Nu vă faceţi griji. Am adresa. Am să cobor un pic dealul şi am să iau un taxi.

Mi-am luat pantofii de pe stativ şi mi-am legat şireturile. Apoi am păşit în lumina soarelui. Aveam un nod în stomac şi îmi ţiuiau urechile.

CAPITOLUL DOISPREZECE

Pe măsură ce conduceam, dealurile se întunecau, drumurile deveneau tot mai râpoase şi mai înguste, culmile pietroase se înnegreau, de parcă ar fi fost arse, au început să mă înconjoare nişte ziduri de piatră şi am intrat într-un sat cu acoperişuri de ardezie, ziduri măcinate de vreme, cauciucuri de maşini vechi şi saci de plastic. Purcei şi găini mi se încurcau printre roţi, oile de pe drum mă priveau cu ochi iscoditori, dar n-am văzut nicăieri vreun suflet omenesc. Harta mea de la Direcţia Cartografică de Stat zăcea deschisă pe scaunul de alături, împreună cu lista adreselor lui Aitken May pe care mi-o dăduse Ockie.

Apoi zidurile de piatră s-au dat la o parte şi acum puteam să zbor peste văi largi, presărate cu pete de soare şi traversate de pâraie vesele. Cai castanii păşteau pe pajişti perfect dreptunghiulare. Numai că, în starea de tensiune în care mă aflam, totul venea prea târziu, iar ceea ce simţeam era doar disperare, nu şi plăcere. De ce nu mă jucasem niciodată pe acolo când eram copil, de ce nu mă plimbasem niciodată pe-aici pe când eram adolescent? Să alerg pe ţărm, să locuiesc în casa de acolo, să fac dragoste pe malul pârâului? Şi culorile astea, de ce nu le pictasem niciodată? Emma, tu erai toate speranţele astea.

Am oprit maşina pe marginea drumului şi am studiat harta. Brusc, lângă fereastră a răsărit de niciunde un bătrân a cărui faţa brăzdată mi-a amintit de îngrijitorul terenului de sport de la prima şcoală unde fusesem.

— Treci de bazinul de colo… faci la dreapta când ajungi la Gospel Hall… ţii înainte până când o să ai în faţa ochilor o moară… de-acolo mergi mai departe, până când nu mai ai unde să te duci…

Am pornit maşina şi am trecut peste dealurile gheboase, intrând apoi pe o plantaţie de conifere albastre care treceau treptat în verde. Am luat cu asalt primul deal, când l-am văzut pe Larry cu pălăria lui cu boruri largi stând pe marginea drumului, cu un braţ ridicat, ca să mă oprească, şi cu celălalt braţ înconjurat după umerii Emmei, dar până la urmă nu erau decât doi călători cu un câine. Am urcat cel de-al doilea deal şi i-am văzut iar în oglinda

retrovizoare. Dar temerile mele erau cu mult mai rele decât aceste fantasmagorii. Şi cuprindeau avertismentele care încă răsunau în urma mea pe cărare. *O săptămână,* zisese Julie… *şi nu dau decât peste robot… aşa a fost toată săptămână…*

Gospel Hall se desena vag în faţa mea. Am făcut la dreapta, aşa cum îmi indicase bătrânul, şi am zărit moara părăsită, un monstru cu ochii scoşi. Drumul se transformase într-un făgaş săpat de roţi; am traversat un vad şi am intrat într-o periferie rurală, plină de conopidă putrezită, butelii de plastic şi alte mizerii rămase de la fermieri şi turişti. Copii cu trăsături aspre mă urmăreau cu privirea din pragul unui şopron de tablă. Am traversat un al doilea pârâu, sau poate că era tot primul, am ocolit o carieră de piatră şi am văzut o săgeată pictată cu vopsea portocalie fosforescentă sub care fuseseră desenate cuvintele NUMAI PENTRU HARDWEAR ANGRO. Urmând săgeata, mi-am dat seama că am coborât mai mult decât crezusem, căci o a doua vale se deschidea acum în faţa mea; porţiunile ei mai joase erau pline de copaci deasupra cărora se întindeau pătratele verzi ale câmpurilor şi mlaştinilor ameninţătoare, iar vârfurile lor erau retezate de nori. O nouă săgeată m-a îndreptat spre o poartă de lemn. Un indicator galben avertiza că aveam de-a face cu un DRUM PARTICULAR. Am împins poarta, am trecut cu maşina şi am închis poarta în urma mea. Alt panou zicea că PENTRU HARDWEAR DREPT ÎNAINTE (NUMAI PENTRU COMERŢ).

Drumeagul era mărginit pe ambele părţi de sârmă ghimpată. Smocuri de lână de oaie împodobeau sârma, iar nişte vite albe păşteau printre pietre. Drumeagul mergea sus, pe deal. Am păstrat direcţia şi curând am văzut, la vreo trei sute de metri în faţă, un lanţ de clădiri din piatră absolut banale, unele cu ferestre, altele fără, semănând împreună cu un tren de marfă ale cărui vagoane mai înalte se găseau în stânga, coada aflându-se într-un grup de coteţe de pui şi cocine de porci. Poteca trecea pe sub un pod vopsit în alb şi o insulă întunecată de teren mlăştinos, ca să reapară apoi în dreptul intrării principale. Un alt panou spunea că e numai PENTRU VIZITATORII CU INVITAŢIE. O săgeată portocalie arăta direct spre casă.

Am trecut podul şi am văzut un Mercedes albastru parcat pe aleea

principală, cu capota spre mine. Metalizat, zisese ea. Dar nu-mi puteam da seama dacă albastrul era metalizat sau nu. Cu două uşi, zisese ea. Dar maşina era aşezată cu faţa spre mine şi nu-i puteam număra portierele. Cu toate acestea şi în ciuda presentimentelor avute, inima mea s-a pornit să bată mai iute. Aitken May era aici. S-a întors. E înăuntru. Cu ei. Şi Larry era aici. Larry venise în nord în ciuda avertismentului – dar când oare ţinuse Larry seama de un avertisment? Pe urmă pleca la Paris, ca s-o găsească pe Emma.

Am venit până aproape de casă şi o perdea albă de nori a coborât peste deal ca să mă împiedice să intru, apoi a înfăşurat cu totul şi persoana mea şi drumul. Am văzut alte două maşini, un Volkswagen Golf şi un Dormobile gri aproape demolat, cu un steguleţ triunghiular de un roşu şters pe antenă şi cu cauciucurile dezumflate. Volkswagenul era parcat în colţul îndepărtat al curţii din faţă. Dormobile-ul stătea părăsit în hambarul de fân care părea să fie locul odihnei sale veşnice. Abia acum am văzut că Mercedesul avea două uşi, că vopseaua era într-adevăr metalizată şi că geamurile erau înnegrite de funingine. A plătit-o cu banii primiţi din afacerea cu dumneavoastră, spusese Julie. Am văzut antena telefonului şi mi-am amintit glasul nu tocmai englezesc plin de mândrie: *Bună, Sally, aici Hardwear care te cheamă din maşină…*

După ce mi-am parcat Fordul roşu, m-am izbit de o problemă pe care ar fi trebuit s-o fi rezolvat deja: să iau servieta cu mine, sau să o las în maşină? Cu spatele la casă şi cu portiera deschisă pe post de acoperire, mi-am pescuit pistolul din servietă şi mi l-am vârât din nou la centură. Începeam să mă obişnuiesc cam mult cu mişcarea asta. Am încuiat servieta în portbagaj. Când am trecut pe lângă Mercedesul albastru, i-am mângâiat capota cu vârfurile degetelor. Era rece ca gheaţa.

*

Intrarea casei era apărată de o verandă din piatră neagră, tăiată în romburi. Uşa era vopsită în verde. Soneria de la intrare era conectată la un interfon. Lângă butonul soneriei se afla o plăcuţă curată din oţel, pe care erau gravate nişte cifre. Ori apăsai pe sonerie, ori formai un număr cu ajutorul cifrelor de pe plăcuţă. Uşa era prevăzută cu un vizor încadrat de fâşii de geam colorat, dar, cum bucăţile de geam nu aveau niciun pic de luminozitate în ele,

am bănuit că erau blocate cu o scândură pe dinăuntru. Pe o carte de vizită încreţită se putea citi: „Aitken Mustafa May, BADA, Covoare Orientale, Objets d'Art, Chmn, The Hardwear Company, Gmbh". Am apăsat pe buton şi am ascultat clinchetul soneriei răsunând în interiorul casei: clinchete de zurgălăi de sanie, care ar trebui să calmeze nervii, dar care, în realitate îi întindea la maximum. Am sunat încă o dată, cu ochii lipiţi de Volkswagen. Fusese înregistrat anul ăsta. Numărul era local, ca şi cel al Mercedesului. Culoarea albastră, ca a Mercedesului. Iar geamurile, ca şi cele ale Mercedesului, erau negre de funingine şi de vremea urâtă. Prin urmare, când vaporul lui Aitken ajungea acasă, toată lumea primea o maşină nouă, am hotărât eu. „Dumneavoastră sunteţi cumpărătorul cel mare? Cel care ne va face pe toţi îngrozitor de bogaţi?" Nu tocmai, ăla era prietenul meu: cel cu treizeci şi şapte de milioane de lire furate ca să le cheltuiască pe covoare de Caucaz.

Am apăsat a treia oară pe sonerie. Numai că, în loc să mai ascult zurgălăii de sanie, am pornit-o de-a lungul faţadei casei, în căutarea unei alte intrări, dar n-am găsit-o iar ferestrele dădeau pe un coridor îngust din cărămidă vopsită în alb. Iar când am ciocănit uşor în geam, niciun chip prietenos şi zâmbitor nu a venit să mă întâmpine, nici măcar cel al lui Larry.

Am mers atunci în spatele casei, făcându-mi loc printre resturile unui gater vechi: fierăstraie circulare mâncate de rugină, motoare voluminoase cu curele roase, o grămadă de buşteni tăiaţi cu fierăstrăul, care zăceau exact acolo unde căzuseră cu ani în urmă, un topor ruginit, grămezi de rumeguş peste care crescuseră buruieni şi muşchi, totul abandonat ca la un semn. Iar eu m-am întrebat ce anume se-ntâmplase în locul ăsta, cu oricât de mulţi ani în urmă, pentru ca cei care lucrau acolo să se oprească din tăiatul lemnelor şi să dispară, lăsând totul în starea în care se afla şi acum; şi pentru ca Aitken Mustafa May, vânzătorul şi secretara lui să-şi abandoneze maşinile noi şi frumoase şi să plece la fel ca ceilalţi.

Pe urmă am văzut sângele, sau poate că-l văzusem mai înainte, dar îmi găsisem alte lucruri la care să mă gândesc: o pată de sânge fără identitate, putând să fie la fel de bine al Emmei sau al lui Larry, o insuliţă frumos desenată, cam de treizeci de centimetri lungime şi cincisprezece lăţime, închegată peste rumeguş; dar atât de bogată,

de sigură de ea, încât la început am avut o senzaţie mai degrabă de solid decât de lichid şi mai că mi-a venit s-o ridic de jos – dar mi-am văzut mâna dându-se înapoi cu spaimă şi mi-am închipuit faţa palidă şi moartă a Emmei privindu-mă prin praful de rumeguş. M-am aplecat şi l-am răscolit. Rumeguşul s-a dovedit a fi un rumeguş banal.

Nicio urmă înspăimântătoare, nicio picătură trădătoare, nicio altă pată nu conducea ochiul exersat al unui detectiv spre indiciul următor. Pata de sânge se găsea pe rumeguşul care zăcea la rândul lui la vreo cinci paşi de uşa din spate. Iar între grămada de rumeguş şi uşă, o mulţime de urme grăbite de paşi în ambele direcţii, şi nu fără sex, ci evident bărbăteşti: urme de ghete cu crampoane şi altele de pantofi cu pingele plate, obişnuite, care nu ieşeau cu nimic în evidenţă. Şi totuşi, deosebit de masculine, alergând înainte şi înapoi de suficient de multe ori şi cu suficient de multă grabă şi vigoare masculină ca să creeze un adevărat râu uleios de noroi bine amestecat, ce se oprea lângă insula de sânge care părea extrem de hotărâtă să rămână separată de rumeguşul pe care cursese.

Sau poate că, în fond, râul ăsta nici nu se oprea acolo. Căci, dincolo de grămada de rumeguş, am văzut abia acum urmele a două roţi solitare care fuseseră în tandem. Erau prea înguste pentru nişte roţi de maşină, dar ar fi fost foarte bune pentru cele de motocicletă, atâta că fiecare roată era cu urma ei şi în consecinţă – mintea mea hotărâse s-o ia mai uşurel, fiind ocupată mai ales cu posibilul proprietar al petei de sânge – şi în consecinţă mult mai potrivite cu un vehicul de fermă.

O remorcă? Genul ăla de vagonet care trage bărcile pe drumurile aglomerate şi blochează traficul prin Somerset? Un afet de tun? Un dric? Genul ăsta de remorcă? Cât despre destinaţia lui, orice sugestie ar fi fost binevenită căci, după numai câţiva metri, urmele intrau pe o alee de beton, iar de acolo dispăreau în neant. La rândul ei, aleea de beton nu ducea nicăieri: un nor proaspăt şi solid cobora deja pe deal.

Uşa din spate era încuiată, lucru care la început m-a necăjit, iar apoi m-a înfuriat, cu toate că ştiam precis că dintre toate emoţiile inutile pe care le puteam lăsa să se manifeste în voie – suferinţă, disperare, frustrare, groază – furia era cea mai puţin productivă şi

cea mai puţin adultă. Pornisem spre maşini cu intenţia să le studiez cu atenţie când furia m-a oprit la jumătatea drumului, m-a răsucit în loc şi m-a împins să atac uşa încuiată. Am bătut în ea cu pumnii. Am strigat: „Deschide-te odată, lua-te-ar dracu'!", după care am ţipat „Larry! Emma!" M-am aruncat în uşă de câteva ori, cu un efect minor asupra ei, dar major asupra umărului meu. Lipsa de băgare de seamă mă făcuse însă imun. Am strigat: „May! Aitken May! Larry, pentru numele lui Dumnezeu! Emma!" Mi-am adus aminte de toporul ruginit de lângă grămada de buşteni. Un spion mai versat ar fi tras cu pistolul în broască, dar eu nu mă simţeam deloc versat, iar în agitaţia în care mă aflam nici măcar nu m-am gândit dacă uşa era încuiată sau nu. M-am aruncat pur şi simplu asupra ei, cam cum mă aruncasem asupra lui Larry, numai că de data asta înarmat cu un topor.

Prima lovitură a produs o crăpătură destul de mare şi a trimis spre cer o escadrilă de ciori care protestau amarnic: lucrul ăsta m-a surprins, pentru că în jurul casei copacii erau răzleţi şi aproape morţi, cu excepţia unui şir de Macra Carpa hidoşi şi arşi de vânt, care păreau că se născuseră şi muriseră în aceeaşi clipă. A doua mea lovitură a ratat cu numai câţiva milimetri şi uşa şi piciorul meu stâng. Dar am răsucit toporul pe deasupra capului şi am lovit încă o dată. La a patra izbitură, uşa a explodat ca o foaie de hârtie. Am aruncat toporul prin deschizătură şi am păşit înăuntru, urlând cât mă ţinea gura: „Ieşiţi afară! Daţi-vă înapoi! Ticăloşilor," într-o nouă explozie de aer şi de tensiune nervoasă. Poate că ăsta era însă felul meu de a-mi mobiliza curajul, căci în clipa în care mi-am coborât privirea spre labele picioarelor, le-am văzut izolate într-un lac de sânge, foarte asemănător cu primul, dar mult mai mare. Iar asta fusese probabil ceea ce vruseseră să vadă ochii înainte de orice altceva în bucătăria cu căpriori a fermei: faianţa zdrobită, cuţitele şi cratiţele azvârlite pe podeaua de gresie, scaunele rupte, mesele răsturnate şi copacul, silueta inconfundabilă a unui copac, desenată sau mai bine zis pictată pe cărămizile albe de deasupra aragazului distrus. Poate că era un castan, poate un cedru – în orice caz, un copac cu coroana bogată, care se întindea în jur. Cu picăturile de sânge asemenea conurilor sau ţepilor. Pădurea stătea la pândă.

Ku Klux Klanul osetin, am auzit glasul lui Simon Dugdale. *O gloată de umbre, hrănită şi susţinută de KGB…*

Mi-am permis să studiez toate astea, însă abia după ce am văzut sângele de la picioare. Când am studiat destul ca să trag concluziile inevitabile, mi-am scos pistolul de la brâu – mai mult, bănuiesc eu, ca să mă apăr de morţi decât de vii – am pornit pe coridor cu un pas uşor şi elastic, aşa cum spun instructorii noştri, cu braţul stâng ridicat în dreptul feţei, strigând: „Aitken Mustafa May! Vino afară! Unde eşti?” deoarece, deşi ştiam că ar fi trebuit să strig „Larry!” şi „Emma!”, mi-era groază să nu dau de ei, motiv pentru care, de altfel, îmi ridicasem şi braţul, ca să mă apăr de priveliştea de care mă temeam cel mai mult.

Eram încălţat cu o pereche de pantofi maro, foarte buni, de la Ducker din Oxford, făcuţi de comandă şi cu tălpi de cauciuc, dar nu foarte moi. Am aruncat o privire peste umăr, am văzut nişte urme brune şi lipicioase care împodobeau parchetul şi mi-am dat seama că, în timp ce proprietarul sângelui rămânea necunoscut, urmele de pe podea erau fără discuţie şi cât se poate de clar ale mele. Treceam iute de la o uşă la alta, strigând: „Hei, hei, cine-i acolo?” Şi apoi, pe un ton imperios, cu glasul meu de suporter de pe stadion: „May! Aitken May!” Tăcerea care urma acestor izbucniri era mai ameninţătoare decât orice alt răspuns şi mi-e teamă că mă gândeam la ea ca la tăcerea Pădurii.

Trecând prin dreptul altei ferestre, am văzut vitele albe, mlaştina şi podul şi m-am simţit recunoscător pentru faptul că fusesem înapoiat naturii-mamă. Am trecut fără să mă opresc pe lângă o a treia uşă închisă, hotărât să mă lansez în recunoaşterea terenului pornind de la uşa de la intrare şi nu de la toporul înfipt în uşa din spate. În plus, sunt dreptaci şi, dacă aveam de gând să mă comport precum un membru de vârstă mijlocie al unor trupe de asalt, atunci preferam să atac uşile din stânga mea şi să-mi ţin arma în mâna dreaptă. S-ar putea ca asta să nu fie conform cu ceea ce se predă la şcoală sau se vede prin filme, dar era procedura normală pentru vârsta mea şi al dracului să fiu dacă aveam să-mi pun ambele mâini în slujba armei.

Vârsta mea mă preocupa acum cu aceeaşi intensitate cu care mă preocupa ori de câte ori mă aflam în pat cu Emma: mă ridic, oare, la nivelul situaţiei? Sunt prea bătrân pentru pasiunile mele? Nu cumva cineva mai tânăr s-ar descurca mai bine?

Ajunsesem în holul de la intrare. Ţine-ţi firea, Cranmer. Mergi liniştit, nu alerga.

— E cineva pe-aici? am strigat pe un ton ceva mai potolit. Sunt Cranmer, Tim Cranmer. Sunt prieten cu Sally şi cu Terry.

Scaune moi. O măsuţă pentru cafea, un teanc de reviste cu colţurile îndoite, specializate în comerţul cu covoare fine şi antichităţi. O centrală telefonică de interior şi un robot; robotul care continua să funcţioneze. O umbrelă de damă, deschisă ca să se usuce, deşi era deja uscată. Ploua, oare, în ziua aceea? În care zi? Aminteşte-ţi de urmele de paşi din noroiul de dincolo de uşa din spate!

Pe perete, broderii asiatice şi un afiş cu nişte supersonice militare care sfâşiau aerul fierbinte al unui deşert, zburând la joasă altitudine. Pe masă, trei ceşti de ceai murdare şi o scrumieră în formă de roată de maşină, plină ochi cu mucuri de ţigări. Zaţ de ceai gros şi negru, fără lapte, fără zahăr. Ceai rusesc, oare? Ar fi fost dulce. Ceai asiatic? Ar fi fost slab. Poate că era un ceai de pe marele hotar dintre cele două. Şi ţigări ruseşti, ca ale lui Larry.

Înainte de a mă îndrepta spre prima uşă, m-am oprit şi am ciulit urechile, ca să surprind un zgomot de paşi, sforăitul motorului unei maşini care ar fi urcat dealul, un ciocănit în uşă şi un strigăt vesel – „E cineva acasă?” – care să-l anunţe pe poştaş. După cum ştiam, la ţară nu e niciodată o linişte perfectă dar n-am auzit nimic care să-mi amplifice neliniştea. Am apăsat pe clanţă fără s-o mai încerc şi am împins uşa cât de tare şi de iute am putut. Am năvălit apoi în încăpere cu speranţa disperată că, dacă era cineva acolo şi nu era mort, l-aş fi luat prin surprindere.

Surpriza avusese însă deja loc, căci încăperea fusese devastată metodic. Sertare întoarse cu susul în jos şi călcate în picioare. Faxuri şi copiatoare într-un hal fără de hal. Fotoliul de la birou măcelărit cu atâta răutate, încât maţele îi atârnau pe afară. Fişetele trântite cu faţa la podea fuseseră lovite centimetru cu centimetru. Perdelele zdrenţuite de lovituri iuţi de cuţit. Sexul ocupantului dispărut al acelei încăperi a rămas un mister, până când căutările mele au dat încet la iveală absenţa unei femei: un fragment de poşetă de umăr din imitaţie de piele, departe de gustul Emmei; un şerveţel de hârtie mototolit şi pătat cu nimic altceva mai rău decât

cu ruj de buze ieftin, pe care Emma nu l-ar fi folosit; apoi chiar tubul de ruj, zdrobit în picioare; pudră de faţă, împrăştiată asemenea unei cenuşi omeneşti; un portmoneu de damă cu câteva monede pentru aparatele de taxat din parcări şi o cheie de Volkswagen împreună cu o telecomandă pentru portiere, toate călcate în picioare.

Şi o pereche de pantofi. Nu din piele de capră plini de noroi şi nici bocancii negri cu şiret, de vagabond, ai Emmei, ci nişte pantofi maro eleganţi, bine lustruiţi şi aproape noi, din aceia pe care îi arunci din picioare când îţi baţi capul cu munca o zi întreagă la birou şi simţi nevoia de puţin aer pentru bietele picioare. Măsura cinci. Emma purta măsura trei.

Două uşi o legau altădată pe secretara lui Aitken Mustafa May de patronul ei. Ele erau plasate cam la vreo treizeci de centimetri una de cealaltă şi fuseseră capitonate cu un material plastic verde, absolut oribil. Dar, indiferent de liniştea la care sperase May prin acest aranjament, ea fusese puternic afectată, căci prima uşă fusese făcută ţăndări, în timp ce a doua se prăvălise peste biroul său, trezindu-mi în minte imagini de tortură medievală, în care victima era întinsă pe-o masă, iar peste ea era aşezată o scândură grea din lemn; victima era apăsată până când îşi dădea duhul sub greutatea efectivă a fărădelegilor sale: în cazul de faţă, teancuri de reviste pentru viitori mercenari şi pistolari liber-profesionişti, cataloage de arme, inventare şi liste de preţuri pentru potenţialii furnizori; şi fotografii lucioase de tancuri, piese de artilerie, mitraliere grele, lansatoare de rachete, elicoptere de asalt şi torpiloare.

Cum mă plimbam dezgustat prin haosul acela, am fost izbit de modul deliberat în care acţionaseră musafirii nepoftiţi. Ca şi cum absolut fiecare simbol idolatrizat trebuia căutat şi distrus metodic – dar şi simboluri care, după ştiinţa mea, nu erau deloc idolatrizate, precum chiuveta din sala de baie de alături, poliţa de sticlă aruncată în cadă şi peretele care înfunda WC-ul.

Însă cele mai mari pângăriri fuseseră rezervate lucrurilor pe care Aitken Mustafa May le iubea cel mai mult: fotografiile copiilor săi care păreau să fie numeroşi şi făcuţi cu femei diferite, presepapierul în formă de Mercedes, aparţinând unui mândru şi proaspăt proprietar, figurinele de bronz şi vasele din ceramică, haina de la

costumul său nou-nouţ, albastru închis, marca Aquascutum, din care mai atârnau câteva fâşii pe spătarul scaunului, un Coran hărtănit, profanat cu lovituri atât de puternice, încât muşcaseră şi din masa pe care se afla cartea, sau fotografia Juliei, făcută, am presupus, de acelaşi fotograf care îi pozase pe amândoi pe buşteanul scăldat de soare, numai că aici tânăra în costum de baie se afla pe puntea a ceea ce părea să fie un vapor de croazieră în Caraibe şi zâmbea spre aparatul de fotografiat. Şi trofeele discrete ale celeilalte vieţi, precum o bucată de obuz transformată în vază de flori şi transportorul blindat suflat cu argint, pe care era gravată dedicaţia unui cumpărător recunoscător, dar anonim; ambele obiecte erau literalmente călcate în picioare.

M-am întors pe coridor şi mi-am urmat propriile urme. Uşa bucătăriei era mai departe deschisă, dar am trecut pe lângă ea fără să arunc vreo privire. Mă uitam înainte, acolo unde o altă uşă, de data asta din oţel, îmi bloca înaintarea. În broască atârna o legătură de chei şi printre ele le-am observat şi pe cele de la Mercedesul lui Aitken May. Am aruncat legătura de chei în buzunar, am trecut pragul de oţel şi, la lumina zilei care pătrundea prin deschizătura uşii, am văzut că de-acum coridorul era placat cu cărămidă şi că ferestrele căptuşite cu scândură erau blocate de saci cu nisip. Mi-am amintit aspectul exterior al casei şi mi-am dat seama că mă aflam în cel de-al doilea mărfar. Eram tocmai pe cale să fac descoperirea asta, când am orbit brusc.

Luptându-mă să nu-mi pierd minţile, am tras concluzia că uşa de oţel se răsucise în balamale şi se închisese în urma mea, fie că aşa-i venise ei, fie pentru că o împinsese cineva, şi că, prin urmare, aş face mai bine să caut un comutator, deşi mă-ndoiam că un sistem electric ar fi putut supravieţui unui asemenea avânt destructiv. Mi-am amintit însă de robotul ei telefonic şi mi s-a mai ridicat oarecum moralul. Iar optimismul meu a fost răsplătit căci, continuându-mi drumul pe pipăite, am descoperit, spre bucuria mea, un cablu electric exterior. Mi-am vârât pistolul înapoi la brâu – ce-aş fi putut să-mpuşc în întunericul acela de smoală? – am urmărit cablul cu vârfurile degetelor şi deodată în faţa ochilor mei a răsărit un comutator verde şi bulbucat, la nici zece centimetri de nasul meu.

Mă aflam într-un poligon de tragere care se întindea pe toată

lungimea clădirilor, probabil vreo treizeci de metri. La capătul lui, în lumina puternică a unor reflectoare, se ridicau nişte ţinte de dimensiunea unor fiinţe omeneşti, cu o implicaţie evident rasistă: chipuri negroide rânjite sau căpcăuni asiatici strângând la piept pistoale-mitralieră, cu un genunchi ridicat, în timp ce dădeau la o parte Dumnezeu ştie ce anume înjunghiaseră mai devreme cu baioneta; uniformele pestriţe verde cu ocru, căştile din oţel aşezate obraznic pe-o parte, pentru a sugera lipsa disciplinei. Locul unde mă oprisem era aliniamentul de tragere: saci cu nisip în spatele cărora să stai în picioare sau în genunchi, furci metalice în care să-ţi sprijini braţul care ţine arma şi telescoape pentru cazul în care doreai să studiezi ţintele, sau fotolii pentru cazul în care nu voiai aşa ceva.

Şi, la câţiva metri dincolo de aliniamentul de tragere, trântit chiar în mijlocul frontului şi încurcându-l pe oricare utilizator serios al acestuia, se iţea bancul de lucru plin de sânge al unui armurier. Pe podea, la picioarele bancului, şi mai mult sânge. Ceea ce explica mirosul pe care-l simţisem, dar pe care îl pusesem de seama vaselinei de uns armele şi a vaporilor de cordită. Numai că nu era nimic din toate astea. Era pur şi simplu sânge. Sânge de abator. Iar tunelul ăsta era chiar locul unde avusese loc măcelul, un buncăr izolat acustic şi dedicat distracţiilor profitabile ale distrugerii. Aici fuseseră târâte victimele, una dintre ele fără pantofi, a doua fără haină şi a treia – aşa cum m-am temut la vederea salopetei maro din bumbac, spânzurată de un cui deasupra şirului de unelte ale armurierului – fără salopeta de vânzător. Aici fuseseră hăcuite în voie, la adăpostul acestei linişti artificiale, înainte ca oamenii încălţaţi cu ghete cu crampoane sau pantofi normali să le care prin bucătărie şi peste grămada de rumeguş până la ce-o fi fost chestia cu două roţi care-i aştepta afară.

A, şi pe drum, unul dintre ei se oprise ca să picteze un copac. Copac ca în Pădure. Copac ca în sânge.

*

Aveam în buzunar cheile Mercedesului şi ale Volkswagenului. Îmi simţeam picioarele de plumb şi capul plin de imaginile unor cadavre vechi de şapte zile, înghesuite în portbagaje de maşină. Cu toate acestea, am luat-o la fugă, pentru că trebuia s-o fac repede sau

deloc. Mercedesul era încuiat şi, în clipa în care am răsucit cheia în broasca din stânga, a izbucnit un urlet care le-a făcut pe vacile albe care păşteau în apropiere să-şi ridice capetele şi să mă privească nedumerite, în timp ce o oaie cu capul negru de pe pajiştea alăturată a behăit până când am reuşit să pun capăt nenorocirii. Interiorul maşinii mirosea a nou. O pereche de mănuşi din piele de porc zăceau lângă telefonul atât de iubit. Un şirag de mărgele atârna de oglindă, iar pe scaunul de lângă şofer se odihnea un exemplar încă nedeschis din *The Economist,* datat de acum opt zile.

Nici urmă însă de cadavre.

Am tras adânc aer în piept şi am deschis portbagajul. S-a ridicat automat şi l-am ajutat să meargă până la capăt. Un sac de dormit, parte a unui ansamblu. O servietă-diplomat din piele neagră, atât de suplă că părea o pudrieră pentru domni. Încuiată. De examinat mai târziu. M-am gândit să le transfer în Fordul roşu dar, gândindu-mă mai bine, le-am lăsat la locul lor. Am trecut la Volkswagenul a cărui fereastră am încercat să o curăţ cu batista. Am aruncat apoi o privire înăuntru. Niciun cadavru. Am descuiat portbagajul şi am ridicat capacul. Un cablu de remorcare nou, o cutie de antigel, o sticlă cu detergent pentru spălat parbrizul, o pompă de picior, un stingător, un covoraş, un radio detaşabil. Niciun cadavru. Am pornit spre Dormobile-ul gri, dar m-am oprit îngheţat, căci am văzut pentru prima dată ceea ce maşina îmi ascunsese până acum: o cotigă veche, cu o oişte pentru ham şi roţi îmbrăcate în cauciuc pe jumătate în fân. Iar urmele inconfundabile ale aceloraşi roţi şerpuiau prin iarbă, în sus pe deal. Acolo unde se terminau urmele se ridica o colibă din granit acoperită cu ardezie, în spatele căreia răsărea un copac uscat, cocoţat pe coasta dealului, exact sub norul care se îndepărta. Eram la vreo cinci metri de cotigă atunci când am văzut-o şi nu prea ştiu bine cum am parcurs distanţa aceea şi am dat fânul la o parte. Locul vizitiului şi tapiţeria erau pline de sânge. M-am întors lângă Dormobile şi am tras de broasca portierei, ca şi cum aş fi vrut s-o smulg din loc, ceea ce poate că am şi făcut. Broasca a cedat brusc. Am tras de ambele uşi în acelaşi timp, dar n-am găsit decât nişte saci, urme de şobolani şi un teanc de reviste erotice vechi.

Am luat-o în sus pe deal, când la pas, când alergând. Iarba crescuse

în smocuri înalte, aidoma celei de la Priddy, şi după numai trei paşi pantalonii îmi erau uzi leoarcă. Un zid de piatră alerga alături de mine. Copaci singuratici şi goi de frunze, loviţi de trăsnet şi argintaţi de soare şi de ploaie, mă înghionteau cu crengile lor. De două ori m-am împiedicat şi am fost gata-gata să cad. Coliba era înconjurată de un gard de sârmă ghimpată care era deschis doar în locul unde urmele de roţi treceau dincolo. Încăperea era dreptunghiulară, având nu mai mult de patru metri pe trei, cu toate că, într-o anumită perioadă din viaţa ei, primise o extindere grosolană din care însă nu mai supravieţuise decât scheletul din lemn. Norul dispăruse. Culmi întunecate se uitau încruntate la mine de pe ambele laturi ale văii, iar flancurile lor îmbrăcate în ferigi se zbuciumau în bătaia vântului.

Am căutat o uşă sau o fereastră, dar un prim tur al locului nu a scos nimic de genul ăsta la iveală. Atunci m-am uitat din nou la urme şi am constatat că ele se opreau pe latura aflată în pantă a colibei, chiar în dreptul unui punct din zid unde altădată fusese o uşă, deoarece cadrul de lemn şi drugul de piatră erau încă vizibili, în ciuda faptului că deschizătura fusese înfundată cu un amestec de bucăţi de granit şi mortar. Şi am mai văzut o pată de noroi frământat şi tescuit pe pragul uşii, precum şi urmele care făceau naveta între colibă şi dârele de roţi: aceleaşi urme de încălţări bărbăteşti pe care le observasem şi în faţa uşii de la bucătărie. N-am văzut sânge, dar, când am scos o monedă din buzunar şi am săpat în mortar, mi-am dat imediat seama că era mai moale decât cel din perete, de dincolo de uşă.

În momentul acela am avut o a doua indicaţie referitoare la intruşi: nu erau doar profanatori şi cuţitari, ci în acelaşi timp oameni care trăiau în aer liber, în condiţii vitrege, obişnuiţi cu un trai aspru. Îmi spuneam toate astea pe măsură ce râcâiam mortarul cu o bucată de fier vechi. Am râcâit până când am putut să forţez intrarea şi să privesc înăuntru. Apoi m-am întors iute şi m-am căznit să vomit, în timp ce duhoarea se revărsa înspre mine, căci văzusem deja, într-o singură scăpărare de lumină, trei cadavre cu braţele legate deasupra capetelor şi cu gurile deschise, aidoma unui cer tăcut. Numai că, în momentele de criză, egoismul nostru este atât de puternic, încât, chiar în mijlocul acestei reacţii, eram totuşi în stare să răsuflu uşurat fiindcă nici Emma şi nici Larry nu făceau parte din grupul

acela înspăimântător.

*

După ce am pus pietrele cum m-am priceput mai bine, am coborât încet dealul, cu pantalonii uzi frecându-mi-se de picioare. Când ne aflăm în prezenţa morţii, ne agăţăm cu tenacitate de banalităţi; astfel îmi explic de ce m-am întors în camera de primire şi, pentru că aşa se proceda, am scos caseta din robotul telefonic, vârând-o apoi în buzunar. Am trecut apoi din încăpere în încăpere, luându-mă după propriile urme şi întrebându-mă ce altceva aş mai fi putut să iau cu mine şi dacă merita să-mi pierd timpul încercând să alung orice mărturie a prezenţei mele în acele locuri. Dar amprentele mele erau risipite peste tot, ca de altfel şi urmele paşilor. Am mai privit o dată îndelung biroul lui May. Am pipăit ce mai rămăsese din haina de la costum şi am răscolit resturile mobilierului. Niciun portofel. Niciun fel de bani. Nicio carte de credit. Mi-am amintit de servieta-diplomat de culoare neagră.

M-am întors cu pas lent la Mercedesul cel nou şi am pescuit printre cheile lui May un obiect care aducea cu un minuscul deschizător cromat de conserve. Am descuiat servieta şi am dat înăuntru peste un dosar cu documente, un calculator de buzunar, un stilou nemţesc cu rezervele de cerneală aferente, un paşaport britanic dolofan pe numele de May, cecuri de călătorie, dolari americani şi nişte bilete de avion. Paşaportul semăna cu cel al lui Bairstow: legat în albastru, nouăzeci şi patru de pagini, vize exotice, ştampile de intrare şi de ieşire cu toptanul, valabilitate de zece ani, înălţimea 1.70, născut la Ankara în 1950, emis la 10 noiembrie 1985, expiră la 10 noiembrie 1995. Fotografia proprietarului de pe pagina a treia avea foarte puţin în comun cu domnul de vârstă mijlocie ce încăleca buşteanul alături de iubita sa. Şi absolut nimic în comun cu cadavrul legat şi mutilat din colibă. Biletele de avion erau pentru Bucureşti, Istanbul, Tbilisi, Londra şi Manchester, aşa că fata greşea când vorbea de Baku şi Ankara. Numai zborul spre Bucureşti era confirmat şi îl ratase. Restul călătoriei, inclusiv cea de întoarcere, rămânea valabil.

Am pus totul la loc în servietă, mi-am luat propriul bagaj din Fordul roşu, am aranjat pistolul în servieta personală şi am pus totul în portbagajul Mercedesului. Era o alegere între două maşini cu probleme: Fordul care, împreună cu persoana lui Colin Bairstow, se

puteau afla sau nu pe lista de persoane căutate a fiecărui poliţist şi Mercedesul albastru care, din clipa în care cadavrele aveau să fie descoperite, avea să fie cea mai căutată maşină din ţară – până atunci, însă, nimic. Şi, în fond, dacă tot trecuseră şapte zile, de ce n-ar mai trece şi a opta? Toată lumea ştia că Aitken May era în străinătate. Corespondenţa şi-o ridica de la o căsuţă poştală din Macclesfield. Niciun poştaş nu avusese ocazia să vină până aici. Şi cât timp va trece până când avea să observe cineva că ciudata pereche lipsea din casa singuratică dintre mlaştini?

Am parcat Fordul între Dormobile şi cotigă, în aşa fel încât să nu fie uşor de observat, şi i-am împrăştiat pe capotă şi pe acoperiş un maldăr de fân. După aceea, am traversat iar podul cel alb, de data asta cu Mercedesul, ştiind foarte bine că fiecare oră de întârziere putea foarte bine să fie ultima din viaţa mea.

*

Emma îmi vorbea din nou. Cu insistenţă. Nu-i mai auzisem niciodată glasul ăsta tensionat, imperativ.

— Hardwear, zicea primul mesaj. Sunt Sally. Unde eşti? Suntem îngrijoraţi din pricina ta. Sună-mă.

— Aitken, sunt tot eu, Sally, zicea al doilea. Am un mesaj foarte important pentru tine. Au apărut ceva probleme pe drum. Sună-mă, *te rog.*

— Hardwear, suntem tot noi, Prometheus, zicea al treilea. Ascultă, Terry nu a reuşit. Lucrurile s-au schimbat. Te rog, când ai să auzi mesajul ăsta, oriunde te afli, lasă totul şi *telefonează.* Dacă nu eşti la lucru, nu veni. Dacă ai familie, du-o undeva în vacanţă. Hardwear, vorbeşte-mi. Ăsta este numărul, în caz că nu-l mai aveai. Noroc.

Am oprit banda.

*

Eram într-o stare de oroare amânată. În clipa în care mi-aş fi permis să mă scufund prin gheaţa subţire a calmului meu, aş fi fost pierdut. Oricare mi-ar fi fost îndoielile în legătură cu propria mea călătorie,

ele fuseseră spulberate. Larry şi Emma erau într-un pericol extraordinar. Dacă Larry murise, atunci pentru Emma pericolul era dublu. Focul pe care îl aţâţasem în el cu o jumătate de viaţă în urmă şi pe care îl întreţinusem atâta timp cât ne servise pe noi scăpase acum de sub control şi, din câte-mi dădeam seama, flăcările lingeau tălpile Emmei. A-mi deşerta sacul sufletului în faţa cuplului Pew-Merriman ar fi însemnat să-mi calmez sentimentul de vinovăţie şi să nu realizez nimic: „Marjorie, sunt mai răi decât nişte hoţi. Sunt nişte visători. S-au înrolat într-un război de care n-a auzit nimeni."

Aveam două paşapoarte, unul pe numele de Bairstow, altul pe cel de May. Aveam bagaj şi pentru Bairstow şi pentru May şi conduceam maşina lui May. Mintea mea lucra la tot felul de combinaţii pe baza acestor lucruri. Paşaportul lui Bairstow era un obstacol numai în interiorul Regatului Unit, deoarece nu-mi puteam închipui că Biroul, cu teroarea lui congenitală de a nu se da în vileag, ar fi riscat să le dea numele lui Bairstow celor de la Interpol. Paşaportul lui May era într-o stare mai bună decât cel a titularului, dar continua să-i aparţină lui May, al cărui chip era, într-un mod cât se poate de caraghios, diferit de al meu.

Evident că mi-ar fi plăcut să înlocuiesc pagina a treia a paşaportului lui May – pe care, în afară de fotografie, nu erau menţionate niciun fel de semne particulare – cu pagina a treia a paşaportului lui Bairstow, dând astfel titularului propriile mele trăsături. Numai că un paşaport britanic se pretează foarte greu la genul ăsta de adaptări, iar modelele de calitate superioară, precum cele ale lui May şi Bairstow, merg cel mai greu. Nicio pagină nu e separată de celelalte. Filele sunt îndoite armonică şi apoi cusute cu un singur fir. Cerneala de tipar e specială şi se întinde imediat ce începi să te joci cu ea. Filigranele hârtiei şi culorile sunt extrem de complexe, ceea ce-i făcea pe instructorii milităroşi şi permanent iritaţi ai secţiilor de falsificări ale Biroului să nu obosească niciodată să ne spună: „Domnilor, cu paşaportul dumneavoastră britanic, aţi face mai bine să vă potriviţi cu omul din document, decât să-ncercaţi să potriviţi documentul după omul pe care-l aveţi în vedere", având în glas veninul asociat de obicei cu felul în care sergenţii din armată li se adresează elevilor-ofiţeri.

Totuşi, cum aş fi putut să mă potrivesc cu paşaportul lui May care îi

atribuia acestuia 1.70 m – cu tocuri cu tot, probabil – când înălţimea mea e de 1.83 m? O barbă neagră, o uşoară întunecare a tenului, un păr înnegrit, toate astea presupun că se aflau mai mult sau mai puţin în limitele talentelor mele. Dar cum Dumnezeu aş putea să-mi scad treisprezece din înălţime?

Spre bucuria mea, răspunsul mi l-a dat scaunul şoferului din Mercedes, care, prin apăsarea unui buton de la uşă, m-a transformat într-un pitic. Această descoperire m-a făcut să mă opresc la un bar de pe marginea drumului, cam la o oră după ce trecusem de Nottingham, să iau etichetele pentru bagaje din teancul cu bilete de avion, să scriu pe ele numele şi adresa lui May şi să înlocuiesc cu ele etichetele pe numele de Bairstow de pe propriile mele bagaje, să trec Mercedesul şi pe mine însumi sub numele de May pe lista de traversare a feribotului dintre Harwich şi Hook, în Olanda, care pleca în seara aceea la nouă şi jumătate, pentru ca după aceea să caut adresa celui mai apropiat furnizor de costume şi alte obiecte de scenă care, în mod surprinzător, se afla la Cambridge, adică la mai puţin de cincizeci de mile de locul unde mă aflam.

Tot la Cambridge mi-am cumpărat un costum albastru şi o cravată în culori ţipătoare, din felul celor pe care May părea că le preferase, precum şi o pălărie neagră de fetru, o pereche de ochelari de soare şi – din moment de mă aflam la Cambridge – un exemplar din Coran la mâna a doua, pe care l-am pus împreună cu pălăria şi ochelarii de soare pe servieta-diplomat aflată pe scaunul de lângă mine, totul într-o poziţie care să influenţeze ochiul unui ofiţer atent de la serviciul Imigrări care s-ar fi aplecat pe fereastra maşinii ca să mă compare cu cel din paşaport.

Acum mă vedeam confruntat cu o problemă nouă pentru mine şi care, în împrejurări mai fericite, mi s-ar fi părut amuzantă: unde poate un spion cinstit şi de sex bărbătesc să petreacă patru ceasuri ca să-şi schimbe înfăţişarea când, prin definiţie, va intra într-un loc având un anumit chip şi va ieşi de acolo cu un altul? Regula de aur a deghizării este să te foloseşti de cât mai puţine lucruri. Cu toate acestea, era indiscutabil că aveam să-mi frec părul cu o substanţă care să-l înnegrească, că aveam să-mi atenuez nuanţa deschisă, atât de englezească, a tenului, că urma să-mi lipesc, fir cu fir, o barbă pe cale să încărunţească, pe care trebuia apoi să o tund conform

gustului ciudat al lui Aitken May.

După o recunoaştere a împrejurărilor, soluţia s-a dovedit a fi un motel cu un singur etaj, ale cărui camere dădeau direct spre nişte parcări individuale şi al cărui recepţioner prost dispus cerea plata în avans.

— Sunteţi de mult pe-aici? l-am întrebat, doar ca să nu tac, în timp ce îi număram treizeci de lire.

— Al dracului de mult.

Aveam în mână o bancnotă de cinci lire drept supliment.

— Am să vă văd în seara asta? Am să plec cu feribotul.

— Păi, termin la şase, nu?

— Atunci, poftim, luaţi asta, am spus eu generos şi am stabilit astfel ca, pentru cinci lire, să nu fie acolo şi să nu mă vadă sub noua mea înfăţişare, în clipa în care aveam să părăsesc motelul.

Ultima mea acţiune înainte să părăsesc Anglia a fost să-mi duc Mercedesul la spălat. Pentru că, atunci când ai de-a face cu minţi oficiale – aşa le spuneam eu învăţăceilor mei – dacă nu poţi să fii umil, măcar să fii curat.

*

Punctele de trecere a frontierei mă făcuseră întotdeauna să fiu nervos, iar cele de la mine din ţară în mod special. Deşi mă socotesc un patriot, de câte ori îmi las în urmă patria-mamă, simt cum mi se ridică o povară de pe umeri, iar când mă-ntorc e ca şi cum aş relua o condamnare la închisoare pe viaţă. Poate că de aceea pentru mine era aproape firesc să joc rolul călătorului în străinătate, căci am intrat cu inima uşoară în şirul de maşini care aşteptau îmbarcarea şi am înaintat vesel spre ghişeul de imigrări care era deservit, dacă se putea spune aşa nu de o poteră de ofiţeri înarmaţi cu o descriere a persoanei mele, ci de un tânăr cu caschetă albă şi păr blond ce-i curgea pe umeri. I-am trântit paşaportul lui May în faţă, dar nu l-a luat în seamă.

— Biletele, amice. Bill-etti. Fahr-karte.

— O, scuză-mă. Poftim.

Dar mă miram că puteam să articulez cuvintele, căci mi-am amintit brusc de pistol. Care stătea cuminte, împreună cu o cantitate impresionantă de muniţie, la niciun metru jumătate de mine, pe podea, sub scaunul alăturat, în servieta dolofană a lui Bairstow, devenită acum proprietatea lui Aitken Mustafa May, negustor de armament.

*

Puntea era măturată de un vânt aspru de noapte. Câţiva pasageri mai viteji stăteau zgribuliţi printre bănci. M-am îndreptat clătinându-mă spre pupa, am găsit un loc mai întunecat, m-am aplecat peste balustradă în atitudinea clasică a unui pasager lovit de răul de mare şi le-am permis mai întâi pistolului şi muniţiei să alunece în întunericul în care pluteam. N-am auzit niciun plescăit, dar aş fi putut să jur că am simţit miresmele ierbii de la Priddy trecând peste mine purtate de vânt.

M-am întors în cabină şi am adormit atât de adânc, încât am fost nevoit să mă îmbrac în grabă ca să ajung la timp în Mercedes şi să-l adăpostesc într-o parcare cu mai multe niveluri din zona docurilor. Am cumpărat o cartelă de telefon şi am intrat într-o cabină telefonică.

— Julie? Sunt Peter Bradbury, cel de ieri, am zis, dar abia am apucat să-mi articulez numele, că a şi tăbărât pe mine.

— Am avut impresia că ai zis că mă suni, izbucni ea. *Tot* nu s-a întors, mie *tot* robotul îmi răspunde şi, dacă nu soseşte nici în noaptea asta, îl pun pe Ali în maşină şi primul lucru pe care am să-l fac mâine dimineaţă…

— Să nu faci nimic, am spus.

O tăcere de rău augur.

— De ce?

— Mai e cineva acolo cu tine? În afară de Ali? Mai e cineva cu voi în casă?

— Da' ce dracu te priveşte pe tine?

— Ai vreun vecin la care vă puteţi duce? Ai vreun prieten care să vină să stea cu voi?

— *Spune-mi odată ce vrei să-mi spui, pentru numele lui Dumnezeu!*

Aşa că i-am spus. Nu mai aveam nicio resursă tactică, nicio urmă de tact pe care să mă sprijin.

— Aitken a fost ucis: toţi trei, de altfel. Aitken, secretara lui şi bărbatul ei. Sunt în coliba de piatră de pe deal, mai sus de magazin. El făcea comerţ cu covoare şi cu arme. Au fost prinşi într-un foc încrucişat. Îmi pare rău.

Nu-mi dădeam seama dacă mă mai auzea. Am auzit un ţipăt, dar atât de ascuţit, că s-ar fi putut să fi fost copilul. Mi s-a părut că aud o uşă deschizându-se şi închizându-se, precum şi zgomotul făcut de un obiect care se spărgea. Am întrebat de câteva ori: „Mai eşti acolo?", dar n-am primit niciun răspuns. În mintea mea, vedeam receptorul atârnând de fir, în timp ce mă adresam unei încăperi goale. Aşa că, după puţin timp, am închis telefonul şi, în aceeaşi seară, după ce mi-am dezlipit barba şi am revenit la culorile aproximativ naturale ale părului şi tenului, am luat un tren spre Paris.

*

Dee e o sfântă, zicea ea de la fereastra dormitorului meu.

Dee m-a primit când eram la pământ, zicea ea pe când ne plimbam împreună la Quantocks, braţele ei înlănţuindu-l pe unul dintre ale mele.

Dee m-a readus pe linia de plutire, se lăsa ea legănată de amintiri somnoroase pe umărul meu, pe când stăteam, întinşi pe podea, în faţa focului din dormitorul ei. *Fără Dee n-aş fi fost în stare să trec mai departe. Pentru mine, ea a fost şi mamă, şi tată şi prietenă.*

Dee m-a dăruit înapoi vieţii, spunea între două discuţii despre cum puteam să-i fim cât mai folositori lui Larry. *Cum să fac muzică, dragoste, cum să spun nu… Fără Dee aş fi murit…*

Până când, puţin câte puţin, mândria mea de conducător de agenţi ajunge să aibă obiecţii în legătură cu acest nou supraveghetor al vieţii ei. Aş vrea ca Dee să cadă în uitare şi descurajez orice conversaţie despre ea, despre această Dee din fabulosul castel pustiu din Paris, în care nu existau decât un pat şi un pian – această Dee ale cărei nume aristocratice şi adresă sunt caligrafiate cu dragoste în agenda Emmei: alias Contesa Ann-Marie von Diderich, cu adresa în Saint-Louis.

CAPITOLUL TREISPREZECE

Frunze ude de castan se lipiseră de trotuar. Asta e casa, mi-am zis, privind zidurile înalte şi cenuşii şi ferestrele cu obloane pe care le ştiam din visurile mele. Penelopa șade acolo sus, în turn, ţesându-şi vălul, şi-i rămâne credincioasă răutăciosului ei Larry, neacceptând niciun înlocuitor.

Am fost atent la eventualele „codiţe” ore-ntregi. Stătusem prin cafenele, observasem tot soiul de maşini, pescari şi biciclişti. Mă vânzoleam prin metrou şi prin autobuze. Mă plimbam prin grădini şi mă cocoţam pe bănci. Făcusem tot ce putea să-i treacă prin cap Agentului Operativ ca să-şi apere iubita necredincioasă de Merriman şi Pew, de Bryant şi Luck, precum şi de Pădure. „Spatele” era curat. Ştiam sigur că aşa era. Deşi experţii spun că nu poţi fi niciodată sigur, ştiam asta.

Îmi deschise o bătrână plină de riduri. Părul cărunt îi era prins într-un coc la ceafă şi era îmbrăcată cu o tunică neagră-albăstruie de calitate proastă, de uniformă pentru servitori. În picioare avea sandale ortopedice de lemn şi ciorapi grosolani.

— Aş vrea s-o văd pe contesă, vă rog, am zis în franceză, pe un ton sever. Mă numesc Timothy. Sunt un prieten de-ai lui *mademoiselle* Emma.

N-am mai adăugat, pentru că nu-mi mai venea nimic în minte şi, aparent, acest lucru era valabil şi pentru bătrâna din faţa mea, căci a rămas în prag, clătinând din cap şi bucurându-şi ochii, de parcă ar fi vrut să fixeze imaginea, până când mi-am dat seama, de fapt, că mă măsura din cap până-n picioare, mai întâi faţa, apoi mâinile şi pantofii şi pe urmă din nou faţa. Şi, dacă ceea ce văzuse în mine rămânea un mister deloc comod, ceea ce am văzut eu în ea era o inteligenţă şi o omenie aproape prea puternice. Iar ceea ce am auzit, slab, la etaj, era sunetul unui pian, înregistrat sau nu, n-aveam de unde să ştiu.

— Să fiţi bun şi să mă urmaţi, a zis ea în engleză şi am urmat-o pe scara care ducea spre locul de unde pianul se auzea tot mai tare.

Am început să simt un rău al recunoaşterii asemănător cu ameţeala dată de înălţime şi, de aceea, Sena văzută prin ferestrele de pe scară părea mai multe râuri diferite, văzute în acelaşi timp; la o fereastră unul curgea iute la vale, la altă fereastră un al doilea îşi vedea liniştit de drum, în sfârşit, un al treilea nu era decât un canal. Copii cu pielea brună mă priveau din pragul unei uşi. O tânără înfăşurată în bumbacurile albe ale Arabiei a trecut pe lângă mine cu pas uşor şi neauzit, coborând treptele spre ieşire. Am intrat într-o încăpere înaltă, prin ale cărei ferestre cele trei râuri se uneau şi deveneau din nou Sena, cu ai săi pescari cu băşti pe cap şi cu îndrăgostiţii ce se plimbau braţ la braţ. Aici muzica se auzea mult mai slab, deşi asta nu scădea cu nimic intensitatea recunoaşterii, căci era o piesă scandinavă obscură, pe care Emma o cânta în chip de exerciţiu de digitaţie la Honeybrook, mai înainte de a fi acaparată cu totul de cauzele ei pierdute. În dimineaţa asta, relua mereu aceleaşi mici fraze muzicale, până când ajungeau să sune aşa cum dorea. Şi mi-am amintit cum, deşi alţii s-ar fi plictisit de repetarea asta nesfârşită, eu o ascultasem fermecat, încercând aproape fizic să o ajut să treacă de fiecare obstacol, indiferent de cât de multă vreme ar fi avut nevoie pentru a-şi atinge ţelul, căci ăsta era în esenţă rolul pe care mi-l atribuisem în viaţa ei: în acelaşi timp dirijorul şi publicul ei devotat, omul care era pregătit să o ridice ori de câte ori avea să se împiedice şi să cadă.

— Mi se spune Dee, rosti femeia, acceptând parcă faptul că nu păream să am multe de oferit din punctul de vedere al conversaţiei. Sunt prietena Emmei. Dar ştii asta.

— Da.

— Iar Emma e sus. Ai auzit.

— Da.

Vorbea cu un accent mai degrabă german decât francez. Dar trăsăturile feţei purtau în ele o suferinţă universală. Se aşezase pe un scaun cu spătar înalt, de ale cărui braţe se sprijinea într-o atitudine de regină-văduvă. M-am aşezat în faţa ei pe un taburet de lemn. Parchetul era gol şi scândurelele care-l alcătuiau veneau dinspre tălpile ei direct spre mine. Nu existau covoare pe podea, nici tablouri pe pereţi. Într-o cameră alăturată se auzi un telefon

căruia ea nu-i dădu nicio atenţie şi, după un timp, soneria se opri. Dar curând se porni din nou, ceea ce se-ntâmpla mai tot timpul, am bănuit, precum telefonul unui medic.

— Şi eşti îndrăgostit de ea. Ăsta e motivul pentru care eşti aici.

O tânără asiatică îmbrăcată în *jeans* apăru în uşă, ascultându-ne vorbele. Dee îi spuse ceva tăios şi fata se îndepărtă cu paşi repezi şi mărunţi.

— Da, am răspuns.

— Ca să-i spui că o iubeşti? Dar ştie asta.

— Ca s-o pun în gardă.

— Este avertizată. Ştie că este în pericol. E mulţumită. E îndrăgostită, deşi nu de dumneata. Este în pericol, dar el este într-un pericol şi mai mare, prin urmare, ea nu este în pericol. Totul este perfect logic. Înţelegi?

— Fireşte.

— A încetat să-şi mai caute scuze că-l iubeşte. Nu trebuie să-i ceri să-ţi prezinte astfel de scuze, te rog. Ar fi degradant pentru ea să continue să se scuze. Te rog să nu i-o ceri.

— Nici nu o fac. Nici n-am s-o fac. Nu pentru asta sunt aici.

— Atunci trebuie să te întrebăm din nou: pentru ce ai venit? Te rog – este mai onorabil să nu ştim! Dar, dacă ai să-ţi descoperi motivele atunci când ai s-o vezi, fii bun şi gândeşte-te mai întâi la sentimentele ei. Înainte să te întâlnească pe dumneata, era o epavă. Nu avea niciun reper, nicio stabilitate. Ar fi putut fi orice. Ca şi dumneata, poate. Nu voia decât să intre într-o cochilie şi să trăiască acolo. Acum însă, totul s-a schimbat. Dumneata ai fost ultima ei cochilie. Acum a devenit reală, este, în sfârşit, definită. E o persoană. Sau simte că, dacă nu este, atunci cel puţin diferitele sale euri merg în aceeaşi direcţie. Mulţumită lui Larry. Poate că şi mulţumită dumitale. Pari trist. Din cauză că am pomenit de Larry?

— Nu am venit aici ca să-i primesc mulţumirile.

— Atunci de ce? Pentru o scenă obligatorie? Sper că nu. Poate că într-o zi, cândva, ai să fii şi dumneata real. Poate că dumneata şi Emma sunteţi foarte asemănători. Prea asemănători. Fiecare dintre voi dorea ca celălalt să fie real. Te aşteaptă de câteva zile. Poţi să mergi singur la ea?

— De ce nu?

— Mă gândeam la siguranţa Emmei, domnule Timothy, nu la a dumitale.

M-a însoţit până la scară. Pianul încetase să mai cânte. Fetiţa asiatică ne urmărea cu privirea printre umbrele din casă.

— I-ai dat o mulţime de bijuterii, din câte ştiu, zise Dee.

— Nu-mi amintesc să-i fi făcut vreun rău.

— De-asta i le-ai dat – ca s-o aperi de rău?

— I le-am dat pentru că era frumoasă şi fiindcă o iubeam.

— Eşti bogat?

— Destul de bogat.

— Poate că i le-ai dat fiindcă nu ai iubit-o. Poate că, pentru dumneata, iubirea este o ameninţare, ceva ce trebuie cumpărat. Poate că iubirea e într-o competiţie cu celelalte ambiţii ale dumitale.

Avusesem de-a face cu Pew-Merriman. Avusesem de-a face cu inspectorul Bryant şi sergentul Luck. Dar a avea de-a face cu Dee era infinit mai rău.

— Nu mai ai decât un şir de trepte de urcat, zise ea. Te-ai hotărât pentru ce-ai venit aici?

— Îmi caut prietenul. Iubitul ei.

— Ca să-l poţi ierta?

— Cam aşa ceva.

— Poate că el ar trebui să te ierte pe dumneata?

— Pentru ce?

— Noi, fiinţele omeneşti, suntem nişte arme foarte ciudate, domnule Timothy. Şi extrem de periculoase, chiar acolo unde suntem slabe. Cunoaştem atât de mult despre puterea celorlalţi. Şi atât de puţin despre a noastră. Dumneata ai o voinţă puternică. Poate că nici nu ai ştiut care este forţa dumitale în ceea ce-l privea pe el.

Izbucni în râs.

— Ce inconsecvent eşti, domnule Timothy. Când o cauţi pe Emma, când pe prietenul dumitale. Ştii ceva? Nu cred că doreşti să-ţi găseşti prietenul, ci că vrei să devii el. Fii atent cu ea. Are să fie foarte neliniştită.

*

Aşa şi era. Lucru valabil şi pentru mine, de altfel.

Stătea în picioare la capătul unei camere lungi, extraordinar de asemănătoare cu acea parte a casei care îi aparţinuse la Honeybrook, atât de asemănătoare, încât primul meu gând a fost să mă întreb de ce se mai obosise să se mute. Avea aerul acela de mansardă care îi plăcea aşa de mult, cu un tavan înalt, susţinut de bârne de lemn şi înclinat într-o parte, precum şi vederea spre râu care o atrăgea în mod deosebit. Un pian vechi, din lemn de trandafir, ocupa un colţ al încăperii şi am bănuit că era genul de pian pe care şi-l dorise cu ardoare atunci când locuia în Portobello Road şi eu i-am cumpărat Bechsteinul. În alt colţ se afla un birou în stilul prozaic al mobilierului din Cambridge Street. Pe birou stătea o maşină de scris, iar pe podea zăcea o nouă versiune a hârtiilor pe care le furasem. Aşa că în jurul lor plutea un aer de revenire la viaţă plină de mândrie, cum stăteau acolo regrupate vitejeşte, după un masacru înspăimântător. Şi n-ar fi fost nimic surprinzător dacă deasupra lor ar fi fâlfâit un steag zdrenţuit.

Braţele îi atârnau pe lângă corp. În mâini purta mănuşi, ca în ziua în care ne cunoscuserăm. Era îmbrăcată cu o cămaşă din in şi ăsta părea să fie un obicei: o renunţare deliberată la carnea propriului trup şi la mine. Părul negru îi era legat într-o coadă de cal. Iar efectul neprevăzut al tuturor acestor amănunte a fost că am dorit-o cu mai multă putere decât oricând înainte.

— Îmi pare rău de bijuterii, începu ea, într-un fel de pretext pentru conversaţie.

Lucru care mă răni, fiindcă nu voiam să-şi închipuie, după câte îndurasem din pricina ei – neliniştea, presiunea psihică şi pierderea – că aş mai fi putut fi îngrijorat de ceva atât de trivial precum nişte bijuterii.

— Larry e bine? am zis.

Capul ei se răsuci energic, ochii îi ardeau.

— Bine? Ce vrei să spui? Ce-ai auzit?

— Iartă-mă. Vorbeam în general. După Priddy.

Mă înţelesese cu întârziere.

— Fireşte. Ai încercat să-l ucizi, nu? Spunea că speră ca toate morţile lui să fie la fel de confortabile. De fapt, îl urăsc când vorbeşte în felul ăsta. Fie şi numai în glumă. Nu cred că e bine să vorbească aşa. Îi spun şi evident că face acelaşi lucru doar fiindcă i s-a spus să nu-l mai facă.

Clătină din cap.

— E incurabil.

— Unde e acum?

— Undeva pe-afară.

— Pe-afară?

Tăcere.

— Moscova? înapoi la Groznâi?

Tot tăcere.

— Bănuiesc că asta depinde de Ceceev.

— Nu cred că există cineva care să-l mute pe Larry de colo-colo ca pe un sac. Nici chiar CC.

— Probabil că nu. Şi tu cum iei legătura cu el? În scris? Prin telefon? Care e mişcarea?

— Nu iau legătura cu el. Şi nici tu n-ai s-o faci.

— De ce nu?

— Pentru că aşa a spus.

— Ce-a spus?

— Dacă vii să-l cauţi, dacă întrebi de el, să nu-ţi spun nimic, chiar dacă aş şti. Nu pentru că n-are încredere în tine. Era doar îngrijorat că s-ar putea să iubeşti mai mult Biroul. N-are să telefoneze. Spune că telefonul nu e sigur. Nici pentru el, nici pentru mine. Primesc mesaje. „E bine… Nicio schimbare.. Curând…” A, şi „Mi-e dor de ochii tăi frumoşi”, fireşte. Asta este practic o formulă standard.

— Fireşte.

Pe urmă m-am gândit să-i spun, pentru cazul în care nu era la curent cu ce se-ntâmplase:

— Aitken May e mort. Cele două ajutoare au fost ucise odată cu el.

îşi întoarse brusc faţa, ca şi cum aş fi pălmuit-o. Apoi se întoarse complet cu spatele la mine.

— Pădurea i-a ucis, am spus. Mi-e teamă că avertismentul tău a venit prea târziu. Îmi pare rău.

— Atunci CC va trebui să găsească un înlocuitor, spuse ea într-un târziu. Larry cunoaşte precis pe careva. Cunoaşte întotdeauna.

Stătea cu spatele spre mine şi mi-am amintit că întotdeauna i se păruse că îi este mai uşor să vorbească dacă stă aşa. Privea undeva departe şi lumina care intra prin fereastră îmi arăta forma trupului prin ţesătura cămăşii; o doream atât de mult, încât abia dacă îndrăzneam să vorbesc. Iar asta cred că avea de-a face cu chimismul sexual care existase întotdeauna între noi doi, şi anume că, prin natura mezalianţei noastre, făcuserăm dragoste ca nişte străini, asigurându-ne astfel că încărcătura erotică dintre noi era mereu extraordinar de puternică. Şi mă întrebam dacă dorinţa ei era acum egală cu a mea, aşa cum păruse să fie în frumoasele zile de altădată, şi dacă, parţial, se aştepta să o posed aici şi acum – să o întorc pur şi simplu spre mine şi să o răstorn pe podea – în timp ce, un etaj mai jos, Dee se aştepta la un joc cinstit. Şi mi-am amintit de sărutul pe care mi-l dăduse la „Connaught”, care mă trezise din somnul meu de o sută de ani, şi cum iscusinţa ei instinctivă ca amantă mă transportase pe tărâmuri despre a căror existenţă nu aveam habar.

— Ia zi, ce mai face lumea la Honeybrook? întrebă ea, ca şi cum şi-ar fi amintit vag de locul acela.

— O, bine. Da, minunat. Şi vinul pare să fie din ce în ce mai bun.

Şi fiindcă, parţial, mă gândeam la ea ca la cineva care avea nevoie de curaj – poate că emoţia ar fi putut să-i strice – am inventat ceva despre fetele Toller, am spus că erau mai fudule ca niciodată şi că îi transmiteau dragostea lor nesfârşită; altceva despre doamna Benbow şi dorinţa ei respectuoasă de a nu fi uitată; despre tusea lui Ted Lanxon, care suna mult mai bine, cu toate că nevastă-sa era mai departe convinsă că era vorba de cancer, ce importanţă avea că doctorul insista că n-avea decât o uşoară bronşită? Iar ea a primit toată vorbăria mea ca pe nişte veşti binevenite, exact aşa cum era de presupus că trebuia s-o primească, dând din cap spre ceea ce vedea pe fereastră şi spunând chestii artificiale de genul „O, minunat” sau „Foarte drăguţ din partea lor”.

Pe urmă, mă întrebă vioaie ce planuri aveam şi dacă mă gândisem să călătoresc în timpul iernii. Aşa că am inventat şi nişte planuri pentru iarnă. Nu reuşisem să-mi amintesc de vreo altă ocazie în care să ne fi fost atât de uşor, şi mie şi ei, să discutăm banalităţi, aşa că am presupus că ne bucuram amândoi de uşurarea care vine peste oameni când descoperă că, după lucrurile îngrozitoare pe care şi le-

au făcut unul altuia, sunt amândoi drepţi şi sănătoşi, funcţionează normal şi, partea cea mai bună dintre toate, s-au eliberat unul de celălalt. Cee ce, în alte împrejurări, ar fi constituit un motiv pentru a face dragoste.

— Ce aveţi de gând să faceţi când se va întoarce? am întrebat. O familie sau ceva de genul ăsta? Sincer vorbind, nu mi te-am închipuit niciodată cu copii.

— Asta pentru că m-ai văzut întotdeauna ca pe-un copil, replică ea.

După banalităţi treceam la subiecte grave şi atmosfera se încorda în consecinţă.

— În orice caz, s-ar putea să nu se-ntoarcă, adăugă ea pe un ton autoritar. S-ar putea să plec eu acolo. El zice că e ultimul loc de veci bun lăsat de Dumnezeu. N-o să fie numai război. Au să fie şi plimbări, chiar şi călare, oameni minunaţi, muzică nouă şi tot felul de lucruri grozave. Problema e că este şi comemorarea marii represiuni. Lucrurile sunt cumplit de tensionate. Aş fi o povară pentru el, mai ales cu felul celor de acolo de-a se purta cu femeile. Vreau să spun că n-ar şti ce să facă cu mine. Nu că m-ar deranja ceva primitiv, dar l-ar deranja pe Larry pentru mine. Şi asta l-ar distrage, ceea ce ar fi ultimul lucru de care să aibă nevoie. Doar pentru moment.

— Fireşte.

— Vreau să spun că este, practic, un fel de general în ochii celor de-acolo. Mai ales la capitolul logistică – cum să transporte lucrurile, cum să le plătească, instruirea oamenilor ca să ştie cum să folosească toate lucrurile acelea şi aşa mai departe.

— Fireşte.

Era clar că auzise în vocea mea ceva ce avu impresia că recunoaşte şi asta nu-i plăcu.

— Ce vrei să spui? De ce tot spui „fireşte”? Nu fi atât de blând, Tim.

Dar nu eram blând; în orice caz, nu în mod conştient, îmi aduceam aminte de alte conversaţii pe care le purtasem cu femeile lui Larry:

„E obligat să se întoarcă în curând, ştii doar cum e Larry… Sunt sigur că are să scrie sau să telefoneze…” Iar uneori: „Mi-e teamă că, după părerea lui, relaţia voastră a ajuns la capăt”. Mă gândeam fără niciun fel de agitaţie că, deşi iubirea lui Larry pentru Emma fusese neîndoielnic o mare pasiune atât timp cât durase – şi din câte ştiam eu dura încă – în realitate eu o iubisem mai mult decât el şi cu un risc mult mai mare. Şi asta din cauză că femeile veneau spre el în chip firesc, n-avea decât să-ntindă mâna şi îi săreau în palmă. Pentru mine însă, Emma fusese singura, deşi nu-mi fusese niciodată uşor să-i explic asta lui Larry, mai ales la Priddy. Iar suma reflecţiilor mele era că m-am trezit alergând după o dovadă mai clară din partea lui că o iubea, altceva decât o fluturare de mână şi un „aşteaptă-mă”. Şi, cum nu venea nimic în sensul pe care-l aşteptam, următoarea mişcare a mea a fost să o încurajez să meargă după el, mai înainte ca ardoarea lui să-şi aleagă altă ţintă.

— Ştii, tocmai mă gândeam că – deşi ştii şi tu toate astea – în Anglia vă caută foarte multă lume pe amândoi; şi nu numai în Anglia. Vreau să spun că sunt tare furioşi. Poliţia şi ceilalţi. Cu alte cuvinte, treizeci şi şapte de milioane nu sunt o sumă pe care să o neglijeze cineva, nu?

Scoase un hohot mic de râs.

— Aşa că mă gândesc că, într-un fel, Caucazul s-ar putea să fie o soluţie logică. Chiar dacă trebuie să te împiedici mai degrabă de celelalte femei, ca să zic aşa, şi să nu-l vezi prea des pe Larry. Cel puţin pentru o vreme. Până când se potolesc lucrurile.

— Adică din punct de vedere practic, sugeră ea, ridicând glasul oarecum a sfidare.

— Păi, nu e întotdeauna cel mai rău punct de vedere, cel practic. Vezi tu, ironia e că sunt şi eu în aceeaşi barcă.

— Poftim? Prostii, Tim. De ce?

— Ei bine, puterile acelea m-au băgat şi pe mine în operaţiunea voastră. Mi-e teamă că sunt convinse că fac şi eu parte din conspiraţie. Iar rezultatul e că – ei bine – sunt şi eu un fugar.

— Dar este *absolut* ridicol. Spune-le că nu faci deloc parte din nimic.

Era supărată că îndrăznisem să aspir la înălţimile delincvenţei lor comune.

— Eşti extrem de convingător atunci când vrei. Semnătura ta nu apare nicăieri. Tu nu eşti Larry. Tu eşti tu. N-am auzit niciodată ceva mai absurd.

— Mă rog, oricum m-am gândit să mă plimb puţin, am zis, simţindu-mă obligat, nu ştiu de ce, să continuu cu această relatare extravagantă despre mine însumi. Să stau departe de Anglia. La o parte din calea răului. Să las lucrurile să moară de moarte bună.

Dar era deja clar că nu era nici măcar vag interesată de viitorul meu.

— Şi acum mai ştim şi că nu a fost cu totul un complot răutăcios al Kremlinului, am spus pe un ton banal, ca un om hotărât să ia partea bună a situaţiei. Vreau să spun, tu, Larry şi CC – să mă trageţi oarecum pe sfoară – ca să folosiţi Honeybrook drept casă conspirativă sau ceva pe-aproape. Când am avut moralul la pământ, m-am gândit la tot felul de teorii pe tema conspiraţiei. Nici nu ştii ce uşurat m-am simţit când am descoperit că n-aveau niciun sens.

Clătină din cap compătimitoare şi am înţeles că pentru ea era o uşurare să descopere că eram încă o dată un ostracizat.

— Tim, zău. Nu se poate.

Am ajuns lângă uşă mai înainte să-şi dea seama că-mi iau rămas-bun. M-am gândit la ce să-i spun; lucruri drăguţe – „voi fi mereu aici dacă ai nevoie de mine” de exemplu, sau „dacă-l găsesc, am să-i transmit dragostea ta” – dar, dacă mai aveam vreun simţ treaz, acela era cel al lipsei mele de importanţă, aşa că n-am spus nimic. Iar lângă fereastră, Emma părea că a ajuns la aceeaşi concluzie, căci a rămas să privească mai departe în zare, ca şi cum ar fi aşteptat ca Larry să apară în orice clipă pe malul apei, purtând pe cap una din faimoasele lui pălării.

— Da. Atunci la revedere, zise ea.

*

Ia legătura cu Serghei, care aranjează să pună la poştă scrisoarea asta pentru mine, citesc în timp ce zac în pat fără să-mi fie somn. *Ţelefonează-i în engleză, doar la numărul pe care-l ştii...* În lumea lui Zorin, să ai pe cineva ca Serghei era un lucru înţelept.

Am format numărul de la Moscova şi, la a şasea încercare, a sunat. Mi-a răspuns o voce bărbătească.

— Sunt Timothy, am spus în engleză. Prietenul lui Peter. Aş vrea să vorbesc cu Serghei.

— Serghei la telefon.

— Fii bun şi spune-i lui Peter că sunt în drum spre Moscova. Spune-i să-mi lase vorbă la un prieten de-al meu pe nume Bairstow, care are să fie peste câteva zile la Hotelul Luxor.

Am spus numele lui Bairstow pe litere şi am adăugat şi Colin pentru siguranţă.

— Vei primi un mesaj, domnule Timothy. Te rog să nu mai telefonezi la numărul ăsta.

*

În cele trei zile în care mi-am aşteptat viza, am vizitat galerii de artă, am mâncat, am citit ziarele şi mi-am verificat „spatele”. Dar n-am văzut şi n-am simţit nimic. În timpul zilei, îmi aminteam de ea cu tandreţe. Ea era familia mea, un vechi prieten, o imprudenţă iertată de mult. Noaptea însă, imaginile unor cadavre mutilate alternau cu cele ale Emmei, moartă în iazuri din pădure. Grămezi de rumeguş însângerat se ridicau ca nişte lanţuri muntoase caucaziene în jurul patului meu. Am urmărit cauzalitatea a tot ceea ce mi se întâmplase până atunci în viaţă şi am văzut în Emma desăvârşirea eşecului. Am privit înapoi la tot ceea ce preţuisem, adăpostul şi viaţa uşoară care crezusem că mi se cuvin, prejudecăţile la care aderasem fără să mă gândesc şi felurile dibace în care scăpasem de semnificaţia autoobservării. Stăteam la fereastra camerei mele şi urmăream forfota bătrânului oraş care se

pregătea să înfrunte iarna, când mi-am dat seama, fără cine ştie ce simţ al revelaţiei, că Emma murise; altfel spus, din momentul în care mi-a devenit clar că nu era în niciun fel utilă protecţiei mele, pentru mine devenise tot atât de îndepărtată şi de fără chip ca oricare din trecătorii de pe stradă.

Emma era moartă, fiindcă ea mă ucisese pe mine şi se reîntorsese în lumea imposibilă în care o găsisem, cu picioarele adânc cufundate în noroi, cu ochii fixaţi pe nişte orizonturi imposibile. Numai Larry supravieţuise. Numai mergând după Larry puteam să umplu prăpastia care îmi ţinuse loc de suflet atât de multă vreme.

CAPITOLUL PAISPREZECE

Nu aveam niciun mesaj de la Serghei.

Candelabre ţariste luminau holul vast, nimfe de ipsos zburdau în apa irizată a unei fântâni, torsurile lor strălucitoare repetându-se la infinit într-un carusel de oglinzi cu rame aurii. O dansatoare de carton recomanda cazinoul de la etajul trei, o imitaţie de însoţitoare de bord îmi ură să am o zi bună. Ar fi trebuit să le-o spună şi cerşetoarelor înfofolite în zdrenţe din colţul străzii, copiilor cu priviri moarte care se învârteau cu un anumit scop pe lângă semafoare şi în pasajele subterane mizerabile, epavelor de nici douăzeci de ani din intrândurile clădirilor care dormeau în picioare, precum morţii, sau armatelor de pietoni înfrânţi, pornite la vânătoare pentru un dumicat din lumea dolarilor pe care să îl cumpere cu rublele lor pe cale de a se evapora.

Dar tot nu aveam niciun mesaj de la Serghei.

Hotelul meu se afla la zece minute de mers pe jos de adevărata Lubianka, pe o stradă întunecată şi desfundată ale cărei pietre de pavaj zdrăngăneau de parcă ar fi fost din fier atunci când călcam pe ele, în vreme ce un noroi galben se prelingea printre ele în clipa în care se afundau în pământ. La intrare, paza era formată din şase oameni: o santinelă vigilentă într-o uniformă albastră, ca s-o asigure din afară, doi tineri în civil care se ocupau de sosirea şi plecarea maşinilor, iar în holul de la intrare încă un trib în costume negre, toţi trei atât de solemni, încât i-aş fi putut lua drept antreprenori de pompe funebre, ocupaţi să-mi ia măsurile pentru coşciug cu privirile lor care mă cântăreau din cap până-n picioare.

Dar nici ei nu aveau vreun mesaj de la Serghei.

M-am plimbat pe străzile largi, fără să analizez nimic, cu atenţia trează şi pregătit pentru orice, ştiind că nu mai am alt adăpost spre care să alerg, niciun alt număr de telefon la care să sun în caz de pericol, că eram gol puşcă şi că trăiam sub un nume de împrumut acolo unde, pentru mine, de când mă ştiam, fusese teritoriul duşmanului. Trecuseră şapte ani de la ultima mea călătorie aici, sub înfăţişarea unui funcţionar al Ministerului de Externe, într-o

plimbare de două săptămâni la ambasadă, în realitate ca să mă-ntâlnesc în taină cu un tehnocrat de-al Partidului care avea nişte marfă de vânzare. Şi, cu toate că trecusem prin momente grele, când mă ascundeam în tot felul de maşini şi intrânduri de clădiri, lucrul cel mai rău de care trebuise să mă feresc fusese darea în vileag şi o retragere lipsită de demnitate la Londra, câteva rânduri neadevărate în ziare, precum şi zâmbetele uscate ale colegilor din barul ofiţerilor superiori. Şi, dacă ar fi fost să am o imagine despre mine însumi, aşa cum stăteam să privesc sufletele nefericite din jurul meu, aceea era a unui emisar clandestin al unei lumi superioare. Acum însă, astfel de viziuni înălţătoare nu mai aveau cum să mă consoleze. Eram o parte din ele, împinse înainte de trecutul meu aşa cum erau, într-o ignoranţă totală a viitorului. Eram un evadat, fără casă şi fără ţară, o mică naţiune cu un unic reprezentant.

Mergeam fără ţintă prin oraş şi, oriunde îmi întorceam privirea, îmi răspundea nebunia istoriei. În vechea clădire a magazinului GUM, altădată gazda celor mai de nepurtat haine din lume, femei zdravene, aparţinând noii pături de îmbogăţiţi ai Rusiei, încercau rochii de la Hermes şi parfumuri Lauder, în timp ce limuzinele cu şofer le aşteptau cuminţi afară, împreună cu gărzile de corp şi maşinile deschizătoare de drum. Totuşi, o privire rapidă, aruncată în ambele sensuri ale străzii, putea prinde scheletele zilei bălăbănindu-se în spânzurătorile lor murdare: câte un crai nou din fier, de a cărui coadă stăteau agăţate stelele ruginite ale triumfalismului sovietic, secere şi ciocane sculptate în faţă, pe cale să se prăbuşească, fragmente din discursuri de partid mâzgălite în ornamente din piatră, ce se ridicau pe cerul spălat de ploaie. Şi, pe măsură ce se lăsa seara, semnalele luminoase ale adevăraţilor cuceritori care-şi propovăduiau evanghelia: „Cumpără-ne, mănâncă-ne, bea-ne, poartă-ne, fumează-ne, aşază-te la volanul nostru, mori cu noi! Noi suntem ceea ce primeşti în locul sclaviei!” Mi-am adus aminte de Larry. Îmi aduceam mult aminte de el. Poate pentru că amintirea Emmei era prea dureroasă. „Proletari din toate ţările, uniţi-vă”, avea el obiceiul să-mi spună când voia să mă ia peste picior. „Nu avem nimic altceva de vânzare în afară de lanţurile noastre.”

Am intrat în cameră şi am observat plicul brun care mă privea din

vârful teancului de perne luxoase de pe pat.

„Vă rugăm să veniţi la această adresă mâine, la ora 1:30 după-amiază, etajul şapte, camera 609. Veţi aduce un buchet cu flori. Serghei.”

*

Era o casă îngustă, pe o stradă îngustă şi mizerabilă, la marginea de răsărit a oraşului. Nimic nu-i trăda funcţia. Adusesem cu mine un buchet de garoafe roz, fără parfum, înfăşurate într-un ziar. Venisem cu metroul, schimbând intenţionat liniile mai des decât aş fi avut nevoie. Am coborât cu o staţie mai devreme şi am mers pe jos ultima jumătate de milă. Ziua era morocănoasă. Până şi mestecenii de pe bulevarde păreau negri. N-aveam pe nimeni în spate. Imobilul era la numărul şaizeci, dar trebuia să-l deduci singur pe baza clădirilor de pe ambele laturi ale străzii, pentru că pe uşă nu scria nimic. Un Zil negru era parcat în faţa intrării de un galben posomorit; în maşină stăteau doi bărbaţi, unul dintre ei fiind şoferul. S-au uitat mai întâi la mine, apoi la flori, după care au privit din nou strada. Luck şi Briant, mi-am zis, îmbrăcaţi ruseşte. În timp ce, ajuns pe ultima treaptă, apăsam pe butonul soneriei, o duhoare camforată a năvălit spre mine prin uşile prost montate şi mi-a adus aminte de duhoarea care aproape că mă doborâse când deschisesem mormântul lui Aitken May. Un bătrân îmi dădu drumul înăuntru, în vreme ce la un birou o femeie înfăşurată în alb îşi văzu mai departe de ale ei şi nu-mi acordă nici cea mai mică atenţie. Un bărbat îmbrăcat într-o jachetă de piele stătea pe o bancă. Îmi aruncă o privire cercetătoare pe deasupra ziarului, apoi se întoarse la ceea ce citea înainte de intrarea mea. Mă aflam într-un hol înalt, cu stâlpi de marmură şi un lift stricat.

Niciun covor nu îmbrăca treptele de piatră şlefuită ale scării. Sunetele din interior erau tot atât de ostile ca şi decorul: un păcănit de tocuri pe podeaua faianţată, un scârţâit de cărucioare, voci aspre de femei bătrâne, ale căror strigăte acopereau murmurele pacienţilor. Un loc al privilegiilor trecute, care trăia acum vremuri grele. La etajul şapte, un acoperiş din sticlă colorată lumina casa scării. Sub el, un omuleţ bărbos şi ochelarist, îmbrăcat într-un costum negru, ţinea sfios în mână un buchet de crini aurii.

— Prietenul dumneavoastră, Peter, e-n vizită la domnişoara Eugenie, îmi spuse el în grabă. Protectorii lui i-au permis să stea o jumătate de oră. Aşa că vă rog să fiţi cât mai scurt, domnule Timothy, zise el şi-mi întinse crinii ca să-i iau cu mine.

Prietenul meu Serghei este un creştin cu patalama la mână, mi se destăinuise Zorin. *Aşa că, dacă îl ţin departe de închisoare, mă va ajuta să ajung în Rai.*

*

În mijlocul cârpelor negre de murdărie, care o acopereau, domnişoara Eugenie părea o culme albă şi subţire de munte. Era o fiinţă mititică şi galbenă şi respira trăgând aerul în piept cu înghiţituri scurte şi hârşâite, iar Zorin-soldatul stătea lângă ea ca o gardă de onoare, cu umerii traşi spre spate şi pieptul bombat, parcă pentru a pune în evidenţă medaliile pe care ar fi trebuit să le poarte. Chipul său cu trăsături aspre era sculptat în suferinţă. Am pus apă într-un borcan în care am aranjat apoi florile, după care m-am strecurat de-a lungul patului, pe partea pe care se afla Zorin, până când am reuşit să-i prind mâinile pe care le întinsese spre mine. S-a ridicat în picioare şi, cu o mişcare de luptător, m-a tras spre el, m-a îmbrăţişat, stânga-dreapta-sărutare, apoi mi-a dat drumul să mă aşez de cealaltă parte a patului pe ceea ce părea să fie un scăunel pentru muls animalele.

— Îţi mulţumesc că ai venit, Timothy. Iartă-mă pentru deranj.

Luă mâna domnişoarei Eugenie şi o strânse uşor. Forma aceea din pat putea fi tot atât de bine un copil sau un bătrân. Ţinea ochii închişi. Zorin îi aşeză mâna pe piept, apoi, de teamă să nu fie prea grea, o puse cu grijă pe pat.

— E soţia ta? am întrebat.

— Ar fi trebuit să fie.

Ne-am privit stânjeniţi, niciunul dintre noi nesimţindu-se în stare să înceapă discuţia. Sub ochii lui se întindeau cearcăne galbene. Poate că nici eu nu arătam mai bine.

— Îţi aduci aminte de Ceceev? zise el.

Regulile meseriei noastre îmi cereau să caut adânc în memorie.

— Konstantin. Ataşatul cultural de la ambasada voastră. De ce?

Zorin se încruntă nerăbdător şi aruncă o privire rapidă spre uşă. Începu să vorbească englezeşte iute şi cu glas scăzut.

— Cultura era de fapt acoperirea. Cred că ştii foarte bine. În realitate, era numărul doi dintre rezidenţi. Avea un prieten pe nume Pettifer, un intelectual burghez marxist. Cred că-l cunoşti şi pe el.

— Vag.

— Hai să nu ne jucăm, Timothy, măcar nu azi. Zorin nu are timp şi nici domnul Bairstow nu stă mai bine. Pettifer ăsta a complotat cu Ceceev ca să fure o sumă de bani de la guvernul rus şi au folosit ambasada din Londra drept paravan. Îţi aminteşti că şi eu am avut rang comercial. Ceceev mi-a falsificat semnătura pe anumite documente. Suma pe care au furat-o depăşeşte orice minte sănătoasă. S-ar părea că e în jur de cincizeci de milioane de lire. Eşti la curent cu toate astea?

— Am auzit nişte zvonuri, am răspuns şi mi-am adus aminte cum, chiar şi atunci când fierbea, Zorin se exprima în aceeaşi engleză complicată, învăţată la şcoala lui de spioni, un idiom demodat şi pedant; şi cum, ascultându-l cum vorbeşte în casa conspirativă din Shepherd Market, obişnuiam să mi-i imaginez pe instructorii lui ca pe nişte bătrâni pasionaţi de operele lui Bernard Shaw.

— Guvernul meu vrea un ţap ispăşitor şi m-a ales pe mine. Zorin a complotat cu ticălosul de Ceceev şi cu disidentul englez Pettifer. Zorin trebuie judecat. Ce rol a jucat fostul tău Birou în povestea asta?

— Niciunul.

— Pe cuvântul tău?

— Pe cuvântul meu.

— Dar eşti la curent cu povestea asta? S-au consultat cu tine?

Viteza şi intensitatea întrebărilor, precum şi gravitatea tonului cu care le punea, m-au convins să las orice prudenţă la o parte.

— Da, am răspuns.

— Ca să-ţi ceară sfatul?

— Ca să mă interogheze şi să mă acuze. M-au trecut şi pe mine într-un rol asemănător, cel de complice al vostru. Voi şi cu mine am avut convorbiri secrete, aşa că suntem toţi un fel de hoţi.

— De-asta acum eşti Bairstow?

— Da.

— Unde este Pettifer?

— Probabil că aici. Unde e Ceceev?

— Prietenii mei spun că a dispărut. Poate că e la Moscova, poate în munţi. Idioţii l-au căutat peste tot, ba au pus mâna şi pe câţiva dintre ai lui. Numai că inguşii nu se lasă uşor interogaţi, preciză el şi trăsăturile i se recompuseră într-un surâs posomorât. Niciunul dintre ei nu a făcut de bunăvoie vreo declaraţie. Ceceev e un tip isteţ, îmi place de el, dar în adâncul inimii nu e decât un ticălos şi noi îi omorâm pe ticăloşi ca pe muşte. A furat banii ca să-i ajute pe ai lui. Pettifer al tău l-a ajutat – poate tot pentru bani, cine ştie? Sau poate chiar din prietenie.

— Idioţii zic şi ei acelaşi lucru?

— Bineînţeles că nu. Nu sunt chiar atât de idioţi.

— De ce nu?

— Pentru că refuză să susţină teoria propriei lor incompetenţe, replică el, păstrându-şi cu greu tonul scăzut al vocii, din cauza furiei care îl copleşise. Dacă Ceceev era un patriot inguş, n-ar fi trebuit să-l trimită la Londra. Ai impresia că cei de la Kremlin vor să transmită lumii întregi aspiraţiile naţionale ale unui trib de sălbatici? Ai

impresia că vor ca întreaga binecuvântată confrerie a bancherilor internaţionali să afle că un ticălos îşi poate semna, într-o ambasadă rusă, un cec de cincizeci de milioane de lire spre folosinţă personală?

Eugenie începu să tuşească. Privind-o disperat, Zorin o ridică în braţele lui puternice. Nu cred să fi văzut vreodată atâta durere şi atâta adoraţie gravate pe un chip atât de nepotrivit pentru aşa ceva. Femeii îi scăpă un suspin blând, prin care încercă să se scuze. La un semn al lui Zorin, am îndreptat pernele, iar el a aşezat-o uşor la loc.

— Timothy, găseşte-l pe Ceceev pentru mine, comandă el. Spune-i să strige lumii întregi cauza pentru care luptă, să spună că e un om bun, să spună ce a făcut şi de ce a făcut. Şi în acelaşi timp să spună că Volodia Zorit şi cu tine sunt nevinovaţi. Spune-i să-şi mişte curul ăla nenorocit înainte ca idioţii să-mi trântească un glonţ în ceafă.

— Şi cum să-l găsesc?

— Păi, pentru numele lui Dumnezeu, Pettifer a fost agentul tău! Ne-a scris! KGB-ului sau cum ni s-o mai fi zicând în zilele astea. Şi-a mărturisit toate crimele. Ne-a spus că vă aparţinea vouă şi abia pe urmă nouă. Dar că acum vrea să-şi aparţină în întregime. Să nu mai aibă de-a face nici cu voi, nici cu noi. Din nefericire, scrisoarea se află în mâinile idioţilor şi nu va vedea niciodată lumina zilei. Aşa că tot ce-a reuşit să facă a fost să se transforme singur într-o ţintă vie. Şi dacă idioţii vor putea să-l ucidă şi pe Pettifer, nu numai pe Ceceev, au să fie încântaţi.

Zorin scoase din buzunar o cutie de chibrituri englezeşti şi o puse pe pat, în faţa mea.

— Timothy, du-te la inguşi. Spune-le că eşti prietenul lui Pettifer. El o să confirme. Ca şi Ceceev, de altfel. Astea sunt numerele de telefon de la Moscova ale capilor răzvrătiţilor cunoscuţi aici. Spune-le să te ducă la el. Pot s-o facă! S-ar putea să te şi omoare, dar nu pentru că ar avea ceva personal împotriva ta. Un ticălos rămâne un ticălos. Iar dacă te-ntâlneşti cu Ceceev, taie-i boaşele pentru mine.

— Da, numai că e o problemă.

— Sunt sute de probleme. Despre care dracu' dintre ele vorbeşti?

— Dacă aş fi în locul stăpânilor tăi, dacă aş vrea să pun mâna pe Ceceev şi dacă te-aş avea pe tine drept prizonier, tot ce mi-ai sugerat tu acum câteva clipe este exact ceea ce ţi-aş spune să-i transmiţi lui Cranmer când ar fi intrat în încăperea asta.

Zorin a început să protesteze, dar n-am ţinut seama de el.

— Pe urmă aş aştepta ca Cranmer să mă ducă la Ceceev. Şi, evident, şi la prietenul său, Pettifer...

Zorin îşi înghiţi un mârâit furios şi-mi tăie vorba fără menajamente:

— Crezi că nu aş fi făcut aşa ceva, dacă asta ar fi fost situaţia? Isuse Cristoase! Chiar eu m-aş duce la ei şi le-aş spune: „Ascultaţi, idioţilor! Cranmer, spionul britanic, vine să mă vadă! E un tip cam nătâng. Crede că îi sunt prieten. L-am prins în mreje, aşa că lăsaţi-mă să-l trimit la inguşi. O să-i ţinem urma împreună, ca unei pete de ulei în apă, până când o să ajungem la fântână! Şi-atunci am face-o praf pe jigodia aia rebelă şi le-am trimite la dracu' maeştrii spioni din Anglia!" Da, aş face toate astea şi mai mult de-atât, dacă aşa ne-am recâştiga demnitatea şi poziţia în lume. Am crezut toată viaţa în ceea ce am făcut. „Ei bine", îmi ziceam, „facem şi greşeli, o luăm pe căi greşite, doar suntem oameni, nu îngeri. Oricum însă, noi suntem cei care au dreptate. Cu noi viitorul oamenilor este în siguranţă. Noi suntem instrumentele morale ale istoriei." Când a apărut *perestroika* am sprijinit-o, ca de altfel întreg Serviciul. „Dar să fie treptat", am spus. „Să-i hrănim cu linguriţa. Câte o bucată de libertate la o masă." Numai că n-au vrut să fie hrăniţi cu linguriţa. Dimpotrivă, au vărsat hârdăul şi au înfulecat tot la o singură masă. Şi acum, uite în ce hal am ajuns!

O privea pe Eugenie cu atâta intensitate, încât părea că vorbeşte doar pentru ea, mai ales că glasul îi redevenise blând, aproape tandru.

— Aşa că pe unii, destul de numeroşi, sincer vorbind, i-am împuşcat, continuă el. Unii erau oameni buni, pe care n-ar fi trebuit să-i omorâm. Alţii erau doar nişte jigodii puturoase, care ar fi meritat să fie împuşcate de zece ori, nu doar o dată. Ia zi, câţi

oameni a omorât Dumnezeu? Şi pentru ce? Câţi omoară El pe nedrept în fiecare zi, fără niciun motiv, fără nicio explicaţie, fără milă? Iar noi nu suntem decât nişte fiinţe omeneşti şi am avut şi motiv.

Când să trec pragul, am aruncat o privire în urmă. Zorin se aplecase peste femeia din pat şi, cu chipul scăldat de lacrimi, îşi concentrase întreaga atenţie asupra respiraţiei ei chinuite.

*

În cameră aveam două telefoane, unul roşu şi altul negru. O mică foaie de hârtie lucioasă susţinea că telefonul roşu reprezenta Linia Directă şi Personală, care mă lega cu Tot Restul Lumii. Numai că, pe la ora două noaptea, telefonul negru a fost cel care m-a smuls din moţăială.

— Dumneavoastră sunteţi, domnule Bairstow? întrebă un glas bărbătesc într-o engleză corectă, dar cu accent.

— Cine sunteţi?

— Sunt Issa. Vă rog, ce vreţi de la noi, domnule Bairstow?

Issa, cel de pe robotul telefonic din Cambridge al Emmei, mi-am spus.

— Sunt un prieten al lui Mișa, am răspuns.

În ultimele două zile, repetasem de nenumărate ori propoziţia asta la telefoanele din cabinele publice sau cafenele, în beneficiul roboţilor sau ale unor intermediari cu vorbă scurtă şi tăioasă, folosindu-mă de rusa mea ieşită de sub presa manuală a unei tipografii, cum îi plăcea lui Larry să spună, şi de numerele de telefon pe care mi le dăduse Zorin: sunt aici, sunt Bairstow, sunt un prieten al lui Mișa, e urgent, vă rog să luaţi legătura cu mine la hotel, la numărul ăsta de telefon. Şi trebuie să mărturisesc că mă simţeam ciudat să acţionez pe post de agent al lui Zorin.

— Vă rog, domnule Bairstow, cine este Mișa?

— Mișa este un domn englez, ca şi mine, Issa, am replicat jovial,

căci nu doream ca cei douăzeci de ascultători din preajmă să aibă impresia că asistă la o conversaţie conspirativă.

Cât timp Issa îmi digeră vorbele, la celălalt capăt al firului se instală tăcerea.

— Cu ce se ocupă omul ăsta, Mișa, vă rog?

— Face comerţ cu covoare. Le cumpără în străinătate şi le livrează unor clienţi speciali.

Am aşteptat puţin, dar interlocutorul meu s-a mulţumit să tacă.

— Din păcate, exportatorul pe care Mișa îl folosise pentru livrări…

Dar nu am reuşit să-mi termin fraza, căci Issa m-a întrerupt brusc.

— Ce treabă aveţi la Moscova?

— Sunt aici din prietenie. Aduc nişte mesaje personale foarte importante pentru Mișa.

Legătura se întrerupse. Ca şi Larry, puţini ruşi spun la revedere la telefon. Am rămas cu privirea pierdută în întuneric. Zece minute mai târziu, telefonul sună din nou. De data asta, Issa vorbea acompaniat de tremolourile unor voci din fundal.

— Care e prenumele dumneavoastră, domnule Bairstow, vă rog?

— Colin, am răspuns. Dar cei care mă cunosc îmi spun uneori Tim.

— Tim?

— Prescurtare de la Timothy.

— Colin Timothy?

— Colin sau Timothy. Timothy e mai degrabă o poreclă.

Am repetat cuvântul „poreclă” în ruseşte. Am repetat şi „Timothy”, mai întâi în engleză, apoi în versiunea rusă.

Interlocutorul meu dispăru din nou. Se întoarse după alte douăzeci

de minute.

— Domnul Colin Timothy?

— Da.

— Sunt Issa.

— Da, Issa.

— O maşină va aştepta în faţa hotelului dumneavoastră. O Lada albă. Numărul maşinii este – acoperi telefonul cu palma, ca şi cum s-ar fi sfătuit cu cineva – numărul este 686.

— Cine are să fie în maşina asta? Unde are să mă ducă?

Glasul celălalt deveni deodată imperativ, ca şi cum proprietarul său ar fi primit ordinele pe care mi le transmitea chiar în timp ce vorbea cu mine.

— Maşina e chiar acum în faţa hotelului. Şoferul este Mahomed. Veniţi imediat, vă rog. Veniţi acum.

M-am îmbrăcat urgent. Pe pereţii coridorului atârnau nişte tablouri înfiorătoare, reprezentând ţărani ruşi care dansau fericiţi în mijlocul unor poieni acoperite de zăpadă. La Cazino doi finlandezi posaci jucau, având ca adversari doar crupierii şi animatoarele. Am ieşit în stradă. O liotă de fete însoţite de peştii lor au venit spre mine şi atunci am strigat „nu” atât de vehement, încât s-au dat imediat înapoi. Picăturile îngheţate de ploaie se amestecau cu fulgi de lapoviţă. Nu aveam pălărie şi eram îmbrăcat doar cu un impermeabil subţire. Domnul comandase cumva un taxi? mă întrebase portarul în germană. Nu, domnul nu comandase nimic. Domnul îl comandase pe Larry. Aburi se revărsau din gurile de canal din pavaj. Siluete vagi se amestecau cu umbrele de cealaltă parte a străzii.

În mijlocul drumului, oprită între două camioane, aştepta o Lada nu albă, ci verde, cu numărul 688 şi nu 686. Dar era o Lada şi eram la Moscova. Un bărbat foarte bine clădit şi zâmbăreţ, nu mai înalt de un metru şaizeci, îmi deschise portiera. Purta o bonetă groasă cu pompon, un costum sport şi o jachetă vătuită, iar pe chip şi în

privire i se citea tristeţea unui bufon. Un al doilea bărbat se ascundea în umbrele din spatele maşinii, chipul uscăţiv abia zărindu-i-se de sub borul pălăriei. Dar o rază de lumină de la felinarul sub care era oprită maşina chiar atunci se agăţă de albastrul cămăşii. Şi cum, în momente de tensiune maximă, un om vede totul sau nimic, am observat că purta cămaşă fără guler în sensul occidental al cuvântului, că fusese croită dintr-un material gros şi ţesut de mână, că era croită pe gât şi că era prinsă cu un şiret din pânză împletită.

— Domnul Timothy? întrebă bufonul şi îmi strânse mâna. Numele meu este Mahomed, domnule, ca Profetul, mă înştiinţa el într-o limbă rusă la fel de demnă ca a mea. Regret că cei mai mulţi dintre prietenii mei sunt morţi.

M-am urcat în maşină şi m-am aşezat pe scaunul de lângă şofer, întrebându-mă dacă încercase să-mi spună că şi prietenii mei muriseră. După ce închise portiera, reapăru în faţa maşinii ca să fixeze ştergătoarele de parbriz la locul lor. Apoi se aşeză fără probleme pe scaunul şoferului, deşi dimensiunile nu i se potriveau deloc. Răsuci de câteva ori cheia în contact. Clătină din capul moţat ca un om care ştie că nimic nu merge ca lumea şi răsuci din nou cheia. Motorul a început să sforăie şi am pornit la drum, făcând slalom printre găurile din asfalt; am observat atunci că Mahomed făcea exact ceea ce sperasem să facă: nu scăpa din ochi oglinda retrovizoare.

Bărbatul din spatele nostru mormăia într-un telefon celular cuvinte într-o limbă pe care nu o înţelegeam. Din când în când, se întrerupea ca să-l piloteze pe Mahomed, dându-i indicaţii de traseu pe care le anula aproape imediat, în aşa fel încât călătoria noastră s-a transformat într-un lung şir de ţâşniri şi replieri grăbite, până în clipa în care ne-am adăpostit plini de recunoştinţă în spatele unui lung şir de limuzine. Am coborât din maşină. Nişte tineri foarte bine făcuţi, cu căciuli de vizon pe cap, cizme de cowboy în picioare şi pulovere pe gât, părăsiră pragul unei uşi şi se apropiară de noi. Unul dintre ei avea brăţară de aur la o mână şi un pistol-mitralieră în braţe. Mahomed îi puse o întrebare, aşteptă şi primi un răspuns bine cântărit. Tânărul aruncă o privire iute pe ambele laturi ale drumului, iar apoi îmi lovi uşor cotul în felul în care îi dirijăm pe

orbi. Mahomed intră pe aleea dintre două depozite despărţite de grinzi puternice. Mergea cu paşi mari, împingându-şi pieptul înainte şi trăgându-şi capul înspre spate; mâinile i se legănau ceremonios de-o parte şi de alta a corpului. În urma noastră veneau doi sau trei băieţi.

Am trecut pe sub o arcadă şi am coborât treptele abrupte ale unei scări din piatră, ajungând în dreptul unei uşi roşii din fier, fixată în bolţuri de cale ferată şi luminată de un bec spânzurat deasupra ei. Mahomed bătu un semnal în uşă şi, în timp ce aşteptam un răspuns, ploaia ne bătea drept în ceafă. În sfârşit, uşa s-a deschis şi am fost înghiţiţi de un nor de fum de ţigară. Am auzit ritmul cunoscut al muzicii rock şi, de-a lungul unui perete de cărămidă mov, am văzut atârnate chipurile albe ale prietenilor morţi ai lui Mahomed. Movul s-a transformat în portocaliu, iar eu am reuşit să disting şi trupuri înfăşurate în ţesături întunecate, strălucirea armelor şi mâini gata să apese pe trăgaci. Mă aflam faţă-n-faţă cu un detaşament de şapte sau opt oameni înarmaţi. La brâu le atârnau grenade. Uşa se închise în urma mea. Mahomed şi prietenii lui dispăruseră. Doi bărbaţi mă însoţiră de-a lungul unui coridor cu pereţii vopsiţi în roşu aprins, până la un balcon de observaţie care dădea printr-un geam fumuriu spre separeurile fastuoase, îmbrăcate în pluş, ale unui *night-club* moscovit. Chelnerii se mişcau lent printre mese; pe ringul de dans, câteva perechi se legănau purtate de muzică. Câteva fete goale se răsuceau absente în ritm de rock. Atmosfera era tot atât de erotică şi de tensionată ca cea din sala de aşteptare a unui aeroport. După un colţ, balconul se transforma într-o sală de proiecţie combinată cu un birou. Un morman de Kalaşnikovuri se sprijinea de perete, lângă cutii cu muniţie şi grenade. Doi băieţi stăteau lângă fereastra de observaţie, iar un al treilea îşi lipise un telefon celular de ureche şi urmărea atent cu privirea monitoarele pe care apăreau aleea, limuzinele parcate în faţa intrării, scara de piatră şi holul de la intrare.

Într-un colţ îndepărtat al încăperii, un bărbat cu chelie, îmbrăcat cu o haină şi o pereche de izmene, era prins cu cătușe de un scaun. Se chircise cu totul, îmbibat în propriul sânge. La un birou aflat la nici măcar un metru jumate distanţă de el, stătea un omuleţ gras, îmbrăcat într-un costum maro, care trecea sârguincios nişte bancnote de o sută de dolari printr-un detector electronic, făcând

adunarea cu ajutorul unui abac de lemn. Uneori, în timp ce număra banii, clătina din cap sau îşi lăsa ochelarii în jos pe nas, ca să se uite pe deasupra lor într-un registru. Din când în când se oprea ca să ia o înghiţitură zdravănă de cafea din ceaşca aflată lângă el.

Iar peste toate astea se roteau privirile imperturbabile şi lipsite de orice expresie ale unui bărbat de vreo patruzeci de ani, cu o constituţie foarte atletică; era îmbrăcat cu un bluzon verde cu nasturi de aur, pe degete îi străluceau mai multe inele de aur, iar la încheietura mâinii purta un ceas de aur marca Rolex, îmbogăţit cu diamante şi mici rubine. Avea o faţă lată şi umeri largi şi i-am observat muşchii puternici ai gâtului.

— Eşti Colin Bairstow, căruia i se spune Timothy? mă întrebă el în engleza pe care o auzisem la telefon.

— Iar tu eşti Issa, am replicat.

Murmură un ordin. Bărbatul din dreapta mea îşi puse mâinile pe umerii mei. Un al doilea se plasă chiar în spatele meu. Apoi le-am simţit mâinile explorându-mi partea de sus a corpului, iar pe urmă pântecele, coapsele, gleznele, în buzunarul interior al hainei îmi găsiră portofelul pe care i-l dădură lui Issa, care îl prinse între degete de parcă ar fi fost cine ştie ce mizerie. Atunci i-am observat butonii de la manşete: mari cât nişte monezi şi gravaţi cu ceea ce păreau să fie nişte lupi. Primi apoi stiloul meu şi batista, cheia de la camera de hotel, fişa de la hotel şi ceva mărunţiş. Cu un aer dezgustat, Issa puse totul într-o cutie de carton de culoare închisă.

— Unde-ţi este paşaportul?

— Cei de la hotel îl opresc în momentul în care îţi iei în primire camera.

— Rămâi în aceeaşi poziţie.

Din buzunarul bluzonului, scoase un aparat de fotografiat pe care îl fixă asupra mea de la numai câţiva centimetri distanţă şi apăsă pe buton de două ori la rând. Apoi se învârti în jurul meu cu paşi lenţi, de stăpân, mă fotografie şi din lateral, derulă filmul, îl scoase din aparat şi îl întinse unuia dintre paznici, care ieşi în grabă cu el din

încăpere. Bărbatul legat de scaun scoase un scâncet sufocat, îşi dădu capul pe spate şi începu să sângereze pe nas. Issa murmură atunci un alt ordin, iar doi băieţi desfăcură cătuşele şi îl târâră pe amărât de-a lungul coridorului. Bărbatul în costum continua să treacă bancnotele de o sută de dolari prin maşina electronică şi să le noteze pe abac.

— Aşază-te aici.

Issa luă loc la un birou. M-am aşezat pe un scaun în faţa lui. Din buzunar pescui o bucată de hârtie pe care o despături cu grijă. Între noi aranjă un casetofon de buzunar, amintindu-mi în felul ăsta de Luck şi Bryant şi de secţia lor de poliţie. Avea mâini mari, versate şi misterios de elegante.

— Care e numele complet al celui căruia îi spui Mișa?

— Doctorul Lawrence Pettifer.

— Care sunt aptitudinile omului ăsta?

— Poftim?

— Talente. Realizări. Ce e aşa greşit dacă spun „aptitudini”?

— Nimic. Atâta doar că, pentru o clipă, nu te-am înţeles. E un cercetător al revoluţiilor. Un prieten al naţiunilor mici. Un lingvist. Ca şi tine.

— Şi ce altceva mai e omul ăsta, te rog?

— Un fost agent KGB, dar în realitate un agent al Serviciului Secret Britanic.

— Care e situaţia oficială referitoare la omul ăsta în Marea Britanie?

— E un evadat. Britanicii îl bănuiesc că ar fi furat o mare sumă de bani de la Ambasada Rusă. Acelaşi lucru îl bănuiesc şi ruşii. Şi au dreptate. Într-adevăr, a furat.

Issa studie atent hârtia din faţa lui, având în acelaşi timp grijă să o

ţină departe de ochii mei.

— Când te-ai întâlnit ultima oară cu cel numit Mișa?

— Pe optsprezece septembrie, anul ăsta.

— Descrie-mi împrejurările întâlnirii.

— A avut loc noaptea. Într-un loc numit Priddy, departe, în regiunea Mendip, în Somerset. Eram singuri.

— Despre ce-aţi discutat?

— Probleme personale.

— Despre ce aţi discutat?

Exista un mârâit ierarhic de care mă folosisem uneori şi efectul fusese cel aşteptat, un mârâit la care am recurs şi acum.

— Mie să nu-mi vorbeşti aşa, de parcă aş fi un ţăran. Dacă-ţi spun că erau personale, atunci să ştii că erau personale.

Primisem palme la şcoală, poate chiar prea multe.

Primisem palme de la femei, cu toate că niciodată nu se mai întâlneau cu o a doua ocazie. Făcusem box. Dar cele două palme cu care mă trăsni Issa, aplecându-se peste birou, erau precum nişte culori pe care nu le mai văzusem până atunci, ca nişte sunete pe care nu le mai auzisem niciodată. M-a lovit cu mâna stângă şi aproape simultan şi cu mâna dreaptă, iar mâna aia dreaptă a fost ca o ţeavă de fier din cauza inelelor de aur care se odihneau pe fiecare deget. Şi, în timp ce mă pocnea, i-am văzut ochii întunecaţi de trăgător de elită fixându-mă atât de ferm, încât mi-a fost teamă că mă va lovi până mă va ucide. Dar o convocare venită din cealaltă parte a încăperii îl făcu să se oprească şi să înşface telefonul celular care-i fu adus de băiatul de la monitoarele de televiziune. Ascultă atent, înapoie telefonul şi îi puse o întrebare contabilului, care clătină din cap, fără să se oprească din număratul banilor.

— Tipii sunt glumeţi, se plânse contabilul în ruseşte. Zic că e o treime şi când colo nu e nici măcar a zecea parte dintr-o treime. Nu-

i de-ajuns să-şi plătească datoriile, nu-i de-ajuns nici să hrăneşti un şoarece. Sunt nişte hoţi atât de proşti, că stai să te-ntrebi cum de s-au apucat de meseria asta.

Cu o zvâcnitură din coate, ridică banii şi îi dădu lui Issa; apoi se jucă încă puţin cu bilele abacului, luă o riglă şi un creion roşu şi se apucă să tragă câte o linie pe fiecare a patra pagină din registru. În cele din urmă, îşi scoase ochelarii şi îi puse într-o casetă de oţel pe care o vârî apoi cu grijă în buzunarul interior al hainei. Dintr-odată, toată gaşca – luptătorii, contabilul, Issa şi eu însumi – a pornit în grabă pe coridorul roşu spre holul de la intrare. Uşa de fier se deschise în faţa noastră, scara de piatră ne invita să coborâm, tineri înarmaţi se vânzoleau peste tot, aerul proaspăt năvăli peste mine asemenea unei pale de libertate, în timp ce ultimele stele ale nopţii clipeau încă pe cerul palid al zorilor. O maşină lungă fu adusă în dreptul scării. Tovarăşul cel uscăţiv al lui Mahomed era deja instalat pe scaunul şoferului şi-şi ţinea mâinile înmănuşate pe volan. Mahomed însuşi se aşezase în spate şi în mâini ţinea o eşarfă cu buline pe care mi-o legă peste ochi cu îndemânarea unei infirmiere.

Acum trec de cealaltă parte a oglinzii, îmi spuneam în gând, în timp ce mă înghiţea întunericul. Mă înec în Lacul Priddy. Nu pot să văd, prin urmare nu pot să respir. Ţip, dar toţi ceilalţi sunt surzi şi orbi. Ultimul lucru pe care l-am văzut au fost pantofii italieneşti extrem de eleganţi ai lui Issa care se aşezase lângă mine, în timp ce Mahomed strângea nodul eşarfei. Erau pantofi împletiţi, din piele maro, şi aveau catarame din zale aurii.

*

Ce anume vor?

Pe cine aşteptăm?

Ceva n-a mers cum trebuia. Planurile sunt modificate.

Am visat că urma să fiu împuşcat în zori şi, când m-am trezit, se făcuse deja ziuă şi am auzit paşi şi zgomot de voci dincolo de uşă.

Am visat că Larry stătea pe patul meu şi mă privea, aşteptând să mă trezesc. M-am trezit şi l-am văzut pe Zorin aplecat peste mine,

ascultându-mi răsuflarea, dar nu era decât unul dintre tinerii mei paznici care îmi aducea micul dejun.

Am auzit-o pe Emma cântând ceva de Peter Maxwell Davies în biserica de la Honeybrook.

*

Beciul meu era de fapt un club de întreţinere a formei fizice, cu aparatele de gimnastică împinse la perete şi cu un anunţ pe uşă care spunea că localul era ÎNCHIS PENTRU REPARAŢII. Clubul se afla la subsolul unui bloc cu o înfăţişare monstruoasă, la o oră de mers orbeşte cu maşina, departe de Moscova metropolitană, la capătul unui drum plin de hârtoape, printre duhori de gunoaie, petrol şi copaci putrezi, şi era cel mai prost întreţinut loc de pe pământ şi de sub el. Aerul umed puţea, apa gâlgâia toată noaptea prin conductele care traversau tavanul, îndreptându-se spre podeaua crăpată, din ciment – conducte de scurgere, conducte pentru apă caldă şi rece, conducte pentru încălzire, conducte care erau de fapt cabluri electrice şi de telefon, populate de şobolani mici şi cenuşii, cei mai mulţi dintre ei aflaţi doar în trecere pe-acolo. Dacă aritmetica mea nu mă-nşală, atunci am stat în beciul cu pricina nouă zile şi zece nopţi, numai că timpul nu avea nicio importanţă, pentru că, atunci când eşti închis pentru prima oară, anii se duc fără ca ceasul tău să avanseze mai mult decât câteva secunde, iar distanţa în timp dintre două mese este un adevărat marş care traversează întregul deşert al propriei vieţi. Într-o noapte te culci cu fiecare femeie pe care ai cunoscut-o vreodată, iar când te trezeşti este tot noapte şi tot singur tremuri de frig.

*

Beciul meu n-avea ferestre. Cele două grilaje de sus, din perete, care ar fi trebuit să asigure aerisirea, fuseseră blocate de mult. Când m-am căţărat pe un cal de sărituri mâncat de şobolani, am descoperit că scheletul metalic era şi el mâncat de rugină. În prima zi, miasmele din celula mea mi s-au părut insuportabile, a doua zi mă supărau deja mult mai puţin, pentru ca în cea de-a treia zi să dispară cu totul, şi atunci am ştiut că devenisem şi eu o parte din ele. Dar mirosurile de deasupra mea erau un permanent carusel de parfumuri, de la cel de ulei de floarea-soarelui la cel de usturoi,

ceapă, miel fript şi friptură de pui, ajungând la aerul închis, universal, al familiilor numeroase, înghesuite în camere minuscule şi supraaglomerate.

*

— *Bashir Haji!*

M-am trezit cutremurat de strigătul de uluire sau de agonie scăpat de paznicii mei în toiul nopţii.

Mai întâi sunase telefonul de campanie. Apoi venise strigătul chinuit sau încântat.

Îl sărbătoreau oare?

Oare îl consacrau drept idolul lor şi îi strigau numele peste dealuri? Chemau blestemele asupra lui? Sau îl plângeau?

Am rămas treaz, aşteptând actul următor. Dar nu a mai urmat nimic. Am adormit la loc.

*

Un prizonier al inguşilor se poate simţi însingurat, dar singur nu e niciodată.

Bărbatul fără copii care eram a fost literalmente năpădit de copii. Îmi alergau deasupra capului, săreau pe el, se băteau, râdeau şi ţipau drept în creierul meu, iar mamele lor ţipau la ei. Din când în când, câte o plesnitură puternică era urmată de o tăcere amară şi fără suflare, după care ţipetele reveneau şi mai în forţă. Am auzit şi lătrături de câini, dar numai în afara clădirii. În timp ce tânjeam să fiu lăsat să ies, câinii cereau să fie lăsaţi înăuntru. Miorlăituri de pisici veneau de pretutindeni. Am auzit zarva televizoarelor care mergeau ziua-ntreagă. Am auzit seriale mexicane de duzină dublate în ruseşte, întrerupte de un anunţ urgent despre un nou faliment al unei companii financiare. Am auzit bolboroseala apei în baie, încăierări de bărbaţi furioşi sau beţi, ori de femei ultragiate. Am auzit şi plânsete.

Muzica era fie un disco rusesc ieftin, fie un rock american stupid,

separate uneori de ceva mai profund şi mai binevenit: un răpăit ritmic de tobe, agitat şi insistent, care mă stârnea să mă ridic, să sfidez ziua, să mă lupt, să câştig. Şi-am ştiut că era genul de muzică pe care-l căuta Emma, născută în văile şi munţii de baştină ai exilaţilor care o ascultau. Iar noaptea când toate sunetele astea amuţeau, auzeam curgerea neîntreruptă, la fel de veche ca şi marea, a discuţiilor din jurul focurilor de tabără.

Astfel, aveam impresia clară că devenisem parte integrantă a unei vieţi subterane, căci gazdele mele erau ele însele departe de casă şi dispreţuite, iar eu, cu toate că le eram prizonier, beneficiam de privilegiile unui oaspete de onoare. Dimineaţa, când paznicii mei mă conduceau, cu degetele lipite de buze, ca să-mi comande să tac, privindu-mă încruntaţi şi ameninţători, alergându-mă prin măruntaiele clădirii, spre toaleta minusculă, dotată cu bucăţi proaspăt rupte din ziare ininteligibile, mă simţeam mai degrabă complicele decât prizonierul lor.

*

Îl ascult pe Pettifer conferenţiind despre teamă. Nu este o dizertaţie prea lungă şi, în niciun caz, un seminar de duminică. Suntem într-un hotel din Houston, Texas, şi el tocmai petrecuse zece zile într-o închisoare cubaneză, pe baza unei acuzaţii false de deţinere ilegală de droguri – în realitate, bănuieşte el, pentru ca cei de la Securitate să-l poată vedea mai de aproape. La început nu l-au lăsat să doarmă. Pe urmă l-au ţinut o noapte şi o zi fără apă. În cele din urmă, l-au agăţat de patru inele fixate în perete şi l-au invitat să recunoască că era spion american.

— Ei bine, şi din momentul în care mi-am ieşit din pepeni, a fost nemaipomenit, mă asigură Larry, stând lângă piscina hotelului şi studiind costumele de baie care se plimbă pe lângă noi, în timp ce-şi savurează *piñă colada.* Le-am spus că era mai rău dacă ar fi făcut-o pe maică-mea târfă. Pe urmă le-am spus că mamele lor fuseseră nişte târfe şi chiar atunci sau, mă rog, cam pe-atunci, Rogov dă năvală peste noi şi le spune să mă dea jos de pe perete, să mă ducă să fac o baie şi să mă lase să plec.

Rogov e rezidentul-şef al KGB-ului din Havana. Convingerea mea intimă este însă că tocmai Rogov ordonase interogatoriul.

Îi pun întrebarea aceea imposibilă: Cum a fost? Larry se preface surprins.

— După Winchester? O nimica toată. Între o închisoare cubaneză şi House Library, o aleg oricând pe prima. Hei, Timbo – mă înghionteşte uşor – ce zici de tipa asta? E făcută pentru tine. Urâtă şi dornică. Nicio ameninţare.

*

Beneficiam de doi paznici care nu aveau nimic altceva de făcut decât să stea zi şi noapte după mine. Amândoi aveau aerul acela legănat, în vârful picioarelor, pe care îl observasem şi la tovarăşii lor de la *night-club*. Amândoi vorbeau rusa blândă din sud, dar ca pe a doua sau chiar a treia limbă, căci erau studenţi în anul întâi la Universitatea Islamică din Nazran, disciplinele fiind araba, Coranul şi istoria Islamului. Refuzară să-mi spună cum îi cheamă, bănuiesc fiindcă aşa era ordinul, dar şi fiindcă minciuna le era interzisă de credinţă, aşa că, în toate cele zece zile în care am fost împreună, cei doi nu au avut nume.

Mi-au spus plini de mândrie că erau murizi, devotaţi lui Dumnezeu şi stăpânilor lor spirituali, dedicaţi unei vieţi bărbăteşti şi discrete, de căutare a cunoştinţelor sacre. Murizii, ziceau ei, reprezentau inima morală a cauzei inguşe, precum şi a opoziţiei militare şi politice faţă de Rusia. Erau datori să dea un exemplu de pietate, cinste, vitejie şi asceză. Cel mai solid şi mai studios – nu-i dădeam nici unuia dintre ei mai mult de douăzeci de ani – venea de la Ekajevo, un sat cu mulţi locuitori în apropiere de Nazran; tovarăşul său mai mic era din Jairah, un sat aflat sus, în munţi, aproape de autostrada militară gruzină, în extremitatea sudică a mult disputatului raion Prigorodnâi, care constituia, după cum mi-au spus ei, jumătate din Ingusetia tradiţională.

Am aflat toate astea chiar din prima zi, în timp ce stăteau sfioşi la celălalt capăt al celulei mele, îmbrăcaţi în jachete de aviatori şi, strângându-şi pistoalele-mitralieră la piept, mă urmăreau cum îmi mâncam micul dejun – acelaşi ceai negru şi tare pe care-l găsisem în anticamera lui Aitken May, cu o felie groasă de lămâie, pâine, brânză şi ouă fierte. Mesele erau adevărate ceremonii. Murizii mei cărau pe rând tava şi erau foarte mândri de generozitatea lor. Am

observat foarte repede că meniul lor era mult mai puţin apetisant – consta, după cum mi-au spus ei, în provizii pe care şi le aduseseră din Nazran, în aşa fel încât să nu fie obligaţi să încalce legile credinţei lor – şi mi-am savurat cu ostentaţie hrana. A doua zi bucătarii înşişi au început să-şi facă apariţia: femei cu priviri deschise şi capetele înfăşurate în tot felul de eşarfe, care mă priveau cu atenţie din pragul uşii, cele mai tinere fiind mai reţinute, cele mai în vârstă studiindu-mă cu ochi strălucitori.

O singură dată, şi asta din cauza unei neînţelegeri, am avut parte şi de latura mai puţin sociabilă a relaţiei noastre. Stăteam întins pe pat şi probabil că visurile mele apucaseră o cale mai violentă, pentru că, atunci când am deschis ochii şi i-am văzut pe murizi holbându-se la mine, unul purtând mândru o bucată de săpun de toaletă şi nişte prosoape, iar celălalt tava cu cina mea, am ţâşnit în picioare scoţând un strigăt de luptă, doar pentru a simţi cum picioarele îmi fug de sub mine şi cum ţeava unsuroasă a unui pistol mi se înfige în ceafă. Din nou singur, am auzit sunetul telefonului de campanie şi sunetul vocilor lor liniştite care raportau întâmplarea. Apoi s-au întors ca să mă urmărească cum mănânc; la sfârşit, au luat tava şi m-au legat de pat.

Spre salvarea mea, am abandonat orice rezistenţă fizică şi psihică. Inert şi nepăsător, m-am autoconvins că cea mai mare libertate din lume era să nu ai niciun fel de control asupra propriului destin.

Şi totuşi, dimineaţa, când paznicii mei mi-au dat drumul, încheieturile mâinilor îmi sângerau, iar gleznele erau atât de amorţite, încât a trebuit să mi le ţin în apă rece.

*

Mahomed sosi cu o sticlă de votcă. Avea ochii înroşiţi, iar chipul rotund de sub boneta cu pompon era năpădit de o barbă ţepoasă şi întunecată la culoare. Ce anume îl făcea să fie atât de trist? Sau zâmbetele lui erau, toate, la fel de triste ca cel de-acum? Turnă votcă în pahare, dar el nu bău niciun strop. Mă întrebă dacă sunt mulţumit. „Regeşte”, i-am răspuns. Îmi oferi un zâmbet rezervat şi repetă: „Regeşte”. Am discutat apoi despre creaţiile literare ale lui Oscar Wilde, Jack London, Ford Maddox Ford şi Bulgakov. Mă asigură că i se întâmpla rareori să se angajeze în conversaţii

civilizate şi mă întrebă dacă, pentru mine, în Anglia, situaţia era asemănătoare.

— Numai cu Larry pot să atac asemenea subiecte, am replicat, sperând să-l atrag în direcţia aceea.

Răspunsul său fu însă un alt zâmbet trist, care nici nu confirma şi nici nu nega existenţa lui Larry. Mă întrebă apoi cum mă înţeleg cu murizii.

— Sunt politicoşi?

— Fără cusur.

— Sunt fii de martiri.

Din nou zâmbetul acela plin de tristeţe.

— Poate că se gândesc că eşti instrumentul voinţei lui Dumnezeu.

— De ce ar crede aşa ceva?

— Fiindcă există o profeţie, care circulă mai ales în cercurile sufite încă din secolul al nouăsprezecelea, când Imamul Şamil i-a trimis Reginei Victoria mai multe scrisori în care îi spunea că într-o bună zi Imperiul Rus se va prăbuşi, iar Caucazul de Nord, inclusiv Inguşetia şi Cecenia, vor trece sub suveranitate britanică.

Am primit această informaţie cu gravitate, aşa cum de altfel îmi fusese transmisă.

— Mulţi dintre bătrânii noştri vorbesc despre profeţia englezească continuă el. Dacă Imperiul Rus a început să se destrame, când vom primi un alt doilea semn? se întreabă ei.

O răsucire a memoriei mi-a amintit de cuvintele pe care mi le spusese odată Larry.

— Nu cumva am citit undeva, am zis în propoziţii tot atât de meşteşugite ca şi cele ale interlocutorului meu, că Regina Victoria i-a trimis Imamului Şamil arme ca să-l ajute să-i învingă pe opresorii ruşi?

— E posibil, acceptă Mahomed, fără prea mult interes. Imamul Şamil nu era un fiu al poporului nostru şi, de aceea, nu este cel mai mare dintre eroii noştri.

Îşi trecu palma groasă peste frunte, iar apoi îşi mângâie barba, ca şi cum ar fi vrut să îndepărteze o amintire nefericită.

— Mai e şi o legendă care spune că fondatorii naţiunilor cecenă şi inguşă fuseseră puşi să acţioneze într-un alt context.

— E-adevărat, am spus, amintindu-mi de lupii gravaţi pe butonii de la cămaşa lui Issa.

— Mai practic vorbind, întotdeauna a existai printre noi punctul de vedere conform căruia Marea Britanie ar putea modera hotărârea Moscovei de a ne încătuşa. Crezi că ăsta este unul din visele noastre fără substanţă, sau putem spera că veţi vorbi despre noi în consiliile din care suntem excluşi? Te întreb cu toată seriozitatea, domnule Timothy.

N-aveam niciun motiv să mă-ndoiesc de ea, dar era greu să-i dau vreun răspuns.

— Dacă Rusia îşi va încălca tratatele cu vecinii… am început eu stânjenit.

— Da?

— Dacă tancurile vor intra în Nazran aşa cum au intrat în ’68 în Praga…

— Păi, au şi făcut-o, domnule Timothy. Poate că la vremea aia dormeai. Inguşetia este o ţară aflată sub ocupaţie rusească. Şi aici, la Moscova, noi suntem nişte paria. Nici nu ne iubesc, nici nu au încredere în noi. Suntem victimele aceloraşi prejudecăţi care precumpăneau şi pe vremea ţarilor. Comunismul ne-a adus exact acelaşi lucru. Acum guvernul lui Elţân este plin de cazaci, iar cazacii ne-au urât încă de la facerea lumii. Are generali cazaci, spioni cazaci, cazaci în comitetele care ne hotărăsc noile hotare. Poţi să fii sigur că ne vor trage pe sfoară cu fiecare ocazie. Pentru noi lumea nu s-a modificat nici cu un centimetru în ultimele două

sute de ani. Suntem oprimaţi, suntem stigmatizaţi şi rezistăm. Rezistăm cu înverşunare. Poate că ar trebui să-i spui toate astea reginei voastre.

— Unde e Larry? Când pot să-l văd? Când o să-mi daţi drumul de-aici?

Se ridicase deja în picioare, pregătindu-se de plecare, iar la început am crezut că se hotărâse să nu-mi ia în seamă întrebările care, spre regretul meu, aveau în ele o notă de disperare incompatibilă cu buna purtare. Îmblânzit, m-a îmbrăţişat solemn, m-a privit aprig drept în ochi şi a murmurat ceva ce nu am înţeles, deşi mi-a fost teamă că era o rugăciune pentru protecţia mea.

— Mahomed este cel mai mare maestru în lupte din toată Inguşetia, spuse mândru muridul mai în vârstă. Este un mare sufit şi doctor în filozofie. Este un mare războinic şi un maestru spiritual. A omorât mulţi ruşi. L-au torturat în închisoare şi, când a ieşit de acolo, nu mai putea să vorbească. Acum are cele mai puternice picioare din întreg Caucazul.

— Mahomed este şi maestrul vostru spiritual? i-am întrebat.

— Nu.

— Dar Bashir Haji?

Intrasem într-un domeniu interzis. Cei doi tăcură brusc şi se retraseră în cămăruţa lor aflată de cealaltă parte a coridorului. Şi, din acel moment, n-am mai auzit decât o tăcere adâncă, întreruptă din când în când de câte un murmur neînţeles. Am presupus că fiii de martiri îşi spuneau rugăciunile.

*

Issa îşi făcu apariţia, părând strălucitor şi uriaş în jacheta nou-nouţă din piele şi aducând cu el servieta mea, împreună cu servieta-diplomat de la hotel. Era însoţit de doi din băieţii săi înarmaţi. Ca şi Mahomed, era neras şi pe faţă i se putea citi o expresie gravă, chinuită.

— Ai vreo nemulţumire? mă întrebă el, venind spre mine cu atâta

încrâncenare, încât am crezut că avea de gând să mă lovească din nou.

— Sunt tratat cu respect şi cu onoare, i-am întors răspunsul, la fel de agresiv.

Dar, în loc să mă pocnească, mă prinse de mână şi mă trase spre el în aceeaşi îmbrăţişare unilaterală pe care mi-o dăruise şi Mahomed şi mă bătu cu aceeaşi încredere pe umăr.

— Când am să plec de-aici? am întrebat.

— O să vedem. Peste o zi sau trei. Depinde.

— Depinde de ce? Ce aşteptăm?

Conversaţia cu murizii îmi dăduse îndrăzneală.

— Nu am nimic cu voi. Nu am gânduri necurate. Mă aflu aici într-o călătorie de onoare, ca să-mi văd prietenul.

Privirea lui încruntată mă tulbură. Barba aspră şi ochii pustiiţi îi dădeau aerul unei persoane care văzuse lucruri îngrozitoare la viaţa ei. Dar nu-mi oferi niciun răspuns. Se răsuci pe călcâie şi plecă, împreună cu războinicii săi. Mi-am deschis servieta. Documentele lui Aitken May lipseau, ca şi agenda cu adrese a Emmei. M-am întrebat atunci dacă Issa îmi plătise şi hotelul; dacă da, atunci aş fi vrut să ştiu dacă folosise cartea de credit anulată, pe numele lui Bairstow.

*

Îl aud pe Pettifer în singurătatea spionului. Jumătate din el se plânge, jumătate e mulţumit. Îşi compară existenţa cu căţăratul pe stânci, o activitate pe care o adoră.

— Este ca şi cum ai sta dracului atârnat în întuneric. Timp de o clipă eşti mândru că eşti de capul tău. În clipa următoare ai da însă orice ca să mai ai alţi doi flăcăi legaţi de frânghie. Iar alteori vrei pur şi simplu să-ţi scoţi cuţitul, să tai frânghia şi să dormi puţin.

*

Cu fiecare zi ce trecea, orele cele mai interesante – şi mai instructive – erau cele pe care le petreceam conversând cu murizii mei.

Uneori îşi făceau rugăciunile fără nicio jenă în faţa mea, după ce se rugaseră singuri. Veneau în camera mea, se aşezau pe unde puteau, închideau ochii şi-şi treceau plini de respect fiecare mărgea dintr-o mână în alta. Un murid, îmi explicau ei, nu prinde niciodată mărgeaua cu degetele fără să invoce numele lui Dumnezeu. Şi cum Dumnezeu avea nouăzeci şi nouă de nume, un şirag are nouăzeci şi nouă de mărgele, ceea ce însemna că numărul minim de invocaţii era nouăzeci şi nouă. Dar anumite ordine sufite – lăsau să se înţeleagă că şi cel din care făceau ei parte – cereau ca invocaţia să fie repetată de mai multe ori. Loialitatea unui murid era pusă la încercare şi verificată în multe feluri înainte ca el să fie acceptat. Ierarhia muridă era încâlcită şi descentralizată. Fiecare sat era împărţit în mai multe cartiere, fiecare cartier îşi avea propriul său cerc condus de un *turgh,* care la rândul lui se supunea unui vechil sau şeic-adjunct… Ascultându-i pe cei doi, am simţit o oarecare simpatie de breaslă pentru amărâtul de ofiţer al spionajului rus însărcinat cu imposibila misiune de le infiltra organizaţia. Paznicii mei murizi îşi interpretau cele cinci rugăciuni obligatorii ale zilei pe covoraşele speciale pe care le păstrau în cămăruţa lor. Rugăciunile pe care le ofereau în prezenţa mea erau suplimentare şi adresate unor persoane sfinte şi unor cauze deosebite.

— Issa este şi el murid? am întrebat, iar întrebarea mea a dat naştere unor hohote homerice de râs.

Issa este extrem de laic, îmi răspunseră ei printre hohote. Issa este un escroc excelent pentru cauza noastră! Prin raketii săi, ne asigură suportul financiar. Fără Issa, n-am avea niciun fel de arme. Issa are mulţi prieteni buni în mafia, Issa e din sat cu noi, e cel mai bun trăgător cu carabina de pe toată valea, cel mai bun la judo, la fotbal şi la…

Şi din nou tăcere, în timp ce eu meditam la noua înfăţişare a lui Issa, aceea de complice al lui Ceceev şi, poate, chiar creierul furtului celor treizeci şi şapte de milioane de lire ruseşti…

Dorinţa mea nestăpânită de a le pune tot felul de întrebări era nimic

în comparaţie cu sentimentul intens de curiozitate care se trezise în cei doi referitor la persoana mea. Abia îmi puneam dinainte tava cu mâncare, că se şi aşezau de cealaltă parte a mesei şi dădeau drumul la cele mai noi întrebări în regim de foc automat: Care erau cei mai viteji dintre englezi? Care erau cei mai buni războinici, luptători, boxeri? Elvis Presley era englez sau american? Regina avea putere absolută? Putea ea să distrugă satele, să ordone execuţii, să dizolve parlamentul? Munţii Angliei erau înalţi? În Parlament erau aleşi numai cei vârstnici? Creştinii au şi ei ordine şi secte secrete, oameni sfinţi, imami şi şeici? Cine îi învăţa să se bată? Ce fel de arme foloseau? Creştinii îşi tăiau animalele fără să le lase mai întâi să sângereze? Şi – deoarece le spusesem că locuiam la ţară – câte hectare de pământ aveam, câte capete de vită, câte oi?

Situaţia mea personală îi lăsa fără încetare perplecşi. Dacă eram un bărbat ca toţi bărbaţii, de ce nu aveam nici soţie, nici copii ca să mă fericească la bătrâneţe? Le-am explicat în van că eram divorţat. Pentru ei, divorţul, era doar un amănunt, corectarea câtorva ore. De ce nu aveam nicio soţie nouă care să-mi dăruiască fii?

Dorind să fiu răsplătit cu o sinceritate asemănătoare, le-am răspuns cu cea mai mare grijă.

— Prin urmare, ce vă aduce pe amândoi la Moscova? Nu ar fi trebuit să fiţi acum la Nazran, la Universitate? i-am întrebat într-o seară pe când stăteam de vorbă, savurând nenumărate ceşti de ceai negru.

S-au consultat reciproc, ca să vadă cine ar fi trebuit să aibă onoarea de a da prima replică.

— Am fost aleşi de şeful nostru spiritual să păzim un important prizonier englez, declară băiatul din vale, potopit de mândrie.

— Noi suntem cei mai buni războinici din Inguşetia, zise băiatul din munţi. Nu avem rivali, suntem cei mai viteji şi mai buni luptători, cei mai temerari, cei mai loiali!

— Şi cei mai devotaţi, adăugă prietenul lui.

Ajunşi aici, părură să-şi amintească de faptul că lauda de sine

contravenea învăţătura lor, căci arborară nişte expresii cât se poate de serioase şi se porniră să vorbească cu blândeţe.

— Am venit la Moscova ca să însoţim o mare sumă de bani pentru o cunoştinţă de-a unchiului meu, zise primul băiat.

— Banii fuseseră îndesaţi în două perne foarte frumos brodate, preciză cel de-al doilea. Asta pentru că cei din Caucaz sunt percheziţionaţi pe aeroporturi. Dar proştii de ruşi nu au bănuit că le-am ascuns în perne.

— Credem că banii pe care i-am păzit erau falşi, dar nu suntem siguri, zise primul cu sinceritate. Inguşii sunt nişte falsificatori de prima mână. La aeroport ne-am întâlnit cu un bărbat care s-a legitimat şi a plecat cu perne cu tot într-un Jeep.

O vreme, se pierdură într-o discuţie tensionată despre lucrurile pe care ar putea să le cumpere cu banii câştigaţi pentru serviciul acela: un aparat stereo, ceva haine, alte inele de aur, sau un Mercedes furat şi adus prin contrabandă din Germania. Eu nu mă grăbeam însă. Eram în stare să-mi aştept norocul o noapte întreagă, dacă era nevoie.

— Mahomed zice că sunteţi fii de martiri, am zis când au epuizat subiectul.

Băiatul de la munte rămase nemişcat.

— Tatăl meu a fost orb, spuse el. Şi-a câştigat existenţa recitind pe dinafară Coranul. Osetinii l-au torturat în faţa întregului sat, pe urmă soldaţii ruşi i-au legat mâinile şi picioarele şi l-au zdrobit cu un tanc. Când sătenii au încercat să-i ia cadavrul, soldaţii ruşi au tras în ei.

— Tatăl meu şi cei doi fraţi ai mei sunt şi ei acum lângă Dumnezeu, adăugă liniştit băiatul din vale.

— Când va fi să murim şi noi, vom fi pregătiţi, zise prietenul său cu aceeaşi neclintire cu care vorbise despre propriul său tată. Ne vom răzbuna taţii, fraţii şi prietenii şi pe urmă vom muri şi noi.

— Am jurat să luptăm cu *gazavat,* adăugă tovarăşul său cu tot atâta

intensitate. Războiul sfânt ne va elibera patria de ruşi.

— Trebuie să ne salvăm poporul de nedreptate, interveni băiatul de la munte. Trebuie să facem în aşa fel încât poporul nostru să fie puternic şi evlavios, pentru ca să nu poată fi prădat de necredincioşi.

Se ridică şi, ducându-şi mâna la spate, scoase la iveală un pumnal curbat pe care mi-l oferi să-l ţin.

— Asta este *kinjal*-ul meu. Dacă nu am altă armă, sunt înconjurat şi nu am nici muniţie, am să ies în fugă din casă şi am să-l lovesc de moarte pe primul rus pe care am să-l văd în faţa ochilor.

Fervoarea aceasta avu nevoie de ceva timp ca să se domolească. Dar cuvântul „necredincioşi" îmi oferi ocazia pe care o aşteptasem toată seara.

— Poate un necredincios să constituie obiectul rugăciunii unui murid? l-am întrebat.

Era clar că băiatul din vale se considera o autoritate morală mult mai solidă.

— Dacă acel necredincios este un om demn de o înaltă stimă şi dacă ne serveşte cauza, un murid se va ruga pentru el. Un murid se va ruga pentru orice om care este instrumentul lui Dumnezeu.

— Un necredincios demn de înaltă stimă ar putea să trăiască printre voi? m-am interesat, întrebându-mă în sinea mea ce-ar zice Larry de descrierea asta.

— Dacă un necredincios este oaspetele casei noastre, el se numeşte *hashah.* Un *hashah* este un bun sacru. Dacă i se face vreun rău, atunci jignirea este apreciată ca şi cum răul ar fi fost făcut tribului care-l protejează. O duşmănie de moarte va trebui să răzbune moartea unui *hashah* şi să spele onoarea tribului.

— Aveţi vreun astfel de *hashah* acum printre voi? am întrebat mai departe şi, aşteptându-le răspunsul, am adăugat: Un englez, poate? Un om care vă serveşte cauza şi vă vorbeşte limba?

Pentru o clipă absolut minunată, chiar am crezut că strategia mea răbdătoare avea să fie răsplătită. Cei doi s-au privit nervoşi, iar ochii le ardeau; au sporovăit în propoziţii iuţi şi şoptite, pline cu promisiuni de neînţeles. Apoi, treptat, am înţeles că băiatul de la munte mi-ar fi spus cu dragă inimă, dar că băiatul din vale îi ordona să păstreze tot ce ştia doar pentru sine.

În aceeaşi noapte l-am visat pe Larry în chip de Lord Jim contemporan, de monarh înscăunat al întregului Caucaz, cu Emma pe post de consoartă, oarecum speriată.

*

Au venit să mă ia în zori, la ora la care vin de obicei călăii. La început i-am visat, pe urmă au devenit adevăraţi. Mahomed, tovarăşul său cel uscăţiv şi doi dintre băieţii care asistaseră la momentul în care fusesem pălmuit la *night-club.* Murizii mei dispăruseră. Poate că fuseseră rechemaţi la Nazran. Poate că doriseră să se îndepărteze de ceea ce urma să se întâmple. O căciulă de astrahan şi un *kinjal* se odihneau pe marginea patului şi probabil că fuseseră puse acolo în timp ce eu încă dormeam. Ţepii de pe faţa lui Mahomed erau de-acum o barbă în toată puterea cuvântului. De data asta, o căciulă de vizon luase locul bonetei cu pompon.

— Plecăm imediat, te rog, domnule Timothy, mă anunţă el. Te rog să te pregăteşti pentru o plecare discretă.

Apoi se întinse într-un fotoliu ca un maestru de ceremonii, cu antena telefonului celular iţindu-i-se din jacheta căptuşită; privirea îi era lipită de băieţii care mă zoreau să-mpachetez – *kinjal*-ul în servietă, căciula de astrahan pe cap – iar urechea îi era ciulită spre coridor, atentă la orice sunet neobişnuit.

Telefonul lui Mahomed piui, stăpânul lui murmură un ordin şi mă bătu uşor pe umăr, de parcă îşi lansa campionul în cursă. Unul din băieţi îmi înşfăcă servieta, celălalt servieta-diplomat, fiecare dintre ei ţinând în mâna rămasă liberă câte un pistol-mitralieră. I-am urmat pe coridorul unde m-a întâmpinat un aer îngheţat care mi-a amintit brusc de hainele mele subţiri şi m-a făcut să mă simt plin de recunoştinţă pentru căciula primită. Uscăţivul şuieră ruseşte un „*repede,* lua-te-ar-dracu” şi-mi făcu vânt, fără niciun fel de

menajamente. Am urcat câteva trepte şi, când am ajuns la ultimele, am fost întâmpinat de zăpadă. Am trecut anevoie printr-o ieşire de incendiu într-un balcon potopit de zăpadă, păzit de un singur băiat dotat cu un pistol. Acesta mi-a făcut semn să cobor pe o scară de fier. Atunci am alunecat şi coloana mea vertebrală a încasat o lovitură foarte dureroasă. Tânărul m-a ocărât în gura mare. L-am înjurat la rândul meu şi am mers mai departe cu paşi şovăitori. Undeva în faţa mea, am reuşit să-i disting pe băieţii care-mi duceau bagajul dispărând în spatele unui perete de zăpadă. Mă aflam pe un şantier de construcţii, printre mormane de pământ, şanţuri şi tractoare. Am văzut un şir de copaci şi, dincolo de ei, o învălmăşeală de maşini parcate. Zăpada mi se revărsa din pantofi şi îmi acoperea muşchii gambelor. Am alunecat într-un şanţ din care m-am eliberat prin efortul concentrat al coatelor şi al degetelor. Zăpada mă orbea. După ce am dat-o la o parte, am fost surprins să-l zăresc pe Mahomed care ţopăia chiar în faţa mea, jumătate clovn, jumătate căprioară, cu tipul acela uscăţiv pe urmele lui. Mă luptam mai departe, folosindu-mă de urmele de paşi care-mi fuseseră pregătite. Numai că zăpada era atât de adâncă, încât la fiecare aterizare mă afundam şi mai tare în smârcurile de la Priddy, poticnindu-mă şi căzând dintr-un şanţ în altul.

Mahomed şi tovarăşul său m-au ridicat de două ori în picioare, cu o forţă fizică demnă de invidiat; până când, cu un răget de frustrare, Mahomed m-a luat literalmente în braţe şi m-a purtat pe sus prin zăpadă şi printre copaci până la o furgonetă cu şenile, al cărei spate era pe jumătate acoperit cu o prelată. În timp ce mă chinuiam să mă urc în cabină, l-am văzut pe cel de-al doilea dintre băieţii de la *night-club* târându-se sub prelată. Mahomed se aşeză la volan, iar uscăţivul lângă mine, vârându-mă practic la mijloc, între ei; Kalaşnikovul i se odihnea între genunchi, iar muniţia suplimentară era lângă picior. Motorul camionetei protestă vehement, pe măsură ce spulberam troienele. Prin parbrizul tapetat cu zăpadă mi-am luat adio de la peisajul fantomatic pe care abia îl vedeam: blocuri întunecate, furate parcă din decorul unui film; o fereastră spartă, care scuipa aerul fierbinte ca pe un fum.

Mergeam înclinaţi pe o parte, pe un drum principal, pe care camioanele şi maşinile înaintau cu greu. Mahomed îşi încleştă mâna pe claxon cât timp încercă să treacă peste o denivelare de teren.

Tovarăşul său din dreapta mea urmărea atent fiecare maşină care ne depăşea. Avea şi el un telefon portabil şi, după felul în care râdea şi-şi tot întorcea capul, am bănuit că vorbea cu băieţii de sub prelată. Drumul se înclina şi noi odată cu el. Sub noi începea o curbă de care ne-am apropiat cu încredere, dar furgoneta noastră, asemenea unui armăsar încăpăţânat, refuza să se supună şi a alunecat drept înainte, cocoţându-se pe ceea ce era evident o bordură şi prăbuşindu-se cu graţie drept în zăpadă. Într-o clipă, Mahomed şi trei dintre ceilalţi au fost în picioare lângă maşină. Perfect la unison, cei patru au readus furgoneta în poziţie normală şi au pornit din nou la drum, înainte să am timp să mă alarmez.

Şoseaua era acum mărginită de un şir de case de odihnă, coama ornamentată a fiecărei case mai că se prăbuşea sub troianul de omăt, iar fiecare grădiniţă era îmbrăcată în cearşafurile sale albe. Apoi şirul de case se termina brusc. Câmpii plate şi stâlpi de înaltă tensiune alergau pe lângă noi, urmaţi de zidurile şi gardurile de sârmă ghimpată înalte de trei metri, care păzeau palatele celor extrem de bogaţi. Pe urmă, spre un fel de uşurare generală, am pătruns în pădure – parţial pini, parţial mesteceni argintii – căutându-ne drumul de-a lungul unei urme atât de drepte, că părea desenată de zăpada imaculată care ne-a dus pe lângă nişte buşteni doborâţi şi epave arse de maşini abandonate în mod misterios. Dâra se îngustă şi mai mult şi se întunecă. Nori de ceaţă se prăvăliră peste capota furgonetei.

Am ajuns într-o poiană şi ne-am oprit.

La început, Mahomed lăsă motorul să meargă ca să putem avea căldură. Apoi îl opri şi deschise fereastra. În nări, am primit mireasma pădurii de pin şi a aerului curăţit de zăpadă şi am ascultat pleoscăiturile şi fâlfâielile care constituiau limbajul specific zăpezii. Impermeabilul meu, leoarcă din cauza căzăturilor succesive, era rece şi greu. Am început să fiu îngrijorat de soarta celor aflaţi sub prelată. Am auzit un fluierat din trei semnale potolite. M-am uitat iute spre Mahomed, dar ochii omului sfânt se închiseseră, iar capul i se dăduse pe spate: medita, în mâna ţinea o grenadă verde de plastic şi-şi trecuse degetul mic prin inel. Era, de altfel, singurul deget care ar fi încăput. Am auzit apoi un al doilea fluierat, o singură notă de data asta. M-am uitat la copacii din

stânga şi din dreapta mea, pe urmă în susul şi josul dârei de zăpadă, dar n-am văzut nimic. Mahomed a răspuns cu un fluierat de două note. În continuare, nicio mişcare. M-am întors spre Mahomed şi atunci, prin fereastra de lângă el, am văzut iţindu-se chipul împodobit cu barbă al lui Issa.

*

Unul dintre ei rămăsese în furgonetă şi, în clipa în care noi ceilalţi ne-am pus în mişcare, am văzut maşina plecând şi stârnind vârtejuri de zăpadă în urma ei pe drum. Issa conducea grupul, Mahomed mergea în pas cu el, precum un partener de vânătoare, Kalaşnikovul fiecăruia dintre ei acoperind partea sa de potecă. Uscăţivul şi cei doi băieţi ţineau spatele. Mahomed îmi dăduse nişte mănuşi şi o pereche de şoşoni care-mi permiteau să înaintez uşor prin zăpadă.

Grupul nostru coborî un mal abrupt. Deasupra noastră, copacii îşi uniseră ramurile într-o boltă deasă, prin care se vedeau palide fărâme de cer. Zăpada începu să lase loc muşchiului şi altor plante pipernicite. Am trecut pe lângă movile de gunoaie şi de cauciucuri vechi de maşină, apoi pe lângă efigii sculptate de căprioare şi de veveriţe. Am intrat într-o poiană plină cu mese şi bănci şi, pe latura cea mai îndepărtată, cu un şir de colibe din lemn. Ajunseserăm într-o tabără de vară abandonată. Un şopron vechi din cărămidă ocupa centrul poienii. Cuvântul CLUB era desenat cu vopsea militară pe uşa încuiată cu lacăt.

Issa se duse înainte. Mahomed rămase în picioare sub un copac şi, cu mâna ridicată, ne comandă celorlalţi să rămânem pe loc. Mi-am ridicat ochii şi am văzut trei bărbaţi deasupra noastră, pe panta dealului. Issa bătu în uşă un semnal anume, apoi un al doilea. Uşa se deschise.

Issa îi făcu un semn din cap lui Mahomed care mă chemă la el printr-un semn al mâinii, chiar în clipa în care uscăţivul îmi dădu un brânci lipsit de orice urmă de afecţiune. Mahomed rămase în urmă şi mă trimise înainte. Am intrat în colibă şi acolo, pe un podium improvizat în capătul cel mai îndepărtat al încăperii, am văzut un bărbat singur, care stătea cu capul ascuns în mâini, într-o poziţie plină de disperare. Pe o bucată de pânză zdrenţuită erau pictaţi nişte muncitori agricoli plini de eroism, care-şi săpau cu

lopeţile drumul spre victorie. Uşa se închise în urma mea şi zgomotul îl făcu pe bărbatul acela să-şi ridice capul, ca şi cum s-ar fi trezit dintr-un somn adânc, să se întoarcă spre mine şi să mă privească atent. În lumina trimisă de ferestrele acoperite de zăpadă, am recunoscut chipul bărbos şi chinuit al lui Konstantin Abramovici Ceceev, arătând cu zece ani mai bătrân decât în ultima fotografie clandestină în care îl văzusem.

CAPITOLUL CINCISPREZECE

— Tu eşti Cranmer, zise el. Prietenul lui Larry. *Celălalt* prieten. Tim, marele maestru britanic în spionaj. Destinul lui mic-burghez.

Avea glasul uscat de oboseală. Îşi mângâie falca, amintindu-mi în felul acesta de murizi.

— O, Larry mi-a povestit totul despre tine. Acum câteva luni, la Bath. „CC, stai confortabil? Atunci ia o înghiţitură zdravănă de Scotch şi ascultă-mă, căci trebuie să-ţi fac o mărturisire." Am fost uluit că mai avea încă ceva de mărturisit. Cunoşti sentimentul ăsta?

— Mult prea bine.

— Aşa că a mărturisit. Iar eu am fost şocat. Prosteşte, evident. De ce să mă simt şocat? Doar pentru că eu mi-am trădat ţara, trebuia ca şi el să şi-o trădeze pe a lui? Aşa că am mai înghiţit nişte whisky şi nu m-am mai simţit şocat. Era un whisky bun. Glen Grant de la Berry Brothers & Rudd. Foarte vechi. Pe urmă am izbucnit în râs. Şi încă mai râd şi acum.

Dar nici chipul răvăşit, nici glasul fără viaţă nu sugerau aşa ceva, deoarece nu mai văzusem niciodată un om atât de desfigurat de epuizare şi, după cum mi se părea, de ură îndreptată împotriva propriei persoane.

— Cine este Bairstow?

— O identitate de împrumut.

— Cine a furnizat paşaportul?

— L-am furat.

— De unde?

— De la propriul meu Birou. Pentru o operaţiune de acum câţiva ani. L-am păstrat pentru când urma să mă retrag din activitate.

— De ce?

— Drept poliţă de asigurare.

— Împotriva cui?

— A ghinionului. Unde e Larry? Când îl pot vedea?

Mâna îi trecu din nou peste falcă, de data asta într-un gest brusc de uimire.

— Chiar vrei să spui că eşti aici pentru probleme personale?

— Da.

— Nu te-a trimis nimeni? Nu ţi-a spus nimeni „adu-ne capul lui Pettifer şi ai să-ţi primeşti răsplata? Adu-ne capetele amândurora şi răsplata ta va fi dublă?" Serios, eşti aici singur ca să-ţi cauţi prietenul şi în acelaşi timp spionul?

— La chestia asta, Larry ţi-ar răspunde „rahat". Aşa că-ţi răspund şi eu la fel. Rahat. În ţara mea, nu prea aveam obiceiul să înjurăm. Noi luăm insultele mult prea în serios. Dar, oricum, rahat. De două ori rahat.

Era aşezat la o masă şi îşi ţinea un picior în faţă – o siluetă solitară, a cărei privire trecea dincolo de mine, spre muncitorii pictaţi pe perete. O lumânare aprinsă trona în mijlocul mesei. Altele, tot aprinse, erau înşirate pe podea. Când am văzut o umbră mişcându-se prin încăpere, mi-am dat seama că nu eram singuri.

— Ce mai face marele şi bunul colonel Zorin? întrebă el.

— E bine. Îţi transmite salutări. Şi îţi cere să declari public că ai furat banii pentru cauza voastră.

— Poate că te-au trimis aici ambele părţi. Şi ruşii şi englezii. În noul şi măreţul spirit de înţelegere.

— Nu.

— Sau poate că te-a trimis unica superputere din lume. Să ştii că-mi place chestia asta. America, marele jandarm: pedepseşte hoţii, îi reprimă pe rebeli, restaurează ordinea, restaurează pacea. Nu va

mai fi război, dar nu va mai rămâne piatră pe piatră în lupta pentru pace. Îţi aminteşti gluma asta teribil de amuzantă din timpul Războiului Rece?

Nu mi-o aminteam, dar am răspuns că da.

— Ruşii cer Occidentului bani pentru menţinerea păcii. Ai auzit şi gluma asta?

— Cred că am citit ceva asemănător.

— E-adevărată. O glumă din viaţa adevărată. Şi Occidentul dă banii. Asta e o glumă şi mai bună. În scopul menţinerii păcii în spaţiul fostei Uniuni Sovietice. Occidentul furnizează banii, Moscova furnizează trupele şi epurarea etnică. Cimitirele sunt pline de pace şi toată lumea e fericită. Cu cât te plătesc?

— Cine?

— Cine te-a trimis.

— Nu m-a trimis nimeni. Prin urmare, nu sunt plătit.

— Adică lucrezi pe cont propriu. Un vânător mărinimos în spiritul întreprinderii libere. Eşti aici ca să reprezinţi forţele pieţei. Cât valorăm pe piaţa liberă noi doi, Larry şi Ceceev? Ai şi un contract? Avocatul tău a negociat contractul?

— Nimeni nu mă plăteşte şi nu m-a trimis. Nu primesc ordine de la nimeni, nu dau raportul nimănui. Am venit pe cont propriu ca să-l găsesc pe Larry. Nu-mi propun să vă vând. Chiar dacă aş putea. Sunt agent liber.

Scoase din buzunar o sticlă plată din care trase o duşcă. Deşi folosirea îndelungată o tocise, ba chiar o deformase, sticla avea un design identic cu cea pe care mi-o dăduse Zorin şi purta aceeaşi emblemă roşie bătătoare la ochi, a fostului său Serviciu.

— Îmi urăsc numele. Numele meu murdar şi afurisit. Dacă mi l-ar fi scris cu fierul roşu pe piele, tot nu l-aş fi urât mai mult.

— De ce?

— „Hei, ticălosule, cum ţi se pare Ceceev?” „Nicio problemă”, zic eu. „E un nume drăguţ. Un nume de ticălos nu *prea* ticălos. Sună bine.” Orice alt inguş pe care l-ai fi făcut „ticălos” în faţă te-ar fi ucis. Eu ce-am făcut? Sunt un om al concesiilor, un comedian. Negroteiul lor alb. Eu însumi mă folosesc de insultele lor, mai înainte s-o facă ei. „Dar Konstantin?” întreabă ei. „Nicio problemă”, zic eu. „Un împărat mare şi iubăreţ.” Dar de distrat, s-au distrat abia când au ales patronimicul. „Hei, ticălosule, poate că ar trebui să te facem şi un pic evreu, zic ei, ca să-i facem să-ţi piardă urma. Abraham a avut mulţi fii. Unul în plus ar trece neobservat.” Aşa că sunt un ticălos, sunt şi evreu şi continuu să zâmbesc.

Dar nu zâmbea. Dimpotrivă, era stăpânit de o disperare furioasă.

— Şi ce-ai să faci dacă dai de el? întrebă Ceceev, ştergând gâtul sticlei cu mâneca hainei.

— Am să-i spun că a apucat-o pe un drum care duce spre dezastru şi că a târât-o pe iubita lui în aceeaşi direcţie. Am să-i spun că trei oameni au fost deja ucişi în Anglia...

Ceceev mă întrerupse brusc.

— Trei? *Deja* trei! Un dezastru. Ţi-aduci aminte de gluma aia care-i plăcea lui Stalin? Trei oameni morţi într-un şanţ într-un accident de maşină înseamnă o tragedie naţională? Însă o naţiune întreagă deportată şi pe jumătate exterminată înseamnă statistică? Stalin a fost un tip nemaipomenit. Mult mai bun decât Konstantin.

Mi-am continuat neclintit discursul.

— Au comis un furt măreţ, s-au vârât până-n gât în comerţul ilegal cu arme, s-au plasat singuri în afara legii…

Ceceev se ridicase şi acum stătea în mijlocul încăperii, cu mâinile la spate.

— Care lege? întrebă el. Care lege, mă rog? Care lege a fost încălcată de Larry, mă rog?

Începusem să-mi pierd răbdarea. Frigul mă aducea la disperare.

— Ce lege îmi arunci în cap? Legea britanică? Legea rusească? Legea americană? Legea internaţională? Legea Naţiunilor Unite? Legea gravitaţiei? Legea junglei? Nu-nţeleg a cui lege. De-asta te-au trimis încoace? Biroul tău? Biroul meu? Sensibilul şi altruistul colonel Zorin? Ca să-mi ţii mie predici despre lege? Ei au fost cei care au încălcat fiecare lege pe care au făcut-o! Fiecare promisiune! Fiecare mână liniştitoare pusă pe spinarea noastră în ultimele trei sute de ani – o minciună! Ne omoară în sate, în munţi, în oraşe, în văi, şi vor ca *tu* să-mi vorbeşti *mie* despre lege?

Furia lui o aţâţă pe-a mea.

— Nu m-a trimis nimeni! Auzi ce-ţi spun? Eu am găsit casa din Cambridge Street. Eu am auzit că l-ai vizitat pe Larry la Bath. Eu am pus totul cap la cap. Eu am plecat în nord şi am găsit cadavrele. Pe urmă, tot eu am fost nevoit să părăsesc ţara!

— De ce?

— Din cauza ta, CC. Şi a uneltirilor tale. Ale lui Larry şi ale Emmei. Fiindcă am fost bănuit de complicitate cu CC. Urma să fiu arestat, precum Zorin. Din cauza voastră. Trebuie să-l văd. Îl iubesc.

Ca un englez ce eram, m-am grăbit să atenuez ultima declaraţie.

— Îi sunt dator.

O agitaţie de umbre, sau poate dorinţa de a scăpa de intensitatea furiei interlocutorului meu, mă făcu să-mi rotesc privirea în jur. Mahomed şi Issa stăteau lângă uşă; capetele aproape că li se atingeau şi nu mă scăpau din ochi. Alţi doi oameni păzeau ferestrele şi un al treilea pregătea nişte ceai pe un primus. L-am privit din nou pe Ceceev. Privirea lui obosită era încă fixată asupra mea.

— Poate că nu tu ai pâinea şi cuţitul, am sugerat, zicându-mi că poate zeflemeaua îl va împinge la acţiune. Să vorbesc cu cineva care poate să spună „da” în loc de „nu”? Poate că ar trebui să mă duci la Conducătorul vostru Şef. Poate că ar trebui să mă duci la Bashir Haji, ca să-i explic eu însumi despre ce e vorba.

În momentul în care am rostit numele acela, am simţit cum

tensiunea din încăpere s-a înteţit, ca şi cum aerul s-ar fi solidificat brusc. Cu coada ochiului, am văzut santinela de la fereastră întorcându-şi capul şi ţeava Kalaşnikovului răsucindu-se odată cu el.

— Bashir Haji e mort. Mulţi din oamenii noştri au fost omorâţi împreună cu el. Nu ştim de cine. Acum suntem în doliu. Şi asta ne face să fim nervoşi. Poate că şi tu ar trebui să porţi doliu.

*

O oboseală teribilă s-a pogorât peste mine. Nu mai avea rost să mai lupt împotriva frigului. Într-un colţ al estradei, Ceceev se sprijini de perete, cu mâinile înfipte adânc în buzunare şi cu capul bărbos vârât în gulerul paltonului său lung. Mahomed şi Issa căzuseră într-un fel de transă. Doar băieţii de lângă ferestre păreau treji. Am încercat să vorbesc, însă nu mai aveam suflu. Dar cred că totuşi am spus ceva, fiindcă am auzit răspunsul lui Ceceev, în engleză sau parcă în rusă.

— Nu ştim cine, repetă el. Era un sat, sus în munte. Întâi au zis douăzeci de morţi, acum zic două sute. Tragedia se transformă în statistică. Ruşii folosesc nişte chestii pe care nu le-am mai văzut înainte. E ca şi cum ai trage cu puşti cu aer comprimat în bombardierele Stealth. Nici n-apuci să trimiţi glonţul în aer, că te-au şi prăjit. Oamenii de-acolo sunt atât de speriaţi, că nu mai ştiu nici măcar să numere. Vrei?

Mi-a oferit sticla cea plată. Am tras o duşcă zdravănă.

*

Cum-necum, se înserase şi acum stăteam la masă, aşteptând să pornim într-o călătorie – Ceceev în capul mesei şi eu lângă el, dezorientat de propriile mele sentimente.

— Şi toate sursele alea secundare grozave pe care le avea, a întrebat Ceceev, tu le inventaseşi?

— Da.

— Tu însuţi? Din propria ta ingeniozitate profesională?

— Da, am răspuns.

— Nu e rău. Pentru un destin mic-burghez, nu e rău deloc. Poate că eşti mult mai artist decât îţi închipui.

Am avut brusc sentimentul că Larry era pe-aproape.

Mahomed stătea pe vine lângă un radio militar, care vorbea doar din când în când într-un staccato tainic. Issa îşi încrucişase mâinile peste Kalaşnikov. Cu capul sprijinit în mâini, Ceceev privea pierdut în întuneric, cu ochii pe jumătate închişi.

— Aici n-ai să găseşti niciun demon islamic, zise el în engleză. Dacă pentru asta ai fost trimis, las-o baltă. Nici fundamentalişti, nici ţicniţi, nici aruncători de bombe, nici visători care să tânjească la un mare superstat islamic. Întreabă-l pe Larry.

— Ce face Larry pentru voi?

— Împleteşte ciorapi.

O vreme, păru că aţipise.

— Vrei să auzi încă o glumă? Suntem un popor paşnic.

— Observatorul întâmplător poate fi acuzat că nu a observat totuşi acest lucru, am sugerat.

— Sute de ani, am avut printre noi şi evrei. Întreabă-l pe Konstantin Abramovici. Au fost bineveniţi. Un trib ca oricare altul. O sectă ca oricare alta. Nu vreau să spun că ar trebui să ni se mulţumească fiindcă nu i-am persecutat, îţi spun doar că suntem un popor paşnic, cu o istorie în mare măsură paşnică, pentru care nu primim nici măcar un singur punct.

Asemenea unor boxeri obosiţi, ne-am bucurat amândoi de pauză.

— În adâncul tău, nu l-ai bănuit niciodată pe Larry? l-am întrebat.

— Eu am fost un birocrat. Larry era carne de tun calitatea întâi. Jumătate din prezidiul ăla stupid îi citea rapoartele. Crezi că voiam să fiu primul care să vină să le spună că tipul era rău şi că, de

douăzeci de ani încoace, tot rău fusese? Eu, un ticălos tolerat? Bine, suntem nişte sălbatici bătăioşi şi certăreţi. Nu de calibrul cazacilor. Ăştia sunt infernali! Nici de calibrul gruzinilor, care sunt şi mai răi decât cazacii. Şi, desigur, nici de calibrul ruşilor. Hai să spunem că inguşii au o viziune selectivă despre bine şi rău. Suntem religioşi, dar nu bătuţi în cap.

Capul îi căzu în faţă, dar şi-l ridică iute.

— Şi dacă vreun poliţist nebun ar încerca vreodată să ne aplice codul penal, jumătate din noi ar fi în puşcărie, iar cealaltă jumătate ar coborî cu Kalaşnikovurile în stradă ca să ne scoată afară.

Bău iar din sticla plată.

— Suntem o adunătură de munteni nesupuşi care-l iubesc pe Dumnezeu, băutura, bătaia, fanfaronada, furtul, falsificarea banilor, aurul şi duşmăniile de moarte şi care nu pot fi organizaţi în grupuri. Mai vrei?

Am luat din nou sticla lui cu băutură.

— Alianţe şi politici – nu există. Poţi să ne promiţi orice doreşti, poţi să-ţi încâlci promisiunea imediat şi mâine te vom crede din nou pe cuvânt. Avem o diaspora de care nu a auzit nimeni şi nişte suferinţe pe care nu ai cum să le vezi la televizor nici cu antenă specială. Nu ne plac tiranii, nu avem aristocraţie ereditară şi nu am dat la iveală niciun despot în ultima mie de ani. În cinstea lui Konstantin.

Bău în cinstea acestuia şi, o vreme, am crezut că aţipise, numai că îşi ridică deodată capul şi mă împunse cu degetul.

— Şi când voi, occidentalii, ticăloşii albi, veţi hotărî că e momentul să fim striviţi – căci asta veţi face, domnule Timothy, asta veţi face, fiindcă niciun compromis nu vă scapă din laba aia a voastră englezească – atunci vom muri. Căci ceea ce vrem este acelaşi lucru pentru care aţi luptat şi voi pe vremea când eraţi bărbaţi adevăraţi. Întreabă-l pe Larry.

Radioul produse un ţipăt pătrunzător. Mahomed ţâşni în picioare,

iar Issa le dădu un ordin băieţilor de la ferestre. Ceceev mă conduse până la uşă.

— Larry ştie tot. Sau a ştiut.

*

Un autobuz ne-a luat pe toţi: Mahomed, Issa, cei doi murizi, Ceceev şi eu însumi. Un autobuz militar cu ferestruici blindate şi cu acoperişul plin de bagaje care nu erau ale noastre. Şi cu nişte indicatoare în faţă şi în spate, care spuneau că era autobuzul 964. Murizii, îmbrăcaţi în jachete de aviaţie şi cu Kalaşnikovurile în mâini, se aşezară în spatele bărbatului gras, în uniformă militară, aflat la volan. Câteva banchete mai în spate stăteau Mahomed şi Issa, care şopocăiau ca nişte hoţi. Grasul conducea repede şi părea să-l distreze foarte mult să împingă celelalte maşini dincolo de marginea drumului îngheţat de ţară.

— Pentru un ticălos, am fost băiat isteţ, mi se confesă Ceceev, împingându-mi reticent sticla de băutură şi luându-mi-o imediat înapoi.

Stăteam amândoi pe bancheta din spatele autobuzului şi nu vorbeam decât englezeşte. Aveam sentimentul că, pentru el, rusa era limba duşmanului.

— Şi tu ai fost un băiat isteţ pentru un ticălos alb ce eşti.

— Nu neapărat.

Lumina albastră din autobuz îi transforma chipul răvăşit într-o mască mortuară. Ochii înfundaţi în orbite pe care îi fixase asupra mea exprimau o dependenţă violentă.

— Ţi-ai suspendat vreodată raţiunea? se interesă el.

Nu i-am răspuns. A băut din nou. Atunci m-am răzgândit şi eu şi am băut împreună cu el, suspendându-mi raţiunea.

— Ştii ce i-am spus lui Larry când am depăşit şocul? După ce el mi-a spus „Sunt copilul lui Cranmer, nu al tău”?

— Nu.

— De ce am izbucnit în râs?

Începu să râdă şi acum, cu un râs uscat şi sufocant, după care luă iar o înghiţitură din sticla pe care mi-o dădu şi mie.

— „Ascultă”, i-am spus. „Până în octombrie ’92 uitasem cât de mult îi uram pe ruşi. Azi, oricine a făcut spionaj împotriva Moscovei e prietenul meu.”

Larry e mort, mi-am zis. Ucis de Bashir Haji. Împuşcat în timp ce încerca să scape de destinul său mic-burghez.

Acum zace în apă, cu faţa în sus sau în jos; oricum, asta nu mai are nicio importanţă.

El este o tragedie, nu o statistică. Şi-a găsit moartea byroniană pe care o căuta.

Ceceev rostea încă un monolog muşcător. Îşi ridicase bine gulerul paltonului în jurul feţei şi vorbea către bancheta din faţa lui.

— Când m-am întors acasă în sat, încă eram în graţiile prietenilor şi rudelor. Bun, eram de la KGB, dar nu eram în misiune în Inguşetia. Fraţii şi surorile erau mândri de mine. De dragul meu, au uitat că îi urau pe ruşi.

Entuziasmul său ostentativ era macabru.

— „Poate că nu ruşii au fost cei care ne-au deportat în Kazahstan”, ziceau el. „Poate că nu ei l-au împuşcat pe tata. Şi, ia uitaţi-vă, nu ei l-au educat pe marele nostru frate, nu ei au făcut din el un occidental?” Nu pot să sufăr duioşia asta. De ce nu ascultă dracului radioul, de ce nu citesc dracului ziarele, de ce nu se maturizează dracului odată? De ce nu aruncă în mine cu pietre? De ce nu mă împuşcă? De ce nu bagă un cuţit în mine? De ce nu mi-au strigat că sunt un trădător? Cine dracu’ vrea să fie iubit când îşi trădează poporul? Ai vreo idee? Tu pe cine ai trădat? Pe toţi. Da, dar tu eşti englez. Şi când măreţul Imperiu Sovietic a căzut în curul ăla alb al lui, ştii ce-au făcut prietenii şi rudele mele? M-au mângâiat! Mi-au spus să nu-mi fac griji! „Elţân ăsta e om bun, ai să vezi. Acum, că

nu mai avem comunism, Elţân o să ne facă dreptate.”

Mai trase o duşcă, insultându-se în acelaşi timp în şoaptă.

— Ştii ceva? Le-am spus exact aceeaşi poveste stupidă şi când a venit Hruşciov la putere! De câte ori poţi să fii aşa de idiot? Vrei să-l auzi pe Zorin? Pe toţi Zorinii din lume, care stau la cantină. Şi vorbesc în şoaptă de cum se-apropie prea mult negrul cel alb. Imperiul Sovietic nici nu era îngropat, că Imperiul Rus îşi croia deja drum la suprafaţă. „Nepreţuita noastră Ucraină, pierdută! Nepreţuita noastră Transcaucazia, pierdută! Iubitele noastre Ţări Baltice, pierdute! Uite, uite, virusul se duce spre sud! Gruzia noastră, pe cale să o pierdem! Nagorno-Karabah, la fel! Armenia, Azerbaidjanul, la fel! Cecenia, pierdută! Întregul Caucaz, pe ducă! Drumul nostru spre Oceanul Indian, aşijderea! Flancul nostru sudic, gol puşcă în faţa Turciei! Toţi au tăbărât pe Maica Rusie şi o violează!”

Autobuzul încetinise.

— Prefă-te că dormi. Lasă-ţi capul în piept şi închide ochii. Arată-le căciula ta frumoasă de blană.

Autobuzul se opri şi un val de aer îngheţat îl mătură de la cap la coadă când şoferul deschise uşa şi Ceceev trecu pe lângă mine. Privind printre pleoape am văzut o siluetă înfăşurată într-o manta lungă şi cenuşie, care se urcă înăuntru şi-l îmbrăţişă iute pe Ceceev. Am auzit nişte şoapte confidenţiale şi am văzut un plic gros trecând dintr-o mână în alta. Apoi mantaua coborî, uşa se închise în urma ei şi autobuzul porni mai departe. Ceceev rămase mai devreme în picioare în spatele şoferului. Am trecut pe lângă nişte barăci de campanie şi pe lângă un teren de fotbal cu instalaţie de nocturnă. Câţiva bărbaţi în treninguri se jucau în zăpadă. Am trecut pe lângă o cantină unde, la lumina fluorescentă dinăuntru, am văzut nişte soldaţi ruşi care îşi luau masa de seară. Pentru mine, ei reprezentau duşmanul într-un fel pe care nu-l mai simţisem înainte. Şoferul nostru mergea cu o viteză normală, netrădând nimic care să sugereze vinovăţia sau graba. Ceceev rămase lângă el, cu o mână în buzunar. Ne-am apropiat de un punct de control. O barieră albă cu roşu bloca drumul. Cei doi murizi îşi aşezară Kalaşnikovurile pe genunchi. Bariera se ridică.

Deodată, ne-am îndreptat spre zona neluminată a unui aerodrom, ghidându-ne după cele două urme de cauciucuri de camion din zăpadă. Eram sigur că aveam să simţim din clipă în clipă convulsiile autobuzului când vor începe să şuiere gloanţele. Un avion de transport cu două motoare şi hărtănit din cale afară răsări brusc în lumina farurilor; avea uşile deschise şi totul părea pregătit. Autobuzul nostru a alunecat spre o haltă laterală şi am sărit în noaptea de gheaţă, fără niciun glonţ pe urmele noastre. Elicele avionului se învârteau deja, iar luminile de poziţie erau aprinse. Din cabina de pilotaj, trei feţe albe ne strigau să ne mişcăm mai repede. Am urcat în grabă scara şubredă şi vechiul meu obicei m-a făcut să memorez numărul de înregistrare de pe eleron; pe urmă, mi-am dat seama că eram un prost. Burta avionului era goală, cu excepţia unui teanc de cutii de carton de culoare închisă, sigilate cu benzi de hârtie, şi a unor coşuri de oţel pe post de scaune, legate cu nişte curele de barele laterale. După vreo câţiva metri pe pământ, avionul a luat înălţime, iar apoi motorul a tăcut şi am coborât din nou; o săgeată rătăcită de lumină a lunii m-a ajutat să văd trei turle de biserică rotunde ca nişte cepe cum se ridică spre mine de pe un deal; cea mai mare era aurită, celelalte două erau prinse strâns într-un eşafodaj de schele. Avionul a urcat din nou şi a luat un viraj atât de brusc, încât m-am întrebat dacă nu cumva ne aşezaserăm cu fundul în sus.

— Mahomed ţi-a servit deja aiureala aia cu profeţia englezească? strigă Ceceev şi-mi întinse sticla de băutură.

— Da.

— Creierele astea de găină sunt în stare să creadă orice.

Larry, mi-am zis. Asta-i o călătorie pe gustul tău. *Zboară la Baku, furişează-te un pic pe coastă, ia-o la stânga, o nimica toată.* Pericolul mă consola. Dacă Larry supravieţuise unei astfel de călătorii, atunci supravieţuiesc oricărei alte încercări.

*

Ghemuit pe coşul său, Ceceev povestea despre toamna de acum doi ani.

— Am crezut că ruşii n-or să tragă. Că asta nu ni se întâmpla nouă. Elţân nu e Stalin. Fireşte că nu. El e Elţân. Osetinii aveau tancuri şi elicoptere, dar ruşii tot au venit, ca să fie siguri că niciun osetin n-o să fie rănit. Sistemul lor de propagandă era grozav. Inguşii erau nişte sălbatici setoşi de sânge, ruşii şi osetinii erau băieţii buni. Pe cuvântul meu că am trăit cu senzaţia că-i ştiu pe marii savanţi care scriau chestia asta. Osetinii au distrus toate luminile, iar ruşii stăteau acolo şi râdeau, în timp ce şaizeci de mii de inguşi fugeau ca să-şi salveze pielea. Cei mai mulţi dintre ruşi erau de fapt cazaci din Terek, care ştiau să aprecieze o glumă bună. Ruşii aduseseră şi ceva osetini din sud, care fuseseră deja purificaţi etnic de către gruzini, aşa că ştiau cum trebuia procedat. Ruşii au blocat regiunea cu tancurile şi au instituit legea marţială în Inguşetia. Nu în Osetia, fiindcă osetinii sunt tipi civilizaţi, clienţi vechi ai Kremlinului şi creştini.

A băut din nou şi mi-a întins şi mie sticla pe care am împins-o la o parte, dar n-a băgat de seamă.

— Asta s-a întâmplat când te-ai reconvertit, am intervenit. Când te-ai întors acasă.

— Inguşii au făcut apel la omenire, dar omenirea era al dracului de ocupată în momentul ăla, continuă el, ca şi cum nu m-ar fi auzit, recitând motivul pentru care fusese atât de ocupată: „Cine dracu' mai sunt şi inguşii ăştia? Hei, se-ntâmplă în curtea ruşilor, nu? Hei, ia ascultaţi, fărâmiţarea asta merge departe. În timp ce noi ştergem graniţele economice, nebunii ăştia etnici ridică graniţe naţionale. Sunt nişte disidenţi, nu? Sunt musulmani, corect? Şi criminali. Vreau să spun, daţi-i încolo pe criminalii ruşi, ticăloşii ăştia sunt mult mai aproape. Ce, ei nu ştiu că justiţia e pentru cei mari? Mai bine îl lăsăm pe Boris să se descurce cu chestia asta."

Motorul avionului şovăi, apoi îşi reluă mormăitul cu o notă mai jos. Pierdeam înălţime.

— Am fi putut să rezolvăm noi problema, zise el. În şase luni. Într-un an. Ar fi fost ceva lupte. Câteva capete ar fi sfârşit-o un pic mai departe de trupuri. S-ar fi plătit nişte socoteli mai vechi. Fără ruşi în cârcă, am fi rezolvat problema.

— Aterizăm sau ne prăbuşim? am întrebat.

Coşmarul meu obişnuit e că sunt noaptea într-un avion care se izbeşte de clădirile de pe marginea unui drum care se îngustează din ce în ce mai mult. Era exact coşmarul care mă bântuia acum, numai că de data asta ne izbeam de nişte faruri în drum spre panta neagră a unui deal. Apoi panta de deal s-a deschis şi am intrat într-un tunel luminat de nişte ochi de pisică plasaţi deasupra noastră. De-o parte şi de alta alergau lumini verzi şi roşii. Dincolo de ele se deschidea un teren de sport din ciment decolorat, pe care erau parcate câteva avioane de vânătoare, maşini de pompieri şi cisterne cu carburant, în spatele unei plase înalte de sârmă.

Dispoziţia reflexivă îl părăsise pe Ceceev. Omul se trezise mai înainte să ne oprim, deschisese uşa din fuzelaj şi se uitase atent afară, cu cei doi murizi în spatele lui. Mahomed îmi vârî un pistol automat în mână. Eu mi-am pus arma la brâu. Issa cel laic veni şi el lângă mine, punându-mă la mijloc. Echipajul avionului privea fix înainte. Motoarele avionului mârâiau nerăbdătoare. De undeva, din străfundurile buncărului, două faruri fulgerară de două ori. Ceceev a sărit pe pistă, noi l-am urmat şi ne-am desfăşurat sub formă de vârf de săgeată, cu murizii pe post de aripi şi Ceceev însuşi drept vârf. Am început să înaintăm cu paşi mărunţi; două Jeepuri soioase ne aşteptau lângă baza unei rampe. În timp ce Mahomed şi Issa mă înşfăcau fiecare de câte un cot şi mă duceau în grabă spre cel de-al doilea Jeep, am observat că micul nostru avion de transport era pe pistă pentru decolare. Jeepurile au trecut în viteză pe lângă un punct de control fără santinelă. Am ajuns apoi la o încrucişare de drumuri, am sărit peste un punct de dirijare a traficului şi ne-am abătut spre stânga, spre ceea ce, prin părţile astea, părea să fie un drum principal. Un panou indicator în rusă zicea că până la Vladikavkaz mai erau 45 de kilometri şi până la Nazran 20. Aerul mirosea a bălegar, a fin şi a Honeybrook. Mi-am adus aminte de Larry în cămeşoiul lui ţărănesc, culegând struguri şi cântând *Greensleeves,* spre deliciul fetelor Toller şi al Emmei. Mi l-am amintit cu burta în sus şi cu burta în jos. Şi m-am gândit la el din nou în viaţă, după ce îl omorâsem cu mâna mea.

*

Casa noastră conspirativă era alcătuită de fapt din două case dintr-o

curte prinsă între nişte ziduri albe. Porţile dădeau una spre drum şi cealaltă spre o pajişte. Dincolo de pajişte, colinele erau pătate de umbra lunii ridicată pe un cer spuzit de stele. Dincolo de coline se ridicau munţii, în şiruri nesfârşite. În depărtare, luminile satelor clipeau printre coline.

*

Ne aflam într-o cameră de primire cu podeaua plină de saltele şi cu o masă cu tăblia de plastic în mijloc. Două femei, mamă şi fiică, mi-am închipuit, amândouă cu capetele înfăşurate în eşarfe, puneau mâncarea pe masă. Gazda noastră era un bărbat scund şi îndesat, de vreo şaizeci de ani, care mi-a vorbit cu glas grav atunci când mi-a strâns mâna.

— Zice că eşti binevenit, spuse Ceceev, fără cinismul său obişnuit. Zice că este extrem de onorat de prezenţa ta aici şi că ar trebui să te aşezi lângă el. Putem să ne ducem singuri războaiele, mai zice el. Nu avem nevoie de ajutor din afară. Dar, atunci când englezii ne oferă ajutorul lor, suntem recunoscători şi îi mulţumim lui Dumnezeu pentru asta. Să ştii că vorbeşte cât se poate de serios, aşa că zâmbeşte-i şi poartă-te ca un rege englez. Este un sufit, motiv pentru care nu îi punem la îndoială autoritatea.

M-am aşezat lângă gazdă. Bărbaţii mai în vârstă se aşezară la locurile lor, în timp ce tinerii rămaseră în picioare, iar femeile serviră felii de pâine, carne de vită friptă şi ceai. O fotografie de-a lui Bashir Haji era agăţată pe perete. Era la fel cu cea din Cambridge Street, doar că îi lipsea dedicaţia scrisă cu cerneală într-un colţ.

— Satul a fost atacat noaptea, zise Ceceev, traducând cuvintele gazdei noastre, în timp ce tinerii ascultau într-o tăcere respectuoasă. A fost părăsit ani de zile, chiar din momentul în care ruşii au dărâmat casele şi i-au mânat pe locuitori în vale. Altădată puteam să ne refugiem întotdeauna în munţi; azi însă au la îndemână altă tehnologie. Lansează rachete, pe urmă vin cu elicopterele. Ruşi sau osetini, sau poate toţi la un loc.

Apoi adăugă din proprie iniţiativă:

— Osetinii sunt nişte javre, dar sunt javrele noastre. O să ne ocupăm de ei în felul nostru.

Reluă traducerea.

— Oamenii din satele învecinate povestesc că au auzit nişte zgomote asemănătoare tunetului şi că au văzut fulgere pe cer. Elicoptere *tăcute,* zice el. Asta e vorbă de ţăran. Cel care ar putea să inventeze un elicopter silenţios ar stăpâni lumea întreagă.

Glasul abia dacă i se schimbă, ritmul rămase acelaşi, dar cuvintele se transformaseră clar într-o intervenţie personală.

— Sufiţii sunt singurii de-aici capabili să răspundă ameninţării ruseşti. Ei sunt păstrătorii conştiinţei locale. Numai că, atunci când vine vorba de arme şi de pregătire ca să se le foloseşti, sunt ca nişte broaşte ţestoase răsturnate pe spate. De-astă au nevoie de Issa, de mine şi de Larry.

Se întoarse din nou la traducere.

— O femeie se afla la vreo zece kilometri distanţă, la înmormântarea mamei sale. Când s-a întors acasă, i-a găsit pe toţi morţi, aşa că a plecat înapoi, în satul unde îşi înmormântase mama. A doua zi a venit un grup de bărbaţi care au spălat cadavrele pe care le-au putut găsi, au spus rugăciunile şi le-au îngropat, după obiceiul nostru. Bashir fusese torturat cu nişte cuţite, dar au reuşit să-l recunoască. Gazda noastră zice că am fost trădaţi.

— De cine?

— Zice că de un trădător. De un spion osetin. Asta-i tot ce ştie.

— Şi tu ce crezi?

— În ziua de azi, când ai sateliţi? Camere de luat vederi ascunse? Dispozitive de ascultare invizibile? Eu zic că am fost trădaţi de tot rahatul ăsta de tehnologie modernă.

Abia am deschis gura, că mi-a şi anticipat întrebarea.

— Nu s-au făcut alte identificări. Şi nu e politicos să-l presezi cu noi

întrebări.

— Bine, dar fără îndoială… un european…

Dar exact în clipa aceea mi-am adus aminte de cârlionţul negru şi îndărătnic de pe fruntea lui Larry, cu nimic diferit de toţi cârlionţii din jurul meu, şi de pielea lui care devenea brună în bătaia soarelui, pe când a mea căpăta doar o nuanţă de roz.

Mahomed se ruga înainte de a merge la culcare.

— O să-i omorâm pe toţi.

Ceceev traducea, în timp ce gazda dirija un cor de aprobări.

— O să aflăm numele piloţilor elicopterelor, pe cele ale oamenilor care au plănuit operaţiunea asta, al celui care a condus-o şi ale celor care au luat parte la ea şi, cu ajutorul lui Dumnezeu, o să-i omorâm pe toţi. Şi o să tot omorâm la ruşi, până când or să facă ceea ce a zis Elţân că or să facă: să-şi ia tancurile, tunurile, elicopterele, rachetele, soldaţii, oficialii şi spionii, să-i ducă dincolo de râul Terek, să ne lase pe noi să rezolvăm problemele şi să ne guvernăm în pace. Asta e voinţa lui Dumnezeu. Ştii ceva?

— Nu ştiu nimic.

— Eu îl cred. Am fost un idiot: m-am disociat de cel care sunt în realitate. Iar povestea asta a durat douăzeci de ani. Acum m-am întors acasă şi aş fi vrut să nu fi fost niciodată plecat.

*

Camera noastră de oaspeţi era infirmeria, de când cu epidemia de pojar de la Winchester: paturi împinse la perete, saltele pe podea şi un hârdău pentru făcut pipi. Un murid stătea lângă fereastră şi nu scăpa din privire drumul, în timp ce camaradul său dormea. Unul câte unul, tovarăşii mei adormiră cu toţii. Din când în când, Larry îmi vorbea, dar preferam să nu-i ascult cuvintele, pentru că le ştiam pe dinafară. Să rămâi în viaţă pentru mine, mi-am avertizat agentul. Să rămâi dracu' în viaţă, e un ordin. Pentru noi ai să fii în viaţă atâta timp cât nu aflu că ai murit. Ai trecut o dată pe lângă moarte. Să nu mai faci aşa ceva şi să-ţi ţii gura aia închisă ca lumea.

Orele au trecut şi am auzit cântatul cocoşilor, behăitul oilor şi melopeea şovăielnică a unui bărbat într-un difuzor. Am auzit apoi tropăitul vitelor. M-am ridicat, m-am apropiat de muridul de la fereastră, am văzut din nou munţii, precum şi munţii de dincolo de munţi, şi mi-am amintit cum, într-o scrisoare către Emma, Larry jurase că avea să-şi arunce *bourka* şi să se lupte aici, pe drumul spre Vladikavkaz. Le-am privit pe femeile care mânau bivolii prin curtea încă întunecată, înainte de ivirea zorilor. Am mâncat în grabă şi, la insistenţele lui Ceceev, am dăruit fiecărui copil câte zece dolari, amintindu-mi în acelaşi timp de băieţelul negru care mă urmărise pe Cambridge Street.

— Dacă-ţi propui să duci la împlinire profeţia englezească, atunci e mai bine să laşi o impresie bună, zise Ceceev pe un ton sec.

Afară era încă întuneric. La început am mers pe drumul principal, pe urmă am luat-o printr-o vale care se deschidea din ce în ce mai mult, până când drumul s-a transformat într-un câmp presărat cu muşuroaie. Jeepul din faţă s-a oprit şi ne-am oprit şi noi lângă el. La lumina farurilor, am văzut în faţa noastră un podeţ peste un râu şi o potecă abruptă. Pe malul apei ne aşteptau opt cai gata înşeuaţi, un bătrân cu o căciulă înaltă de blană, cizme şi pantaloni bufanţi, şi un băiat de la munte, suplu şi cu ochi ageri, care ne auziseră venind. Mi-am adus aminte de scrisoarea trimisă Emmei de Larry şi, aidoma lui Negley Farson, am implorat autoritatea divină să-mi permită să iau Caucazul în grija mea.

*

Băiatul porni primul, însoţit de unul dintre murizi. Am aşteptat ca zgomotul copitelor să se piardă în întuneric. Ghidul nostru plecă imediat după aceea, apoi Ceceev, şi eu însumi. Issa, Mahomed şi cel de-al doilea murid încheiau convoiul. Mahomed adăugase lângă pistolul pe care mi-l dăduse mai înainte un toc şi un brâu cu muniţie, prevăzut cu inele de metal pentru grenade. Am vrut să refuz grenadele, dar Ceceev mi-a ordonat furios:

— Ia afurisitele astea de lucruri şi poartă-le. Suntem aproape de graniţa cu osetinii, lângă autostrada militară, aproape de taberele ruşilor. Aici nu eşti în Somerset, ai înţeles?

Se întoarse spre bătrânul nostru ghid, care îi şopti ceva la ureche.

— Zice să vorbim încet şi doar dacă e nevoie. Nu trage decât dacă eşti obligat, nu te opri din drum decât dacă trebuie, nu aprinde niciun foc, nu înjura. Ştii să călăreşti?

— Ştiam când aveam zece ani.

— Nu-ţi face griji din cauza noroiului şi a locurilor abrupte. Calul cunoaşte drumul şi ştie ce trebuie să facă. Nu te apleca. Dacă te sperie ceva, nu te uita în jos. Dacă suntem atacaţi, nimeni nu se predă. Asta-i tradiţia, aşa că fii bun şi conformează-te. Pe-aici nu se joacă cricket.

— Mulţumesc.

Şoapte ale ghidului, apoi un râs sumbru din ambele părţi.

— Şi dacă vrei să te pişi, aşteaptă până o să omorâm câţiva ruși.

Am mers vreo patru ore şi, dacă nu aş fi fost atât de speriat de ceea ce mă aştepta mi-ar fi fost ceva mai frică de călătoria în sine. La numai câteva minute de la plecare priveam în jos, la luminiţele satelor aflate la o mie de metri sub noi, în timp ce peretele muntelui aproape că ne mângâia chipurile. Dar, în trupurile frânte din faţa mea, asistam la o stingere a vieţii mai absolută decât orice mi s-ar fi putut întâmpla în drum spre ele. Cerul s-a luminat, vârfuri negre au apărut printre nori, ca într-un elan mistic. După o curbă, am dat peste turme de oi negre, îmbrăcate în haine groase de lână, aninate pe stâncile de sub noi. Doi ciobani se strângeau unul într-altul sub un adăpost primitiv, încălzindu-se la un foc de buşteni. Ochii lor trişti ne-au măsurat armele şi caii. Am intrat într-o pădure de copaci ascunşi de liane, dar pădurea se întindea numai într-o parte; în cealaltă se desfăcea genunea văii, plină de ceaţa învârtejită a zorilor, de oftatul vântului şi de ţipătul păsărilor. Şi cum nu prea aveam tragere de inimă pentru înălţimi, aş fi leşinat la fiecare nouă imagine a prăpastiei care apărea printre picioarele cam instabile ale calului meu, la cea mai mică răsucire a văii, la vederea tivului fărâmicios de piatră, larg de numai câţiva centimetri şi care era singurul meu punct de sprijin pe faţa muntelui, şi la sunetele misterioase şi nepământeşti ale cascadelor care meritau la fel de

mult să fie respirate, băute şi ascultate. Dar supravieţuirea după care tânjeam era a lui Larry, nu a mea, iar măreţia lucidă şi de necuprins a munţilor îmi înălţa sufletul.

Vremea se schimba la fel de sălbatic ca peisajul; insecte uriaşe îmi bâzâiau în jurul feţei, îmi pişcau obrajii şi plecau dansând vesel mai departe. Când norii albi şi prietenoşi alunecau lin pe cerul albastru de munte, când mă făceam mic de tot sub eucalipţii imenşi, într-un efort zadarnic şi disperat de a scăpa de prăpădul pus la cale de ploaia torenţială. Apoi era o zi înăbuşitoare de iunie în Somerset, mirosind a ciuboţica-cucului şi a iarbă cosită, iar vitele din vale erau încălzite de soare.

Aceste schimbări neanunţate aveau asupra mea efectul stărilor sufleteşti ale unui prieten iubit şi nestatornic; uneori prietenul ăsta era Larry, alteori era Emma. Am să fiu campionul vostru, prietenul vostru, aliatul vostru, am să fiu cel care vă va uşura îndeplinirea visurilor, le şopteam în adâncul inimii steiurilor şi pădurilor pe lângă care treceam. Lăsaţi-l pe Larry să trăiască pentru mine când am să ajung pe culmea ultimului deal şi nimic din ce am fost până acum n-am să mai fiu de-acum înainte.

Când am ajuns într-un luminiş, bătrânul ghid ne-a ordonat să ne oprim şi să stăm unii lângă alţii sub o stâncă. Un soare arzător ne încingea feţele, iar păsările ţipau şi se roteau pe cer pline de încântare. Mahomed descălecase şi se ocupa de desagii atârnaţi de şa, fără să scape din ochi poteca. Issa stătea cu spatele la el şi-şi ţinea arma la piept, acoperind drumul pe care veniserăm. Caii stăteau cu capetele plecate. Băiatul de la munte se zărea printre copacii din faţa noastră. Îi murmură ceva la ureche ghidului bătrân care îşi atinse borul căciulii înalte de blană, ca şi cum şi-ar fi lipit ceva de el.

— Putem pleca mai departe, zise Ceceev.

— De ce ne-am oprit?

— Ruşii.

*

La început, nu mi-am dat seama că intraserăm în sat. Am văzut un platou larg, asemenea unui munte tăiat, acoperit cu pietre zdrobite, care-mi aminteau de felul în care se vedea Beacon din văgăuna mea de la Honeybrook. Am mai văzut patru turnuri sfărâmicioase peste care se rostogoleau norii albaştri şi, în neştiinţa mea, am crezut că erau nişte cuptoare vechi – idee care-mi fusese întărită de imaginea unor urme arse despre care am crezut că stau dovadă pentru arderea manganului sau ce Dumnezeu arseseră timp de o sută sau două de ani, în nişte cuptoare de piatră, în munţii ăştia uitaţi de lume, la aproape trei mii de metri deasupra nivelului mării. Pe urmă mi-am adus aminte că citisem undeva că regiunea asta era faimoasă pentru vechile ei turnuri de pază din piatră; mi-am adus aminte şi de desenul Emmei, în care ea şi Larry priveau de la fereastra unui astfel de turn.

Siluete întunecate erau presărate prin peisaj; la început am crezut că erau ciobani cu turmele lor, apoi mi-am zis că sunt culegători de cine ştie ce, dar, pe măsură ce ne apropiam, am observat că siluetele acelea se ghemuiau, apoi se ridicau şi se ghemuiau din nou şi mi-am închipuit că-şi folosesc un braţ ca să culeagă ce aveau de cules şi că braţul liber păstra recolta.

Pe urmă am auzit deasupra noastră vântul – căci în sălbăticia asta deschisă vântul bătea cu înverşunare – un vaiet nazal, insistent şi ascuţit, care urca şi cădea şi pe care am încercat să-l atribui oricărui animal de munte care s-ar fi putut simţi acolo la el acasă – oi sau capre sălbatice, şacali sau poate chiar lupi. Am aruncat o privire în urma mea şi am văzut un cavaler negru în armură, dar în realitate era doar silueta bărboasă şi umflată a lui Mahomed; calul pe care-l primise era mai înalt cu câteva palme decât al meu, iar Mahomed însuşi purta căciula din blană de oaie tradiţională în regiunea asta, o căciulă cu calota mai largă decât baza, şi, spre uimirea mea, avea şi tradiţionala *cherkeska* lată în umeri şi prevăzută peste piept cu inele pentru muniţie. Iar Kalaşnikovul îi ieşea dintre umeri precum arcul unui cavaler.

Vaietul se înteţi şi prin mine trecu un fior, căci abia acum îl recunoşteam: bocetul femeilor la căpătâiul unui mort, fiecare pentru ea însăşi şi fiecare disonând cu celelalte. Am simţit mirosul de fum şi am văzut vreo două focuri arzând la jumătatea pantei în faţa

mea, întreţinute de femei şi cu copiii jucându-se în jurul lor. Şi, oriunde îmi întorceam privirea, speram să zăresc o atitudine sau un gest cunoscut: poza englezească inconfundabilă a lui Larry, cu un picior împins în faţă şi mâinile aruncate la spate; sau Larry aruncându-şi la o parte moţul de pe frunte, în timp ce dădea ordin sau punea punctul pe i într-o dezbatere. Speranţa mea a fost însă zadarnică. Am văzut vălătucii de fum ridicându-se, până când vântul i-a îndoit şi i-a trimis în josul dealului spre mine. Am văzut o oaie moartă atârnată cu capul în jos de un copac. Şi, pe lângă fumul acela, am simţit mirosul morţii şi am ştiut că ajunseserăm: mirosul dulce şi lipicios al sângelui şi al pământului ars, deschis spre cer. Cu fiecare pas pe care-l făceam, simţeam că vântul se înteţeşte, iar bocetul devenea mai puternic, ca şi cum femeile şi vântul ar fi făcut parte din aceeaşi echipă, şi, cu cât vântul sufla mai tare, cu atât mai multe vaiete scotea din pieptul femeilor. Călăream în şir indian, cu Ceceev în frunte şi cu Mahomed venind strâns în spatele meu, acordându-mi în felul acesta liniştea apropierii sale. În spatele lui Mahomed venea Issa. Iar Issa, marele laic, escroc şi *mafioso,* îşi îmbrăcase hainele de ceremonie pentru ocazia asta specială, căci purta şi el căciula înaltă de blană şi o manta grea, care-i transforma partea superioară a trupului într-o adevărată piramidă, fără să-i poată totuşi ascunde butonii de aur ai bluzonului verde. Ca şi în cazul lui Mahomed, ochii săi aprigi erau întunecaţi de borul maro al căciulii şi de barba de doliu.

Am început să identific funcţiile siluetelor presărate printre stâncile sparte. Nu erau toate îmbrăcate în negru, dar aveau capetele acoperite. La marginea platoului, într-un punct aflat la egală distanţă de turnurile de pază cele mai îndepărtate, am deosebit câteva grămezi proaspete şi alungite de pietre, având forma unor coşciuge crescute din pământ şi conice în partea de sus. Şi am văzut că femeile care se plimbau printre ele se ghemuiau în dreptul fiecărei grămezi, îşi lipeau mâinile de pietre şi vorbeau cu cel ce zăcea înăuntru. Dar făceau asta cu discreţie, ca şi cum nu ar fi trebuit să îi trezească. Copiii nu se apropiau de locul acela.

Alte femei curăţau legume, aduceau apă pentru cazane, tăiau pâinea şi o puneau pe mesele improvizate. Şi mi-am dat seama că cei care sosiseră înaintea noastră aduseseră în dar oaia şi alte alimente. Dar grupul cel mai numeros de femei stătea separat de

ceilalţi; adunate strâns una într-alta, în ceea ce părea să fie un hambar în ruină, ele erau cele care, la sosirea fiecărei noi delegaţii, boceau pline de suferinţă şi de revoltă. La vreo cincizeci de metri de hambar, în josul pantei, se ridicau rămăşiţele unei curţi înconjurate de resturile arse ale unui gard. Un deget de acoperiş spânzura deasupra ei, un fel de poartă ducea spre ea, iar zidurile din jur erau atât de sparte de găuri de obuz, încât totul putea fi mult mai bine descris prin ceea ce nu era decât prin ceea ce exista efectiv.

Cu toate acestea, noii veniţi intrau pe uşa asta şi, odată ajunşi înăuntru, erau întâmpinaţi de alţi bărbaţi, îşi strângeau mâinile, se îmbrăţişau şi se rugau, apoi se aşezau, stăteau de vorbă, veneau şi plecau cu toată gravitatea cunoscută de secole şi, asemenea lui Mahomed şi lui Issa, se îmbrăcaseră toţi în haine speciale de ceremonie: bărbaţi cu căciuli înalte din blană de oaie şi pantaloni bufanţi, bărbaţi cu centuri largi, caucaziene, cizme înalte până la genunchi şi lanţuri de aur pentru ceas, bărbaţi cu bonete verzi cu benzi albe, bărbaţi ce-şi purtau *kinjal*-ul la şold, sfinţi bărboşi şi un bătrân splendid în *bourkasa* – mantia de stofă mai asemănătoare cu un cort decât cu o haină sub care copiii se ascund de furtuni sau pericol. Dar, oricât m-am uitat, n-am văzut niciun englez înalt cu un cârlionţ năbădios pe frunte, cu o graţie naturală în mişcări şi cu gust pentru pălăriile altora.

Ceceev descălecase. În spatele meu, Mahomed şi Issa săriră uşor pe pământ; Cranmer însă, după atâţia ani de mers pe jos, era acum parcă sudat de şa. Am încercat să mă eliberez, dar picioarele îmi erau blocate în scări şi asta până când Mahomed, venindu-mi încă o dată în ajutor, m-a ridicat mai întâi în aer, m-a prins în braţe şi m-a aşezat pe picioare, iar apoi m-a îndreptat din nou, înainte să cad. Nişte băieţi ne-au luat caii.

Am intrat în curte, cu Ceceev în frunte şi Issa lângă mine, şi, în timp ce intram, i-am auzit rostind un *salaam* în arabă şi i-am văzut pe bărbaţii care erau aşezaţi în faţa noastră că se ridică, iar pe cei care erau deja în picioare că se încordează, ca şi cum ar fi fost chemaţi la ordine, până când toţi stăteau în picioare în faţa noastră în semicerc, cu cel mai bătrân în dreapta noastră. Bărbatul din stânga, un uriaş în tunică militară şi pantaloni bufanţi până la genunchi, îşi asuma responsabilitatea în numele tuturor. Am ştiut că el era şeful

celor veniţi să jelească morţii şi cel mai îndurerat dintre toţi, deşi chipul său purta o expresie sumbră de respingere a suferinţei, care mi-a amintit de Zorin şi iubita lui pe moarte. Şi am ştiut că, aşa cum nimeni nu întâmpina pe nimeni, tot aşa nu se vor vedea nici demonstraţii de lipsă de bărbăţie, sau de durere necuviincioasă, şi că era vremea stoicismului, a îndurării, a comuniunii mistice şi a răzbunării, nu a lacrimilor femeieşti.

CC a vorbit din nou şi de data asta am înţeles că îi chemase să se roage fiindcă, deşi nu s-a auzit niciun cuvânt, toţi bărbaţii din jurul meu şi-au unit mâinile într-un vas rugător şi le-au ridicat drept ofrandă timp de aproape un minut, şi-au plecat privirile şi şi-au mişcat buzele, murmurând uneori în cor câte un amin. După ce se rugară, făcură gestul acela, ca şi cum s-ar fi spălat, cu care mă familiarizasem de-acum, ca şi cum şi-ar fi frecat rugăciunea de faţă, curăţindu-se şi pregătindu-se în acelaşi timp pentru următoarea rugăciune. Şi cum îi urmăream cu privirea, mi-am dat seama că mâinile mele le urmau gesturile, în parte din cauza unei anumite politeţi spirituale, pentru că, după ce fusesem răpit de peisaj, oamenii aceştia îmi făceau, fără s-o ştie, acelaşi lucru, iar eu nu mai eram capabil să disting între gesturile care-mi erau familiare şi cele care nu-mi erau.

Un bătrân din dreapta mea a zis ceva în arabă, iar cuvintele lui au fost preluate de fiecare bărbat în parte, nu sub formă de cuvinte inteligibile, ci de mişcări rapide ale buzelor susţinute de aminuri. În spatele meu, l-am auzit pe Issa vorbind clar englezeşte, cu vocea sa obişnuită.

— Îi binecuvântează martiriul, zise el.

— Al cui? am şoptit.

De ce oare am vorbit atât de încet când toată lumea vorbeşte normal?

— Al lui Bashir Haji, răspunse el. Îl roagă pe Dumnezeu să-l ierte, să aibă milă de el şi să-i binecuvânteze *gazavat*-ul. Şi jură să se răzbune. Răzbunarea e meseria noastră, nu a lui Dumnezeu.

Este şi Larry un martir? am întrebat. Dar nu cu voce tare.

Ceceev îi vorbea uriaşului şi prin el tuturor celorlalţi.

— Zice că viaţa şi moartea noastră stau în mâinile lui Dumnezeu, traduse Issa în engleză.

A urmat încă un moment de murmure şi de spălare a feţelor. *Cine trăieşte?* mă milogeam. *Cine moare?* Dar nici de data asta cu voce tare.

— Ce mai spune? am întrebat, căci cuvântul Larry trecuse prin minte asemenea unui cuţit – fusese pronunţat de Ceceev şi reluat de toţi ceilalţi, de la uriaşul din stânga până la cel mai bătrân şi mai venerabil dintre ei, aflat în dreapta. Unii dintre ei dădeau din cap în direcţia mea, alţii clătinau din cap şi ţâţâiau din buze, iar uriaşul mă privea atent cu gura strânsă.

— Le spune că eşti un prieten de-al lui Larry Englezul, zise Issa.

— Şi ce altceva le mai spune? l-am implorat, fiindcă uriaşul îi spusese câteva cuvinte lui Ceceev şi am mai auzit şi alte aminuri.

— Zice că Dumnezeu îi ia la el pe cei mai dragi şi pe cei mai buni, a răspuns Issa. Bărbaţi şi femei deopotrivă.

— Deci Dumnezeu l-a luat şi pe Larry? am răcnit, deşi vorbeam pe acelaşi ton cu toţi ceilalţi.

Ceceev se răsuci pe călcâie şi mi se adresă direct. Pe chipul lui chinuit am citit şi mânie şi ameninţare. Şi am ştiut că, dacă nu-i făcusem lui Larry onoarea de a-l fi ucis mai înainte, o făcusem în schimb aici, într-un loc aflat mult mai departe decât Priddy şi mult mai aproape de cer.

Glasul lui Ceceev căpătase o notă de insistenţă fierbinte.

— Se aşteaptă să fii bărbat, aşa că vorbeşte ca un bărbat. Spune-le-o în englezeşte. Tuturor. Să-ţi văd curajul, zise el.

Aşa că i-am spus-o în englezeşte uriaşului, cu voce foarte tare, ceea ce era absolut împotriva felului meu de-a fi şi a formaţiei mele; le-am spus tuturor celor din jurul lui, în timp ce Ceceev făcea traducerea, iar Mahomed şi Issa stăteau în spatele meu. Am spus că

Larry fusese un englez care iubise libertatea mai presus de orice altceva. Iubise curajul inguşilor şi le împărtăşise ura împotriva tiraniei. Şi că Larry va trăi pentru că lui îi păsa şi că numai cei cărora le pasă puţin mor cu adevărat. Şi că, deoarece curajul şi onoarea merg mână în mână, şi amândouă împreună cu loialitatea, era necesar să ţinem minte, şi că, într-o lume în care loialitatea este din ce în ce mai greu de definit, Larry a făcut în aşa fel încât să rămână un om de onoare, chiar dacă urmarea necesară a acestui fapt fusese să iasă în lume şi să-şi găsească moartea ca un războinic.

În timp ce vorbeam, mi-a venit ideea – deşi avusesem grijă să n-o exprim în atât de multe cuvinte – că, dacă Larry trăise greşit, îşi găsise cel puţin o moarte dreaptă.

N-am ştiut niciodată dacă Ceceev îmi tradusese corect vorbele. Şi nici cum fuseseră ele primite de publicul meu, căci o nouă delegaţie sosise şi ritualul era pe cale să reînceapă.

*

O sporovăială de copii mici urca dealul spre noi; agăţaţi de mâinile lui Mahomed, puştimea îl privea cu adoraţie pe marele erou şi cu nedumerire pe mine. În dreptul hambarului, Ceceev a mers mai departe, în timp ce noi ceilalţi am rămas în bătaia vântului tăios. Se părea că aici, printre femei, o oarecare exprimare a emoţiei era permisă, pentru că, atunci când Ceceev s-a întors în mijlocul nostru împreună cu o femeie palidă şi cu cei trei copii ai acesteia şi i-a prezentat ca fiind familia lui Bashir, am văzut că ochii lui se umpluseră de lacrimi pentru care nu vântul era răspunzător.

— Spune-i că soţul ei a avut o moarte de martir, mi-a ordonat el cu asprime în glas.

Abia am apucat să mă supun ordinului primit că el mi-a şi tradus vorbele. Apoi probabil că-i spusese femeii că eram prietenul lui Larry, căci auzisem din nou cuvântul *Larry*. Şi, auzind acestea, femeia m-a prins într-o îmbrăţişare castă şi s-a pornit să plângă atât de amarnic, încât a trebuit să o susţin. Încă mai plângea când Ceceev o conduse înapoi în hambar.

*

Un tânăr ne deschise drumul. Mahomed îl găsise în curte şi ni-l adusese. Răzleţiţi în urma lui, ne căutam drumul printre bucăţi de zidărie şi mobile sfărâmate, ocolind un teanc de saltele arse şi o cadă metalică de baie ciuruită de gloanţe. Şi mi-am adus aminte de o plajă presărată cu pietricele pe nume St. Loy, în Cornwall, unde mă ducea uneori unchiul Bob când eram în vacanţă; în timp ce el citea, eu adunam bucăţile de lemn care pluteau pe apă.

Un grup de bărbaţi tăia o oaie, sub privirile atente ale copiilor. Legaseră picioarele animalului două câte două şi îl întinseseră pe-o parte, cu capul, am presupus, orientat spre Mecca, căci fusese mare vânzoleală până să aşeze capul în direcţia corectă. Apoi, cu o rugăciune rapidă şi cu o lovitură dibace de cuţit, oaia fu ucisă şi îi lăsară sângele să curgă peste stânci şi să se amestece cu cel care era deja acolo. Am trecut pe lângă un foc de bucătărie şi am văzut apa care bolborosea într-un cazan uriaş de fier. Am ajuns lângă turnul de pază din colţul cel mai îndepărtat al platoului şi mi-am amintit de pasiunea lui Larry pentru locurile uitate de Dumnezeu şi de lume.

Tânărul care ne conducea purta o haină lungă de ploaie care nu era nici verde, nici austriacă. Când ne-am apropiat de intrarea turnului, tânărul s-a oprit şi, asemenea unui ghid profesionist, a ridicat braţul spre clădirea în ruine de deasupra noastră şi ne-a anunţat prin intermediul lui Ceceev regretul său că, din cauza atacului acela, turnul de pază nu mai avea din păcate decât jumătate din înălţimea originală. Apoi ne-a făcut o descriere sângeroasă a bătăliei, pe care Ceceev a tradus-o conştiincios, dar pe care nu am prea ascultat-o; povestea cum toţi luptaseră până la ultimul cartuş şi până la ultima împlântare a *kinjal*-ului, cum Dumnezeu îi va privi cu milostenie pe eroii şi martirii care muriseră aici şi cum, într-o bună zi, locul acesta va deveni un loc de închinăciune. Iar eu mă-ntrebam cam ce efect ar avea chestia asta asupra lui Larry: să fie o fantomă cu un nume într-un altar.

În cele din urmă am păşit înăuntru, dar, aşa cum se-ntâmplă adeseori cu marile monumente, nu prea era mare lucru de văzut, în afară de ceea ce se prăbuşise de la etajele superioare. Căci parterul, rezervat tratativelor şi cailor, era pustiu, şi asta cu toate că desenul Emmei, îmi aminteam bine, închipuise acolo o vacă. În preajmă

zăceau cratiţe de bucătărie, o sobă cu petrol, un pat, câteva zdrenţe de aşternuturi. Niciun fel de cărţi, dar nimeni nu s-ar fi aşteptat să dea peste aşa ceva într-un asemenea loc. Nici măcar, după câte reuşisem să văd, vreun radio amărât. Aşa că, probabil, după ce ciuruiseră totul de gloanţe şi îl pisaseră cu obuzele, după ce se asiguraseră că toată lumea, inclusiv Larry, murise, atacatorii se dedaseră jafului. M-am uitat în jur după ceva de mici dimensiuni pe care să-l iau cu mine ca amintire, dar nu am găsit absolut nimic pe care un om în căutarea unei amintiri să-l poată vârî în buzunar pentru viitoarele clipe de singurătate, într-un târziu, am dat peste un fragment ars de pai împletit, cam de doi centimetri pe cinci şi rotunjit pe-o parte. Era lăcuit şi îngălbenit şi era probabil o bucăţică dintr-un obiect împletit din paie – un coş de fructe sau ceva de genul ăsta. L-am păstrat oricum, gândindu-mă la posibilitatea ca el să provină chiar de la pălăria de pai a lui Larry de la Winchester.

Şi mai era şi un morman de pietre, care reprezentau poate o placă de mormânt, separate respectuos de celelalte, pe propria sa movilită de pământ. Vântul şuiera pe deasupra, bucăţelele dure de zăpadă se alăturaseră vântului, iar mormanul de pietre părea că se micşorează pe măsură ce mă uitam la el. Cranmer era cutia în care sosise Pettifer, îmi repetam: dar asta numai pentru că mă gândeam mereu că mormântul acela era al meu. Ceceev îmi găsise două beţe, iar Mahomed dădu la iveală o bucată de sfoară. Cu oarecare jenă, căci îl ascultasem de prea multe ori pe Larry, fiul pastorului, tunând şi fulgerând împotriva Creatorului său, am construit neîndemânatic o cruce pe care am încercat să o înfig în movila de pământ şi pietre. N-am putut, bineînţeles, căci terenul era tare ca cremenea. Aşa că Mahomed a scobit o gaură cu *kinjal*-ul său.

Un om mort este cel mai mare duşman în viaţă, mi-am zis.

Nu-i poţi altera puterea pe care o are asupra ta.

Nu poţi altera ceea ce iubeşti sau datorezi.

Şi este prea târziu ca să-i mai ceri să-ţi ierte păcatele.

Apoi mi-am amintit ceva ce-mi spusese Dee la Paris şi nu dorisem să aud în mod intenţionat: poate că nici nu vrei să-ţi *găseşti* prietenul, poate că vrei să *devii* el.

*

Într-un loc deschis de lângă curte, un cerc de bărbaţi începuseră să danseze în timp ce preamăreau numele lui Dumnezeu. Câţiva tineri li se alăturară şi mulţimea se adună în jurul lor. Bătrânii, femeile şi copiii psalmodiau, se rugau şi-şi spălau feţele cu mâinile. Dansul se iuţi, deveni mai sălbatic şi păru că trece într-un alt timp şi într-un alt spaţiu.

— Ce-aveţi de gând să faceţi acum? l-am întrebat pe Ceceev.

Dar probabil că-mi adresasem întrebarea aceea mie însumi, căci Ceceev ştia foarte bine ce avea de făcut. Îi dăduse drumul ghidului şi acum ne conducea el însuşi, cu pas hotărât, pe o cărare îngustă. Mi-am dat seama că traversam o stâncă proeminentă mai abruptă şi mai neliniştitoare decât orice alt obstacol pe care-l depăşiserăm când fuseserăm călare. Sub noi, dar atât de mult sub noi, încât putea fi chiar un alt nivel al pământului şi poate fără nicio legătură cu el, curgea un râuleţ argintiu peste câmpuri de un verde bucolic, pe care păşteau vitele. Aici însă, unde vântul urla şi stânca se apleca spre noi, şi unde fiecare bucată de teren era mai îngustă decât tălpile noastre, aici ne aflam într-un Infern ceresc, cu Paradisul departe sub noi.

Am ocolit un stei de stâncă, dar un altul ne aştepta alături. Ne îndreptam, eram sigur de asta, intenţionat şi fără să scoatem vreo vorbă, spre propria noastră moarte. Urma să ne luăm în primire locurile printre martiri şi eroii necredincioşi. M-am uitat din nou şi am văzut că stăteam pe o margine de stâncă acoperită cu iarbă şi adăpostită, un fel de celulă uriaşă de stâncă, a cărei fereastră dădea direct spre Apocalips. În iarbă se vedeau aceleaşi urme arse pe care le observasem şi pe platou; şi urme de cizme şi de echipament greu. Iar aerul liniştit din celulă mirosea a ars şi a explozibil.

Am intrat şi mai adânc în munte şi am văzut rămăşiţele unui arsenal măreţ: tunuri antitanc, distruse şi culcate pe-o parte, mitraliere cu ţevile despicate în două de încărcături uriaşe, lansatoare de rachete zdrobite. Şi, ducând direct în abis, urme înnoroiate de picioare, care mi-au amintit de ferma lui Aitken May, unde cele mai uşoare dintre covoarele sale fuseseră aruncate peste bord aşa, de amorul artei.

*

Pe platou vântul dispăruse şi lăsase în urma lui un frig alpin extraordinar de tăios. Cineva mi-a dat o haină, presupun că Mahomed. Stăteam toţi trei pe panta dealului: Mahomed, Cranmer şi Ceceev. În curtea aflată la picioarele noastre, ardea un foc de tabără în jurul căruia se strânseseră bărbaţi de toate vârstele, printre ei aflându-se şi Issa şi cei doi murizi. Din când în când, câte unul din tineri sărea în picioare şi Ceceev zicea că îşi amintea de răzbunare. Uneori câte unul din bătrâni se supăra brusc şi Ceceev spunea că vorbeşte despre deportări şi despre faptul că nimic, absolut nimic, nu se schimbase.

— Ai să-i spui? am întrebat.

— Cui?

Părea că într-adevăr uitase de ea.

— Emmei. Sau Sally. Iubita lui. E la Paris, îl aşteaptă.

— Va fi anunţată.

— Acum ce mai spun?

— Vorbesc despre virtuţile răposatului Bashir. Îl numesc mare învăţător, bărbat adevărat.

— Şi aşa a fost?

— Aici, când bărbaţii mor, alungăm din minte orice gânduri rele despre ei. Şi te-aş sfătui să faci la fel.

Glasul unui bătrân ajungea până la noi. Ceceev traducea.

— Răzbunarea este sfântă şi nu ne putem atinge de ea. Dar nu va fi de-ajuns să ucidem doi osetini sau doi ruşi. Avem nevoie de un nou conducător, care să ne salveze să nu fim transformaţi în sclavi, ca nişte animale.

— Se gândeşte la cineva anume? am întrebat.

— Tocmai asta-ntreabă şi el.

— Tu?

— Adică ai vrea o târfă stareţă la mânăstire? Pe cine avem care să fie de-ajuns de mare, de isteţ, de viteaz, de religios, de modest… De ce n-or spune şi de-ajuns de nebun şi să termine odată cu toată chestia asta?

— Deci, cine? am insistat.

— Se numeşte *tauba.* Ceremonia este numită *tauba.* Înseamnă pocăinţă.

— Cine se pocăieşte? Cu ce-au greşit? Pentru ce trebuie să se pocăiască?

O vreme, nu a luat în seamă întrebarea mea. Am avut sentimentul că-l enervam. Sau poate că şi el, la fel ca mine, se gândea în altă parte. A băut lacom din ploscă.

— Au nevoie de un murid care să cunoască şi să practice învăţătura sufită, răspunse el într-un tărziu, continuând să privească spre poala dealului. Asta-i o muncă de zece ani de zile. Ba chiar de douăzeci. Şi nu alegi dintre rezidenţii KGB-ului. Un maestru al meditaţiei. O figură de prima mână. Un războinic de clasă.

Mârâitul care se porni se transformă în chemare. Issa stătea aproape de centrul cercului. Flăcările îi luminau obrajii bărboşi când se întoarse şi făcu un semn spre vârful dealului. La câţiva paşi mai jos de noi, Mahomed se uita la el, cu faldurile *cherkeskei* strânse bine în jurul său.

Alte glasuri se uniră cu cel al lui Issa, susţinându-l. Deodată se părea că toată lumea ne chema pe noi. Am auzit numele lui Mahomed repetat de-atâtea ori, încât s-a transformat într-o scandare generală. Mahomed ne părăsi, pe Ceceev şi pe mine, şi porni încet spre murizi.

Atunci începu o nouă ceremonie. Mahomed se aşeză pe un covor special întins pentru el, chiar în centrul parcului. Bărbaţii, tineri şi bătrâni, închiseră cercul în jurul lui şi rămaseră cu ochii închişi cât

timp scandară la unison acelaşi şi acelaşi cuvânt. Câţiva dintre ei se prinseră de mâini într-o horă care începu să se învârtească într-un dans lent, în ritmul scandării.

— Mahomed e cel care vorbeşte acum? am întrebat, căci aş fi putut să jur că-i auzisem glasul răsunând peste bătăile din palme, rugăciuni şi tropăitul picioarelor.

— Invocă binecuvântarea lui Dumnezeu pentru sufletele martirilor, explică Ceceev. Le spune că mai sunt multe bătălii de dus împotriva ruşilor. Şi are al dracului de multă dreptate.

Şi, fără să mai adauge un cuvânt, îmi întoarse spatele ca şi cum s-ar fi săturat de inutilitatea mea occidentală, sau de a lui, şi începu să coboare dealul.

— Aşteaptă! am strigat.

Dar fie că nu m-a auzit, fie că nu a vrut să mă audă, căci şi-a continuat coborârea fără să se întoarcă.

Întunericul alungase vântul cu totul. Stele mari şi albe apăreau deasupra steiurilor de munte, răspunzând astfel focurilor din tabără. Mi-am dus mâinile pâlnie la gură şi am strigat din nou: „Aşteaptă!”

Dar scandarea era de-acum mult prea puternică şi el nu mă mai putea auzi, chiar dacă ar fi vrut. O clipă am continuat să stau acolo singur, convertit la nimic, crezând în nimic. Nu aveam nicio lume în care să mă întorc şi pe nimeni altcineva pe care să-l conduc, în afară de mine însumi. Un Kalaşnikov zăcea pe pământ, lângă piciorul meu. Mi l-am atârnat de umăr şi m-am grăbit să-l prind din urmă pe Ceceev.

{1} Podgoria (engl.).

{2} Strană (engl.)

{3} Sufism – mistică panteistă mahomedană (n.tr.).